BİLİMLERİN DİLİNDEN

YARATILIŞ

(DERS KİTABI)

PROF. DR. ÂDEM TATLI
DR. İDRİS GÖRMEZ

ANTALYA / 2019

akder

BİLİMLERİN DİLİNDEN YARATILIŞ

PROF. DR. ÂDEM TATLI
DR. İDRİS GÖRMEZ

ANTALYA/2019

ÖNSÖZ

NİÇİN , “*BİLİMLERİN DİLİNDEN YARATILIŞ”* KİTABI?

Bir milletin geleceğini şekillendiren eğitimdir. Eğitimin hedefi, millî, manevî değerlerine ve tarihine bağlı, vatan ve milletini kendi menfaatinden üstün tutan, birlik ve beraberlik ruhunu taşıyan, çağın fenleriyle mücehhez fertleri yetiştirmek olmalıdır.

Eğitimin asıl vazifesi insanın terbiyesidir.

İnsan sadece akıldan veya sadece ruhtan ibaret değildir. İnsan madde ve manasıyla beraber bir bütündür. Dolayısıyla ona verilecek eğitimin de buna göre olması gerekir. Yani sadece aklı besleyen bir eğitim sistemi değil, aynı zamanda kalbi, vicdanı ve ruhu da besleyen bir eğitim sistemi olmalıdır.

Yunus Emre’nin dediği gibi;

İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir.
Sen kendini bilmezsen
Ya nice okumaktır.

Okumaktan mana ne,
Kişi Hakk’ı bilmektir
Çün okudun bilmezsin
Ha bir kuru emektir.

İlimlerin başı, ruhu ve esası iman ilmidir. Yani Marifetullahtır, Allah’ı bilme ilmidir. İnsanın ruhuna takılan zihnin esas veriliş gayesi de budur.

İşte Yunus da okumadan maksadın Allah’ı bilmek olduğunu, şayet okunan bu ilimler Allah’ı bildirmiyorsa, o ilmin kuru bir emek manasına geldiğini veciz bir şekilde dile getirmiştir.

Nitekim Kur’an’ın ilk emri “*Oku*” dur ve Allah’ın adıyla okunması emredilmektedir. Demek ki okutulacak ilimlerin Allah’ı hatırlatması gerekir. İşte okutulacak kitaplar da bu manaya göre yazılmalıdır.

Eğitimde akıl ile kalbin, ilim ile inancın birlikte ele alınmasında zaruret vardır. Fertlerin ilim ve irfan ile, ahlak ve fazilet ile donatılması, kalp ve ruhlarının, akıl ve hissiyatlarının ulvi gayelere yönlendirilmesi, eğitimin temel gayesi olmalıdır. Aklın nuru, kalbin ziyası faziletin de esası ilme bağlıdır.

Maneviyatsız ilim şüphe ve tereddüde yol açar. Maddiyatsız ilim de tassuba sebep olur[1].

Milletlerin bekası ve geleceği, fertlerinin alacağı eğitime bağlıdır. Bilgili ve faziletli, fedakâr, uhuvvet ve kardeşlik ve sosyal yardım duygularına sahip, milletin menfaatini kendi menfaatinden üstün tutan şahıslardan meydana gelen toplumların istikbali parlaktır.

Son yüz yılda, Batılılaşma adına her türlü kültür ve ahlakî değerlerimizden büyük oranda uzaklaştık. Batı âleminde olan fen ve tekniği böyle elde edeceğimizi zannettik. Ya da bize öyle telkin edildi.

Batı kaynaklı eğitimle; genelde bencil, kendi menfaatini her şeyin üstünde tutan, tembel, israfa meyilli, devletine ve milletine yabancı, özünü ve kültürünü benimsemekten uzak fertler yetiştirildiğini müşahede ettik.

Bu eğitimle toplumda şahıslar birbirine yabancılaşmış, karşılıklı sevgi, hoşgörü ve muhabbet azalmış, güzel ahlak bozulmuş, şahıslar arasında emniyet ve sadakat kaybolmuş, şahsî menfaat her şeyin önüne geçmiş, bütün hedef ve gaye iyi bir dünya hayatı yaşamak olmuştur.

İşte bütün bu sebeplerden dolayı eğitimin yeniden ele alınmasına ve ona tevhit dili ve tevhit mesajı ile ruh verilerek, dînî ve millî özlerimize uygun olacak şekilde kendi eğitim dünyamızın yeniden inşasına ihtiyaç vardır.

Bu yüzyılın sonunda gördük ki, bizi biz yapan değerlerden uzaklaştıkça toplum olarak bataklığa saplanıyoruz. Memleketin refahı ve huzuru için yetiştirdiğimiz gençlerden bir kısmının bize ve vatanımıza düşman hale getirildiğini görüyoruz. Bundan da eğitimde bazı hatalar ve eksikliklerin olduğunu anlıyoruz. Bu hataların ve eksikliklerin sebeplerinin başında bütün eğitim sistemimizi Batı dünyasının eğitim sistemine göre şekillendirmemiz gelmektedir. Batı eğitim sistemini alırken iki hususu gözden kaçırdık.

Birisi, bu eğitim sisteminin bizim hayat anlayışımıza, örfümüze ve kadim kültür değerlerimize, dünya ve ahiret görüşümüze uyup uymadığı idi.

Diğeri de, bu eğitim sisteminin Batı toplumlarını gerek ferdin şahsi hayatı, gerek aile yapısı ve gerekse cemiyetteki karşılıklı sevgi, saygı, yardımlaşma, kısacası sosyal hayat tarzı bakımından ne kadarına saadet ve huzur verdiğini sorgulamamış olmamızdı.

Yaklaşık 50 yıldır bu eğitimin acı meyveleriyle karşılaştıkça bir şeyler yapmaya çalıştık. Ama her seferinde yine aynı hatayı yapmaya devam ettik. Batı

eğitim sistemini daha iyi nasıl uygulayabileceğimizi araştırdık. Başlangıçta her okula bir bilgisayar almakla bu işi kolayca halledeceğimizi zannettik. Olmadı. Bu sefer her öğrenciye bir bilgisayar, bir de tablet vermeyi denedik. Baktık ki iş daha da kötüye gidiyor.

Nihayette bu taklitçiliğin çıkmaz bir yol olduğu anlaşıldı.

Bu gelgitler içerisinde onlarca yıl bocaladık. Ama adeta bıçak kemiğe dayandı. Kendi Millî Eğitimimizin yeniden inşasına olan ihtiyaç şedittir. Artık "*Eski hal muhal, ya yeni hal veya izmihlâl*"dir.

Eğitim Sistemleri, İnsanın Tarifine Göre Şekillenmektedir

Eğitimde muhatap insan olduğuna göre, insanın mahiyetinin ve kabiliyetlerinin bilinmesine ve ona göre eğitilmesine ihtiyaç vardır.

İnsan nedir? Dünyaya nereden gelmiştir? Ve niçin gönderilmiştir? Kim göndermiştir? Dünya ve ahretle alakalı düşünceleri ve beklentileri nelerdir?

Eğitim, bu sorulara verilecek cevaba göre şekillenecektir

Batı Felsefesine Göre İnsanın Tarifi

Eflatun insanı şöyle tarif eder:

"*İnsan, iki ayak üzerinde yürüyen tüysüz bir canlıdır".*

Eflatun'un bu tarifinin insanı temsil etmediğini belirten Diyojen, bir horozun tüylerini yolarak ortaya atmış ve "*Eflatun'un tarif ettiği insan budur*" demiştir.

Aristo da insanı şöyle tarif eder:

İnsan, konuşan hayvandır".

Bu tarif de insanın mahiyetini, ulviyetini ve yaratılışındaki hikmeti ortaya koymaktan uzaktır.

Darwin de insanın maymun benzeri hayvanların evrimleşmesiyle hasbelkader meydana gelmiş bir hayvan olduğunu iddia etmiştir.

Görüldüğü gibi, Hak bir dine dayanmayan felsefeciler insanı; tüysüz, iki ayaklı bir varlık veya konuşan bir hayvan olarak tarif etmişlerdir.

Batı felsefesinin yukarıda yaptıkları tariflerden hareket ederek geliştirdiği eğitim sistemi, insanın fıtri yapısına uygun olmadığından, yani onun ebedî yaşama arzusu başta olmak üzere, bir takım his, duygu ve düşüncelerine hitap etmediğinden, onları ahlâkî ve insanî değerlerden uzaklaştırmıştır. Neticede insanlığın ekseriyetini zulme, serkeşliğe, tecavüze, mücadeleye, boğuşmaya,

çarpışmaya ve nefsin doymak bilmeyen arzularını tatmin için oyun ve eğlencelere sevk etmiştir.

Batı Medeniyetinin Eğitim Sisteminin Esasları

Batı medeniyetinin eğitim sistemi aşağıdaki beş esas üzerine bina edilmiştir.

1-Dayanak noktasını kuvvet kabul eder. Kuvvet hakta değil, hak kuvvettedir, prensibini esas alır. Hâlbuki kuvvetin gereği tecavüzdür.

2-Hedefini menfaat bilir. Menfaatin gereği her arzuya kâfi gelmediğinden üstünde boğuşmaktır.

3- Batı medeniyetine göre hayat bir mücadeledir. Bu mücadelenin gereği çarpışmaktır.

4- Toplum fertlerinin aralarındaki bağları ırkçılık ve menfî milliyet kabul eder. Bu menfî milliyetin ve ırkçılığın gereği, başkasını yutmakla beslenmek olduğundan tecavüzdür.

5- Bu medeniyetin gayesi; nefsin heveslerini tatmin ve insanlığın ihtiyacını arttırmak için oyun ve eğlencelerdir.

İşte batı medeniyeti benimsediği bu düsturları hayat tarzı yapmakla, bütün iyilikleriyle beraber insanlığın ancak yüzde yirmisine bir nevi geçici saadet verip, yüzde seksenini rahatsızlığa ve sefalete atmıştır.

İslâm Medeniyetinin Eğitim Sisteminin Esasları

İslâmiyet insana eşref-i mahlûkat, yani yaratıkların en şereflisi ve halife-i zemin, yani yeryüzünün halifesi gibi en yüksek bir makamı vermiştir.

Bu insan tarifine dayalı olarak verdiği eğitim sisteminin esasları da şöyledir:

1.İnsanlık için dayanak noktası olarak kuvvet yerine hakkı kabul eder. Yani *"Kuvvetli olan haklı değil, haklı olan kuvvetlidir*" prensibini esas alır. Bu da insanlar arasında adaletin ve hukukun yerleşmesine sebep olur. O da huzur ve barışı netice verir.

2. Gayede şahsî menfaat yerine fazileti ve Allah rızasını esas alır. Bu da insanlar arasında tesanüt ve dayanışmayı sağlar.

3.Hayatta mücadele yerine yardımlaşmayı kabul eder. Bu da insanları birbirinin yardımına koşturur.

4. Cemaatlerin rabıtalarında; yani birbirlerine bağlanmalarında ırkçılık ve menfî milliyet yerine, din birliğini, vatan ve sınıf birliğini kabul eder. Bu da cemiyet arasında uhuvvete, kardeşliğe, incizaba, yakınlaşmaya vesile olur.

5. Hayatın hedefini yalnız nefsanî isteklerini yerine getirmeye bedel, ruhunu yükseltmeye, ulvî hislerini tatmin etmeye, insanı hakiki insanlığa çıkaran yüksek ahlak sahibi mükemmel insan olmaya sevk eder. Bu da nefsin kötü isteklerinin bağlanmasına, ruhun yükseltilmesine ve dünyada da ahirette de huzurlu, mesut bir insan olmasına yol açar[2].

Bugün bu esaslar doğrultusunda kendi Millî eğitimimizin yeniden inşasına şiddetle ihtiyaç vardır. Bütün ilimlerin gençliğe takdiminde bu esaslar göz önünde bulundurulmalıdır.

Öyle ise, insana verilecek eğitimin de onlara bu şuuru kazandıracak tarzda ve kendilerine yüklenen ulvî görevleri yerine getirecek şekilde olması gerekir.

Demek ki, bu Anadolu insanının hayatiyetini devam ettirebilmesi için; hak, fazilet, Allah rızası, yardımlaşma, din birliği, vatan birliği, ulvi hisleri yücelterek yüksek ahlak sahibi mükemmel insan olma gibi vasıfları ile birlik ve beraberliği her şeyin başında gelmektedir. Bu da aklın nuru olan fen eğitimi ile vicdanın ziyası olan din eğitiminin mecz edilerek verilmesiyle mümkün olacaktır. Bu mesele Münazarat'ta şu şekilde ifade edilmektedir:

"*Vicdanın ziyası ulûm-u diniyyedir* (dinî ilimlerdir). *Aklın nuru fünûn-u medeniyyedir* (modern fenlerdir). *İkisinin imtizacı ile hakikat tecelli eder. O iki cenah ile talebenin himmeti pervâz eder* (uçar). *İftirak ettikleri* (ayrıldıkları) *vakit, birincisinde taassub; ikincisinde hîle, şübhe tevellüd eder*." (Nursi, B.S. Münazaraat).

Toplumda birlik ve beraberliğin sağlanmasında manevî bataryası hükmünde olan bizdeki dinin sosyal hayattaki önemini Meşrutiyet döneminde anlayamayan Jön Türkler, hayatla dini birbirinden ayrı düşündüler. Terakki ve ilerlemeyi, Batının medeniyetinde zannettiler. Batı'da olduğu gibi dini terk etmekle bunun gerçekleşeceğini düşündüler. Hâlbuki İslâmiyetle Batı'nın tahrif edilmiş Hıristiyanlık dininin tamamen farklı olduğunu nazara alamadılar.

O zaman bu gelişmeleri yakından takip eden Bediüzzaman, yapılan bu yanlışlığa dikkat çekerek, doğru hareket tarzının ne olması gerektiğini şu şekilde dile getirmiştir:

"Din ile hayat kabil-i tefrik olduğunu zannedenler felâkete sebeptirler
Şu Jön Türkün hatası:
Bilmedi o bizdeki din hayatın esası.
Millet ve İslâmiyet ayrı ayrı zannetti.
Medeniyet müstemir, müstevlî vehmeyledi.
Saadet-i hayatı içinde görüyordu.
Şimdi zaman gösterdi,
Medeniyet sistemi Haşiye [1] *bozuktu, hem muzırdı.*
Tecrübe-i kat'iye bize bunu gösterdi.
Din hayatın hayatı, hem nuru, hem esası.
İhyâ-yı dinle olur şu milletin ihyâsı.
İslâm bunu anladı.
Başka dinin aksine, dinimize temessük derecesi nisbeten milletin terakkisi.
İhmali nisbetinde idi milletin tedennîsi.
Tarihî bir hakikat; ondan olmuş tenâsi[3].

Demek ki, Jön Türklerin hatasının kaynağı; Batı medeniyetinin her türlü meseleyi halledeceği ve toplumun saadetini temin edeceği ve dinin de yerine geçeceği düşüncesiydi. Geçen bir asırlık zaman, o medeniyet sisteminin bozuk ve zararlı yönlerini ve eksikliklerini gösterdi.

Bu milletin hayatlanmasının ve yeniden ayağa kalkmasının, dinin doğru anlaşılıp, ihya edilmesiyle mümkün olacağı gerçeğini şimdiki hamiyet-i milliye sahipleri anladı. Yani, başka dinin aksine, İslâm dinine sıkıca sarılma ve tutunma nisbetinde milletin terakki edeceğini, bu ihmal edildiği nisbette de gerileyeceğini gördü. Gözden kaçırılan bu tarihi hakikatın farkına varan ehl-i hamiyet, bu çıkmazdan kurtulmanın da, insana verilecek eğitimde sadece onun maddî hayatının değil, manevî yapısının da nazara alınmasıyla mümkün olacağını anladı.

İslam dini ile Hıristiyanlığın farkını anlayamayan Jön Türklerin o zaman eğitimde yaptıkları hatayı gören ve eğitim çıkmazının farkına varan ve eğitimin yeniden inşa ve ihya ihtiyacını hisseden idareciler, sivil toplum kuruluşları ve aydınlarımız son çeyrek asırda, çeşitli çare arayışı içerisine girmişlerdir.

---

[1] Haşiye1: Tam bir işaret-i gaybiyedir. Sekeratta olan dinsiz zalim medeniyete bakıyor.

Bununla ilgili olarak, özellikle iki binli yıllardan itibaren, Anadolu'nun muhtelif yerlerinde çok ciddi ilmî toplantılar, açık oturumlar, paneller ve sempozyumlar düzenlenmiştir.

Bunlardan birisi de, 2017 yılından itibaren her yıl düzenlenmesi kararlaştırılan **Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi**dir. Bu kongrenin yol haritasında kendisine prensip edindiği kararlarından bazıları şöyledir:

1-İslam dini gerçek bilimle çatışmaz. "*Din ayrı bilim ayrıdır*" düşüncesi pozitivist felsefenin ürünüdür. Onları böyle bir kanaate götüren, Hıristiyan dininin geçmişteki uygulamalarıdır. Bir başka ifade ile bilimin ayrı, dinin ayrı hakikatleri olamaz. Bilimle din, akılla vahiy arasındaki kavga, İslâm medeniyetinin kavgası değildir. Çünkü bilimlerin konusu Allah'ın kudret sıfatının eseri olan kâinat kitabıdır. Kur'an da, Allah'ın Kelam sıfatının eseridir. Bunlar birbiriyle kavgalı değildir. Tam aksine, Kur'an kâinat kitabının bir nevi tefsiridir.

"De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" **(**Zümer sûresi, 9.ayet) gibi çok sayıda ayet ve hadis metninden anlaşıldığı üzere, İslam dini ilme ve ilim adamına büyük önem vermektedir.

2-İnsan ve kâinatı anlamada fizik ve metafiziğin birlikte verilmesi gereklidir. Bilimde tek başına sebep-sonuç ilişkisinin ele alınması, kâinatı ve insanı anlamak için yeterli olmayıp, bütüncül düşünceye ihtiyaç vardır. Bu da metafizik düşünceyle mümkündür. Dünyadaki eğitim sistemlerinin büyük bir kısmı yaklaşık iki yüz yıldır pozitivist felsefî görüşe göre şekillenmiştir. Böyle bir eğitim sisteminde insanda ruhun varlığı dikkate alınmamaktadır. İnsan madde ve manasıyla bir bütündür. Metafizik, eşyanın içine ve ötesine nüfuz ederek bilimi tamamlar.

3-İlmî metotlarla elde edilen bilgiler, tesadüf ve sebeplerle değil "manay-ı harfi", yani tevhidi bakış açısı ile verilmelidir. Bilim dili olarak, kültür değerlerimizle uyumlu bir dil kullanılmalıdır.

4-Evrim ve yaratılış konusunda bir kavram kargaşası ve bilgi kirliliği vardır. Herkesin evrimden anladığı ve kastettiği farklıdır. Evrim kelimesi; Tekâmül, Tebeddül, Tegayyür, Tahavvül ve Evolüsyon gibi otuza yakın tabir ve terim yerine kullanılmaktadır. Bunlardan Tekâmül, Tebeddül, Tegayyür ve Tahavvül gibi tabirler, değişimi, başkalaşmayı ve farklılaşmayı ifade etmektedirler. Bunlar teori değil birer kanundur.

Ancak bir türden bir başka türün meydana geldiğini ifade eden Evolüsyon manasındaki evrim ise, herhangi bir delile dayanmayan felsefi bir görüştür. Evolüsyon manasındaki evrim için ileri sürülen görüşlerin yeterli bilimsel dayanağının bulunmaması sebebiyle eğitim ve öğretim kurumlarında "**Evrim teorisi**" yerine "**Evrim görüşü**" ifadesinin kullanılması uygun görülmüştür.

5-Evrim ve yaratılış kavramlarının farklı şekilde anlaşılmasının diğer bir sebebi de ilah telakkisindeki farklılıklardır. Bu konuda bazı bilim insanları arasında genelde şöyle bir anlayış vardır:

Bir varlığın meydana geliş sebebi biliniyorsa, bu varlık Allah'ın eseri değildir. Onlara göre Allah, ancak ilmen varlık sebepleri ve mahiyetleri açıklanamayan varlıkların sahibidir. Hâlbuki Allah sebepleri kudretine perde etmiştir. Sebeplerin plan program tasarım gücü yoktur. Akıl ve irade, ilim ve maharet ve yaratma sıfatlarına sahip değillerdir.

6-Biz bilimde pozitivist felsefenin değerlerine tabi olmak mecburiyetinde değiliz. Biz kadim kültür ve medeniyetimizin küllenmiş değerlerini tekrar gün yüzüne çıkarmak istiyoruz. Biz artık bundan sonra fiziki düşüncenin yanında metafiziği de bilimsel bilgi olarak değerlendireceğiz. Fen ve felsefeden elde ettiğimiz verileri kendi medeniyetimizin değerleriyle yorumlayacağız. Bu bizim hem sorumluluğumuz ve hem de asli vazifemizdir. Batının fen ve tekniği zaten bizim malımızdı. Onu alıp, ona ruh ve mana vereceğiz. Böylece her şeyin hakikati ve yaratılış gayesi ortaya çıkacak ve insan tekrar eşref-i mahlûkat seviyesine yükselecektir.

İşte elinizdeki bu kitap hazırlanırken, sözü edilen bu kongrelerde sunulan tebliğlerden derlenen "**Bilimlerin Dilinden Yaratılış Serisi**", "**Bilimlerin Işığında Yaratılış**" ve "**Popüler Bilim Serisi**" kitaplarından istifade edilmiştir.

Nobelle mükâfatlandırılan Pakistanlı fizikçi Prof. Dr. Muhammed Abdüsselam ilimleri; "*Allah'ın kâinattaki eserlerini inceleme san'atı*" olarak tarif eder.

İlimler kâinattaki varlıkları inceler. Her bir şeklin ve varlığın yapısını, mahiyetini, yaratılışındaki hikmetleri ve gayeleri ortaya koymaya çalışır.

İşte kâinattan elde edilen bu bilimlerin iki türlü takdim şekli vardır.

Birisi, bilim insanları ve eğitimciler tarafından takdimidir. Bu takdim şeklinde genellikle materyalist felsefenin tesiriyle Yaratıcı nazarlardan gizlenmektedir. Burada sebepler doğrudan işi yapan fail olarak kabul edilmekte ve

her şey tabiatın veya tesadüfün eseri olarak nazara verilmektedir. Yani Yaratıcı devreden çıkarılarak, O'nun yerine tabiat ve sebepler İlâh şeklinde gösterilmektedir. Bir Yaratıcı'yı nazara vermenin ve yaratılıştan bahsetmenin bilimsel olmadığı telkin edilmektedir.

İşte böyle bir eğitimle yetişen genç, kâinatta kendisinin başıboş ve sahipsiz olduğunu, her şeyin gelişigüzel hareket ettiğini, kendisinin de hiç bir kimseye karşı sorumluluğunun bulunmadığını düşünmektedir. Bu da gençliği dinsiz, inkârcı, sefih, helal, haram, emir ve yasak tanımayan serkeş, itaatsiz, nefsinin istek ve arzularına tâbi hale getirmektedir.

İkinci takdim şekli ise, bizzat her bilimin kendine has diliyle bir Yaratıcı'yı tanıttırmasıdır.

İşte elinizdeki *Bilimlerin Dilinden Yaratılış* kitabı, kâinattaki son derece sanatlı, nizamlı, intizamlı hikmetli ve gayeli yaratılışın, sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir yaratıcının eseri olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Buna mana-yı harfi veya tevhîdî bakış da denmektedir.

İşte bu bakış açısını kazanan ve varlıklara Allah hesabına bakan gençler, iyiliğin kimden geldiğini bilecek, O'na karşı teşekkür ve minnettarlık hisleri de gelişecektir. Kendisinin başıboş olmayıp, bir gaye için yaratıldığını, yaratanına karşı vazifesi ve sorumluluklarının bulunduğunu anlayacak ve hayatını disiplin altına alacaktır.

Bütün İlimler, Fenler Allah'ın Bir İsmine Dayanır ve Hakikat Olur

Günümüz insanının ilim ve fen sahasında sahip olduğu bilgi birikimi ve kültürü, bütün beşeriyet tarihi boyunca elde edilen bilgi ve tecrübelerin bir hülasası ve ürünüdür. Bu bilgi birikiminin başlangıcını bütün insanlığın atası olan Hz. Âdem'e kadar götürmek mümkündür. Zira Allah bütün isimleri Hz. Âdem'e öğrettiğini bize şöyle bildirmektedir:

"Ve Âdem'e bütün isimleri öğretti…"(Bakara Sûresi, 31. Ayet).

Bu ayetin tefsirinde her bir ilmin ve fennin Allah'ın bir ismine dayandığı ve ayna olduğu şöyle nazara verilmektedir:

"*Her bir kemâlin, her bir ilmin, her bir terakkiyâtın, her bir fennin bir hakikat-i âliyesi* (Yüksek bir hakikati) *var ki, o hakikat bir ism-i İlâhîye* (Allah'ın ismine) *dayanıyor. Pek çok perdeleri ve mütenevvi tecelliyâtı ve muhtelif daireleri*

bulunan o isme dayanmakla, o fen, o kemâlât, o san'at kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa, yarım yamalak bir surette, nâkıs (noksan) *bir gölgedir.*

Meselâ, hendese (Mühendislik, geometri) *bir fendir. Onun hakikati ve nokta-i müntehâsı* (en yüksek noktası)*, Cenâb-ı Hakkın ism-i Adl* (Allah'ın her şeyi ölçülü ve dengeli yaratması) *ve Mukaddir'ine* (her şeyi önceden ölçülü olarak belirlemesi) *yetişip, hendese aynasında o ismin hakîmâne cilvelerini haşmetiyle müşahede etmektir.*

Meselâ, tıp bir fendir, hem bir san'attır. Onun da nihayeti ve hakikati, Hakîm-i Mutlakın Şâfî ismine dayanıp, eczahane-i kübrâsı olan rû-yi zeminde Rahîmâne cilvelerini edviyelerde görmekle, tıp kemâlâtını bulur, hakikat olur.

Meselâ, hakikat-i mevcudattan bahseden hikmetü'l-eşya, Cenâb-ı Hakkın (celle celâlühü) ism-i Hakîm'inin tecelliyât-ı kübrâsını müdebbirâne, mürebbiyâne eşyada, menfaatlerinde ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla şu hikmet hikmet olabilir. Yoksa, ya hurafâta inkılâb eder ve mâlâyâniyât olur veya felsefe-i tabiiye misilli dalâlete yol açar"[4].

Demek kâinattaki her bir ilim, her bir fen, Allah'ın bir, bazen birden fazla ismine dayanmakta ve ona ayna olmaktadır. Her bir varlık, belirli bir ölçü, nizam ve intizam içerisinde, bir gaye ve fayda gözetilerek yaratılmış olmasıyla Alîm ve Hakîm olan Yaratıcı'larının isimlerine ayna olmakta ve o isimlerin cilvelerini yansıtmaktadır.

Sinek kanadından semavattaki yıldızlara, atomdan galaksilere kadar her şeyde son derece hassas bir ölçü, kendine has miktar ve şekil gibi yapıları ve özelikleriyle insanı hayrete düşürmektedir.

Mesela mühendislik ve geometri, Adl ve Mukaddir ismini bize göstermekte ve o ismin tecellisine ayna olmaktadır.

Şayet kâinattaki bütün varlıklarda görülen bu hassas ölçü, belirli gayeye göre dengeli, faydalı, hikmetli yaratılış ve mükemmel idare ediliş, mevcut kanunlar ve o kanunlara ve nizamlara itaatli hareketleri bir isme dayandırılmazsa, o zaman her şey tesadüf ve gelişigüzelliğe, mevhum tabiata, akılsız ve şuursuz sebeplere verilerek, bütün bu güzellikler abesiyete ve karmakarışıklığa mahkûm edilmiş olur.

Mesela, tıp ilmine göre kâinata bakılacak olursa, yerküre büyük bir eczane ve büyük bir hastane suretinde yaratılmış. Şafii hakiki tarafından maddî ve manevî bütün dertlerin ve ihtiyaçların dermanları istif ve ihsan edilmiş olduğu görülür.

Bütün bunlar hikmetli bir şekilde şifa verici olan Zat'ın varlığını ve birliğini, her şeye yetişen şefkatini, kudsi ve geniş rahmetini, merhametini, acımasını ve bütün dertlilere derman yetiştiren Şafii isminin tecellisini apaçık bir şekilde akla göstermektedir.

Mesela, kâinata varlıkların yaratılış gayelerini araştıran ilimlerin gözüyle bakılacak olursa, bütün varlıkların mutlaka bir yaratılış gayesi ve faydasının olduğu görülecektir. Bu faydalar ya doğrudandır ya da dolaylıdır. Bu da Allah'ın Hakîm isminin her şeyde tecelli ettiğini ve her şeyin O'nun idaresinde ve terbiyesinde ve O'nun yaratmasıyla olduğunu göstermektedir. Eğer bu yaratılışlar O'na dayandırılmayacak olursa, hurafelere yol açılmış olur. Yani, varlıkların meydana gelişi, akılsız ve şuursuz tabiata, gelişigüzel cereyan eden tesadüfe verilir. Bunu da ne aklın ve ne de mantığın kabul etmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak, bütün ilimlerin, bütün fenlerin hakikati, Cenâb-ı Hakk'ın bir isminin tecellisine bakar, o isme bağlıdır, o isme dayanır, o isme aynadır. İlimlerde ve fenlerde ne kadar terakki edilse, ne kadar güzellikler ortaya konulsa, dayandığı ismin, güzelliğini, şerefini göstermiş olur.

İşte ilim insanlarının kâinattaki fenlere, o fennin dayandığı ve o fende tecelli eden isme göre bakışları, Marifet-i İlâhîye olur. O ilimdeki bütün araştırmalar ve çalışmalar bir tefekkür olur. Yani, bütün ilimler ve fenler Allah'ı bilmeye, O'nun kâinattaki umumi tasarrufunun, iradesinin, kudretinin, ilminin tecellilerini görmeye ve anlamaya vesile olur.

İşte bütün bunlardan sonra, kâinattaki varlıkları araştırmayı, onların yaratılışları üzerinde tefekkür etmeyi, akıl etmeyi, düşünmeyi teşvik eden, onların yaratılış gaye ve hikmetlerini bilmeyi, Allah'ı daha iyi anlamaya vesile olduğunu kabul eden bir din; *fen ve ilme ters düşüyor* denilebilir mi? *Din ve bilim ayrıdır* denilebilir mi? İlim ve fenlere çalışmayı ibadet kabul eden bir dinin, terakkiye mani olduğu söylenebilir mi?

Acaba! "K*öle efendisine ve hizmetkâr reisine ve velet pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? Halbuki İslâmiyet fünûnun seyidi ve mürşidi ve ulum-u hakikiyenin reis ve pederidir*"[5].

Fakat ne yazık ki, yanlış, bâtıl anlayışlarla, vesvese ile medeniyetin ve ilmin kapısı olan İslâm dini fenlere, ilimlere karşı imiş gibi gösterilerek nesiller ondan ürkütüldü ve *din ayrı, bilim ayrı* felsefesi yerleştirilmeye çalışılmıştır.

Buna da taklitçi, İslamiyet'in hakikatini bilmeyen, Hıristiyanlıkla İslamiyet'i aynı kefeye koyan Batının ateist ve materyalist düşüncesi sebep olmuştur.

Demek ki, kâinatı ve insanı doğru anlamak ve yorumlamak için fizikle metafiziğin birlikte ele alınması zarureti vardır. Böyle bir metot da bilimsel bir davranış ve düşüncedir.

İşte bu kitaptaki konular, fizikle metafizik birlikte ele alınarak tamamen akıl, nakil ve mantık ölçüleri içerisinde yorumlanmıştır.

Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

Yazarlar
Eylül, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ/3

BÖLÜM 1
1.MADDENİN VE KÂİNATIN İLK YARATILIŞI
1.1.Safha Safha Yaratılış. *Prof. Dr. Osman Çakmak/25*
1.1.1.Yaratılışın İlk Saniyeleri/26
1.1.2.Yaratılışta İlk Altı Gün/27
1.1.3.Yer ve Gök Bitişikken Nasıl Ayrıldı?/33
1.1.4.Kâinat Genişliyor/34
1.2.Entropi Kanunu, Maddenin Ezelî Olmadığını Gösteriyor. *Prof. Dr. Nevzat Tarhan*/36
1.2.1-Nanoteknoloji Nedir?/37
1.2.2-Korkunç Gerçek/39
1.2.3-Atomun Yapısı/41
1.2.4-Foton Telepatisi veya Düşünce Gücü/41
1.2.5-Yaratılış Fiziğinin Ortaya Konması/43
1.2.6-Kuantum Elektrodinamiği ve İnsanın Serbest Zihni/45
1.2.7-Materyalistler, Madde Küçüldükçe Kâinatın Sırrına Ulaşacaklarını Düşünüyorlardı/46
1.2.8-Madde Değil, Mana Esastır/47
1.2.9-İki Bebeğin Diyalogu ve Ölüm Sonrasının Mantığı/50

BÖLÜM 2
2. YARATILIŞI ANLAMADA KÂİNATIN FİZİK ÖTESİ
2.1.Nuraniyet ve Kuantum Âlemi. *Prof. Dr. Yunus Çengel/53*
2.1.1.Madde, Enerji ve Nuraniyet/54
2.1.2.Kuantum Mekaniği ve Nuraniyet/58
2.1.3.Tanrı Parçacığı/60
2.1.4.Zaman Kavramının Çöküşü/61
2.1.5.Letafet ve Kesafet: Bir Anda Çok Yerde Olmak/62
2.1.6.Teoloji ve Nuraniyet/67

2.2.Kâinatın Fizik Ötesi ve Holografi. *Prof. Dr. Osman Çakmak*/75
2.2.1.Bir Şeyin Her Şeyle Bağlılığı: Holografi/76
2.2.2.Kaos Değil Yüksek Nizam/77
2.2.3.Metafizik Olaylara Holografik Açıklamalar/78
2.2.4.Holografi ve Levh-i Mahfuz/78
2.2.5.Holografi ve Nuraniyet/80
2.2.6.Takyonlar, Fizik Ötesi Dünyanın Yapıtaşları mı?/81
2.2.7.Atom Altı Parçacıklara Yolculuk/83
2.2.8.Uzay ve Zamanın Yeni Anlamı/84

BÖLÜM 3
3.FİZİK VE METAFİZİK İLİŞKİSİ
3.1.Mu'cize – Fizik Kanunları İlişkisi. *Prof. Dr. Yunus Çengel*/87
3.1.1.Görünürdeki Tabiat Kanunları – Mu'cize Çelişkisi/90
3.1.2. İyi Bir Fizikçi, Mu'cizelere de Gönül Rahatlığıyla İnanabilir/92
3.1.3. Farklı Bir Varlık Boyutu Olarak Tabiat Kanunları/93

BÖLÜM 4
4.HAYATIN MAHİYETİ NEDİR?
4.1.Hayatın Başlangıcı. *Prof. Dr. Metin Bülbül*/95
4.1.1.Bir Çocuğun Mantar Tabancası Dahi Kendi Kendine Patlamaz/96
4.1.2.Meyvesi İnsan Olan Kâinat Ağacı Yaratılmıştır/97
4.1.3.Hiçbir Şeyin Modeli Yoktur. Her Şey İlk Defa Yapılmaktadır/97
4.1.4.Organik Maddelerin, Elektrik Boşalması Sonucunda Teşekkül Ettiği Fikri, Temelsizdir/98
4.1.5.Her Bir Canlı, DNA'sına Göre Özel Olarak Yaratılmıştır/99

4.2.Moleküllerin Muhteşem Organizasyonu. ***Prof. Dr. İdris Mehmetoğlu*/103**
4.2.1. Hemoglobin Molekülü Muhteşem Bir Organizasyona Sahiptir/104
4.2.2.Moleküller, Mühendislik Harikası İşleri Başarmaktadırlar/104
4.2.3.Moleküllerin Yaptığını Anlayanlar Nobel Ödülü Alırsa, Moleküller Ne Ödülü Alacak?/109
4.2.4.İlmî Gurur İnkâra Sebep Olmaktadır/109
4.2.5.DNA, Ustasının Ezelî ve Ebedî Olduğunu Gösteriyor/110

4.3.İnsan, Allah'ın İsimlerini En Güzel Şekilde Yansıtan Bir Aynadır. *Prof. Dr. Yunus Çengel*/112
4.3.1.İnsanın Doğru Tanınmasına İhtiyaç vardır/114
4.3.2.Maddecilik Fikri Bilimden Ziyade Bir İnanç ve İdeolojidir/115
4.3.3.Koca Dünya İnsanın Hayalinde Bir Nokta Gibidir/116
4.3.4.İnsan, Farklı Midelere Sahiptir/117
4.3.5.Madde Odaklı ve Esma Odaklı Bakış Açıları/118
4.3.6.İnsan, Allah'ın İsimlerini En Güzel Yansıtan Bir Aynadır/119
4.3.7.Yeni Bir Bakış Açısıyla Varlıklar/120
4.3.8.Maddede İrade Diye Bir Şey Yoktur/123
4.3.9.Aydınlanma, Mananın da Dikkate Alınmasıyla Başlayacaktır/138

BÖLÜM 5
5. İLK İNSANIN YARATILIŞI
5.1.Kur'an'da İnsanın Yaratılış Devreleri. *Dr. İhsan Şenocak, Dr. Ahmet Yazıcı*/140
5.1.1.Topraktan Yaratılma/141
5.1.2.Kur'an'a ve Sünnet'e Göre Anne Karnında Yaratılma/143
5.1.3. Cenîne Ruh Üflenmesi/145
5.1.4.Kur'an'ı Kerim'deki Yaratılış Mu'cizesi/147
5.1.5. Modern Tıbba ve İslam'a Göre Yaratılış/149

5.2.İlk İnsanın Yaratıldığı Çamur, DNA Molekülü Müdür? *Dr. Uğur Dadalı*/161
5.2.1.Kararmış Çamur DNA Molekülü/162
5.2.2.Kokuşmuş Çamur DNA Molekülü/163
5.2.3.Kuru Çamur DNA Molekülü/163
5.2.4.Şekillenmiş Çamur DNA Molekülü/164
5.2.5.Yapışkan Çamur DNA Molekülü/164
5.2.6.Ateşte Pişmiş Gibi Çamur DNA Molekülü/165
5.2.7.Ses Veren Çamur DNA Molekülü/166
5.2.8.İlk Yaratılışta Çamur DNA Molekülü/167

5.3. Kün (Ol) Emri ve Yaratılış. *Prof. Dr. Şadi Eren*/169
5.3.1.Yaratma Çeşitleri/171

5.3.2.Yaratmada İlim, İrade ve Kudret Sıfatları/172
5.3.3. “Ol” Emri/174
5.3.3.1.“Ol” Emrinin Muhatabı/174
5.3.3.2.“Ol” Emrinin Tesiri/176
5.3.3.3.“Ol” Emrinin Hakikati/177
5.3.3.4.“Ol” Emrinin Sürekliliği/178

İnsanın Yaratılışı İle İlgili Olarak Sıkça Sorulan Bazı Sorular/181
Soru: Nûh Suresi 17. Ayette; “*Allah Sizi* (Babanız Âdem’i) *Yerden* (Bitki Bitirir Gibi) *Bitirdi* (Yarattı)” İfadesini Nasıl Anlamak Gerekir?/181
Soru: Melekler İnsanın Kan Dökücü Özelliğini Nereden Biliyordu?/182
Soru: İnsanlık Hz. Âdem ve Hz. Havva'dan Geldiyse, Farklı Irklar Nasıl Ortaya Çıktı?/183
Soru: Farklı Irklardaki Yaratılışın Hikmetleri Nedir?/184
Soru: Kuran-ı Kerim'de Târık süresi 7. Ayette mealen şöyle buyruluyor:
“*O, erkek ve kadının beli ile kaburga kemikleri arasından atılagelen bir sudan yaratılmıştır***”.** Evrimciler bu ayetin bilimsel olmadığını söylüyor, aslı nasıldır?/185

BÖLÜM 6
6.İNSANIN YARATILIŞ GAYESİ
6.1.İnsan Niçin Yaratılmıştır? *Prof. Dr. Âdem Tatlı, Dr. İdris Görmez, Dr. Mehmet Dilek*/188
6.2.İnsan Nedir?/191
6. 2.1.Batı felsefesine göre insanın tarifi/191
6. 2.2.İslâm’a göre insanın tarifi/191
- İnsanın misafir olması ne demektir?
- İnsanın Yolcu Olması Ne Demektir?
- İnsanın dünyada memur olması ne demektir?
- İnsanın müfettiş ve halife olması ne demektir?
- İnsanın Meyve Olması Ne Demektir?
- Kâinatın ağaç olması ne demektir?
- İnsanın âyet-i kübra olması ne demektir?

6.3. Allah'a Karşı Sorumlu Olma /198
a. Allah'ı tanıma
b. Allah'a İman
c. Allah'a ibadet

BÖLÜM 7

7.YARATICI'YI TANIMAK

7.1. Allah'ın Sıfatlarını Tanıma. *Dr. İdris Görmez*/213
a-Zâtî Sıfatları/215
b-Sübûtî Sıfatları/217
7.1.1-Allah Ezelî'dir/219
7.1.2-Allah Bâki'dir/220
7.1.3- Allah Yaratılmış Şeylerin Hiçbirine, Hiçbir Yönden Benzemez/220
7.1.4-Allah'ın Varlığı Kendi Zatındandır/222
7.1.5-Kudretin Nisbeti Kanunidir/224

7.2-Varlıklar Yoktan Yaratılmaktadır. *Mehmet Kırkıncı*/228
7.2.1.Önce İcadı İnkâr Ediyorlar/228
7.2.2.Bir Atomla Bütün Kâinatın Yaratılması Arasında Fark Yoktur/229
7.2.3.İbda ve İnşâ Ne Demektir?/231
7.2.4.Bülbül Atomlar Yığını Değildir/233
7.2.5.Bir Fabrikanın Her Şeyinin Plânlanmış Olması, İlim ve Tedbirin Gereğidir/234
7.2.6.Kıyamete Kadar Kullanılacak Atomlar Önceden Hazırlanmıştır/235
7.2.7.Bir Kâtibin Kitabını Takdir Edip Yazdığı Gibi…/235

7.3-İlim ve Kudret Daireleri. *Prof. Dr. Alâeddin Başar*/237

7.4-Varlıkları Kim Değiştiriyor? *Dr. İdris Görmez*/239
7.4.1.Materyalistlerin Yanıldıkları Sebepler/240
7.4.1.1- Her Şeyi Maddede Aramaları/240
7.4.1.2-Varlıkların Çok Kolay ve Süratli Yaratılışları/242
7.4.1.3-Allah'ın Eserlerini Tabiattan Bilmeleri/242
7.4.1.4-Maddeyi Ezelî Kabul Etmeleridir/242
7.4.1.5- Yaratıcı'nın da Değişmesi Gerektiğini Zannetmeleridir/243

7.4.1.6- Kâinattaki Değişimin Hikmetini Bilmemeleridir/244

7.5.Mantığa Dayalı Akıl Yürütme Yöntemlerinin Yeri. *Prof. Dr. Nevzat Tarhan*/246
7.5.1.Mantığa Dayalı Akıl Yürütmede Beynin Bölgeleri/249
7.5.2. Soyut Düşünce, Kavramsal Düşünce, Sembolik Düşünce/249
7.5.3.Akıl Yürütme Yöntemleri/250
7.5.4.Varoluş Hipotezleri/255

7.6. İnsanın Harika Yapısı, Bir Yaratıcı'yı Gösterir. *Prof. Dr. Alparslan Özyazıcı*/261
7.6. 1- Günde Damarlara On Ton Kan Gönderen Kalp/261
7.6.2- Yüz Elli Bin Kilometrelik Damar Şebekesi/262
7.6.3- İnsan Her An Yeniden Yaratılmaktadır/262
7.6.4- Ciltte Yenilenme/263
7.6.5 -Yirmi Beş Trilyon Alyuvar/264
7.6.6- Saniyede 2,5 Milyon Alyuvar Ölüyor/264
7.6.7- Kemik Yenilenmez mi?/266
7.6.8 -Beyaz Küreler (Akyuvarlar)/266
7.6.9- Vücudun Zararlılarını Def Eden Antikorlar/266

BÖLÜM 8
8-DİN-BİLİM İLİŞKİSİ
8.1-Nöroteoloji, Sinir Bilimden Din Bilimine. *Prof. Dr. Nevzat Tarhan*/268
8.1.1-İnsan Beyni/270
8.1.2-Nöroteoloji/271
8.1.3-Bilim Adamlarını Hayret İçerisinde Bırakan Keşif/276
8.1.4-Beyindeki Yolların Haritası/276
8.1.4.1-Aşkın Kimyası/277
8.1.4.2-Uyuşturucu Madde Kullananın Beyin Davranışı/278
8.1.4.3-Şizofren Kişinin Beyni/279
8.1.4.4-Depresyondaki Kişinin Beyni/279
8.1.5-Dua ile Suçlar Yüzde Yirmi Beş Azalıyor/281
8.1.6-Müslüman'ın İmanındaki Huzur/281
8.1.7-Kötülük Problemi/282

8.1.8-Kâinat Düzenden Düzensizliğe Gidiyor/283

8.2-Din Bilim İlişkisinin Tarihi Seyri. *Prof. Dr. İbrahim Özdemir*/285
8.2.1-Din-Bilim İlişkisi: Dört Model/287
8.2.2-Din-Bilim İlişkisinde Kırılma/291
8.2.3-Anadolu'da Pozitivist Rüzgârlar/291
8.2.3.1-Yirminci Yüzyılın Başında Anadolu'da Din- Bilim Tartışmaları/296
8.2.3.2-Cumhuriyetin İlk Devresinde Din ve Bilim/300
8.2.4-Kur'an, Müslümanları Düşünmeye, İbret Almaya ve Akıl Yürütmeye Teşvik Etmektedir/301
8.2.5-Her Fen Allah'ın Bir İsmine Dayanmaktadır/303
8.2.5-Din-Bilim Çatışması/306

BÖLÜM 9
9-ÖLÜMÜN HAKİKATI VE MUSİBETLERİN HİKMETLERİ
9.1-Allah Kötülükleri ve Musibetleri Niye Yarattı? *Prof. Dr. Murat Sarıcık*/310
9.1.1-Kötülükleri Yaratmak Kötülük Değil midir?/312
9.1.2-Dünya Kâfirin Cennetidir/313
9.1.3-Suç Şeytanda Değil mi?/314
9.1.4-Şerri Yaratmak Şer Değil mi?/316
9.1.5-İnsan Kusuru Niye Kadere Yükler?/316
9.1.6-Niye Daha Yakışıklı Yaratılmadım?/317
9.1.7-Şikâyet Bir Haktan Gelir/319
9.1.8-Allah'ın Tercihine İsyan mı?/322
9.1.9-Allah Beni Niye Böyle Yarattı?/323
9.1.10-Kadere Rıza ve Zamana Sövmemek/324
9.1.11-Elimizde Olmadan Gelen Musibetler/327
9.1.12-Musibet Allah Yazdıysa Gelir/328

9.2-Ölümün Hakikati Nedir? *Prof. Dr. Kazım Uysal*/331
9.2.1-Ölüm Çeşitleri/332
9.2.2-Programlı Ölüm (Apoptoz ve Otofaji)/332
9.2.3-Her Canlı Ölüme Programlanmıştır/334

9.2.4-Programlı Ölümde Genlerin Rolü/335
9.2.5-Akılsız ve Şuursuz Madde Kendi Başına Program Yapamaz/338
9.2.6-Ölüm Emrini Kim, Nasıl Veriyor?/339
9.2.7-En Çok Bilinen Ölüm Reseptörleri/340
9.2.8-Materyalist Evrimcilere Birkaç Soru/341
9.2.9-Programlı Hücre Ölümü Hangi Gayeler İçin Kullanılır?/342
9.2.10-Sağlıklı Hayat, Programlı Hücre Ölümü İle Mümkündür/345
9.2.11-Programlı Ölüm Üreme Hücreleri Üretiminde De Kullanılır/348
9.2.12-El ve Ayak Parmakları Programlı Ölüm İle Yapılır/348
9.2.13-Bitki Gelişiminde de Programlı Hücre Ölümü Kullanılır/349
9.2.14-Programlı Hücre Ölümü Tek Hücreli Canlılar İçin De Önemlidir/350
9.2.15-Programlanmamış Ölüm (Nekroz)/353
9.2.16-İslamî Bakışa Göre Ölümün Değerlendirilmesi/354

BÖLÜM 10

10. BİLİMİN IŞIĞINDA EVRİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ
10.1-Evrim Terminolojisi (Kavramı-Istılahı). *Prof. Dr. Âdem Tatlı*/359
10.1.1- Evrim/359
10.1.2- Evolüsyon/360
10.1.3- Tekâmül/360
10.1.4- Tahavvül/362
10.1.5- İstihale/363
10.1.6- Tatavvur/364
10.1.7- Tebdil/364
10.1.8- Tebeddül/364
10.1.9- Tağyir/364
10.1.10- Tagayyür/364
10.1.11- Terakki/365
10.1.12- Sudur/366
10.1.13- Zuhur/366
10.1.14- Tecdit/366
10.1.15- Ontojeni/366
10.1.16- Filojeni/366

10.2-Jeolojik ve Arkeolojik Yaş Tayin Metotları. *Prof. Dr. Âdem Tatlı*/369
10.2.1- Jeolojik Yaş Tayini/370
10.2.2- Paleontolojik Yaş Tayini/370
10.2.2.1- Paleontolojik Yaş Tayin Metodu'nun Kritiği/370
10.2.3- Varv Metodu'yla Yaş Tayini/371
10.2.3.1- Varv Metodu'nun Kritiği/372
10.2.4- Radyoaktif Elementlerle Yaş Tayini/372
10.2.5- Radyoaktivitenin Dolaysız Etkilerine Dayanan Metotlar/372
10.2.5.1- Uranyum Metodu/372
10.2.5.2-Uranyum Metodu/374
10.2.5.3- Potasyum-Argon Metodu/375
10.2.5.4- Rubidyum-Stronsiyum Metodu/375
10.2.5.5- Radyokarbon (C^{14}) Metodu/375
10.2.5.6 -Radyokarbon Metodu'nun kritiği/376
10.2.6- Radyoaktivitenin Dolaylı Etkilerine Dayanan Metotlar/377
10.2.6.1- Paleokroik Çevreler Metodu/377
10.2.6.2- İz Metodu/377
10.2.6.3- Metamiktleşme Metodu/378
10.2.6.4- Termolominesans Metodu/378
10.2.7- Jeolojik ve Arkeolojik Yaş Tayin Metotları Hakkında Genel Değerlendirme/378

10.3-Evrimin Delili Olarak İleriye Sürülen Ara (Geçiş) Formlar
Prof. Dr. Âdem Tatlı/380
10.3.1-Protozoa'lardan Omurgasız Metozoa'lara Geçiş/382
10.3.2-Omurgasızlardan Omurgalılara Geçiş/383
10.3.3-Balıklardan Kurbağalara Geçiş/383
10.3.4-Kurbağalardan Sürüngenlere Geçiş/385
10.3.5-Sürüngenlerden Kuşlara Geçiş/385
10.3.6-Sürüngenlerden Memelilere Geçiş/388
10.3.7-Yüksek Yapılıların Evrimine Misal Olarak İleri Sürülen At /389
10.3.8-Böceklerin Geçmişi/391
10.3.9-Geçiş Formlarıyla İlgili Genel Değerlendirme/392

10.3.10-İnsanın Geçmişi/394
10.3.10.1- Uzun Kollu Maymun *(Ramapithecus*)/394
10.3.10.2- Güneyin Maymunu *(Australopithecus*)/394
10.3.10.2.1- Afrika Adamı *(Australopithecus africanus*)/395
10.3.10.2.2-*Australopithecus boisei* (zinjanthropus)/395
10.3.10.3-*Homo erectus* Grubu/396
10.3.10.3.1-Java Adamı (*Pithecanthropus erectus*)/397
10.3.10.3.2-Piltdown Adamı (*Eanthropus dawsoni*)/400
10.3.10.3.3-Pekin Adamı (*Sinanthropus pekinensis*)/402
10.3.10.3.4-Nebraska Adamı (*Hesperopithecus heroldcookii*)/402
10.3.10.3.5-Neanderthal Adamı *(Homo sapiens neanderthalensis)*/403
10.3.11-İnsanın Geçmişiyle İlgili Değerlendirme/404

10.4-**Evrimci Görüşün Zaman Yanılgısı** *.Dr. Öğr. Üyesi Kasım Takım* /408
10.4.1-Canlılardaki Kararsız Bileşenlerin Yarılanma Ömrü Noktasından Evrimde Zaman Problemi/409
10.4.2-Biyokimyevî Reaksiyonların Zamana Bağımlılığı Noktasından Evrimde Zaman Problemi/411
10.4.3-Genetik Değişimlerdeki İhtimal Hesaplamaları Noktasından Evrimde Zaman Problemi/413
10.4.4-Dünya Atmosferinin Canlılar Üzerindeki Etkisi Bakımından Evrimde Zaman Problemi/415

BÖLÜM 1

1.MADDENİN VE KÂİNATIN İLK YARATILIŞI

1.1.SAFHA SAFHA YARATILIŞ[6]

Prof. Dr. Osman Çakmak
Yıldız Teknik Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi,
Kimya Bölümü, İstanbul.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Kâinatın ilk yaratılışının nasıl ve ne şekilde başladığını öğrenir. 2-Proton, nötron, nötrino, quark, pion, miyon gibi atom altı parçacıkların teşekkül şartlarını kavrar. 3-Atom ve maddelerin hangi yaratılış safhasında meydana getirildiğini anlar. 4-Yaratılışın ilk altı devredeki safhalarını öğrenir 5-Kâinatın nasıl genişlediğini bilir.	1-Kâinatın ilk başlangıcı madde midir yoksa enerji mi? 2-İlk yaratılışta atomların doğrudan teşekül etmemiş olmalarının sebebi ne olabilir? 3-Atomaltı parçacıkları atom yapısında hangi kuvvetlerle tutuluyor olabilir? 4-İsviçre'deki CERN deneyi ile atomun hangi yapısına ulaşılmak istenmektedir?

Kâinat, gerçekte sonsuz mu, yoksa sadece çok mu büyük? Başı ve sonu neresi? Eskiden beri düşünen kafaları en çok meşgul eden sorulardı bunlar. Ateizmden beslenen maddeci anlayışa göre kâinatın başı olmadığı gibi, bir sonu da bulunmuyordu. Yirminci yüzyılın ilk yıllarına kadar, kâinatın zaman içerisinde sabit olduğu hâkim bir düşünce idi. Ne var ki bu anlayışlar 20. yüzyılın başlarındaki bilimdeki gelişmelerle kökten değişikliğe uğradı. Kâinat sürekli genişliyordu. Kâinatın bir başı olduğu gibi sonu da vardı.

1920'li yıllarda, uzay bilimcileri, uzayın en yakın çevresini incelemekle meşgul oluyorlardı. Optik cihazlar, çağımızdaki gibi gelişmiş değildi; elektronik ve bilgisayar henüz lügatlerimizde yoktu. Ay ve güneş tutulmaları, o zamanki astronominin üst seviyedeki konularıydı. Kâinatın sadece Samanyolu'ndan ibaret

olduğu kanaati vardı. Amerika'da 2,5 metre çapındaki aynalı teleskop dünyanın en gelişmiş teleskopuydu ve başında Dr. Hubble bulunuyordu.

1.1.1.Yaratılışın İlk Saniyeleri

Yaratılış anının şartlarını yeryüzünde tekrarlamak elbette ki mümkün değildir. Ancak atom altı parçacıklara son derece yüksek hızlar kazandırmak suretiyle kâinatın başlangıç safhalarındaki bir kısım şartları yeryüzünde hazırlamak ve parçacıkların bu şartlar altındaki davranışlarını gözlemek mümkün olabiliyor. Yahut en azından gözlenebilen şartların hesapları ve formülleri sayesinde gözlenemeyen olaylar tahmin edilebiliyor. İşte Big Bang'ın ilk saniyeleri, ilk yıllarına ve ilk yüzyıllarına dair çizilen tablolar ve açıklamalar bu gözlemlerin ve bu hesapların neticeleri olmaktadır.

İsviçre'de bulunan 27 km uzunluğundaki CERN hızlandırıcı istasyonunda çalışan uzman bilim adamları; elektronla, anti elektronu çarpıştırarak, her ikisini de yok ettikten sonra, açığa çıkan ışığın karakterini ve davranışını incelediler. Buradan çıkan sonuçlara dayanarak ta kâinatın ilk yaratılış anına ait sonuçlara ulaşıldı. Ortaya son derece ilgi çekici sonuçlar çıkıyordu. Önce zaman ölçeği ele alınıyordu. Fiziğin üç temel sabitesi vardır. Bunlar; Planck Sabitesi, Işık Hızı Sabitesi ve Gravitasyon Sabitesidir.

Bu üç değişmezi kullanarak, zaman, mekân ve enerjinin artık "bölünemez" en küçücük parçasını hesaplamak mümkün olabiliyor.

Fizik denklemleri bize zamanın küçüle küçüle en küçük zaman aralığı olan 10^{-43} saniyelik dilimine kadar küçüleceğini ve artık bu değerden de daha küçük bir zaman aralığının kâinatta bulunamayacağını haber verir. Bu gerçek bize, ne kadar küçük olursa olsun; zaman dilimlerinin sonsuz küçük ve sürekli olamayacağını; en kısa zaman aralığının dahi matematik olarak sonlu olacağını sergiler. En küçük zaman aralığı olan 10^{-43} saniyelik dilimini nasıl kavrayabiliriz? Elbette bu mümkün değil.

Yaratılışa merhaba denildiği en küçük zaman diliminde (bir saniyenin 10 üzeri -43'ü değeri) sıcaklık değeri çok yüksekti (10^{32} derece). Şu an tespit edebildiğimiz en yüksek sıcaklık milyar (10^{9}) derecelerle kıyas edersek, ilk yaratılış anındaki sıcaklığın ne kadar yüksek olduğunu bir derece kavrayabiliriz.

10^{-43} saniye aralığında çekim kuvveti gibi yoğunluk da olağanüstü boyutlardadır. Her şeyin şekilsiz soyutla somut arası bir hamuru andırdığı

dönemdir. Bu döneme "*Planck devresi*" diyoruz. Bir basamak daha atlayıp yaratılışın 10^{-37} saniyesine geldiğimizde sıcaklık yine olağanüstü yüksek değerdedir (10^{29} derece). Henüz ortalıkta atomlar görünmüyor. Kâinatı ayakta tutan temel kuvvetler olan güçlü çekirdek kuvveti, zayıf kuvvet ve elektromanyetik kuvvet henüz ayrılmamış; bir arada bütünleşmiş haldedir.

Saniyenin 10^{-9} cu, yani bir saniyenin milyarda biri zaman periyodunda neler cereyan ettiği İsviçre'de bulunan meşhur CERN parçacık hızlandırıcısında izlenebilmektedir. Uzmanlar, bu çalışmalarda sıcaklığın 10^{15} (1 000 trilyon) dereceye varan yüksek değerini elde ettiklerini bildirmektedirler. Elektromanyetik kuvvetle zayıf çekirdek kuvveti birbirinden ayrılmak üzeredir.

Yukarıdaki aşamalar adım adım yaratılış sürecinin "başlamasından" önceki belirsiz ve tarifsiz "özellikleri" açıklamaya çalışır. Bundan sonraki dönemlerde artık fiziki kâinatın yaratılışının şekillenmeye başladığından söz edebiliriz. Kâinatın yaratılışını en iyi hikâye eden bilimci yazarlardan birisi Prof. Steven Weinberg'dir. Weinberg, "İlk Üç Dakika" adlı kitabında ilk yaratılış patlamasından galaksilerin oluşmaya başladığı döneme kadarki gelişmeleri altı safhada ele alır. Şimdi bu yaratılışın heyecanlı safhalarını birlikte izleyelim.

1.1.2.İlk Altı Gün

Birinci Dönem: Yaratılışa olağanüstü yüksek bir sıcaklıkla adım atılır. Yaratılışın 10^{-2} saniyelik ilk döneminde sıcaklık 100 milyar derecedir. Bu dönemde "ilk kâinat" madde ile radyasyon (ışıma) enerjisi "kozmik çorba" durumundadır. Atom çekirdeğini oluşturan proton ve nötron gibi parçacıklar daha görünürde yoksa da yaratılış süreci belirgin hal almıştır. Ortada sadece elektron ve onun zıttı olan pozitronu (anti-elektron) görüyoruz. Saniyenin yüzde biri kadar küçük zaman dilimindeyiz ama yaratılış o kadar hızlı cereyan etmektedir ki artık enerji, madde ve yoğunluk; fiziksel büyüklüklerle anlatılır hale gelmiştir. Madde kısmen şekillendirilmiş ve boyut kazandırılmış durumdadır. Yapılan incelikli hesaplarla, o zamanki kâinatın 4 ışık yılı büyüklüğüne genişletildiği tahmin edilmektedir. Yaratılışın ilk anında sıcaklık gibi yoğunluk ta

Yaratılışın 10^{-2} saniyelik ilk döneminde sıcaklık 100 milyar derecedir. Bu dönemde "ilk kâinat" madde ile radyasyon (ışıma) enerjisi "kozmik çorba" durumundadır.

olağanüstü yüksektir. Uzmanların $E=mc^2$ formülünden yapılan hesaplara göre yoğunluk litre başına 3.8 milyar kilogramdır.

İşte saniyenin yüzde biri zamanda yokluk karanlıklarından varlık nuruna çıkarılmış ufacık kâinat çekirdeği sonsuz bir Kudret eliyle öyle hızlı büyüme göstermektedir ki, o küçücük zaman diliminde 4 ışık yılı genişliğine ulaşmıştır.

İkinci Dönem: Bu safha, saniyenin onda birisi kadar bir zamanın geçtiği bir anda cereyan eden olayları içine alır. Bu kadar kısa süreye rağmen değişiklikler de ani ve dramatiktir. Sıcaklık 30 milyar dereceye inmiş, atom parçacıkları olan nötron ve proton belirmeye başlamıştır. Elektron, pozitron, nötrino ve antinötrino yine fotonlar birlikte karışım halindedir. Çekirdeği oluşturan parçacıkların bu aşamadaki oranları da belirlenebilmektedir: Yüzde 38 nötron, yüzde 68 proton… Proton ve nötronların ortaya çıkmasıyla, kuark ve gluonların da bu arada yaratılmış olduğu anlaşılıyor.

İkinci dönemde sıcaklık 30 milyar dereceye inmiş, atom parçacıkları olan nötron ve proton belirmeye başlamıştır. Elektron, pozitron, nötrino ve antinötrino yine fotonlar birlikte karışım halindedir.

Üçüncü Dönem: İlk kâinat maddesinin çok sıkışık halde bulunduğu bu dönemde de sıcaklık değeri bir hayli yüksektir. Gerçi ikinci döneme göre azalmış gibi görünüyorsa da, şimdi sıcaklık 10 milyar derecedir. Kütle yoğunluğu, suya göre 380.000 defa daha fazladır. Nötronların ve protonların bir araya getirilerek atomun oluşturulması için yeterli "soğukluk" derecesine bu dönemde erişilmemiştir.

Nötronların ve protonların bir araya getirilerek atomun oluşturulması için yeterli "soğukluk" derecesine üçüncü dönemde erişilmemiştir.

Dördüncü Dönem: Bu zaman diliminin en belirgin özelliği ise Sani-i Hakîm tarafından sıcaklığın 3 milyar dereceye düşürülmüş olmasıdır. Kâinat artık yaklaşık 14 saniyelik bir ömre sahiptir ve genişleme ise hala müthiş bir hızla devam etmektedir. Elektronlarla pozitronlar (anti-elektron) bir maksat için bir araya getirildiklerinde, her ikisi de "yok edilmekte" ve fotonlar şeklinde "enerji" ortaya çıkmaktadır.

Kudreti ilahiye ile hidrojen ve helyum çekirdekleri gibi kararlı atom çekirdeklerinin oluştulmaya başlandığı dönem de işte bu dönemdir. Yani bir proton ile bir nötron ilk defa yana yana durabilecekleri bir ortama kavuşturulmuştur artık. Kütleleri var ile yok arası olan bu iki parçacıkta olağanüstü bir çekim oluşturulmasıyla, müthiş yayılma hızına karşı koyma eğilimi başlamıştır. Atomda kütlenin neredeyse tamamı çekirdekte toplandığına göre çekirdek, "maddenin temsilcisi" durumundadır. Atom çekirdeği öylesine yoğun bir maddi yapıyı temsil eder ki, çekirdekteki maddenin (proton ve nötron) bir çay kaşığı kadar miktarı yüz milyon ton çeker. Çekirdek elemanları elektronlara nazaran çok daha küçük bir hacme "hapsolduklarından", hızları da elektronlara nispetle olağanüstü yüksektir. Çekirdek parçacıkları, saniyede yaklaşık olarak 60.000 kilometreyi aşan bir hıza sahiptir. Proton ve nötronların yüksek hız onları akıl almaz bir biçimde "kaynayan ve köpüren bir sıvının damlaları halinde kendini gösterir.

Atomların ve atom çekirdeklerinin bilime dayalı deneylerle araştırmalarının sonucunda madde hakkında edindiğimiz bilgiler, maddenin küçük ama birbirinden uzak damlalar halinde yoğunlaşmış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Proton ve nötron yani çekirdek yapısı, adeta sürekli kaynayan son derece yoğun köpük damlacıklarına benzetilmektedir.

Nötron ve protonlardan ibaret olan atom çekirdeği parçacıklarının yaratılışından bir sonraki safha, bu parçacıkların sayılarını ayarlama safhasıdır. Rahmetin ve hikmetin gereği olarak, eğer bu ayarlama yapılmamış olsaydı, birbirine çok yakın nispetlerde yaratılan nötronlar ve protonlar ile kâinattaki bütün atom çekirdekleri, helyum çekirdeğine dönüşebilirdi. Deposuna helyum doldurulmuş bir güneş ise, gökyüzünde ışıldama imkânı bulamayacak, 150 milyon km uzağındaki bu yaşayan gezegene hayat ışıkları gönderilemeyecekti. Çünkü bizim güneşimiz çapındaki yıldızlar için helyum yakıt değil, arta kalan kül anlamına gelir. Bu külü yakmak için çok daha büyük yıldızlara ve dehşetli patlamalara ihtiyaç vardır.

İşte, kâinatın yaratılışı üzerinden onda bir saniye geçer geçmez sıcaklık 30 milyar dereceye indirilmiş; bu esnada dengelenme işlemi yürürlüğe girmiş ve nötronlar hızla protona dönüşmeye başlamıştır. Bugün kâinatta gözlenen hidrojen-helyum oranı, bu dengeleme ile ilgili olarak yapılan hesaplara uymaktadır.

Yaratılıştan on dört saniye sonra da sıcaklık 3 milyar dereceye indirilmiş, elektronların yaratılış süreci de tamamlanmıştır. Kâinattaki pozitif elektrik kuvveti daha önce yaratılan protonlarda depolanırken, negatif elektrik kuvveti de elektronlara dağıtılmıştır. Böylece kâinattaki muazzam elektrik kuvveti tamamen nötr hale getirilmiş; her şey kusursuz ve harika bir denge içinde ayarlanmıştır. Ne kadar proton yaratılmışsa o kadar da elektron yaratılmıştır.

Yaratılıştan on dört saniye sonra da sıcaklık 3 milyar dereceye indirilmiş, elektronların yaratılış süreci de tamamlanmıştır.

Beşinci Dönem: Kâinatın bu dönemdeki sıcaklığı, bir milyar dereceye indirilmiştir. Bu sıcaklık Güneşimizin hali hazır merkez sıcaklığının 60 katı kadardır. Birinci dönemden bu döneme kadar geçen süre 3 dakika 2 saniye olarak hesaplanır. Bu dönemde fötonlar, nötrinolar ve anti-nötrinolar hâkim durumdadır.

Altıncı Dönem: Sıcaklığın üç yüz milyon dereceye inrildiği 35. inci dakikaya kadar kâinatın içindeki her şeyin hammaddesi hazır hale getirilmiş durumdadır. Sıcaklık artık milyarlarla değil, milyonlarla ifade edilmektedir. Sıcaklığın düşmesi bu dönemin en önemli belirgin özelliğini teşkil eder. Elektronlar pozitronlarla çarpıştırılarak foton enerjileri hâsıl edilir. Elektronların bulunma oranı pozitronlara oranla biraz daha fazladır. Bu fazlalık, sonradan protonların sayısına eşit olacak şekilde ayarlanmıştır.

Big Bang'la açılan kâinatın ilk anından itibaren şekillenmeye başladığı döneme kadar temelde altı farklı devir dikkatimizi çekmektedir. Kur'an kâinatın altı gün içinde yaratıldığından şöyle söz eder:

"*Gerçekten sizin Rabbiniz, altı günde gökleri ve yeri yaratan, sonra arşa istiva eden Allah'tır. Gündüzü, durmaksızın kendisini kovalayan geceyle örten, Güneş'e, aya ve yıldızlara kendi buyruğuyla baş eğdirendir. Haberiniz olsun, yaratmak da, emir de* (yalnızca) *O'nundur. Âlemlerin Rabbi olan Allah ne yücedir*."[7]

Güneş sistemi ve dünyanın daha ortada olmadığı, her gök sistemine göre gün teriminin de farklılaştığı şu âlemde gün terimi; devir, dönem ve periyot anlamına gelir.

Kur'an, bir yandan insanların fiil ve davranışlarını düzenleyen gerçekleri açıklarken, bir yandan da kâinattaki sırlara dikkat çekerek onun bir kitap gibi okunmasını ve ondaki sırların araştırılarak ortaya çıkarılmasını ister.

Diğer taraftan kâinatın ilk yaratılıştan günümüze kadar "kısa tarihini" zaman ekseninde ele aldığımızda temelde altı farklı safha veya gün dikkatimizi çeker.[8]

1.Gün

Yaratılışın ilk bir milyar senesi madde ile enerjinin birbirinden ayrıldığı, kâinatın saydamlaştığı zamana kadar geçen süre 1. günü teşkil ediyor.

2. Gün

Madde kümelerinden daha ağır atom çekirdeklerinin sentezlendiği ve ön galaksilerin yaratıldığı 3 milyar yıla kadar süren dönem 2. günü teşkil eder.

3.Gün

Deep Field araştırmasında Hubble Uzay Teleskopu tarafından kaydedilen galaksiler vücuda gelmiş, kâinat yavaş yavaş şekillenmeye başlamıştır. 5 Milyar seneye ulaşan kâinatın 3. gününde daha ağır atom çekirdeklerine sahip, bizimkilere benzer galaksiler yaratılmaya başlamıştır.

4. Gün

Bu devre kâinatın 10,3 milyar yaşına kadar devam etti. Daha ağır atom çekirdeklerine sahip, bizimkilere benzer galaksilerin yaratılış süreci bu devrede tamamlanmış ve galaksiler iyice belirgin hale getirmiştir.

5. Gün

Bu safhada ise Güneş sistemimizin yörüngeler etrafında döndürülen gezegenleri ile birlikte yaratılış serüveni başlar. Bu süreç kâinatın 11.5 milyar yıl yaşına kadar sürer.

6.Gün

Kâinatın son ve 6. gününde hayat belirlenmeye başlar ve en sonunda insan yaratılır.

Başlangıçta bir çekirdek olarak yaratılan kâinat, milyarlarca yıl boyunca, her şeyde eseri ile kendini belli eden bir Yaratıcı'nın kudret ve hikmetiyle şekilden şekle girdi. Tekâmül safhaları hedefine vardı. Son derece hassas plan ve programa ihtiyaç gösteren safhalardan geçerek, sonunda hayat meyvesine ulaştı. Kâinat ve içindekiler safha safha yaratılmıştır. Tüm sanat eserlerinde gözlenen basitten mükemmele giden olaylar dizisi, var olma yürüyüşünde ayrı ayrı kudret tecellilerine sahne olur. Evet, kâinat bir anda yaratılmamıştı. Bu kâinat ağacının altı devrelik yaratılışı, onun meyvesi olan insanda da kendini göstermişti. O da ana hatlarıyla altı safhadan geçmişti:

Rahimde mekân tutan bir 'nutfe', yapışkan bir tutuk hâli 'alâka', bir çiğnem et parçası 'mudğa', bedenin çatısını teşkil eden kemikler 'izam', kemiklere giydirilen et 'lâhm', ve nihayet bambaşka bir halk ile inşâ edilmesi, 'insan' olması.

Kısacası, kâinat ve içindeki misafirler devre devre yaratılıyor ve bir kemal noktasına doğru "kader" denilen manevî bir programla ağır ağır yol alıyorlar. Yani tedrici olarak yaratılıyorlar. Terbiye ve tekâmül denilince bu yürüyüşün adımlarını anlıyoruz. Tıpkı bir incir çekirdeğinin çeşitli safhalardan geçerek incir hâline gelmesi gibi tekâmül, kâinatın ilk yaratılışında olduğu gibi şekilsiz enerji hamurunun safhadan safhaya atom sistemini oluşturması, oradan da yıldızlar ve gök sistemlerine giden seyahatin hikâyesidir.

İlim, hikmet, rahmet gibi nice hakikatleri bize ders veren "terbiye" ve "tekâmülü", elbette ki "evrim" gibi, ruhsuz ve sönük bir kelimeye sığıştırmak mümkün değildir. Kaldı ki, tesadüf ve tabiatı felsefelerine temel alıp, evrim teorisini ideolojilerine alet etmeye çalışan ateizm, milattan önceki ateist düşünürler gibi, maddenin ezeliyetini kabul etmekle, bilimsel veriler ve düşüncenin dışında kaldığını göstermektedir.

1.1.3.Yer ve Gök Bitişikken Nasıl Ayrıldı?

Kozmoloji kitapları, yaratılışın ilk altı safhasından sonraki dönemin bütün hususiyetlerini, kâinatın bugün sahip olduğu özelliklere benzetiyor. Artık madde şekillendirilmiş ve yüksek sıcaklık altında atomların karşılıklı ve ahenkli

etkileşimi başlatılmıştır. Atomların oluşması, moleküllerin teşekkülüne yardımcı olmuş; moleküllerin birleştirilmesiyle çok sayıda madde uzayı doldurmuş, uygun fizikî şartlar altında gök cisimleri şekillenmeye başlamış; güneşler, dünyalar, gezegenler İlâhi bir kudret tarafından yaratılmıştır. Altıncı dönemden sonraki tipik özellik, sıcaklığın 4.000 dereceye varan değeridir. Bu sıcaklık altında bütün uzay şimdiki gibi karanlık değil, ışıl ışıl parlamaktadır.

Bir hikmet gereği, maddenin gaz şeklinde yoğunlaştırılıp zamanla soğutulmasıyla yoğunluk değerleri de artmış ve gittikçe katılaşan maddeden bildiğimiz gezegenlerin hikmetle şekillendirilmesi başlamıştır. Kâinat tahminen ilk 700 bininci yılına geldiğinde hâlâ hidrojen ve helyumdan ibaret homojen gaz bulutu halindeydi. Fakat kâinat bir tek noktaya çöküp tek bir galaksi haline de getirilmedi, milyarlarca galaksi odağı yaratıldı. Pekiyi, ne oldu da kâinat öylece gaz bulutu halinde bekletildi? Veya neden tek bir noktaya çökertilmedi?

Altıncı dönemden sonraki tipik özellik, sıcaklığın 4.000 dereceye varan değeridir. Bu sıcaklık altında bütün uzay şimdiki gibi karanlık değil, ışıl ışıl parlamaktadır.

Kozmoloji yıllarca bu soruyu kendine sorarken, 1973 yılında teorik fizikçi karadelik uzmanı Roger Penrose, "Başlangıç Tekliği ve Tekilliği" olmak üzere ilk yaratılış gücünü hesaplamaya çalıştı. Bu 'Büyük Patlama' sonucunda oluşan bir protondan daha küçük mini noktacıklara rastladı. Bunlar bir karadelik gibi yıldızların çökmesi sonucu değil, ilk yaratılış esnasında yaratılmışlardı. Bu kara noktalar, bir atomdan bile daha küçük olmalarına rağmen bir karadelik gibi davranıp önlerine çıkan şeyleri yuttukları ve geride iz bıraktıkları anlaşılmıştır.

Hidrojen ve helyum bulutları bu müthiş çekim odakları etrafında toplanmış ve milyarlarca galaksinin çekirdeği böylece teşekkül ettirilmişti. Bitişik halde bir kozmik çorbadan, gaz bulutundan ibaret bir noktadan kâinat açılıyor ve belirli bir gaye için şekillendiriliyordu. Bu büyük dönüşümü Kur'an şöyle haber verir:

"*O inkâr edenler görmüyorlar mı ki,* (başlangıçta) *göklerle yer birbirine bitişikken, biz onları ayırdık ve her canlı şeyi sudan yarattık. Yine de onlar inanmayacaklar mı*?"[9]

1.1.4.Kâinat Genişliyor

Fizikte "Doppler olayı”nda, meselâ bir istasyona yaklaşmakta olan trenin düdüğünden çıkan ses dalgaları, istasyondaki bir gözlemciye daha küçük dalga boyunda ulaşır. Bunun tersine, istasyondan düdük çalarak uzaklaşan bir trenin gönderdiği ses dalgalarının birim zamandaki sayısı azalır. Bu azalma, frekansın küçülmesi ve dolayısıyla dalga boyunun artması anlamına gelir. Yapılan deneylere göre, ışık da aynen ses dalgaları gibi bir özellik gösteriyordu.

Doppler Etkisi: Hız ve dalga boyu arasındaki Doppler etkisi ilişkisi; her gün karşılaştığımız bir tecrübedir. Başınızın üstünden geçen bir uçağı dinleyin; motorunun sesi daha yüksek bir perdede işitilir ve geçip kaybolduğunda da işitilme perdesi düşüş gösterir. Bunun sebebi; uçak size doğru hareket ederken, bir sonraki dalga tepesi yayınlandığında, size daha yakın olması ve dalga tepeleri arasındaki mesafeyi azaltmasıdır. Benzer şekilde, uçak uzaklaştıkça dalga boyları artar ve algıladığımız ses perdesi düşer.

Doppler olayı ışık dalgaları için de geçerliydi. Hubble, teleskop başında galaksilerden gelen ışınları dikkatle izliyordu. Bir ara, teleskopun hassas mercek sistemlerinden geçen ışığın spektrum (tayf) analizlerini incelerken garip bir olay dikkatini çekti. Galaksilerden gelen ışığın dalga boylarında kırmızı renge doğru bir kayma vardı. Normal şartlar altında tayf renklerinde herhangi bir değişme olmaması, sabit kalması gerekirdi. Hubble, tayf çizgilerinde kırmızı renge kayış olayının asıl nedenini, dalga boylarını dikkate alarak düşünmeye başladı. Kırmızı renk, "gözün görebildiği" dalga boyu bandında en uzun dalga boyunu temsil eder.

Acaba niçin galaksilerden gelen ışık, kırmızıya kayıyordu? Hubble çok geçmeden kırmızı kayış olayı ile Doppler olayı arasında bir ilgi kurdu. Madem ki Doppler olayına göre, uzaklaşan bir ışık kaynağından gelen ışınların dalga boyu uzuyordu ve mademki uzayan dalga boyu kırmızı rengi temsil ediyordu, o halde bunun bir tek açıklaması vardı: Galaksiler bizden uzaklaşıyorlardı. Daha uzaktaki galaksiler daha hızlı bizden kaçıyorlardı. Bu uzaklaşma ve kaçışın tek bir yorumu olabilirdi: Kâinat genişliyordu.

1950 yılında ABD'de Mount Palamur'da inşâ edilen Dünya’nın en büyük teleskopunun başında duran uzmanlar, Hubble kanununu bu uzaklıklar için uyguladıklarında, galaksilerin uzaklaşma hızları hesaplandı. Bu defa, galaksilerin saniyede 100 000 kilometre hızla uzaklaştığı ortaya çıkmıştı.

Bizden 10 milyon ışık yılı uzaktaki bir galaksi, saniyede 250 kilometre ile bizden uzaklaşırken, 10 milyar ışık yılı uzaktaki bir galaksinin uzaklaşma hızı ise saniyede 250 000 kilometre olduğu hesaplanıyordu.

İçinde yaşadığımız Samanyolu galaksisinin bir benzeri olan NGC 6946, ihtişamıyla tam cepheden görülüyor. Bu galaksi bizim yakınlarımızda, sadece "10 milyon ışık yılı uzakta bulunuyor. Galaksinin önünde, Samanyolu'na ait yıldızlar, sanki bir tül görüntüsü veriyor. Samanyolu, bir parçası olduğumuz kâinatın içindeki yüz milyarlarca gök adadan sadece bir tanesi. Onun bağrında ise, yüz milyarlarca güneş barınıyor.

Geniş ölçekli bir kâinat modelinde genişleyen mekândır ve uzaydır. Uzay "yüzeyindeki" galaksiler birbirinden uzaklaşmakta ve daha uzaktaki galaksiler daha da hızlı hareket ediyor görünmektedir. Bunu şişirilen bir balon üzerindeki beneklere benzetebiliriz. Balon şiştikçe lekeler birbirinden ayrılacaktır. Belli bir noktaya göre, uzaktaki benekler o noktaya yakın olanlara nisbetle daha da uzaklaşmış görünürler.

Galaksilerin akıl almaz süratle birbirinden uzaklaştırılması gerçeğinin Kur'an'da asırlar önce açıklandığına şahit oluyoruz.

"*Semayı Biz Kudretimizle kurduk ve onu biz genişletiyoruz.*"[10]

Uzayın derinliklerinde, görüşümüzü engelleyen nesnelerin bulunmadığı, son derece keskin gözlerle uzayı seyredecek olsak ne görürdük? Bu fotoğrafı almak için, Hubble Uzay Teleskopu, uzayın karanlık görünen tek bir noktasına kilitlendi ve tam on gün boyunca bu noktadan gelen ışıklar "biriktirildi." Sonunda, çıplak gözle görebileceğimiz yıldızlardan 4 milyar kere daha zayıf ışıklar bile bu kareye girdi. Ve uzayın tek bir karanlık noktasında saklı bu kadar galaksi ortaya çıktı. Bu galaksilerden her birinin yüz milyarlarca yıldız barındırdığını unutmayalım! (NASA)

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Atom altı parçacıklar, ilk yaratılışın başlangıcından ne kadar zaman sonra yaratılmıştır?
2-Atomun teşekkülü için ne kadar zaman geçmiştir?
3-Yaratılışın dördüncü döneminin en belirgin özelliği nedir?
4-Galaksilerin çekirdekleri nasıl teşekkül etmiştir?
5-Elektronların yaratılış süresi, sıcaklık kaç dereceye inince tamamlanmıştır?
6-Kâinatın genişlemesini nasıl açıklarsınız?

1.2-ENTROPİ KANUNU, MADDENİN EZELÎ OLMADIĞINI GÖSTERİYOR[11]

Prof. Dr. Nevzat Tarhan
Psikiyatrist, Üsküdar
Üniversitesi Rektörü, İstanbul.

"*Hangi sahada olursa olsun, ilimle ciddî şekilde meşgul olan herkes, ilim mâbedinin kapısındaki şu yazıyı okuyacaktır: "İmân et!" İman, ilim adamının vazgeçemiyeceği bir vasıftır*." Max Planck

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Nano teknolojinin ne olduğunu ve hangi teknikte kullanıldığını bilir. 2-Kuantum fiziğinin manasını kavrar. 3-Mananın ve ruhun esas olduğunu, maddenin onun üzerinde bir tül perde gibi bulunduğunu öğrenir. 4- Foton Telepatisinin manasını anlar.	1-*"Kuantum mekaniğine göre, kâinatta her şey aynı anda hem var hem yok olur"* ifadesini nasıl yorumlarsınız? 2-" *Madde aslında melekût ve ruh üzerinde örtülmüş tenteneli ince bir perdedir"*. İfadesi size ne gibi bir mana hatırlatıyor? 3-Kuantum, materyalizmin hangi tezini geçersiz kılmıştır?

Materyalizm maddenin sonsuzluğu hipotezine göre maddeyi esas, soyut bilgiyi ona tabi olarak ele almış ve sebeplere ve tabiat kanunlarına ilahlık vererek varoluşu açıklamaya çalışmıştı. Kuantum biliminin ve "Büyük Patlama" ile genişleyen kâinatın bir gün sonunun olması gerekliliği materyalizmin teorik temelini alt üst etti. Çünkü sonlu, geçici ve nihayetinde yok olacak bir yapıda mükemmele gitmenin hiçbir anlamı yoktu.

Görünen kâinatla görünmeyen kâinatı anlayabilmek için, bilinen bilgilerden hareket ederek bilinmeyen bilgilere deliller sunulmalıdır. Kuantum âlemi, görünmeyen kâinat konusunda bize yeni bilgiler sundu, hızlı bir bilgi tazeleyelim**.**

1.2.1.Nanoteknoloji Nedir?

Nanoteknolojiden önce, bu yeni teknolojiye yol açan kuantum fiziğinden kısaca bahsedelim. Kuantum teorisi, atomik olaylardaki enerjiyi açıklamaya yarayan bir fizik teorisidir. Kuantum kelimesi yalnız başına kullanıldığında, bir sistemin değiştirebileceği enerjinin küçük bir kısmı anlamına gelir. Meselâ foton, elektromanyetik radyasyon kuantumudur. Kuantum teorisi enerjinin devamlı olmadığını ve seviyelere sahip olduğunu, bu seviyelerin küçük kademeler halinde değişebileceğini matematik ifadelerle açıklar. Meselâ; bir atomda elektronların çekirdek etrafında kendi yörüngelerindeki hareketleri, siyah cismin küçük miktarlar halinde ısı yayması (Max Planck'ın siyah cismin radyasyonunu buluşu), fotonun elektromanyetik radyasyonu (Bohr teorisi), fotoelektrik olayı, atom spektrumu (tayfı) kuantum teorisi ile izah edilebilir. Kuantum teorisi üzerine yapılan çalışmalar şunlardır: Plank'ın radyasyon teorisi, dalga ve parçacık teorisi, atom spektrumu (tayfı), dalga mekaniği, matris mekaniği, belirsizlik prensibidir.[12]

Nanoteknoloji, maddeyi atom altı seviyede kontrol etme bilimidir.

Kuantum teorisi, atomik olaylardaki enerjiyi açıklamaya yarayan bir fizik teorisidir.

Nanoteknolojisinin hedefi, insan eli bu işe karışmadan moleküllerin izn-i İlâhi ile düzenlenmelerini sağlamaktır

Nanoteknoloji, maddeyi atom altı seviyede kontrol etme bilimidir.

Nanoteknoloji aşırı küçük yapısal maddelerin üretimi, araştırılması ve bunlardan yararlanmanın teknikleri üzerinde çalışır. "Nano" sözcüğü Yunancadan alınmıştır ve "Cüce" anlamına da gelmektedir. Bir nanometre (nm), metrenin milyarda biri, bir milimetrenin de milyonda biri kadar bir uzunluktur ve bir insan saç telinin on binde biri kadar bir kalınlığa tekabül eder. Bu uzunluk terimi atom ve moleküllerin içindeki en küçük mesafeleri tanımlamak için kullanılır. Atom düzeyindeki malzemelerin amaca yönelik yapılandırılmalarında ve bu kadar küçük boyuttaki özel yapılardan yararlanma birçok alanda yeni imkânların doğmasına yol açmıştır. Bu alanlardan bazıları şunlardır: Enerji, Çevre Tekniği, Bilgi Teknolojileri Branşı, Tıp, Eczacılık vs. Atom düzeyinde kimya, biyoloji ve fizik arasında sınır yoktur. Her şey bir çapraz teknolojisinde birleştirilmiştir, yani birçok dalda tüm sınırlar ortadan kalkacaktır. Nanoteknolojisi molekülleri elektrik akımı, mıknatıslık ve kimya ile manipüle ederek, bunların kendi kendilerine düzenli bir şekil almalarını sağlar. Burada tabiatın kendisi de bir örnek teşkil eder. Meselâ hücreler ve görevleri gibi. O halde Nanoteknolojisinin hedefi, insan eli bu işe karışmadan moleküllerin izn-i İlâhi ile düzenlenmelerini sağlamaktır.[13]

Nanoteknoloji artık günlük hayatta kullanılmaya başlanmıştır. Karbon tüpleri çeşitli ameliyatlarda kullanılmaktadır. Nanoteknoloji ile kendini temizleyen pamuklu kumaşlar üretildi. Güneşi gördüğü zaman kendi kirini temizleyen, yıkamaya ihtiyaç bırakmayan kumaşların yanı sıra, kurşun geçirmeyen ve radyasyona karşı korumalı kumaşlar da yapıldı. Bu teknoloji, nano malzemeler üretmeye başlamıştır. Richard Feynman adlı fizikçi "Aşağıda daha çok yer var" diyerek görünen maddenin dışında daha çok yerin olduğunu ve her şeyin madde olmadığını ve sorgulanmaya başlandığını belirtir.

Bu bilim alanı maddeyi, yerçekiminin etkisinin azaldığı, zayıf kuvvetlerin öneminin arttığı nano boyutta inceler. Makro dünyanın yanında mikro dünyanın da olduğunu, ama farklı şartları bulunduğunu anlatır. Meselâ altın, makro dünyada başka maddelerle reaksiyona girmezken mikro âlemde, nano sistem içerisinde diğer maddelerle reaksiyona girebilmektedir. Bu da maddenin nano sistemde davranışının değiştiğini göstermektedir. Kumaşın suyu itmesi, güzel koku salması nano teknoloji ile sağlanabilmektedir.

Bütün bu gelişmeler klasik fiziği sarsan alan teorilerinin kuantum mekaniğinde ortaya çıktı. Kuantum elektrodinamiğinde belirsizlik ilkesi, anti-madde cisimciği, Planck sabiti, kara cisim ışınımı, dalga kuramı gibi atom altı

fiziğin kavramları nano sistemle günlük pratiğe girmiş oldu. Klasik mekanik kâinata göre materyalizm maddeyi sorguladığında mekaniksel varoluşta esas madde idi. Klasik mekanik kâinatta maddenin sürekliliğini savunan materyalizme göre madde varken yok olmaz, yokken var olmazdı. Aynı zamanda ezeli ve ebediydi. Bunları savunan klasik fizik fotoelektrik, siyah cisim ışınımlarını açıklayamadı. Bunun üzerine bilim adamları materyalizme temel olan klasik mekanik kâinatın açıklayıcı olmadığını gördü. Böylece 1920'li yıllarda maddenin ezeliyeti kavramı sorgulanmaya başlandı.

1.2.2.Korkunç Gerçek

Maddenin en küçük parçası kabul edilen atomun içerisinde çekirdek bulunduğunda materyalistler, "korkunç gerçek" olarak ifade ettiler. Çünkü atomdan daha küçük bir şey yoktu. Yeni bir dünya keşfedilmiş gibi oldu. 1923'de Louis de Broglie adlı bir Fransız, doktora tezinde ışığın salınımını ve dalga özelliğini işledi. Işığın, dalgalar olarak iletilen fotonlardan ibaret olduğunu iddia etti. Ona göre elektron ve diğer atomik parçacıklar da dalgalarla hareket etmekteydi. Erwin Schrödinger 1925'de bu iddianın dalga kısmını alarak, Newton'un mekaniğine tatbik etti. Bu yeni ortaya çıkan dalga mekaniğine göre elektronlar parçacıklar olarak değil, farazi bir matematiksel uzayda yayılı dalgalar olarak belirmekteydi. Bu kabuller, Planck'ın salınımlarının kuantum davranışlarını, hidrojen atomunun spektrumunu açıklaması ve çok önemli kuantum sayılarını doğrudan doğruya ortaya çıkarması yönünden, ciddiye alındı. Daha sonra yapılan deneyler De Broglie'nin madde dalgalarının mevcudiyetini de göstermiştir.[14]

Çift yarık deneyiyle elektronların dalga özelliği, yani iniş çıkışlı salınım hareketi yaptığı ispatlandı.

Çift yarık deneyiyle elektronların dalga özelliği, yani iniş çıkışlı salınım hareketi yaptığı ispatlandı. Bu deneye göre ışık iki ince yarıktan geçirilerek, yarıkların arkasındaki ekrana yansıtılır. Bir üst yarıktan bir alt yarıktan geçen ışık dalga boyuna göre yarıktan geçip karşı tarafta yansır. Yarıktan geçişine göre bir üstte bir altta ışık çıkar. Dalganın bir üstünden bir de altından parçacık yanarak gider. O zaman düz gitmediği anlaşılır. Ekranda girişim deseni denilen aydınlık ve karanlık çizgilerden oluşan desen görülür. Işığın düz gitmediği sinüzoidal, dalga olduğu bu deneyle anlaşılır. Aynı deney klasik fizikte parçacık olarak bilinen

elektron, proton ve nötronlarla yapıldığında aynı sonuca ulaşıldı. 1927 yılında Clinton Davisson ve Lester Germer elektronların da dalga özelliğine sahip olduklarını ispatladı.[15]

Maddenin dalga özelliğinin olduğunun anlaşılması fizikte devrim yaptı. 1925'li yıllarda Planck sabiti formüle edildi, Erwin Schrödinger'in dalga teorisi deneyi yapıldı, Werner Heisenberg matriks mekaniğini tanımladı.

Günlük yaşantımızda lazerin bulunması ve tıpta kullanılan PED ve MR cihazının bulunması kuantum sayesinde olmuştur. MR cihazı elektron hareketlerinden oluşur. İnsan vücuduna dışarıdan çok kısa süreli radyo dalgaları gönderilir. Belli bir yönde toplanan elektronlara gönderilen radyo frekansı dalgaları (RF) ile uyarı gönderilir. Vücuttaki hidrojen atomlarına çarpan radyo dalgaları spin dönüşü, hareketi yapar. Enerjiyi soğurur, eski haline gelir. Su moleküllerinin reaksiyonunu ölçerek dokunun fotoğrafını verir. Yani vücuttaki hidrojen moleküllerinin yoğunluğunu ölçerek dokunun MR'ı çekilir. Hidrojen dağılımının oranı dokulardaki sıvı dağılım oranını verdiği için hangi bölgede daha az su, hangi bölgede daha çok su olduğunu gösteren MR görüntüsü çıkar. Bu manyetik değişiklikler enerji değişikliği ölçülerek yapılır. MR için, kuantumun elbise giymiş halidir denilebilir.

> **Kuantum teorisine göre kâinatın dalga ve parçacık ikilisinden oluştuğu görülür. Meselâ madde dediğimiz kalem, bir salınım ve titreşimden ibarettir. Kâinatta her şey dalga ve parçacık ikilisinden ibarettir. Onlar da Allah'ın bir ismine dayanmaktadır.**

MR kuantumun uygulamaya geçmiş halidir. Bu nedenle kuantum teorisi tamamlanmış bir teoridir diyenler haklılık kazanmaktadır. Bu teoriye göre kâinatın dalga ve parçacık ikilisinden oluştuğu ortaya çıkar. Meselâ madde dediğimiz kalem, bir salınım ve titreşimden ibarettir. Kâinatta her şey dalga ve parçacık ikilisinden ibarettir. Bunların formülü de enerji, hız, konumla ortaya çıkar. Bunları ölçtüğümüzde dalga fonksiyonunu ölçmüş oluruz ve kâinatın formülü ortaya çıkar. Kâinattaki küçük değişimleri tolarize etmeye pertürbasyon teorisi denir. Bu teori, tam olarak çözümlenemeyen bir problemin, bu probleme bağlı başka bir problemden yola çıkılarak yaklaşık bir çözüm elde etmek için matematiksel metotları ihtiva eden bir teoridir.

Demek ki, bütün maddî âlem, Allah'ın Nur isminin bir tecellisi ve bir yansımasıdır. Yani, bütün varlıklar Allah'ın bir ismine dayanmaktadır.

1.2.3. Atomun Yapısı

Zerre konusunu daha iyi anlamak için atomun yapısının da anlaşılması gerekir. Kanun-u İlâhi olarak adlandırabileceğimiz kâinatta çeşitli kuvvetler vardır: Elektro manyetik kuvvet, zayıf çekirdek kuvveti, şiddetli çekirdek kuvveti, kütle çekim kuvveti. Şiddetli çekirdek kuvveti kısa mesafede zayıftır, uzun mesafede ise çekicidir. Yani çok uzaktayken şiddetlenir, yakın mesafede zayıftır. Çekim kuvvetine graviton denir. Bu kuvvet kâinatta bütün gezegenleri bir arada tutar. Gluon da parçacık fiziğinin temel parçacıklarındandır. Kuarklarla birleşerek temel parçacıkları teşkil ederler. Glounlar, kuarklarla güçlü etkileşim içindedir. Parçacık fiziğinde çekirdek kuvvetinden etkilenen atomaltı parçacıklara hadron adı verilir. Hadronlar temel parçacıklar olmayıp kuark ve anti-kuark olarak adlandırılan fermiyonlar ve gluon olarak adlandırılan bozonlardan oluşan bileşik parçacıklardır. Gluonlar kuarkları bir arada tutan kuvvetli etkileşimin taşıyıcısıdır. İsviçre'de gerçekleştirilen hadron çarpıştırıcısı deneyinde, atom altı parçacıkların parçalanmasıyla enerji ortaya çıkarma hedeflenmektedir. Aynı zamanda bu deneylerde anti madde bulunarak atomu, zerreyi, maddeyi anlamak amaçlanmaktadır.

1.2.4.Foton Telepatisi veya Düşünce Gücü

Kuantum sıçramasına göre enerji transferi bilgi transferi olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun gerçekleşmesi için atom altı parçacıklar devreye sokulur. İsviçre CERN'de yapılan deneyde atom altı parçacığı denilen kayıp halka bulunmaya çalışılmaktadır. Kayıp halkaya ulaşıldığında atom altı parçacıkların formülü bulunmuş olacaktır. Nükleer enerji atom altı parçacıklardan sadece biridir, bütün atom altı parçacıkları bir araya geldiğinde atom oluşur. Her atom altı parçacık, ayrı bir enerji bandı oluşturur. Atom altı parçacık fiziğinde, asıl hedeflenen nokta ışık hızından daha hızlı giden parçacığı bulmaya çalışmaktır. Bunun için de İsviçre'de Hadron çarpıştırıcısı deneyi gerçekleştirildi.

Atom altı parçacıklardan bir tanesi oynatıldığı zaman atom enerjisi gibi bir enerji ortaya çıkmaktadır.

İsviçre'de Cern'de yapılan Büyük Hadron Çarpıştırıcısı deneyi için yerin yüz metre altında yirmi yedi kilometre uzunluğunda 3.8 metre çapında bir tünel açıldı. Bunun içerisinde özel helyum soğutuculu manyetik alanda kurşun iyonları kullanılarak fotonlar ışık hızına yakın çarpıştırıldı. Kara delik oluşturma ihtimali olan bu deneyin sonucunda atom altı parçacıklara ulaşıldı. Atom altı parçacıklardan bir tanesi oynatıldığı zaman atom enerjisi gibi bir enerji ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı güçlü enerji kaynağı bulmaktır.

Hadron çarpıştırıcısı deneyinde bir de foton telepatisi denilen bir durum ortaya çıkmıştır. Cern'de yapılan deneyde inanılmaz bir olay gerçekleşti. Bu deneyin aynısı Cern'e on kilometre uzaklıktaki bir yerde ve Chicago'da da bir merkezde yapıldı. Her üç yerde de benzer foton üretilmiştir. Cern'deki foton üzerinde çalışmalar yapılır ve hareket ettirilir. On kilometre uzaktaki merkezde ve Chicago'da aynı deney yapılmadığı halde fotonun aynı anda ve aynı yöne hareket ettiği gözlemlenmiştir. Atom altı parçacık fiziğinde üç farklı yerde yapılan bu deneyde parçacıkların birbiriyle bağlantılı olduğu ve aralarında eş zamanlı ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı manyetik alanda olan parçacıklar binlerce kilometre ötede de olsa aynı hareketi yaparlar. Atom altı parçacık fiziğinde, farklı yerde yapılan deneylerde, parçacıkların birbiriyle bağlantılı olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu deney de ışık hızından daha hızlı bir hızın olduğunu ortaya koymaktadır.

Atom altı parçacıkların araştırılmasında ortaya çıkan harikalıklar, atomların ve atom altı parçacıkların ilâhi bir nizama tâbi olduğunu ve tek elden harika bir şekilde idare edildiğini göstermektedir.

Deney şöyle gerçekleşir: Lazerden çıkan ışık özel bir kristalden geçirilir. Bu kristalden geçerken foton ikiye ayrılır. Az enerjili iki foton üretilir. Diğer taraftan fotonun karşısına yarı yansıtıcı ayna konulur. Ayna da fotonun bir kısmı yansır bir kısmı da aynadan geçer. Bu deney yapılırken aynı anda diğer yerlerdeki fotonlarda aynı şekilde davranır. Bu deneye kadar fiziğin tezine göre, hiçbir sinyal ışıktan daha hızlı gidemezdi. Işıktan daha büyük bir hız varsa fizik biter deniliyordu. "*Hiçbir sinyal ışıktan hızlı gidemez*" tezi altüst oldu. İşaretlenmiş fotonlar aynı anda aynı davranışı zamandan bağımsız olarak yapmıştır. Biri hangi yönde hareket ettiyse, diğerleri de aynı yöne dönmüşlerdir. Çok şaşkınlık uyandıran bu olaya inanılmaz deney denmiştir.

Bütün bunlar, atomların ve atom altı parçacıkların İlâhi bir nizama tâbi olduğunu ve tek elden harika bir şekilde idare edildiğini göstermektedir.

Nedensellik İlkesini Alt-Üst Eden Deneme

Bu deneyden hareketle teorik fizikçiler, "*Bilgi ışıktan hızlı gidiyor*" tezini geliştirmişlerdir. Bu nedensellik ilkesini altüst etmiştir. Nedensellik ilkesinde bir sonuç nedene bağlı olarak ortaya çıkıyordu. Elektrik düğmesine basmayınca lamba yanmıyordu. Nedensellik ilkesi geçerli değilse, elektrik düğmesine basmadan, elektriği düşünerek lambanın yanması mümkün olacaktır. Şizofrenlerin söylediği "Düşünce ile elektriği yaktım" iddiasının bir bakıma deneysel olarak gerçekleşebileceğini gösteriyor.

Bilginin, ya da hayalin ışıktan hızlı gittiğinin anlaşılması üzerine bilgi iletim deneyleri yapılmaktadır. Teorik olarak bir astronot deneyi yapılır. Bu deneyde bir ışık yılı uzaklıktaki gezegende bir astronot vardır. Dünyadaki bir laboratuvardan ona haber gönderilecek olsa ancak bir ışık yılı sonra oraya ulaşacaktır. Fakat fiber optik çember yapılıp fotonlar çember içerisinde döndürülür. Aynı sistem astronotun da yanında yapılır, orada da fiber optik tüpün içinde fotonlar döner. Bu iki cihaz beraber hareket ettiğinde, dünyadaki cihazın fotonlarının yönünü oynatarak haber gönderildiğinde, bir ışık yılı uzaktaki astronotun yanındaki fotonların yönü değiştirilecektir. Astronot bunu gördüğü anda haber alacaktır. Bir mesaj geldiğini anlayacaktır. Sanki mors alfabesi gibi mesaj gönderilecektir. Artık bu teze göre teori kabul edilmiş ve hipotez haline gelmiştir. Kuantum uyumuna göre bir dil oluşturulur.

Kâinatın %4'ü madde, %96'sı karanlık enerjidir. Enerji olduğu düşünülmektedir ama görülmediği için karanlık diye tarif edilmektedir. Fotonlar gibi çalışmayan, ışıktan bağımsız bir enerjidir. Bilim adamları o karanlık maddeyi bulmaya çalışıyor. Kâinatın %96'sı şu anda bu karanlık maddeden salınım ve titreşim halindedir. Kuantum dinamiği içerisinde bunların hepsi dalga fonksiyonudur.

1.2.5.Yaratılış Fiziğinin Ortaya Konması

Atom çekirdekleri parçalanıp da, daha hızlı parçacık bulunduğunda o parçacığın tanımlaması yapılacaktır. Çünkü fizik ilk başladığında, ses hızının bittiği yerde fiziğin biteceği düşünülürdü. Daha sonra ışık hızının bittiği yerde

fizik bitti denildi. Teorik fizik ve atom altı parçacık fiziği içerisinde de ışıktan daha hızlı parçacıklar bulundu, bu son durum da yeni bir fizik alanının ortaya çıkması anlamına gelir. Bu bir bakıma yaratılış fiziği olacaktır. Dünyada ışıktan hızlı giden parçacıklar belki de ışınsal, yani nurani varlıkları, meleklerin, ruhanîlerin varlığını göstermeye yarayacaktır.

Teorik fizik ve atom altı parçacık fiziği içerisinde de ışıktan daha hızlı parçacıklar bulundu, bu son durum da yeni bir fizik alanının ortaya çıkması anlamına gelir. Bu bir bakıma yaratılış fiziği olacaktır. Dünyada ışıktan hızlı giden parçacıklar belki de ışınsal, yani nurani varlıkları, meleklerin, ruhanîlerin varlığını göstermeye yarayacaktır.

Nükleer enerji gibi büyük bir enerji kaynağı bulup, insanlığın geleceği için kullanılabilir mi? Yoksa silah haline gelir mi? Bu sorularla birlikte araştırmalar devam ediyor.

Tahavvülat-ı zerrat konusunun yani atomların hal değiştirmesinin, anlaşılması için fiziğin geldiği noktanın bilinmesi gerekir.

Tahavvülat-ı zerrata, yani atomların hal değiştirmesine bir misal suyun teşekkülüdür. Su, oksijen ve hidrojen atomlarının birleştirilmesiyle hâsıl edilir. Başlangıçta hidrojen atomu yanıcı, oksijen atomu ise yakıcı özelliğe sahiptir. Bu iki element bir araya gelerek hayat kaynağı olan su nimeti hâsıl edilince halleri de değişmektedir.

Benzer tarza, klor (Cl^{-}) ve sodyum (Na^{++}) elementlerinin reaksiyonları da misal olarak verilebilir. Bunların bir araya gelerek hal değiştirmesiyle sodyum klorür ($NaCl_2$) yemek tuzu hâsıl edilir. Burada da klor ve sodyum iyonları hal değiştirmiş ve yeni ve farklı bir reaksiyona sahip bir nimetin teşekkülü sağlanmıştır.

Demek ki bir hikmete binaen elementlerin bir halden bir başka hale getirilmesiyle var olan bazı özellikler yok edilmekte, yok olan özellikler de var edilmektedir.

İşte tahavvülat-ı zerrat, yani elementlerin bir halden bir başka hale geçmeleri, belirli kanunlar çerçevesinde teşekkülleri, bütün elementleri kudret elinde tutan ve bunları, ilim, irade ve kudretiyle halden hale değiştiren ve insana hizmetkâr eden bir zatın varlığını ve birliğini apaçık göstermektedir.

1.2.6.Kuantum Elektrodinamiği ve İnsanın Serbest Zihni

Beyin, kuantum eşdurumu (rezonans) ile devamlı olarak dinamik ilişki içindedir. *Kıralın Yeni Usu* adlı kitabın yazarı fizikçi Sir Roger Penrose, zihin ile kuantum mekaniği arasındaki bağlantıyı öne süren kişidir. Hammeroff (2003) ise 1993 yılında Nick Herbert tarafından ortaya atılan kuantum bilinç modeline ilişkin açılımlarda bulunmuştur. Beyin sinir hücrelerindeki mikro kanalcıkların, bilgisayar ağı gibi çalışabileceğini; voltaja bağımlı şekilde ilerleyen iyon kanallarının hareketiyle beynin çalışma performansı göstereceğini öne sürmüştür. Kuantum mekaniği insanın otomat ve biomekanik varlık olmaktan çok, serbest zihin ve irade sahibi bir kişiliği olduğunu açıklar.

Kuantum elektro dinamiğine göre kâinat hologram gibi tek ve bölünmez bir bütündür. En küçük parça büyük parçanın özelliğini taşır. Kuantum benzeri genel düşünme ve ilham şeklinde gelen kuantum sıçramaları, akla yatkın bir düşüncedir.

Kuantum elektro dinamiğine göre kâinat hologram gibi tek ve bölünmez bir bütündür. En küçük parça büyük parçanın özelliğini taşır. Kuantum benzeri genel düşünme ve ilham şeklinde gelen kuantum sıçramaları, akla yatkın bir düşüncedir.

Sonuçta ne maddeden ayrı bir zihin, ne de zihinden ayrı bir madde vardır. Madde sadece vitrindir. Ruh bir dalga fonksiyonu olabilir. Mini proteinlerden oluşan on nanometrelik proteinler kimyasalları taşırlar. Sevgi, öfke, nefret, korku, güven gibi duyguların kimyevî karşılıkları vardır. Muhtemelen İlâhî Kudret ilgili kimyasalları taşıma komutunu atom altı parçacıklar aracılığı ile kuantum elektrodinamiğinde bulunan bilincimize vermiştir. Beyin ölçümlerine göre insanın "serbest zihni ve özgür iradesi" yap-yapma (do-undo), paradigması ile hareket eder.

Madde aslında melekût ve ruh üzerinde örtülmüş tenteneli ince bir perdedir.

Kuantum esaslarına göre çalıştırılan beyinde, alternatif seçimlerin tümü bir arada bulundurulur. Uygun uyarıcı geldiğinde, seçeneklerden birisi tercih edilir. İnsanın karar ve tercihlerindeki red-kabul, yap-yapma paradigması; kuantumun mekanik yasaları ile tanımlanabilir.[16]

İnsan her hareketinde seçimini temel enerji olarak geldiğinde yapar, enerji gittiğinde ise yapmaz. İnsan yapıp yapmama şeklinde bir karar verir. Ona göre arkasından enerji devam eder. Kuantum, insanda alternatif seçimlerin tümünü bir arada bulundurur, uygun uyarıcı geldiğinde seçeneklerden birini tercih eder. İnsan karar ve tercihlerini bu şekilde yapar. Yani, Sani-i Hakimin insan ruhuna taktığı seçim mekanizması olan irade ile yapılır.

Klasik fizikçiler, hiçbir şeyin sesten hızlı gidemeyeceğini savunurlardı. Hawking gibi fizikçiler de hiçbir şeyin ışıktan hızlı gidemeyeceğini savunuyorlar. Fakat kuantumdaki son bilgilere göre, bilginin ışıktan hızlı gittiği görüşü ortaya çıkmıştır. Beyin, enerji ve bilgi içeren kapalı bir sistem ve aynı zamanda semboller ve anlamlar üreten açık bir sistemdir, çünkü kâinatla açık iletişim halindedir. Kuantum mekaniğine göre, kâinatta her şey aynı anda hem var hem yok olur. Sübjektif gözlemci olarak bakıldığında var, bakılmadığı zaman yok olur. Bu nano sistem içerisindeki algılamayla ilgili bir durumdur. Kişi bir şeyi ya görebiliyor ya da göremiyordur. Görmüyor olması o şeyin olmadığı anlamına gelmiyor. O sistem, kişinin dışında da var, yani hiçbir şey yok değil, vehim değil. İnsanın gözlemci olmasıyla ilgilidir.

1.2.7.Materyalistler, Madde Küçüldükçe Kâinatın Sırrına Ulaşacaklarını Düşünüyorlardı

Materyalistler, madde küçüldükçe kâinatın sırrına ulaşacaklarını düşünüyorlardı, fakat hayal kırıklığına uğradılar. Stephen Hawking kâinatın bütün sırrını anlatacak bir formülü bulabileceğini düşünüyordu, fakat maddenin küçüldükçe daha komplike olduğunu gördü. Bölünemez, parçalanamaz denilen atom parçalandıkça, atom altı parçacıklara inildikçe büyük bir enerji dünyası keşfedildi. Ayrıntıya girildikçe, küçüldükçe, inceldikçe kurallar, yasalar karmaşıklaşıyor daha da zenginleşiyordu. Küçülmek bilginin azalmasına, basitleşmesine neden olmuyor, aksine artmasını sağlıyordu.

Atom altı parçacıklara inildikçe büyük bir enerji dünyası keşfedildi. Ayrıntıya girildikçe, küçüldükçe, inceldikçe kurallar, yasalar karmaşıklaşıyor daha da zenginleşiyordu. Küçülmek bilginin azalmasına, basitleşmesine neden olmuyor, aksine artmasını sağlıyordu.

Bu durumu Bediüzzaman ruhun şiddetinin artması olarak tanımlar ve şunları söyler: "*Yalnız maddeye ve maddenin hareketine ircâ edilip izah edilsin? Hâşâ ve kat'â ve asla! Bu hadsiz tereşşuhat ve lemeat gösteriyor ki, şu âlem-i maddiyat ve şehadet ise, âlem-i melekût ve ervah üstünde serpilmiş tenteneli bir perdedir.*"[17]

Madde aslında melekût ve ruh üzerinde örtülmüş tenteneli ince bir perdedir.

1.2.8-Madde Değil, Mana Esastır

Maddeyi esas alan materyalizm, özün sonradan ortaya çıktığını yani soyut bilginin maddeden yansıdığını söylüyordu. Araştırmalar göstermiştir ki, madde esas değildir. Madde ruhun üzerinde bir perdedir. Maddenin ruhun üzerinde bir perde olduğunu bilgisayar örneğiyle açıklayabiliriz. Bilgisayarı değerli yapan kasası, elektronik devreleri, monitörü, klavyesi, aksesuarları değildir. Bilgisayarı özel ve önemli yapan kartı ve yazılım kısmıdır. Bilgisayarın değerlilik ölçüsü donanım kısmından değil, yazılım kısmından belirlenir. Aynı şekilde maddenin de değerlilik ölçüsü içine yazılan bilgilerdir. Maddenin içindeki mana önemlidir. İnciri önemli hale getiren, çekirdeğinde yazılı olan bilgilerdir. Çünkü o bilgiler çok kıymetli ve ciddi korunması gerekir. Onlar korunmazsa incir nesli biter. Meselâ bir firma bir cihaz ürettiğinde taklit edilmemesi için üretim bilgilerini özel kırmızı kodlarla korur. Eğer bilgilerini verirse telif hakkını vermiş olur, kıymetini kaybeder ve kontrolü elinden çıkar. Maddeyi de kıymetli yapan içinde yazılı olan bilgilerdir. Maddeyi esas kabul eden materyalizm, bilgileri maddenin sonucu olarak kabul eder. Hâlbuki bilgisayar misalinde görüldüğü gibi, kuantum

Bilgisayarın değerlilik ölçüsü donanım kısmından değil, yazılım kısmından belirlenir. Aynı şekilde maddenin de değerlilik ölçüsü içine yazılan bilgilerdir. Maddenin içindeki mana önemlidir. İnciri önemli hale getiren, çekirdeğinde yazılı olan bilgilerdir.

Ruhun bekasında, insan öldüğünde vücudu yok olur ama ruhu korunur. Bir bilgisayarın içindeki bütün bilgiler bir flaş belleğe kaydedilip bilgisayar çöpe atılabilir. İnsan öldüğünde de vücudu toprağa gömülür

dinamiğine göre kâinatın bir yazılım olduğu, maddenin de dijital formata çevrilebildiği anlatılır. Taş, toprak, kalem, boya gibi bütün maddelerin dijital formata çevrilebilmesi maddenin esas olmadığını, dijital formata çevrilen mananın asıl olduğnu gösterir. Madde ambalaj olarak, ilim ve yazılıma geçirilen bir kabuktur. O halde maddenin kaynağı manadır. Bu da mananın asıl olduğunu ispat eder. Kuantum da böylece materyalizmin "Madde esastır" tezini çürütmüştür.

İnsan bedenindeki hücreler belirli sürler içerisinde değiştiği halde, ömrü boyunca hafızasına aldığı bilgilerin değişmeden kalmış olması, bunların hücrelere değil, ruha yüklenmiş olduğunu göstermektedir.

1920'li yıllarda Bediüzzaman ne bilgisayar teknolojisi ne de elektromanyetik dalgalar ortada yokken ruh, hayat, mana adı altında yaratılışta maddenin sonuç olduğunu, esas olmadığını ciddi şekilde söyleyerek, ruhun mana olduğunu, insan öldüğünde vücudu yok olmasına rağmen ruhun korunduğunu şöyle dile getirir:

"*Herkes hayatına ve nefsine dikkat etse, bir ruh-u bâkiyi anlar. Evet, herbir ruh, kaç sene yaşamışsa, o kadar beden değiştirdiği halde, bilbedâhe aynen bâki kalmıştır. Öyleyse, madem ceset gelip geçicidir. Mevt ile bütün bütün çıplak olmak dahi ruhun bekasına tesir etmez ve mahiyetini de bozmaz. Yalnız, müddet-i hayatta tedricî ceset libasını değiştiriyor; mevtte ise birden soyunur.*

Gayet kat'î bir hads ile, belki müşahede ile sabittir ki, ceset ruhla kaimdir. Öyleyse, ruh onunla kaim değildir. Belki ruh binefsihî kaim ve hâkim olduğundan, ceset istediği gibi dağılıp toplansın, ruhun istiklâliyetine halel vermez.

Belki ceset ruhun hanesi ve yuvasıdır, libası değil. Belki ruhun libası, bir derece sabit ve letafetçe ruha münasip bir gılâf-ı lâtifi ve bir beden-i misalîsi vardır. Öyleyse, mevt hengâmında bütün bütün çıplak olmaz; yuvasından çıkar, beden-i misalîsini giyer"[18].

Bir bilgisayarın içindeki bütün bilgiler bir flaş belleğe kaydedilip bilgisayar çöpe atılabilir. İnsan öldüğünde de vücudu toprağa gömülür, ama hayatı boyunca geliştirdiği bilgiler, bir anlam dosyası olarak kâinatın akışı içinde muhafaza edilebilir. Bu nedenle ruhun bekâsı mümkündür. Nasıl bilgisayar sadece görünen maddî kısmı olan kasası, monitörü, klavyesinden ibaret değilse, yazılımı da varsa, insanın da mana kısmı vardır. Onun mana kısmı da ruhu, hayatı ve bilincidir.

Kâinattaki Bir Diğer Özellik De Gelişme Meylinin Olmasıdır

Tekâmül, yani, mükemmele gitme, kemale erme umum kâinatta söz konusudur. Bir başka ifade ile kâinatta tedrici tekâmül kanunu hâkimdir. Bütün varlıklar, hikmetli bir şekil, bir kanun-u İlâhi ile kendi içlerinde tedricen, yani yavaş yavaş kemale erdirilmekte ve mükemmel hale getirilmektedirler.

İnsanda tekâmüle yani mükemmele, kemale erme eğilimi vardır. Duyguları, düşünceleri ve hisleri de kemale ermektedir. İnsanda meyl-i saadet de vardır, yani zevk eğilimi ve eğlence peşinde koşma eğilimi gibi.

Beyindeki ödül-ceza sistemini çalıştıran etken, beklenen ödüller, maaş değil sürprizlerdir. Beklenmeyen ödüller beyindeki ödül-ceza sistemini çok çalıştırır. Beyinde hikmetin gereği olarak, ödüle yönelme, cezadan kaçma şeklinde çalıştırılan bir sistem vardır.

Kâinatta hiçbir şeyde israf yoktur. İnsandaki saadet meyli, tekemmül meyli ve ebediyet meyli gibi pek çok meyiller, ebedî bir hayatın varlığını gösterir.

İnsan, en kısa yolu, en yakın ciheti, en hafif sureti, en güzel keyfiyeti ihtiyar ve intihap etme özelliğine sahiptir. Verimliliğin ve mükemmelliğin olması, abesin ve israfın olmaması kâinatta görülen özelliktir. Eğer ahiret yoksa kâinat sonu geldiğinde, bütün bu yaratılan mükemmellikler ve sanat eserleri boşa gidecek ve israf olacaktır.

İnsana mükemmellik ve mutluluk eğilimini verip de, altmış sene sonra onu yok ediyorsa, o zaman ya Yaratıcı’nın gücü sınırlıdır, ya da bunun başka bir manası vardır. Hâlbuki Yaratıcı’nın iradasi, gücü ve ilmi gibi bütün sıfatları sınırsızdır. O zaman yaratıcı, bu sınırlı dünya hayatından insanı ebedî bir âleme sevk ettiğini beyan ettiğine göre, bu müjdeye kulak vermek gerekir. Zaten insandaki ebedî yaşama arzusu, sonsuz muhabbet ve sevgi arzusu, sonsuz mülke sahip olma arzusu gibi duyguları da ebedî bir hayattan haber vermektedirler.

Meselâ gökdelen yapan bir kimsenin, binanın ömrünün uzun olması için hesap yapmaması yatırıma terstir, gücünün olmadığını gösterir. Eğer gücü varsa, gökdelenin kıyamete kadar devamını ister. Elli sene yaşayacak bir gökdeleni, on sene ömrü olacak şekilde inşâ ediyorsa, israf ediyordur ve akıllı biri değildir. Yaratıcı böyle mükemmel bir şey yapıyorsa ve bunu sonsuz yapabilmeye muktedirse, ebedî olacak şekilde yapar. Muktedir olduğuna göre ahiret vardır.

1.2.9-Görünen Âlem Olan Bu Dünya, Ahiret Hayatına Bir Tül Perde Gibidir

Görünen bu maddî dünya hayatı esas değildir. Ebedî olan ve görünmeyen ahret hayatına bir tül perde gibidir. Yani, dünyadaki varlıkların yapılarına ve durumlarına dikkatle bakıldığı zaman, tül perde gibi olan bu dünya hayatı arkasında, ahretin varlığı açık şekilde görülmektedir.

İki Bebeğin Diyalogu ve Ölüm Sonrasının Mantığı

Anne karnındaki bir çocuğun hayatı ile dünya hayatı arasında kavram karşılaştırmasını, dünya ile ahiret arasında paralel kurgu yapılarak ikinci bir hayatın muhakemesi yaptırılır. Anne karnındaki bir çocuğun dünyaya bakışı ile dünyadaki bir insanın ahirete bakışının benzerlikleri ve benzer hataların yapılması üzerine Yirmi Dokuzuncu Lem'a'da şunlar dile getirilir:

"Ve kezâ, rahm-ı mâderden dünyaya gelen çocuk, mâhut tünelde çektiği sıkıcı, ezici zahmet neticesinde dünya saadetine nâil oluyor.

Arka cihet: Yani geride gelenlere felsefe nazarıyla bakılsa, 'Yâhu, bunlar nereden nereye gidiyorlar ve niçin dünya memleketine gelmişlerdir?' diye edilen suale bir cevap alınamadığından, tabiî, hayret ve tereddüt azabı içinde kalınır. Fakat nur-u iman gözlüğüyle bakarsa, insanların kâinat sergisinde teşhir edilen garip, acip kudretin mu'cizelerini görmek ve mütalâa etmek için Sultan-ı Ezelî tarafından gönderilmiş mütalâacı olduklarını anlar."[19]

Anne karnındaki bir çocuk dar ve sıkıntılı bir tünelden geçtikten sonra dünyadaki ışığa, dünya saadetine nail olur. Çocuk doğmadan önce henüz anne karnındayken dünya hayatının varlığı konusunda sorgulama yapar. Bu sorgulamayı bir hikâye ile anlatalım:

Anne karnında iki tane bebek vardır ve bunlar birbiriyle anne karnından sonraki hayat hakkında konuşarak doğum sonrası hayatı analiz etmeye çalışırlar. Birinci bebek,

—Biz burada devamlı kalmayacağız, doğumdan sonra sürekli kalacağımız bir hayata geçeceğiz. Bu hayatı herkes biliyor. O hayata hazırlıklı olmalıyız, doğumdan sonra olacaklara karşı kendimizi güçlendirmeliyiz, der.

Anne karnındaki bebeğe baktığımızda, orada hiç ihtiyacı olmayan birtakım hareketler yapar. Meselâ parmağını emer, dudağını emme hareketi yapar, anne karnındaki suyun besin değeri olmadığı halde, yutar vücudunda dolaştırır ve

çıkarır. Böylece mide ve bağırsağını çalıştırır ki, doğduktan sonraki sindirim için egzersiz yapar. Dudak hareketleriyle beynin konuşma merkezini çalıştırır.

Prenatal psikoloji, doğum öncesi psikolojiyi inceler. Bu psikoloji dalında normal doğan çocuklarla, sezaryenle doğanları karşılaştırırlar. Bu çocukların topuklarına iğne batırarak o andaki stres hormonlarına bakarlar. Doğum kanalından sıkıntıyla geçen çocuğun topuğuna iğne batırıldığında daha az stres hormonu salgılandığı, sezaryenle doğan çocuğa batırıldığında ise, daha büyük stres hormonu cevabı verildiği görülür. Doğum kanalından geçerken çekilen sıkıntının, zahmetin çocuğa dayanıklılık kazandırdığı anlaşılır.

Birinci bebek sorgulamaya devam eder:

-Sahip olduğumuz, kol, bacak, kulak, göz gibi organları burada kullanmadığımıza göre, demek ki çıktıktan sonra bize lazım olacaktır.

İkinci bebek ise şunları söyler:

-Hayır, ben senin gibi düşünmüyorum, her şey burada ve bundan sonra başka hayatın olacağına inanmıyorum, o hayatı da düşünmüyorum.

Birinci bebek devam eder:

- Ağız verilmiş demek ki yiyecekler var, göz verilmiş demek ki ışık var, dudak hareketlerimiz var, demek ki konuşacağız, göbek bağımız var, demek ki bizi besleyen biri var.

Bu bebek anne karnındaki davranışlarından hareketle sonraki hayat hakkında öngörülerde, tahminlerde bulunur. Doğum sonrası hayat için anne karnındaki hayattan deliller toplar. Doğum sonrası hayatın olma ihtimalinin olmama ihtimalinden daha yüksek olduğunu söyler. İkinci bebek inkârına devam eder:

- Ben bugüne bakarım, gördüğüme inanır, görmediğime inanmam.

Birinci bebek bir annenin olduğuna inandığını söyler:

- Ben görmüyorum ama annenin olduğuna inanıyorum, göbek bağı ile bizi o besliyor, bizi üşütmüyor, hasta etmeden bizi koruyan bir güç var.

İkinci bebek onu da inkâr eder:

- Ben görmüyorum ki anneyi, neden inanayım, olsaydı görürdük.

Birinci bebek anneyle ilgili hissettiklerini söylemeye devam eder:

- Zaman zaman etrafta sessizlik olduğunda bir ses, bir şarkı duyuyorum, sezgilerim beni seven birinin var olduğunu söylüyor. Bazen beni okşadığını hissediyorum.

Diğeri yine tesadüfen bir şeylerin olduğunu söyleyerek inkârına devam eder. İki bebeğin arasında böyle bir tartışma geçer.

Bu konuşan iki bebek gibi, ahirete inananla inanmayan iki kişinin muhaveresini düşündüğümüzde de benzer bir diyalog karşımıza çıkacaktır. Ahiretin varlığına inanan kişi, kendisindeki sonsuz yaşama isteğine baktığı zaman, ölümden sonra her şeyin bitecek olması çok anlamsız gelir. Yemek, içmek, para biriktirip zengin olmak bütün bunlar anlamını yitirir.

Midedeki açlık hissi yiyecekleri gösteriyorsa, güzel bir şeyi görmek, sevme duygusunu gösterip mükemmele sevk ettiriyorsa, bu düzenin ebedî olmaması kişiyi rahatsız edip ebedî saadeti istetiyorsa, ebedî hayatın olmasının zorunluluğuna götürür. İnsanın ruhunu ancak sonsuzluk tatmin eder, psikolojik ihtiyaçlarını da ancak sonsuz mutlulukla giderir.

Göremediğimiz ama varlığını hissettiğimiz, bizi tehlikelerden koruyan, kritik zamanlarda dua ettiğimizde yardımını hissettiğimiz bir gücün varlığının olması, olmamasından çok daha güçlü ihtimaldir. İnsandaki duygular, cihazat, akıl yürütme yolları, olması gerektiğine işaret eder. Bu nedenle ahiretin olması akla ve gerçeğe en yakın görüştür. Eğer bu dünya hayatından sonra bir hayat yoksa bu âlemde yaşamanın da hiçbir anlamı yoktur.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Nanoteknoloji nedir ve hangi teknikler üzerinde çalışır?
2-Maddenin dalga özelliğinin olduğunun anlaşılması fizik anlayışında ne gibi değişikliklere yol açmıştır?
3-Hadron nedir?
4- Işıktan daha büyük bir hıza sahip ne vardır?
5-Kuantum, materyalizmin hangi tezini, nasıl çürütmüştür?

BÖLÜM 2

2.YARATILIŞI ANLAMADA FİZİK ÖTESİ ÂLEM

2.1.NURANİYET VE KUANTUM ÂLEMİ[20]

Prof. Dr. Yunus Çengel
Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
Nevada Üniversitesi, Mechanical
Engineering Department, Nevada, A.B.D.

"*Kâinatın Yaratıcısına olan inanç, ilmi araştırmanın en kuvvetli ve en asîl muharrik gücüdür*" Albert Einstein.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Çift yarık deneyinin ne olduğunu kavrar. 2-Elektronun parçacık ve aynı zamanda dalga özelliğine sahip olduğunu öğrenir. 3-Aynı anda birden fazla yerde bulunmanın mahiyetini ve mantığını öğrenir. 4-Mana ile maddî âlemi birlikte mütaalayı kavrar.	1-Elektronun parçacık ve aynı zamanda dalga özelliğine sahip olduğu ne zaman anlaşılmıştır? 2-'Paralel evrenler' teorisiyle anlatılmak istenen nedir? 3-"*Atom altı dünyada mekân kavramı ile beraber zaman kavramı da anlamını yitirmektedir*" Sözünün açılımı nedir?

2.1.1.Madde, Enerji ve Nuraniyet

Bildiğimiz fizik âlemi enerjiden oluşur. Fiziğin başlangıcı olan ve 13.7 milyar yıl önce meydana getirildiği hesaplanan büyük patlamanın ilk safhalarında sadece enerji vardı. O safhada her şey her şeyin içindeydi ve bir hacim

kaplamaktan bahsetmek söz konusu değildi. Patlamanın ilk saniyesinin kesirlerinde sıcaklığın hızla düşmesi ve enerjinin yoğuşmasıyla önce quark ve gluon gibi temel parçacıklar ve akabinde onların da birleştirilmesiyle proton ve nötronlar teşkil edildi. Elektronların oluşması ve madde-karşı madde etkileşimleriyle parçacıkların büyük bir kısmının tekrar enerjiye dönüştürülmesi ilk saniye içinde yer aldı. Sıcaklık ilk dakikalarda bir milyar dereceye düşürüldü ve bir kısım protonlarla nötronların birleştirilmesiyle helyum çekirdeği meydana getirildi. Ancak protonların büyük kısmı hidrojen çekirdekleri olarak varlıklarını sürdürdü. Hesaplamalara göre, büyük patlamadan 379 bin yıl sonra çekirdeklerle elektronlar birleştirilip atomlar (çoğunlukla hidrojen) meydana getirildi ve madde ile enerji ayrışmaya başladı. Bir hikmet gereği olarak maddeye dönüştürülmeyen enerji de kozmik geri plan radyasyonu olarak varlığını sürdürdü[21].

Madde enerjinin yoğunlaştırılmış bir şeklidir ve madde ve enerji Einstein'in meşhur $E = mc^2$ formülüne göre birbirine dönüşebilir.

Madde moleküllerden, moleküller atomlardan ve atomlar da elektron, proton ve nötron gibi atom altı parçacıklardan oluşurlar. Madde enerjinin yoğunlaştırılmış bir şeklidir ve madde ve enerji Einstein'in meşhur $E = mc^2$ formülüne göre birbirine dönüşebilir. Hatta denebilir ki madde, enerjinin letafetini kaybedip kesifleşmiş bir halidir. Maddenin iki temel özelliği kütlesinin olması ve yer kaplamasıdır. Dolayısıyla madde, 'kütlesi olan ve hacim kaplayan şey' olarak tanımlanır. Madde ve enerji fizikî varlıklardır, her ikisi de fizik kanunlarına tabidirler ve gözlenip ölçülebilirler. Ancak maddeden farklı olarak enerji (güneşten gelen ışık gibi) bir hacim kaplamaz ve durağan kütlesi yoktur (enerjinin $E = mc^2$ formülünden hesaplanan eşdeğer kütle karşılığı vardır). Yani enerji, kesif olan maddeden farklı olarak, kütlesi olmayan ve tek başına bir hacim kaplamayan latif bir varlıktır. Ancak fiziki bir varlık olarak belli kısıtlamalara tabidir – meselâ, elektromanyetik radyasyonun hızı, ışık hızını geçemez.

Madde ve enerji aynı bütünün iki parçası ve adeta birbirinin kaynağıdır. Güneşte madde daimi olarak enerjiye dönüştürülmekte ve güneş enerjisi dünyaya ısı ve ışık olarak saniyede 300 bin kilometre hızla gönderilmektedir. Yani madde, kütlesiz ve yer kaplamayan bir şeye (madde-dışına) dönüştürülmekte ve maddenin hiç bir zaman ulaşamayacağı bir hızda hareket ettirilmektedir. O zaman denebilir ki, görünen fizik âlemini teşkil eden ve varlıkları gözlemlerle sabit olan madde ve enerji aynı tür varlıklar değildir. Biri kesif, diğeri latiftir. Latif olan şeylerde bir derece zaman ve zemin üstülük vardır ve latif şeylere yarı nurani de denir. Kısmî kayıtlılık hali olan letafet veya yarı nuranilik varsa, bunun uzantısı olan zaman ve zemin kayıtlarından tam sıyrılmışlık hali olan tam nuranilik ve nur da vardır.

Atom altı dünyada kuantum teorisi, atom üstü dünyada ise Einstein'in izafiyet teorisi hâkimdir

O zaman varlıkları tam nuraniyetten tam kesafete kadar uzanan bir letafet-kesafet cetvelinde sıralamak ve varlıklara nur-madde karışımı olarak bakmak gerekir. Gözlemlerle sabittir ki, varlıklarda atom altı seviyede nuraniyet, atom üstü seviyede ise kesafet hâkimdir. Meselâ, atom-üstü kesif bir varlık olan tenis topunun hem yeri, hem de hızı ölçümlerle tam bir kesinlikle belirlenebilir. Ancak atom-altı latif bir varlık olan elektronun hem hızı hem de yeri belirlenemez. Hızı belli ise, yeri belli değildir. Yani hiçbir yerde değildir veya her yerde olabilir. Hatta aynı anda iki farklı yerde olabilir. Ancak elektronun bazı yerlerde olma ihtimali daha yüksektir ve bu ihtimal dağılımı bir dalga fonksiyonu olarak ifade edilir. Bu fenomen fizikte 'Heisenberg'in belirsizlik prensibi' olarak bilinir. Zaten bu yüzden atom altı dünyada kuantum teorisi, atom üstü dünyada ise Einstein'in izafiyet teorisi hâkimdir ve bu iki teoriyi birleştirecek bir 'birleşik

Varlıklarda atom altı seviyede nuraniyet, atom üstü seviyede ise kesafet hâkimdir. Mesela atom-üstü kesif bir varlık olan tenis topunun hem yeri, hem de hızı ölçümlerle tam bir kesinlikle belirlenebilir. Ancak atom-altı latif bir varlık olan elektronun hem hızı hem de yeri belirlenemez. Hızı belli ise, yeri belli değildir. Yani hiçbir yerde değildir veya her yerde olabilir. Hatta aynı anda iki farklı yerde olabilir.

teori' tüm gayretlere rağmen henüz ortaya konamamıştır. Fizik-dışı paralel kâinat veya çoklu kâinat türü yaklaşımlarla bu fenomen izah edilmeye çalışılmış, ancak nuraniyet kavramı açıkça ortaya konmadığı için bir yere varılamamıştır.

Biz elektronu parçacık olarak hayal ederiz, ama elektron aynı zamanda dalgadır. Aynen elektromanyetik dalgalar gibi. Elektronun dalga özelliği, girişim deneylerinde net olarak görülmektedir. Zaten o yüzden atomaltı dünyada parçacık-dalga ikilemi özelliği kuantum mekaniğinin temel taşlarından biridir. Yani elektron ve diğer atom altı parçacıklar bazen parçacık gibi davranırlar, bazen da dalga olarak. O zaman denebilir ki, atom altı parçacıklar ne parçacıktır, ne de dalga. Çünkü bunlar çok farklı özelliklerdir. Meselâ, ses havada dalga olarak yayılır ve tabancadan çıkan kurşun bir kütle parçası olarak gider. Bunların zıddı olamaz. Keza, bir meyve hem elma hem de aynı anda armut olamaz. Eğer oluyorsa o meyve ne elmadır ne de armut. O zaman atomaltı parçacıklar öyle bir şey olmalıdır ki, iki zıt karakterde – hem dalga hem de parçacık – tezahür edebilsin. Bu da ancak kesafetten uzaklık yani nuraniyete yakınlık ile olabilir.

Atomaltı dünyada parçacık-dalga ikilemi özelliği kuantum mekaniğinin temel taşlarından biridir. Yani elektron ve diğer atom altı parçacıklar bazen parçacık gibi davranırlar, bazen da dalga olarak. O zaman denebilir ki, atom altı parçacıklar ne parçacıktır, ne de dalga.

Benzer bir argüman genelde elektromanyetik dalga olan ancak parçacık özelliği (foton) gösteren ışık için de verilebilir. Elektrondan çok daha küçük olan ve elektrik yükü olmayan atom altı parçacık nötrino ise, kesafetten o kadar uzaktır ki, adeta varlık yokluk arasındadır ve ölçülmesi son derece zordur. CERN'deki deneylerde varlığı teyid edilmeye çalışılan ve 'Tanrı parçacığı' olarak bilinen Higgs parçacığının küçüklüğünden dolayı nuraniyete daha da yakın olduğu görülecektir – tabi eğer ölçülmesi mümkün olabilirse.

Elektrondan çok daha küçük olan ve elektrik yükü olmayan atom altı parçacık nötrino ise, kesafetten o kadar uzaktır ki, adeta varlık yokluk arasındadır ve ölçülmesi son derece zordur.

Masa ve sandalye gibi maddeden yapılan kesif varlıklardan farklı olarak, enerjiden (Meselâ, ışık) yapılan latif varlıkların kütlesi yoktur ve yer de işgal

etmezler. Başkalarının olduğu yere yerleşiverirler. Nitekim havada aynı noktada elektromanyetik enerji formunda yüzlerce yayın vardır, ancak bir izdiham söz konusu değildir. Hepsi birbiri içinden saniyede 300 bin km hızla geçer. Yani bir saniyede dünyanın etrafını birkaç kez dolaşabilir ve adeta bir anda her yerde bulunur. Keza, lamba, kütlesi olan ve hacim işgal eden bir şeydir ve dolayısıyla kesiftir. Ancak lambadan çıkan ışık kütlesizdir, hacim işgal etmez ve belli bir yeri yoktur – adeta her yerdedir. Sadece, ışığın şiddeti lambadan uzaklaştıkça azalır.

İçinde yaşadığımız kâinatın büyük çoğunluğu "fiziksel" bir halde değil, "ilmen" vardır ve ancak akıl gözü ile görülmektedir.

Nuraniyete en yakın madde şekli muhtemelen karanlık madde ve nuraniyete en yakın enerji türü de karanlık enerjidir. Çünkü karanlık madde ve karanlık enerji ilmen vardır, ama deneysel olarak gözlemlenememiştir. Hesaplamalar gösteriyor ki, galaksilerdeki yıldızları bir arada tutan çekim kuvvetinin görünen kütle ile sağlanması mümkün değildir. O halde "**karanlık madde**" denen görünmeyen bir tür madde ilave çekim kuvvetini sağlıyor olmalıdır. Karanlık madde ışığı vermez, soğurm .az ve yansıtmaz. Elektron, proton ve nötronlardan oluşmaz. Ayrıca, 1998'de Hubble Uzay teleskobu gözlemleri gösterdi ki, uzayın genişlemesi çekim kuvvetinden dolayı yavaşlamıyor; zannedilenin aksine hızlanıyor. Astrofizikçiler, bunun ancak hiç kimsenin bilmediği "**karanlık enerji**" denen esrarengiz bir enerji türünün sebep olabileceği sonucuna vardılar. Çünkü bu ivmelenme etkisinin mevcut kâinatta hali hazırda var olan bir şeyce sebep olunması mümkün değildir. Neticede ortaya çıkan manzara, kâinatın yaklaşık %70'inin karanlık enerji, %25'inin karanlık madde ve geri kalan %5'inin de aletlerle gözlemlenebilmiş nötrino dâhil her şeyi ihtiva eden normal kâinattan teşekkül ettiğidir. Bu demektir ki, içinde yaşadığımız kâinatın büyük çoğunluğu "fiziksel" bir halde değil, "ilmen" vardır ve ancak akıl gözü ile görülmektedir.[22]

Kur'an'da "*Andolsun, biz insanı kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş bir balçıktan yarattık. Cinleri de daha önce* ***dumansız ateşten*** *yaratmıştık*"[23] ve "*Cin'i de yalın bir ateşten yarattı*"[24] ayetlerinde bahsedilen yalın veya dumansız ateş, yani varlığına dair hiç bir fiziki emare olmayan madde/enerji türü, muhtemelen karanlık madde/karanlık enerjidir. İleride bilimin gelişmesiyle

karanlık madde ve karanlık enerjiye hükmedip munipule edebilenler, cinlere de hâkim olup onları şu an hayal bile edemeyeceğimiz değişik işlerde kullanabileceklerdir. Nitekim Kur'an'da Belkıs'ın tahtının bir anda nakledilmesi hakkındaki;

"*Cinlerden bir ifrit, 'Sen yerinden kalkmadan ben onu sana getiririm ve şüphesiz ben, buna güç yetirecek güvenilir biriyim' dedi. Semâvî kitapların esrarına vakıf bir âlim, 'Sen daha gözünü açıp kapamadan ben onu sana getiririm' dedi"*[25] ve Hazret-i Süleyman'ın (A.S.) cin ve şeytanları idaresi altına alıp faydalı işlerde istihdam ettiğini ifade eden; "*Denize dalarak onun için cevherler çıkaran ve başka işler de gören şeytanları yine onun emrine verdik"*[26] gibi ayetler buna işaret etmektedir. Bediüzzaman, bu ayetlerden şu dersleri çıkarır:

"Yerin, insandan sonra zîşuur olarak en mühim sekenesi olan cin, insana hizmetkâr olabilir. Onlarla temas edilebilir. Şeytanlar da düşmanlığı bırakmaya mecbur olup ister istemez hizmet edebilirler ki, Cenâb-ı Hakk'ın evâmirine musahhar olan bir abdine onları musahhar etmiştir. Cenâb-ı Hak, mânen şu âyetin lisan-ı remziyle der ki: 'Ey insan! Bana itaat eden bir abdime cin ve şeytanları ve şerirlerini itaat ettiriyorum. Sen de Benim emrime musahhar olsan, çok mevcudat, hattâ cin ve şeytan dahi sana musahhar olabilirler.' İşte, beşerin, san'at ve fennin imtizacından süzülen, maddî ve mânevî fevkalâde hassasiyetinden tezahür eden ispritizma gibi celb-i ervah ve cinlerle muhabereyi, şu âyet en nihayet hududunu çiziyor ve en faideli suretlerini tayin ediyor ve ona yolu dahi açıyor."[27]

2.1.2.Kuantum Mekaniği ve Nuraniyet

Kuantum dünyasında parçacıkların acayip davranışını karakterize eden ve bir anda birden fazla yerde olmayı gösteren en meşhur deney, **çift-yarık deneyi**dir. Birbirine paralel iki duvardan öndekine ince bir yarık açılsa ve tenis topu makinesi gibi bir makineden öndeki duvara arda arda kurşun yağmuru gibi toplar atılsa, yarığa denk gelen toplar arka duvara geçecek ve yarıktan geçen topların izleri arka duvarda bir bant oluşturacaktır. Eğer öndeki duvara yan yana iki yarık açılsa, topların bir kısmı birinci yarıktan bir kısmı da ikinci yarıktan geçecek ve çarpan topların izleri arka duvarda birbirine paralel iki bant oluşturacaktır. Eğer duvarlar çizgi hizasına kadar su içinde olsaydı ve su yüzeyinde ard arda dalgalar oluşturulsaydı, ön duvardaki deliklere ulaşan dalgalar

yollarına devam edecek ve arka duvara çarpacaklardı. Tek yarık durumunda beklenmedik bir şey olmayacaktı, ancak iki yarık durumunda her iki delikten geçen dalgalar girişime uğrayacak ve iki dalga tepesinin çakıştığı yerlerde dalga yüksekliği ikiye katlanırken dalga çukuru ile dalga tepesinin çakıştığı yerlerde iki dalga birbirini yok edecekti. Neticede kuvvetlenmiş dalga tepelerinin çarptığı yerlerde arka duvarda, koyuluğu duvar ortasından kenarlara gittikçe azalan bir dizi girişim bandı oluşacaktı. Yani dalga geçişi durumunda arka duvarda iki bant yerine bir dizi bant oluşacaktı.

Deney bir elektron tabancasıyla tekrarlandığında, tek yarık durumunda arka duvara çarpan elektron izleri aynen top durumundaki gibi arka duvarda yarığın tam arkasına gelen kısımda tek bir bant oluşturur. Yani elektronlar minik toplar gibi davranır. Ancak ön duvardaki iki yarık da açıldığında, arka duvarda iki bant değil, aynen su dalgalarıyla yapılan deneydeki gibi, şiddeti merkezden kenara gittikçe azalan bir dizi girişim bandı oluşur. Yani elektronlar, aynen dalga gibi, aynı anda her iki delikten de geçmektedirler. Deneyi tek bir elektron ile tekrarlayınca dahi arka duvarda bir dizi girişim bandı oluşmakta ve bu da elektronun bir dalga olarak her iki yarıktan aynı anda geçtiğini şüpheye yer bırakmayacak kesinlikte göstermektedir. Yani elektronlar hareketlerine bir parçacık olarak başlamakta ve adeta duvarda iki yarığı görünce dalgaya dönüşmektedirler.

İşin daha da ilginç yanı, belli bir yarıktan elektronların hangilerinin geçtiğini gözlemlemek için yarıkların birinin arkasına bir ölçme aleti konunca, elektronlar sanki gözlemlendiklerini biliyorlarmış gibi yarıkların birinden veya diğerinden parçacık olarak geçmekte ve arka duvarda iki çarpma izi bandı oluşturmaktadır. Gözlemleme, elektronun istatistikî dalga fonksiyonunu adeta çökertmekte ve onu bir parçacığa indirgemektedir. Elektronlar sanki kendilerini belli bir konumda tutma yani kesifleştirme niyet ve iradesini hissetmekte ve nazar değmiş ve büyülenmiş gibi bu iradeye tabi olmaktadırlar.

Bir anda çok yerde olmayı gerektiren nuraniyet özelliği atom boyutunda bile etkisini gösterebilmektedir.

Elektron yerine ışık (kütlesiz foton parçacıkları) kullanılınca da aynı şeyler gözlenmektedir. Yani ışık bazı durumlarda parçacık bazı durumlarda da dalga olarak davranmaktadır. Deneyler kütlesi elektrona göre oldukça büyük olan

atomlarla da yapılmış ve aynı sonuç bulunmuştur. Yani bir anda çok yerde olmayı gerektiren nuraniyet özelliği atom boyutunda bile etkisini gösterebilmektedir. Ancak otomatik bir tüfekten çıkan mermilerle deney tekrarlandığında mermilerin, ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, sadece parçacık olarak davrandıkları görülür. Yani madde atom boyutunu aştığında nuraniyet vasfını hızla kaybetmektedir.

Atomaltı parçacıkların bir anda çok yerde olmalarını izah etmek için ortaya atılan ve ciddi rağbet gören teorilerden biri '**paralel evrenler'** teorisidir. Bu teoriye göre parçacıklar sadece bildiğimiz kâinatta değil, aynı zamanda kâinatımızla iç içe olan sonsuz sayıda hayaletvari kâinatlarda da vardırlar ve bu kâinatlar arasında gidip gelmektedirler. Yani birinde yok olurken diğerlerinde var olmaktadırlar. Öyle görülüyor ki, nuraniyet fikri kabul edilmezse, adını vermeden nuraniyet özelliğini izah etmek hiç de kolay olmayacaktır. Hâlbuki kolay yolu zor olana tercih etmek aklın gereğidir.

2.1.3-Tanrı Parçacığı

Maddenin yapıtaşları olan elektron ve nötrino gibi atom altı parçacıklar isimleri 'parçacık' olmasına rağmen daha ziyade dalga özelliği gösterirler ve onlara bir yer isnat edilemez. Adeta bir anda belli bir dağılım prensibine göre çok yerdedir. O yüzden atom altı dünyada kesafetten ziyade letafet yani nuraniyet hâkimdir. Maddenin varlığının kaynağının nurani bir Yed-i Kudret'in ihtizazatı olduğu dikkate alınırsa o mikro- kâinatta nuraniyetin esas olması hiç de şaşırtıcı değildir. Problem, parçacıkların açıkça gözlenen letafetinde değil, akılların kesafetindedir. Yani, her şeyi maddede arayanların akılları madde ile iyice kesafet kazanmış, yani iyice maneviyattan uzaklaşarak katılaşmış olduğundan, manevî âlemdeki nuraniyet tecellilerini görememektedirler.

Kâinatın en temel yapıtaşı olduğu öne sürülen ve CERN'deki ışık hızına yakın hızlarda çarpıştırılan parçacıklarla yapılan deneylerde gözlemlenmesi ümid edilen Higgs parçacığına bilim dünyasında vicdanlara yansıyan bir mana olarak '**Tanrı parçacığı**' isminin verilmesi de manidardır. Nuraniyetten gelerek kesafete yönelmiş böyle nim-nurani bir parçacığı gözlemlemek ve hele onu idrak etmek oldukça nurlanmış bir aklı gerektirmektedir. Henüz aynı anda iki delikten birden geçen elektronun sebep olduğu kafa karışıklığını giderememiş parçacık fizikçilerinin işi gerçekten zordur. Belki nuraniyetten gelen bu parçacık birçok aklın nurlanmasına sebep olacaktır. Parçacıkların tarlası olan nurani kaynaktan

uzaklaştıkça ve parçacıklar birleşip daha büyük parçacıklar ve demir gibi ağır atomlar oluştukça kesafet peyda olmakta ve zaman ve mekân sınırlamalarının söz konusu olduğu şahadet âleminin kuralları hükmetmeye başlamaktadır.

2.1.4-Zaman Kavramının Çöküşü

Yukarıda anlatılan çift-yarık (double-slit) deneyi, atom altı kuantum dünyasında mekân kavramının çöktüğünü göstermektedir. Kuantum mekaniğinin diğer bir meşhur deneyi de zaman kavramının çöktüğünü gösteren **dolanıklık** (entanglement) deneyidir. Aynı anda üretilen atom altı parçacıklar, birbirlerinden ne mesafede ayrılırlarsa ayrılsınlar, daimi iletişim halindedirler. Buna kuantum mekaniğinde dolanıklık denir. Mesela, birbirinden ışık yılları mesafesinde ayrılmış olsa bile dolanıklık halindeki iki elektrondan birine yapılan bir etkiye onun ikizi anında tepki göstermektedir. Yani zaman adeta durmakta ve zamansız bir iletişim olmaktadır. Einstein ışık hızının aşılmasının imkânsız olduğu gerekçesiyle (ki atom üstü kesif varlıklar için doğrudur) dolanıklık fikrine şiddetle karşı çıkmış, ancak kuantum mekaniğinin temel kavramlarından biri olan dolanıklık fenomeni 10 kilometreyi aşan mesafelerde denenmiş ve doğruluğu teyid edilmiştir. Yani atom altı dünyada mekân kavramı ile beraber zaman kavramı da anlamını yitirmekte ve zaman-mekân üstülük yani nuraniyet özelliği ön plana çıkmaktadır.

Atom altı dünyada mekân kavramı ile beraber zaman kavramı da anlamını yitirmekte ve zaman-mekân üstülük yani nuraniyet özelliği ön plana çıkmaktadır.

Kesif fizikî varlıklar atom boyutuna indikçe nuranileşmekte, en temel atom altı parçacıklarına inildikçe kesafet kayıtları ortadan kalkıp nuraniyet asıl karakter olmaktadır. Eşyanın hakikatini anlamanın yolu, nuraniyet kavramını anlamaktan ve onu yerli yerinde kullanmaktan geçer.

Kuantum mekaniğinin temel kavramları ve atom altı parçacıklarla yapılan çok sayıda bağımsız deneyler ışığında, atom altı dünyası için nuraniyetin fiziksel bir fenomen (vakıa) olduğu teslim ve ilan edilmelidir. Aynı kâinatın atom altı dünyası ile atom üstü dünyasında geçerli olan ama birbirine zıt kuantum ve izafiyet teorilerini birleştirecek temel unsur, nuraniyet yani zaman-mekân

üstülüktür. Bu iki teorinin birleştirilmesi, ‘birleşik teori’ arayışlarına da son verecek, aynı kâinat için iki farklı teori olması garabetini ortadan kaldıracaktır.

Öyle görülüyor ki, kesif fizikî varlıklar atom boyutuna indikçe nuranileşmekte, en temel atom altı parçacıklarına inildikçe kesafet kayıtları ortadan kalkıp nuraniyet asıl karakter olmaktadır. Eşyanın hakikatini anlamanın yolu, nuraniyet kavramını anlamaktan ve onu yerli yerinde kullanmaktan geçer. Aksi halde ‘**paralel evrenler’** teorisi gibi her birinde fizik kanunlarının farklı olduğu iç içe sonsuz sayıda hayaletvari kâinatların kabulüne mecbur kalınacaktır ki, bu hem çok meşakkatli olacak ve hem de bizi gerçeğe yaklaştırmak yerine kafamızı karıştıracaktır.

Demek bütün ilimlerin, bütün fenlerin hakikati, Cenâb-ı Hakk’ın bir isminin tecellisine bakar, o isme bağlıdır, o isme dayanır, o isme aynadır. İlimlerde ve fenlerde ne kadar terakki edilse, ne kadar güzellikler ortaya konulsa, dayandığı ismin, güzelliğini, şerefini göstermiş olur.

İşte atom altı dünyada nuraniyet âlemindeki bütün fizikî ve kimyevî hadiseler, Allah’ın isimlerinin hakikatının sırlarını bize açmaktadır.

2.1.5-Letafet ve Kesafet: Bir Anda Çok Yerde Olmak

İnsanlar düşüncelerini genellikle geçmiş bilgileri ve tecrübeleri ile sınırlarlar ve beş duyuları ile bizzat tecrübe etmedikleri şeyleri kabul etmekte zorlanırlar. İnsanlığın çok sayıda gözlem ve deneylere dayalı olan ve test ve teyid edilerek süzüle süzüle gelen genel birikimleri de ‘kanun’ olarak ifade edilir. Meselâ, devri daim makinelerinin daha baştan önünü kesen ve onlara hayat hakkı tanımayan enerjinin korunumu kanunu, bu tür fizik kanunlarından biridir. Ancak, bu kâinat kanunları ve prensipleri, bazı incelikleri örtebilir ve gözden kaçan o inceliklerin derinliklerinde çok daha muhkem kanunlar gizlenmiş olabilir. Meselâ, klasik fiziğin temelini oluşturan Newton kanunlarına göre zaman ve mekân bağımsızdır ve yerdeki bir kişinin saati ile 1000 kilometre/saat hızla giden bir uçaktaki saat aynı zamanı gösterir. Yani makro kâinattaki gözlemler Newton kanunlarını doğrular. Ancak ışık hızına yaklaşılınca zaman yavaşlamaya başlar. Saatte 30 bin kilometre hızla dünya etrafında dönen bir uyduda bile hızdan kaynaklanan zaman farkı dikkate alınmak zorundadır. Yani çok yüksek hızların söz konusu olduğu durumlarda olaylara klasik Newton fiziği kurallarıyla değil, Einstein’in modern izafiyet teorisi prensipleriyle bakmamız gerekir – bunun nasıl

böyle olduğunu pek anlamasak da. Einstein'ı modern fiziğin babası yapan zamanın mekâna bağlılığı olayı, çağımızda artık sıradan bir bilimsel gerçek olmuştur.

Keza, yine tecrübelerimizle sabittir ki, bir elma aynı anda ancak bir yerde olabilir. Buzdolabındaysa masada olamaz, eğer masada ise demek ki, artık buzdolabında değil (keşke olsaydı; o zaman ailelerin bütçeleri baya rahatlardı). Fakat yukarıda izah edildiği gibi, atom altı parçacık seviyesine inince bu en temel gerçeklik de çözülmeye başlar.

Mesela parçacık fiziğinde en klasik deneylerden biri, elektronun üzerinde iki delik bulunan bir kâğıdın bir tarafından diğer tarafına her iki delikten aynı anda geçerek gitmesidir – bir kişinin içeriye bir evin iki kapısından aynı anda girmesi gibi. Yani bir şey aynı anda birden fazla yerde olabilmektedir. Aklımızın almakta zorlandığı 'aynı anda birden çok yerde olma' olgusu modern fizikte kuantum mekaniğinin en temel kavramlarından birisidir.

Varlığa sırf madde gözüyle bakınca ve maddedeki zaman ve mekân sınırlamalarını dikkate alınca bunu anlamak gerçekten zordur ve Einstein gibi dahiler bile bunu kabullenememişlerdir. Bir anda çok yerde olma realitesini anlamanın yolu, nuraniyeti ve onun maddede bir yansıması olan letafet kavramını anlamaktan geçer.

Varlığı ancak laboratuvara sokarak deneylere tabi tutup ölçümler alabildiği şeylerle sınırlayan aklı gözüne inmiş maddeci yaklaşım, eski önyargılarını kırıp yeni bir açılım yapmayı reddetmekte ve tezatlar içinde bocalamakta ısrar etmektedir. Hâlbuki fizik kanunlarına tabi olmamayı ve dolayısıyla zaman ve zemin üstündeliği temsil eden nuraniyetin bir varlık boyutu olarak kabulü (daha doğrusu kabulünün cesaretle ve dürüstçe itirafı) fizik biliminin de önünü açacaktır. Enteresandır ki, varlığından hiç kimsenin şüphesi olmadığı yerçekimi gibi fizik kanunları bile nuranidir ve hiç bir yerde olmadıkları halde her yerdedir. Katı maddeci yaklaşım, fizik kanunlarının varlığını kabul ettiği sürece – ki aksi düşünülemez – nuraniyet kavramını zımnen de olsa kabul etmiş olmaktadır. Aksini iddia ikiyüzlülüktür ve objektif olması gereken bilimsel yaklaşımla bağdaşmaz.

Fizik bilimi, varlığı madde ile sınırlayan materyalizm ideolojisinin kıskacından kurtulup bağımsızlığına kavuşmayı başarabilirse, tüm tecrübelerle varlığı sabit olan iradeyi de inkâr etme garabetinden kurtulup, gerçeğe bir adım daha yaklaşmış olacaktır.

Nehre atılan biri ölü diğeri canlı iki insanın nehirdeki hareketleri arasındaki her fark, fizik üstüdür. Çünkü ölü cesedin hareketini bir şablon tarzında tamamen fizik kanunları belirlerken, canlı insanın hareketini fizik kanunlarıyla beraber fizik üstü irade boyutunun bileşkesi belirlemektedir. Bu meselâ, doğruluğunu kabul edip (ki aksini iddia söz konusu değildir) fizik üstülüğü inkâr etmek bilimsellik değil, bilimsel körlük ve hatta bilimsel bağnazlıktır.

Varlıklardaki birçok sırrı ve bazen aklın almakta zorlandığı garip halleri anlamak için letafet (latiflik, nuranilik, incelik, hafiflik, ışıklılık, havailik) ve kesafet (katılık, madde-yoğunluk, ağırlık, sertlik, kütlük, zulmetlik, karanlıklılık) kavramlarını iyi anlamak gerekir. Zira materyalist felsefenin rağmına, bildiğimiz tüm fiziki varlıklar aslında letafet-kesafet karışımıdır ve dolayısıyla değişen oranlarda latif ve kesif yönleri vardır. İnsanlarda bile kadın ve erkekler madde, yani kesif malzeme olarak aynı olmalarına rağmen kadınlara letafet, zerafet, nezafet ve nezaketlerinin ön plana çıkmasından dolayı cins-i latif denmiştir. O yüzden cins-i kesif olan erkeklerde pek de göze batmayan kaba saba hareketler kadınlarda melekliğe has letafetle bağdaşmadığı için çirkin düşmektedir. İnsan dâhil tüm varlıklara ‘kesif birer madde külçesi’ veya ‘bir torba atom yığını’ olarak bakan karanlıklı felsefenin kulakları çınlasın. Ve ‘*Bir ben vardır bende benden içeri’* diyen Yunus Emre’nin ruhu şad olsun.

Taş ve demir gibi cansız maddelerde kesafet esastır. Ancak onların bile dikkatli bakışlara görülen çok latif yönleri vardır. Canlılarda ise kesif bir tül gibi olan madde, arkasındaki latif manaların üzerinde yansıdığı bir perde görevini görmektedir. Meselâ, bir kiraza veya kelebeğe bakan herhalde önce onlarda yansıyan ince sanatları ve latif manaları görür ve letafetleri mana merkezi olan kalp ile hisseder. İnsan ise kesif bir beden ve latif bir ruh ile acaip bir letafet-kesafet karışımıdır ve hâkim olan unsura göre hüküm alır. Fizikî bir varlık olarak insan bedeni fizik kanunlarına tabidir ve bir anda birden fazla yerde olamaz.

Nurani bir varlık olan ruh ise, zaman ve mekân üstüdür ve hiçbir fizik kanunu onu hükmü altına alamaz. Dolayısıyla bir anda çok yerde ve hatta her

yerde olabilir – aynen yer çekimi kanunu gibi. Ancak insan ruh ve bedeniyle bir bütün olduğu için, ruh ve beden birlikte hareket etmek durumundadır. Bu durumda baskın olan unsurun hükmü geçecektir. Kişi eğer bedenen semiz ruhen cılız ise, o ruh o bedende adeta hapis olacak ve ruhun adeta kesifleştiği o kişide kesafet esas olacaktır. Hatta kişi sadece bedenden ibaret olduğunu bile iddia edecektir. Ancak kişi ruhen gelişkin bedenen cılız ise, tam tersi olacak ve kişinin bedeni de letafet kesbedip kişide fizik kanunlarından ziyade nuraniyet kaideleri hâkim olacaktır. O zaman da bu kişi letafet kesbetmiş bedeniyle beraber ruhun kanunlarına tabi olup aynı anda çok yerde bulunabilecektir. Ancak birçok sırlar bunu yaygın değil, istisnai bir durum yapacaktır.

Beden ruha tâbi olup ruh seviyesine yükselince, zaman ve mekân mevhumunun kalktığını Bediüzzaman şöyle ifade eder:

"*Denizlerde vukua gelen med ve cezir gibi, evliya arasında da bast-ı zaman* (az zamanda çok uzun zaman yaşamış olma), HAŞİYE *tayy-ı mekân* (mekânın ortadan kalkması, yani bir şahsın bir anda muhtelif yerlerde görülmesi) *meselesi şöhret bulmuştur. Ezcümle: Kitab-ı Yuvâkit'in rivayetine göre, İmam-ı Şa'rânî bir günde iki buçuk defa kocaman Fütuhat-ı Mekkiye namındaki büyük mecmuayı mütalâa etmiştir. Bu gibi vukuat istiğrabla inkâr edilmesin. Zira bu gibi garip meseleleri tasdike yaklaştıran misaller pek çoktur. Meselâ, rüyada bir saat zarfında bir senenin geçtiğini ve pek çok işler görüldüğünü görüyorsun. Eğer o saatte o işlere bedel Kur'ân okumuş olsaydın, birkaç hatim okumuş olurdun. Bu hâlet evliya için hâlet-i yakazada* (uyanık halde) *inkişaf eder. Zaman inbisat eder* (genişler). *Mesele ruhun dairesine yaklaşır. Ruh zaten zamanla mukayyed* (kayıtlı) *değildir. Ruhu cismâniyetine galip olan evliyanın işleri, fiilleri, sür'at-i ruh mizanıyla cereyan eder.*

HAŞİYE Bast-ı zaman sırrıyla çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Miraç, bu hakikatın vücudunu ispat eder ve bilfiil vukuunu gösteriyor. Mirac'ın birkaç saat müddeti, binler seneler hükmünde vüs'ati ve ihatası ve uzunluğu vardır. Çünkü, Miraç yoluyla beka âlemine girdi. Beka âleminin birkaç dakikası bu dünyanın binler senesini tazammun etmiştir (içine almıştır).

Hem, bu hakikate binaen, bazı evliya bir dakikada bir günlük işi görmüş. Bazıları, bir saatte bir senelik vazifesini yapmış. Bazıları, bir dakikada bir hatme-i Kur'âniye'yi okumuş oldukları gibi"[28].

Bu mesele, bedeni bir balona ruhu da havadan 7 kat daha hafif olan ve serbest bırakıldığında hızla yükselen helyum gazına benzeterek şöyle açıklanabilir: İçinde çok az helyum gazı bulunan bir balonu elimizden bırakırsak, balon yerçekiminin etkisiyle yere düşecektir. Yani latif helyum gazı birlikte olduğu kesif balon malzemesine hükmeden kanuna boyun edecektir. Böylelikle az şişmiş helyum balonu kesif bir madde gibi davranacaktır. Ancak balon helyum gazı ile iyice şişirilip bırakılırsa, görülecektir ki, helyum gazındaki yükselme kuvveti balona hükmeden düşme kuvvetine galip gelecek ve helyum dolu kesif balon semalara doğru yükselecektir. Yani beden ruha ve ruhaniyetin kanunlarına tâbi olacaktır.

Acaba, insandan, varlığının farkında bile olmadığımız ve hatta inkâr ettiğimiz nuraniyeti kaldırsak, geriye bir torba karanlık atomdan başka ne kalır?

İnsan helyum balonu gibi uçamasa da kendini her zaman vicdan terazisinde tartabilir ve kendi letafet ve kesafet durumunu muhakeme edebilir. 'Kendimi bir ton yükün altından kalkmış gibi hissediyorum' sözünde ifadesini bulduğu gibi, insan bir iyilik yapınca kendini hafiflemiş hissetmesi ve bir kötülük yapınca da onun ağırlığından adeta omuzlarının çökmesi bu mananın bir yansımasıdır – yeter ki vicdan terazisi bozulmuş olmasın.

İnsan ilim, iman ve fazilet gibi nurani şeylerle meşgul olup letafet kesbettikçe, ayakları yerden kesilmese bile insaniyeten yükselir. O kadar ki, cesedinin ağırlığını hissetmez bile. Bedeni burada olmasına rağmen rüyada olduğu gibi aklen, kalben ve hissen çok değişik âlemlerde gezer. Herhalde gerçek yoksulluk, varlığın bu boyutundan habersizlik olmaktır.

Maddi kesif bir bedene ve ona letafet veren nurani bir ruha sahip olan insanın manevî kalbi, nuraniyetin en donanımlı bir merkezidir ve tüm nurani şeylerin alıcısı ve vericisidir. Aslında 'pozitif enerji' denen şey, iradenin taallukuyla söz gibi taşıyıcılarla veya vasıtasız olarak kalpten kalbe iletilen nurani manalardır. İletilen mana ilim nuru olursa, buna telepati denir. Bu mana iyi dilek olursa, yine bir nur olan şifa olur. Muhabbet nuru olursa, saadet olur. Kur'an nuru olursa, gıda ve şifa olur. Eğer tasavvuftaki tabiriyle Şems-i Cazibedarın nuru olursa, cezbe ve istiğrak olur ve fizik kanunlarının bağları çözülmeye başlar.

Acaba, insandan, varlığının farkında bile olmadığımız ve hatta inkâr ettiğimiz nuraniyeti kaldırsak, geriye bir torba karanlık atomdan başka ne kalır?

2.1.6-Teoloji ve Nuraniyet

Kuantum mekaniğinde atom-altı parçacıkların bir anda birden fazla yerde olması ve birbirine zıt karakterlere bürünmesi nasıl kafa karışıklığına ve başlangıçta fizikçilerin ciddi itirazına sebep olmuşsa, teslimiyetin yerini kritik muhakemenin aldığı modern çağ teolojisinde de Allah'ın hiçbir yerde olmadığı halde, her yerde olması ve bir anda çok yerde pek çok farklı şey yapıyor olması gibi klasik fiziğe aykırı kavramlar da, ciddi şekilde sorgulanmış ve hatta bir kesim tarafından akla ve bilime aykırılık gerekçesiyle inkâr edilmiştir. Bir modern çağ teoloğu olan Bediüzzaman Said Nursi, aklın kabulde zorlandığı bu tür karmaşık meseleleri Risale-i Nur ismini verdiği eserlerinde nur ve nuraniyet kavramlarıyla ve yarı-nurani olarak nitelendirdiği güneş analojisini etkin bir şekilde kullanarak ve bunu akla merdiven yaparak kolaylıkla halletmiştir.

O, varlıkları, aynadaki akislerine göre üç gruba ayırır: Kesif, maddi nurani (veya yarı nurani) ve nurani. Masa, sandalye ve hatta insan gibi kesif maddî şeylerin aynadaki akisleri o şeylerin dışındadır ve ölüdür. Meselâ, bir insanın kendisi canlıdır, nefes alır, görür, konuşur, sevinir ve korkar. Ancak aynadaki görüntüsü dış görünüşten başka hiç bir özelliğe sahip değildir.

Parfümün kendisi güzel kokar, ancak aynadaki görüntüsü kokmaz. Bir kişi bir aynalar galerisine girse bin kişi olur, ancak canlı olan kişinin sadece kendisidir, diğerleri ölüdürler.

Maddeden yapılmış yarı-nuranilerin akisleri yani görüntüleri, asıllarının aynı olmamakla beraber gayrı da değildir. Asıl ile görüntünün mahiyetleri farklı kalmakla birlikte görüntü, aslın birçok özelliğine sahiptir. O, maddî nuranilere örnek olarak güneşi verir:

"*Meselâ, şems dünyaya girdi, herbir âyinede aksini gösterdi. O akislerin herbirinde, güneşin hassaları hükmünde olan hararet, ziya ve ziyadaki elvân-ı seb'a bulunuyor. Eğer, faraza, güneş zîşuur olsaydı harareti ayn-ı kudreti, ziyası ayn-ı ilmi, elvân-ı seb'ası sıfât-ı seb'ası olsaydı o vakit, o tek ve yekta bir güneş, bir anda herbir âyinede bulunur, herbirisini kendine bir nevi arş ve bir çeşit telefon yapabilirdi. Birbirine mâni olmazdı. Herbirimizle, âyinemiz vasıtasıyla görüşebilirdi. Biz ondan uzak iken, o bize bizden daha yakın olurdu*."[29]

Yani, dışarıya direk güneş almayan bir evi ve güneşi görecek şekilde konan kocaman bir aynada akseden güneş, aynen güneşin kendisi gibi, eve ısı ve ışık ile beraber güneşin yedi rengini de verir. Yani aynadaki güneş, semadaki güneşin timsaliyle beraber birçok özelliğine de sahiptir. O yüzden, küçük bir cam parçasından koca denizlere kadar aynı anda binlerle yerlerde olan yarı-nurani güneş, nuraniyet ve vahidiyet ile ehadiyeti anlamak için mükemmel bir örnektir. Tüm parlak şeylerdeki akisler her yeri ihata eden aynı güneşe aittir (Vahidiyet) ve her bir akis aksettiği yerin özelliklerine göre farklılıklar gösterir (Ehadiyet).

Nurani varlıklar için zaman ve mekân söz konusu değildir ve onların akis veya görüntüleri asıllarıyla aynıdır. Ancak, aksin asılla aynılık derecesi, aynanın kabiliyeti ile sınırlıdır.

Nurani varlıklar için zaman ve mekân söz konusu değildir ve onların akis veya görüntüleri asıllarıyla aynıdır. Ancak, aksin asılla aynılık derecesi, aynanın kabiliyeti ile sınırlıdır. Mesela nurani ve hayattar varlıklar olan meleklerin timsalleri hem canlıdır hem de meleklerle aynıdır. Dolayısıyla, Azrail tek bir melek olmasına rağmen, aynı anda binlerle yerde bulunabilir ve her bir yerde değişik bir çehre ile değişik işler yapabilir. Hatta çok nuraniyet kesbetmiş mübarek zatların bir anda çok yerde bulunmaları veya bir anda uzak bir yere gidip gelmeleri meşhurdur.

Nurani ve hayattar varlıklar olan meleklerin timsalleri hem canlıdır hem de meleklerle aynıdır. Dolayısıyla, Azrail tek bir melek olmasına rağmen, aynı anda binlerle yerde bulunabilir ve her bir yerde değişik bir çehre ile değişik işler yapabilir.

Mi'rac hadisesi, özü nur olup nuraniyetin bir timsali olan bir Zat için hiç de şaşılacak bir olay değildir. Nitekim bir ayette şöyle buyrulur;

"*Kendisine âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye kulunu* (Muhammed'i) *bir gece Mescid-i Haram'dan çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı yücedir."*[30]

Yine yaratılışla ilgili birçok ayet ancak nuraniyet kavramıyla ve Allah'ın Nur olması ve hatta tüm nurların kaynağı olmasıyla izah edilebilir. Kur'an-ı Kerim'de;

"Allah her şeyin Yaratıcı'sıdır. O her şey üzerinde hakkıyla görüp gözeticidir. Göklerin ve yerin tedbir ve tasarrufu Ona aittir."[31]

"Birşeyin olmasını murad ettiği zaman, O'nun işi sadece 'Ol' demektir; o da oluverir. Şanı ne yücedir Onun ki, her şeyin hüküm ve tasarrufu elindedir." [32]

"De ki: 'Her şeyin Yaratıcı'sı Allah'tır. O, birdir, mutlak hâkimiyet sahibidir.'"[33]

"Hiçbir yaprak düşmez ki onu bilmesin."[34]

"De ki: 'O, Allah'tır, bir tektir. O, Samed'dir."[35] Gibi.

Nitekim şu tür sorular çoklukla sorulmaktadır:

"*Ey ehl-i tevhid! Siz diyorsunuz ki: 'Hâlık-ı Âlem birdir, Ehaddir, Sameddir. Hem her şeyin Hâlıkı O'dur. Ehadiyet-i Zâtiyesiyle beraber, doğrudan doğruya her şeyin dizgini O'nun elinde, her şeyin anahtarı kabzasında, her şeyin nâsiyesini tutuyor, bir iş bir işe mâni olmuyor, bütün eşyada bütün ahvâliyle bir anda tasarruf edebilir.' Böyle acip bir hakikate nasıl inanılabilir? Müşahhas bir tek zât nihayetsiz yerlerde nihayetsiz işleri külfetsiz yapabilir mi?"* [36]

Bu ve benzeri sorulara tatmin edici cevap, Allah'ın nur isminin tecellisi olan güneş örneğiyle akla yaklaştırılabilir:

"*Meselâ güneş, müşahhas bir cüz'î olduğu halde, parlak eşya vasıtasıyla bir küllî hükmüne geçer. Zemin yüzündeki bütün parlak şeylere, hattâ herbir katre suya ve cam zerreciklerine birer aksini, bir misâlî güneşi, onların kabiliyetine göre verir. Güneşin hararet ve ziyası ve ziyasındaki yedi rengi ve zâtının bir nevi misâli, herbir parlak cisimde bulunur. Faraza, güneşin ilmi, şuuru bulunsaydı, her âyine onun bir nevi menzili ve tahtı ve iskemlesi hükmünde olup, herşeyle bizzat temas eder, her zîşuurla âyineleri vasıtasıyla, hattâ gözbebeğiyle birer telefon hükmünde muhabere edebilirdi. Birşey, birşeye mâni olmazdı. Bir muhabere, bir muhabereye sed çekmezdi. Her yerde bulunmakla beraber, hiçbir yerde bulunmazdı. Acaba, bir Zâtın bin bir isminden yalnız Nur isminin maddî ve cüz'î ve câmid bir âyinesi hükmünde olan güneş, böyle teşahhusuyla beraber, küllî yerlerde küllî işlere mazhar olsa, o Zât-ı Zülcelâl, ehadiyet-i zâtiyesiyle beraber nihayetsiz işleri bir anda yapamaz mı?"* [37]

Nuraniyet sırrını ve Allah'ın nuraniyetini anlamayanlar, iyilik ve kötülük tanrıları icad etmek ve semayı tanrıların savaş alanı olarak tahayyül etmek zorunda kalmışlardır. Fen bilimleri tahsil edenlerin de, hiçbir yerde olmadığı halde her zaman her yerde tüm vasıflarıyla hazır ve nazır bulunan bir ilahı

akıllarına sığıştıramamalarının sebebi, yine nuraniyetten habersiz olmaktır. Aynı fenciler, yedikleri abur cubur şeylerden karanlık bir ortamda elsiz ve gözsüz olarak biyoteknoloji harikası gayet hijyen bir yumurtanın yapımını, ne yaptığından haberi olmayan bir tavuğa vermek ve de yumurtadaki malzemenin 21 günde hiç bir el değmeden ve alet karışmadan gözümüz önünde kendi kendine bir sanat şahikası ve yaratılış Mu'cizesi bir civcive dönüvermesini alelade tabii bir olay olarak görmezden gelmek zorunda kalmışlardır. Akla uygun ve mantıken tutarlı bir izah vermekten aciz kaldıkları zaman da her şeyi evrim kara kutusuna havale edip işin içinden çıkmışlardır.

Aslında dikkatlice irdelense görülecektir ki, her yerde her şeyi yaptığı iddia edilen 'evrim'in kendisine atfedilen şeylerin faili olabilmesi için ilim, irade, kudret ve hikmetle mücehhez ulûhiyeti ile beraber nuraniyet vasfı da olması gerekir.

Hıristiyan âleminde de nuraniyet kavramı iyi anlaşılmadığı için Halık-ı Kâinatın herşeyi görür bir gözü ve her şeye yeter bir gücü olduğu anlayışında gedikler oluşmuş ve şirke çok dehlizler açılmıştır.

Bediüzzaman, yaratılışta cereyan eden nuraniyeti bir ağaç ve meyve örneğiyle müşahhas hale getirir. Sonra da bu gözlemden hareketle tümevarım (induction) ile olayı geneller:

"*Şu ağacın lâakal* (en az) *on bin meyvesi var. Her bir meyvesinin lâakal yüzer kanatlı çekirdeği var. Bütün on bin meyve ve bir milyon çekirdek, bir anda, beraber bir san'at ve icada mazhardırlar. Hâlbuki şu ağacın çekirdek-i aslîsinde ve kökünde ve gövdesinde, cüz'î ve müşahhas ve ukde-i hayatiye tabir edilen bir cilve-i irade-i İlâhiye ve bir nüve-i emr-i Rabbânî ile şu ağacın kavânîn-i teşkiliyesinin merkeziyeti, her dalın başında, her bir meyvenin içinde, her bir çekirdeğin yanında bulunur ki hiçbirinin bir şeyini noksan bırakmayarak, birbirine mâni olmayarak onunla yapılır.*

"Ve o bir tek cilve-i irade ve o kanun-u emrî, ziya, hararet, hava gibi dağılıp her yere gitmiyor. Çünkü gittiği yerlerin ortalarındaki uzun mesafelerde ve muhtelif masnularda hiçbir iz bırakmıyor, hiçbir eseri görülmüyor. Eğer intişar ile olsaydı, izi ve eseri görülecekti. Belki, bizzat tecezzî ve intişar etmeden her birisinin yanında bulunuyor. Ehadiyetine ve şahsiyetine, o küllî işler münâfi olmuyor. Hattâ denilebilir ki, o cilve-i irade, o kanun-u emrî, o ukde-i hayatiye

her birinin yanında bulunur, hiçbir yerde de bulunmaz. Güya şu muhteşem ağaçta meyveler, çekirdekler adedince o kanun-u emrînin birer gözü, birer kulağı var.

"Belki ağacın her bir cüz'ü, o kanun-u emrînin duygularının birer merkezi hükmündedir ki, uzun vasıtaları, perde olup bir mâni teşkil etmek değil, belki telefon telleri gibi birer vesile-i teshil ve takrib olur. En uzak, en yakın gibidir.

"Madem, bilmüşahede, Zât-ı Ehad-i Samedin irade gibi bir sıfatının bir tek cilve-i cüz'îsi bilmüşahede milyon yerde, milyonlar işe vasıtasız medar olur. Elbette, Zât-ı Zülcelâlin tecellî-i kudret ve iradesiyle, şecere-i hilkati bütün ecza ve zerratıyla beraber tasarruf edebilmesine şuhud derecesinde yakîn etmek lâzım gelir."[38]

Bediüzzaman, devamla, güneş, ağaç ve ruhlu varlıklarda görülen nuraniyet cilvelerini merdiven yaparak nazarları yukarıya çevirir ve ilahi nurani güneşi mantık silsilesi içinde veciz bir tarzda gözleri kamaştıracak şiddette akıl gözünün önüne serer:

"Madem güneş gibi âciz ve musahhar mahlûklar ve ruhanî gibi maddeyle mukayyed nim-nuranî masnular ve şu çınar ağacının mânevî nuru, ruhu hükmünde olan ukde-i hayatı ve merkez-i tasarrufu olan emrî kanunlar ve iradî cilveler, nuraniyet sırrıyla, bir yerde iken ve bir tek müşahhas cüz'î oldukları halde pek çok yerlerde ve pek çok işlerde bilmüşahede bulunabilirler. Ve madde ile mukayyed (kayıtlı) *bir cüz'î oldukları halde, mutlak bir küllî hükmünü alırlar. Ve bir anda, bir cüz-ü ihtiyarî ile pek çok muhtelif işleri bilmüşahede kesb ederler. Sen de görüyorsun ve inkâr edemezsin.*

"Acaba, maddeden mücerred ve muallâ, hem kaydın tahdidinden ve kesafetin zulmetinden münezzeh ve müberrâ; hem şu umum envar ve şu bütün nuraniyat, onun envâr-ı kudsiye-i esmâiyesinin kesif bir gölgesi ve zılâli; hem umum vücut ve bütün hayat ve âlem-i ervah ve âlem-i berzah ve âlem-i misal, nim-şeffaf bir âyine-i cemâli; hem sıfâtı muhîta ve şuûnâtı külliye olan bir tek Zât-ı Akdesin irade-i külliye ve kudret-i mutlaka ve ilm-i muhit ile zâhir olan tecellî-i sıfâtı ve cilve-i ef'âli içindeki teveccüh-ü ehadiyetinden hangi şey saklanabilir? Hangi iş Ona ağır gelebilir? Hangi yer Ondan gizlenebilir? Hangi fert Ondan uzak kalabilir? Hangi şahıs külliyet kesbetmeden Ona yanaşabilir? Hiç eşya Ondan gizlenebilir mi? Hiç bir iş bir işe mâni olur mu? Hiç bir yer Onun huzurundan hâli kalır mı?

"İbn-i Abbas Radıyallahu Anhın dediği gibi, 'herbir mevcuda bakar birer mânevî basarı ve işitir birer mânevî sem'i' bulunmaz mı? Silsile-i eşya, Onun evâmir ve kanunlarının sür'atle cereyanlarına birer tel, birer damar hükmüne geçmez mi? Mevâni ve avâik Onun tasarrufuna vesâil ve vesait olamaz mı? Esbab ve vesait sırf zâhirî bir perde olamaz mı? Hiçbir yerde bulunmadığı halde her yerde bulunmaz mı? Hiç tahayyüz ve temekküne muhtaç olur mu? Hiç uzaklık ve küçüklük ve tabakat-ı vücudun perdeleri Onun kurbiyetine ve tasarrufuna ve şuhuduna mâni olabilir mi?

"Hem, hiç maddîlerin, mümkünlerin, kesiflerin, kesirlerin, mukayyetlerin, mahdutların hassaları ve maddenin ve imkânın ve kesafetin ve kesretin ve takayyüdün ve mahdudiyetin mahsus ve münhasır lâzımları olan tagayyür, tebeddül, tahayyüz ve tecezzî gibi emirler, maddeden mücerred ve Vâcibü'l-Vücud ve Nuru'l-Envar ve Vâhid-i Ehad ve kuyuddan münezzeh ve huduttan müberrâ ve kusurdan mukaddes ve noksandan muallâ bir Zât-ı Akdese lâhik olabilir mi? Acz hiç Ona yakışır mı? Kusur hiç Onun dâmen-i izzetine yanaşır mı? "[39]

Bediüzzzaman, mahir bir fen bilimcisi gibi dikkatli gözlemlerle varlıklarda yansıyan gerçeklikleri önce teşhis eder ve onu adeta bir cımbızla ayrıştırır, sonra da ucunu keşfettiği bu kanunun kaynağına intikal eder. Çünkü gerçek, ancak kaynağına ulaşılabilirse mükemmelleşir ve genelleşir. Meselâ, yarı-nurani güneşin, ışığıyla bize adeta gözbebeğimizden yakın olduğu ve bizi ısı, ışık ve renkleriyle kuşattığı halde, bizim fizik kanunlarıyla kayıtlanmış kesif bedenimiz yüzünden güneşten uzak olmamız gözlemi, 'iki şey birbirinden son derece uzak iken birinin diğerine son derece yakın olabileceği gerçeğini' görmemizi sağlamakta ve bu iki şey arasındaki farkları irdelememize imkân vermektedir. Bu da nuraniyeti anlamanın yolunu açmaktadır.

Sonuç

Avrupa'da 1920'lerde tesis edilmeye başlayan ve atom altı dünyada Newton mekaniğinin saltanatını yıkıp kendi hâkimiyetini tartışılmaz netlikte kuran kauntum mekaniği veya teorisi, madde ile ilgili birçok ezberleri bozmuş ve varlık anlayışımızı derinden etkilemiştir. Kuantum mekaniğinin ilk kurbanı, her şeyin maddeden ibaret olduğu ve her şeyin deterministik fizik kanunlarıyla açıklanabileceği anlayışı olmuştur. Kauntum realitesinin su yüzüne çıkmasıyla ve bilimin en sağlam zemini olarak bilinen zaman-mekân anlayışının, atomaltı

parçacıkların bir anda çok yerde olması ve aşılamaz olarak bilinen ışık hızından çok daha büyük bir hızla (daha doğrusu zamansız olarak) haberleşmelerinin dikkatli ölçümler ve gözlemlerle teyid edilmesi sonucu çökmesiyle, büyük bir boşluk oluşmuş ve bu boşluk hala doldurulamamıştır. Bir zamanlar her şeyi anladıkları zannedilen önde gelen fizikçiler birden bire hiçbir şeyi anlamaz duruma düşmüşlerdir. Ortaya çıkan yeni fenomeni, paralel kâinatlar gibi kimseyi tatmin etmeyen ütopik teorilerle izah etme gayretleri de fikir jimnastiğinden ileri gidememiştir.

Kuantum mekaniği aslında zaman ve mekân üstülüğün, yani bir anda çok yerde olmanın ve her yere bir anda gidebilmenin, yani nuraniyetin, inkârı mümkün olmayan bir realite olduğunu kör gözlere bile göstermektedir. Atom üstü dünyada nuraniyeti boğan deterministik Newton kanunları ve dolayısıyla kesafet hâkim iken, atom altı dünyada madde latifleşmekte ve nuraniyet bariz bir tarzda hükmetmeye başlamaktadır. Bu gözlemler ışığında takınılması gereken en objektif yaklaşım, bilim kurumu tarafından nuraniyetin bir fenomen (vakıa) olduğunun itiraf ve ilan edilmesi ve varlıklara sadece maddî objeler olarak değil, maddî ve nuranî objeler olarak bakılmasıdır. Nuraniyet vasfı, atom altı dünyada her seviyede, atom üstü dünyada ise canlılarda ve bilhassa insanlarda hâkim olan özelliktir.

Nuraniyet vasfı, atom altı dünyada her seviyede, atom üstü dünyada ise canlılarda ve bilhassa insanlarda hâkim olan özelliktir.

Nuraniyet kavramı ve yarı-nurani bir varlık olan güneş analojisi ile teolojide de aklı zorlayan ve deterministik felsefe ile şartlanmış aklın kabul edemeyeceği birçok mesele kolayca halledilebilmektedir. O yüzden nuraniyet kavramı, hem fen bilimlerinde hem de sosyal bilimlerde olmazsa olmaz bir kavram olarak yerini almalıdır. Bu yola girilirse din ve bilimin birbirine yaklaşacağı ve bu olursa çok kötü şeyler olacağı, şeklindeki yersiz korkular ve asılsız telaşlar da artık terk edilmelidir. İnsanlığın saadeti, insanların hayatında büyük rol oynayan bu iki büyük kurumun eski kırgınlıkları ve birbirini inkârı bırakıp barış yapmalarını ve birbirlerine destek olmalarını gerektirmektedir. Teşekkül edecek olumlu hava, her iki kurumun da gelişimine katkı yapacaktır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Atom altı âlem ile atom üstü âlemin tâbi olduğu fizik kanunları arasındaki fark nedir?

1-Çift yarık deneyi nedir?

2-Tanrı Parçacığı nedir?

3-Bir varlık aynı anda birden fazla yerde bulunabilir mi? Nasıl?

2.2.KÂİNATIN FİZİK ÖTESİ VE HOLOGRAFİ[40]

Prof. Dr. Osman Çakmak
Yıldız Teknik Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi,
Kimya Bölümü, İstanbul.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Holografinin manasını kavrar. 2-Kâinatta son derece büyük bir nizamın olduğunu, her şeyin ölçü ve belirli bir yapıya sahip bulunduğunu öğrenir. 3-Holgrafi ile Levh-i Mahfuz arasındaki ilişkiyi kavrar. 4-Takyon âleminin yapısını öğrenir.	1-Ruhani varlıkların yapısını anlamada holografi nasıl bir ölçü verir? 2-Holografik yapı, bir anda farklı yerlerde bulunmaya nasıl ışık tutumaktadır? 3-Takyonların haraketi bir dalga haraketi midir? 4- Nuraniyet âlemi bize ne gibi bilgi vermektedir?

Gelişen bilim, madde ve uzay konusunda bizi yepyeni kavramlarla buluşturmaktadır. Yeniçağın bilimleri, özellikle fizikî bilimlerdeki gelişmeler, varlığın yeni boyutlarını ve fizik ötesi gerçekliklerini gün yüzüne çıkarmaktadır. Sonuçlar, kelimenin tam anlamıyla kâinatımızın diğer kâinatlarla iç içe olduğunun anlaşılmasıdır. Yeni keşifler sayesinde, üst katlardaki kâinatlar ve Kur'an'ın görünmeyen hakikatleri hakkında daha kolay fikir yürütebiliyoruz. Yeni gelişmeler, konuyu mekânın dar kalıpları arasından çıkarmakta ve inancın engin ve aydınlık ufukları ile buluşturmaktadır.

Varlıkların metafizik özelliklerini anlamakta zorlanırız. Bu garip halleri anlamak için, letafet (latiflik, nuranilik) kesafet (katılık, madde) kavramlarını iyi anlamak gerekir. Materyalist anlayış latif halleri ve varlığın nurani boyutu olan metafizik gerçekliğini görmezden gelir.

2.2.1.Bir Şeyin Herşeyle Bağlılığı: Holografi

Varlığın metafizik boyutunu gösteren buluşlardan birisi de holografi olmaktadır. Holografi bir şeyin her şeyle bağlılığını, uzak şeyler arasında bile sebep-sonuç münasebetleri olmaksızın, bir bağlantı bulunduğunu ışık ve elektron düzeyinde gösteren örnekler sunmaktadır. Ayrıca bu buluşlar birbirleri ile karmaşık ilişkiye rağmen nesnelerde yüksek bir nizamın hükümran olduğunu da göstermektedir. Holografiye dair buluşlar, Yaratanın "bütündeki" birliğini gösteren Vahid ismi ile bütünü meydana getiren "birimlerdeki" birliğe delil olan Ehad isimlerinin de açık birer örneği olmaktadır.

Sonuç olarak; varlığın zaman ve mekâna bağlı olmayan metafizik özelliklerini ve sırlarını gösteren bir örnek holografi olmaktadır.

Holografi Nedir?

Öncelikle bir hologramın nasıl bir şey olduğunu anlatmaya çalışalım. Bir hologramı oluşturmak için tek bir lazer ışınının iki ayrı ışına ayrılması gerekir. İlk ışını, fotoğrafı çekilecek nesneye sektiriyoruz. Sonra ikinci ışını, ilkinin yansıyan ışığıyla çarpıştırıyoruz. Ortaya bir girişim deseni çıkıyor. Deseni kaydedip film üzerine bakıyoruz. Şimdi ortaya görüntünün fotoğrafı çıktı ama fotoğrafı çekilen nesneyle hiç bir benzerliği yok. Başka bir lazer ışınını (başka parlak bir ışık kaynağı da olabilir) filmin içinden geçiriyoruz. Hiç tahmin edemeyeceğimiz bir şeyle karşılaşıyoruz bu defa. Şimdi orijinal nesnenin üç boyutlu bir görüntüsü karşımıza çıkıveriyor. İşte bu bir holografik görüntü! İsterseniz bu görüntünün çevresinde dolaşabilirsiniz. Hatta gerçek bir nesneymiş gibi ona değişik açılardan da bakabilirsiniz. Ancak dokunamazsınız. Dokunmak istediğinizde eliniz görüntünün içinden geçip gider. Bir nesne değil, hayalet bir görüntü!

Olayın daha ilginç bir tarafı şu: Üzerine bir insan görüntüsü kaydedilmiş bir holografi filmi elinize alın. Onu ikiye bölün ve sonra her parçayı lazerle aydınlatın. O da ne? Gördüğünüz her iki yarısında da insanın tam resmi var! Yarım filmleri tekrar tekrar bölelim. Her bölünen parçada yine insanın bütün

resmini görmeye devam ediyoruz. Resmin en küçük parçası bile resmin bütünü ve tamamı!

2.2.2-Kaos Değil Yüksek Nizam

Bohm, yaptığı çalışmalarda kâinatta düzensizliğe yer bulunmadığı kanaatine vardı. Zaten, matematikçiler de düzensizliği ispatlayamamışlardı. Düzensizlik denen aslında bir yüksek ve ileri düzeyde bir "düzenin tezahürü" idi. Bohm böyle düşünüyordu. O halde kaos teorisinde yanlışlıklar bulunmalıydı. Bu amaçla basit bir deney tasarladı. Bir kavanoz, içerisine silindir yerleştirdi ve arasına gliserin doldurdu. Gliserinin içine damlatılan bir damla mürekkep, silindir döndüğünde dağılıp kayboluyor, fakat geri döndürüldüğünde tekrar damla haline geliyordu. Düzensiz olması gereken mürekkep dağılımı dahi bir düzene sahipti. Bu deney, ebru sanatındaki suyun yüzeyinde resimlerin oluşmasıyla karşılaştırılabilir. Ortaya çıkan "'yüksek simetri' su içerisinde elektronlar sebep sonuç münasebeti olmaksızın birbiri ile bağlantıyı, birbiri ile haberdar" olduğunu göstermektedir. Elbette ki haberdar olmak, şuursuz su zerrelerinin ve elektronlarının işi olamaz. İlmi her şeyi ihata eden ve zerreleri birer emirber nefer gibi vazifelere koşturan ve bütün nurların sahibi ve Yaratıcı'sının fiili olabilir. Holografik film üzerindeki girişimler, sathi bir bakışla düzensiz gibi görünür. Ama orada gizli ve kolay fark edilemeyen bir düzen yer alır. Kaos teorisindeki kâinatta düzensizlik olduğu iddiası, holografinin ortaya koyduğu düzeni görememeden kaynaklanmaktadır.

Kaos düşüncesine nereden varılmıştı? Birbiri ile karmaşık ilişkileri olan ince ve hassas düzenin fark edilmesi kolay olmamaktadır. Bunun için ön yargıdan uzak gelişmiş bir zihin yapısı; resmin bütünü görmeyi gerektiren holografik bir bakış açısı gerekmektedir.

Materyalist anlayış, inanca karşı bilimi alet etmeye çalışmaktadır. Bu amaçla güya bilimsel bazı argümanları kullanmaktadır. Bu çevrelerce kâinattaki ileri düzeydeki düzenin olağanüstü grift ve karmaşık yapısı, sathi bakışlara kendini gizlediğinden, "düzensizlik" varmış gibi bir hava verilmeye çalışılmaktadır.

Sonuç olarak, fizik ötesi gerçekliğin yeni bir adı olan hologram teorisi ile Newton'un katı determinizmi buharlaşıp uçmakta, onun yerine maddenin sınırlamalardan kurtulduğu, her şeyi ile birbirine bağlı bir hareketli kâinat ve varlık modeli ortaya çıkmaktadır. Maddenin hakikatine dair bilgimiz arttıkça, 'kaos'un bilgisizlerin kâbusu olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

2.2.3-Metafizik Olaylara Holografik Açıklamalar

Holografi, filmin her parçasında bütünün bilgisine sahip olması demektir. Holografi, determinizm ilkeleri ile açıklanamayan diğer bilinmeyen pek çok olaya ışık tutmaya başladı.[2]

Mesela kuantum düzeyindeki, madde-antimadde arasındaki mesafe ne olursa olsun, birindeki etkinin aynı anda diğerinde ortaya çıkışına hem mekânsızlık ve hem de bütünselliğe sahip olma özelliği ile ilgili olmalıydı. Aynı şekilde "plazma", yani maddenin gaz-iyon hali içindeki elektronların her birinin, tümün bilgisine sahip olarak hareket etmesini de aynı "sır"la açıklayabilirdik. Yani atom altı tanecikler, nurani fizik-ötesi kanunlara tâbiydi.

Atomun "kuantum" dünyası, aslında metafizik bir dünyadır.

Elektronların "Çift Yarık" deneyinde yüz farazi parçacığın aralıktan teker teker geçmelerine izin verildiğinde parçacıkların %10'unun A bölgesine çarptıktan sonra yarıktan geçen öteki parçacıkların sanki ihtimal hesabını biliyormuşçasına bölgeden kaçmaları uzayda sebep –sonuç münasebeti olmaksızın nurani bir bağlantı içinde olması ile ilgiliydi. Holografi, ışık dünyasında sadece fiziki kanunların değil, metafizik gerçeklerin de hükmettiğini göstermektedir. Kuantum ise, maddenin temeli olan atom taneciklerinde, nuraniyet kanunlarının hükmettiğini ortaya koymaktadır. Gerçekten de atomun "kuantum" dünyası, aslında metafizik bir dünyadır.

2.2.4-Holografi ve Levh-i Mahfuz

Holografi, yeni bir anlayış sunduğuna göre, eşyaya ve olaylara bakışımız da genişlemektedir. Maddeci bakışla "açıklanamaz" denen bazı hadiseleri, şimdi daha iyi anlayabilmekteyiz. Meselâ, idrak darlığı veya eşyanın nurani boyutunu göz ardı etmemiz sebebiyle idrakte güçlük çektiğimiz "paranormal" olayları,

---

[2] Klasik fizikte geçerli olan ama kuantum fiziği ve holografi gibi yeni bilimlerde büyük ölçüde geçerliliğini kaybeden sebep-sonuç ilkeleri (illiyet prensipleri) şunlardır: (a) Nedensellik (illîyet) ilkesi (her olayın bir sebebi vardır). (b) Belirlilik ilkesi (Determinizm, aynı şartlar altında tekrarlanan her deney daima aynı sonuçları verir). (c) Ölçülebilirlik ilkesi (her olayı karakterize eden ve ancak ölçümle tesbit edilebilen fiziksel büyüklükler vardır). (d) Tutarlılık ilkesi (pozitif bilimlerin sonuçları kendi içlerinde çelişkili olamaz). (e) Yanlışlanabilirlik ilkesi (pozitif bilimlerin sonuçlarının yalanlanabilmesine imkân veren bir metot ve yol mevcut olmalıdır.)

meselâ, eşzamanlılığı ve anlamlı tesadüfleri (tevafuk)... gibi konularda zihnimize yeni pencereler açılmaktadır

Holografi bize anlaşılmaz gibi gelen birçok şeyi açıklama imkânı sunmaktadır. Mesela, telepati, önceden bilme, uzağı görme, kehanet ve benzeri olaylar, aslında var olan ve her an kullanıma açık bulunan hologram plakasına kayıtlı bilgileri "başka bir gözle" görebilme kabiliyetidir.

Holografi bize anlaşılmaz gibi gelen birçok şeyi açıklamaktadır. Mesela telepati, önceden bilme, uzağı görme, kehanet ve benzeri olaylar, aslında var olan ve her an kullanıma açık bulunan hologram plakasına kayıtlı bilgileri "başka bir gözle" görebilme kabiliyetidir.

Holografi ile anlamamıza pencere açılan konulardan birisi de Levh-i Mahfuz hakikatıdır. Levh-i Mahfuz, Kurân'da yalnız bir ayette geçer. Bu ayette Kurân'ın Levh-i Mahfuz'da bulunduğu bildirilir, ancak orada tanım getirilmez.[41]

Buna karşılık birçok ayette özellikleri anlatılır. Buna göre Levh-i Mahfuz, içinde hiçbir şeyin eksik bırakılmadığı,[42] olacak şeylere ait bilgilerin saklandığı,[43] yeryüzüne ve insanlara gelecek tüm belaların yazıldığı, [44] her şeyin sayılıp belirlendiği,[45] gökte ve yerdeki tüm gizliliklerin ve sırların açıkça yer aldığı,[46] temiz yaratılan meleklerden başka kimsenin dokunamayacağı apaçık, korunmuş, koruyan, saklanmış ve ana kitap olarak tanımlanır.

Levh-i mahfuz, her şeyin yazılı bulunduğu bir İlâhî muhafaza levhası; İlahi ilmin aynası, kaderin defteri, kâinatın programıdır. Hafızamız bu defterin sanki küçük bir örneğidir. Nasıl ki, insanın başından geçen bütün olaylar hafızasında yazılıyorsa, kâinattaki bütün olmuş, olan ve olacak olaylar da bu büyük hafızada kayıtlı bulunuyor. Her iki "levha"da da Rabbimizin "Hafîz", yani koruyan, muhafaza eden ismi tecelli etmektedir. "Yazılma" denilince "harf harf kaleme alınmayı" anlamak doğru olmayacaktır. Genlerin dizilişi yazı yazmadan çok farklı bir olaydır. Bilgisayar hard diskine de sözler ve

Levh-i mahfuz, her şeyin yazılı bulunduğu bir İlâhî muhafaza levhası; İlahi ilmin aynası, kaderin defteri, kâinatın programıdır. Hafızamız bu defterin sanki küçük bir örneğidir.

olaylar kalemle kaydedilmiyorlar. İşte her şeyin ve her hadisenin, levh-i mahfuzun defterleri olan “İmam-ı Mübîn” ve “Kitab-ı Mübîn”de yazılması bunların çok ötesinde bir keyfiyette olmalıdır.

Holografinin ortaya koyduğu gibi, kâinatın küçüğünün büyüğün özelliğini taşıması ile “bilgi” her an her yerde kullanıma hazır bulunmaktadır. Kâinat holografik özellikte yapılandırıldığına göre, uzay-zaman koordinatlarının ötesine geçilmiş olmaktadır. Böyle bir planda geçmiş–şimdi ve gelecek aynı yerde, aynı anda bulunmaktadır. Kur’an’da “Levh-i Mahfuz” diye tanımlanan “ana hologram plakasında” yer alan her şey, plakanın bütün zerrelerine, tüm var edilmişlere kadar yayılmış demektir. Uzay ve zamandan bağımsız olarak, her birim, her türlü kâinat bilgisini her an alabilir.

Ama bu Levh-i Mahfuz denen “ana bilgiden yararlanabilmek, kişilerin ‘ruhî tekamülüne’ bağlı olabilir. Holografinin de gösterdiği gibi, bütün ‘bilgiler’, zaman ve uzaydan bağımsız olarak, ‘her an her yerde’ olduğuna göre, o bilgilere ulaşmak mümkün olabilir. Gaybi şeyleri bilme gibi, ‘evliya kerametleri’ bilginin başka türlü değerlendirilmesi” olabilir.

2.2.5-Holografi ve Nuraniyet

Bütün kâinatın en küçük birimde gizli olduğu gerçeğini Einstein “*Eğer bir kum tanesini anlayabilseydik, tüm kâinatı anlamış olurduk*” sözüyle dile getirir. Kâinatı Kur’an’ın ışığında keşfeden Hz Peygamber’in (s.a.v.) “Zerre külle aynadır” sözü bu gerçeğin en özlü ifadesi olsa gerek. Küçük büyüğün misalidir. Parça, bütünün yansımasıdır. Küçüğü yaratamayan büyüğü yaratamaz. Bu gerçek, Yaratanın Vahid ve Ehad isimlerini anlamamıza ışık tutmaktadır.

Sonuç olarak, holografinin ortaya koyduğu gerçekler, bazı Kur’anî hakikatleri daha iyi anlamamızı sağlamaktadır. Holografik filmin küçük bir parçasının, tümdeki bilgiyi taşıması, esasen bilginin de mekâna bağlı olmadığını ve her yerde bulunduğuna dair bize delil ve işaretler sunmaktadır. Ayrıca bir şeyin her şeyle bağlılığını, en küçüğün en büyüğün özelliğini taşıdığını, dolayısıyla kâinatın bölünmez bütünlüğüne ve Yaratanın tekliği gerçeğine yeni pencereler açmaktadır. Holografi, kâinatta hükmeden Vahidiyet ve Ehadiyet hakikatlerinin bilimle keşfedilen yeni unvanı olmaktadır.[3]

---

[3] Holografi konusunda ayrıntılı bilgiye ulaşmak isteyenler şu yabancı kaynaklar faydalı olabilir: (a) http://www.intuition.org/txt/pribram.htm, Karl Pribram ile yapılan bir röportaj. (b)

2.2.6-Takyonlar, Fizik Ötesi Dünyanın Yapıtaşları mı?

Varlığı geniş tartışmalara yol açan sanal parçacıklar, bazı laboratuvar deneyleri ile kendisini göstermektedir. Garip karakterli ve soyut karakterli bu parçacığa Latince hayalet anlamındaki "Takyon" (tachyons) ismi verildi. Konuyu bu defa matematik açısından irdeleyen uzmanlar, Einstein'ın denklemlerini kullanarak çok garip bir çözüme ulaştılar. Bu çözümlere göre nesne ışıktan hızlı hareket ederse; kütle, uzunluk, enerji hatta zaman gibi fizikî kemiyetler mücerret (hayalî, sanal) mahiyete bürünmektedir.

Mücerret (soyut) kütlenin anlamı ne olabilir? Bilaniuk ve Geinberg gibi bilim adamlarının büyük katkısıyla olgunlaşan "Takyonlar Teorisi"ne göre ışıktan hızlı, kütlesi sıfırdan küçük, uzunluğu ve boyutları eksi, yani mücerret ne varsa hepsi takyon türünde mütalaa edilebilir. Meselâ duygularımız, hayal, hafıza, düşünce, şuur, sevgi, korku, heyecan, duyma, görme, tat alma gibi hislerimiz.

"Takyonlar Teorisi"ne göre ışıktan hızlı, kütlesi sıfırdan küçük, uzunluğu ve boyutları eksi, yani mücerret ne varsa hepsi takyon türünde mütalaa edilebilir. Meselâ duygularımız, hayal, hafıza, düşünce, şuur, sevgi, korku, heyecan, duyma, görme, tat alma gibi hislerimiz.

"Takyon" denilen, madde ötesi özelliklere ve ışık hızından binlerce milyonlarca defa yüksek hızlara sahip bir parçacığın, elbette ki günlük hayatımızda, elimizin altında bulunması beklenemez. Bu parçacıkların özellikleri, bu kâinatımızın fizikî ve matematik yapısına uyum sağlamadığına göre, bir başka âlem, bir başka zaman ve bir başka çeşit enerjinin hükümran olduğu uzaylar düşünülmelidir.

Şu durmadan değişen, fakat değişmez bir gerçek üzerinde aktığından, değişmez görünen âlemin dayandığı değişmez gerçek, esasen varlığın metafizik boyutuna dair özelliklerdir. Metafizik ve manaya dair gerçekliklerin sadece ruh ve melekler, ahiret dünyaları olduğunu düşünürüz. Hâlbuki sandığımızın aksine manevi gerçeklikler, çok daha geniş bir alanı kapsamaktadır. "Fizikî" olay ve

---

http://www.acsa2000.net/ bcngroup/jponkp/, Karl Pribram'ın holografik beyin teorisi ve klasik modellerle karşılaştırılması. (c) http://omegafdn.org/hologram.html, Holografik Evren üzerine bir yazı. (d) http://crystalinks.com/holographic.html, Pribram ve Bohm'un holografi teorisi anlatılmaktadır. (e) http://www.scribd.com/doc/6804498/HologramTeorisive Eş zamanlık

varlıklar da, "yeni" ve aynı zamanda "doğru" bir bakışla metafizik olaylar halini almaktadır. Meselâ elektrik, manyetiklik, çekim gücü, ışık, renk, sıcaklık, hatta tat, ses, şifa, koku, hayat gibi özellikler bile esasen madde ötesindendir. Bilim, dışa yansıyan etkileri formüle edebilmekte ve onların kullanımı ile ilgili prensipleri ortaya koyabilmektedir. Hâlbuki olayların mahiyeti ve gerçekliği ise çok daha farklıdır ve bilimsel açıklaması yoktur.

Olaylara bir isim vermek, varlığı ve olayı açıklama değildir. Sayılan ve saymadığımız özelliklerin hiç birinin kaynağı madde ve atomlar değildir. Bu keyfiyetler maddenin bir parçası da değillerdir. Madde ve atomlar sadece yansıtma görevi yapmaktadır.

Varlıkların yaratılmasında sebeplerin bir perde olduğunu, eşyaya bir nam ve isim vermekle hakikatının anlaşılamayacağını Bediüzzaman 1925'li yıllarda şöyle dile getirir:

"Dalâletten gelen hadsiz bir cehalet ve zındıkadan neş'et eden çirkin bir temerrüd (inat) *sebebiyle, bilmiyorlar ki, esbab yalnız birer bahanedirler, birer perdedirler. Dağ gibi bir çam ağacının cihazatını dokumak ve yetiştirmek için bir köy kadar yüz fabrika ve tezgâh yerine küçücük çekirdeği gösterir; "İşte bu ağaç bundan çıkmış" diye, Sâniinin o çamdaki gösterdiği bin mu'cizâtı inkâr eder misilli, bazı zahirî sebepleri irâe eder* (gösterir). *Hâlıkın ihtiyar ve hikmetle işlenen pek büyük bir fiil-i rububiyetini hiçe indirir. Bazan gayet derin ve bilinmez ve çok ehemmiyetli, bin cihette de hikmeti olan bir hakikate fennî bir nam takar. Güya o nam ile mahiyeti anlaşıldı, âdileşti, hikmetsiz, mânâsız kaldı!*

İşte, gel, belâhet ve hamâkatin nihayetsiz derecelerine bak ki, yüz sayfa ile tarif edilse ve hikmetleri beyan edilse ancak tamamıyla bilinecek derin ve geniş bir hakikat-i meçhuleye bir nam takar; malûm bir şey gibi, "Bu budur" der. Meselâ, "Güneşin bir maddesi, elektrikle çarpmasıdır."...

Hem meyvedar bir ağacın bir çekirdekten icadı gibi, bir tırnak kadar bir odun parçasından, çok mu'cizatlı bir usta, yüz okka muhtelif taamları, yüz arşın muhtelif kumaşları yapsa, bir adam o odun parçasını gösterip dese, "Bu işler tabiî ve tesadüfî olarak bundan olmuş"; o ustanın harika san'atlarını, hünerlerini hiçe indirse, ne derece bir hamâkattir"[47].

İşte bütün bunlardan çıkan sonuç şudur; kâinattaki varlıklar, materyalistlerin ve ateistlerin ileriye sürdükleri gibi sadece maddeden ibaret değildir. Metafizk âlem olarak ifade edilen mana âlemi ise hem çok daha geniş ve

hem de bütün kâinatı kaplamıştır. Dolayısıyla kâinatı ve varlıkları anlayabilmek için fizik âlemle metafizik âlemin ilmin konusu olarak birlikte ele alınması ve bilimsel bilgi olarak araştırılmasıyla mümkün olacaktır. Yoksa sadece maddeyi bilimsel bilgi kabul etmekle, ne insanı ve ne de kâinatı anlamak mümkün değildir.

Şimdiye kadar mana dikkate alınmadan çalışmalar yapıldığı için, elde edilen sonuçlardaki harikalıklar ve hikmetler anlaşılamamıştır. Her şey ruhsuz, gayesiz ve başıboş görülmüştür. Bu son derece hikmetli, sanatlı ve binlerce maksat ve gaye için yaratılmış varlıklara fenni bir nam ve isim verilerek adileştirilmiş, bütün bunlar tabiatın ve tesadüflerin eseri olarak ele alınmış, bu ateist felsefe de "Bilimsel bilgi" diye takdim edilmiştir".

2.2.7-Atom Altı Parçacıklara Yolculuk

Atoma hatta oradan protona ve kuarka doğru bir yolculuk yapalım. Önce elektronları inceleyelim. Orada bulmayı ümit ettiğimiz "katı birimler" ve "tanecikler" yerine, kuantumla ifade edilen parçacıkların var-yok dalgalanmalarını, enerji türü "ışımaları" ve "titreşimleri" buluruz. Adeta fizik ötesi bir dünya ile karşılaşırız orada. Böylece, maddenin bile "madde" olmadığını atomların içine yapacağımız bir seyahatle anlayabiliriz.

Atom altı tanecik dediğimiz şeyler, hem var, hem yok bir görüntü oluşturabiliyorsa ve hatta bir tanecik hem bir yerde; hem bir bölge içinde ve her yerde olabiliyorsa, bu bildiğimiz klasik fizik yasalarının, determinizm ilkelerinin atom altı dünyada geçerliliğini kaybetmesi demektir.[4]

Bir tanecik hem bir yerde hem başka yerlerde nasıl olabilir? Atomun dünyası Kuantum teorisi ile açıklanmaktadır. Kuantum aslında başka bir uzay ve dünyanın keşfedilmiş olmasıdır. Atom taneciklerinin bir anda birçok yerde

---

[4] Kuantum fikirleri, klasik prensipleri tam kalbinden vurur. Kuantum dünyasının kelimenin tam anlamı ile bir metafizik dünya olduğunun bir göstergesi ünlü "çift yarık" deneyidir. Bir boncuk gibi düşündüğümüz parçacıkların (meselâ, fotonun ve elektronun) aynı anda iki delikten geçer. Nasıl olur bu ya şu delikten ya bu delikten geçmiş olmalı diyeceksiniz. Acaba, atladığımız farkında olmadığımız bir durum mu var? Bir kere daha deniyorsunuz. Sonuç aynı. Her seferinde parçacık aynı anda iki delikten geçecek. Burada atomun fizik ötesi tabiatı bir kere daha bizi sarsar. Elektronların, tenis toplarına ışığın da su dalgalarına hiç benzemediğini görürüz. Maddenin temeline indikçe latif/nurani özelliğe geçiş olduğunu görerek şaşıracağız. Çift yarık deneyi ile ilgili hazırlanmış çeşitli video ve animasyonlara internetten kolayca ulaşabilirsiniz. Bunlardan birisine http://vimeo.com/2236536 adresinden ulaşabilirsiniz.

bulunması ile meleklerin bir anda birçok yerde bulunması arasında bir fark yok aslında.

Sonuç olarak, varlığından hiç kimsenin şüphesi olmadığı yerçekimi, manyetizma ve ışık gibi fizik kanunları bile "nur" özelliğindedir. Hiçbir yerde olmadıkları halde, her yerde olabilmektedir.

2.2.8-Uzay ve Zamanın Yeni Anlamı

Mekânı, oturduğumuz oda; zamanı ise saat cinsinden bir nesne olarak tanıyor, kütle ve zamanı değişmez mutlak varlıklar zannediyorduk. Yüzyıllar geçti. 20. yüzyıla geldik. Zamanın bir hızı olduğu ortaya çıktı. Cisimlerin "hızlandıkça" zamanlarının "yavaşladığını" ve "genişlediğini" anladık. Işık hızı aynı zamanda zamanın da akış hızı idi. O hıza gelindiğinde "zamanın akışı" duruyordu.

Evet, gelişmeler ses duvarı gibi bir de "ışık duvarını" gösterdi. Işık hızına ulaşıldığında zaman ile eşleşilmiş olacak ve artık zaman durmuş olacaktı.

Arkasından zamanın sadece hıza bağlı olarak değil "çekim gücü" ile de değişikliğe uğradığını da keşfettik (Genel izafiyet). "Genel İzafiyet Teorisi"ne göre, mevcut üç mekân boyutuna (en, boy, yükseklik) bir de dördüncü boyut olarak zaman eklendi. Çekime bağlı olarak daha geç yaşlanıp, ya da çabucak ihtiyarlayabiliyorduk.

Bu gerçekler ışığında baktığımızda, zamanın maddeye bağlı boyutlarda farklı işlediği noktalar olduğu gibi, madde ötesi boyutta; kabirde, mahşerde, Cehennem boyutunda da kendince bir zaman boyutu olduğu gerçeğini görebiliyoruz. Nasıl ki, rüyadan uyandığımızda o ortam birkaç saniye olarak idrak ediliyorsa, Berzah boyutunda, Cennet boyutunda da hayatın bu şekilde farklı akışı olacaktır.

Kâinatımızın tek bir noktadan küçücük bir yaratılış çekirdeğinden doğduğunu anlatan "Big Bang" ve kâinatın sürekli genişlemesi ile ilgili buluşlar, kâinatın bir başlangıcı olduğuna ve yoktan yaratıldığına işaret etmektedir. Karadeliklerle "delinen" uzayın arkasında "fiziğin bittiği" noktada "sonsuz uzaylara" fizik ötesi âlemlere kapı açılmaktadır. Madde gibi zaman dediğimiz sürecin Karadelik çekimiyle başka bir akışa girmesi, sonsuz ve farklı boyutta dünyaları gündeme getirmektedir.

Eskiden değişmez ve dokunulmaz ilân edilen ve âdeta ilahlaştırılan fizikî

prensipler, Karadeliklerde alt üst olunca, felsefenin ve dinin gündeminde olan soruları da aktüel hale getirmektedir.

Kâinat niçin yaratıldı ve niçin yok ediliyor? Beklenen Karadelik kıyametinden sonra yeni bir yaratılış var mı? Bu konular günümüzde sadece dinî sohbetlerde yer almakla kalmıyor, modern astronomi merkezlerinin de ister istemez tartışma konuları arasında yer buluyor.

Bir yıldız, kendini, kendi ışığını, kendi hacim, yer ve zamanını yutmakta, bambaşka bir keyfiyete bürünmektedir. Karadeliklerde zamanın durması ya da farklı bir keyfiyete bürünmesi ebediyet kavramını hatıra getirmekte, sonsuz uzayları ya da ahiret ve âlemlerini gündemimize sokmaktadır.

Netice olarak, bilimdeki yeni gelişmelerin daha geniş ve aydınlık daha inançlı bir geleceğe bırakacağı konusunda ümitleri artırmaktadır. Meselâ, kuantum fizikçisi Hans Peter Dürr birçok bilim adamının düşüncelerine tercüman olmaktadır. Prof. Dürr, kuantumla madde ve kâinata bakışımızın değişeceğine vurgu yapıyor ve beklenen dünyanın sınırlarını çiziyor. Materyalist ve kaba anlayışların kaybolup yerine manevî temelli, bütüncül, esnek- geniş bir anlayışın hâkim olacağına vurgu yapıyor. Şöyle devam ediyor Dürr:

"*Kuantum fiziği bize gerçekliğin büyük bir şuura dayandığını ve aynı zamanda mantıksal bütünlük ve birliğini söylüyor. Kuantum fiziğinin söylediği diğer şey ise, dünyanın ve geleceğin parlak olacağıdır. Kuantum, ihtimallerle dolu bir dünyayı bize sunuyor. Bu ihtimaller bizi fevkalade cesaretlendiriyor ve iyimser kılıyor. Neden mi? Kuantumla öğrendik ki, dünya tanıdığımız ve sandığımızdan çok daha fazla büyük ve engin. Dünya bizi değil, biz bu dünyayı şekillendiriyoruz. Aslında mevcut sayısız ihtimaller dünyasının sunduğu çıkış yollarını göremiyoruz. Bu yüzden ne yazık ki, tüketimci batı kültürünün hayatımızı garanti ettiğini sandığımız mali rekabet dünyasını tek bir çıkış yolu olarak görüyor ve böylece kendimizi dar bir hücreye hapsediyoruz. Ekonomik gerekliliklere ve tabiat kanunlarına değişmez tek boyutlu baktığımızdan -ipek böceği gibi- kendi ördüğümüz mecburiyetler kozası içinde hapsolup kalıyoruz. Maddeci anlayışın doğurduğu inançsızlık ve bencillik, bereket ve bolluğu fark etmemizi önlüyor. Tevekkülle istemeyi bilmediğimizden - hırsla hayata saldırdığımızdan- sadece istediklerimizden mahrum kalmıyoruz; özlediğimiz mutluluk ve huzuru da elde edemiyoruz.*"[48]

Çağımız insanının madde bağımlısı haline gelmiş olması, gerçeğe gözünü kapamış ve *her şeyin kaynağı madde ve enerjidir* fikrini doğurmuştur. Sonuçta bilimin din ile çatıştığı şeklinde suni zorlamalar ortaya çıkmış ve ne yazık ki bilim, materyalizme ve dinsizliğe alet edilmeye çalışılmıştı. 1980 Nobel Tıp Mükâfatı sahibi nörofizyolog Roger Sperry (1913–1994) dinin bilimle çatıştığı tezinin yanlışlığına dikkat çeker ve verdiği bir mülâkatta şunları der:

"*Bilimin kendisi materyalizmle çatışır. Bilim ile din neden çatışsın ki? Esasen bu 'din bilimle çatışır şartlanması' materyalist felsefenin bilim olarak kabul edildiği zamanlardan kalmadır.*"[49]

Sonuç olarak, metafizik temelli yeni buluşlar sayesinde, bilimin, fizik ötesi gerçeklikleri görmek istemeyen materyalizm ideolojisinin kıskacından kurtulmaya çalıştığını görüyoruz. Bu "bağımsızlık mücadelesi" başarılabilirse, tüm tecrübelerle varlığı sabit olan İlahi "irade" ve kast kendini gösterecektir. O zaman din ile tabiat bilimleri ayrımı son bulacak; kâinat ve Kur'an'ın aynı gerçeklikleri anlattığı anlaşılacaktır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Holografi nedir?

2-Holografi ile Levh-i Mahfuz arasında nasıl bir ilişki vardır?

3-Nuraniyet nedir?

4-Takyonlar nasıl hareket eder?

5-"*Varlıklarda atom altı seviyede nuraniyet, atom üstü seviyede ise kesafet hâkim karakter olarak görünür*" sözünden ne anlıyorsunuz?

BÖLÜM 3

3-FİZİK VE METAFİZİK İLİŞKİSİ

3.1-MU'CİZE – FİZİK KANUNLARI İLİŞKİSİ[50]

Prof. Dr. Yunus Çengel
Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
Nevada Üniversitesi, A.B.D.

"*Kâinatta, zerre zerre nakş edilen bu harika bilgi ancak Allah'ın nihayetsiz ilim ve kudretiyle olabilir. Marifet bahrine daldıkça imanım kemale eriyor*". Pasteur.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Mu'cizenin ne olduğunu öğrenir. 2-Fizik kanunlarının, bu kanunları koyan Allah'ı bağlamayacağını öğrenir. 3-Fizik kanunlarının, fizik âlemi dışında bir âlemin varlığını teyit ettiğini ve gerekli kıldığını anlar.	1-Mu'cize hangi hallerde gösterilir? 2-*İyi bir fizikçi, mu'cizelere de gönül rahatlığıyla inanabilir* ifadesini nasıl yorumlarsınız? 3-Tabiat kanunları ile mu'cize arasında nasıl ilişki vardır? 4-Fizik âlemi ile metafizik âlemi arasında nasıl bir ilişki vardır?

Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin kıssaları anlatılırken onların gösterdikleri mu'cizelere de yer verilir:

"*Bunun üzerine Mûsâ'ya, 'Asan ile denize vur' diye vahyettik. Deniz derhal yarıldı. Her parçası koca bir dağ gibiydi.*"[51]

"Şüphesiz ben size Rabbinizden bir Mu'cize getirdim. Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim. O da Allah'ın izniyle hemen kuş oluverir.

Körü ve alacalıyı iyileştiririm ve Allah'ın izniyle ölüleri diriltirim. Evlerinizde ne yiyip ne biriktirdiğinizi size haber veririm. Eğer mü'minler iseniz bunda sizin için elbette bir ibret vardır."[52]

"Saat yaklaştı ve ay yarıldı. Onlar bir Mu'cize görseler yüz çevirirler ve 'Süregelen bir sihirdir' derler."[53]

"Andolsun ki biz Mûsâ'yı Mu'cizelerimizle ve apaçık bir delille Firavun'a, Hâmân'a ve Kârûn'a gönderdik. Onlar ise; 'Bu çok yalancı bir sihirbazdır' dediler."[54]

*"(*İçlerinden bazıları) '*Eğer (*bir şey*) yapacaksanız, onu yakın da ilahlarınıza yardım edin' dediler. 'Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol' dedik."*[55]

Bu ve benzeri ayetler, olağanüstü hadiseler olan mu'cizelerin dinî bir realite ve mu'cizelerin peygamberlik davasının ayrılmaz bir parçası olduğunu göstermektedir.

'Aciz bırakan' anlamına gelen mu'cize, peygamberlerden zuhur eden ve insanların benzerini yapmaya güç yetiremediği olağanüstü hal, söz ve hareketlerdir. Mu'cizeler, Allah tarafından gönderildikleri iddiasıyla ortaya çıkan kişilerin iddialarının Allah (CC) tarafından doğrulandığını gösteren delil ve şahitlerdir. Mu'cizeler, normal şartlarda yani kâinatta hükümferma olan fizik kanunları açısından bakıldığında, meydana gelmesi mümkün olmayan ve bir veya birkaç temel kanunu açıkça ihlal ettiği için fizik, kimya, biyoloji ve astronomi gibi doğal fenlerin "imkânsız" damgasını vurduğu doğa-üstü hadiselerdir. Bu yüzden mu'cizeler, dikkatleri, fizik kanunlarının mahkûmu değil, hâkimi olan ve kanunları istediği gibi değiştirip iptal edebilen sonsuz kudret ve irade sahibi bir Zat'a çevirirler. Fizik-ötesi hadiseler olan mu'cizelerin varlığı, akıl sahiplerine fizik-üstü bir Zat'ın varlığını gösterirken mu'cizeleri izhar eden kişinin de kendi namına değil, o Zat adına hareket ettiğini gösterir. Zaten bu yüzden mu'cize gösteren insanların birinci ve en temel iddiası, kendisini bu harikulade hallerle donatıp insanlara elçi olarak gönderen o Zat'ın varlığıdır. Mu'cizeler, doğrulukları

Mu'cizeler, dikkatleri, fizik kanunlarının mahkûmu değil, hâkimi olan ve kanunları istediği gibi değiştirip iptal edebilen sonsuz kudret ve irade sahibi bir Zat'a çevirirler.

ile bilinen ve kendileri için hiçbir şey istemeyen hak peygamberlerle yalancı peygamberleri birbirinden ayıran adeta turnusol kâğıtlarıdır.

Şu ayetler de halkın peygamberlerden mu'cize beklentisine dikkat çeker:

"Sen de ancak bizim gibi bir beşersin. Eğer doğru söyleyenlerden isen haydi bize bir mu'cize getir."[56]

"Dediler ki: 'Ona Rabbinden mu'cizeler indirilseydi ya!' De ki: "Mu'cizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım."[57]

"Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber bir mu'cize getiremez."[58]

Nitekim Hz. Muhammed'in (s.a.v.) nübüvvet davası şöyle ifade edilebilir:

"Ben, şu kâinat Hâlık'ının mebusuyum. Delilim de şudur ki: Müstemir âdetini, benim dua ve iltimasımla değiştirecek. İşte, parmaklarıma bakınız, beş musluklu bir çeşme gibi akıttırıyor. Kamere bakınız, bir parmağımın işaretiyle iki parça ediyor. Şu ağaca bakınız, beni tasdik için yanıma geliyor, şehadet ediyor. Şu bir parça taama bakınız, iki üç adama ancak kâfi geldiği halde, işte, iki yüz, üç yüz adamı tok ediyor."[59]

Kur'an'da; "*O, hanginizin amelinin daha güzel olacağı konusunda sizi imtihan için, henüz Arş su üstünde iken gökleri ve yeri altı gün içinde yaratandır"*[60] ve "*Şüphesiz biz insanı, karışım halindeki az bir sudan yarattık ve onu imtihan edeceğiz*."[61] ayetleriyle belirtildiği gibi, din bir tecrübedir ve dünya bir imtihan meydanıdır. O yüzden mu'cizeler teklif kanununa uygun bir tarzda akla kapı açarlar, ama iradeyi elden almazlar. Aksi halde, imtihan sırrı bozulur ve dünyanın yaratılış hikmeti yok olur.

"Fakat sırr-ı teklif olan imtihan ve tecrübe muktezasıyla, elbette bedahet derecesinde ve ister istemez tasdike mecbur kalacak derecede mu'cize olmazdı. Çünkü sırr-ı imtihan ve hikmet-i teklif iktiza eder ki, akla kapı açılsın ve aklın ihtiyarı elinden alınmasın. Eğer gayet bedihî bir surette olsa, o vakit aklın ihtiyarı kalmaz. Ebu Cehil de, Ebu Bekir gibi tasdik eder. İmtihan ve teklifin faidesi kalmaz. Kömür ile elmas bir seviyede kalırdı."[62]

Bu teklif kanunu, mu'cizelerin belli bir mahalde kısa bir süre için vuku bulmasını gerektirir. Yani mu'cizelerin gökte daimi parlayan güneş gibi değil, yerde bir anda yanıp sönen bir flaş gibi olması gerekir. Öyle ki, insanların bir kısmı bizzat şahit oldukları mu'cizeleri nübüvvet iddiasında bulunan kişinin ciddiyet, doğruluk ve yüksek ahlakıyla bir araya koyunca, peygamberlik iddiasını aklın ve vicdanın gereği olarak kabul edecektir. Diğer bir kısmı, müşahede ettikleri harikulade halleri bir göz yanılması ve sihir olarak yorumlayıp, peygamberlik iddiasında bulunan kişiyi mecnunluk ve mahir bir sihirbazlıkla itham ederek iman davetini kabul etmeyecektir.

Bir ilahi ikram olarak meydana gelen olağanüstü hadiseler peygamberlerden sudur ediyorsa mu'cize, aksi takdirde kerametttir.

Mu'cizeler peygamberlik davasına delil olarak kullanılmakla sınırlı değildir. Nitekim mu'cizeler inananlara ihtiyaç anında Allah'ın lütuf, ihsan ve ikramının bir numunesi olarak ve imanlarını takviye için de gösterilmiştir. Peygamberlerin bereket duasıyla bir tabak yemekten yüzlerce kişinin doyması ve bir sürahi sütten bir o kadar kişinin doya doya içmesi gibi çok sayıda mu'cize nakledilir.

Tabiat kanunlarının açık bir ihlali olan bu tür yoktan var olma hadiseleri, peygamber olmayan mübarek zatlardan da sudur edebilir ki, Allah'ın ikramının bir tezahürü olan bu hadiselere keramet denir. Yani bir ilahi ikram olarak meydana gelen olağanüstü hadiseler peygamberlerden sudur ediyorsa mu'cize, aksi takdirde kerametttir.

3.1.1-Görünürdeki Tabiat Kanunları – Mu'cize Çelişkisi

Fiziğin en temel kanunlarından birisi "madde yoktan var olmaz, var iken de yok olmaz" şeklinde ifade edilebilen maddenin korunumu prensibidir.[5]

Sekiz dilimli bir pizzanın 3 dilimini alınca geriye 5 dilim kalacağı basit gözleminden madde-enerji dönüşümlerini de dikkate alarak yapılan en hassas bilimsel ölçümlere kadar her şey bu prensibin doğruluğunu teyit etmektedir. Ancak bazı dindar çevreler inkâr edemedikleri bu bilimsel gerçeğe mesafeli durmaktadırlar, çünkü bunu Allah'ın yoktan var etmesine bir reddiye olarak

---

[5] Madde aslında enerjinin bir şeklidir ve o yüzden enerjinin veya madde artı enerjinin korunumu prensibi daha geneldir. Ancak nükleer reaksiyonlar gibi madde-enerji dönüşümünün söz konusu olmadığı durumlarda madde ve enerjinin ayrı ayrı korunduğu fikri kolaylık sağlıyan geçerli bir yaklaşımdır.

algılamaktadırlar. Aslında fen bilimleri sadece objektif gözlemlere dayanarak görüneni ifade etmekte ve Allah'ın yoktan var edip etmemesi konusunda hiçbir şey söylememektedir. Çünkü bu konu fen bilimlerinin ilgi alanı dışındadır. Bilim insanlarının tabaiat-üstü bir varlık hakkındaki sözleri bilimin gereği değil, kendi görüş ve düşünceleridir.

Yer çekimi kanununu keşfeden ve klasik fiziğin babası olarak bilinen Isaac Newton, kâinatı büyük bir saat gibi bir makine olarak görme fikrine itiraz eder ve bilim ile görüş farkına şöyle dikkat çeker:

"*Yer çekimi kanunu gezegenlerin hareketlerini açıklar, fakat gezegenleri kimin harekete geçirdiğini açıklayamaz*."

Keza, fikirlerinden dolayı kilise tarafından aforoz edilen Galileo, *Il Saggiatore* adlı kitabında, bir bilim insanının pozisyonunu kâinat kitabını okumaya ve ondan bir anlam çıkarmaya çalışan bir kişi olarak tanımlar ve şöyle der:

"Felsefe (bilim) *bu büyük kitapta – yani kâinatta – yazılmıştır. Öyle bir kitap ki her zaman gözlemlerimize açıktır, ama önce biri dilini anlayıp yazıldığı harfleri ortaya koymazsa anlaşılamaz*."

Modern fiziğin babası olarak bilinen Albert Einstein da, varlıklara yazılmış birer kitap olarak bakar:

"Biz içinde farklı dillerden bir sürü kitabın bulunduğu büyük bir kütüphaneye giren küçük bir çocuk pozisyonundayız. Çocuk bu kitapları birinin yazmış olması gerektiğini bilir ama nasıl olduğunu bilemez, kitapların yazıldığı dilleri anlayamaz. Çocuk belli belirsizce kitapların organizasyonunda bir düzen olduğundan şüphelenir ama ne olduğunu anlayamaz. Biz kâinatı mükemmel bir şekilde organize edilmiş görürüz ve kâinatın belli kurallara uyduğunu anlarız ama bunları kabaca, belli belirsizce anlarız."[63]

Allah'ın kudret ve iradesi her şeyi kuşatmıştır ve her türlü aczden müstağnidir. İrade sahibi bir kanun koyucu, kanunların mahkûmu değil hâkimidir. Fizik kanunları, kanunu koyan Allah'ı bağlamaz. Çünkü iradesiyle kanunu koymaya gücü olanın kanunu değiştirmeye ve gerekirse geçici olarak iptal etmeye de gücü vardır.

Bediüzzaman varlıkları birer harf veya kelime ve tüm kâinatı da tek bir kitap olarak görür ve ondan 'Kitab-ı kebir-i kâinat', yani 'büyük kâinat kitabı' olarak bahseder.

İnsanların hiç yoktan var olmayı akıllarına sığdıramaması da, meseleyi daha müşkül hale getirmekte ve kafa karışıklığına yol açmaktadır. Biz insanlar açısından maddenin (daha doğrusu madde+enerji'nin) korunumu, ihlali mümkün olmayan muhkem bir kanundur. Zaten bu kanunun bir gereği olarak yoktan enerji var ettiği iddiasıyla ortaya çıkan bütün devr-i daim makinesi iddiaları kategorik olarak reddedilir. Ama bu durum, din felsefesi açısından bakılınca, kanunu koyan Allah'ı bağlamaz. Çünkü iradesiyle kanunu koymaya gücü olanın kanunu değiştirmeye ve gerekirse geçici olarak iptal etmeye de gücü vardır. Tüm mu'cizeler ve kerametler bir veya birden fazla tabiat kanununun bu şekilde geçici ve sınırlı olarak iptal edilmesine dayanır. Zaten bu yüzden Allah'ın elçisi oldukları iddiasıyla ortaya çıkanlardan iddialarını ispat için halkın ilk talebi, normal şartlar altında vuku bulması imkânsız olan mu'cize göstermelerini istemek olmuştur. Çünkü halk da gayet iyi biliyor ki, beş kişilik bir yemek ile beş yüz kişiyi doyurmak, ancak maddenin korunumu kanununun geçici iptali ile mümkündür ve bunu da, bilim insanları dâhil hiç kimse kendi gücüyle yapamaz.

3.1.2-İyi Bir Fizikçi, Mu'cizelere de Gönül Rahatlığıyla İnanabilir

Her şey böyle yerli yerine ve doğru bir perspektife oturtulunca, bir kişi gayet iyi bir fizikçi olmakla beraber, mu'cizelere de gönül rahatlığıyla inanan gayet inançlı biri – yani içinde hiçbir çelişki yaşamayan dindar bir fenci – olabilir. Meselâ, 'Newton'un birinci, ikinci ve üçüncü kanunları' olarak bilinen fiziğin en temel kanunlarını formüle eden Isaac Newton, İncil üzerinde de ciddi çalışmalar yapan son derece dindar biri idi. Gelmiş geçmiş en büyük iki fizikçiden ikincisi olan Albert Einstein da, ateistliği reddetmiş ve Allah inancı olan biri olduğunu ifade etmiştir. Allah'a inanıp maddenin korunumu gibi fizik kanunlarına olan inancından dolayı mu'cizelere inanmakta zorlanan bir kişi, inandığı Allah'ın vasıflarını önkabullerden sıyrılarak tekrar etraflıca değerlendirmelidir. Kâinatı bir kudret mu'cizesi olarak hiç yoktan var ettiğine inanılan bir Zat, hikmeti iktiza ederse, istediği şeyi istediği zaman yoktan var edebilir. Bereket kavramı da bu çerçevede değerlendirilebilir.

3.1.3-Farklı Bir Varlık Boyutu Olarak Tabiat Kanunları

Kanun ve kurallar tüm dünyada düzen ve huzurun temelleridir ve bu, kâinatta da böyledir. Meselâ sadece yerçekimi kanunu iptal oluverse, her şey havada uçuşmaya başlar ve tam bir kaos olur. Atom çekirdeklerinde quark ve protonları bir arada tutan güçlü kuvvet yok oluverse, tüm atomlar parçalanıp kâinat bir parçacık bulutuna döner. Bir ülkedeki kanunlar o ülkede yaşayanların genel iradesini, kâinattaki kanunlar da tüm kâinatta hükümferma olan kâinata ait bir iradeyi yansıtır. Ülkelerde polisiye kuvvetler bireylerin kanunlara itaatini sağlar. Kâinatta ise, bu iş kâinata ait kuvvetlere ve etkilere verilmiştir - yer çekimi kuvvetinin, dünyada her şeyin yerçekimi kanununa itaatini sağlaması gibi-.

Maddenin her zerresinin tüm fizik kanunlarına tam itaati ve kanunların ancak maddedeki tezahürüyle görülüp bilinmesi, kuvvet gibi, kanunların da kaynağının madde olduğu önyargısını oluşturmuştur. Ama maddenin temel yapıtaşı olan parçacık veya dalgalarda kanun diye bir unsur yoktur – aynen kanunlara itaat eden insanların vücutlarında da 'kanun' maddesi diye bir unsur olmaması gibi-. Hatta denebilir ki, kâinattaki tüm kütle yok olsa da, kütle çekim kanunu ve hiçbir ısı iletimi olmasa da - tüm kâinatın aynı sıcaklıkta olması durumu gibi - ısının iletimi kanunu geçerlidir. Aynen bir ülkede belli bir yılda hiç gelir vergisi toplanmamış olsa bile, vergi kanununun, gelirin veya gelir üreten insanların olmamasından dolayı, o ülkenin tamamında hala geçerli olması gibi. O yüzden kanunlar maddede tezahür eder, maddeye nüfuz eder, maddeye tam hükmeder, ama madde değildir. Ve dolayısıyla dıştan gelip maddeye hükmeden 'irade' sıfatı gibi, kanunlar da fizik âleminin dışındandır. Yani fizik kanunlarının kendileri, fizik âlemi dışında bir âlemin varlığını iptal değil, teyid eder ve hatta gerektirir.

Ülfet perdesi aralanınca, tüm varlıkların mu'cize eserleri olduğu görülür. 21 gün sonra çatlayan bir yumurtadan yürüyerek çıkan bir civciv gibi.

Sonuç

Ülfet perdesi aralanınca, tüm varlıkların mu'cize eserleri olduğu görülür. 21 gün sonra çatlayan bir yumurtadan yürüyerek çıkan bir civciv gibi. İrade, fizik kanunlarına tâbi büyük patlama kâinatını delen bir oktur. İradenin varlığı, varlık

âleminin madde-enerjiden ibaret olmadığının kesin delilidir. Kanun irade sıfatından gelir ve fizik kanunları kâinata ait bir iradenin varlığını yansıtır. Bizim fizik kanunlarını ihlal etme konusundaki aczimizi Allah'a teşmil etmek ve mu'cizeleri muhal görmek, Allah'ı da kendimiz gibi bir varlık olarak görme düşüncesinin bir sonucudur. Hâlbuki Allah'ın kudret ve iradesi her şeyi kuşatmıştır ve her türlü aczden müstağnidir. İrade sahibi bir kanun koyucu, kanunların mahkûmu değil hâkimidir. Fizik kanunları, kanunu koyan Allah'ı bağlamaz. Çünkü iradesiyle kanunu koymaya gücü olanın, kanunu değiştirmeye ve gerekirse iptal etmeye de gücü vardır. Tüm mu'cizeler ve kerametler bir veya birden fazla fizik kanununun geçici ve sınırlı olarak iptal edilmesidir. Zaten bu yüzden mu'cizeler peygamberliğin gerekli ve yeterli bir şartı olmuştur. Neticede Allah'ın adetleri tabiat kanunları, adet dışı olaylar ise mu'cize veya keramettir.

Tüm mu'cizeler ve kerametler bir veya birden fazla fizik kanununun geçici ve sınırlı olarak iptal edilmesidir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Mu'cize nedir?
2-Mu'cize ile keramet arasında ne fark vardır?
3-Mu'cize gösterilmesinde ne gibi maslahatlar vardır?
4-Fizikî âlemle fizik üstü âlem arasında ne fark vardır?
5-Yer çekimi, fizikî âleminin mi, yoksa fizik üstü âlemin mi kanunudur?

BÖLÜM 4

4-HAYATIN MAHİYETİ NEDİR?

4.1.HAYATIN BAŞLANGICI[64]

Prof. Dr. Metin Bülbül
Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Moleküler Biyoloji Bölümü, Kütahya

"*Allah'a inanmaksızın kâinatın nizamı izah edilemez*." Newton.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Kâinatın ilk yaratılışını kavrar. 2-Basit yapılı varlıkların önce yaratılmasının hikmetini anlar. 3-Varlıkların tabiatın eseri olarak meydana gelemeyeceğini öğrenir. 4-Tabiat kanunları ile metafizik kanunları arasındaki ilişkiyi kavrar.	1-İlk atmosferde hangi gazlar bulunmuş olabilir? 2-Varlıklar niçin kendiliğinden meydana gelmiş olamaz? 3- Tabiat kanunları ile metafizik kanunları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Hayatın başlangıcıyla ilgili olarak; Jeoloji ve biyokimya kitaplarında bilim adamları tarafından ileri sürülen görüşleri şöyle özetlemek mümkündür:

Kâinat 15-20 milyar yıl önce bir patlamayla meydana getirilmiştir. Çok kısa süre içerisinde helyum (He) ve hidrojen (H) gibi elementlerin teşekkül ettiği patlama sonucunda, gezegenler ve dünya, daha sonra elementler hâsıl edilmiş, milyarlarca yıllık bir dönemde de elementlerin birleştirilmesi sonucu bileşikler

teşekkül ettirilmiştir. Bundan 4,5-5 milyar yıl önce yeryüzünde hayat başlamıştır. Dünyamızdaki ilk atmosferin; su buharı, metan, diğer hidrokarbonlar, siyanür asidi, amonyak ve hidrojen sülfürden oluştuğu ileri sürülmektedir. Daha sonra bitkilerin fotosentez yapması sonucunda O_2 atmosfere katıldığı ve sürekli elektrik boşalımlarının sonucunda organik maddelerin sentezlendiği ve bu organik maddelerden de hayvanî yapıların sentezlendiği belirtilir. Bu görüşlerin bir kısmı desteklenmeye değer görüşlerdir. Fakat bu bilim adamlarının görüşlerinden birçoğu dayanaktan yoksundur.[65]

4.1.1.KÂİNATIN YARATILIŞI İLGİLİ SAFHALAR

Brincisi: Kâinatın bir patlama sonucu teşekkül ettiği, bütün bilim adamları tarafından desteklenen bir görüştür. Fakat denizlerin, karaların, bitkilerin, hayvanların ve insanların ve hatta maddenin olmadığı bir ortamda, niçin patlamaya ihtiyaç duyulmuştur? Bir çocuğun mantar tabancasının patlatması dahi, kendi kendine olmayıp, bu işin çocuk tarafından yapıldığı açıkken; bu ilk patlamanın da sonsuz bir ilim, irade ve kudret tarafından yapıldığı açıktır. Her şeyin teşekkülünü sebeplere verip, Yaratıcı'yı devreden çıkarmak mümkün değildir. Yaratıcı devreden çıkarıldığı zaman; "Neden patlama gereği duyulmuş?", "Nasıl patlamış?", "Sonuçta ne amaçlanmış?", "Neden olsun ki?" gibi birçok soru ortaya çıkar.

İkincisi: "Patlamadan sonra çok kısa sürede H ve He gibi küçük elementlerin kendiliğinden oluşması" fikri ise, hakikati ifade etmekten çok uzaktır. Basit bir çamurdan veya oyun hamurundan bir oyuncak, ev veya araba yapmak isteyen bir çocuk bile, önce ne yapacağını bilecek ve sonra karar verecek ve sonra o işi yapmaya başlayacaktır.

Öyle ise kâinatı yaratacak Zat da; önce kâinatı yaratmayı amaçlayacak. Bunun için bilgi birikimi olacak ve yapım yollarını bilecek ve uygun materyalleri yapacak ve sonra kâinatı yapmaya koyulacaktır.

Demek Allah (CC), yaratacağı şeyleri önceden biliyor, tasarlıyor ve sonra uygulamaya döküyor. Tek tek elementleri amacına uygun yaratarak, onları yapımda kullanıyor demektir. Yoksa bir kütleden elementlerin tesadüfen kendi kendine teşekkülü mümkün değildir.

Üçüncüsü: "Patlama sonucu dağılan kütlelerin soğuması sonucu gezegenler teşekkül etmiştir" görüşü ise doğrudur. Fakat "Bu kütlelerin

soğumasını kim istemiştir? Niçin soğumuşlardır? Ve nasıl belli bir yere gelmiş durmuşlardır? İlerleyen zamanlarda neden hep düzenli basamaklar teşekkül etmiştir?" sorularına yine bunları yapan birinin olduğunu kabullenerek cevap verebiliriz. Çünkü bu işlerin hepsi büyük bir ilim, irade ve kudretin eserleridir.

4.1.1.2-Meyvesi İnsan Olan Kâinat Ağacı Yaratılmıştır

Her şey son derece planlı ve programlı yapılmıştır. Seneler ve hatta asırlar sonra gelecekler dikkate alınmış, her şey en ince ayrıntılarına kadar planlanıp düşünülmüş, çok hassas dengeler gözetilmiş, en küçük bir noksanlık veya açıklık bırakılmamış, bütün kâinat adeta bir dantel ve nakış gibi işlenmiştir. Bir incir çekirdeğine sığdırılmış koca bir incir ağacının, o çekirdekten açılması gibi, ilk başlangıçta, kâinat çekirdeğinin de öyle açılmasıyla kâinat ağacı teşekkül ettirilmiştir. Bu kâinat ağacının; dallarını elementler, yapraklarını bitkiler, çiçeklerini hayvanlar ve meyvelerini de insanlar meydana getirmiştir. Bu kâinat ağacı, devamlı yeni yeni yapraklar, çiçekler ve meyveler vermekte, her asırda kâinat yeni misafirlerine ev sahipliği yapmaktadır.[66]

Bir incir çekirdeğine sığdırılmış koca bir incir ağacının, o çekirdekten açılması gibi, ilk başlangıçta, kâinat çekirdeğinin de öyle açılmasıyla kâinat ağacı teşekkül ettirilmiştir.

İşte bütün bunlar, sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi birisinin verebileceği kararlardır ve yapabileceği işlerdir. Bütün kâinatı bir atom gibi nazarında hazır etmeyen, âlemde bu tasarrufu yapamaz.

4.1.1.3-Hiçbir Şeyin Modeli Yoktur. Her Şey İlk Defa Yapılmaktadır

Dördüncüsü: "Ve daha sonra elementlerin oluşması için enerjinin salındığı ve milyarlarca yıllık bir dönemde elementlerden bileşik oluştuğu" görüşü ise; yine büyük bir enerji ve güç kaynağını ve büyük bir ilim ve irade sahibini gösterir ve hiçbir zaman tesadüfü göstermez. Çünkü önce enerji salınması için, bunu salacak zatın yeterli enerjisi olması gerekir. Ve daha sonra enerji salınımının sebebi olması gerekir ve enerji salınımı sonra elementleri belli bir şekle getirip, bileşikleri oluşturabilecek bir ilmi ve gücü olması beklenir. Çünkü her şey yeni yapılmaktadır ve her bir elementin özellikleri yeni verilmekte ve bileşik oluşturma kuralları yeni ortaya konmaktadır. Öyle ise, o enerjiyi ve Nur'u veren Zat'ın ebedî

olması gerekir. Yani hem geçmişe, hem o an'a ve hem de gelecek zamana hâkim olmalıdır. Bu hususlara sahip bir Allah'ı kabul etmeyip, maddeyi ezeli kabul etmekle; kendisi enerjiye, bilgiye, iradeye ve güce sahip olmayan maddelere ilahlık vermek demektir. Bu da hayali dahi imkânsız olan bir düşüncedir.[67]

4.1.1.4-Organik Maddelerin, Elektrik Boşalması Sonucunda Teşekkül Ettiği Fikri, Temelsizdir

Beşincisi: "Dünyamızdaki ilk atmosferin; su buharı, metan, diğer hidrokarbonlar, siyanür asidi, amonyak ve hidrojen sülfürden meydana geldiği ve daha sonra bitkilerin fotosentez yapması sonucunda O_2'nin atmosfere katıldığı ve sürekli elektrik boşalımlarının sonucunda organik maddelerin sentezlendiği ve bu organik maddelerden de hayvanlara ait yapıların sentezlendiği" görüşü ise, düzeltilmesi gereken bir görüştür. Dünyamızın ilk atmosferinde bulunduğu iddia edilen metan, siyanür asidi, amonyak ve hidrojen sülfür gibi maddeler, canlılar için zehirli maddelerdir ve canlının yaşamasına imkân vermezler. Bu ortamda hayatın başlaması imkânsızdır. Daha sonra fotosentezle O_2 meydana gelmesi ise mümkün değildir. Çünkü atmosferde CO_2 olmamakla birlikte, toprakta su olduğuna dair bir belirti yoktur. Ayrıca bitkilerin nasıl ortaya çıktığına dair de herhangi bir bilgi mevcut değildir. Bitkilerin her birinin mükemmel bir nizam, hassas bir ölçü ve muntazam bir işleyişe sahip olduğu ortadadır. Bu durumda bitkilerin, mutlak bir ilim, irade ve kudrete sahip bir Yaratıcı tarafından yaratıldığı kesindir. Çünkü bir milyona yakın türe sahip olan bitkilerin tesadüfen ve hiçbir sebep olmadan teşekkül etmesi mümkün değildir.

Altıncısı: "Devamlı bir elektrik boşalması olduğu ve organik maddelerin bu boşalmalar sonucunda teşekkül ettiği" fikri ise temelsizdir. Çünkü elektrik boşalması için bir elektrik potansiyeli gereklidir. Bu güç nereden gelmektedir ve niçin boşalmaktadır? Organik maddelerin sentezi için boşalıyorsa, yine bir hedef, amaç ve sonucu olan bir Yaratıcı'nın işi olmalıdır.

Elektrik boşalmaları sonucunda şimdi dahi basit şekerler ve aminoasitler gibi basit yapılı organik maddeler, o zamandaki iddia edilen ilkel şartlarda kompleks moleküllerin, doku ve organlara dönüşümleri nasıl olmuştur? Elektrik boşalmalarından sonuç alabilmek için bunun belli bir süre, belli bir dozda maddeler üzerine uygulanması gerekir. Bu da uzmanlık gerektiren bir iştir. Aynı zamanda organik maddeler de kendi aralarında bir kurala göre birleşirler. Öyle ise

elementleri tanıyan ve onların birleşme kurallarını bilen ve bu birleşmeleri gerçekleştirebilen bir Yaratıcı'ya ihtiyaç vardır.

Kâinatın yaratılışı bazı ayetlerde şöyle bildirilmektedir:

"*Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksizin yaratandır*" (En'am Suresi, 101. Ayet).

"*Gerçekten sizin Rabbiniz, altı günde gökleri ve yeri yaratan, sonra arşa istiva eden Allah'tır. Gündüzü, durmaksızın kendisini kovalayan geceyle örten, Güneş'e, Ay'a ve yıldızlara Kendi buyruğuyla baş eğdirendir. Haberiniz olsun, yaratmak da, emir de* (yalnızca) *O'nundur. Alemlerin Rabbi olan Allah ne Yücedir"* (Araf Suresi, 54. Ayet).

"*Allah'ın gökleri ve yeri hak ile yarattığını görmüyor musunuz? Dilerse sizi giderir-yok eder ve yeni bir halk getirir*" (brahim Suresi, 19. Ayet).

"*Gökleri ve yeri hak ile yarattı: O, şirk koştukları şeylerden Yücedir*" (Nahl Suresi, 3. Ayet).

4.1.2-Her Bir Canlı, DNA'sına Göre Özel Olarak Yaratılmıştır

Patlamadan sonra meydana gelen kütleler birbirinden uzaklaştırılmış ve soğutulmuş… Her bir kütle bir yörüngeye yerleştirilmiş ve ona bir hareket verilmiştir. Bu sırada büyük önem verilen dünyamız da soğutularak, dağ ve denizler yaratılmıştır. Bu süreçte atmosfer de şimdiki atmosfer gibi canlıların yaşamasına uygun hale getirilmiştir. Ve sonuçta önce bitkiler ve daha sonra hayvanlar yaratılmış ve bu yaratıklar insanın istifadesine sunulmuştur.

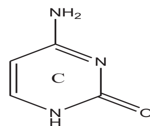
Bütün şartlar da uygun olunca Hz. Âdem (a.s.) yaratılmış ve Hz. Âdem'e (a.s.) bütün hayat şartları Allah tarafından öğretilmiştir. Yoksa ilkel şartlarda vahşi hayvanlarla baş başa kalan insanın yaşama ve hayatını devam ettirme şansı olmazdı. Ayrıca her bir bitki, her bir hayvan ve her bir insan kendine özel DNA ile ifade edilmiş ve bu DNA'ya göre her bir canlı özel olarak yaratılmıştır. Bunu başka türlü ifade etmek mümkün değildir. Çünkü bu kadar çeşitte canlının en mükemmel tarzda yaratılmış olması; cahil, kör, şuursuz ve akılsız olan sebeplerin ve tabiatın işi olamaz. Çünkü yapılan her şeyde, sonsuz, ilim ve irade ve kudretin varlığı görülüyor.

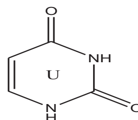
Nükleik Asitler

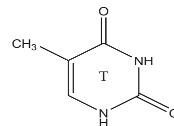
Canlı denilince nükleik asitler akla gelir. Çünkü nükleik asitler hayatın anahtar molekülleridirler ve bütün canlılarda bulunurlar. Bu yapılar canlı hücrelerde genetik bilgileri ihtiva ederler ve protein sentezi için bilgi kaynağıdırlar. Nükleik asitler, kimyevî olarak nükleotid birimlerinden meydana gelmiş polimerlerdir. İnsan kromozomlarındaki DNA'lar milyonlarca nükleotidden hâsıl edilir. Nükleotid birimlerinin her biri üç bölümden meydana getirilir:

1. Azotlu bir organik baz
2) Beş karbonlu bir pentoz şekeri
3) Bir fosfat grubu.

Bazlar da pirimidin ve pürin olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

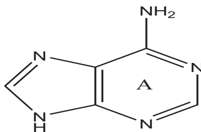

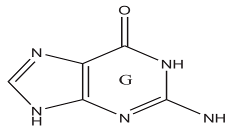

Sitozin Urasil Timin

Şekil 1. Primidin bazları; Sitozin, Urasil ve Timin'dir.

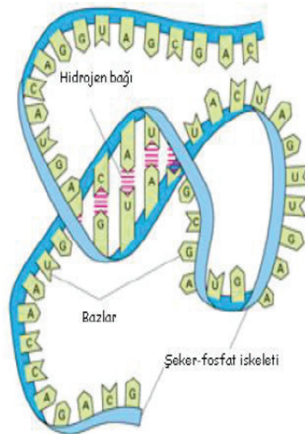
Adenin Guanin

Şekil 2. Pürin bazları ise, Adenin ve Guanin'dir.

Yukarda ifade ettiğimiz bazların yanı sıra nükleotidlerde bir de şeker grubu bulunur. Bu şeker birimi; Ribo Nükleik Asitte (RNA) riboz iken, Deoksi Ribo Nükleik Asitte (DNA) ise ribozdan bir Oksijen eksik olan DeoksiRiboz şeklinde yer alır. Baz ve şeker birimleri ise nükleosit yapılarından teşkil edilir.[68]

Nükleosit birimleri ile fosfat gruplarının birleşmesiyle de Ribo Nükleotid (RNA) ve Deoksi Ribo Nükleotid (DNA) birimleri meydana getirilir.

Birden fazla Nükleotid biriminin birleştirilmesiyle de, Nükleik Asitler (RNA ve DNA molekül zincirleri) teşekkül eder.

Şekil 3. Bir RNA zincirinin şematik yapısı.[69]

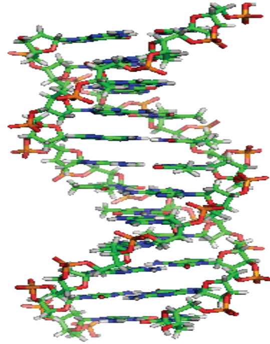
RNA zincirleri tek polinükleotid zincirlerinden meydana getirilir. DNA molekülleri iki polinükleotid zincirinden oluşur ve bunlar birbiriyle bağlanarak sarmal yapıyı hâsıl ederler. Bu sarmal yapı; karşılıklı iki DNA zinciri üzerinde bulunan nükleotid bazlarının Adenin-Timin (A-T) ve Guanin-Sitozin (G-C) gibi eşleşmeleri sonucunda meydana getirilir. Bu eşleşmeler sırasında bazlar arasında H bağları oluşturulur ve bu bağlar sayesinde DNA'nın iki polinükleotid zinciri bir arada tutulur. Karşılıklı polinükleotid zincirleri arasında, farklı bazlar arasında farklı sayıda H bağının meydana getirilmesi de; DNA molekülünün sarmal yapısının teşekkülüne sebeptir.[70]

Canlılarda nükleotid metabolizması denilen bir sistemle genetik materyal olan DNA ve Protein sentezinde görev alan RNA molekülleri ihtiyaca göre her an yapılmakta ve yıkılmaktadır.

En basit bileşik olan sofra tuzunun (NaCl), laboratuarda yapımı için dahi bir ilim, irade ve kudret sahibi bir kimyacının olması gerekir.

Aynı şekilde, canlılarda da Karbon (C), Hidrojen (H), Azot (N), Oksijen (O) ve Fosfor (P) atomlarının birleşerek baz, şeker ve fosfat birimlerini oluşturması ve bu birimlerin de birleşerek nükleotid yapısını vermesi ve nükleotidlerin de birbirlerine ester bağlarıyla bağlanarak polinükleotid zincirlerini meydana getirmesi ve bu polinükletid zincirlerinin de H bağları ile bağlanarak ikili sarmal yapıyı hâsıl etmesi için yine ilim, irade ve kudret sahibi birine ihtiyaç vardır.

Canlılar içerisinde en fazla ilim, irade ve kudret sahibi olan insan olduğu halde, kendi vücudunda gerçekleşen nükleotid metabolizmasına dahi müdahale edemiyor ve bu olaylar kendi ilim, irade ve kudreti dışında gerçekleşiyorsa, demek ki bu işler, gizli bir el tarafından yürütülüyor. Bu gizli el ise ancak mutlak ilim, irade ve kudret sahibi olan Allah'tır. Bütün bu işler, O'nun ilim, irade ve kudretiyle gerçekleştirilmektedir.

Şekil 4. Bir İkili DNA zincir sarmalının şematik şekli.[71]

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-İlk atmosfer hangi maddelerden meydana geliyordu?
2-Kâinatın yaratılışından itibaren ne kadar zaman geçmiştir?
3-Kâinatta varlıkların yaratılış silsilesi nasıldır?

4.2.MOLEKÜLLERİN MUHTEŞEM ORGANİZASYONU[72]

Prof. Dr. İdris Mehmetoğlu
Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Biyokimya Anabilim Dalı
Öğretim üyesi, Konya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Periyodik cetvelle canlıların yaratılışı arasındaki bağı anlar. 2-Bütün moleküllerin sistemli ve organizeli bir şekilde hareket etmelerinin sırrını öğrenir. 3- DNA'nın, ustasının ezelî ve ebedî olduğu sırrını göstermesini kavrar.	1-Periyodik cetvelle canlıların yaratılışı arasında nasıl bir bağ kurulabilir? 2-Moleküller, mühendislik harikası işleri nasıl başarmaktadırlar? 3-Kâinat bütün canlılardaki moleküler olayların büyük çoğunlukla aynı olmasını nasıl açıklarsınız?

Canlı-cansız bütün varlıklar atomlardan yapılmışlardır. Yani canlıların yapı taşları atomlardır. Atomlara, molekülleri meydana getirecek şekilde bir yapı verilmiştir. Canlının ihtiyacına göre bu atomlar değişik şekillerde birleştirilerek moleküller meydana getirilir.

Canlıların yaşaması bu moleküllerin düzenli çalışmasına bağlıdır. Atomlar cansız, akılsız ve şuursuz oldukları için, elbette bir canlının ihtiyacını bilecek ve bu ihtiyacı karşılayacak şekilde bir araya gelip organize olamazlar.

Ayrıca, moleküller de son derece şuurlu hareket ederler. Canlının vücut ağırlığına göre yapısında milyarlarca molekül bulunur. Bu moleküller o canlının ömrü boyunca görevlerini hiç aksatmadan, yorulmadan ve şaşırmadan yerine

getirirler. Bu moleküllerin yapılmasında ve görev verilmesinde canlının kendisinin de bir katkısı yoktur. Hatta haberi bile yoktur. Hâlbuki bu moleküllerden tek bir tanesi görevini yapmazsa, o canlının hayatı sona erer.

4.2.1-Hemoglobin Molekülü Muhteşem Bir Organizasyona Sahiptir

O halde, o canlıyı kim yapmışsa ihtiyacına göre molekülleri de o yaratmıştır. Meselâ, insanlarda oksijen hücrelere hemoglobin molekülü ile taşınıyor. Hemoglobin çeşitli atomlardan meydana gelmiş büyük bir moleküldür. Zincir şeklinde 4 tane büyük molekülü vardır. Bu zincirler katlanarak ve belli bir şekilde bir araya getirilir. Her bir zincirin ortasında HEM grubu denilen başka bir molekül bulunur. HEM grubunun ortasında da demir atomu bulunur. İşte oksijen, hemoglobindeki bu demir atomuna bağlanarak vücudumuzdaki bütün hücrelere götürülür.[73]

Atmosferin, oksijenin, demirin, hemoglobinin, hücrenin ve hücrelerden meydana gelen canlının sahibi ve yaratanı aynıdır.

Hemoglobin cansız, akılsız ve şuursuz olduğuna göre, oksijenin ne olduğunu ve hücrelerin oksijene ihtiyaçlarının ne kadar olduğunu elbette bilemez. Ayrıca, kendi kendine böyle bir mekanizma kurması ve böyle bir yapıyı kazanması da mümkün değildir. O halde, hemoglobini yapan, çok iyi bir kimyager olmalı ki, oksijenin demirle bağlanarak taşınmasını bilsin. Ayrıca, insanların oksijen ihtiyacını bilmeli ve atmosferde oksijeni yaratmalıdır. Yine, oksijenin hücrede nasıl ve niçin kullanılacağını bilmelidir.

O halde atmosferin, oksijenin, demirin, hemoglobinin, hücrenin ve hücrelerden meydana gelen canlının sahibi ve yaratanı aynıdır.

Atomların hangi mekanizma ile bir araya geldikleri ve molekülleri nasıl hâsıl ettikleri bilinmektedir. Ancak bunu bilmiş olmamız onların sahipsiz ve kendi kendine bu vaziyeti aldıkları anlamına gelmez. Zaten, atomlardaki yapı düzeni başlı başına bir mu'cizedir. Atom en büyük mikroskopla bile görülemeyecek kadar küçüktür. Fakat o küçük parçacık içinde daha da küçücük olan protonlar, nötronlar ve elektronlar bulunmaktadır. İşte atomlardaki bu parçacıkların sayısı ve dizilişi, onların bir araya gelmelerine ve sayısız denilebilecek kadar farklı molekülleri yapmalarına fırsat vermektedir. O halde periyodik cetveli kim yarattıysa bütün canlıları da o yaratmıştır.

4.2.2-Moleküller, Mühendislik Harikası İşleri Başarmaktadırlar

Canlılardaki moleküller cansız, akılsız, şuursuz basit şeylerdir. Fakat son derece şuurlu çalışmaktadırlar. Hatta başardıkları işleri bugünkü teknoloji ile bile insanoğlu yapamamaktadır. Meselâ, moleküller sabit sıcaklıkla enerji üretiminde görev alırlar. Yine sabit hacimde ve sabit basınçta iş yaparlar. Şüphesiz böyle bir düzeni kendilerinin hazırlamaları ve yapmaları mümkün değildir. Yine çok sayıda molekül bir araya gelerek belli bir işi yapar. Ve bunu o canlının ömrü boyunca durmadan, yorulmadan ve şaşırmadan yaparlar. Hatta moleküllerin hücrelerdeki çalışmaları meşhur biyokimyacılar tarafından şöyle anlatılır: Bir hücrenin birkaç dakikada yaptığı kimyevî işlemleri çok sayıda tecrübeli kimyacı son derece gelişmiş laboratuvarlarda aylarca çalışmak suretiyle ancak yapmayı başarabilirler.[74]

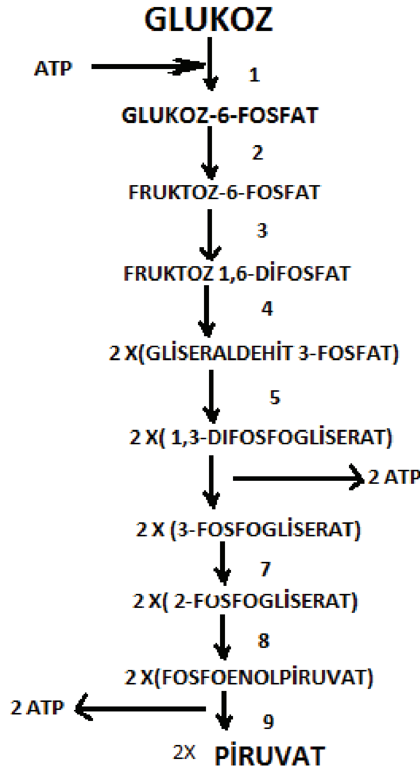
Moleküller hücrede maksimum ekonomi ile çalıştırılır. Reaksiyonlarında verim %100'dür. Yani hiç gereksiz yan ürün meydana gelmez. Enerji verimleri maksimumdur. Hücrelere gıda olarak alınan çok sayıdaki farklı moleküller, çok verimli bir şekilde kullanılıp bir kaç tane basit moleküle dönüştürüldükleri gibi, su, karbondioksit ve amonyak gibi birkaç tane basit molekülden başlayarak yüzlerce çeşitte farklı yeni moleküller de sentezlenebilir.

Meselâ insanlarda şekerlerden ve yağlardan enerji üretilmesi işlemi oldukça uzundur ve burada çok sayıda molekül görev alır. Bu moleküllerin önemli bir kısmını enzimler teşkil eder. Enzimler o kadar mükemmel, dikkatli, hızlı ve şuurlu çalıştırılırlar ki, insanı hayrete düşürürler. Hâlbuki bu moleküllerin hayatı, aklı ve şuuru olmadığına göre, kendiliklerinden bir araya gelerek bir işi yapmalarını beklemek, kelimenin en basit şekliyle safdillik olur. O halde bütün bu molekülleri son derece akıllı ve şuurlu bir şekilde kim çalıştırıyor? Bunun düşünülmesi gerekmez mi?

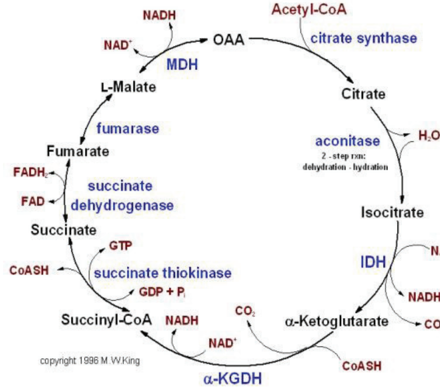
Enzimler o kadar mükemmel, dikkatli, hızlı ve şuurlu çalıştırılırlar ki, insanı hayrete düşürürler. Hâlbuki bu moleküllerin hayatı, aklı ve şuuru olmadığına göre, kendiliklerinden bir araya gelerek bir işi yapmalarını beklemek, kelimenin en basit şekliyle safdillik olur.

Enzimlerin yanında bir de yardımcı moleküller ve çeşitli mineraller bu işte görev alırlar. Birbirinden oldukça farklı bu kadar çeşitli molekülün nasıl olup da bir araya gelip durup dinlenmeden ve hiç hata yapmadan yıllarca aynı işi yaptıklarını anlamak mümkün değildir. Yani, bu moleküllerin böyle bir işi kendi başlarına başarmaları mümkün olamaz. O halde, hem o molekülleri hem onların hizmet ettikleri canlıları ve hem de kâinatı kim yarattıysa, o molekülleri o işlerde çalıştıran da O'dur. Başkası olamaz.

Meselâ, çok basit bir misalle bir şeker molekülünün CO_2 ve suya dönüşerek enerji üretiminde kullanılması için tam 21 tane enzim, 10 kadar yardımcı molekül ve Na, K, Fe, P, bakır gibi çeşitli elementler görev alırlar. Bu moleküller aşağıda üç şema halinde gösterilen bir organizasyona sahiptirler. Bu üç şemadaki moleküller oksijenli ortamda arka arkaya seri halde çalıştırılarak şeker molekülünün (glikozu) CO_2 ve suya dönüşmesini sağlarlar. Bu arada üretilen enerji vücudun ihtiyacı için kullanılır.[75]

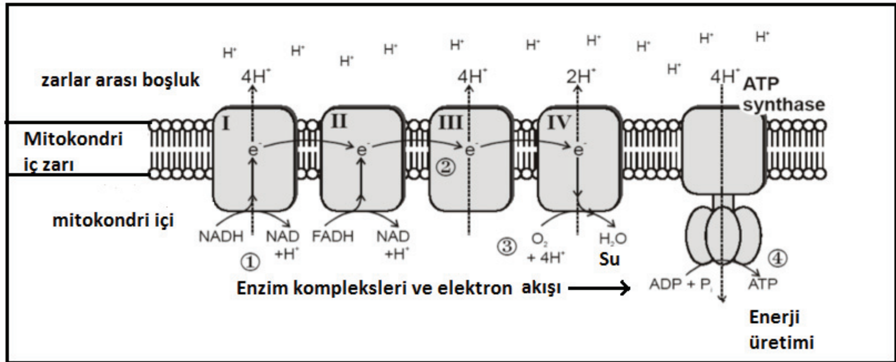

Şekil 1. Birinci reaksiyon serisi. Glikoliz.[76]

Şekil 2. İkinci reaksiyon serisi TCA devri, olağanüstü bir organizasyondur. Bu devri keşfedenler Nobel ödülü aldılar.[77]

Dikkat edilirse, bu reaksiyonları gerçekleştiren molekülleri şematize etmek bile oldukça zordur. Nerde kaldı moleküllerin kendilerini yapmak?

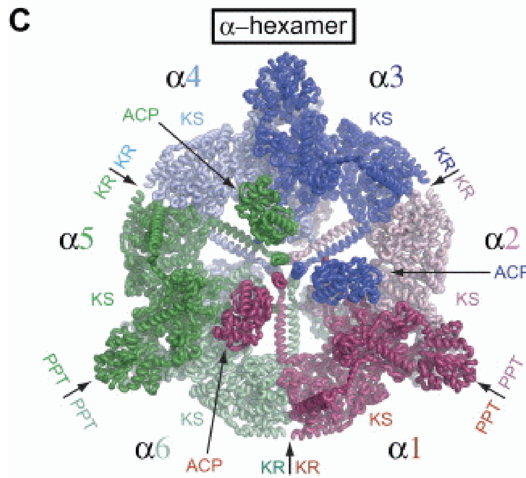
Şekil 3. Üçüncü reaksiyon serisinin şematize edilmiş hali: Oksidatif fosforilasyon (veya Solunum zinciri) reaksiyonları (Bu reaksiyonların nasıl çalıştığını bir teori ile açıklayan bilim adamı Nobel Ödülü almıştır).[78]

Bu reaksiyon serisi bugünkü mühendislerin hayal bile edemeyecekleri gerçek bir mühendislik harikasıdır. Çünkü bu moleküller sabit sıcaklıkta enerji üretim görevini yürütmektedirler. Yine, glikozun yapısındaki yüksek enerjiyi

muhteşem bir mühendislik ilmi ile açığa çıkarmaktadırlar. Bu reaksiyonların günümüzde bile hala anlaşılamamış yönleri bulunmaktadır. Bu mekanizma hemen bütün canlılarda aynıdır. Günümüz bilimi ve teknolojisi bu kadar ilerlemişken, hala anlaşılamamış bir teknolojiyi cansız, akılsız ve şuursuz moleküllerin kendi kendilerine yapmaları mümkün müdür?

Vücudumuzda yağlardan enerji elde eden enzimler de aynı şekilde ve aynı mükemmelliktedirler. Yine yağların imalinde görev alan enzimler de öyledir. Hatta bu enzimlere "moleküler fabrika" denilmektedir[79].

Şekil 4'e bakıldığında cansız, akılsız ve şuursuz atomların kendi kendilerine bir araya gelerek çok önemli bir amaç için böyle karmaşık bir molekülü yapamayacakları gayet açık değil mi? Bu moleküllerin çalıştıkları canlılar da bunu yapamadıklarına, hatta bu ilimle ilgili olmayanlar vücutlarında böyle bir şeyin varlığından bile haberdar olmadıklarına göre, elbette bunu yapan hem atomları, hem molekülleri yapan, hem de canlıları ve canlıların ihtiyacını bilen ve mübaşeretsiz icraat yapan biri olabilir ki, o da sonsuz kuvvet ve kudret sahibi olan Allah'tır.

Şekil 4. Yağ asidi sentez enzimi - Yağ üreten moleküler fabrika.[80]

Meselâ, bitkilerdeki moleküllerle güneş enerjisi, karbondioksit ve su kullanılarak şeker (glikoz) yapılır. Bu da son derece basit fakat oldukça masrafsız ve mükemmel bir beslenme şeklidir. Acaba bitkilerin veya bitki hücrelerindeki moleküllerin kendi kendilerine böyle bir şeyi yapmaları mümkün müdür? Bu

muhteşem ilmin gerçek sahibini bilmemek, bilmek istememek, hatta inkâr etmek aklın gereği olabilir mi?

4.2.3-Moleküllerin Yaptığını Anlayanlar Nobel Ödülü Alırsa, Moleküller Ne Ödülü Alacak?

Canlılardaki moleküler mükemmelliği şöyle de açıklayabiliriz. Birçok bilim adamı hücrelerdeki moleküllerin yaptıkları işi bazen bir ekip halinde yıllarca çalıştıktan sonra anlayabiliyorlar. Bunu anladıkları için de NOBEL ödülünü hak ediyorlar.

Şimdi şöyle düşünelim: Son derece basit moleküllerin yaptıkları bir işi, bilim adamları yıllarca çalışarak anladılar diye Nobel ödülü aldığına göre, ya bu moleküller o bilim adamlarından çok çok daha ileride bir bilgi, kuvvet ve kudrete sahiptirler veya bunlara bu işi yaptıran sonsuz bir kuvvet ve kudret sahibi birisi vardır. Acaba ikinci şık çok daha makul ve mantıklı değil midir?

Bütün bu özellikleri bugünkü teknoloji ile bile yapmak mümkün değildir. Bunu konunun uzmanı olan kişiler çok iyi bilirler. Ayrıca çok hücreli bir canlıda, Meselâ bir insanda trilyonlarca hücrede aynı işler yıllar boyu aksamadan bir ahenk ve birliktelik içinde devam ettirilmektedir.

O halde bir hücredeki moleküller maksimum enerji ve %100 verimle çalışmayı nasıl başarıyorlar? Kimden öğrenmişler? Moleküllerin hayatları, akılları ve şuurları bulunmadığına göre, bu kadar ileri seviyedeki ilmî başarıyı nasıl elde ediyorlar? Buna göre bu muhteşem düzenin arkasındaki asıl kuvvet, kudret, ilim ve hayat sahibini bilmemek ve görmemek nasıl mümkün olur?

4.2.4-İlmî Gurur İnkâra Sebep Olmaktadır

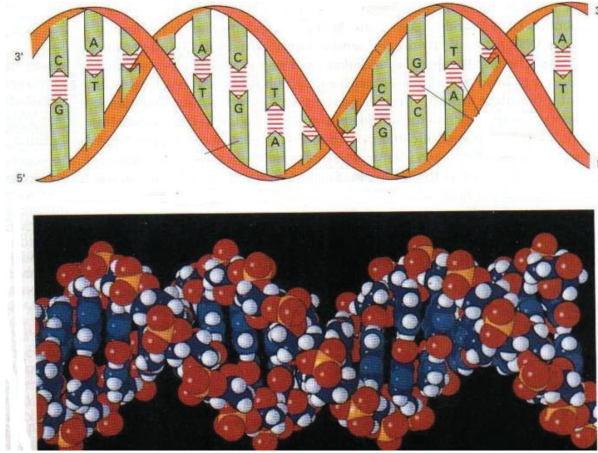
Burada şöyle bir soru akla gelebilir: Peki bu kadar mükemmel bir düzeni gören bilim adamlarının bir kısmı, nasıl oluyor da bu ilmin asıl sahibini bir türlü bulamıyorlar ve kabul etmiyorlar?

Azamet ve kibriya ve nihayetsizlik noktasında, ya gaflete veya günahlara veya maddiyata dalmak sebebiyle darlaşan akıllar, azametli meseleleri ihata edemediklerinden, ilmî bir gurur ile inkâra saparlar ve bir Yaratıcı'yı inkâr ederler. Evet, o mânen sıkışmış ve kurumuş akıllarına ve bozulmuş ve mâneviyat yönüyle ölmüş olan kalblerine, çok geniş ve derin ve ihatalı olan imanî mes'eleleri sığıştıramadıklarından, kendilerini küfre ve dalâlete atarlar,

boğulurlar.

Eğer dikkatle kendi küfürlerinin iç yüzüne ve dalâletlerinin mâhiyetine bakabilseler, görecekler ki, imanda bulunan mâkul ve lâyık ve lâzım olan azamete karşı, yüz derece muhâl ve imkânsızlık ve imtinâ o küfrün altında ve içindedir.

4.2.5-DNA, Ustasının Ezelî ve Ebedî Olduğunu Gösteriyor

Şekil 7. DNA molekülünün şematik gösterilişi.

DNA ve RNA moleküllerini anlatmaya kelimeler yetmez. Bilindiği gibi DNA canlılardaki genetik bilgiyi taşıyan moleküldür. Yani, canlıların plan ve programlarının saklı olduğu ve gerektiğinde kullanıldığı moleküllerdir. Buna genetik bilgi denir. Bütün canlılardaki genetik bilginin muhafaza edildiği sistem benzerdir.[81]

Bu da tümünün Yaratıcı'sının aynı olduğunu göstermektedir. DNA bütün canlılarda, bitkilerde, sineklerde ve eşekte de bulunur. Bu canlıların hiçbiri hatta en akıllısı ve şuurlusu olan insan bile DNA'yı yapamadığına, hatta bugüne kadar bile tam olarak anlayamadığına ve DNA'da kendi kendini yapamayacağına göre, onu yapan ancak sonsuz ilim ve kudret sahibi Allah olabilir. DNA çelikten yapılmış bir şey değildir. Aksine son derece basit bir moleküldür. Fakat bu kadar basit olmasına rağmen, taşıdığı genetik bilgi yüzyıllarca değişmeden kalır ve nesilden nesile aktarılır. Yine bu gerçek de DNA'yı yapanın ezelî ve ebedî olması gerektiğini açıkça göstermektedir.

Bilindiği gibi insanoğlu DNA'nın sakladığı genetik şifreyi yıllarca çalışarak büyük oranda keşfetmeyi başardı. Hatta bu başarıyı Amerika ve İngiltere gibi dünyanın iki büyük ülkesinin başkanları büyük bir gururla dünyaya duyurdular. Duyurdukları şey neydi? DNA'daki genetik şifrenin anlaşılmasıydı. Bu arada DNA'yı keşfedenler de (yapanlar değil!) Nobel ödülü almışlardı. Yani hiç kimse yeni bir DNA molekülü yapmayı ve içine istediği kadar genetik bilgiyi yerleştirmeyi aklının köşesinden bile geçirmiyor. Günümüz teknolojisi bu kadar ilerlemiş olmasına rağmen ve insanoğlu bir DNA molekülü yapmayı aklının köşesinden bile geçirmediğine göre, DNA'yı yapan ancak ezeli ve ebedi olan âlemlerin Rabbi ancak ve ancak sonsuz ilim sahibi Cenab-ı Hakk (CC) olabilir.

Günümüzde insanlar bilgisayarlar için DNA'yı örnek almaya çalışıyorlar. Çünkü bir kaşık DNA molekülü, yüzlerce gelişmiş bilgisayarın taşıdığı bilgiyi taşıyabilmektedir.

Sonuç olarak,

1. Bütün canlılar aynı atomların farklı şekilde dizilmelerinden yapılmaktadırlar.

2. Canlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri için hücrelerdeki moleküller durup dinlenmeden ve hata yapmadan çalışmaktadırlar.

3. Kâinatta insan, hayvan ve bitkilerdeki moleküler olaylar büyük çoğunlukla aynıdır.

4. Kâinattaki canlılarda trilyonlarca hücre bulunduğuna göre ve bütün bu hücrelerdeki kimyevî olaylar, moleküller tarafından kusursuz yapıldığına göre bu işleri yapan ancak sonsuz ilim, kuvvet, kudret ve hikmet sahibi biri olabilir ki, O da âlemlerin Rabbi olan Allah'tır (CC).

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Periyodik cetvelle canlıların yaratılışı arasında nasıl bir bağ kurulabilir?

2-Bütün moleküllerin sistemli ve organizeli bir şekilde hareket etmelerinin sırrı nedir?

3- DNA, ustasının ezelî ve ebedî olduğunu nasıl gösterir?

4- İlmî gurur niçin inkâra sebep olmaktadır?

4.3-İNSAN, ALLAH'IN İSİMLERİNİ EN GÜZEL ŞEKİLDE YANSITAN BİR AYNADIR[82]

Prof. Dr. Yunus Çengel
Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın
Nevada Üniversitesi, Mechanical
Engineering Department, Nevada, A.B.D.

Muhiddinem, dervişem *On sekiz bin âlemi*
Hak yoluna girmişem *Bir zerrede görmüşem*

Muhiddin Abdal

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Güzellik, san'at ve düzen gibi bütün yapıların madde olmayıp, mânâ olduğunu kavrar. 2-Eşyanın mahiyetinin Allah'ın isimlerinin tecellisi ve yansıması olduğunu anlar. 3-Varlıklardaki tat, koku ve şekillerin atomlarda bulunmayan özellikler olduğunu bilir. 4-Mananın, yani ruh öz ve esas varlık, maddenin ise kabuk veya elbise olduğunu öğrenir	1-Hangi düşünce şekli insanı "Mutlu hayvan" noktasına indirmektedir? 2-Yer çekimi gibi kanunlar madde midir? 3-Ruh nedir? Zaman ve mekânla sınırlanabilir mi? 4-Hayat tarif edilebilir mi? 5-İnsanın mahiyetinin anlaşılması, niçin metafizik âlemin de dikkate alınmasıyla mümkündür?

Müsbet bilimler gözleme dayanır ve sorgulama ile gelişir. İlmin gelişmesi önündeki en büyük engel ise şartlanmadır ve onun da kaynağı zamanla oluşan alışkanlıktır. İki şeyi her zaman birlikte görmeye alışan bir insan, zamanla bu iki şeyi birbirinin parçası veya birini diğerinin kaynağı olarak algılar ve biri olmadan

diğerinin olamayacağı hissine kapılır. Zamanla betonlaşıp ülfet oluşturan bu önyargıları kırmak gerçekten çok zordur.

Biz kuvvet, sevgi, öfke ve hatta hayat, görme, işitme vs gibi çok şeyi ancak etkileri maddede görülünce algılayabiliyoruz ve tabii olarak her şeyin kaynağının madde olduğu kanaatini oluşturuyoruz. Pek de sorgulamadan kendimizi içinde bulduğumuz bu önyargı, günümüzde de ilmin üzerine kurulduğu platformu oluşturmaktadır.

Çevremizi ve varlıkları algılamamızda genellikle hepsi de maddeyle ilişkili olan beş temel duyumuza dayanırız. Yani maddesi olmayan bir şeyi (akıl ve sevgi gibi) göremeyiz ve yine maddesi olmayan şeylere dokunamayız. Bunun sonucu olarak maddeyi gerçek varlık, maddesi olmayan şeyleri de adeta hayalî varlıklar veya maddî etkileşimlerin tezahürleri olarak görürüz.

Aslında madde olarak algıladığımız her şey –atomaltı parçacıklardan galaksilere, mikroplardan insana kadar– madde ve madde dışı olan mânâ karışımıdır.

Aslında madde olarak algıladığımız her şey –atomaltı parçacıklardan galaksilere, mikroplardan insana kadar– madde ve madde dışı olan mânâ karışımıdır. Her şey adeta cisimleşmiş bir manalı kelime veya madde ve mânâ iplikleriyle dokunmuş bir kumaştır. Ve esas olan madde değil, mânâdır. Madde sadece mânâların aslında kendileri de mânâ olan beş duyumuz tarafından algılanmasını mümkün kılan kılıf veya elbisedir. Maddi âlem, manaya bir tül perde gibidir.

Eşyanın hakikati, Allah'ın isimlerinin tecellileridir.

"Âlem-i cismânî bir tenteneli perde gibi, şu'le-feşân gaybî avalim üzerinde,"[83]

"Mücessem lafz-ı manidardır âlemde her mevcut."[84]

"Âlem-i maddiyat ve şehadet ise, âlem-i melekût ve ervah üstünde serpilmiş tenteneli bir perdedir."[85]

Yani mânâ öz, madde ise kabuktur. Mânâ zaman ve mekân üstü, madde ise zaman ve mekâna ve dolayısı ile fizik kanunlarına tâbidir.

Maddenin temel yapıtaşında hayat, irade, şuur, görme, sevgi ve güzellik gibi şeyler yoktur ve temel yapıtaşlarında olmayan bütününde olamaz. Eğer varsa, bu başka yerden geliyor demektir. Elmasın hakikati, ancak pırıltıların karbon

atomlarından değil, elmas dışındaki bir ışık kaynağından geldiği fark edilince anlaşılır. Varlıkların, bilhassa insanın da hakikati, maddedeki hayat gibi onlarca madde-dışı pırıltıların maddenin parçacıklarından değil, madde-dışı katmanlardan geldiği fark edilince anlaşılacaktır. Eşyanın hakikati, Allah'ın isimlerinin tecellileridir. Bu hakikat şöyle ifade edilmiştir:

"*Hakikî hakaik-i eşya, Esmâ-i İlahiyedir. Mahiyet-i eşya ise, o hakaikin gölgeleridir.*"[86]

Yani eşyanın gerçek hakikati, Allah'ın isimleridir. Eşyanın mahiyeti ise, o hakikatın gölgeleri, tecellisi ve yansımasıdır.

4.3.1-İnsanın Doğru Tanınmasına İhtiyaç vardır

Yirminci yüzyılda bilimdeki büyük gelişmelere ve içinde bulunduğumuz zaman dilimine bilgi çağı denmesine rağmen, insan büyük çapta bir muamma olmaya devam etmektedir. İnsanların geçmiş davranışlarını anlamak ve gelecek davranışlarını öngörmenin yolu, insanı ve adeta büyük bir insan olan toplumu anlamaktan geçer. Bireylerin ve toplumların tepkileri öngörülenden ciddi farklılık arz ediyor ve bizi şaşırtmaya devam ediyorsa, bu bizim insan ve insan topluluklarını tanımaktan hala çok uzak olduğumuzu gösterir.

Tıpta nasıl teşhis yanlış veya eksik olunca tedavi bir fayda sağlamıyor ve hastaların dertlerine bir çare bulunamıyorsa, özel ve sosyal hayatta da insanı yeterince tanımadan bireysel ve toplumsal problemleri çözmek mümkün değildir. O yüzden insan ve toplumların problemlerini çözmek ve onlara kalıcı huzur ve saadet sağlamanın başlangıç noktası, insanının mahiyetini doğru anlamak olmalıdır. Yoksa önerilen tüm çözümler ve yazılan reçeteler faydasız kalacak ve hayal kırıklığı devam edecektir.

Geçtiğimiz asırda biyolojik bilimler büyük gelişmelere sahne oldu ve biyoteknoloji bugün küresel ekonominin önemli lokomotiflerinden biri haline geldi. Bunun sonucu olarak artık insan bedenini çok daha iyi tanıyor ve rahatsızlıklarını çok daha iyi teşhis ve tedavi edebiliyoruz. Hatta laboratuvarlarda bireylerin kendi genetik yapılarına uygun doku ve organların imal edilebileceği günler pek de uzak değildir.

Ama kendini davranışlarla gösteren insan ruhu için aynı parlak tabloyu çizmemiz hiç mümkün görülmüyor. Yani insanın bedeni veya maddî yapısı ile ilgili bilimler hızla gelişip parlak bir gelecek tablosu çizerlerken, insanın ruhu

veya manevî yapısı ile ilgili bilimler bu gelişmeleri geriden takip etmişlerdir. Bu manzara bile açıkça göstermektedir ki, insanın manevî yapısı ile ilgili mevcut bilgiler büyük etapta eksik, yetersiz ve hatta geçersizdir. Yapılması gereken ilk şey insanın mahiyetini kemikleşmiş önyargılardan ve ezberlerden arındırarak doğru anlamaya çalışmaktır. Bunu da müsbet bilimin kaynağı olan gözlemlere dayanarak yapmalı ve bu konuda İslâm âleminde keskin bakışlı düşünürlerin akıl süzgecinden geçmiş fikirlerinden istifade edilmelidir.

4.3.2-Maddecilik Fikri Bilimden Ziyade Bir İnanç ve İdeolojidir

Çağımızın temel problemi madde bağımlılığı, yani her şeyi maddî olarak görmesi ve algılamasıdır. Temel yanılgısı da her şeyin kaynağının madde olduğu önyargısıdır. Mevcut bilimsel yaklaşımın da temelini oluşturan bu maddecilik fikri bilimden ziyade bir inanç ve ideolojidir. İnsanı temelde bir madde külçesi olarak gören ve hâl, hareket ve hislerinin kaynağını maddenin etkileşimlerinin tezahürlerinde arayan bir yaklaşım insanı anlamaktan çok uzaktır. İnsanı bir tesadüfler zinciri sonucu evrimleşerek teşekkül eden gelişkin bir hayvan türü olarak gören ve üzerine "bilimsel" kılıfı geçirerek koruma altına alınan bir bakış açısının da insanlığa sunabileceği pek bir şey yoktur. İnsanın bir hayvan türü olarak görüldüğü bir platformda insanlığın ulaşabileceği en yüksek nokta, "mutlu hayvan" noktasıdır. Bu da bedenin sağlıklı ve rahat olduğu, tüm ihtiyaçlarının giderildiği ve arzu edilen her şeye mümkün olduğunca ulaşıldığı bir duruma karşılık gelir. Bu mutluluk reçetesinin insanlar için ne derece geçerli olduğu tartışmalara açıktır.

İnsanı bir tesadüfler zinciri sonucu evrimleşerek teşekkül eden gelişkin bir hayvan türü olarak gören ve üzerine "bilimsel" kılıfı geçirerek koruma altına alınan bir bakış açısının da insanlığa sunabileceği pek bir şey yoktur. İnsanın bir hayvan türü olarak görüldüğü bir platformda insanlığın ulaşabileceği en yüksek nokta, "mutlu hayvan" noktasıdır.

Beden olarak bakıldığında insan ile hayvan arasında gerçekten de fazla bir fark yoktur. Hayvana nisbeten insan çok daha zekidir, birlikte yaşamaya muhtaçtır ve ihtiyaçlarını birbiriyle alış-veriş yaparak karşılar. O yüzden insanlar genellikle; "akıllı hayvan," "sosyal hayvan" ve "ekonomik hayvan" olarak tanımlanmışlardır. İnsanların hayvanlardan dikkat çekici diğer bir farkı da alet kullanması ve bir şey

yapmaya başlamadan önce gerekli tüm malzemeleri bir araya getirmesidir ki, bu da hayal gücünü gösterir.

Ancak insan ile hayvan arasındaki farklar bunlarla sınırlı değildir. Meselâ insan geçmiş ve gelecek ile yakından ilgilidir ve idraki yani anlayış ve algılayışı tüm zamanları kapsayacak genişliktedir. Bedenen bulunduğu yerde içinde olduğu anı yaşarken; hayalen, aklen ve kalben tüm zaman ve zeminlerde gezebilir, geçmiş ve gelecekten elem ve zevk alabilir ve adeta ruhen çok geniş bir zaman diliminde yaşayabilir. O yüzden bedenen cennet gibi bir hayat yaşıyorken, geçmişten gelen elemler ve gelecekten gelen korkularla, hayvandan farklı olarak, ruhen cehennem azabı çekiyor olabilir. Veya kendisi her bakımdan rahat ve mutlu iken empati ile başka insanların, bilhassa yakınlarının ızdırabı hazır keyfini kaçırır ve onların acısıyla gözyaşı döker.

Meselâ akıl bir midedir ve gıdası bilgidir.
Sevme hissi bir midedir, gıdası sevgidir.
Cömertlik veya ikram hissi bir midedir ve gıdası ikram etmek veya edilmektir.

4.3.3-Koca Dünya İnsanın Hayalinde Bir Nokta Gibidir

Maddesi itibariyle yerküre, kâinat içinde ve insan da dünya içinde bir nokta bile değildir. Yani insanın beden olarak varlığı ancak nokta içindeki bir noktadan ibarettir. Ama mânâsı, yani ruhu itibariyle ve akıl, hayal, kalp ve istidat gibi her şeyi kuşatan manevî uzuv ve hisleriyle öyle bir büyüklüğü vardır ki, koca dünya hayalinde bir nokta gibi kalır. İnsanın manevî uzuvlarıyla aldığı lezzetler de elemler de –gelişmişliklerine bağlı olarak–bu büyüklükleriyle orantılıdır. İnsan ile hayvan arasındaki farkın büyüklüğü de maddede değil mânâdır. İnsanın her bir ferdi, diğer varlıkların bir nev'i gibidir.

İnsan Maddî Olarak Dünya İçinde Bir Nokta Bile Değilken, Ruhu İtibariyle Koca Dünya Hayalinde Bir Nokta Gibidir.

"İnsanın her ferdi, birer nev' gibidir. Zira nur-u fikir onun âmâline öyle bir vüs'at vermiş ki; bütün ezmanı [zamanları] *yutsa tok olmaz. Sair enva'ın efradlarının mahiyeti, kıymeti, nazarı, kemali, lezzeti, elemi ise cüz'î ve şahsî ve mahdud ve mahsur ve ânidir. Beşerin ise ulvî, küllî, sermedîdir."*[87]

Maddî uzuv veya organ olarak insanlar arasında pek bir fark yoktur ve hepsi adeta birbirinin aynıdır. Kişilerin boy ve kiloları bir miktar farklılık arz etse

de, bir insanın kıymeti ve hayattan aldığı lezzet ve elemlerin büyüklüğünün bedeninin büyüklüğü ile pek fazla bir alakası yoktur. Birisi için "büyük insan" dendiği zaman herhalde akla kişinin boy veya kilosunun büyüklüğü gelmez. Manevî uzuvlar açısından ise, iki insan arasındaki fark dünyalar kadar büyük olabilir. Meselâ yavrusu için hayatını tehlikeye atan bir anne şefkat kahramanı olarak göklere çıkarılırken, masum bir yavruyu öldüren bir kişi de canavar olarak yerin dibine indirilir. Bilimle uğraşıp aklen yücelen insanlar baş tacı edilirken, geniş halk kitleleri vasat insan muamelesi görürler. Bir insan yüksek ahlakî değerleriyle adeta ilaç gibi topluma şifa olurken, bir diğeri hırs ve gadabıyla insanlığa zehir olabilir. Kısacası iki insan arasındaki fark, iki hayvan türü arasındaki farktan çok daha fazla olabilir ve bu fark maddede değil tamamen mânâda, yani ruhtadır.

4.3.4-İnsan, Farklı Midelere Sahiptir

İnsan ile hayvan arasındaki en çarpıcı fark, sahip oldukları midelerin sayısındadır. Hayvanlarda bir, insanlarda ise birçok mide vardır. Acıktığımız zaman yediklerimizi öğüten hepimizin bildiği maddî mide insanlarda da, hayvanlarda da esas olarak aynı görevi yapmaktadır. Bu maddî midenin gıdası yeryüzünü adeta müstesna bir sofraya çeviren envai çeşit yiyeceklerdir.

İnsanlardaki diğer mideler insan olmakla ilgilidir ve hepsi madde dışı yani manevîdir. Meselâ akıl bir midedir ve gıdası bilgidir. Sevme hissi bir midedir, gıdası sevgidir. Cömertlik veya ikram hissi bir midedir ve gıdası ikram etmek veya edilmektir. Maddî veya manevî tüm mideler beslendikçe büyür, aç kaldıkça da cılızlaşır. Tüm midelerin açlıkları azap, doymaları ise hazdır.

Bildiğimiz mideden beslenen maddî uzuvların büyümelerinde bir sınır vardır. Ama manevî uzuvlar için böyle bir sınır söz konusu değildir. Bazen hırs veya düşmanlık gibi tek bir his, o kadar gelişir ve kök salar ki, adeta insanın bütün âlemine hükmeder. Bedendeki maddî uzuvların hepsi iyidir ve bir faydaya yöneliktir. İstidat ve kabiliyet tohumları olarak insan fıtratına ekilen manevî uzuvlar için de iyilik esastır. Fakat bunların terbiyesi insanın iradesine tabidir ve bunlardan hangileri sulanıp beslenirse, ancak onlar gelişir. Diğerleri kuru bir tohum gibi uyumaya devam eder. Hatta su-i istimal edilip yanlış yönlendirilirse, zehirli meyveler verir. İnsan bedeni bir bahçenin toprağı gibidir. Bahçenin kıymeti toprağından ziyade üzerinde büyüyen bitkilerin kıymeti ile orantılıdır.

4.3.5-Madde Odaklı ve Esma Odaklı Bakış Açıları

Materyalist dünya görüşü insan dâhil her şeyin büyük patlama ile başlayan bir tesadüfler zinciri sonunda oluşan ve madde-enerjiden ibaret olan manasız varlıklar olduğunu iddia eder.

Bediüzzaman ise, maddenin mana âlemleri üzerine serpilmiş bir tül olduğunu belirtir ve asıl varlığın madde-dışı yani mânâ olduğunu söyler. Kâinata bir kitap yerine, mürekkepli kâğıt yığını olarak bakarak varlık âleminin mahiyetini anlamak mümkün değildir. Ona göre gerçek marifet, kâğıt ve mürekkebi aşıp yazıları anlamaktır.

Her şeyin madde ve sadece maddeden yapılmış olduğu fikri, en basit testleri bile geçemez. Meselâ birbirinin aynı olan iki gül, birisi ezilip çamur haline getirildikten sonra bile madde olarak birbirinin aynıdır. Ama bu ikisi çok farklıdır ve güzellik, san'at ve düzen gibi bütün bu farklar madde olmadığına göre madde dışı yani mânâdır.

Bilimde en yaygın ön kabullerden biri, her şeyin kaynağının madde olduğu görüşüdür. Bu görüş milattan önce Stoik filozoflara dayanır ve içinde bulunduğumuz modern çağda doğruluğu sorgulanmayan gerçeklerin başında gelir.

Hayret verici olan şudur ki, bu fikir hiçbir zaman test edilmemiştir ve o yüzden bilimsel bile değildir. Büyük patlama teorisi de, bilimden ziyade inanç olan bu "sırf madde" kâinat fikrinin kök salmasına yardımcı olmuştur.

Bilimsel tezlerde ilk şart, tezin gözlemler ve mevcut bilimsel deliller ile uyumlu olması ve gerekli testleri geçmesidir. Fakat her şeyin madde ve sadece maddeden yapılmış olduğu fikri, en basit testleri bile geçemez. Meselâ birbirinin aynı olan iki gül, birisi ezilip çamur haline getirildikten sonra bile madde olarak birbirinin aynıdır. Ama bu ikisi çok farklıdır ve güzellik, san'at ve düzen gibi bütün bu farklar madde olmadığına göre madde dışı yani mânâdır.

Biz her şeyi – kuvvet, sevgi, öfke ve hatta hayat, görme, işitme vs – ancak etkileri maddede görülünce algılayabiliyoruz ve tabii olarak her şeyin kaynağının madde olduğu yanılgısına düşüyoruz. Pek de sorgulamadan kendimizi içinde bulduğumuz bu önyargı günümüzde de bilimin üzerine kurulduğu platformu oluşturmaktadır.

Bediüzzaman kâinat ve varlıklar hakkındaki madde (veya enerji)'den oluşan tek boyutlu görüşe hiç rağbet etmemiş ve edenleri de eleştirmiştir. Kendisine yöneltilen "*Sen necisin, bu meşâhire karşı meydana çıkıyorsun? Sen, bir sinek gibi olup da kartalların uçmalarına karışıyorsun*!" itirazına da, "*onları gark eden madde ayağımı da ıslatamadı"*[88] karşılığını vermiştir. Ona göre madde-enerji sadece Kadir isminin bir tecellisidir. Madde-dışı tüm vasıflar ise, diğer kutsal isimlerin yansımalarından ibarettir. Meselâ canlılık 'Hay' isminin, karakter 'Ferd' isminin, şefkat 'Rahim' isminin ve faydalılık ve bir gayeye yöneliklik 'Hakîm' isminin tecellileridir. O böylelikle tüm mevcudatı Esma-i İlahiye ve dolayısıyla Allah ile irtibatlandırır:

*"Her şeyden Cenâb-ı Hakk'a karşı pencereler hükmünde çok vecihler var. Bütün mevcûdâtın hakaikı, bütün kâinatın hakikatı; Esmâ-i İlahiyeye istinad eder. Herbir şeyin hakikati, bir isme veyahut çok Esmâya istinad eder. Eşyadaki sıfatlar, san'atlar dahi, herbiri birer isme dayanıyor. Hattâ hakikî fenn-i hikmet, 'Hakîm' ismine ve hakikatlı fenn-i tıp 'Şâfi' ismine ve fenn-i hendese 'Mukaddir' ismine ve hâkezâ herbir fen, bir isme dayandığı ve onda nihayet bulduğu gibi, bütün fünun ve kemâlât-ı beşeriye ve tabakat-ı kümmelîn-i [kâmiller] insâniyenin hakikatları, Esmâ-i İlahiyeye istinad eder. Hattâ muhakkikîn-i evliyanın bir kısmı demişler: **Hakikî hakaik-i eşya, Esmâ-i İlahiyedir. Mahiyet-i eşya ise, o hakaikın gölgeleridir.** Hattâ birtek zîhayat şeyde, yalnız zâhir olarak yirmi kadar Esmâ-i İlahiyenin cilve-i nakşı görünebilir*."[89]

4.3.6-İnsan, Allah'ın İsimlerini En Güzel Yansıtan Bir Aynadır

Bediüzzaman, tüm varlıkların Allah'ın isimlerini yansıtan aynalar olduklarını ve esmayı en kapsamlı ve en parlak tarzda gösteren aynanın da insan olduğunu söyler ve insanları kendilerini okumaya davet eder:

*"İnsan, üstünde nakışları görünen Esmâ-i İlâhiyyeye âyinedârlık eder. Otuzikinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfının başında bir nebze izâh edilen insanın mahiyet-i câmiasında nakışları zâhir olan **yetmişten ziyade esmâ vardır**. Meselâ: Yaradılışından Sâni', Hâlık ismini ve hüsn-ü takviminden Rahman ve Rahîm isimlerini ve hüsn-ü terbiyesinden Kerim, Lâtif isimlerini ve hâkezâ... Bütün â'za ve âlâtı ile, cihazat ve cevârihi ile, letâif ve mâneviyatı ile, havas ve hissiyatı ile ayrı ayrı esmânın ayrı ayrı nakışlarını gösteriyor. Demek nasıl esmâda bir ism-i âzam var, öyle de o esmânın nukuşunda dahi bir nakş-ı âzam var ki: O da*

insandır. Ey kendini insan bilen insan! Kendini oku... Yoksa hayvan ve camid hükmünde insan olmak ihtimali var!” [90]

Bu ifade, bazen yanlış anlamalara sebep olan “*Allah insanı Rahman suretinde yaratmıştır*” hadisi ve Hıristiyan âlemindeki karşılığı olan“*İnsan Allah’ın imajında yaratılmıştır*” sözünü de izah sadededinde şöyle der; ”*Cenab-ı Hak hakkında suret muhal olmasından, suretten murat, sirettir, ahlak ve sıfattır*”[91].

Buradaki ahlaktan murat ise, ahlak-ı İlâhiye ile muttasıf olup, Cenab-ı Hakk’a mütezellilane tevekkül edip, acz, fakr, kusurunu bilerek dergahına abd olmaktır. Yani Allah’a hakiki kulluktur. Bir başka ifade ile, insanın fiil ve davranışlarında Allah’ın isimlerinin tecellilerine uygun hareket etmesidir. Mesela, şefkatli ve merhametli olması, O’nun Rahim ismiyle; temiz olmak, Kuddüs ismiyle; nizamlı ve intizamlı olmak Nazım ismiyle, ölçülü olmak Mukaddir ismiyle, iylik yapmak, ikramda bulunmak Muhsin, Kerim ve Rahman isimleriyle her işinde faydalı ve hikmetli hareket etmek Hakîm ismiyle ahlaklanmak ve sıfatlanmaktır. Bu şekilde hareket etmek hem hayatı tanzim eden güzel bir adet ve hem de güzel bir ibadettir. Aynı zaman Allah’a kulluk manası da böyle bir davranış içerisinde bulunmaktır.

İşte Peygamberimizi ahlakın ve kulluğun en yüksek mertebesine çıkaran sır da, Onun Allah’ın bütün isimlerine azami mertebede ayna olmasındadır.

4.3.7-Yeni Bir Bakış Açısıyla Varlıklar

Mânâ veya madde-dışı varlıklara ışık tutmak için birçok basit zihinsel deneyler yapabiliriz. Meselâ 99 gram kâğıt ve 1 gram mürekkepten oluşan 100 gramlık bir kitabı göz önüne alalım ve bunu üzerine rastgele 1 gram mürekkep dökülmüş 99 gram kâğıt ile karşılaştıralım. Madde olarak, 100 gramlık bir kitap ile 100 gramlık mürekkepli kâğıt arasında hiçbir fark yoktur. Bunları madde tahlili yapan bir laboratuvara göndersek her ikisi de aynı tahlille geri gelir. 100 gramlık kitap ile 100 gramlık mürekkepli kâğıt madde olarak aynı olduğuna göre, bunların aralarındaki her fark mânâ ile alakalıdır ve dolayısıyla manevîdir. İşte kitap için mânâ denen şey, kâğıt ve mürekkep dışındaki her şeydir. Kitap görünüşte mürekkep ve kâğıttan oluşan, gözle görülen ve elle tutulan maddî bir varlıktır. Ama aslında kitabı kitap yapan içindeki mânâlardır ve kitabın maddesi manevî varlığı olan mânâsı yanında bir hiç gibi kalır.

Zaten son yıllarda gittikçe yaygınlaşan ve onlarcası bir tek CD'ye veya flash belleğe sığan elektronik e-kitapların ne kâğıdı vardır ve ne de mürekkebi. Kelimeler adeta ekran sahifelerinde ışığa dönüştürülen elektrik enerjisiyle istenilen renkte yazılıp bozulabilmektedir. Hatta denilebilir ki, kitap denen şey mânâların sahifelerde görünmesini sağlayan bir perdedir, bir ekrandır, bir kılıftır, bir dürbündür.

100 gramlık kitap ile 100 gramlık mürekkepli kâğıt madde olarak aynı olduğuna göre, bunların aralarındaki her fark mânâ ile alakalıdır ve dolayısıyla manevîdir. İşte kitap için mânâ denen şey, kâğıt ve mürekkep dışındaki her şeydir.

Madde ve mânâ ilişkisini anlamaya yardımcı olacak diğer bir örnek de güldür. Şöyle ki: Birbirinin tamamen aynı olan iki gül alalım ve bunlardan birisini iyice ezerek çamur haline getirelim. Sonra da bu iki gül arasında bir fark olup olmadığını soralım. Herhalde böyle bir soru çok tuhaf bulunur ve gülün bir parça çamur ile mukayese edilemeyeceği söylenir. Ancak gül ile onun çamur ikizi bir kimya laboratuvarına gönderilecek olursa, her ikisinin eşdeğer olduğu raporu gelecektir. Yani madde olarak, bir gül ile onun ezilmesinden oluşan çamur arasında hiç bir fark yoktur. Ama bunlar farklıdır ve aralarındaki fark madde olmadığına göre tamamen mânâdır. (Hiç kimse herhalde bunlar madde olarak aynı şeydir diye gül yerine gül çamuru vermeyi düşünmez).

Demek gülün çamurunda olmayan her özellik ve hasiyet, mânâ ile alakalıdır ve mânâsı yanında gülün maddesinin kıymeti neredeyse bir hiçtir. Yani gülü gül yapan maddesi değil, o maddede tezahür eden mânâdır. Gül adeta bir mânâ taşıyıcısıdır ve güzel mânâlar göndermek istendiğinde akla gelen ilk şey güldür. Gülü alan kişi de gülün maddesini değil, gönderilen güzel mânâları alır ve hisleriyle emer ve zevk eder. Tabii yanlışlıkla gözü maddeden başka bir şey görmeyen mânâdan habersiz birilerinin –inek veya eşek gibi- eline geçmezse. İşte insan ile hayvan arasındaki en temel fark, bu tür yüzlerce manevî hisler ve midelerdir. Yani hayvanda bir, insanda ise yüzlerce mide vardır ve bunların biri hariç hepsi mânâ ile alakalıdır. O yüzden yemek için yaşamak aslında insanlıktan istifa etmektir.

Gülü güzel yapan herhalde atomlarındaki güzellik değildir. Zira canlı bir güldeki bir hidrojen veya azot atomu ile ezilip çamur haline getirilmiş bir güldeki

hidrojen veya azot atomu – elmas ile grafitteki karbon atomlarının aynı olması gibi-tamamen aynıdır. Parçalarında olmayan bir şey bütününde olamayacağına göre (korunum kanunu), gülün güzelliği kendisinden yani maddesinden değil, dışarıdan gelir – aynen elmasın göz kamaştıran pırıltılarının dışarıdaki bir ışık kaynağından geldiği gibi-. Gül ve diğer güzel şeylerin özelliği, aynen elmasın özelliğinin ışığı alıp büyüleyici bir şekilde yansıtabilmesi olduğu gibi, bu güzelliği alıp yansıtabilmeleridir. Bu da kâinatta madde (ve zaman) ile ilgisi olmayan yaygın bir güzelliğin ve dolayısıyla bir güzellik katmanının, olmasını gerektirir. Eski Yunanlılar bile bu mânâyı hissetmişler ki, bu katmanı "güzellik tanrıçası" Venüs veya Aphrodite olarak kutsallaştırmışlardır.

Başka bir örnek olarak da bir sineği gözlemleyelim. Diğer canlılar gibi, sineğin de temel yapı taşları hidrojen, oksijen, azot ve karbon atomlarıdır. Bunlar da diğer atomlar gibi elektron, proton ve nötronlardan oluşur. Yani tüm varlıklar, canlı olsun cansız olsun atomlardan veya atomaltı parçacık olan; elektron, proton ve nötronlardan yapılmışlardır ve bu temel yapı taşlarını bir arada tutan harç da kuvvetlerdir. Şimdi yeni ölmüş bir sineği canlı bir ikizi ile yan yana koyup karşılaştıralım. Ölümle madde kaybı veya kazancı olmadığı için, bu iki sinek madde olarak birbirinin aynıdır. O zaman diyebiliriz ki, canlı ve ölü sinek arasındaki; hayat, görme, işitme, nizam, güzellik, şuur, sevgi, vs. gibi farklar madde dışıdır, yani mânâdır.

Hayat Nedir?

Canlıların temel yapıtaşı olan atom veya moleküllerde hayat diye bir unsur yoktur. Yapıtaşında olmayanın bütününde olamayacağına göre, hayat madde olamaz. O halde hayat, madde-dışı bir şeydir, yani mânâdır ve zaman ve mekâna tâbi değildir. O zaman kâinatta yaygın bir 'hayat' katmanı vardır ve bu hayat ışığını alabilen her şey, maddî vücudu olsun veya olmasın, canlıdır.

Hayat, madde-dışı bir şeydir, yani mânâdır ve zaman ve mekâna tâbi değildir.

Gözlemler, dünyadaki tüm canlıların ortak vasfının su ihtiva etmeleri olduğunu gösteriyor. Bu yüzden başka gezegenlerde hayat aramak, su arayarak yapılır. Ama su, hayatın kaynağı değildir ve olamaz. Çünkü iki hidrojen ve bir oksijen atomundan oluşan su molekülünde hayat diye bir şey yoktur ve suyun kendisinde olmayan bir şeyin kaynağı olduğu iddiası abestir. Tıpkı, rengarenk

pırıltılarıyla göz kamaştıran elmasın ışık kaynağı olduğu iddiası gibi veya televizyon aletinin ekranında görülen görüntülerin kaynağının bizatihi ekranın kendisi olduğu iddiası gibi.

4.3.8-Maddede İrade Diye Bir Şey Yoktur

Büyük patlama ile öngörülen maddî kâinatta her şey, fizik kanunlarına tâbidir ve dolayısıyla canlı veya cansız her şeyin hangi hareketi yapacağı önceden bellidir. ‘Determinizm’ olarak bilinen bu felsefî görüşe göre, fizik kanunlarını ihlal anlamına gelen irade diye bir şey olamaz. Zaten maddenin yapıtaşlarında irade diye bir unsur yoktur. Ancak irade’nin varlığı gözlemlerle sabittir, ispatlanabilir ve dolayısıyla bilimsel bir gerçektir. Cansızlarda fizik kanunları tam hâkimdir ve cansız maddelerin bir etkiye nasıl tepki vereceği önceden bellidir.

Ancak kast ve irade sahibi canlılarda durum böyle değildir. Bu gözlem bile tek başına kâinatın yalın madde-enerjiden oluştuğu önkabülünü yıkmaya yeterlidir.

Hayvan ve insanlar fizik kanunlarına tâbi olmakla beraber, onların mahkûmu değildir ve serbest iradeleriyle fiziğin öngöremeyeceği birçok hareketleri yapabilirler.

Bir teorinin doğruluğunu ispatlamak mümkün olmayabilir, ama yanlışlığını ispatlamak gayet kolaydır ve bunun da en basit yolu gözlemlerle çeliştiğini göstermektir. Bir örnek vermek gerekirse, nehre bırakılan bir tahta parçasının su içinde ne tür hareket edeceği ve hangi zamanda nerede olacağı önceden bilinebilir. Çünkü hareket nehir ve tahtanın bırakma anındaki fizikî durumları ile beraber ilgili fizik kanunlarına bağlıdır ve cansız olan tahtanın buna karşı çıkması söz konusu değildir. Nehre atılan canlı bir bitki için de aynı şey söz konusudur, çünkü canlı olmalarına rağmen bitkilerde irade yoktur.

Ancak nehre bir hayvan veya insan bırakılacak olursa, ne olacağını kimse kesin olarak öngöremez. Çünkü hayvan ve insanlar fizik kanunlarına tâbi olmakla beraber, onların mahkûmu değildir ve serbest iradeleriyle fiziğin öngöremeyeceği birçok hareketleri yapabilirler. Hatta akıntıya zıt yönde de gidebilirler.

Bu basit deneyden de görülebileceği gibi, kâinatta madde ve kuvvet ile beraber bunların cinsinden olmayan bir iradenin varlığı gözlemlerle sabit olup ispatlanabilir ve dolayısıyla bilimsel bir gerçektir. Cansız varlıklarda ve genellikle

bitkilerde fizik kanunları tam hâkimdir ve bu varlıkların bir etkiye nasıl tepki vereceği önceden bellidir. Ancak kast ve irade sahibi canlılarda durum böyle değildir. Bu basit gözlem bile tek başına kâinatın sırf maddeden oluştuğu önkabulünü yıkmaya yeterlidir.

Zaten madde-dışı bir irade boyutu olmasaydı, gelecek net olarak bilinecekti ve insanlar adeta şuursuz robotlar gibi olacaktı. Ve de yaptıklarından sorumlu olmayacaklardı. Aynen arızalanan bir robotun sebep olduğu zarardan sorumlu tutulamayacağı gibi.

Maddeye olan bu çakılmışlık önde gelen birçok düşünürü bile müşkül durumda bırakmıştır. Meselâ Albert Einstein fiziğe olan kesin inancı yüzünden katı bir determinist oldu ve insanların bile serbest iradesinin olmaması gerektiğini ifade etti:

"*İnsanların hareketleri bilardo topu, gezegenler ve yıldızların hareketleri kadar önceden bellidir. İnsanların hareketleri kontrolleri dışında fizik ve psikolojik kanunlarca belirlenir. Bir böcek için de belirlenmiştir, bir yıldız için de. Hepimiz - insanlar, bitkiler veya kozmik toz – görülmez bir müzisyenin uzaklarda ahenkle çaldığı esrarengiz bir nağmeyle dans ediyoruz*."[92]

Hâlbuki Esma-yı İlahiye açısından bakılınca, irade, şuur sahibi canlılarda madde-dışı 'Mürid' isminin bir tecellisi olarak görülür. Yani bu ismin tecellisi olarak herkesde cüz'i irade vardır. Mahiyeti tam olarak bilinmese bile, herkes vicdanen anlar ki, kendisinde cüz'i bir irade vardır. Yani insanda bir şeyi yapmak veya yapmamak şeklinde olan niyet ve arzu, onun cüz'i iradesinin varlığını gösterir. İnsan, rüzgar önünde hareket eden bir yaprak gibi değildir.

Fizik Kanunları

Kanun ve kurallar tüm dünyada düzen ve huzurun temelleridir ve bu, kâinatta da böyledir. Meselâ sadece yerçekimi kanunu iptal oluverse, her şey havada uçuşmaya başlar ve tam bir kaos olur. Bir ülkedeki kanunlar o ülkede yaşayanların genel iradesini, kâinattaki, kanunlar da tüm kâinatta hükümferma olan kâinata ait iradeyi yansıtır. Ülkelerde polisiye kuvvetler bireylerin kanunlara itaatini sağlar. Kâinatta

Fizik kanunları hükmettikleri maddeden kaynaklanmazlar; onlar dışarıdan bir yerden geliverirler – yani bildiğimiz madde-enerji kâinatı dışından.

ise, bu işi kâinata ait kuvvetler ve etkiler yapar. Yani yaptırılır. Tıpkı yer çekimi kuvvetinin dünyada her şeyin yerçekimi kanununa itaatini sağlaması gibi.

Kanunlar madde değildir ve o yüzden de zaman ve mekân sınırlamalarına tâbi değildir. Böylelikle her yerde geçerlidir, ama hiçbir yerde değildir. Einstein'in ifadesiyle; "*kâinatın kanunlarında bir ruh tezahür eder*."[93]

Maddenin her zerresinin tüm kanunlara tam itaati ve kanunların ancak maddedeki tezahürüyle görülüp bilinmesi, kuvvet gibi, kanunların da kaynağının madde olduğu önyargısını oluşturmuştur. Ama maddenin temel yapıtaşı olan parçacık veya dalgalarda kanun diye bir unsur yoktur – aynen kanunlara itaat eden insanların vücutlarında 'kanun' maddesi diye bir unsur olmaması gibi.

Kanunlar madde değildir ve o yüzden de zaman ve mekân sınırlamalarına tâbi değildir. Böylelikle her yerde geçerlidir, ama hiçbir yerde değildir.

"Değişik bir Evren" adlı kitabında, 1998 Fizik Nobel Ödülü sahibi Robert Lauglin, fizik kanunlarının kaynağının mikro âlemde olmadığını ve makro âlemde hiç yoktan tezahür ediverdiğini ifade eder:

"Fiziğin en temel kanunları – Newton'un hareket kanunları ve Kuantum mekaniği gibi – aslında tezahürseldir. Bu kanunlar büyük madde yığınlarının özellikleridir ve onların kesinliği çok yakından tetkik edildiğinde, hiçlik içine kayboluverirler."[94]

Başka bir ifadeyle, fizik kanunları hükmettikleri maddeden kaynaklanmazlar; onlar dışarıdan bir yerden geliverirler – yani bildiğimiz madde-enerji kâinatı dışından. Hava durumu gibi bazı basit organizasyon fenomenlerini inceledikten sonra Lauglin şu kanaate varır:

"*Bu basit durumlarda biz ispat edebiliyoruz ki, organizasyon kendine has bir mana ve hayat kazanabilir ve kendisini oluşturan parçalarına nüfuz etmeye başlayabilir. O yüzden fizik biliminin bize söylemesi gereken şey bütünün parçalarının toplamından fazla olmasının sadece bir kavram değil, fiziksel bir fenomen (hadise) olduğudur. Tabiat sadece mikroskobik kurallar tabanı tarafından değil, aynı zamanda güçlü ve genel organizasyon prensipleriyle düzenlenmektedir*."[95]

"*Fizik kanunu genellikle yalın düşünceyle öngörülemez, deneysel olarak keşfedilmesi lazımdır*."[96]

Bunlar, gözlemlere dayalı olarak, bütünün Büyük Patlama kaynaklı madde-enerjiden oluşan parçalarının toplamından daha fazla olduğunu tesis eden çok kuvvetli ifadelerdir.

Bediüzzaman da buna şöyle işaret eder:

"Evet, mecmû'da bir hüküm bulunur, ferdde bulunmaz."[97]

O halde bütündeki 'fazla'lar madde-dışı veya mana olmak ve Bediüzzaman'ın 'Esma' olarak tabir ettiği madde-dışı kâinatlardan gelmek zorundadır. O madde olan fizik kısmını ve hem de madde-dışı olan metafizik konusunu beraber değerlendirir ve şöyle der:

"*Evet, tabiatın iki ciheti vardır. Biri zahiridir ki, ehl-i gaflet ve dalâletçe hakikat zannedilmiştir. Diğeri bâtınıdır ki, san'at-ı İlâhiye ve sıbğa-i Rahmâniyedir. Tabiata ilâveten iddia edilen kuvvet ise, Hâlık-ı Hakîm-i Alîmin cilve-i kudretidir.*

Demek ki, tabiatın bir zahiri, yani görünen yönü vardır. Atom üstü âlem olarak ifade edilen yönüdür. Bir de tabiatın bâtini, yani kuantum mekaniğine tâbi olup görünmeyen atom altı yönü vardır.

O, tabiattaki bu kanunların atom altı âlem olan görünmeyen kısmının, her şeyi bilen ve gayeli, faydalı olarak yaratan Allah'ın kudretinin cilvelerinin tezahür yeri olduğunu ifade etmektedir. Yani, tabiat kuvveti olarak adlandırılan kanunlar, Allah'ın sonsuz gücünü, hikmetini, ilmini, iradesini gösteren ve bunlarla kendi varlığını ve birliğini bildiren hakikatlardır.

O, atom üstü âlem olan tabiatı anlamadaki yanlışlıklara dikkat çekerek, doğru bilinmesi gereken hususlara şöyle dikkat çeker:

"Ehl-i gafletin sâni olarak telâkki ettikleri tabiata cenah olarak yapıştırdıkları kör tesadüf ve ittifak ise, dalâletten neş'et eden ıztırar neticesinde şeytanların ihtirâ ettikleri hezeyanlardır. Çünkü, müteaddit eserlerimde kat'î bir surette ispat edildiği gibi, harikaların harikası olan şu san'at, ancak ve ancak bütün evsaf-ı kemâliyeyle muttasıf bir Habîr-i Basîrin yed-i kudretinden çıkmamış ise, şu kesif, câmid, mukayyet, miskin, mümkinin eliyle mi şu kâinata giydirilen gömlek yapılmıştır? Yoksa âlemlere giydirilen şu güzel teşekkülleri, nakışları baûda (Sivrisinek) *veya kaplumbağa mı yapmıştır? Hâşâ, sümme hâşâ!"*

Evet, insanda, herşeyde Sâni-i Ezelînin masnûu olduklarına mevcudatın adedince şahitler vardır. Meselâ:

1. Kâinattır. Evet kâinatın ihtiva ettiği bütün zerrat ve mürekkebatın her birisi elli beş lisanla şehadet etmektedir.

2. Kur'ân'dır. Evet Kur'ân, bütün enbiya, evliya ve muvahhidînin kitaplarıyla, sahife-i kevn ve vücudda yaratılan icadî ve tekvinî âyetler Hâlıkın hallâkıyetine âdil şahitlerdir.

3. Mahlûkatın reisi ve resulü, bütün enbiya, evliya, melâikeyle birlikte herşeyin sânii Allah olduğuna ilân-ı şehadet ediyorlar.

4. İns ve cin taifeleri envâen ihtiyacat-ı fıtriyesiyle şahittirler.

5. Ulûhiyet ve hallâkıyetin Allah'a mahsus ve münhasır olduğuna Allah da şehadet ediyor[98].

Karakter ve Ferdiyet

Elementlerin temel yapı taşı olan atomlar elektron, proton ve nötronlardan meydana getirilir. Kâinatta bir kısmı ilk yaratılıştan gelen, yani tabii olarak bulunan, bir kısmı da laboratuvarda füzyon ile üretilebilen 100’den fazla element vardır. Bu elementlerin temel farkı çekirdeklerindeki proton sayısıdır. Meselâ hidrojen atomunda 1, karbonda 6, demirde 26 ve altında 79 proton vardır. Ama tüm protonlar birbirinin aynıdır – aynen pirinç taneleri gibi.

ŞİMDİ DÜŞÜNELİM!
Eğer 6 pirinç tanesini birlikte sıkı sıkı bağlayınca 6’lık bir pirinç dizesi yerine bir mısır tanesi, 26 tanesini bağlayınca bir bakla ve 79 tanesini bağlayınca bir fındık oluyorsa, bunda bir iş var demektir.

Şimdi düşünelim: Eğer 6 pirinç tanesini birlikte sıkı sıkı bağlayınca 6’lık bir pirinç dizesi yerine bir mısır tanesi, 26 tanesini bağlayınca bir bakla ve 79 tanesini bağlayınca bir fındık oluyorsa, bunda bir iş var demektir. Veya 6 beyaz adam bir araya gelip kenetlenince dev bir zenci adama ve ayrıldıkları zaman da tekrar 6 beyaz adama dönüyorlarsa... Daha da acayibi, iki mühendis kenetlenince bir tıp doktoruna ve üç mühendis kenetlenince bir avukata dönüyorlarsa... Herhalde “pes” deriz.

Karbon, demir ve altının karakterleri birbirinden çok farklıdır, ama belli ki bu karakterler protonların kendilerinden gelmiyor. Çünkü protonlarda ne karbon karakteri vardır, ne demir, ne de altın. Hatta öyle görülüyor ki karbon veya demiri altına çevirmek gayet mümkün – yapmamız gereken tek şey nükleer santrallerde

uranyum atomunu parçaladığımız gibi karbon veya demir atomlarını parçalayıp açığa çıkan protonları 79'luk guruplar halinde bir araya getirmek.

Benzer şekilde, iki hidrojen atomu ile bir oksijen atomu bir araya getirilirse, bu bir gaz karışımı olur ve karışım hidrojen ve oksijenin özelliklerini taşır. Ama iki hidrojen ve bir oksijen kimyevî bir bağ ile birbirine bağlanırsa, özellikleri tamamen değişik olan "su" oluşur. Kimyevî bağları sağlayan kuvvette su veya başka bir bileşik madde karakteri olmadığına göre, bileşimlerin karakterleri nereden geliyor? Öyle görülüyor ki, kâinatta karakterin kaynağı madde-dışı yaygın bir ferdiyyet katmanı vardır. "Ferd" ismi tüm varlıklarda güneş gibi parlamaktadır.

Sevgi ve Şefkat

Kâinatta sevgi ve sevginin muhtelif çeşit ve derecelerinin varlığı konusunda herhalde kimsenin bir şüphesi yoktur. Bu kâinatın varlığının bir sebebi de şefkat olarak görülür.

"*Muhabbet, şu kâinatın bir sebeb-i vücududur. Hem şu kâinatın râbıtasıdır.*"[99]

Sevgilerin de en halisi ve en yücesi, her türlü maddî ve manevî menfaat duygularından arınmış olan şefkattir. Kâinatta yaygın bir anne şefkatinin varlığı gözlemlerle sabittir ve "tabiat ana" tabiri bu gerçeğin bir ifadesidir. Vahşi hayvanlarda bile bu şefkati görmek mümkündür.

"[Rahmet] *hattâ ağacın başındaki yuvada kanatsız, zayıf kuşçuklara annelerini emirber nefer gibi gezdirir, rızıklarını getirttirir. Ve aç bir aslanı yavrusuna müsahhar eder, elde ettiği bir eti yemeyip yavrusuna yedirir.*"[100]

Meselâ bir hücrenin kütlesi bir gramın milyarda biri kadardır. Ama yok denecek kadar küçük olan o hücrede gözlenen ilim ciltler dolusu kitapları doldurmuştur. O yüzden bir hücrenin maddî vücudu ilmî vücudunun yanında adeta bir hiçtir. Hücre adeta bu bilgilerin tecessüm etmiş halidir.

Şefkat hissinin gıdası şefkat etme ve edilme, yani şartsız ve karşılıksız sevme ve sevilmedir. O yüzden maddî menfaat ve maddî hazlara dayalı materyalist felsefede şefkat diye bir şey yoktur ve olamaz. Neticede en ulvî bir his olan şefkat, en süflî bir his olan maddî cazibe yani şehvet ile karıştırılmıştır ve bu derin yanılgı bilim diye takdim edilmiştir. Şefkat en parlak tarzda annelerde tecelli eder ve onları adeta cisimleşmiş şefkate çevirir.

Ancak insanların temel yapı taşları olan hücrelerinde “şefkat” diye maddî bir unsur yoktur ve dolayısıyla varlığı tecrübelerle sabit olan şefkat madde değil mânâdır. O halde kâinatta zaman ve mekân üstü yaygın bir şefkat katmanı vardır ve en şefkatli varlıklar bu katmandan gelen şefkat ışınlarını bir elmas gibi en yoğun tarzda alıp yansıtabilenlerdir.

Varlığı apaçık görülen bu şefkat âlemi, ‘Rahîm’ isminin bir cilvesi olarak ifade edilir:

“***Kâinatta hadsiz rahmetin mevcudiyeti*** *ve hakikatı, aynen* ***güneşin ziyası*** *gibi görünür. Ve ziyanın güneşe kat'î şehadeti misillü, bu geniş rahmet dahi, perde arkasında bir Rahman-ı Rahîm'e şehadet eder.*”[101]

Ve, “*Bütün vâlidelerin şefkatleri, ancak bir lem'a-i tecelli-i rahmettir.*”[102]

Karşılıksız Vermek

İnsanlarda en sevilen hasletlerden biri cömertlik ve ihsandır. Herkes ikram edilmekten hoşlanır ve ikramın büyüklüğüyle orantılı bir lezzet alır. Bu lezzetin hem anlık olan bir maddî boyutu – ki bu hayvanlarda da vardır – hem de zaman üstü olan insanlara has manevî bir boyutu vardır. Meselâ hediye edilen bir paket çikolatadaki en büyük lezzet onları yerken damakta oluşan geçici lezzet değil, o paketi alırken kalpte oluşan ve beraberinde sevgiyi, düşünceyi ve teşekkürü getiren ve akla geldikçe ve düşünce ile eşelendikçe tazelenen kalıcı lezzettir. Yoksa verilen çikolatalara adeta saldırıp onları oburca yemek, adeta hayvanlıktır. Bir demet gül bir öküz için bir anlık bir yeme lezzetinden öte bir şey değildir.

Geniş insanlık boyutunun farkında bile olmayıp hayvanlar gibi hayatını anlık fizikî lezzetler peşinde koşarak geçirmek manevî lezzetlerden bir mahrumiyettir ve insanlık hasiyetlerinin israfıdır.

Ama aynı gül demeti bir insan için – maddî lezzet boyutu bir hiç olmasına rağmen – taşıdığı manalardan dolayı tükenmez bir lezzettir. Bu geniş insanlık boyutunun farkında bile olmayıp hayvanlar gibi hayatını anlık fizikî lezzetler peşinde koşarak geçirmek ise, bir mahrumiyettir ve insanlık hasiyetlerinin israfıdır.

Maddî açıdan bakıldığında karşılıksız vermek kişinin menfaatine zıttır ve dolayısı ile aptallıktır. Bu, hayatın gayesini “menfaat sağlamak” ve ilişkilerin temelini “ortak menfaat” olarak gören materyalist düşünceye tamamen zıttır.

Görünüşte alan kârda, veren ise zarardadır. Ama cömert insanların verdikçe aldığı ve kendini "verme zevki" olarak hissettiren manevî bir haz vardır. Cömertlik, insanlarda en ulvî hislerden biridir ve bu hissin gıdası vermek, yani ikram etmektir. Vererek gıdalanan bu manevî mide verdikçe büyür ve gelişir ve insan için tükenmez bir lezzet kaynağı olur. Veren kişinin insanlık hasebiyle aldığı lezzet, alanların memnuniyetlerinin toplamından büyüktür. Başkalarını memnun etme hisleri, yani insanlık mideleri gelişen kişiler için ikram etmek ve bir güzel söz veya bir tebessümle bile olsa başkalarını memnun etmek, daimî bir lezzet ve memnuniyet kaynağıdır.

Cömertlik, insanlarda en ulvî hislerden biridir ve bu hissin gıdası vermek, yani ikram etmektir. Vererek gıdalanan bu manevî mide verdikçe büyür ve gelişir ve insan için tükenmez bir lezzet kaynağı olur.

Kâinatta, Her Şeye Nüfuz Eden Bir İlim Işığı Görülür

Gözlemlerle sabittir ki, atomdan galaksilere kadar her şeyin madde-dışı sağlam bir ilmî yapısı vardır ve her şey âdeta bir ilim ağı ile örülmüştür (hücre ve cep telefonu gibi). Bilimsel çalışma denen şey, varlıkların bu ilmî vücudunu tam ve doğru olarak ortaya çıkarma gayretlerinden ibarettir. Bu da varlıkların yapısındaki ilim pırıltılarını gözlemleyerek, pırıltıların kaynağı olan kâinatın ilim güneşini akıl gözü ile görmek ve göstermekle yapılır. Meselâ bir hücrenin kütlesi bir gramın milyarda biri kadardır. Ama yok denecek kadar küçük olan o hücrede gözlenen ilim ciltler dolusu kitapları doldurmuştur. O yüzden bir hücrenin maddî vücudu ilmî vücudunun yanında adeta bir hiçtir. Hücre adeta bu bilgilerin tecessüm etmiş halidir.

Kâinatta yerçekimi kuvveti gibi her şeye nüfuz eden ve zaman ve zemin üstü yaygın bir ilim katmanı vardır. Bu madde-dışı (mânâ) ilim katmanından gelen ilim ışığı, bildiğimiz ışıktan farklı olarak maddî beden gözü ile değil, manevî akıl gözü ile algılanabilir.

Kâinatta her şeyin ilim ile yapılıyor olması ve adeta varlıklardan ilim ışıldaması kâinatta her şeye nüfuz eden yaygın bir ilim ışığının varlığını gösterir.

Aynen elmastaki ışık pırıltılarının çevrede yaygın bir ışık âleminin varlığını göstermesi gibi. Ancak varlıkların temel yapıtaşlarında "ilim" diye maddî bir unsur yoktur ve dolayısıyla varlığı konusunda hiçbir şüphe bulunmayan ilim, madde değil mânâdır. Ve kâinatta yerçekimi kuvveti gibi her şeye nüfuz eden ve zaman ve zemin üstü yaygın bir ilim katmanı vardır. Bu madde-dışı (mânâ) ilim katmanından gelen ilim ışığı, bildiğimiz ışıktan farklı olarak maddî beden gözü ile değil, manevî akıl gözü ile algılanabilir. Bu nuranî âlem 'Âlim' ismiyle irtibatlandırılır:

"*İlmin her delili, Zât-ı Alîm'in mevcudiyetine dahi delildir. Sıfat mevsufsuz olması muhal ve imkânsız olmasından bütün hüccetleri Alîm-i Ezelî'nin vücub-u vücuduna kuvvetli ve gayet kat'î bir hüccet-i kübradır* [büyük bir delildir]."[103]

Beş Duyu ve Ötesi

İnsanlarda görme, dokunma ve koklama gibi madde ile alakalı beş temel duyu ile beraber şefkat, adalet, şevk ve hatta altıncı his gibi, madde ile direkt alakası olmayan sayısız duygular vardır. Çevremizi ve varlıkları algılarken genellikle göz ve kulak gibi beş temel duyu organımıza ve onların bağlandığı merkez olan beyine dayanırız. Varlık âlemini madde ile sınırlamanın bir sonucu olarak da beş temel duyuyu maddenin işi, diğer hisleri de maddî etkileşimlerin tezahürleri olarak görürüz. Bu bakış açısının sonucu olarak da, her maddî varlık gibi kimyevî elementlerden oluşan insan beynine bir harikalık atfederiz ve beyni anlamaktaki acizliğimizi itiraf ederiz. Aslında bizim anlamadığımız beyin değil, eşyanın hakikatidir. Beynin müphemliği maddesinden değil, onun tüm tutarsızlıklarımızı ve cahilliğimizi içinde sakladığımız kapalı bir kutu olarak kullanılmasındandır.

Meselâ görme olayına bakalım. Gözlerimiz açıkken gördüğümüze ve kapalıyken görmediğimize dayanarak hemen "görme olayını gerçekleştiren gözdür" sonucuna varabiliyoruz. Aslında bu sonuç görme için gözlüğe bağımlı birinin gözlüksüz göremediğine dayanarak "gören gözlüktür" demesinden pek de farklı değil. Nitekim rüyada gözlerimiz kapalı olduğu halde gayet net olarak görebiliyoruz. Olaya biraz daha bütüncül bakanlar göz ile beraber görme sinyalini beyindeki görme merkezine ileten sinirleri de dikkate alarak görmenin harika bir tarzda beyindeki görme merkezinde oluştuğunu söylerler. Yani, görme oluverir.

Beyin burada cahilliğimizi örten siyah bir örtü olarak kullanılmaktadır. Başka bir ifade ile beyin, adeta tüm bilgileri yutan ve bilginin bile kaçamadığı bir karadeliğe dönüştürülmüştür. Ancak beyindeki görme merkezi denen şey, görme sinirinin bittiği noktadan başka bir şey değildir. Görme merkezi dâhil tüm beynin temel yapıtaşı ise, elementler ve onların da temel yapı taşları elektron, proton ve nötronlardır. Yani bir odun parçasında ne varsa, beyinde de o vardır. Beyindeki yüklü parçacıkların akışından oluşan elektrik akımları ise, bir bilgisayar işlemcisindeki elektrik akımından farklı değildir.

Koku madde-dışı yani manadır ve her molekülün kendine has bir koku alıp yansıtma özelliği vardır. Ancak kokunun kaynağı atomların dizilişi değildir – aynen elmasta pırıltıların kaynağının karbon atomlarını bir kristal tarzında dizilmeleri olmayıp, dışarıdan gelen ışığın olması gibi.

Göz ve beynin yapıtaşlarında "görme" diye bir unsur yoktur ve parçalarında olmayan bir şey bütününde de olamaz. Eğer varsa, başka bir yerden geliyor demektir. Göz ve beyin karbon, hidrojen ve oksijen gibi atomlardan oluşur. Aynı atomlardan oluşan bir ekmek parçasının görme kabiliyeti ne kadar ise, göz veya beynin görme kabiliyeti de o kadardır. Göz-sinir-beyin üçlüsünün yapı taşları olan hücrelerde "görme" diye maddî bir unsur yoktur ve dolayısıyla varlığı tecrübelerle sabit olan görme madde-dışı yani mânâdır. O halde kâinatta zaman ve mekân üstü yaygın bir "görme" katmanı vardır ve manevî bir elmas gibi, bu katmandan gelen görme ışınlarını alıp yansıtabilen varlıklar da gören varlıklardır. Bediüzzaman'a göre bu görme âlemi, "Basîr" isminin bir tecellisidir.

Elmadan portakala kadar tüm meyveler aynı atomlardan yapılmışlardır. Ama tatların meyvelerdeki atomlarla hiçbir ilgisi yoktur.

Göz veya görme merkezinde bir arıza olunca görmenin olmaması, görmenin kaynağının bu organlar olduğunu göstermez – aynen gözlük bağımlıları için görmenin kaynağının gözlük olmadığı gibi. Yani göz için gözlük ne ise, görme için de göz-sinir-beyin kombinasyonu odur. Öyle görülüyor ki, görme merkezi denen şey, bir mânâ olan görme hasiyetinin beyinde yansıdığı veya tecelli

ettiği noktadır. Başka bir tabirle, beyindeki görme merkezi, beden ile ruhun görme hasiyetinin kaynak noktasıdır ve maddeden mânâya bir geçiş köprüsüdür.

Keza, parfümler ve tüm güzel kokulu çiçekler yine hidrojen, oksijen ve karbon gibi atomlardan oluşurlar ve bu atomların hiç birinde "koku" diye bir unsur yoktur. Suyun yapısındaki hidrojen atomu ile bir çiçeğin yapısındaki hidrojen tamamen aynıdır ve tüm atomlar elektron, proton ve nötron parçacıklarından yapılmışlardır. O zaman koku çiçeğin veya parfümün neresindedir? Hatta pis kokulu şeyler de aynı temel parçacıklardan oluşurlar. Öyle görülüyor ki, koku maddede tezahür eder, madde ile taşınır, ama madde değildir. O halde koku madde-dışı yani manadır ve her molekülün kendine has bir koku alıp yansıtma özelliği vardır. Ancak kokunun kaynağı atomların dizilişi değildir – aynen elmasta pırıltıların kaynağının karbon atomlarını bir kristal tarzında dizilmeleri olmayıp, dışarıdan gelen ışığın olması gibi. Burada yanılgının kaynağı, iki şeyin beraber gelmesi veya bulunması ve bunların birbirine illet zannedilmesidir. Yani biri gidince, ötekinin de gitmesi ve dolayısıyla birinin diğerinin kaynağı olduğu şeklindeki şartlanmadır.

Benzer şeyler tat için de söylenebilir. Meselâ elmadan portakala kadar tüm meyveler aynı atomlardan yapılmışlardır. Ama tatların meyvelerdeki atomlarla hiçbir ilgisi yoktur. Yani oksijen ve hidrojenin kendine has bir tadı ve bu iki elementin bileşeni olan suyun da bu karışımı andıran ara bir tadı yoktur. O yüzden hiç kimse organik bir molekülün yapısındaki atomlara bakıp tadını tahmin edemez. Belli ki tat da değişik atom dizilimlerinde değişik şekilde yansıyan – ama atomlarla direkt bir irtibatı olmayan – bir manadır ve tat ancak tecrübe ederek bilinebilir. Hayatında ilk defa tuz gören bir kimyacı, tuzun yapısındaki atomlara bakarak tuzun birçok kimyevî özelliğini doğru olarak tayin edebilir. Ama tuzun yapısındaki sodyum ve klor atomlarına bakarak tadının nasıl olacağı hakkında hiç bir şey söyleyemez.

Elmas: Maddesi ve Pırıltıları

Elmas deyince akla elmasın malzemesi değil, ona canlılık veren ve gözleri ve kalpleri okşayan cıvıl cıvıl rengârenk büyüleyici pırıltıları gelir. Aslında elmasın temel yapıtaşı siyahlığı ve matlığı ile bilinen ve üzerine düşen ışığın neredeyse tamamını emen (ki siyahlığın sebebi budur) karbon elementidir. Elması baştacı yaptıran şey, kesif olan malzemesinin kıymeti ve miktarı değil, kendisi

dışındaki latif bir âlemi (ışık âlemini) içine alıp onun cilvelerini tezahür ettirebilmesidir. O yüzden en kıymetli elmas, büyüklüğü ve ağırlığı en fazla olan değil, saflığı, berraklığı ve kusursuzluğuyla ışığı en güzel bir şekilde yansıtan elmastır. Yani ışığın pırıltılarını en mükemmel şekilde gösteren ve kendisi adeta hiç görülmeyen elmastır. O kadar ki, elmasa bakan sadece ışığın sergilediği güzellikler manzumesini görür ve malzemesi olan karbonu hiç fark etmez.

Herkes bilir ki, elmasın pırıltılarının kaynağı kendi malzemesi değil, dışarıdan gelen ışıktır. Yani gözleri kamaştıran o büyüleyici pırıltılar elmasın yapıtaşı olan karbon atomlarından gelmez; güneş veya lamba gibi dışarıdaki bir ışık kaynağından gelir. Bu, elması karanlık bir odaya götürerek kolayca ispat edilebilir. Görülecektir ki, karanlıkta elmasın pırıltılarından hiçbir eser kalmaz, kendisi bile görülemez. Demek elması elmas yapan ve ona şatafat, güzellik ve bir bakıma hayat veren, dışarıdan gelip onda yansıyan ışıktır ve ışıksız bir elmas ruhu gitmiş ölü bir ceset gibidir.

Elmastan çıkıyor gibi görünen ışığın, dışarıdan geldiğini izah etmeye kalkmak, belki malumu ilam etmektir ve abesle iştigal etmek gibi görülebilir. Çünkü bunun aksini iddia edecek kimse yoktur. Fakat herkesin kolayca kabul edebileceği bu basit gözlem, anlaması ve ulaşılması çok zor bazı mühim hakikatlere çıkan merdiven olabilir ve o yüzden önemi büyüktür.

Şimdi başlangıç olarak şu soruyu soralım: Eğer dünyada karanlık diye bir şey olmasaydı ve güneş vs gibi ışık kaynakları görülmeseydi, yani her tarafta "yaygın" bir aydınlık olsaydı, acaba artık her zaman parıldayan elmastan gelen ışığı nasıl izah edecektik? Yine kolayca bu ışığın dışarıdaki görmediğimiz bir kaynaktan geldiğini mi söyleyecektik veya bu parıltıların kaynağının elmasın kendisi olduğunu mu iddia edecektik? İnsanların genelde görüşlerinin kısa olduğu ve olaylara yüzeysel baktığı dikkate alınırsa, bu sefer cevap hiç de kolay değil. Bu durumda biz yaygın bir ışığın farkında bile olmayacağımız için, muhtemelen nasıl olduğunu anlamasak bile parıldayan ışıkların elmasın kendisinden geldiğini iddia edecektik ve aksini düşünemeyecektik bile. Böylelikle de "derin" bir yanılgıya düşmüş olacak ve çelişkiler ve çıkmazlarla boğuşup duracaktık. Meselâ, tek bir karbon atomunun (veya grafit halinde dizilen birçok karbon atomlarının) ışık vermediğini görecek ve yapıtaşında olmayan bir hasiyetin bütününde nasıl olabileceği temel sorusuna cevap arayacaktık.

Bir kısım araştırmacılar karbon atomunu en ince ayrıntılarına kadar inceleyip ışığın atomun neresinden kaynaklandığını anlamaya çalışırken, ışık vermeyen grafitle ışık veren elmas arasındaki farkın atomlarda değil, atomların diziliminde olduğunu gören diğer araştırmacılar da ışığın sırrını atomların kendilerinde değil, dizilimlerinde yani atomlar arası bağlarda arayacaktı. Delil olarak da elmasın şekli ve kesimi değiştikçe verilen ışığın nasıl değiştiği gösterilecekti. Sonunda birbiriyle çelişen ve kafaları karıştıran birçok teoriler kurulacak, bazı teoriler ret edilirken bazıları da tutarsızlıklarına rağmen daha iyisi olmadığı için bir süreliğine de olsa, kabul görecekti. Ve temel yanılgı içindeki bu araştırmalar "pozitif bilim" ve bu araştırmaları yapanlar da "bilim insanı" olarak takdim edilecekti. Işığın kaynağını dışarıda arama teklifleri ise, akılları gözlerine inmiş bu kişiler tarafından "bilimsel olmayan" bir yaklaşım olarak değerlendirilecek ve dikkate alınmayacaktı.

Bu önyargılı yaklaşım, bilimin önünü açmak yerine bir set oluşturacak ve bilimin önünü tıkayacaktı. Bilim tarihine bakıldığında, bilim dünyasındaki en büyük açılımların "alışılmışın dışında" yaklaşımların sonunda gerçekleştiğini görürüz – Einstein'in bir asır evvel klasik mekaniğin katı kurallarından sıyrılıp izafiyet teorisini kurması gibi.

Yukarıdaki tartışmaların ışığında elması şöyle ifade edebiliriz: Elmas = Karbon + Işık. Yani elması elmas yapan ışıktır, daha doğrusu ışığı içine alıp yansıtabilme özelliğidir. İlginçtir ki, elmasın etrafı da ışıkla doludur, ama biz her tarafı kuşatan o ışığı fark etmiyoruz bile. Bu görmediğimiz ışık aslında uzay dâhil her tarafta vardır, ama biz ışığın pırıltılarını elmas gibi ışığı alıp yansıtan maddelerde görürüz. O yüzden denebilir ki, karbon malzemesinden olan bir şey, eğer ışığı alıp yansıtabiliyorsa elmastır, yoksa grafittir. En harika elmas, ışığı optik bilimi kurallarınca en harika şekilde yansıtandır. Dolayısıyla, elması keserken ve işlerken göz önünde tutulan temel şey ışıktır ve ışığı yansıtma özelliğidir. İyi bir elmas sanatkârı olmanın birinci şartı da, ışığı ve özelliklerini iyi bilmektir.

Görüldüğü gibi, elmasın hakikati ve göz kamaştıran büyüleyici pırıltılarının sırrı ancak her tarafta yaygın olan ışık âleminin varlığını fark edince ve elmasa karbon ve ışık âlemlerinin uyumlu bir birleşimi olarak bakınca anlaşılır. Bu basit gözlem, varlıkların mahiyetini anlamakta sihirli bir anahtar rolü oynayacak ve çevremizi algılayışımızı ve yaratılış hakkındaki anlayışımızı

derinden etkileyecektir. Varlıkları temel katmanlarına ayırma yaklaşımı aynı zamanda bilimin önünü açacak ve insanlığın yücelmesinin ve dünyada gerçek bir medeniyetin kurulmasının çekirdeğini oluşturacaktır.

Beden ve Ruh

Materyalist bakış açısı, tüm varlıklar gibi, insanı da bir madde külçesi olarak görür ve yaklaşık 40 trilyon hücreden oluştuğunu bildiğimiz beden dışında hiç bir şeyin varlığını kabul etmez. Yani temel yapı taşı olarak bir avuç toprak neyse, insan da odur. İnsan da tüm maddî varlıklar gibi sırf madde (veya enerji)'den oluşur ve fizik kanunlarına tâbidir. Zaten determinist felsefenin temel dayanağı da bu bakış açısıdır. Ölüm sonrası bu hücrelerin dağılıp toprağa karışması ile de insan yok olur.

Ölmüş bir insanla canlısı arasındaki her fark – hayat, görme, işitme, akıl, şuur, bilgi, irade, sevgi, haz alma ve ızdırap çekme, hayal etme, rüya görme, benlik, hırs gösterme, cömertlik, san'at anlayışı, adalet hissi ve ebedi yaşama arzusu gibi – madde dışıdır. Madde-dışı ve dolayısı ile zaman ve mekân üstü olan bu sıfatların toplamına mana veya ruh denir. Maddeci bakış açısı bu manayı maddenin etkileşimleri (her ne demekse) sonucu oluşan geçici tezahürler olarak görür.

Manayı yani ruh öz ve esas varlık, maddeyi ise kabuk veya elbise olarak ele alanlar, Ölümü de, bu gerçek insan varlığının beden kılıfını terk etmesi olarak değerlendirirler:

"[Ruh] *müddet-i hayatta, tedricî cesed libasını değiştiriyor. Mevtte ise birden soyunur. Gâyet kat'î bir hads ile belki müşahede ile sabittir ki, **cesed ruh ile kaimdir**.*"[104]

Beyin aslında bedenin kontrol merkezidir – aynen pilot kabinin bir uçağın koca gövdesinin kumanda merkezi olması gibi.

Varlığı maddeden ibaret görenler ve dolayısıyla ruhun varlığını reddedenler de beden ile beraber bedene nüfuz eden bir mananın varlığının ve onun madde-üstü özelliklerinin farkındadırlar. Ancak onlar kolaycılığa kaçıp ruhun tercih etmek ve emir vermek gibi tüm özelliklerini beyne vermektedirler. Bunun sonucu olarak da, yapısı bir parça etten pek de farklı olmayan beyne idrakte zorlandığımız adeta ilahlık derecesinde bir harikalık vermek zorunda kalmaktadırlar. Beyin aslında bedenin kontrol merkezidir – aynen pilot kabinin bir

uçağın koca gövdesinin kumanda merkezi olması gibi. Uçağın tüm parçaları vücuttaki sinir ağı gibi iletkenlerle pilot kabinine bağlıdır ve tüm komutları oradan alır. Ama uçağı sevk ve idare eden kumanda merkezi değil, uçağın cinsinden olmayan ve şuur, görme, işitme ve irade gibi uçağın malzemesinde bulunmayan özelliklere sahip olan bir pilottur. Pilotlar greve gidince uçaklardan hiçbir şey eksilmez, ama tüm uçaklar yerde hareketsiz kalır. Pilotun (veya uzaktan kumandalı uçaklarda operatörün) varlığını inkârda ve her harikalığı pilot kabinine vermekte ısrar ederek uçan bir uçağı doğru olarak anlamak ne kadar mümkünse, madde-dışı bir ruhun varlığını inkâr ederek ve hayat, şuur, hayal, görme ve irade gibi madde-üstü her harikalığı kalın duvarlı karanlık bir kap içine doldurulmuş olan beyin maddesine atfederek bir insanı doğru olarak anlamak da o kadar mümkündür.

Ruh madde-dışı ve dolayısıyla zaman ve mekân üstüdür ve fizik kanunları gibi maddenin tâbi olduğu hiç bir kısıtlamaya maruz değildir.

İnsan Bir Robot Değildir

Maddeden ibaret bir beden olarak bakıldığında, insanın ulaşabileceği en yüksek seviye gelişmiş bir robotluktur. Teknoloji harikası bir robot yürür, belli işleri gayet iyi yapar, emir alır ve gittiği yeri mekanik olarak görür. Hatta mekanik bir sesle kahkaha bile atar. Ama hiçbir şey hissedemez ve yaptığı hiçbir şeyin farkında olamaz. Kütüphane dolusu bilgi yüklü olsa bile ne bildiğini bilemez. Çünkü harika bir işlemcisi olsa bile, şuuru yoktur. Aklına aniden bir şey gelemez. Başka robotları sevemez veya onlara kızamaz ve onları imha etme planları yapamaz. Güzel bir çiçeği seyredip ondan zevk alamaz, yeni yerler görmeyi arzu edemez. En iyi müziği çalabilir ve bir orkestranın işini görebilir, ama güzel müzik dinlemenin hazzını bilemez. Küçük bir robotu bağrına basıp şefkat gösteremez. Tükettiği bir yakıt veya enerjinin tadına varamaz. Başka bir robota acıyıp ona yardım etmeye kalkamaz. Olup biteni kavrayamaz ve iyi haberle sevinip kötü haberle üzülemez. Depresyon nedir bilemez. Bir gün yaşlanıp robot mezarlığına terk edileceğim diye tedirgin olamaz ve uzun yaşama arzusu nedir bilemez. Geçmişi düşünemez ve gelecek hakkında telaş edemez. Hayal kuramaz ve rüya göremez. Başka robotların komik hareketlerine gülemez. Kendisine bir kaç dakikada kitaplar dolusu bilgi yüklenebilir ve bir anda yabancı bir dili öğrenebilir,

ama yeni şeyler öğrenmekten zevk alamaz, hayrette kalamaz ve yorum yapamaz. Yeni bilgi üretemez ve insiyatif kullanıp programında olmayan şeyler yapmayı deneyemez. Başka bir robotla iletişim kurabilir, ama zevkli bir his alışverişi olan sohbet yapamaz – en gelişmiş bir elektronik beyne sahip olsa bile.

Yani teknoloji harikası bu robot insanı insan yapan hiçbir özelliğe sahip olamaz. Çünkü bunların hiçbirinin kaynağı madde değildir. İnsan ile insan bedeni harikalığındaki bir robot arasındaki her fark, madde-dışı yani manadır. Ve ışığın elmasa yayılması gibi insanın bedenine nüfuz eden bu manaların tamamı ruhtur.

1998 Fizik Nobel Ödülü sahibi Robert Laughlin bedene nüfuz eden manayı şöyle ifade eder:

"Eğer basit bir fiziksel hadise efektif olarak kendisinin gelmiş olduğu daha temel kanunlardan bağımsız olabiliyorsa, biz de olabiliriz. Ben karbonum, ama öyle olmaya muhtaç değilim. Benim yapılmış olduğum atomlara nüfuz eden bir manam var."[105]

Bediüzzaman'ın dediği gibi, beden ruh ile kâimdir ve bedene kıymet veren de ruhtur. Ruh madde-dışı ve dolayısıyla zaman ve mekân üstüdür ve fizik kanunları gibi maddenin tabi olduğu hiç bir kısıtlamaya maruz değildir. İnsanın gerçek mahiyetini anlamanın başlangıç noktası, içine çakılıp kaldığımız maddeden sıyrılıp nazarları madde ötesine çevirmek olacaktır.

4.3.9-Aydınlanma, Mananın da Dikkate Alınmasıyla Başlayacaktır

Müsbet ilmin kaynağı gözlemdir. M.Ö. 5. yüzyılda Empedocles tarafından basit gözlemlere dayanarak her şeyin hava, toprak, su ve ateşten ibaret olduğu ifade edildi ve bu teori yüzyıllar boyunca bilime hükmetti. Ancak 17. yüzyıldan itibaren kâinatın yapısının tekrar sorgulanmaya başlanması ve elementlerin keşfiyle ilmî gelişmelerin önü açıldı ve birçok yeni bilim dalları doğdu. Bugün gayet iyi biliyoruz ki, her şey 100 küsur elementten oluşur ve her madde bu elementlerin bir kombinasyonu olarak ifade edilebilir. Bu açılım birçok yeni kimyevî bileşenin de keşfini ve modern kimyanın gelişimini beraberinde getirdi.

Günümüz bilim dünyasının da ciddî bir saplantısı, her şeyin kaynağının madde (veya onun eşdeğeri enerji) olduğu önkabulüdür. Bu da bilimde tıkanmalara ve çıkmazlara yol açmaktadır. Bilim dünyası artık fark ve itiraf etmelidir ki, maddenin temel yapıtaşı olan parçacık veya enerji dalgasında kuvvet, irade, hayat, şuur, görme, sevgi, güzellik, vs gibi şeyler yoktur ve temel

yapıtaşlarında olmayan bütününde olamaz. Varsa (ki vardır) başka bir yerden geliyor demektir. Artık kâinatın madde-enerjiden oluşan tek katmanlı olduğu yaklaşımının bırakılıp çok katmanlılık, yani varlıkların madde ile beraber kuvvet, irade, hayat, şuur, görme, sevgi, güzellik, vs gibi birbirinden bağımsız madde dışı yani mânâ katmanlarından oluştuğu görüşü ciddî olarak dikkate alınmalıdır. Bu görüş, müsbet ilmin kaynağı olan gözlemlerle tam uyumludur. Bu katmanların kaynağı ile ilgili felsefî tartışmalar, kâinatın büyük patlama öncesi madde-enerjisinin kaynağı ile ilgili tartışmalardan hiç de farklı değildir. Eski Yunan felsefesinde bu katmanların kaynağı Venüs, Eros, ve Themis gibi tanrılara atfedilirdi.

Müsbet bilimcilerin genel yaklaşımı ise "üzümünü ye bağını sorma" tarzındadır. İslâm âlimlerine göre ise, madde-dışı her özelliğin kaynağı Allah'ın isimleridir. O yüzden semavî dinlerin mensupları için eşyayı anlamak esmayı ve dolayısıyla Allah'ı anlamaktır.

Newton'un bir elmanın düşüşünü sorgulaması, fizikte bir çığır açtı. Burada ifade edilen soruların cevabının etkisi, herhalde daha az olmayacaktır. Yüzyılların getirdiği şartlanma ve önyargıdan sıyrılmayı başarmış sorgulayıcı bilim insanları gözlemleyip göstereceklerdir ki, kâinat bir veya iki değil, çok boyutludur. Ve bu boyutlardan sadece birisi içine çakılıp kaldığımız madde ile alakalıdır.

Elmasın hakikati, ancak parıltıların karbon atomlarından veya atomlar arası bağlardan değil de, elmas dışındaki bir ışık kaynağından geldiği fark edilince anlaşılır. Televizyonun hakikati, değişik ses ve görüntü yayınlarının aletin içinden değil, dışarıdaki onlarca yayın katmanından geldiği görülünce, yani televizyon aletinin yayınların kaynağı değil, sadece alıcısı olduğu fark edilince anlaşılır. Eşyanın – bilhassa insanın – da hakikati, maddedeki hayat, şuur, san'at ve güzellik gibi onlarca madde-dışı pırıltıların maddenin parçacıklarından değil, madde-dışı katmanlardan veya paralel kâinatlardan geldiği fark edilince anlaşılacaktır. İnsanlık için gerçek aydınlanma o zaman başlayacaktır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-*"On sekiz bin âlemi, Bir zerrede görmüşüm"* ne demektir?

2-İnsanın farklı midelere sahip olması ne demektir?

3- İnsan, Allah'ın İsimlerine nasıl ayna olur?

4-İnsanın mahiyetinin anlaşılması, niçin fizik âlemle beraber metafizik âlemin de dikkate alınmasına bağlıdır?

BÖLÜM 5

5-İLK İNSANIN YARATILIŞI

5.1-KUR'AN'DA İNSANIN YARATILIŞ DEVRELERİ[106]

Dr. İhsan Şenocak[1], Dr. Ahmet Yazıcı[2]
[1,2]DİB Aşıkkutlu Eğitim Merkezi

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-İlk insanın topraktan yaratıldığı hakikatını kavrar. 2-Cenine ruhun ne zaman gönderildiğini öğrenir. 3- insanın yaratılışı konusundaki Modern tıpla Kur'anın değerlendirmelerini anlar. 4-Nutfenin ne manaya geldiğini öğrenir. 5-Nutfenin geçirdiği devreleri kavrar.	1-İnsanın ilk yaratılışıyla ilgili hangi görüşler vardır? 2-İnsanın anne karnında yaratılışında ilk hücrede ruh var mıdır? 3- İlk hücrenin canlı olmasıyla ruhlu olması aynı şey midir? 4-Ruha bağlı özellikler nelerdir? 5-Hücre bölündüğü zaman ruhu da bölünür mü?

Kur'an-ı Kerîm'e göre Tefsir, Hadis, Fıkıh ilim kabul edildiği gibi, Tıp, Kozmoloji, Tarih, Coğrafya vb. de birer ilimdir. Müslümanlar insanlığın maslahatına olan bütün ilimleri tahsil etmekle mükelleftirler. Fakih, müfessir ve muhaddis âlim kabul edildiği gibi, fizikçi, tıpçı da bu manada âlim addedilir. Nitekim Kozmoloji, Botanik ve Zooloji'den bahseden ayetlerin siyakında (uslup ve tarzında) Allah Azze ve Celle, "*Muhakkak, kulları içinden ancak âlimler, Allah'ın büyüklüğü karşısında heyecan duyarlar*."[107] buyurmaktadır.

İnsanı, neden ve nasıl yaratıldığına dair tefekküre davet eden Kur'an-ı Kerim, bunun nereden başlayacağını tayin noktasında Hz. Âdem'in topraktan yaratılması, neslinin anne karnında teşekkülü ve merhaleleri itibariyle iki boyuttan bahseder.

5.1.1.Topraktan Yaratılma

Bütün canlıların tek bir kökten türeyip geliştiğini savunan Evrim Teorisiyle Kur'an-ı Kerim'in haber verdiği yaratılış merhaleleri her yönüyle birbirinden farklıdır. Zira Evrim, yaratılışı inkâr etmek için ortaya atılan, bu yüzden ispat edilemeyen bir teori, yaratılış ise binlerce yıldır milyarlarca defa gözler önünde cereyan eden bir hakikattir. Ne var ki bazı müslümanlar aşağıdaki ayeti esas alarak insanlarla maymunların müşterek bir kökten türemiş olabileceğini söylemiştir;[108]

"Şüphesiz siz, içinizden Cumartesi yasağını çiğneyenleri bilirsiniz. Biz onlara, 'Aşağılık maymunlar olun!' demiştik."[109]

Evrim, yaratılışı inkâr etmek için ortaya atılan, bu yüzden ispat edilemeyen bir teori, yaratılış ise binlerce yıldır milyarlarca defa gözler önünde cereyan eden bir hakikattir.

Kur'an'ın Evrim'i reddetmediğini savunanların istidlal ettiği, yani delil getirdiği bu ayet-i kerime, Cumartesi gününü ibadete tahsis etmekten imtina eden, deniz kenarına açtığı havuzda toplanan balıkları pazar günü avlayarak Cumartesi'yi ibadete hasretme emrini dolayısıyla da avlama yasağını delmediğini düşünen Yahudileri uyarmakta ve onları istiğfara çağırmaktadır.

Allah'ın (c.c.) emrine uymayan Yahudiler bir anda aşağılık maymuna çevrildi. Fakat bu, Evrimcilerin iddia ettiği gibi uzun bir zaman içerisinde değil, bir anda oldu ve maymuna dönen insanlar üç gün sonra öldü, hiç biri maymun olarak üreyemedi.[110] Ayrıca Evrim'de tekâmül esastır. Bu hadisede ise insanın hayvan olması yani inhitatı söz konusudur.

İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem insan olarak yaratıldı, çocukları da nesiller boyu insan olarak evlendi ve çoğaldı. Kur'an-ı Kerim de sarih bir ifadeyle Hz. Âdem'in tek olduğunu ve topraktan yaratıldığını beyan eder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem insan olarak yaratıldı, çocukları da nesiller boyu insan olarak evlendi ve çoğaldı.

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini var eden; ikisinden birçok erkek ve kadın meydana getirip yayan Rabbinize karşı kulluk vazifenizi yerine getirememekten sakının."[111].

Ayette geçen (خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ) *“Sizi tek bir nefisten yarattı”* ifadesiyle Hz. Âdem’in; (وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا) “*Ondan da eşini yarattı*” terkibi ile Hz. Havva’nın Hz. Âdem’den yaratıldığına, (وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَاء) “*İkisinden birçok erkek ve kadın meydana getirip yayması*” ise bütün bir beşeriyetin Hz. Âdem ve Havva’dan geldiğini işaret etmektedir. Yine Zümer Suresi’nde yaratılışın iki boyutu nazara verilerek, *“Allah sizi bir tek nefisten* (Âdem'den), *sonra da o tek nefisten eşini yarattı.”* denmekte ve ardından, *“Sizi de annelerinizin karınlarında üç katlı karanlık içinde çeşitli safhalardan geçirerek yaratıyor.”* [112] buyrularak topraktan yaratılan Hz. Âdem’in çocuklarının rahimlerde yaratıldığına dikkat çekilmektedir.

Kur’an-ı Kerim eşi kendinden yaratılan Hz. Âdem’in topraktan yaratıldığını sarahaten ifade etmektedir. Buna göre ilgili ayetlerde Hz. Âdem’in -insan olana kadar- geçirdiği devrelere işaret edilmekte ve yaratılış o devrelere isnat edilmektedir.

Allah’ın (c.c.) emrine uymayan Yahudiler bir anda aşağılık maymuna çevrildi. Fakat bu, Evrimcilerin iddia ettiği gibi uzun bir zaman içerisinde değil, bir anda oldu ve maymuna dönen insanlar üç gün sonra öldü, hiç biri maymun olarak üreyemedi.

Allah Teâlâ, Hz. Âdem’i turâb/toprak[113], tîn-i lâzib/yapışkan çamur,[114] sülâle min tîn/çamurdan öz, [115] hame-i mesnûn/değişime uğramış kara çamur [116] ve salsal/kuru çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan[117] yarattığını haber vermektedir.

Ayetlerde zikredilen beş kelimenin her biri, yaratılışın bir devresine tekabül etmektedir. Bu durum kişinin evinin; “Topraktan, çamurdan veya tuğladan bina edilmiştir” demesinden farksızdır. Bu ifadede evin inşaatında kullanılan malzemenin teşekkül süreci ile ilgili bilgi verilmektedir. Evde kullanılan malzemenin cinsi topraktır. Toprak, tuğla olabilmek için çamura dönüşmüştür. Tuğla da çamurun pişirilmiş halidir. Misalde de görüldüğü gibi, topraktan tuğlaya doğru bir tekâmül söz konusudur. Bu durumda toprağın devrelerinden her hangi birini esas alarak; “Ev topraktan ya da tuğladan yapılmıştır” demek yanlış olmadığı gibi, teşekkül süreci ile alakalı hususi bilgi verdiğinden hakîmane bir izah olur.

Hz. Âdem’in topraktan yaratılmasından bahseden ayet-i kerimeler de böyledir. Allah Teâlâ ayetin siyak ve sibakına (öncesi ve sonrasına) göre toprak, yapışkan

çamur, çamur özü, kara çamur ya da kuru çamuru murad etmiştir.

5.1.2-Kur’an’a ve Sünnet’e Göre Anne Karnında Yaratılma

Kur’an-ı Kerim pek çok yerde farklı açılardan yaratılışa dikkat çeker ve cenînin anne karnında geçirdiği merhalelerle alakalı ayrıntılı bilgi verir. Mü’minûn Suresi’ndeki ayetler ise, Hz. Âdem’in topraktan yaratılması, cenînin anne karnındaki merhaleleri, ölüm ve diriliş fasıllarını da bir arada zikrederek insanın nereden ve nasıl gelip, nereye gittiğini şu şekilde tasvir eder:

Kur’an-ı Kerim pek çok yerde farklı açılardan yaratılışa dikkat çeker ve cenînin anne karnında geçirdiği merhalelerle alakalı ayrıntılı bilgi verir.

“Gerçek şu ki biz insanı çamurdan süzülüp çıkarılmış bir özden yarattık. Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfe haline getirdik. Sonra nutfeyi ‘alaka’ya (aşılanmış yumurta/zigot) *dönüştürdük. Peşinden alakayı, bir parçacık et haline* (mudğa) *soktuk; bu bir parçacık eti kemiklere* (iskelete) *çevirdik; bu kemikleri etle kapladık. Sonra onu başka bir yaratılışla insan haline getirdik. Sonra* (Ey insanlar) *siz bunun ardından muhakkak öleceksiniz. Sonra da kıyamet gününde tekrar diriltileceksiniz.”*[6]

İnsanın yaratılışı ve cenînin anne karnında geçirdiği merhalelerle alakalı pek çok hadis rivayet edilmektedir. Abdullah b. Mes’ud’un rivayet ettiği hadis, yaratılışla alakalı detay bilgi veren ayetin[118] tefsiri konumundadır:

“Sizden birinin yaratılışı, annesinin karnında kırk günde toplanıp teşekkül eder. Sonraki kırk günde ‘alaka’; bu kadar müddet geçince de ‘mudğa’ olur. Sonra Allah bir meleği dört kelime ile gönderir. Bu melek onun rızkını, ecelini, amelini, kötü biri mi yoksa iyi biri mi olacağını yazar. Sonra ona ruh üflenir.[119]

Bu hadiste insanın yaratılışının başlangıcı belirtilmekte, ayrıca cenînin rahimde geçirdiği merhaleler ve ruhun üflenme zamanı bildirilmektedir.

Hadiste üç defa tekrar edilen *“kırk gün”* ifadesiyle bir şeyin ardı sıra olma hali mi, iç içelik mi kastedildiği, kırklar arasında zikredilen “sümme/sonra” kelimesi

---

[6] [6] Mü’minun, 12-14. İbn Abbas, Şa’bî, Ebû’l-Âliye, Dahhak, İbn Zeyd gibi sahabe ve tabiun kuşağından pek çok müfessir, ayetin, ‘Sonra onu başka bir yaratılışla insan haline getirdik.’ kısmıyla yaratılışın tamamlanmasının ardından gerçekleşen ruh üflemesinin kastedildiğini belirtmektedir. Bkz. Ebû Ca’fer Muhammed İbn Cerîr et-Teberî, Camiu’l-Beyân an Te’vîli’l-Kur’an, Dâru’s-Selam, Beyrut, 2007, VII, 5910.

ile zamanda mı yoksa ifadede mi tertibin amaçlandığı ictihadî bir mevzudur.

Ayrıca "insan hayatının başlangıcı" terkibi ile döllenme, sinir sisteminin yaratılması, isteğe bağlı hareketlerin olması ya da ruh üflenmesi hadiselerinden hangisinin kastedildiği farklı görüşlerin teşekkülüne yol açmıştır. Buna göre cumhur, yumurtanın spermle döllenip rahme yerleştiği zamanı, insan hayatının başlangıcı olarak kabul etmiş, çoğunluğun dışında kalanların takdirleri ise, dört ayın bitip beşinci ayın girmesi[120], döllenmeden sonra yüz yirmi günün geçmesi, seksen dördüncü gün, üç ay, on iki hafta ve bir küsur ay şeklindedir.[121]

Allah Rasûlü (s.a.v.) mevzuyla alakalı bir başka hadiste ise sadece döllenmenin başlangıcından bahsetmektedir:

Cenînde hayatın başlaması ile ona ruhun üflenmesi birbirinden farklı hadiselerdir. Bu yüzden insan öldükten sonra da hücrelerde hayat bir müddet daha devam etmektedir

"Nutfe üzerinden kırk iki gece geçince, Allah ona bir melek gönderir (ve onun vasıtasıyla) *nutfeyi şekillendirir; işitmesini, görmesini, derisini, etini ve kemiğini yaratır.*[122]

Bu iki hadis birlikte değerlendirildiğinde ortaya şu hakikat çıkmaktadır: Birinci hadis, üçüncü dönemin sonunda yani cenînin üzerinden yüz yirmi gün geçince ruhun üflendiğini, ikincisi ise kırk ikinci günde organların yaratıldığını ifade etmektedir.[123]

Gerek yaratılışla ilgili nasslar, gerekse de tıbbi veriler cumhurun görüşünü desteklemektedir. Nitekim ikinci hadiste kırk ikinci günde yaratılışın pek çok aşamasının tamamlandığı ifade edilmekte, sadece ruhun üflenmesi zikredilmemektedir.[124]

Buna göre ruhun üflenmesi ile insanın yaratılması birbirinden farklı hâdiselerdir.

Hadis, meleklerin görevleri bağlamında değerlendirildiğinde ikinci hadisi birinciye hamlederek anlamak pekâlâ mümkündür. Buna göre ikinci hadiste geçen "nutfe" kelimesi "mudğa" yerinde kullanılmıştır. Bu tesbit dikkate alındığında anlam, "mudğa üzerinden kırk iki gün geçince, yani cenîn; nutfe, 'alaka ve mudğa'dan oluşan kırkar günlük üç dönemi tamamlayınca, Yüce Allah mudğaya dönüşen nutfeye rahim işleriyle görevli meleğin dışında başka bir melek gönderir ve ona tam bir insan sureti verir." şeklinde olur.[125]

Bu bahsin hülasası şudur ki, Allah Rasûlü (s.a.v.) kırkar günlük ilk üç dönemin

ilk merhalesi olan "nutfe"yi zikredip sonuncusu olan "mudğa"yı kastetmiştir.

Nasslardan anlaşıldığına göre cenînin gelişimi iki alanda gerçekleşmektedir. Birincisi hissedilebilir, maddi gelişmedir. Bu alanda bedende peşi sıra gerçekleşen yaratılış halleri görülür.

İkincisi ise gelişmekte olan bedene izafe edilen fakat hissedilemeyen bir terakkidir ki onunla hayat, akletme, irade, tefekkür gibi kabiliyetler ortaya çıkar. Bu ikinci gelişme ruhun cesede üflenmesiyle başlar.[126]

Dolayısıyla cenînde hayatın başlaması ile ona ruhun üflenmesi birbirinden farklı hâdiselerdir. Bu yüzden insan öldükten sonra da hücrelerde hayat bir müddet daha devam etmektedir.[127]

Kur'an-ı Kerîm ve Sünnet-i Seniyye'de zikredilen cenînin merhaleleri, modern tıbbın uzun araştırmalar neticesinde ulaştığı verilerle pek farklılık göstermemektedir.

Kur'an-ı Kerîm ve Sünnet-i Seniyye'de zikredilen cenînin merhaleleri modern tıbbın uzun araştırmalar neticesinde ulaştığı verilerle pek farklılık göstermemektedir. Nitekim Toronto Üniversitesi Anatomi bölümü hocası Keith Leon Moore, çocuğun anne karnında geçirdiği merhalelere dair Kur'an'ın yaptığı sınıflandırmanın XX. Yüzyılda emriyologların yaptığı tarif ve taksimlerden daha üstün ve daha isabetli olduğunu söylemektedir.[128]

Buna göre Modern Tıpla Kur'an-ı Kerim arasında bir kaç mevzuda fark varsa bu, tıbbın yapacağı yeni keşiflerle Allah kelamı olan Kur'an'ın asırlar öncesinden bildirdiği hakikatlere ulaşacağına işaret eder.

5.1.3-Cenîne Ruh Üflenmesi

Ulema cenîne ruhun üflenme zamanı noktasında ihtilaf etmiş ve bu noktada iki farklı görüş ortaya çıkmıştır:

Hanefî, Şafiî, Hanbelî ve Zahirî hukukçuların da içerisinde yer aldığı cumhur, ruhun üflemesinin dört ayın sonunda ya da yüz yirminci günde gerçekleştiğini ifade etmektedir. İbn Hacer bu konuda fukahanın fikir birlikteliği içerisinde olduğunu zikretmektedir.[129]

Bu görüşü benimseyen âlimler aşağıdaki delillerle istidlal etmektedirler:

-Bir önceki bölümde de zikredildiği gibi- İbn Mes'ud'un rivayet ettiği hadiste Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Sizden birinin yaratılışı, annesinin karnında kırk günde toplanıp teşekkül eder. Sonra kırk günde 'alaka'; bu kadar müddet geçince de 'mudğa' olur. Sonra Allah bir meleği dört kelime ile gönderir. Bu melek onun rızkını, ecelini, amelini, kötü biri mi yoksa iyi biri mi olacağını yazar. Sonra ona ruh üflenir.[130]

Cenîn ilk üç aşaması olan "nutfe, alaka ve mudğa"nın her birinin kırk gün olduğu, ruhun üflenmesinin de bunların nihayetinde gerçekleştiği dikkate alındığında söz konusu hâdise yüz yirminci güne ya da dört ayın sonuna tekabül etmektedir.

Hanefî, Şafiî, Hanbelî ve Zahirî hukukçuların da içerisinde yer aldığı cumhur, ruhun üflemesinin dört ayın sonunda gerçekleştiğini ifade etmektedir.

Ebû Hatim de, *"Sonra onu başka bir yaratılışla insan haline getirdik."*[131] ayetiyle, nutfe üzerinden dört ay geçince ona meleğin gönderilip ruh üflenmesinin kastedildiğini ifade etmektedir.[132]

Kurtubî'nin de içinde yer aldığı ulemaya göre ruh üflenmesi dört ay on gün geçtikten sonra, yani yüz otuz günün bitiminde olur.[133]

Bu görüşü benimseyen âlimler görüşlerini şu şekilde delillendirmişlerdir:

İbn Abbas cenîn üzerinden dört ay on gün geçince ona ruh üfleneceğini bunun da eşi vefat eden kadının iddeti olduğunu belirtmektedir.[134]

Ayrıca Kurtubî, ruhun dört ayın bitimi beşinci ayın girmesiyle üflendiğine, anne karnında cenînin bu tarihten sonra hareket etmesinin de buna delalet ettiğini belirtmektedir.[135]

Ne var ki, İbn Abbas'tan nakledilen bu rivayetin senedinde yer alan Muhammed b. Humeyd er-Razî, Buharî ve Nesâî başta olmak üzere pek çok muhaddis tarafından cerh edilmiştir (bu fikrin kabul edilmemesi).[136] Bu yüzden söz konusu rivayet zayıftır. Ayrıca günümüzdeki çeşitli tıbbi aletler de cenînin hareketlerinin daha önceki dönemlerde başladığını tespit etmektedir.

Söz konusu rivayetleri birinciyi esas alarak şu şekilde birleştirmek de mümkündür:

Ruhun yüz yirmi gün geçtikten sonra üflenmesi, döllenmeden itibaren hesaplanırsa yüz otuz güne ulaşır. Ayrıca ruh üflemenin yüz yirminci günde başlayıp yüz otuza kadar devam ettiği yani birinci rivayetin hadisenin başlangıç, diğerinin ise son tarihini bildirdiği kabul edilebilir.

Ayet, hadis ve günümüz tıbbi verilerinden hareketle cenîne dair şunlar

söylenebilir:

1. Cenînin yaratılması birinci kırk günün erken döneminde başlar, ikinci kırkın başlangıcında tamamlanır. Beyin ve sinir sisteminin teşekkülüyle ceninin, tam bir insan görünümüne kavuşması üçüncü kırk günün sonu ve dördüncünün başında olur. Bu dönemden doğuma kadar olan süreç cenînin normal gelişim gösterdiği merhaledir.[7]

2. Fukahanın çoğunluğuna göre cenînin insanî hayatı, ruhun üflenmesiyle başlar. Zira cenînin insan olarak hukuki kimlik kazanması beyinle değil ruhla gerçekleşir.

3. Yukarıdaki hadisten de anlaşıldığı gibi, ruhun üflenmesi yüz yirminci günden sonra gerçekleşir. Nitekim Nevevî, Kurtubî, İbn Hacer, İbn Receb el-Hanbelî ve İbn Âbidîn başta olmak üzere pek çok âlim de bu görüştedir.[137]

5.1.4- Kur'an'ı Kerim'deki Yaratılış Mu'cizesi

Tıp tarihinde cenînin gelişmesiyle alakalı ilmi nazariyelerinin en güçlüsü "bodur cenîn" nazariyesidir.[138]

XVII. yüzyılda bulunan mikroskop 1940'larda gelişmiş haline kavuşana kadar cenînin bir tohumdan çıkan küçük bir ağaç suretinde geliştiği, ilk haliyle son hali arasında yalnızca büyüme noktasında bir farklılık olduğu zannedilmekteydi.[139]

Mikroskop geliştirilip, cenînin yaratılma ve gelişme safhaları tesbit edilene kadar Kur'an-ı Kerim dışında hiçbir eser döllenmeden modern tıbbın anlattığı şekil ve muhtevada bahsetmemiştir.

Döllenmiş yumurtanın teşekkül ve gelişim merhalelerini görüntüleyen cihazların keşfinden önce tıp otoritelerinin önemli ihtilaf mevzularından biri, insanın erkeğin sperminden mi, yoksa kadının hayız kanından mı yaratıldığı idi.

Modern Tıp ise cenînin anne karnındaki gelişiminin bir defada olup bitmediğini, farklı merhalelerden geçerek doğum safhasına geldiğini söylemektedir. Buna göre cenîn hayız kanından yaratılmıştır. Sperm ise, mayanın

---

[7] Bu terkip, hadisleri 40, 45, 42 rakamlarından dolayı muzdarip gören Hayreddin Karaman'ın işkalini de gidermektedir. Farklı rakamlar alt ve üst sınırı belirtmektedir. (Hayrettin Karaman ruh üflemeyle alakalı hadislerde ızdırab olduğunu, "cenini öldürme, cenîn üzerinde tasarrufta bulunma" konusu ile hiçbir ilgisinin bulunmadığını bu yüzden insanın yaratılması ve kaderinin belirlenmesi ile alakalı açıklamalar bağlamında zikredildiğini söylemesi isabetli bir yaklaşım değildir. Karaman, ruh üflemeyi yaratılışın başlangıcı olarak aldığından hadisleri modern tıbbın yaratılışla alakalı ulaştığı verilere de aykırı bulur. Gerçekte ise yaratılış ve ruh üflemesi birbirinden farklı hadiselerdir. Bkz: http://www.hayrettinkaraman.net/yazi/hayat/0077.htm

sütü dönüştürüp peynir yapması gibi bir göreve sahiptir. Sütü dönüştürüp peynir yapan maya gibi, sperm de cenîn üzerinde döllenme dışında başka bir tasarrufa malik değildir. Ne var ki 1775 yılına kadar Batı'da ilmine güvenilen hiçbir tıpçı cenînin, erkeğin sperminin kadının yumurtasıyla karşılaşmasının bir sonucu olduğunu söylememiştir.[140]

Mikroskop geliştirilip, cenînin yaratılma ve gelişme safhaları tesbit edilene kadar, Kur'an-ı Kerim dışında hiçbir eser döllenmeden modern tıbbın anlattığı şekil ve muhtevada bahsetmemiştir.

Yaratılmayla alakalı her iki görüşü de reddeden Kur'an-ı Kerim, on dört asır önce insanın, erkeğin spermi ile kadının yumurtasının karışımıyla oluşan bir nutfeden yaratıldığını bildirmiştir.[141]

İnsanın kadının rahminde "bodur ağaç" gibi değişmeden büyüdüğünün kabul edildiği bir zamanda Kur'an-ı Kerîm, cenînin bir merhaleden başka bir merhaleye intikal ederek yaratıldığını haber verdi.[142]

Bir oturumda Abdulmecid Zindani, ABD'li Anatomi Profesörü E. Marshall Johnson'a, Kur'an-ı Kerîm'in cenînin anne karnında bir anda değil, belli merhalelerden geçerek yaratıldığını ifade ettiğini söyleyince, ABD'li bilim adamı "Bu doğru olamaz." der. Daha sonra ise ikili arasında şu çerçevede bir konuşma geçer; Zindani:

- Kur'an-ı Kerîm'in Miladi 7. asırda insanın anne karnında farklı merhalelerden geçerek yaratıldığını haber vermesi ayetlerle sabit bir mevzudur.

- Hayır! Bu doğru olamaz.

- Niçin bu hükmü veriyor, imkânsız olduğunu söylüyorsunuz? Kur'an-ı Kerîm'in bu mevzudaki ayetleri son derece açıktır; "*Sizi annelerinizin karnında, bir yaratılıştan sonra başka bir yaratılışla (halden hale geliştirip, dönüştürerek) üç karanlık içinde yaratır.*" [143] ; "*Ne oluyorsunuz ki Allah'a büyüklüğü yakıştıramıyorsunuz. Hâlbuki O, sizi merhalelerden geçirerek yaratmıştır*."[144]

Bu ayetleri duyunca sarsılan ABD'li bilim adamı biraz düşündükten sonra, "B*urada üç ihtimal var*." der ve şu hususları sıralar;

1. Ceninin merhale merhale yaratıldığını söyleyen Muhammed'in yanında yüksek teknolojiyle üretilmiş bir mikroskop ya da görüntüleme cihazı olmalı. Ondan istifade ederek cenîn üzerinde araştırma yaptı, kimsenin bilmediği sonuçlara ulaştı ve bize bu bilgileri verdi.

2.Kur'an'da bu bilgiler tesadüfen yer almıştır.

3.Muhammed, Allah'ın Rasûlü'dür.

Abdulmecîd Zindani, ABD'li bilim adamıyla ihtimalleri teker teker münakaşa eder ve nihayet ABD'li, Kur'an'ın i'cazını kabul etmek zorunda kalır.

Birinci ihtimale dair şunlar söylenebilir:

Allah Rasûlü'nün (s.a.v.) yaşadığı asırda insanlar ne büyüteçin, ne de mikroskobun yapımı için gerekli olan sınaî alt yapıya sahipti. Ne Roma'da, ne de İran'da mikroskop yapabilecek teknolojik bir alt yapı vardı. Buna göre Allah Rasûlü'nün (s.a.v.) bir laboratuvar ortamında cenînin anne karnındaki gelişmeleri inceleyip merhaleleri tesbit etmesi daha sonra da bunları insanlarla paylaşması imkânsızdır.

Kur'an-ı Kerîm'in cenînin devrelerinden bahsetmesi tesadüf olamaz. Zira Kur'an-ı Kerim bir değil, birden çok ayette cenînin devrelerinden mücmel ya da mufassal olarak bahsetmektedir. Mevzunun çok sayıda ayette tafsîl edilmesi tesadüfî bir durum olamaz.

Zindanî cenînin rahimde geçirdiği devrelerden bahseden ayetleri okuyup izah edince ABD'li bilim adamı Kur'an-ı Kerim'deki malumatın tesadüfen olabileceği yönündeki iddiasının gerçeğe aykırı olduğunu itiraf etmek zorunda kalır. ABD'li Johnson, Kur'an-ı Kerim'deki yaratılışla alakalı bilgilerin tek isnat noktasının semadan gelen vahiy olduğu yönündeki üçüncü ihtimali kabul eder.[145]

5.1.5-Modern Tıbba ve İslam'a Göre Yaratılış

Modern tıbba göre hamilelik, kadının son hayzı üzerinden on dört gün geçince başlar. Döllenmeden sonra geçen yirmi bir ile otuzuncu günler arasında "alaka", "mudğa"ya dönüştürülür. Yirmi bir ve yirmi sekizinci günler arasında ise sinir sisteminin teşekkülü başlatılır. Otuz beşinci günde üst bölgeler, kırk ikide ise alt taraflar meydana getirilir. Bir hafta sonra sırasıyla üst ve alt kaslar şekillenir ve kan dolaşımı başlatılır. Altıncı haftanın sonu, yedinci haftanın başı itibariyle çalışmaya başlatılan kalp, insan hayatının sonuna kadar faaliyetine devam eder. Yüzün şekillenmesi sekizinci haftada tamamlanır. Cenînin gelişim süreci ise devam eder.

On altıncı haftada (yüz yirminci günde) yeni bir yaratılış başlar. Bu da yirminci haftaya kadar sürdürülür. Bu dönemde beyin, beynin üst bölgeleri ve sinir hücreleri hâsıl edilir. Cenîn bu dönemde hayatta ihtiyaç duyacağı ve insanî fiilleriyle iradî tasarruflarını yerine getireceği bütün organlara sahip kılınmıştır.

Bunlarla da duygu, düşünme, hatırlama ve hayal gibi soyut ameliyeleri gerçekleştirir.[146]

Birinci Merhale

Sağlam Karargâh

Nutfe, lügatta az ya da çok saf su demektir.[147] Istılahta ise erkeğin üreme hücreleri (sperm), kadının üreme hücresi (yumurtacık) ve aşılanmış yumurta (zigot) anlamlarına gelmektedir.[8]

"Sonra onu* (spermi) *sağlam bir karargâhta nutfe/zigot haline getirdik."
Ayet meali

Kur'an'daki kullanımda ise "nutfe"nin "zigot (döllenmiş yumurta)" anlamı öne çıkmaktadır.[148]

Kadınla erkeğin birleşmesinde, erkekten ayrılan 200-300 milyon spermden ancak birkaç yüz tanesi yumurtaya ulaştırılır. İlk temasa geçen sperm tarafından yumurtanın döllenmesi sağlanır Bir kaç dakika sonra dış zar birbirine kaynar. Bu sırada yumurta diğer spermlerin tutunmasına mani olabilmek için spermi içine çeker ve dışarıdaki spermleri uzağa iten bir kimyevî madde salgılanır. Sonuçta içine başka spermlerin giremeyeceği bir zar meydana getirilir ve bu zar gittikçe sertleşir. Sperm ve yumurta hücresinin tüp içerisinde birleşmesi yani döllenmesi sonrası teşekkül eden yeni tek hücreye zigot (nutfe) adı verilir. Zigotun bölünerek rahim içerisine doğru ilerlemesi sağlanır ve hikmetin gereği olarak rahme yapıştırılarak yerleştirilir.[149]

İnsanın bir ağaç gibi rahimde büyüdüğünün farz edildiği bir zamanda yaratılmanın bütün safhalarını ayrıntısıyla anlatan Kur'an-ı Kerim, spermin içeriye, ondan başka hiçbir şeyin giremeyeceği korunaklı bir yerde zigota dönüştürüldüğü şöyle haber verilmiştir:

"Sonra onu (spermi) *sağlam bir karargâhta yumurtanın içine girerek nutfe/zigot haline getirdik."*[150]

Zigotun sağlam bir karargahta geliştiğini Ümmi olan Hz. Muhammed'e (s.a.v.)

---

[8] el-Mevsûatü'l-Fıkhiyye'de şöyle denmektedir; "Bazı müfessirler, nutfenin yalnızca erkeğin spermi olduğu görüşünü benimsemiştir. Gerekçe olarak da insanın,"Tazyikle atılan bir su"dan" (et-Târık 86/6) yaratıldığını bildiren ayeti göstermiş bunun da erkeğe ait sperm olduğunu ifade etmişlerdir. Bazıları da bunun erkeğin spermi ile kadının suyundan oluşan nutfe olduğunu belirtmiştir. Ulema ve müfessirlerin çoğunun kanaati de budur." Bkz. Vizâretü'l-Evkâf ve'ş-Şuûni'l-İslâmiyye, el-Mesvûatu'l-Fıkhıyye, Kuveyt 1409/1989, "Cenin" maddesi, XVI, 117, 118.

Allah Azze ve Celle'den başka kim bildirebilirdi?

Nutfe İçerisinde Şekillenen Varlık

İnsanın saç ve göz rengi dâhil olmak üzere yüzlerce karakteristik özelliği, yumurtayla birleşen spermin içerisinde "nutfe" halinde iken vardır. Bilim adamları bu durumu ancak asırlar sonra tesbit edebilmiştir. Cenînin nutfe içerisinde ilk buluşmada insan olarak şekillendiğini bildiren şu ayetin, insanı yaratan ve ona şekil veren Allah'tan başka bir güce isnadı söz konusu olabilir mi?!

İğne ucundan daha küçük olan cenîndeki özellikleri bir insanın Miladi 7. asırda vahiy olmadan bilmesi tahayyül edilebilir mi?!

"Kahrolası (inkârcı) *insan! Ne nankördür o! Allah onu neden yarattı? Bir nutfeden* (bir hücreli zigottan) *yarattı da ona insan şeklini verdi."*[151]

Ayete göre sperm cenîne dönüşürken insan olmanın pek çok özelliğini taşımaktaydı. İğne ucundan daha küçük olan cenîndeki özellikleri bir insanın Miladi 7. asırda vahiy olmadan bilmesi tahayyül edilebilir mi?!

Cinsiyetin Belirlenmesi

Kur'an-ı Kerim, cenîn nutfe halindeyken cinsiyetin belirlendiğini şöyle haber vermektedir:

"Şüphesiz O, iki cinsi erkeği ve dişiyi, (rahme) *atıldığında az bir sudan* (meniden) *yaratmıştır."*[152]

Ayet, nutfenin (döllemiş hücre) spermin, yumurtanın içine girmesiyle hâsıl olduğunu bildiriyor. Bilim adamları -nutfenin bu döneminde- cinsiyetinin erkek mi, kız mı olduğunu ancak 1932'de icad edilen elektron mikroskobun gelişmiş modelleriyle belirleyebildi.

Kur'an-ı Kerim ise Miladi 7. asırda sperm yumurtanın içine girdiğinde cinsiyetin belirlendiğini haber veriyor. Bununla alakalı yarım asır öncesinde yazılan tıp kitaplarıyla asırlar önce telif edilen tefsirler mukayese edildiğinde görülecektir ki, pek çok müfessir cinsiyetin nutfe aşamasında şekillendiğini söylemiştir.[153]

Nutfe'nin Yürüyüşü

Erkeğin spermi, kadın yumurtasıyla birleştikten sonra nutfenin (döllenmiş hücre) rahme yerleştirilene kadar seyri devam eder. Bu konuda Allah Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Nutfe, rahimde kırk yahut kırk beş gecede yerleştikten sonra, ona görevli melek gelir ve 'Ya Rabbi, şu mahluk şaki mi olacak, said mi olacak?' diye sorar. Bu iki halden biri yazılır. Melek tekrar, 'Ey Rabbim, erkek mi olacak yoksa dişi mi?' diye sorar. Yine bu ikisinden biri yazılır. Ameli, yaşadığı müddet içinde yeryüzündeki ayak izleri, eceli ve rızkı hep yazılır. Sonra bunların yazıldığı sayfalar dürülür. Artık o sayfalara ne bir ekleme yapılır ne de onlardan bir şey eksiltilir."[154]

Bilim adamları, spermin, yumurtanın içerisine girdikten sonra nutfe olarak rahme doğru ilerlemesinin belli bir zaman devam ettiğini, rahme ulaştırıldığında ilerlemenin durup, nutfenin oraya yerleştirildiğini söylemektedir. Allah Rasûlu de (s.a.v.), spermin döllenmeden sonra rahme yerleştirilene kadar sabit olarak bir yerde durmadığını, cinsiyetin de bu süreçte yaratılıp, melek tarafından yazıldığını belirtmektedir. Görüntüleme cihazlarının olmadığı bir zamanda Allah Rasûlü'nün (s.a.v.) rahimlerdeki seyir ve istikrardan bahsetmesinin vahiyden başka bir dayanağı olabilir mi?

Kadınlar Sizin İçin Bir Tarladır

Nutfe rahim duvarını yarar ve açılan toprağın içine giren tohum gibi rahme dâhil olur, daha sonra içeriye doğru çekilir ve üzeri örtülür. Bu yüzden Tıp ve Anatomi kitapları bu dönemi "ekim dönemi" olarak isimlendirir. Embriyoloji uzmanları rahmin bu halini içerisine tohum ekilen toprağa benzetmektedirler. Kuran-ı Kerim bilim adamlarının yakın bir zaman önce gözlemleyebildiği bu ilişkiyi asırlar önce haber verdi ve *"Kadınlarınız sizin için bir tarladır."* buyurdu.[155]

"Men" yerinde "Ma"nın Kullanılması

Yaratılışla ilgili olarak bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

"Allah her dişinin karnında ne taşıdığını, rahimlerin neyi eksiltip neyi artırdığını bilir. O'nun katında her şey bir ölçü iledir."[156]

Sperm yumurtanın içine girdiğinde ceninin cinsiyeti belli olmasına rağmen

ayette akıllı varlıklar için kullanılan “من “ yerine akılsızlar için olan “ما” kullanılmış ve “اللّٰهُ يَعْلَمُ من تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَى” denilmemiştir. Bu kullanımdaki nükte ise “saç renginden göz şekline kadar nutfe”de yaratılan sayısız özelliklerin yanında cinsiyetin sıradan bir hadise olduğunu vurgulamaktır.

Rahimde Eksilme ve Artma

Annenin yumurta ve babanın sperm hücresi birleşip döllendikten sonra bölünerek çoğaltılır. Daha sonra bir kısım hücrelerden plasenta (bebek eşi), geri kalanlardan da farklılaştırılarak bebek hâsıl edilir.[157]

Ayette zikredilen “eksiltme” bebek eşinin teşekkülü sürecindeki bölünmeyi ve buna bağlı olarak “nutfe”deki ayrılmayı; “وَمَا تَزْدَادُ” artırmak ise geride kalan nutfenin büyüyerek çocuğun teşekkülünü sağladığı anlatılmaktadır. Nitekim “nutfeden” ayrılan “bebek eşi” yarım kilo ağırlığında kalırken nutfe büyütülüp çocuk şekline çevrilir.

Kur’an’ın, nutfeden ayrılıp “bebek eşine” dönüştürülen hücrelerin kopmasıyla yaşanan küçülmeyi, geri kalan kısmın ise büyütülerek bebek olmasını haber vermesi mu’cizeden başka bir şekilde izah edilemez.

Kur’an’ın, nutfeden ayrılıp “bebek eşine” dönüştürülen hücrelerin kopmasıyla yaşanan küçülmeyi, geri kalan kısmın ise büyütülerek bebek olmasını haber vermesi mu’cizeden başka bir şekilde izah edilemez.

İkinci Merhale

Nutfe belli bir zaman sonra “alaka"ya dönüştürülür. Nitekim Allah Teala, *“Sonra o nutfeyi alaka* (yapışan şey) *hâline getirdik.”*[158] buyurmaktadır. Bu, cenînde yaşanan ikinci büyük dönüşümdür.

Alaka Mu’cizesi

Lügatte “alaka” bir şeye tutunmak ve yapışmak anlamına gelir. Her çeşit kana “alaka” dendiği gibi, kelimeyi “donmuş kan” olarak anlayan müfessirler de vardır.[159]

Alak Suresi'nde yaratılma, bu ikinci merhaleye isnat edilerek insanın "alak"tan yaratıldığı haber verilmiştir.[160] Arapça'da sülüğe de "alaka" denir. Bir "alaka" olan cenînle, sülük arasında şöyle bir münasebet vardır. Göletlerde yaşayan sülükler su içerken koyunların ve sığırların ağzına yapışarak kan emerler. Suyun içindeki "alaka"nın konumu ne ise, nutfeden "alaka"ya dönüşen ceninin durumu da o dur. Cenîn de alaka da su ile kuşatılmıştır.

Sudaki "alaka (sülük)**" ineklerin ağzına yapışarak, kadındaki "alaka" da rahme yapışarak kan emer. Nutfe'nin "alaka"ya dönüşüp rahme yapışmasını ve sudaki "alaka" gibi kanla beslenmesini, bu yüzden de "alaka"ya** (sülüğe) **benzetilerek muşahhas hale getirilmesini, Allah Rasûlü(s.a.v.)'nün Allah'tan başka bir kaynaktan almış olması mümkün değildir.**

Sudaki "alaka" ineklerin ağzına yapışarak, kadındaki "alaka" da rahme yapışarak kan emer. Nutfe'nin "alaka"ya dönüşüp rahme yapışmasını ve sudaki "alaka" gibi kanla beslenmesini, bu yüzden de "alaka"ya benzetilerek muşahhas hale getirilmesini, Allah Rasûlü (s.a.v.)'nün Allah'tan başka bir kaynaktan almış olması mümkün değildir.

Mudğa

"*Çiğnenmiş bir parça et*"[161] anlamına gelen "mudğa", cenînin "alaka"dan sonraki merhalesine verilen addır. Bu dönemde "alaka" üzerinde, sanki dişlenmiş gibi bir görüntü teşekkül eder. Amerikalı emriyolog Keith Leon Moore, mudğa ile çiğnenen bir şey arasındaki benzerliği gösterebilmek için yerden bir parça toprak alır, dişleriyle çiğner sonra da onu, mudğanın yanına koyar ve şöyle der, "Bu, cenînin 'mudğa hali', diğeri ise dişlerle çiğnenerek yapılan mudğa."[162]

Bir pirinç tanesinden çok daha küçük olan cenînin çiğnem şeklinde olduğunu Allah Rasûlü (s.a.v.) vahiyden başka bir yolla öğrenip aktarması mümkün değildir.

Mudğa ağızda çevrilen bir çiğnem gibi bir şekilden başka şekle girer, lakin üzerinde diş izlerine benzeyen işaretleri hep muhafaza eder. Bir pirinç tanesinden çok daha küçük olan cenînin çiğnem şeklinde olduğunu Allah Rasûlü (s.a.v.) vahiyden başka bir yolla öğrenip aktarması mümkün değildir.

Cenînin kemikleri bu "mudğa"dan neşet eder. Kur'an-ı Kerîm bu durumu şu şekilde anlatmaktadır:

"Sonra nutfeyi alaka yaptık. Peşinden alakayı mudğa (bir çiğnem et) *yaptık, bir çiğnem eti kemik*(lere) *çevirdik* (ve) *o kemiklere de et* (kaslar) *giydirdik."*[163]

Mudğa bir anda kemiğe dönüştürülmez. Bir kısmında hücreler tam olarak şekillenmezken, diğer bölümünde insan cisminin esasını teşkil eden mudğa, ancak nihaî aşamaya yaklaşır. Kur'an-ı Kerim bu durumu şöyle izah etmektedir:

*"Biz, gerçekten de sizi(*n her birinizi) *topraktan, sonra zigottan, sonra alakadan, sonra* (temel özellikleriyle) *teşekkülü tamamlanmış ama* (bütün unsurlarıyla) *henüz tamamlanmamış bir ceninden yarattık."*[164]

Cenîn bu haldeyken onda organların bir kısmının teşekkül ettiğini, diğerlerinin ise henüz ortaya çıkmadığını Ümmi bir Peygamber'in haber vermesi mu'cizeden başka nasıl izah edilebilir?!

Kırk İki Gün Hadisi

Altıncı haftanın sonuna geldiğinde pirinç tanesinden daha küçük olan cenînde beyin, gözler, ağız, iç kulaklar, kalp, akciğerler ve sindirim sistemi şekillenmeye başlar. Bu dönemde cenînin kulakları küçük nokta şeklindedir. Kol ve bacakları da şekillenmeye başlamıştır. Mikroskopla on binlerce defa büyüterek gözlenebilen bu devreler hakkında Allah Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

Altıncı haftanın sonuna geldiğinde pirinç tanesinden daha küçük olan cenînde beyin, gözler, ağız, iç kulaklar, kalp, akciğerler ve sindirim sistemi şekillenmeye başlar.
Bütün bunlar sonsuz ilim, irade ve kudret sahib bir Yaratıcı'yı göstermiyor mu?

"Nutfenin anne rahmine düşmesinin üzerinden kırk iki gün geçince Allah Azze ve Celle ona bir melek gönderir, "mudğa"ya insan şekli verir, kulağını, gözünü yarıp ortaya çıkarır, cildini, etini ve kemiğini meydana getirir."[165]

Kemik Önce Yaratıldı

Yakın zamana kadarki eserlerde cenînde önce etin sonra kemiğin yaratıldığı belirtilirdi. Lakin Kur'an-ı Kerîm'de Cenab-ı Hak şöyle; *"Mudga'yı kemiklere dönüştürdük ve bu kemiklere de et giydirdik."*[166] buyurarak kemiğin etten önce

olduğunu haber vermiştir. Allah Teâlâ daha sonra bu kemiklere adale giydirdi.

Bir İngiliz üniversitesinde hoca, önce etin sonra kemiğin yaratıldığını anlatmış, yıllar sonra kemiğin önce yaratıldığını keşfedince, derste öğrencilerine önemli bir buluşa imza attığını, kemiğin önce yaratıldığını söyleyince, talebeler arasında bulunan bir Müslüman; "Hocam! Kur'an Kerim bunu on dört asır önce haber verdi." deyince, hoca bunun imkânsız olduğunu söyler, nihayet talebe İngilizce bir mealden okuyunca hoca önceliğin Kur'an'a ait olduğunu kabul eder.

Üçüncü Merhale

Kemiklere adale giydirildikten sonra cenînde üçüncü merhale başlar. Bu merhalede cenin gelişmeye, beden de büyümeye devam eder ve nihayet ruhu taşıyacak bir yapıya ulaşır. Ayette geçen "أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ" terkibi, Allah Teâlâ'nın cenîni başka bir şekilde inşa edip ruhu ona yerleştirmesi anlamındadır.

Bu merhalenin iki önemli hadisesi, cenînin maddî manada gelişiminin devam etmesi ve ona ruh üflenmesidir. Bu yüzden Allah Teala bu hadiseyi şöyle ifade buyurmuştur, *"Nihayet onu bambaşka bir yaratık halinde inşa ettik."*[167]

> **Yakın zamana kadarki eserlerde cenînde önce etin sonra kemiğin yaratıldığı belirtilirdi. Lakin Kur'an-ı Kerîm'de Cenab-ı Hak şöyle;**
> *"Mudga'yı kemiklere dönüştürdük ve bu kemiklere de et giydirdik* (Mü'minun, 14)"
> **buyurarak kemiğin etten önce olduğunu haber vermiştir.**

Kâinat'ta hiçbir şey maddeden ve ruhtan yaratılan insana benzemez. O, Kur'an'ın haber verdiği gibi bambaşka bir varlıktır; Hayvan doğar, büyür, gelişir, hayvan olarak yaşar ve hayvan olarak ölür. İnsansa büyür, dahi, âlim, mütefekkir, muslih, kaşif ve mucid olur. Çünkü o ruhuyla bambaşka bir varlıktır.

Bugün bilim, cenînin maddî gelişim safhalarının hangisinde his ve duyguların devreye girdiğini, ruhla bedenin ne zaman ve nasıl birleştiğini bilmekten acizdir. Bu yüzden yaratılışa dair tasnif ve tayinler yapılırken hâlâ pek çok meselede susan Tıp ve Biyoloji, Kur'an-ı Kerim'in Allah Tela'nın "Cenini bambaşka bir yaratık olarak inşa ettiğini" haber verdiği ayetlerle ruhun dördüncü ayın sonunda üflendiğini haber veren hadisleri dikkate alırsa, keşif yolculuğunda daha hızlı mesafeler kat edebilir.

Sonuç

Allah (c.c.), *"Sizi annelerinizin karınlarında, üç karanlık içinde, bir yaratılıştan sonra* (bir başka) *yaratılışa* (dönüştürüp) *yaratmaktadır."* [168] ayetiyle insanları üç karanlık içerisinde, üç aşamada yarattığını haber vermektedir.

Emriyologlar da cenînin anne karnındaki gelişiminin üç embriyolojik aşamadan geçerek tamamladığını söylemektedir. [169] Buna göre yaratılış merhalelerini "nutfe", "mudğa" ve ruhun üflenmesiyle başlayan ve insanı bütün canlılardan ayıran ruh aşaması olarak tasnif edebiliriz.

Evrim yaratılışı inkâr etmek için uydurulan bir teori, zigotun yumurtayla buluşması sonucu başlayan yaratılış süreci ise, Allah Teala'nın kanunlara bağladığı bir hakikattir.

Bir mu'cize olan yaratılışı daha iyi anlayabilmek için mucez ve mu'ciz bir kelam olan Kur'an-ı Kerim üzerinde daha derin okumalar yapma mecburiyetimiz vardır. İslami İlimler okuyan öğrencilerin bir kısmı Tıp Fakültelerinde alanında uzman hocalar riyasetinde master ve doktora yaparsa Kur'an-ı Kerim'in yaratılışla alakalı mu'cizevî beyanları daha derinlikli anlaşılacaktır.

Malum olduğunu zannettiğimiz büyük meçhul olan insanı, vahyin gölgesinde anlama ameliyemiz terakki ettikçe insanlık Evrim Masalından bütünüyle kurtulacak ve Yaratılış hakikatiyle yüzleşecektir.

Olmayan, olma ihtimali de olmayan Evrim masal, Yaratılış ise hakikattir. Yaratılış, binlerce yıldır milyarlarca defa tekrar ederken, yazılı hiçbir kaynakta Evrim'in olduğuna dair kayda değer tek bir malumat yoktur.

Malum olduğunu zannettiğimiz büyük meçhul olan insanı, vahyin gölgesinde anlama ameliyemiz terakki ettikçe insanlık Evrim Masalından bütünüyle kurtulacaktır.

Kaderle İlgili Bir Açıklama

Peygamberimiz bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Sizden birinin yaratılışı, annesinin karnında kırk günde toplanıp teşekkül eder. Sonra kırk günde 'alaka'; bu kadar müddet geçince de 'mudğa' olur. Sonra Allah bir meleği dört kelime ile gönderir. Bu melek onun rızkını, ecelini, amelini, kötü biri mi yoksa iyi biri mi olacağını yazar. Sonra ona ruh üflenir." (Buhari, Kader, 1; Bed'ül-Halk, 6; Enbiya, 2; Tevhid, 28;Müslim, Kader, 1; Ebu Davud, Sünnet, 17; Tirmizi, Kader, 4, 8).

Bu hadiste geçen*, "kötü biri mi yoksa iyi biri mi olacağını yazar"* ifadesiyle ilgili olarak aşağıdaki gibi bir takım sorular sorulmaktadır:

"İnsanın önceden ne yapacağı belli ise, kişi yaptığından nasıl sorumlu tutulabilir?" Ve

"Allah eğer gelecekte olacakları biliyorsa, önceden bilinen bu olayları gerçekleştiren insanların özgür iradeleri olduğundan bahsedilebilir mi?"

"İlim Maluma Tabidir"

Kaderde Cenab-ı Hakk'ın Âlim ismi hâkimdir. O ismin tecellisi olan ilim burada esastır. Bu durum İslam düşünürlerince *"İlim maluma tabidir/bilgi bilinene tabidir"* sözüyle de kısaca ifade edilir. Allah (celle celâluhu) olacakları olacağından dolayı bilmektedir. Fakat bilmesi olanları belirlemez. Çünkü ilim maluma tabidir ve bilme olacakları belirlemez. Öyleyse *"ilim Maluma tabidir"* sözüyle ne kastedilmektedir? Bilindiği gibi ilim/bilgi: Okumakla, araştırmakla, görmekle, dinlemekle bir şeyin ve olayın gerçeğini, hakikatini öğrenmek ve bilmektir. Bilgi; zandan farklıdır. Zan, kesinliği olmayan kanaat, tercih, inanç ve düşüncedir.

Peki, ikinci olarak *"malum nedir ve ilmin maluma tabi olması ne demektir?"* Malum; bilinen şey, ilmin konusu ve ilime konu olan objedir. Malum sözü içine, bilime konu olan ve yaratılan her şey girer. Bu konuda aşağıda geçen örneklemelerin konunun anlaşılmasına yardımcı olacağını düşünmekteyiz:

Önce şu örnek üzerinden konuyu kavramaya çalışalım: Antalya-Isparta karayolu belli bir uzunluktadır. Bu yol, bilgiye konu olan şey olması açısından *"malum"* diye adlandırılır. Biz bu yolun varlığını, 120 km uzunlukta olduğunu biliriz. Buna da *"ilim/bilgi"* denir. Burada bizim bilgimiz/ilmimiz maluma (ilme konu olan şeye) tâbidir, ona uyar ve ona uyduğu için ilimdir. Bu yol 120 km uzunluğunda olduğu için, biz onu 120 km olarak biliriz. Biz yola 120 km dediğimiz için, yol 120 km değildir. 150 km desek de yol 150 km olmaz.

Eğer; Malum ilme tabi olsa ve uysaydı, biz *"bu yol 150 km.dir"* deyince yol 150 km olurdu.

Bilimsel verilerde konunun açıklayıcı başka örnekleri de vardır: İlim adamları, tecrübe ve araştırmalara dayanarak, güneşin hangi gün, hangi saatte tutulacağını önceden tespit ederler. Günü ve saati gelince güneş tutulur. Şimdi şöyle soralım:

"Güneş, onlar 'şu günde şu saatte tutulacak' dedikleri için mi o gün ve o saatte tutuldu, yoksa güneş o gün ve o saatte tutulacağı için mi, bilim adamları o şekilde tespit ettiler?"

Şimdi kader inancı açısından konuya bakalım:

"İlim maluma tabidir" düsturu gereğince, Yüce Allah (celle celâluhu) olanları ve olacakları İlm-i ezelîsi ile bilmektedir. Onun ilmi/bilgisi de maluma tabidir. O böyle bildiği için biz böyle yapmıyoruz, biz böyle yaptığımız ve yapacağımız için o öyle bilmektedir. Malum ilme tabi olsaydı, o öyle bildiği için biz böyle yapacaktık, bu takdirde iranemizi o yönlendirmiş olacak ve hür iradenizle serbest hareketimiz engellenecekti. Hâlbuki Allah (celle celâluhu) olmuş ve olacakları nasılsa öyle bilir. Yani onun ilmi de maluma tabidir.

"Her şey önceden biliniyor muydu?"

Evet, İlm-i Ezelî her şeyi önceden biliyordu. Zaten Allah için önceden ve sonradan biliyordu diye bir şey olmaz. Çünkü Allah için geçmiş, gelecek ve hal hepsi bir anda nazarındadır. Allah'ın yanında bütün kâinat bir atom gibidir. Yani bir atomu nasıl biliyor ve idare ediyorsa, sonsuz kâinatı da yine bir atom gibi görür, bilir ve idare eder. O'nun kudreti için az-çok, büyük-küçük fark etmediği gibi, geçmiş ve gelecek olan her şeyin bilgisi de bir anda O'nun ilmindedir.

"Madem Cenab-ı Hak, İlm-i Ezelîsi ile Cennetlik veya Cehennemlik olduğumuzu biliyor, irademizle gayret sarf etmemize ne gerek var?"[1]

O bizim Cennetlik ve Cehennemlik olduğumuzu bilir. Fakat biz serbest irademizle ne yapacaksak o öyle bilir. O'nun bilmesi bizim irademizi bağlamaz. Çünkü ilmin düsturu malum eşyayı ve varlıkları sadece bilmeye dayanır. O varlıklar ilimle, yani bilmekle dışıran idare edilmez. Yani, bir şey sizin var bilmenizle var olmaz. Yok bilmenizle de yok olmaz. Bir başka ifade ile, bir varlığın özelliklerini ve yerini sadece ilminizle değiştiremezsiniz. Bir varlığın şeklinin, mahiyetinin ve yerinin değişmesi için irade ve kudretin tecelli etmesi gerekir. Allah da kader meselesinde sadece Âlim ismini tecelli ettiriyor. Yukarıdaki yol mesafesinin bilmekle değişmeyeceği gibi.

Hayrı da şerri de yaratan Allah'tır. O'nun külli iradesi bizim cüz'i irademize tâbidir. Biz ibadethaneye gitmek istesek, O bu fiili yaratır. Haram yola gitmek istesek onu da yaratan Allah'tır. Biz cüz'i irademizi kötü yönde kullandığımız için mesuliyeti yüklenmekteyiz.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-İlk insan nasıl yaratılmıştır?
2-İlk insanın yaratılışı ile günümüzdeki yaratılış arasında ne gibi benzerlikler vardır?
3-Nutfe nasıl bir yapıya sahiptir.
4-Gününmüzdeki yaratılışta cenin anne karnında hangi safhalardan geçirilir?
5-Anne karnındaki yaratılışta cenine ruh ne zaman gönderilmektedir?

5.2-İLK İNSANIN YARATILDIĞI ÇAMUR, DNA MOLEKÜLÜ MÜDÜR?[170]

Dr. Uğur Dadalı
Tıp doktoru

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-İlk insanın topraktan yaratılışı ile ilgili çamur şeklinin ve sıfatının neler olduğunu kavrar. 2- Ayetlerde tarifi yapılan çamur şekillerinin, DNA molekülünün farklı koku, şekli ve yapısı ile karşılaştırılabieceğini anlar. 3-İlk insanın çamurdan safha safha yaratılışı ile anne karnındaki yaratılış devrelerinin benzerliğini öğrenir.	1-İlk insanın yaratıldığı çamur şekillerinin kokusu ve yapısı ile DNA molekülünün koku ve şekli arasında ne gibi benzerlik kurulabilir? 2-İlk insanın yaratılışında, çamur olarak adlandırılan yapılar, DNA molekülü olarak alınabilir mi? 3- İlk insanın çamurdan yaratılış devreleri ile anne karnındaki devreleri arasında bir parelellik var mıdır?

Kur'an **"***Andolsun, Biz insanı kararmış, kokuşmuş, kuru, şekillenmiş bir çamurdan yarattık."* **"Hicr, 26"**, **"***Şüphesiz Biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık."* "Saffat, 11", "(Allah), *insanı ateşte pişmiş gibi kuru* (olan) *ses veren bir çamurdan yarattı."* "Rahman, 14" *ve "(Allah) insanı yaratmaya çamurdan başladı."* "Secde, 7" ayeti kerimelerinde insanın temel olarak çamurdan yaratıldığını haber vermiştir.

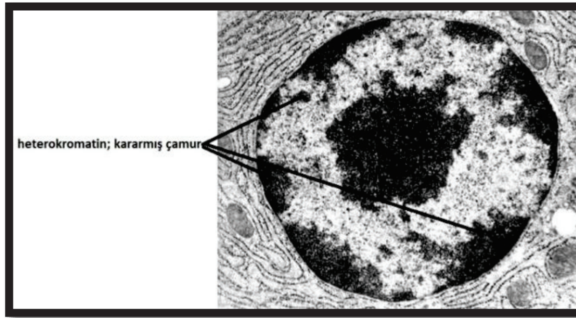
Bilim de insanın DNA (Deoksiribo Nükleik Asit) vücuda geldiğini ortaya koymuştur. Zira insan hücrelerden meydana gelir. Hücre yapısının ve görevlerinin temelini ise proteinler oluşturur. Protein sentezini sağlayan genetik bilgide DNA molekülünde yer alır. Dolayısıyla insan temel olarak DNA molekülünden vücuda getirilmiştir.[171,172, 173, 174, 175]

İnsanın çamurdan yaratılışıyla ilgili yukarıdaki ayeti kerimelerde sözü edilen çamurun DNA molekülü olarak alınması ve anlaşılması da mümkündür.

5.2.1-Kararmış Çamur DNA Molekülü

Protein sentezi DNA (Deoksiribo Nükleik Asit) üzerinde yer alan genetik bilgi aracılığıyla gerçekleştirilir. Her bir protein için özel olan bu bilgi, DNA içerisinde belirli bir sıra ve uzunluğa sahip kodlanmış diziler halinde bulunur. Bu dizilere gen adı verilir. Rahmetin eseri olarak, gerekli proteinlerin gerekli zamanda ve gerekli hücrelerde sentezi bu genlerin uygun hücrelerde ve uygun zamanlarda aktifleştirilmesi ve pasifleştirilmesi ile sağlanır. Bu ise histon modifikasyonu ve DNA metilasyonu denilen birtakım mekanizmalar aracılığıyla gerçekleştirilir. Bunlardan histon modifikasyonları, DNA molekülünü oluşturan kromatin ipliklerinin sıkılaştırılması ve sıkıştırılması ile sonuçlanır. İntizamlı bir şekilde sıkılaştırılmış ve sıkıştırılmış DNA molekülüne heterokromatin adı verilir. Heterokromatin yapıdaki DNA molekülü mikroskop altında koyu, kara renkte izlenir.[176,177]

Koyu renkli bu DNA molekülünün, Kur'an'ın **"***Andolsun, Biz insanı kararmış… bir çamurdan yarattık.'' *"Hicr 26" ayeti kerimesinde, insanın yaratıldığını haber verdiği **"kararmış"** çamur olduğu şeklinde tefsir ve tevil edilebilir (Resim 1).

Resim 1: Heterokromatin DNA: Kararmış DNA: Kararmış Çamur.

5.2.2-Kokuşmuş Çamur DNA Molekülü

Uygun genlerin uygun hücrelerde ve uygun zamanlarda ifade edilmesini sağlayan mekanizmaların iyi bilinenlerinden bir tanesi de DNA metilasyonudur.

DNA metilasyonu, kendisini oluşturan dört nükleotitten birisi olan sitozin nükleotitlerinin metillenmesi ile gerçekleştirilir. Metillenmiş bir bileşik genellikle kötü kokuludur.[178]

Nitekim metillenmiş birer bileşik olan dimetilsülfit ve metil sülfit kötü ağız kokusuna, trimethylamin bileşiği de trimetilaminüri hastalığındaki ağır balık kokusuna yol açar. DNA molekülü de sitozin nükleotinin ihtiva ettiği metil grupları sebebi ile metillenmiş bir bileşiktir. Dolayısıyla DNA molekülü de kimyevî ve muhtemel fiziksel açıdan da kötü kokulu bir bileşiktir.

İşte yukarıda ilk insanın kararmış çamurdan yaratıldığını beyan eden ayete ilave olarak, ilk insanın kokuşmuş çamurdan yaratıldığı da şöyle beyan edilmektedir:

"*Andolsun, Biz insanı kokuşmuş… bir çamurdan yarattık.*" "Hicr 26"

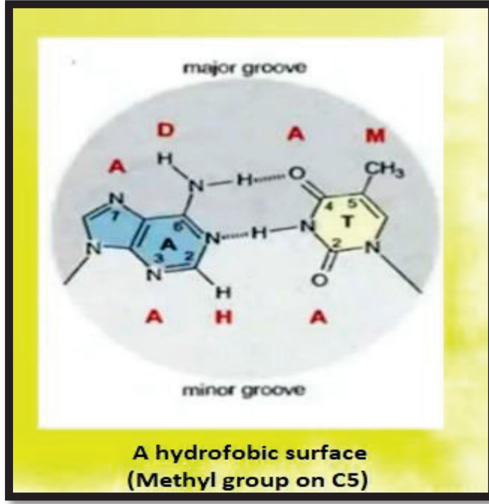
Burada kastedilen kokuşmuş çamur, metillenmiş kötü kokulu DNA molekülü olarak açıklanabilir.

5.2.3-Kuru Çamur DNA Molekülü

DNA molekülünü oluşturan dört nükleotidden birisi olan timin metilasyon sonucu oluşur. Bu nükleotiddeki metil grubu DNA molekülüne hidrofobik, yani ona sudan kaçma özelliğini kazandırır. DNA'ya ayrıca hidrofobik ceplerden oluşan büyük ve küçük oluk şeklinde yapılar hikmetli bir şekilde yerleştirilmiştir.[179, 180, 181]

Hidrofobi; bir molekülün sudan kaçınma özelliğidir.[182] Yani hidrofobik moleküllerin ıslanabilirlikleri çok az veya hiç yoktur. Dolayısıyla böyle moleküller kurudur. DNA da taşıdığı metil grubu sebebi ile hidrofobik bir moleküldür. Yani DNA da sudan kaçan, yani ıslanmayan, kuru bir moleküldür.

DNA molekülünün hidrofobik olmasından kaynaklı bu kuru niteliği, Kur'an'ın; "*Andolsun, Biz insanı kuru… bir çamurdan yarattık.*" "Hicr 26" diye haber verdiği **"kuru"** ifadesini karşılamaktadır (Resim 2).

Resim 2: Hidrofobik DNA: Kuru DNA; Kuru Çamur.

5.2.4-Şekillenmiş Çamur DNA Molekülü

Hücre bölünmesi dışında, DNA molekülünü oluşturan kromatin iplikleri çekirdek içerisinde dağılmış halde bulunur ve mikroskop altında oldukça homojen bir görünüme sahiptir. Hücre bölünmesi esnasında ise genetik bilginin aktarılmasını sağlayacak yapıların oluşturulması için kromatin iplikleri organize edilir ve hikmetin gereği olarak, DNA molekülü kısa ve kalın çubuklar şekline getirilir.[183]

DNA molekülünün bu haline kromozom adı verilir. Kromozomlar mikroskop altında kısa kalın çubuklar şeklinde izlenirler. DNA molekülünün kromozom haline getirilmiş olmasından kaynaklı bu şekillenmiş niteliği Kur'an'ın "*Andolsun, Biz insanı şekillenmiş… bir çamurdan yarattık*." "Hicr 26" ayeti kerimesinde haber verilen çamurun, **"şekillenmiş"** vasfına karşılık gelmektedir (Resim 3).

5.2.5-Yapışkan Çamur DNA Molekülü

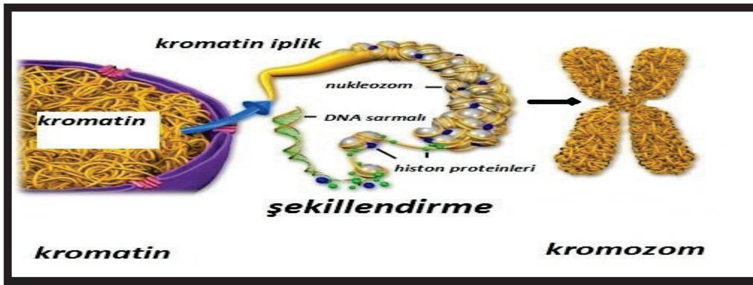
Özenle ayrıştırılmış tabii DNA çözeltileri oda sıcaklığında (25 ^{0}C) ve pH 7,0'de yüksek derecede viskoziteye sahiptir.[184]

Yüksek derecede viskozite, bir molekülün yüksek derecede yapışkan olduğu anlamına gelir. Dolayısıyla DNA yapışkan bir moleküldür. Diğer taraftan, genetik

bilginin kopyalanması, çoğaltılması veya değiştirilmesi gibi çeşitli amaçlarla DNA zincirinin birtakım enzimler tarafından belirli noktalarından kesilmesi neticesinde teşekkül ettirilen DNA uçları, birleştirileceği diğer DNA parçalarının uçlarına karşı yüksek bir bağlanma eğilimine sahiptir. Bu uçlara da bu özellikleri sebebi ile genetik dilinde "**Yapışkan uç**" adı verilir.[185]

DNA molekülünün yüksek viskozitesinden ve kesik uçlarından kaynaklı bu yapışkan niteliği, Kur'an'ın "*Şüphesiz biz onları yapışkan bir çamurdan yarattık.*" ["Saffat,11"]ayeti kerimesinde, insanın yaratıldığı çamurun **"yapışkan"** vasfına karşılık geldiği söylenebilir.

Protein sentezi, DNA molekülü üzerinde yer alan genetik bilgi aracılığıyla gerçekleştirilir. Ancak sentez için DNA üzerindeki bu bilginin bir takım enzimler aracılığıyla önce RNA (ribonükleikasit) adı verilen bir başka molekül üzerine kopyalanması gerekir. Kopyalama işlemi bir takım enzimler aracılığı ile gerçekleştirilir. Bu enzimlerin özelliği DNA molekülüne ancak zincirleri birbirinden ayrılmış durumdayken bağlanabilmeleridir. Dolayısıyla protein sentezi için öncelikle DNA sarmalını oluşturan iki zincirin birbirinden ayrılması gerekir.

Resim 3: Kromozom; Şekillenmiş DNA; Şekillenmiş Çamur.

5.2.6-Ateşte Pişmiş Gibi Çamur DNA Molekülü

Ayırma işlemi iki farklı yolla gerçekleştirilebilmektedir. Bunlardan birincisi; DNA molekülünün fiziksel olarak ısıtılmasıdır. Isıtma, iki zinciri bir arada tutan hidrojen bağlarını kopartır ve DNA zincirlerini birbirinden ayırır. Bu yöntem laboratuvar ortamında ve tüp içinde yapılan çeşitli testlerde DNA zincirlerini birbirinden ayırmada başarı ile kullanılmaktadır.[186]

Bununla birlikte, ısının diğer hücre yapılarına zarar vermesi nedeni ile bu yöntem hücre içerisinde kullanılamamaktadır. Bu sebeple hücre içerisinde DNA zincirlerini birbirinden ayırmada ısı enerjisi yerine, kimyevî enerjinin kullanıldığı

enzim aracılı bir başka yöntem kullanılır. Bu yöntemde de yine DNA zincirlerini bir arada tutan hidrojen bağları bir emirle, pek çok maksat için parçalanır ve çift zincirli DNA molekülü yine tek zincirlerine ayrılır.[187]

Isı aracılı yöntem, “ateşte pişirme yöntemi”‘ne karşılık gelir. Zira bu yöntemde DNA molekülü ısıtılmakta diğer bir deyişle, DNA molekülü ateşte pişirilmektedir. Dolayısıyla bu yöntemin sonunda elde edilmiş DNA molekülü de ateşte pişmiş DNA’ya karşılık gelir. Zira bu yöntemin sonunda elde edilen DNA ısıtma, yani ateşte pişme neticesinde elde edilmektedir.

Enzim aracılı yöntem ise, “ateşte pişirme yöntemi”’ne karşılık gelir. Zira bu yöntemde DNA molekülü ısıtılmamakta, yani ateşte pişirilmemekte, ancak bu yöntemin sonunda da DNA zincirleri sanki ısıtılmış, yani ateşte pişirilmiş gibi birbirinden ayrılmaktadır. Dolayısıyla bu yöntemin sonunda elde edilmiş DNA molekülü de “ateşte pişmiş gibi DNA” ’ya karşılık gelmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere ısıtma, yani ateşte pişirme yöntemi ısının diğer hücre yapılarına zarar vermesi sebebi ile, hücre içerisinde kullanılamamaktadır. İnsan ise hücre içerisindeki DNA molekülünden yaratılmaktadır. Dolayısıyla hücre içerisinde ısıtma, yani ateşte pişirme yöntemi değil, enzim aracılı yöntem yani ateşte pişirme gibi yöntemi kullanılmaktadır.

Bu sebeple Kur’an’da “(Allah), *insanı ateşte pişmiş bir çamurdan yarattı*” denilmemiş, fakat; “(Allah), *insanı ateşte pişmiş gibi bir çamurdan yarattı*.”[“Rahman, 14”] buyrulmuştur.

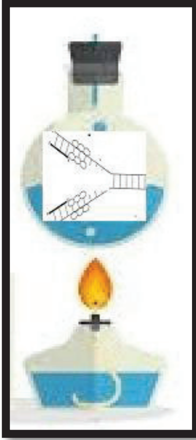
DNA molekül zincirlerinin sanki ısıtılmış gibi enzimlerle birbirinden ayrılabilme niteliği, Kur’an’ın **“(**Allah), *insanı ateşte pişmiş gibi bir çamurdan yarattı.*” [“Rahman, 14”] ayeti kerimesinde haber verdiği çamurun, **“ateşte pişmiş gibi”**; vasfına karşılık gelmektedir (Resim 4, 5).

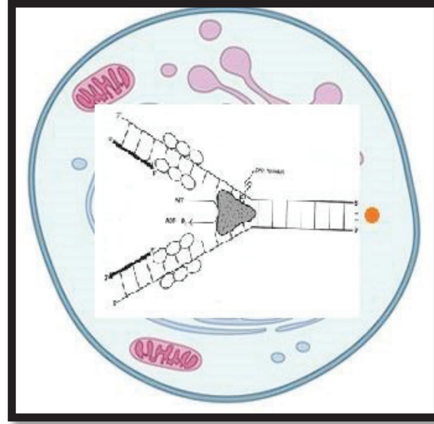
5.2.7-Ses Veren Çamur DNA Molekülü

DNA üzerinde yer alan bazı genlerdeki bilgi ifade edilemez yani kendisinden herhangi bir ürün elde edilemez. Böyle genlere genetik dilinde **“sessiz genler”** adı verilir.[188, 189]

Bazı genler ise, kendisini ifade edebilir, yani herhangi bir ürünün meydana gelmesinde görev alır. Böyle genlere de genetik dilinde **“ses veren genler”** adı verilir.

Kur'an'ın; "(Allah), *insanı… ses veren bir çamurdan yarattı*." "Rahman, 14" ayeti kerimesinde, insanın yaratıldığı çamurun **"ses veren"** vasfı; DNA molekülünün kendisini ifade edebilme, yani herhangi bir ürünün teşekkülünde görev alma, yani genetik dili ile ses verme niteliğine karşılık geldiğini düşünüyoruz.

Resim 4: Tüp içinde; Ateşte pişmiş DNA .

Resim 5: Hücre içinde; Ateşte pişmiş gibi DNA; Ateşte pişmiş gibi çamur.

5.2.8-İlk Yaratılışta Çamur DNA Molekülü

Protein sentezinin ilk aşaması proteinin genetik bilgisinin DNA molekülü üzerinden RNA üzerine kopyalanması, ikinci aşaması RNA üzerindeki bu bilginin okunması ve son aşaması da bu bilgiye uygun amino asitlerin birbirine eklenmesidir. Yani protein sentezinin ilk basamağında yer alan molekül DNA'dır. Diğer bir deyişle, protein sentezine DNA molekülünden başlanır.[190]

Bu, insanın proteinlerden vücuda getirilmesi dolayısıyla insanın yaratılışına da DNA molekülünden başlandığı anlamına gelir. Kur'an'ın; **"***İnsanı yaratmaya çamurdan başladı*." "Secde, **7"** ayeti kerimesinde çamurun insanın kendisinden yaratılmaya başlanan madde olma vasfı; DNA molekülünün protein sentezine yani insanın vücuda getirilmesine başlanan madde olma niteliğine karşılık geliyor denilebilir.

SONUÇ

Kur'an'da ilk insanın çamurdan yaratıldığı belirtilir. Bu yaratılışta çamurun muhtelif şekil ve yapısından bahsedilir. Bununla ilgili ayeti kerimelerde; **"kararmış, kokuşmuş, kuru, şekillenmiş, yapışkan, ateşte pişmiş gibi kuru, ses veren çamur**" özellikleri nazara verilir.

Kur'an'da sayılan bu çamur özellikleri, DNA molekülünün yapısında da gözlenmektedir. Bu DNA molekülü, bütün canlılarda genetik yapının temelini teşkil eder. Aynı şekilde İnsanın genetik yapısını meydana getiren her bir hücresindeki 46 kromozom da DNA moleküllerinden yaratılmıştır.

DNA molekülünün; "**koyu, kara**, **kokuşmuş**, **kuru, şekillendirilmiş**, **yapışkan, sanki ısıtılmış gibi, ses veren"** nitelikleri, ilk insanın yaratılışındaki sözü edilen Kur'an'ın bildirdiği çamur özellikleriyle uyuşmaktadır. Dolayısıyla Kur'an'ın ilk insanın yaratıldığını haber verdiği çamur maddesinden kastı; DNA molekülü olmalıdır.

DNA molekülünün yapısı 1955'li ve insanın DNA molekülünden vücuda geldiği yıllarda anlaşılabilmiştir. Hâlbuki Kur'an-ı Kerim bu yapıyı ve insanın bu yapıdan yaratıldığını 14 asır önce haber vermiştir.

Bu da Kur'an'ın mu'cize olduğuna bir delil teşkil eder. Böyle ilmî bir konuda Kur'an'ın hak olduğunun ortaya konması da; Kur'an'ı indirenin de, insanı yaratanın da, her şeyi bilen sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi Allah olduğunu gösterir.

Bu aynı zamanda bilim-din ilişkisi açısından bakıldaığında da, bilimle dinin iç içe olduğu ve birbirini doğruladığı anlaşılmaktadır. Dikkatle bakıldığında dinin de bilimin de insanı Allah'a ulaştırdığı açıkca görülmektedir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-İlk insanın yaratıldığı çamurun sıfatları nelerdir?
2- İlk insanın yaratıldığı çamur ile DNA molekülü arasında bir parelellik kurulabilir mi?
3-İlk insanın yaratıldığı toprağın ateşte pişmiş gibi çamur tarifi ile DNA molekülü arasında nasıl bir benzerlik vardır?
4-İlk insanın yaratıldığı ses veren çamur ile DNA molekülü arasında nasıl bir parelellik kurulabilir?

5.3-KÜN (OL) EMRİ VE YARATILIŞ[191]

Prof. Dr. Şadi Eren
Iğdır Üniversitesi İlahiyat
Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalı.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	**HAZIRLIK SORULARI**
1-yaratmanın çeşitlerini kavrar. 2-Yaratmada Allah'ın tecelli eden; İlim, İrade ve Kudret sıfatlarını anlar. 3-"Ol" emrinin mahiyetini kavrar. 4-"Ol" emrinin muhatabını anlar. 5-"Ol" emrinin tesirini bilir. 6-"Ol" emrinin devamlılığını öğrenir.	1-Allah varlıkları yoktan mı yaratmaktadır, yoksa mevcut atomlardan mı meydana getirmektedir? 2--"Ol" emrinin tesiri bir anda başlayıp bitmekte midir? 3-"*Varlıkların yaratılması, ilim dairesinden kudret dairesine çıkarılmasıdır*" sözünden ne anlıyorsunuz?

Sınırlarını bilmediğimiz uçsuz bucaksız bir âlemde yaşıyoruz. Astronomi alanında yazılan eserlerde anlatıldığı üzere, kâinatta içinde bulunduğumuz Samanyolu Galaksisi gibi en az yüz milyar galaksi var. Galaksimizde ise güneşimiz gibi en az iki yüz milyar yıldız var. Kendimize ve etrafımızdaki âleme baktığımızda bir "var oluş" realitesiyle karşı karşıyayız. Gerçi yaratılışın ilk anlarına şahit değiliz, ama kendimizin yoktan vücuda geldiğini biliyoruz, yeni yeni vücuda gelenleri de görüyoruz.

Kendimize ve etrafımızdaki âleme baktığımızda bir "var oluş" realitesiyle karşı karşıyayız. Gerçi yaratılışın ilk anlarına şahit değiliz, ama kendimizin yoktan vücuda geldiğini biliyoruz, yeni yeni vücuda gelenleri de görüyoruz.

Bu âlemin yaratıcısı olup olmadığı meselesi, eskiden beri insanları meşgul etmiştir. Hemen bütün dinlerde âlemi ve insanı yaratan bir yaratıcı inancı bulunur. Müstakil akılla kâinatı anlamaya çalışan felsefeciler de genelde bir yaratıcının varlığını kabul ederler. Ama eskide ve günümüzde bir dine bağlı olmayan kimseler de bulunmaktadır. Bunların bir kısmı, Pozitivizm, Materyalizm gibi felsefi akımlar meydana getirmişler ve kitlelere ateist görüşlerini telkin etmişlerdir.

Milattan öncesi Antik Yunan Filozoflarının bir kısmı her şeyi atomlarla izah eder. Onlara göre atomlar yaratılmamışlardır ve asla yok olmayacaklardır. Her şey bu atomların birbiriyle birleşmesinden meydana gelmektedir.[192]

Dikkat edilirse, bu felsefede Allah dememek için maddenin ezeliyeti görüşüne sığınılmıştır.

Var oluşla alakalı olarak önümüzde iki ihtimal vardır:

1- Ateistlerin nazara verdiği maddenin ezeliyeti.

2-Bütün dinlerin kabul ettiği maddenin yaratılışı.

Yani madde ya ezelidir, yaratılmamıştır veya ezeli değildir, yaratılmıştır. Yaratılmışsa elbette yaratanı vardır.

YOKLUK

Bir zamanlar biz yoktuk. Daha evveline gittiğimizde dünya da yoktu. Milyarlarca yıl evveline gittiğimizde şu kâinat yoktu. Hz. Peygamberin ifadesiyle;

"*Allah var, başka bir şey yoktu*"[193]

O, ilmiyle belirledi, iradesiyle seçti ve kudretiyle de yoktan var etti.

Âlemi inceleyen fizik ilmi, onun ezeli olmadığını ifade eder. Hamdi Yazır bunu şöyle dile getirir:

"*Madumun kendi kendine vücuda gelmesi, zâtî yok olanın bizâtihî var olması imkânsızdır*"[194] (Yani olmayan bir şey kendiliğinden var olmaz) ve "*Hiçbir şey kendi kendine ademden vücuda* (yokluktan varlığa) *gelemez.*"[195]

Kaybettiğimiz anahtar yanımızda yoktur, ama düştüğü yerde bir varlığa sahiptir. İşte eşya ilk var edildiğinde tümüyle yok değildi, Allah'ın ilminde bir vücuda sahip idi.

İslamî eserlerde yokluk "adem" kelimesiyle, varlık da "vücut" kelimesiyle ifade edilir.

"Yokluk var mıdır?" sorusuna "Evet" denildiğinde ona bir nevi vücut verilmiş olur. Bundan dolayı adem ve vücudu şöyle netleştirebiliriz:

Vücut, ademin olmayışı ve adem de vücudun olmayışıdır.[196]

Adem iki kısma ayrılır:

1-Adem-i mahz (Mutlak yokluk).

2-Adem-i izafi (İtibari yokluk).

Bunlardan birincisi hakiki yokluktur. Diğeri ise belli kayıtlarla yok olmayı ifade eder.[197]

Mesela kaybettiğimiz anahtar yanımızda yoktur, ama düştüğü yerde bir varlığa sahiptir. İşte eşya ilk var edildiğinde tümüyle yok değildi, Allah'ın ilminde bir vücuda sahip idi.

5.3.1-Yaratma Çeşitleri

Etrafımıza dikkatle baktığımızda birbirinden çok farklı nice varlıklar görürüz. Bunlar farklı tarzlarda varlık sahasına gönderilmektedir. Kur'an;

"*O* (Allah), *her türlü yaratmayı bilendir*"[198]ayetiyle bütün bu yaratılışları ilahi ilme irca eder. Ayet, öldükten sonra dirilmenin anlatıldığı bir bağlamda yer almıştır. Hamdi Yazır, ayetin açıklamasında şöyle der:

"*Allah, maddeli maddesiz, aletli aletsiz, örnekli örneksiz, gerek ilkin gerek sonra yaratılışın her nev'ini bilir.*"[199]

Allah'ın yaratması başlıca iki şekildedir:

1-İbda

2-İnşa[200]

Bunlardan birincisi sebepsiz, maddesiz, vasıtasız olan ilk yaratılışı ifade eder. Nitekim "(Allah) *göklerin ve yerin Bediidir*"[201]ayeti bu manayı anlatır.

İbda: Bir şeyi yoktan yaratmak[202] anlamında olup, Bedi' "evvelinde bir örnek olmadan bir eser meydana getiren" demektir. Bedi'de bir misalsizlik, nazirsizlik, güzellik ve fevkaladelik mefhumu vardır.[203]

İlk yaratılış tamamen ibda ile olmuştur. Bu âlemin ve bu âlemde yaratılan her bir varlığın ilk başlangıcının kendisinden öncesinde bulunan bir örneği söz konusu değildir.

Şu kâinatı içinde sayısız kitaplar bulunan büyük bir kitaba benzetirsek, elementler onun alfabesi, elementlerden meydana gelen her bir varlık da müstakil bir kitap olur. Türkçemizde yirmi dokuz harf vardır, Türkçe olarak hiçbir kitap bu

harflerin dışında yazılmamıştır. Ama yirmi dokuz harfle yazılan hiçbir kitap da diğerinin aynısı değildir. Buradan şu sonuca varabiliriz:

"Her inşa, bir yönüyle ibdadır." Yani var olan maddeden yaratılan/ inşa edilen her şey asli maddeleri dışında ibda ile yaratılmaktadır, çünkü onun aynısı daha önce yoktu ve sonrasında da olmayacaktır. Bundan dolayı ibda ikiye ayrılır:

1-Hakiki ibda.

2-Nisbi ibda.[204]

Allah'ın yaratmasında çeşitlilik ve renklilik vardır. Mesela insanların yaratılışı üç şekilde olmuştur:

1- Hz. Âdemin bir anne ve baba olmaksızın doğrudan topraktan yaratılması

2-Hz. İsa'nın baba olmaksızın anneden yaratılması.

3-Diğer insanların anne-baba vasıtasıyla yaratılması.

Hz. Âdem müstakil, orijinal bir nüsha olduğu gibi, aslında her bir insan da orijinal ve müstakildir. Benzeri bir durum her bir varlık için geçerlidir. Mesela bütün kar kristalleri altıgen olmakla beraber hiç birinin deseni bir diğeriyle aynı değildir. Bu muhteşem hakikat "*Tecellide tekrar yoktur*" şeklinde ifade edilir.[205] Yani Allah her bir yarattığını tabir yerindeyse "ilk defa" yaratır, aynısını bir daha yaratmaz. Onun yaratması son derece seri olmakla beraber, icraatında "Seri üretim" yoktur. Çünkü her bir yarattığının arkasında "sonsuz bir ilim, her şeyi kuşatan bir irade ve her şeye güç yetiren bir kudret" vardır.

5.3.2-Yaratmada İlim, İrade ve Kudret Sıfatları

Beydavi şarihlerinden Muhyiddin Şeyhzade, "ol" emriyle alakalı olarak şöyle der:

"*Bu, Allahın ilim, irade ve kudretle eşyaya vücut vermesini ifade eder.*"[206]

Allah insana kendi ruhundan üflemiş[207] yani kendi sıfatlarından bir nebze ona vermiştir. Bize bu sıfatların verilmesi, bu sıfatlarla Onu tanımamız içindir. Bize verilen ilim, irade ve kudret bu sıfatlardan bazılarıdır. Biz, her hangi bir şeyi meydana getirirken bu sıfatları kullanarak icraatta bulunuruz. Mesela, A harfini yazmamız için bu

Eşyaya yoktan vücut veren ilahi kudret, mahiyeti itibariyle meçhul, eserleri itibariyle meşhuttur. Yani o kudretin nasıl bir kudret olduğunu bilmiyoruz, ama o kudretin eserlerini gerek kendi nefsimizde gerekse dış dünyada daima görüyoruz.

sıfatlara sahip olmamız gerekir. Bilmesek yazamayız, kudretimiz olmasa, bilsek bile yazamayız. Kudretimiz de olduğunda, irade etmezsek yazmayız. Temsilde hata olmasın, her bir varlığın vücudu bu üç ilahi sıfatın tecellisiyle gerçekleşir. Dolayısıyla "Allah yoktan yaratmayı bilir mi veya yaratmaya gücü yeter mi" diye bir soru anlamsızdır. Bilmese, dilemese, gücü yetmese böyle bir yaratılış söz konusu olmayacak, her şey yokluk karanlıklarında kalacak veya daha yerinde bir ifadeyle "şey diye bir şey olmayacaktı!"

Eşyaya yoktan vücut veren ilahi kudret, mahiyeti itibariyle meçhul, eserleri itibariyle meşhuttur. Yani o kudretin nasıl bir kudret olduğunu bilmiyoruz, ama o kudretin eserlerini gerek kendi nefsimizde gerekse dış dünyada daima görüyoruz. "Gördüklerinize ve görmediklerinize yemin ederim"[208] ayetinin tefsîrinde tâbiin devri imamlarından olan Atâ şöyle der:

"Görülen asâr-ı kudret, görülmeyen esrâr-ı kudrettir."[209]

Yani, gördüğümüz her şey Allah'ın kudret eseridir. Fakat bu kudretin nasıl ve ne keyfiyette olduğu bizim meçhulümüzdür. "Tabiat kanunları" denilen şeyler, gerçekte Allah'ın kudretinin tecellilerinden başka bir şey değildir. O, bu kanunlarla âlemde icraatta bulunmaktadır.

ALLAH - ÂLEM ALAKASI

Hamdi Yazır, Allah ile âlem arasındaki münasebeti şöyle değerlendirir:

"Allah - âlem alakası, halıkıyet - mahlukiyet alakasıdır, yoksa tevlid ü tenasül alakası değildir." [210] Yani Allah yaratandır, âlem de O'nun mahlûkudur. Yoksa âlem Allah'tan bir parça değildir. Bunu ressam ve resim misaliyle anlayabiliriz. Resim ressamın sanatkârlığını yansıtır. Resmin vücudu ressamın varlığını gösterir, ama ondan bir parça da değildir. Benzeri bir münasebet, Allah - âlem arasında geçerlidir.

Âlem, Allah'a ayna olması için yaratılmıştır.

Âlem, Allaha ayna olması için yaratılmıştır. Mevlana bunu şöyle anlatır:

"Varlık aynası nedir? Yokluktur. Varlık, ancak yoklukta görülür. Nitekim zenginler, fakirlere ikramda bulunurlar."[211]

Doktor, şifaya muhtaç olanlarda hünerini gösterir. Terzi, biçimsiz kumaşlara şekil verir. Marangoz, kaba keresteleri mobilya haline getirir... Bütün bunlardaki yokluk ve noksaniyet, Allah'ın sanatına ayna olmalarını sağlamıştır.[212]

Onun gibi, bin bir isimle müsemma olan Allah'ın aynası, yokluk âlemidir. O, âlemi var edip, üzerinde nakışlarını göstermektedir. Ve O'nun âlemi var etmesi "Ol" emriyledir.

5.3.3-"Ol" Emri

Göklerin ve yerin Allah'ın yaratmasıyla yokluktan varlığa gelmeleri, yoktan yaratılmış insan için anlaşılması güç ve derin bir meseledir. Kur'an, sekiz ayetinde Allah'ın (Kün) emriyle, yani "Ol" demesiyle eşyaya vücut verildiğini bildirir. Mesela şöyle buyrulur:

"*Onun emri, bir şeyi murat edince, ona sadece 'ol' demektir, o da olur.*" [213]

"*Tabiat kanunları*" denilen şeyler, gerçekte Allah'ın kudretinin tecellilerinden başka bir şey değildir. O, bu kanunlarla âlemde icraatta bulunmaktadır.

"Ol" emri, ilahi iradenin mahlûka teveccühüdür. [214] Bu ifade, Yaratıcı ile yaratılmışın alaka nev'ini ifade eder. Şu görülen varlıkların Yaratıcıdan nasıl vücuda geldiğini anlatır. Ancak bu nafiz iradenin eşya ile ittisalinin nasıl olduğu beşer idrakine kapalıdır.[215]

Ayetteki "…**o da olur**" kısmı, oluş sürecinin başlamasını ifade eder, yoksa her şeyin bir anda her şeyiyle ve bütün ayrıntılarıyla hemen oluverdiğini anlatmaz. Çünkü Allah eşyayı sanatlı bir şekilde yaratmayı murat etmiştir. Mesela insanın ana rahmindeki devrelerinin her birinin nice hayret verici halleri vardır. Yoksa insan faraza birden kırk yaşında yaratılsa, kırk yıla kadar geçen ve her biri nice güzellikler taşıyan bebeklik, çocukluk, gençlik gibi hayat devreleri ve bunların her anındaki ayrıntılar hiç görülmeyecekti. Ayetteki fiilin geniş zamanla ifade edilmesi bu mühim gerçeği anlatmaktadır. Yani bu oluş, takdir edilen bir süreyi içine alır. Diğer varlıklar da genelde böyle tedrici bir tarzda yaratılmaktadır.

5.3.3.1-"Ol" Emrinin Muhatabı

Yaratılışa esas olarak nazara verilen "Ol" emrinin muhatabı hususunda ilginç değerlendirmeler yapılmıştır. Şöyle ki: "Ol" emri ya o şeyin vücudundan öncedir, bu durumda "maduma hitap" yani olmayan bir şeye hitap edilmiş demektir. Veya hitap var olanadır, bu durumda da "tahsil-i hâsıl" yapılmış yani zaten var olana "ol" denilmiş demektir, her ikisi de sıkıntılıdır.[216]

Mevlana Celaleddin Rûmi, bu konuda şöyle der:

“Ya Rabbena, biz yoktuk, bizim talebimiz de yoktu. Senin lütfun, bizim söylemediklerimizi işitti.”[217]

Yine Onun ifadesiyle: “Her an-u zaman Allah’tan, ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ hitabı gelir. Gelir de, cevherler ve arazlar var olur. Eğer o cevherlerden, o arazlardan ‘Evet’ cevabı zuhur etmiyorsa, onların ademden vücuda (yokluktan varlığa) gelmeleri gerçekte ‘Evet’ demeleridir.”[218]

Allah’ın olmuş ve olacak her şeyi kuşatan bir ilmi vardır. Eşyanın suretleri ve ilmî vücutları Allah’ın ilminde mevcuttur. Bunları, gözle gördüğümüz şu âleme çıkarmak, Allah için elbette hiç de zor değildir. Bu, yanma kabiliyetinde olan kibritin, bir temasla hemen yanması gibi kolaydır. Veya göze görülmeyen bir yazı ile yazılan bir hattın, göze gösterici bir madde sürülerek ortaya çıkması, yahut fotoğrafın aynasındaki görüntünün, kâğıt üstüne çok kolay bir işlemle nakledilmesi gibidir.[219]

Eşya şu âlemde var edilmeden önce Allah’ın ilminde bulunmaktaydı. Buna “ayan-ı sabite” denilmektedir. Bu durumda “Ol” emri, mutlak yok olana değil, Allahın ilminde varlığı belirlenmiş olana veriliyor demektir.

Bu mesele, vücut mertebeleri açısından ele alındığında problem hallolacaktır. Şöyle ki:

Vücut (varlık) mertebeleri farklı farklıdır. Mesela bir şair şiirini zihninde tasarlar, sonra da yazar. Zihnindeki şiir bize göre yok hükmünde olmakla beraber şaire nisbetle yok değildir. Bu iki farklı varlık mertebesi “vücud-i ilmî ve vücud-u haricî” (yani ilim dairesindeki varlık ve hariçte gözle görülen varlık) kavramlarıyla ifade edilir. Temsilde hata olmasın, eşya şu âlemde var edilmeden önce Allah’ın ilminde bulunmaktaydı. Buna “ayan-ı sabite” denilmektedir. Bu durumda “ol” emri, mutlak yok olana değil, Allahın ilminde varlığı belirlenmiş olana veriliyor demektir. Yunus Emre "*Ete kemiğe büründüm*, Yunus diye göründüm" derken âdeta buna işaret ediyor gibidir. Yani Yunus Emre aslında Allah’ın ilminde vardı ve belirlenmişti. Ama şu vücut sahrasında ete kemiğe bürünmüş halde görülmesi belli bir zaman diliminde gerçekleşmiştir.

5.3.3.2-"Ol" Emrinin Tesiri

Sıradan bir neferin verdiği emirle, bir mareşalin verdiği emir elbette farklı güçte olur. Birincisi bir kişiyi bile harekete geçiremezken, mareşal yüzbinlerce askeri emir ve direktifleriyle harekete geçirir, yönlendirir, manevralar yaptırır.

Allah'ın emri nafizdir. Her varlık O'nun emriyle vücut bulur ve O'nun bütün emirlerine harfiyen itaat eder. Bu muhteşem kâinat, her an ve zaman, ilâhî emir ve iradeye muhataptır ve bu emir ve iradenin mahkûmudur. Gerek gündüzün sultanı görülen güneş, gerek gecenin melikleri gibi görülen ay ve yıldızlar; "*Allah, her semaya görevini vahyetti*"[220] medlûlünce, kendilerine verilen ilâhî emre itaat etmek ve boyun eğmek mecburiyetindedir. Hilkatleri, mahiyetleri, tabiatları aldıkları emre musahhariyetten ibarettir... Hepsi mahlûk, hepsi ilâhî iradeye tâbidirler. "*Yürü"* derse yürürler. "*Dön*" derse dönerler. "*Dur*" derse dururlar. "*Parla*" derse parlarlar. "*Sön*" derse sönerler... [221] Tâbir yerindeyse "Ol" demesiyle olurlar, "Öl" demesiyle şu görülen vücut sahnesinden çekilirler.

Kâinatta gördüğümüz bu itaat ve inkıyat; kevnî bir İslâm'ı, bir teslim oluşu simgeler. Her şey, mahiyeti içerisine yerleştirilmiş kanunlar doğrultusunda hareket ettiği için, bütün kâinat Müslümandır. Yani, Allah'ın iradesine teslim olmuştur.[222]

İnsan ve cin gibi mükellef olan varlıklar ise, imtihan edilmelerinin gereği olarak fiillerinde tercih hakkına sahiptir. Çünkü bu tercihlerinden dolayı mükâfat veya cezaları olacaktır.

"Ol" emrinin bir benzerini Tevrat'ta şöyle görürüz:

"Allah dedi: Işık olsun! Ve ışık oldu."[223]

Kur'an'ın şu ayeti, Allah'ın ilminde planları, programları ve manevî miktarları bulunan eşyanın, Allah'ın emriyle vücut sahasına çıkmak için ne derece iştiyak içinde olduklarını gösterir:

"*Sonra* (Allah) *buhar halindeki semaya iradesini yöneltip, ona ve arza 'İster istemez gelin' dedi. Onlar da 'Biz, isteyerek geldik' dediler*."[224]

Halık ile mahlûk arasındaki bu muhavere, yaratıcı iradenin nüfuzunun anlatımıdır. Bundan murat, Cenab-ı Hakk'ın kudretinin kemalini, iradesinin nüfuzunu göstermektir. Yoksa sema ve arzın varlığa gelişi isteyip istememeleri değildir.[225]

Konunun bir başka misalini şu ayette görebiliriz:

"Biz onlara 'hor - hakir maymunlar olun' dedik."[226]

Ayet, İsrail oğullarından Cumartesi yasağını çiğneyenlerle ilgilidir. Allah onlara Cumartesi günü balık tutmaya gitmeyi yasaklamıştı. Ama kendilerine yapılan nice uyarıları nazara almadılar, sonunda böyle bir cezaya çarptırıldılar.[227] Ayette bu cezaları "Şöyle olun" tarzında ifade edilmiştir.

Komutanın "arş" emri bir neferi harekete geçirdiği gibi, koca bir orduyu da harekete geçirir.[228]

Bunun gibi Allah'ın "Ol" emri karşısında her şey müsavidir. Bu şey, ister sema olsun ister yer; ister sivrisinek olsun ister karınca hiç fark etmez. Allah "Ol" der ve olur. O'nun için bir zorluk ve kolaylık, yakınlık ve uzaklık söz konusu değildir. Bir şeyin yaratılışı için, ilâhî iradenin yönelmesi yeterlidir.[229]

"Ol" emri, bir yönüyle yaratılıştaki sürat ve kolaylığı ifade eder. Çünkü Allah'a nisbetle zor ve kolay ayrımı yoktur, tâbir yerindeyse "her şey Ona kolaydır." Bu kolaylığı;

"*Göğün ve yerin Rabbine and olsun ki, şüphesiz o* (size vadedilen ahiret ve cennet), *gerçekten sizin konuşmakta olmanız gibi haktır* (kesin bir gerçektir)" [230] ayetinden mülhem olarak "konuşma" örneğiyle açıklayabiliriz. Şöyle ki:

Allah'ın yaratmasını insanın konuşması misaliyle daha kolay anlayabiliriz. Mesela konuşurken *"Çiçek "* dememizle "*Güneş*" dememiz arasında kolaylık ve zorluk açısından bir fark yoktur.

Gerçi güneş çiçekten çok çok büyüktür, ama bu "telaffuzda 'güneş' demek daha zordur" anlamına gelmez. Benzeri bir durum yaratmakta geçerlidir, ister güneş ister bir başka varlık, asla Allah'a zor değildir. Bizim bunları telaffuz etmemizden çok daha kolay bir şekilde onlara vücut verir, yaratır.

5.3.3.3-"Ol" Emrinin Hakikati

"Ol" emrinin hakikat mi yoksa mecaz mı olduğu eskiden beri tartışılmıştır. "Hakikattir" diyenler olmuşsa da ekser Kur'an yorumcuları, bunun mecaz olduğunu ifade ederler. Fahreddin Razi, her kelamın zahirine göre değerlendirilemeyeceğini beyan sadedinde şu örneği verir:

"*Duvar çiviye "niye beni yarıyorsun' demiş. Çivi de demiş: "Beni çakana sor*!"[231]

Türkçe'de de benzeri deyimler vardır ve bu deyimler "melfuzuna göre değil mantukuna" göre değerlendirilir. Yani kelamın zahiri nazara alınmaz, ne

kastedildiğine bakılır. Mesela; "*Niye bu kadar ihtiyatlı hareket ediyorsun?*" dediğimiz biri; "*Sütten ağzım yandı da yoğurdu üfleyerek yiyorum*" diye cevap verse, illa sütten ağzının yanması gerekmez. Bazılarından gördüğü ihmalleri veya ihanetleri böyle bir deyimle anlatmıştır.

Dolayısıyla "Ol" emri yaratmaktaki sür'ati ifade için bir mecazdır. Yoksa ortada böyle bir konuşma söz konusu değildir. İtaatkâr bir memurun, emir verildiğinde, beklemeden, tereddüt etmeden, diretmeden emri yerine getirmesi gibi, Allah'ın olmasını istediği şeylerin de, direnmeden, beklemeden vücut sahasına çıkmalarını ifade eder.[232]

"Ol" Emrine Bir Misal

1970'li yıllarda televizyonu elle açar kapardık, sonra kumanda ile açtık kapattık, kanallarda gezinti yaptık. Şimdilerde ise elini kullanamayanlar için geliştirilen sistem sayesinde mücerret irade ile açıp kapamak mümkün.

Yine eskilerde telefon numaralarını elle tek tek çevirirdik, sonra tuşlara bastık, derken sesimizle arayabildik.

İleri bir teknoloji ile bir oda içerisinde sanal bir dünya meydana getirebiliriz ve bu sanal dünyaya istediğimiz gibi hükmedebiliriz. Temsilde hata olmasın, Allah'ın âlemdeki icraatının ve tasarruflarının böyle bir kolaylıkta olduğu -künhünü bilmesek bile- gözler önündedir.

5.3.3.4- "Ol" Emrinin Sürekliliği

Cenab-ı Hakk'ın nâfiz ve yaratıcı iradesi, daima faaldir. Yoksa "Ol" emri ilk yaratışta sona ermiş değildir. Kur'an bunu **"O** (Allah)**, her gün yeni bir tasarruftadır"** [233] diyerek bize anlatır. Hamdi Yazır'ın ifadesiyle; "Kâinat kitabının bir taraftan harfleri ve satırları silinip, diğer taraftan yazılmaktadır."[234]

Avrupa'da çıkan **deist filozoflar**, dini kabul etmeseler bile akıllarıyla Allah inancına ulaşan kimselerdir. Bunların kabulüne göre, Allah kâinatın içine mekanik ilkeler yerleştirmiştir. O istese bile, kâinata yerleştirdiği rasyonel düzene karşı gelemez. Onun iradesi bile, bu rasyonel ilkelere bağlıdır... Bu dünyada mu'cizenin yeri yoktur. Allah, kâinatı mu'cize ile değil, rasyonel yasalarla yönetir. Gerçi bu yasaları o kendi koymuştur. Ama bir defa yarattıktan sonra kâinatın gidişine artık karışmaz olmuş, onu kendi kendine işlemeye bırakmıştır.[235]

Böyle düşünen bu filozoflar, Kur'an'ın üstteki ayetinin bildirdiği mühim hakikatten mahrum kalmışlardır. Hâlbuki âlem her an yenilenmekte, âdeta her an yeniden yaratılmaktadır. Bilimler gözüyle âleme ve kendimize baktığımızda bu gerçeği anlamamız çok da zor olmayacaktır. Mesela insanda ortalama 40 trilyon hücre vardır. Bu hücrelerin her biri bir fabrika ve bir laboratuvar gibidir. Her bir hücrede, her saniyede üç bin değişik reaksiyon meydana getirilmektedir. En akıllı insanların bile bir tek hücrelerine müdahale edememeleri gösterir ki, insanda ve âlemde sonsuz bir ilim, muhit bir irade ve sınırsız bir kuvvet sahibi zat "Ol" emriyle her an icraatta bulunmaktadır.

Önemli Bir Nokta

Bazıları, fen derslerinde Allah'tan bahsedilmesinin bilimsel metoda aykırı olduğunu söyler. Hâlbuki durum tam tersidir. Çünkü fiil failine, eser ustasına, sanat sanatkârına nisbet edilir. Edebiyat dersinde İstiklal Marşı anlatılırken Mehmet Akif'ten söz etmemek, Sanat Tarihinde Selimiye Camii anlatılırken Mimar Sinan'a yer vermemek, Resim dersinde Mona Lisa tablosu değerlendirilirken Leonardo Da Vinci'yi takdir etmemek düşünülemez. Bu zaviyeden bakıldığında bu derslerde "Allah" denilmesinin bir sıkıntı olmayıp aksine bir gereklilik olduğu görülecektir.

19. yüzyılda Avrupa'da Pozitivizm, Materyalizm, Marksizm, Darwinizm, Sekülerizm gibi Hıristiyanlığa ve dine cephe alan akımlar ciddi bir şekilde kendini hissettirmişti. Pek çok düşünür dinden soğumuştu. Dine muhabbeti olan bazıları ise "bir bilgin laboratuvarına girerken paltosunu çıkarır gibi, dini inançlarını kapının dışında bırakır ve öyle girer. Çıkarken yine onları alır ve giyer"[236] diyerek bir çözüm yolu bulmaya çalışıyordu. Hâlbuki bir Müslüman bir bilim insanı, böyle tekellüflere maruz kalmadan şöyle diyebilir:

"Ben, Allah'ın büyük bir laboratuvarı olan âlemde O'nun sanatını anlamaya çalışıyor, koyduğu kanunları bulmaya gayret ediyorum".

SONUÇ

Kur'anî perspektiften bakıldığında "var oluşun bir yaratılış olup bir var edenle gerçekleştiği" gayet net bir şekilde görülmektedir. Kur'an bunu "Emr-i künfeyekun" yani "Ol" emri ile ifade eder. En küçük bir canlıda hatta bir atomda görülen sonsuz ilim ve kudret tecellileri maddenin arka planında işleyen gizli elin

şahitleridir. Günümüzde dev adımlarla ilerleyen ilim, gittikçe maddenin ve kâinatın sırlarını çözmekte, bizi Allah'a biraz daha yaklaştırmaktadır. İnsanoğlu bilim ve teknolojide ilerledikçe "Ol" emrinin âdeta küçük bir benzerini yapabilmekte, dev fabrikaları full otomasyon sistemle kolayca çalıştırmakta, oturduğu yerden gökteki uyduları rahatça kullanabilmektedir. Herhalde bunun bir ileri adımı "iradeyle eşyayı kullanmak" olacak ve o zaman insanlar "Ol" emrini çok daha iyi anlayabileceklerdir. Tenzih ederiz o zâtı ki, kün emrini eşyaya bir masdar yapmış, hazinelerini "Kaf-nun" da gizlemiştir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Allah'ın kaç çeşit yaratması vardır?
2-Yoktan yaratma her an devam etmekte midir, yoksa ilk yaratılışta cereyan edip bitmiş midir?
3-"Ol" emrinin muhatabı kimdir?
4-"Ol" emrinin tesiri bir anda olup bitmekte midir?
5-Maddenin ezelî olduğu görüşü dünya bilim âleminin gündemine ilk defa ne zaman girmiştir?

İNSANIN YARATILIŞI İLE İLGİLİ OLARAK SIKÇA SORULAN BAZI SORULAR

Soru: Nûh Suresi 17. Ayette; "*Allah Sizi* (Babanız Âdem'i) *Yerden* (Bitki Bitirir Gibi) *Bitirdi* (Yarattı)" İfadesini Nasıl Anlamak Gerekir?[237]

Cevap: وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا"Allah sizi yerden (topraktan) yaratıp inşa etti" (Nûh, 17) âyeti hakkında da evrimci yorumlar yapılmıştır. Bu âyette mef'ul-i mutlak olan **nebât** kelimesi Kurtubî'nin ifade ettiği gibi, **inbât** manasında mastarın yerini tutan bir isim olduğu halde yani enbete-bitirdi (yarattı) kelimesini pekiştirmek için geldiği halde, nebât kelimesi Türkçede bitki anlamına geldiği için ayette de o manada olduğu zannıyla bitki manası verilip, cümledeki yeri de "hal" olarak değerlendirilerek pek çok mealde "Allah, sizi de yerden bitki bitirir gibi bitirmiştir" manasını verilmiş, bazıları ise"Allah, sizi de yerden bitki olarak bitirmiştir."Manasını vermişlerdir.

Hâlbuki burada kastedilen mana Hz. Âdem'in güzel ve mükemmel bir şekilde topraktan yaratılmasıdır. Yani yaratma ifadesi benzer bir kelimeyle (*enbete* kelimesiyle) ifade edilmiştir. Ayetin sonundaki *nebâten* ise *inbât* yerine kullanılmış (bitirme-yaratma) manasında meful-i mutlaktır. Dolayısıyla âyetin manası Fikri Yavuz meâlinde de belirtildiği gibi "***Allah sizi*** (babanız Âdem'i) ***arzdan yaratıp meydana çıkardı***" şeklindedir. Tefsirlerde de bu kelimeye inşâ etmek manası verilmiştir. Mesela Taberi şöyle tefsir ediyor:

"Allah sizi yerin toprağından yaratıp inşa etti".

Kurtubi de şöyle diyor:

"Ayetteki *nebaten* ifadesi asıl mastarın dışında bir mastardır. Çünkü "Enbete" fiilinin asıl mastarı "inbât"'tır. Böylece isim (nebât) mastar (inbât) yerinde kullanılmıştır. Razi'nin ifadesi de şöyle:

"Ayette أنبتكم إنباتاً denmesi beklenirken, أنبتكم نباتاً denilmiştir. Buradaki nükte "inbat"ın Allah'ın sıfatı olup müşahede edilmeyen bir durum olmasıdır.

Bu âyetin devamı olan ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا "*Sonra sizi yine oraya döndürecek ve sizi* (yeniden) *çıkaracaktır.*" İfadesine bakılınca bu âyetin manası daha iyi anlaşılacaktır. Çünkü bu âyette Allah'ın varlığı, kudreti ifade edildiği gibi, öldükten sonra dirilişin Allah için ne kadar kolay olduğu da belirtiliyor. Sizi yerden bir kere yaratan Allah, ölüp toprağa karışmanızın ardından sizi tekrar oradan çıkarabilir. Elbette buna da gücü yeter deniyor.

İşte bu kıyası zihinlere yerleştirmek için bu âyettte *inbât* (topraktan bitirme) kelimesi tercih edilmiştir. Bu âyetin bir benzeri de مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى

"Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) *sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız."*[238] ayetidir.

Görüldüğü gibi bu âyetle Nuh, 17. Ayet arasındaki fark, yaratma manasında birinde **enbete** kelimesinin diğerinde ise **halakna** kelimesinin kullanılmış olmasıdır. Her iki ayet de aynı maksatlarla sevk olunmuştur.

Hz. Meryem'in yaratılışının güzelliğini ifade etmek için bildirilen; "*Onu güzel bir şekilde yaratıp inşa etti, büyüttü* (Ve enbete hâne bâten hasenen)" [239] ayetindeki nebat kelimesinin bitki manasında olmadığı "büyütme/yaratma" manasında olduğu açık olduğu gibi (Çünkü Hz. Meryem'in bitki olarak yaratılmadığı yetiştirilmediği, bitkiden insana dönüşmediği açıktır!), Nuh, 17. ayette de böyledir. Özetle, "enbete" fiili de yaratma manasında kullanılan kelimelerdir.

**

Soru: Melekler İnsanın Kan Dökücü Özelliğini Nereden Biliyordu?[240]

Cevap: Evrimci yaratılışçıların evrime delil sadedinde zikrettikleri bir diğer ayet ise; "*Hani, Rabbin meleklere, "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım*" demişti. Onlar, "*Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamd ederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz*." demişler. Allah da, "*Ben sizin bilmediğinizi bilirim*" demişti."[241] ayetidir.

Bu âyetteki; "*Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?*" ifadesinden hareketle, insanın kemâlini bulmadan önceki vahşi atalarına atıfta bulunduğuna işaret edildiği belirtilmiştir. Güya melekler insan öncesi bu atalara bakarak bu ifadeyi kullanmışlardır. Hâlbuki fesat ve kan dökücülük vasfı insanlık tarihi boyunca görülmüş ve günümüz insanında da cari olan bir durumdur. Ayrıca fesat maymunsu varlıklara değil, insana has bir

özelliktir. Çünkü bütün hayvanlar yeryüzündeki dengeye hizmet etmektedirler. Bu dengeyi bozan, fesat çıkaran tek varlık insandır.

Burada peki, "*Melekler insanın bu özelliğini nereden biliyordu?*" sorusunun cevabını, Taberi' de buluyoruz.

Taberî'nin İbn Abbas, İbn Mes'ûd ve ashâbdan daha başka kimselerden naklettiğine göre, Yüce Allah meleklere; "*Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım*" deyince melekler "*Rabbimiz bu halîfe ne olacaktır*?" derler. O da, "*onun yeryüzünde fesat çıkaran birbirine hased eden, birbirini öldüren zürriyyeti olacaktır"* buyurur. Böylece melekler yaratılacak olan bu varlık hakkında bilgilendirilmiş oluyor. İşte bu görüş âyette zikredilmemiş olan diyaloğu ortaya koyuyor. Yani, "*Ben yeryüzünde bir halîfe yaratacağım*" ve "*Dediler ki, sen orada fesat çıkaracak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?"* ifâdeleri arasındaki boşluğu dolduruyor.

Görüldüğü gibi, bu tür yorumlarda, benimsenmiş bir görüş istikametinde metne yaklaşıldığına ve dinî metinlerin bu düşünceler istikametinde tevil edilip yorumlandığına şahit olmaktayız. Bu durumda *metin ne diyor*dan çok, *metne ne söyletebilirim* yaklaşımı yorumlama ameliyesine hâkim olmaktadır. Bir takım ilmî gelişme ve teorilerin temellerini dinî kaynaklarda veya eski âlimlerin sözlerinde arama temayülü çoğu kere doğru olmayan farklı yorumların yapılmasında etkili olmaktadır.

**

Soru: İnsanlık Hz. Âdem ve Hz. Havva'dan Geldiyse, Farklı Irklar Nasıl Ortaya Çıktı?

Cevap: Hz. Âdem ilk insan ve ilk peygamberdir. Hz. Havva'da Hz. Âdem'in bedeninden yaratılmış, onun eşidir. Dolayısıyla insanlık Hz. Âdem'le başlıyor. İnsanın genetik yapısını teşkil eden DNA'lar (Dezoksi Ribo Nükleik Asitler) çok geniş bilgi kapasitesiyle donatılmışlardır. Bazı araştırıcılar, insan DNA'sındaki bilgileri kitaba dökmek mümkün olsa, 100 m^2'lik yerle-ay arası kadar ansiklopedi kitabının ancak bu bilgileri alabileceğini ifade ediyorlar. Bu değerlendirme belki ilk bakışta abartılı gelebilir. Ama bir flaş diske veya bir DVD'ye yüklediğimiz bilgileri ve onun kapladığı alanı dikkate alınca, bunun aynı hakikat olabileceğini anlarız.

İlk insan Hz. Âdem babamızın genetik yapısında, bütün torunlarının genetik yapısı, tüm renk ve ırk karakterleri de dâhil, şifre halinde mevcuttu. İlmen bunun

itiraz edilecek bir tarafı yoktur. Şimdi, hanımınızla birlikte sizin genetik yapınızda, kıyamete kadar gelecek bütün torunlarınızın genetik yapısının var olduğunu söylemek, hakikatin ifadesi değil midir? Orada, Hz. Havva'nın da genetik yapı başlangıcı Hz. Âdem olduğu için, bu değerlendirme mantıki ve ilmî yaklaşıma uygundur.

İşin bir diğer boyutu ise, genetik yapıda mevcut olan bütün renk ve ırk karakterleri bir anda fenotip dediğimiz dış görünüşte kendini hissettiremez. Dış yapıda kendini gösterecek olanlar, dominant karakterlerdir. Çekinik karakterlerin fenotipte etkisi görülmez. Ancak, aynı gen havuzunda, yani insan topluluğu içerisinde üremeler devam ettikçe, dominant karakterlerin baskısından kurtulan çekinik karakterler, belli oranlarda yavrularda ortaya çıkar. Birbirinden ayrılan ve kendi içerisinde üremeye devam eden kabile ve gruplarda çekinik karakterler ortaya çıktığı gibi, bu çekinik karakterler arasında yeni birleşimler görülür veya farklı yönde eşit etkiye sahip iki karakterin ortası bir yapı hâsıl olabilir. Böylece genetik yapıda ortaya çıkan çeşitlilik belli oranlarda birleşerek günümüzdeki insanlarda ortaya çıkan renk ve ırkların teşekkülüne sebep olmuştur.

**

Soru: Farklı Irklardaki Yaratılışın Hikmetleri Nedir?

"*Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah katında en değerli olanınız O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır*". (Hucurat Suresi, 13. Ayet).

"*Kur'an'ın nâzil olduğu zamanda Araplar'da da kavimleri ve kabileleri ile övünme, kendilerini bu yüzden başkalarından üstün görme âdeti (kültürü) güçlü bir şekilde mevcuttu. İslâm insanların eşitliği gerçeğini ilân edince bunu sindirmekte zorlananlar oldu, bazı soylu aileler ve kabileler kızlarını diğerlerine veya âzatlı (eski) kölelere vermek istemiyorlardı. Hz. Peygamber bunlarla mücadele etti, müminleri eğitti ve meşhur Vedâ hutbesinde bütün insanlığa şöyle seslendi"*[242]*:*

"Ey insanlar! Şunu iyi biliniz ki rabbiniz birdir, babanız birdir. Arap'ın başka ırka, başka ırkın Arap'a, beyazın siyaha, siyahın beyaza, dindarlık ve ahlâk üstünlüğü dışında bir üstünlüğü yoktur. Dinleyin! Bu ilâhî gerçeği size tebliğ ettim mi, bildirdim mi?" Kendisini dinleyenler hep birden "evet" dediler. *"Öyleyse burada olanlar olmayanlara bildirsin!"* buyurdu (Müsned, V/411).

Aynı ayetin bir başka meali ve tefsiri şöyledir:

"Sizi taife taife, millet millet, kabile kabile yaratmışım, tâ birbirinizi tanımalısınız ve birbirinizdeki hayat-ı içtimaiyeye ait münasebetlerinizi bilesiniz, birbirinize muavenet edesiniz. Yoksa, sizi kabile kabile yaptım ki, yekdiğerinize karşı inkârla yabanî bakasınız, husumet ve adâvet edesiniz değildir.

Şu âyet-i kerimenin işaret ettiği teârüf (tanışma) *ve teâvün* (yardımlaşma) *düsturunun beyanı için deriz ki:*

Nasıl ki bir ordu fırkalara, fırkalar alaylara, alaylar taburlara, bölüklere, tâ takımlara kadar tefrik edilir. Tâ ki, her neferin muhtelif ve müteaddit münasebâtı ve o münasebâta göre vazifeleri tanınsın, bilinsin-tâ, o ordunun efradları, düstur-u teâvün altında hakikî bir vazife-i umumiye görsün ve hayat-ı içtimaiyeleri a'dânın (düşmanın) *hücumundan masun kalsın. Yoksa, tefrik ve inkısam* (bölünme ve ayrılma), *bir bölük bir bölüğe karşı rekabet etsin, bir tabur bir tabura karşı muhasamet etsin, bir fırka bir fırkanın aksine hareket etsin değildir.*

Aynen öyle de, heyet-i içtimaiye-i İslâmiye büyük bir ordudur; kabâil ve tavâife inkısam edilmiş (ayrılmış). *Fakat bin bir bir birler adedince cihet-i vahdetleri var: Hâlıkları bir, Rezzakları bir, Peygamberleri bir, kıbleleri bir, kitapları bir, vatanları bir-bir, bir, bir, binler kadar bir, bir...*

İşte bu kadar bir birler uhuvveti, muhabbeti ve vahdeti iktiza ediyorlar. Demek, kabâil ve tavâife inkısam (kabileye, ırklara ve taifelere ayrılma), *şu âyetin ilân ettiği gibi, teârüf* (tanışma) *içindir, teâvün* (yardımlaşma) *içindir; tenâkür* (birbirine düşmanlık) *için değil, tehâsum için değildir*”[243].

* * *

Soru: Kuran-ı Kerim'de Târık süresi 7. Ayette mealen şöyle buyruluyor:

“*O, erkek ve kadının beli ile kaburga kemikleri arasından atılagelen bir sudan yaratılmıştır***”.** Evrimciler bu ayetin bilimsel olmadığını söylüyor, aslı nasıldır?

Cevap: Önce şunun bilinmesi gerekir. Bir Müslüman, Kur’an’ın her ayetinin Allah’ın kelamı olduğunu kabul eder. Ayetler, bir takım hakikatleri değişik tarzlarda nazara verir. Yani ayetlerin mana mertebeleri vardır. Bazı meseleler açık olarak ifade edilirken, bir kısmı işareten, remzen veya benzetme ile ifade edilir. Allah Kur’an-ı Kerim’de insanın yaratılışını muhtelif ayetlerde nazara

vermektedir. Bir ayette meniden yaratılışına dikkat çekilirken, spermin göğüs kafesi ile sırt arasından çıktığı beyan edilir:

"İnsan neden yaratıldığına bir baksın! Atılıp dökülen bir sudan yaratıldı. (O su) *sırt ile göğüs kafesi arasından çıkar. İşte Allah (*başlangıçta bu şekilde yarattığı*) insanı tekrar yaratmaya da kadirdir"*[244].

Âyet-i Kerime insan için; *Atılan bir sudan yaratılmıştır,* diyor. Bu su, sulb (omurga) ile terâib (eğe kemikleri) arasından atılan erkek menisidir. Bunun içerisinde milyonlarca sperm vardır. Bunlardan bir tanesi, kadının yumurtası ile birleşerek insanın teşekkülüne sebep olacaktır.

Âyet-i Kerime'de spermi ihtiva eden sıvının sulb ile terâib, yani omurga ile göğüs kemikleri arasından çıktığı beyan ediliyor. Hâlbuki spermlerin erkek üreme organı olan husyelerde, kadının yumurtasının da üreme organı olan yumurtalıkta teşekkül ettiği biliniyor. Burada zahiren bir zıtlık görünüyor. Bunun iki açıklaması olabilir:

Birincisi; insan anne rahminde cenin safhasında iken yumurtalık ile husyeler, bu ceninin sulbu ile terâibi arasında gelişir. Yani, husye (er bezi) ile yumurtalık sulb olarak ifade edilen omurga ile terâib olarak belirtilen eğe kemikleri arasındaki bölgede hâsıl edilir. Cenin yedinci aya girince husyeler yavaş yavaş vücudun dışındaki torbaya, yumurtalık ise, leğen boşluğuna indirilir.

İkinci izah tarzı ise; husye ile yumurtalıklar gıdalarını, omurga ile eğe kemiği arasındaki yerden alırlar. Yani, Karındaki aorttan gelen ve husye ile yumurtalığa giden atar damarlar, belkemiği (omurga) ile eğe kemiği arasından geçerler. Aynı şekilde, yumurtalığı ve husyeleri besleyen sinirler de mide altındaki sinir kümesinden gelir ki, bu tam manasıyla belkemiği ile eğe kemiği arasındaki bölgededir. Lenf damarları da omurga ile eğe kemikleri arasından çıkar[245].

Görülen odur ki, gerek husyeler ve gerekse yumurta hücresi, gıdasını, kanını ve sinirlerini sulb ve terâib olarak ifade edilen bölgeden, yani omurga ile eğe kemiği arasından almaktadır. Fennin bu tespiti, Kur'an-ı Kerim'in, insanın yaratılışı ile ilgili icazlı ifadesine de uygundur.

Erkek üreme hücreleri olan spermlerin gelişimi testosteron, kadın üreme hücreleri olan yumurtaların gelişimi ise östrojen hormonları vasıtasıyla sağlanır. Hem erkeklik hormonu olan testesteron, hem de dişilik hormonu olan östrojen steroid grubu hormonlardır ve ön maddeleri kolesteroldür. Böbrek üstünde bulunan bezler de testosteron ve östrojeni üretiminde görev alırlar. Bu eşey

hormonlarının yaklaşık %20'si böbrek üstü bezlerinden salgılanır. Yani hem spermlerin üretilmesinde ve hem de yumurtaların üretilmesinde böbreklere önemli görev yüklenmiştir. Ayrıca böbrekler büyüme ve ergenliğe ulaşmada önemli olan büyüme hormonları gibi başka hormonların da salgılandığı organlardır. Böbrekler ise tam da ayetin bildirdiği bölgededir. Bunlar ise bilimin gelişimi ile bilebildiğimiz hususlardır. Belki de ileride bu ayetin daha ne kadar mu'cizevî yönleri keşfedilecektir.

Bu konuda Kadın doğum uzmanı Opt. Dr. İsmail Selçuk'un 4. Kasım. 2016 tarihindeki açıklaması şöyledir:

"*Embriyolojik hayatta sekizinci aya kadar testisler belde böbreklerin altında, yumurtalıklar ise karında diyafram altında meme altlarına tekabül eden yerlerde bulunur. Testisler doğuma yakın kasık kanalından torbalar içine iner. Eğer doğumda testislerin inmediği görülürse- ki bu durumda büyük ihtimalle kasık kanalında sıkışmışlardır-. Belli bir müddet torbalara inmeleri beklenir, inmezlerse bir ameliyatla testisler torbalar içine indirilirler".*

Görüldüğü gibi ayette belirtilen: "*O, erkek ve kadının beli ile kaburga kemikleri arasından atılagelen bir sudan yaratılmıştır".* beyanıyla Kur'an, günümüz biliminin ancak bazı yönlerini keşfedebildiği hususu, 14. asır önce bildirmekle Allah kelamı olduğunu ve mu'cizeliğini göstermektedir.

İşte evrimcilerin maddiyatla darlaşan ve maddede boğulan akıllarının, Kur'an ayetlerinin manevî semasına çıkması ve o hakiketleri anlaması mümkün değildir. Onlar meslekleri gereği, akıllarının almadığı şeylere *bilimsel değil* veya *hurafe* diyerek inkâra sapmaktadırlar. Asıl bilim dışı ve hurafe olan onların inkârcı fikirleridir

BÖLÜM 6

6-İNSANIN YARATILIŞ GAYESİ

6.1.İNSAN NİÇİN YARATILMIŞTIR?[246]

Prof. Dr. Âdem Tatlı[1], Dr. İdris Görmez[2], Dr. Mehmet Dilek[3]
[1]Dumlupınar Ünivesitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Kütahya.
[2]Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi Sınıf Öğretmenliği Bölümü, Kırşehir.
[3]Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Hadis Bölümü, Antalya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-İnsanın yaratılış gayesini öğrenir. 2-Batı'ya ve İslam'a göre insanın farklı tariflerini bilir. 3-İnsanın Allah'a karşı sorumluluklarını kavrar. 4- Varlıkların Allah'ı tanıttığını fark eder. 5-İmanın çeşitli şekillerde tarifini öğrenir. 6-İbadetin insanın şahsi kemaline vesile olduğunu öğrenir.	1-İnsan niçin yaratılmış olabilir? 2-Batı'nın insan tarifine göre, insanın ulaşabileceği en yüksek makam, "*Mutlu hayvan makamıdır"* sözünden ne anlıyorsunuz? 3- Kâinatta Allah'ın varlığını gösteren bir mu'cize var mıdır? 4-Allah ibadeti niçin emretmiştir? 5-İman insanın âlemini nasıl genişletir?

Kâinattaki her bir varlık, kendisini yaratan bir Yaratıcı'yı göstermekte ve sanatlı, nizamlı, intizamlı, hikmetli ve gayeli yaratılışıyla da, Yaratıcı'sının sıfatlarına ayna olmaktadır. Yaratılışından Sâni, Bâni, Halık isimlerine, güzel şekliyle Musavvir ismine, azalarının nizamlı ve ölçülü yaratılışıyla Nazım ve

Mukaddir isimlerine, rızıklandırılmasıyla Rezzak ve Rahman isimlerine, hayatıyla Hay ve Kayyum isimlerine ve hakeza. Ayna olduğu gibi.

Bu kâinat içerisinde en kıymetli, akıllı ve şuur sahibi varlık insandır ve insan bu vasıflarıyla bütün mahlûkatın en şereflisi ve en üstünüdür.

Her varlığın bir yaratılış sebebi ve gayesi olduğu gibi, insanın da mutlaka bir yaratılış gayesi ve vazifesi olmalıdır. Çünkü bu âlemde her bir varlık bir ve bazen birden fazla gaye ve maksat için yaratılmıştır.

O halde insan niçin yaratılmış ve bu sorunun doğru cevabını en iyi verebilecek kimdir?

İşte insanın yaratılış gayesini de en iyi bilecek olan onu yaratan ve mahlûkat içerisinde en şerefli makama yerleştiren Yaratıcı'sıdır.

Çünkü; "*Şu kâinatın Sahip ve Mutasarrıfı, elbette bilerek yapıyor ve hikmetle tasarruf ediyor ve her tarafı görerek tedvir ediyor ve her şeyi bilerek, görerek terbiye ediyor ve her şeyde görünen hikmetleri, gayeleri, faydaları irade ederek tedvir ediyor. Madem yapan bilir, elbette bilen konuşur*"[247].

Bu "*Yapan bilir, elbette bilen konuşur"* değişmez bir kaidedir. İnsanı yapan ve yaratan ise Allah'tır. O insanın yaratılış gayesini şöyle bildirmektedir:

"Ben, insanları ve cinleri, ancak bana ibadet etsinler diye yarattım"[248].

Bu ayet şu şekilde tefsir edilmektedir:

"Bu âyet-i uzmânın sırrıyla, insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Hâlık-ı Kâinatı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fıtratı ve fariza-i zimmeti, mârifetullah ve iman-ı billâhtır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.

Evet, fıtraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemleri bulunan bîçare insana, elbette o hayat-ı ebediyenin üssü'l-esası ve anahtarı olan iman-ı billâh ve mârifetullah ve vesilelerinden başka olan şeyler ve kemâlâtlar o insana nisbeten aşağıdır. Belki çoğunun kıymetleri yoktur[249].

Demek ki insanın fıtratı, yani yaratılıştan gelen en önemli vasfı, ebedî yaşama arzusunun olması, hadsiz emelleri ve arzularının bulunması ve sonsuz elem ve sıkıntılarının olmasıdır. Bu fıtrattaki bir insanın bütün arzularını yerine getirecek birisine dayanmaya ve bütün düşmanlarından onu koruyacak birisine sığınmaya ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacın karşılanması da, insanın her türlü arzularını bilecek ve onları yerine getirmeye gücü ve kudreti yetecek ve her türlü düşmanını

bilip onlardan koruyacak, sonsuz ilim, irade, kudret ve merhamet sahibi birisini tanımakla, O'na inanmakla ve O'na ibadet etmekle mümkündür.

Enbiya Suresinin 87. Ayetinin tefsirinde insanın mahiyeti ve arzularına şöyle işaret edilmektedir:

"Madem insan, mahiyetinin câmiiyeti itibarıyla, sıtmadan müteellim olduğu gibi, arzın zelzele ve ihtizâzâtından ve kâinatın kıyamet hengâmında zelzele-i kübrâsından müteellim oluyor. Ve nasıl ki hurdebinî (miroskobik) *bir mikroptan korkar, ecrâm-ı ulviyeden* (gök cisimlerinden) *zuhur eden kuyruklu yıldızdan dahi korkar. Hem nasıl ki hanesini sever, koca dünyayı da öyle sever. Hem nasıl ki küçük bahçesini sever; öyle de, hadsiz ebedî Cenneti dahi müştakane sever. Elbette, böyle bir insanın Mâbudu, Rabbi, melcei* (sığınağı), *halâskârı* (kurtarıcısı), *maksudu öyle bir Zat olabilir ki, umum kâinat Onun kabza-i tasarrufunda, zerrat ve seyyârat dahi taht-ı emrindedir* (emri altındadır)*"*[250].

İnsanın fıtratındaki ebedî yaşama arzusu onun en büyük beklentisi ve hayattan en birinci isteğidir. Bu arzusu tatmin edilmediği sürece, insanın mutlu olması mümkün değildir. Günümüz insanının mutsuzluğunun en büyük sebeplerinden birisi budur. Yani, bu ebedî yaşama arzusunu dünya hayatında tatmin edeceği beklentisidir. Dünyaya sırf keyif sürmek ve lezzet almak için geldiği düşüncesi, onu aldatmakta ve mutsuz etmektedir. Çünkü insanın yaratılışından gelen bu ebedî yaşama arzusunu dünya hayatının karşılaması imkânsızdır.

İşte insandaki bu ebedî yaşama isteğini tatmin edecek, ebedî bir hayatın varlığını ve dünyanın bir misafirhane olduğunu bilmesidir. Bu durum Rum suresinin 50. Ayetinin tefsirinde şöyle dile getirilmektedir:

"*Meselâ, aklın bir hizmetkârı ve tasvircisi olan kuvve-i hayaliyeye denilse ki, "Sana bir milyon sene ömürle saltanat-ı dünya verilecek; fakat âhirde mutlaka hiç olacaksın." Tevehhüm aldatmamak, nefis karışmamak şartıyla, "Oh" yerine "Ah" diyecek ve teessüf edecek. Demek, en büyük fâni, en küçük bir alet ve cihazat-ı insaniyeyi doyuramıyor.*

İşte bu istidattandır ki, insanın ebede uzanmış emelleri ve kâinatı ihata etmiş efkârları ve ebedî saadetlerinin envâına yayılmış arzuları gösterir ki, bu insan ebed için halk edilmiş ve ebede gidecektir. Bu dünya ona bir misafirhanedir ve âhiretine bir intizar (bekleme) *salonudur"*[251].

Demek insanın yaratılış gayesinin, fıtri yapısının ve mahiyetinin doğru bir şekilde bilinmesine ihtiyaç vardır. Batı âlemi, Allah'a ve Kur'an'a aklını ve kalbini kapattığı için, insanı doğru tanımlayamamış ve tanıtamamıştır. Dolayısıyla insanın fıtratına uygun bir eğitim verememiş ve insanın yüzde seksenini umutsuzluğa ve mutsuzluğa sürüklemiştir. Yüzde yirmisine geçici bir saadet verebilmiştir.

6.2- İNSAN NEDİR?

Batı felsefesinin insan tarifi ile İslam felsefesinin insan tarifi çok büyük farklılık göstermektedir.

Hıristiyanlık insanın günahkâr olarak dünyaya geldiğini kabul eder. Hz. Âdem'in yasak meyveden yemesinin sorumluluğunu, doğan her çocuğun günahı olarak ele alır. Hâlbuki İslâmiyet çocuğun masumiyetini ve günahsız olduğunu esas alır ve buluğ çağına kadar onun masumiyetinin devam ettiğini kabul eder.

6.2.1-Batı Felsefesine Göre İnsanın Tarifi

Eflatun insanı şöyle tarif eder:

"*İnsan, iki ayak üzerinde yürüyen tüysüz bir canlıdır".*

Eflatun'un bu tarifinin insanı temsil etmediğini belirten Diyojen, bir horozun tüylerini yolarak ortaya atmış ve "*Eflatun'un tarif ettiği insan budur*" demiştir.

Aristo da insanı şöyle tarif eder:

İnsan, konuşan hayvandır".

Hâlbuki papağanda da konuşma kabiliyeti vardır. O halde bu tarif de insanın mahiyetini, ulviyetini ve yaratılışındaki hikmeti tam olarak ortaya koyamamıştır.

Görüldüğü gibi, Hak bir dine dayanmayan felsefeciler insanı; tüysüz, iki ayaklı bir varlık veya konuşan bir hayvan olarak tarif etmişlerdir.

6.2.2-İslâm'a Göre İnsanın Tarifi

İnsanı en güzel şekilde Kur'a-ı Kerim tarif etmiştir. Nitekim insanın yaratılışı ile ilgili olarak Tîn suresindeki ayetlerin açıklamaları şöyledir[252]:

"*İnsan ahsen-i takvimde yaratıldığı ve ona gayet cami bir istidat verildiği için, esfel-i sâfilînden tâ âlâ-yı illiyyîne, ferşten tâ Arşa, zerreden tâ şemse kadar dizilmiş olan makamâta, merâtibe, derecâta, derekâta girebilir ve düşebilir bir meydan-ı imtihana atılmış, nihayetsiz sukut ve suûda giden iki yol onun önünde*

açılmış bir mu'cize-i kudret ve netice-i hilkat ve acube-i san'at olarak şu dünyaya gönderilmiştir" [253].

Demek insan; akıl, şuur ve iman ile diğer canlılardan ayrılır. İnsan, en güzel surette ve en kabiliyetli bir şekilde, bir sanat harikası ve kudret mu'cizesi olarak yaratılmıştır.

İnsan, kendisine verilen istidat ve kabiliyetleriyle imtihan yeri olan bu dünyaya gönderilmiştir. İnsanın bu istidat ve kabiliyetleri iyi veya kötü yönde gelişebilir. Bunu iyi yönde geliştirecek olan İslam dinidir.

Zaten insan yaratılış itibariyle fıtratında, zayıflık, acizlik, iktidarsızlık olduğu için, merhametli, kudretli, kendisinden yardım alacağı, kendisine dayanacağı sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi birisine inanmaya muhtaçtır.

Bu kabiliyetlerini iyi yönde kullandığı zaman en yüksek mertebeleri, dereceleri ve makamları kazanabilir. Mesela Hz. Ebu Bekir'in Sıddıkiyet makamına çıktığı gibi. Bunun tersi de mümkündür. Eğer kabiliyetlerini yanlış yönde kullanırsa, en kötü ve en aşağı seviyeye inebilir. Mesela, Ebu Cehil'in en aşağı dereceye düştüğü gibi.

Şualar isimli tefsirde de insan şöyle tarif edilmektedir:

"*Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki;*

- *İnsan şu kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi,*
- *Ve hakikat-ı Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm cihetiyle çekirdek-i aslîsi,*
- *Ve kâinat Kur'ân'ının âyet-i kübrası,*
- *Ve İsm-i Âzamı taşıyan âyetü'l-kürsîsi,*
- *Ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri,*
- *Ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa mezun en faal memuru,*
- *Ve kâinat şehrinin zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında, varidat ve sarfiyatına ve zer' ve ekilmesine nezarete memur,*
- *Ve yüzer fenler ve binler san'atlarla teçhiz edilmiş en gürültülü ve mes'uliyetli nâzırı,*
- *Ve kâinat ülkesinin arz memleketinde, Padişah-ı Ezel ve Ebedin gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı,*
- *Ve cüz'î ve küllî harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı,*
- *Ve semâ ve arz ve cibâlin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrâyı omuzuna alan,*

- *Ve önüne iki acip yol açılan, bir yolda zîhayatın en bedbahtı ve diğerinde en bahtiyarı,*
- *Çok geniş bir ubudiyetle mükellef bir abd-i küllî,*
- *Ve Kâinat Sultanının İsm-i Âzamına mazhar ve bütün esmâsına en câmi bir aynası, ve hitabât-ı Sübhâniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hassı,*
- *Ve kâinatın zîhayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı,*
- *Ve hadsiz fakrıyla ve acziyle beraber hadsiz maksatları ve arzuları ve nihayetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir biçare zîhayatı,*
- *Ve istidatça en zengini,*
- *Ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri dehşetli elemlerle âlûde,*
- *Ve bekaya en ziyade müştak ve muhtaç ve en çok lâyık ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediyeyi hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekaya karşı arzusunu tatmin etmeyen,*
- *Ve ona ihsanlar eden Zâtı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok hârika bir mu'cize-i kudret-i Samedâniye ve bir acûbe-i hilkat,*
- *Ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazat-ı insaniyesi şehadet eden, böyle yirmi küllî hakikatlerle Cenâb-ı Hakkın Hak ismine bağlanan,*
- *Ve en küçük zîhayatın en cüz'î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevap veren Hafîz-i Zülcelâlin Hafîz ismiyle mütemadiyen amelleri kaydedilen ve kâinatı alâkadar edecek ef'âlleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan ve herşeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve herhalde ve hiçbir şüphe getirmez ki, bu yirmi hakikatın hükmüyle, insanlar için bir haşir ve neşir olacak ve Hak ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusuratının mücazatını çekecek ve Hafîz ismiyle cüz'î-küllî kayd altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek ve dâr-ı bekada saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekavet-i daime hapishanesinin kapıları açılacak ve bu âlemde çok tâifelere kumandanlık yapan ve*

karışan ve bazan karıştıran bir zabit, toprağa girip her amelinden sual olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır"[254].

Demek insan, dünyada hem bir misafir, hem bir yolcu, hem bir memur, hem bir müfettiş ve hem Allah'a muhatap olabilen en şerefli bir varlıktır.

Kâinatı bir saraya benzetirsek, insan o sarayın en mükerrem bir misafiridir. Yani meleklerin dahi kendisine secde etmesi emredilen, kâinattaki bütün varlıklar hizmetine sunulan ve bol bol ikramlar edilen bir misafirdir.

Aynı zamanda o kâinat sarayında bulunan diğer varlıklar üzerinde istediği gibi onlardan faydalanmaya izin verilen bir memur, bir halife ve Allah'a muhatap bir yolcudur.

Demek ki insan dünyada; hem bir misafir, hem bir yolcu, hem bir memur, hem bir halife makamındadır.

Aynı zamanda insan, şu kâinat ağacının en son ve en cem'iyetli meyvesi, kâinat Kur'anın âyet-i kübrasıdır.

İnsanın önünde iki yol vardır. Ya ebedî saadet yeri olan Cennet yolu veya ebedî azap yeri olan Cehennem yoludur. Dolayısıyla insan, hesabını buna göre yapmalıdır.

Şimdi insanın bu muhtelif tariflerini kısa kısa açıklayalım.

İnsanın Misafir Olması Ne Demektir?

İnsan bir misafir, dünya ise bir misafirhanedir. Her misafirhanenin bir talimatı ve yol gösterici ve tanıtıcı bir memuru olduğu gibi, şu dünya misafirhanesinin de, talimatnamesi Semavî kitaplar, rehberi de peygamberlerdir. Bunların sonuncusu da Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed Aleyhisselatü vesselamdır.

Misafir olan kimse, ev sahibinin rızası dairesinde hareket etmekle mükelleftir. Onun rızası haricinde tasarruf yapamaz. İsraf edemez, başkasına ikrâm edemez, sofradan kaldırıp başkasına sadaka veremez, dökemez.

Mülk tamamen Allah'ındır. İnsan da O'nun mülküdür. Yani, insanın vücudu, maddî ve manevî duyguları; göz, kulak, akıl v.s. gibi. Bunlar ona emaneten verilmiştir[255].

Devlet tarafından bir askere emaneten verilen teçhizat gibi, insan da bu duygu ve hissiyatlarla donatılmıştır. Nasıl bir asker ona emanet edilenleri, istediği gibi kullanamazsa, insan da kendisine Allah tarafından verilen âzâ ve duyguları istediği şekilde kullanamaz.

İnsan Cenâb-ı Hakk'ın emaneten verdiği hayata intihar ile son veremez, gözünü çıkaramaz ve manen gözü kör etmek demek olan gözü verenin rızası hâricinde harama sarf edemez. Kulağı, dili ve bunlar gibi cihazâtı harama sarf etmekle mânen öldüremez.

— Göz benim değil mi? İstediğime bakarım.

—Kulak benim değil mi? İstediğimi dinlerim.

—Ağız benim değil mi? İstediğimi konuşurum, diyemez. Çünkü bütün azalarımız bize Allah'ın emanetidir. Biz bu emanetleri emanet eden, hakiki sahibi olan Rabbimizin izni dışında kullanırsak manen öldürmüş oluruz.

Yine hayvanlar, insanlara Allah'ın birer emanetidir. Bu emanetlere de gereken hassasiyet gösterilmelidir. Mesela insan, eti yenilmeyen hayvana lüzumsuz eziyet edemez, öldüremez.

İnsanın Yolcu Olması Ne Demektir?

İnsan bu dünyada bir yolcudur. Hepimiz biliriz ki, bir yolculuğa çıkılacağı zaman, yolun uzunluğuna göre hazırlık yapılır. Gidilecek yerde ne kadar çok kalınacaksa, hazırlık ona göre olur. İnsan bu dünyada, dönüşü olmayan ebedî bir yolun yolcusudur. Bu yolculuğa herkes ister istemez çıkacaktır. Yolculuğa çıkış zamanı da belli değildir. Genç-ihtiyar, hasta-sıhhatli farkı yoktur. Onun için her insanın en önemli vazifesi, bu dünya hayatına lüzumlu işleri düşünürken, ebedî hayata lazım, şeyleri de unutmamalıdır.

Bu yolculukta insana, her iki hayatta lazım olacak şeyleri elde etmek için, Allah tarafından her gün 24 saatlik bir sermaye verilmiştir. Mesela, bu yolculukta namaz, dünyada ruh ve kalbimize gıda ve manevî zenginlik, mutlaka gireceğimiz kabrimizde azık ve ışık, mahkememiz olan Mahşer'de kurtuluş senedi ve beratı ve ister istemez üstünden geçilecek Sırat Köprüsü'nde nur ve Burak olacaktır.

Netice olarak insan, kendine verilmiş olan ömür sermayesini, yerinde sarf edip etmediğinden sorumlu olacaktır.

İnsanın Dünyada Memur Olması Ne Demektir?

İnsan dünyaya memur olarak gönderilmiştir. Bir memur, vazifesini yerine getirmekle mükellef olduğu gibi, insan da Allah'ın emirlerini yerine getirmekle mükelleftir.

Demek ki, dünyaya memur olarak gönderilen insan, Allah'tan aldığı emirleri yerine getirip getirmediğinden sorumludur.

İnsanın Müfettiş ve Halife Olması Ne Demektir?

İnsan yeryüzünün bir müfettişidir. Müfettiş ise, bir şeyi teftiş eden, tetkik ve tahkik ile kusur ve iyilikleri görüp anlayan ve gerekli mercilere bildiren, kısaca her şeyi araştırandır. Bu müfettişlikten maksat, insanın maddî ve manevî bütün duyguları ile kâinattaki varlıkları araştırıp değerlendirmesidir. Zaten ilimlerin yaptığı da, budur. Nitekim Nobel ödüllü Fizikçi Pakistanlı Muhammed Abdüsselam ilmi, Allah'ın kâinattaki sanatlarını araştırma gayreti olarak tarif eder.

İşte insan, kendisine verilen akıl ve diğer duygularla bu araştırmayı yapmaktadır. Dil bütün tatları, göz bütün renkleri, kulak bütün sesleri ayrıştırmaktadır.

Her eser, sahibini gösterdiği gibi, bu kâinattaki bütün varlıklar da Allah'ı göstermektedir. Mesela, insanların ne yüzleri, ne gözleri ve ne de parmak izleri hiç birbirini tutmamaktadır. Bu günümüzdeki insanlarda böyle olduğu gibi, geçmişteki insanlarda da böyledir, gelecekte de böyle olacaktır. Bu tip farklılıklar, hayvanlar, bitkiler ve kar tanelerine varıncaya kadar her şeyde kendini göstermektedir. Her şeyin kendisine has bir özellikle yaratılışı Allah'ın tekliğini, sonsuz ilim, irade ve kudretini apaçık ortaya koymaktadır. Allah bu eserleriyle kendisini insana tanıttırmak istediği gibi, nimetleriyle de insanı sevdiğini gösteriyor. İnsanın da iman ederek O'nu tanıdığını, ibadet ederek de sevdiğini bildirmesini istiyor.

İnsan, küçük- büyük her hareketi kaydedilen, hem mahlûkata ve hem de Allah'a karşı büyük sorumluluğu olan zeminin halifesidir. İnsanın yetkisi oranında mesuliyeti artmaktadır. Buna bağlı olarak mükâfatı da cezası da büyük olacaktır. Nasıl ki halife olan kimse, başkalarının yanında gelişigüzel hareket edemez. Uluorta, rastgele konuşamaz. Bütün davranışlarında dikkatli olmak zorundadır.

Öyle ise İnsan, her hal ve hareketinin kaydedildiğini bilince, insanlara gülünç ve Allah'a karşı mahcup duruma düşmemek için, ölçülü ve dikkatli bir hayat yaşamaya mecburdur.

İnsanın Meyve Olması Ne Demektir?

Kâinatı bir ağaca benzetecek olursak, insan o kâinat ağacının en son ve her yönden en kabiliyetli, en mükemmel bir meyvesi ve aynı zamanda bir çekirdeğidir.

Kâinatın Ağaç Olması Ne Demektir?

Kâinat; elementler kökleri, bitkiler yaprakları, hayvanlar çiçekleri ve insanlar da meyveleri olan bir ağaca benzetilebilir. Ağacın; kök, gövde, yaprak ve çiçekleri meyveye hizmet ettiği gibi, kâinattaki her şey, sema ve zemin ile ondaki bitkiler ve hayvanlar insana hizmet etmektedir. Yani insan, şu muhteşem kâinat ağacının en son ve en geniş kabiliyetli bir meyvesi durumundadır.

Bu kâinat ağacının gayesi ve neticesi insan olduğu gibi, insanın da meyvesi, yaratıcısına karşı şükür ve ibadet ve hamd ve muhabbettir. Bu şükür ve muhabbet ve hamd ve ibadet ise, insanın meyvesi olduğu gibi, kâinatın da yaratılış gayesidir.

İnsanın Âyet-i Kübra Olması Ne Demektir?

Kâinatı, Allah'ın kudret kalemiyle yazdığı Kur'an'a benzetirsek, insan o kitabın âyet-i kübrası, yani O kitabı yazana en büyük delil ve işarettir. Ayet, kimsenin inkâr edemeyeceği açık delildir. Ayetler kitabın yazarına delildir. Kâinat kitabında atomdan galaksilere kadar, canlı ve cansız, her şey Allah'ı anlamaya ve bilmeye birer delildir.

Ama bunlar içerisinde en büyüğü ve en parlağı da insandır. İnsan Allah'ın bütün isimlerini gösteren en cami, en külli bir aynadır. Yaratılışıyla Halik, Sani isimlerine, hayatıyla Hay ismine, rızıklandırılmasıyla; Rezzak, Rahim, Rahman, Kerim, Muhsin isimlerine, aldığı şekil ile Musavvir ismine, muntazam ve ölçülü yaratılışıyla Nazım ve Mukaddir isimlerine en güzel şekilde ayinedarlık eder.

İnsanın, cansız bir resmi ressamı, heykeli heykeltıraşı gösterdiği gibi, bir sanat harikası ve kudret mu'cizesi olan insanın kendisi de harika bir sanatkârı, sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir yaratıcıyı gösterir.

Bir kitap şeklinde yaratılmış ve yazılmış olan insanı, tıp ilmi başta olmak üzere, bütün ilimler onu okumaya ve anlamaya çalışmaktadırlar. Bir harf dahi kâtipsiz olmazken, bir kitap hükmünde yazılmış olan insanın yaratıcısız olması nasıl mümkün olur?

Sonuç olarak, Batılı felsefecilerin insan için yaptığı; tüysüz, iki ayaklı, konuşan bir hayvan değerlendirmesiyle, insanı hayvanlık mertebesinden öteye götüremeyen felsefecilerin tarifi nerede, insanı meleklerden daha yükseğe çıkaran, mahlûkatın en şereflisi, zeminin halifesi, Sultan-ı kâinatın en nazik, en nazlı, aziz

bir misafiri ve muhatabı olarak en yüksek ve en şerefli, en kıymetli bir varlık makamına çıkaran Kur'an'ın tarifi nerede.

6. 3-Allah'a Karşı Sorumlu Olma

İnsanın Yaratılış gayesiyle ilgili Allah'a karşı sorumluluğu üç grup altında toplanabilir:

a. Allah'ı Tanıma
b. Allah'a İman
c. Allah'a İbadet

a. Allah'ı Tanıma

Bir gün ateş böceği yolda gidiyormuş. Fakat yolunu aydınlatan ışığın kendisinden yansıdığının farkında değilmiş. Bir müddet sonra karıncalarla karşılaşmış. Karıncaların kendisine hayranlıkla baktıklarını görünce, o da onların gözüne dikkatlice ve merakla bakmış. Birde ne görsün! Yolunu aydınlatan ışık kendisinden yansıyormuş. Karıncalar da onun ışığına hayran oluyorlarmış. Böylece ateşböceği, yolunu aydınlatan ışığın farkına varmış.

Acaba bizler de, bizi yoktan yaratıp, bütün kâinatı emrimize veren, her an hayatımızın devamı için gerekli her şeyi yerine getiren bir yaratıcının farkında mıyız?

Dünyamızı döndüren, gökten yağmuru yağdıran, yerden bitkileri çıkaran kimdir?

Geceyi götürüp, gündüzü getiren kimdir?

Anne karnında bütün azalarımızı yerli yerine takan ve bizi orada besleten ve büyüten kimdir?

Bizi dünyaya getiren, annemizin göğsüne memeyi takıp beyaz, gıdalı, safi sütü bizim için akıtan kimdir?

Ağzımızı yapıp, inci gibi dişlerimizi takan kimdir?

Kulağımızı takıp, gözümüzü açan kimdir?

Damarlarımızı yapıp, içinde kanı dolaştıran kimdir?

Kalbimizi yapıp, çalar saat gibi bir ömür boyu çalıştıran kimdir?

Herkes bilir ki, bir çizgi, çizeni olmadan çizilmez, bir harf, yazanı olmadan yazılmaz, bir okul da idarecisi olmadan kendi kendine idare edilmez.

Öyle ise, dünyadaki bütün varlıkların harika bir şekilde yaratılışları ve idare edilişleri, onları yaratan ve idare eden sonsuz, ilim, irade ve kudret sahibi bir

yaratıcılarının olduğunu göstermektedir. Bu konuyu açıklaması bakımından aşağıdaki vecize çok manidardır:

"*Bir köy muhtarsız olmaz. Bir iğne ustasız olmaz, sahipsiz olamaz. Bir harf kâtipsiz olamaz, biliyorsun. Nasıl oluyor ki, nihayet derecede muntazam şu memleket hâkimsiz olur?"*[256]

İşte kâinatta atomdan güneşe, sinekten yıldızlara kadar her şey, ölçülü ve intizamlı yaratılışı ve mükemmel idare edilişiyle Allah'ı tanıtmaktadır. Çünkü bir eser varsa, mutlaka onu yapan ve ortaya koyan bir ustası olacaktır.

Kim Var Etti?

Allah-ı tanımakla ilgili olarak bazı ayetlerde Cenab-ı Hak, mealen şöyle buyurmaktadır:

"*Semâ ve zemini, rızkınıza iki hazine gibi müheyyâ edip oradan yağmuru, buradan hububatı çıkaran kimdir? Allah'tan başka, koca semâ ve zemini iki mutî hazinedar hükmüne kimse getirebilir mi? Öyleyse şükür O'na münhasırdır*"[257].

İnsan rızka muhtaçtır. Hayatımızın devamı için, gökten yağmurun yağdırılmasına, yerden de hububatın çıkarılmasına ihtiyaç vardır. Ne yağmurun yağdırılmasına ve ne de yerden bitkilerin çıkarılmasına insanın gücü yetmez. Bunun için bizim ihtiyacımızı bilen, bize acıyıp merhamet eden, bizim bütün ihtiyaçlarımızı yerine getirmek için yere ve göğe sözü geçen bir kudret sahibine ihtiyaç vardır. O da sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi olan Allah'tır.

İnsana Göz ve Kulakları Kim Verdi?

Allah Kur'an-ı Kerim'de, insana verilen göz, kulak gibi en kıymetli azalarımızın verilişine dikkat çekerek şöyle buyurmaktadır:

"*Sizin âzâlarınız içinde en kıymettar göz ve kulaklarınızın mâliki kimdir? Hangi tezgâh ve dükkândan aldınız? Bu lâtif, kıymettar göz ve kulağı verecek ancak Rabbinizdir. Sizi icad edip terbiye eden O'dur; bunları size vermiştir. Öyleyse yalnız Rab Odur. Mâbud da O olabilir*"[258]. Denilmektedir.

Sizin âzâlarınız içinde en kıymettar göz ve kulaklarınızın mâliki kimdir? Hangi tezgâh ve dükkândan aldınız? Bu lâtif, kıymettar göz ve kulağı verecek ancak Rabbinizdir.
Yunus Suresi, 30.

Varlıklar içerisinde en kıymetli azalara, duygulara sahip olan insandır. Bunların anne karnında yaratılışında, yerli yerine takılışında, onu karnında taşıyan

annenin bile haberi olmamaktadır. İnsana anne karnında gözünü takan, kulağını ve burnunu yerleştiren, mideyi yerine koyan, o insanın dünyadaki görmesini bilen, işitmesini sağlayan, kokuları yaratan, besinleri hazırlayan Allah'tan başkası olamaz. Yani, görmeyi ve gözü yaratan kim ise, güneşi yaratan da odur. Sesleri ve işitmeyi halk eden kim ise, kulağı da yerine takan odur. Elmayı rızık olarak kim yaratmışsa, insana mideyi takan da odur.

Demek ki, insandaki bütün azalar ve organlar Allah'ın eseridir. O halde, insan bunları veren Allah'ı tanımakla sorumludur.

Allah'ı tanıma ile ilgili yaşanmış bazı ilginç hatıralar

Koluna dövme yaptıran genç

Hapishanenin gençler koğuşunda bir konferanstan sonra bir genç el kaldırarak;

-Biz görmediğimiz birisine nasıl inanacağız? Diye sordu. Konferansı veren öğretim üyesi soruyu sorana kolundaki dövmeyi işaret ederek;

- O dövmeyi kime ve kaça yaptırdığını sorunca, soruyu soran genç de, belli ücret karşılığında yaptırdığı yeri söyledi. Bunun üzerine hoca ona;

-Peki delikanlı. O dövmeyi yaptırdığın kolu kime yaptırdın? Deyince o gencin cevabı çok enteresan oldu ve elini kaldırarak:

-"Allah'a…. Ben artık inandım hocam" dedi.

Bu iki misal açıkca gösteriyor ki, akıl Allah'ı ne kadar inkâr etse de, vicdan bir Yaratıcı'nın varlığını reddedemiyor.

"Görmediğimiz Allah'a Nasıl İnanacağız" Diyen Gençler?

Bir öğretim üyesinin kendi dilinden yaşadığı bir hatırası:

"Fakülteden mezun olduktan sonra birkaç yıl öğretmenlik yaptım. Doğu Anadolu'nun şirin bir kazasında, lisenin kimya derslerine giriyordum. Çevre ile münasebetlerim sıcaktı. Öğrenci, öğretmen, idareci, veli, halk... Her kesimden insanla gayet iyi diyalogumuz vardı.

Hele öğrencilerime iyice ısınmıştım. Onlara gösterdiğim yakınlıktan cesaret alarak bana rahatlıkla açılabiliyorlardı.

O yıllarda ülkemizde terör ve anarşi kol geziyordu. Hele Doğu'da daha korkunç boyutlardaydı. Görev yaptığım lisede, sınıfına göre yaşı bir

hayli büyük, hattâ benden daha yaşlı öğrenciler vardı. İri-yarı, babayiğit delikanlılardı. Onların bu yapılarından istifade eden bazı mihraklar, temiz kalpli delikanlılarımızın beyinlerini zararlı fikirlerle doldurmuş, çoğunu anarşist yapmışlardı.

Kalplerindeki mukaddes imanlarını ve onunla birlikte birçok insanî hasletlerini de çalmışlardı.

* * *

İşte bunlardan biri de Ziya idi. Lise son sınıftaydı ve yaşı sınıfına göre büyüktü. Babayiğitti, yağız bir delikanlıydı. Birçok mânevi duygularını çalmışlardı ama hoca saygısı henüz tamamen kaybolmamıştı.

Bir gün utana sıkıla söz hakkı istedi:

-Hocam, izin verirseniz bir şey sormak istiyorum", dedi.

İç dünyasında fırtınalar koptuğu, kafasının karmakarışık olduğu belli oluyordu. Kafasındaki sorunun ağırlığı altında eziliyordu. Ben durumu gayet iyi anlıyordum. Elimden geldiğince onu rahatlatmak, zihnindeki problemi samimî bir şekilde ve bütün açıklığı ile ifade etmesini te'min için:

-O da ne demek Ziya, ben sizin sorularınıza cevap vermek için burada bulunuyorum, tabiî sorabilirsin, seni dinliyorum," dedim.

-Fakat hocam, sorum Kimya ile ilgili değil.

-Hiç fark etmez, sen sorunu samimiyetle ve açıkça sor.."

-Hocam! Görmediğimiz şeye inanmayız. Allah'ı da görmüyoruz, o halde O'na nasıl inanacağız? Diyorlar.

Böyle soruların gayet normal olduğunu, çok kişinin aklına takıldığını, hattâ çok sorulan bir soru olduğunu anlatıp onu rahatlattıktan sonra dedim ki:

-Bak Ziya, her şey gözle görülmez, diğer bir ifadeyle her şeye gözle bakılmaz. Bazı şeylere dil ile, kulak ile, burun ile veya akıl ile bakılır."

Bu ifadelerim sınıfta bir şaşkınlık havası uyandırmıştı. Kulakla veya dille bakmak ne demek? Soruları gözlerinden okunuyordu. Devam ettim:

-Meselâ, güzel bir yemek pişirsem ve "Ziya gel şu yemeğin tadına bak" desem ve sen de "Hocam, ben gözümle görmediğime inanmam, yemeğin tadına gözümle bakacağım" desen ve gözünü yemeğin içine soksan, gözün de yemekle beraber pişer ve kör olursun. Demek yemeğin tadına dille bakılır. Aynı şekilde "şu esansın kokusuna bakın" dediğimde gözünüzle esansı aramazsınız veya "şu musikinin güzelliğine bakın" dediğimde kulağınızla

bakarsınız. Bir de akılla bakmak vardır. Mademki san'atlı eser ortada vardır, o halde bu eserin bir mühendisi olacaktır, diye aklınızla anlarsınız. İşte Ziya, biz de Allah'ı aklımızla görüyoruz."

Daha sonra sınıfa yönelerek konuşmaya devam ettim:

"-Arkadaşlar, konuya bir fenci gözüyle hep birlikte bakalım. Selimiye gibi hârika bir eser mimarsız olabilir mi? Peki vücudumuz bu mimarî yapıdan daha mı aşağı? Muazzam bir şehir görünümünde olan vücudumuzda 100 trilyon kadar hücre var. 150 bin kilometreye yakın bir damar sistemi bütün vücudumuzu kaplamış. Bir uzvumuzda olan en küçük bir aksaklık, hayatımızın sonu olabiliyor. İç âlemimiz öyle hârika olduğu gibi ve bütün insanlar esas azalarda ortak olduğu halde, hiçbir insan diğerine benzemiyor. Sima, ses, ahlâk vs. özelliklerimiz hep farklı. Bu hâdiseleri tesadüfe verebilir miyiz?

Mes'eleyi isterseniz biraz daha açalım: Bildiğiniz gibi canlılar âleminin kâinatta ayrı bir yeri vardır. Cansızlarda görülen san'at hârikaları canlılar yanında çok geride kalır. En basit canlılar da bakterilerdir. Bunlar arasında ilim adamlarının en fazla araştırma yaptıklarından biri de *Escherichia Coli* bakterisidir. Mikroskop altında binlerce defa büyüttükten sonra görülen bu canlının ağırlığı gramın beş yüz milyarda biri kadar, çapı ise santimin yüz binde biri kadardır. Bu kadar küçük bir sahaya tam beş bin tane madde yerleştirilmiştir. Ayrıca her bakteri gerekli ortamını bulduğunda, su, amonyak ve şekeri gıda maddesi olarak kullanmakta ve 20 dakika içinde bölünerek içindeki madde sayısı 10 bine çıkmaktadır. Bu hâdise, mükemmel bir kimyacının rüyasında bile göremeyeceği bir durumdur. Zira bir kimyacı bir kapta ancak bir reaksiyonu yapabilir. Aynı zamanda ilmin bu kadar ilerlediği bir devrede, ancak çok uzun zaman almaktadır. Hal böyle iken, *Escherichia Coli* bakterisi içinde aynı kapta 20 dakika zarfında 5 bin madde sentezlenmektedir.

En basit canlıda durum böyle hârika ise, diğer canlılardaki olayları kıyaslayabilirsiniz.

Konuya bir başka açıdan da bakılabilir.

İnsan gözü her şeyi görebilir mi dersiniz? Her şeyimiz sınırlı olduğu halde gözümüz mü sınırsız acaba? Nasıl ki kulağımız frekansı 20 ile 20.000 arasındaki sesleri işitebiliyorsa, gözümüz de dalga boyu 450 ile 800

nanometre arasında olan ışınları görebiliyor. Bu ışınların ötesini ve berisini göremiyoruz. Röntgen ışınları, ultraviyole ışınları, infrared ışınları.. vs.'nin varlığı sabit olduğu halde, gözlerimizle göremiyoruz. O zaman bunların varlığını inkâr etmek mi gerekir?

Arkadaşlar, aslında biz kâinata anahtar deliğinden bakıyoruz. Yani görme sınırımız bu kadar dar. Bunu bildikten sonra "görmediğim şeye inanmam" demek ne kadar saçma, değil mi?"

Ders boyunca Ziya dalgın ve durgundu. İç âleminde fırtınalar koptuğu anlaşılıyordu. Elleri şakaklarında devamlı düşünüyordu. Dersin sonuna kadar onu kendi hâline bıraktım.

* * *

Aradan 3-4 gün geçmişti. Bir akşam Ziya bir arkadaşıyla evime geldi.

-Hocam, içeri girebilir miyim?

-Elbette Ziya, evimiz herkese açıktır. Oturdular, hazır olan çaydan ikram ettim. Ziya çayı yudumlarken konuşmaya başladı:

-Hocam, buraya bir maksatla geldim.

-Hayrola Ziya, hayırdır İnşâallah.

-Hocam, Müslüman olmak için geldim. Doğrusu şaşırmış ve irkilmiştim:

-O nasıl söz Ziya, sen zaten Müslümansın.

-Vallahi Hocam, sizin konuşmalarınızdan evvel kafamda bir sürü soru ve şüphe vardı. Okuduğum bazı kitaplar ve görüştüğüm bazı insanlar kafamı tamamen karıştırmıştı. Büyük bir bunalım içinde idim. Sizin sohbetinizden sonra günlerce düşündüm ve birçok geceler uyuyamadım. Fakat kararımı verdim, ben artık Müslüman'ım. Aklıma, vicdanıma en uygun gelen fikirler İslâmî fikirlerdir. İnançsız olarak yaşamanın hayvanî hayattan farkı yok.

12 Eylül geldi elimden silâhı aldı, siz geldiniz kalbimdeki küfrü çekip çıkardınız, size minnet ve şükran borçluyum. Artık insanlık yoluna ilk adımımı atmış bulunuyorum. Allah sizden razı olsun.

Evet Ziya, kâinatta en büyük hakikat Allah'a imandır. Aynı zamanda en çok şaşılacak şey de Yaratanın inkâr edilmesidir. Kararın beni çok sevindirdi. İnşâallah bundan sonra Hak yolundan ayrılmazsın...

İnsanın Dünyaya Gönderiliş Gayesi

İnsan bu dünyaya kendi kendine gelmemiş, Allah tarafından yaratılıp, gönderilmiştir. İnsanın bu dünyaya gönderilişinin asıl gayesi ve vazifesi Allah'ı hakkıyla tanımak, O'nu isim ve sıfatlarıyla doğru bir şekilde bilmektir. Yani, bütün kâinatın yaratıcısı olduğuna, zerrelerden yıldızlara kadar her şey O'nun kudret ve iradesi ile idare edildiğine ve her şey O'nun mülkü olup, mülkünde hiçbir şerik, yani ortak olmadığına ve "*La İlahe İllallah*" kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek ve kalben tasdik etmektir.

İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Hâlık-ı Kâinatı tanımak ve O'na iman edip ibadet etmektir.
Zâriyât Suresi, 56.

b-Allah'a İman

Mu'cize görmek isteyen gençler

Bir grup genç bir öğretim üyesine, bir sohbet esnasında;

-"Allah bir mu'cize göstersin, O'na inanalım" dediler. O da; kâinattaki bütün varlıkların birer mu'cize olduğunu söyledi. Yani, insanların yapmaktan aciz oldukları şeyin mu'cize olduğunu ifade ederek;

-Bir insan mı mu'cize değil? Hatta insanın bir kılına varıncaya kadar her bir azası mu'cize değil mi? Bir ağaç, her yaprağı, çiçeği ve hatta meyvenin içindeki çekirdeğine varıncaya kadar mu'cize değil mi?" deyince onlar;

-"Bizim bu konuda çok sorularımız vardı. Bu cevap karşısında, artık soru sormaktan vaz geçtik. Biz şimdi sizi dinleyeceğiz" dediler.

İman; inanmaktır. Hakkı kabul, tasdik ve izan etmektir. İslâmiyet'i kabul edip amel etmektir. İman, dine ait bütün hakikatleri kabul edip gereğini yerine getirmektir.

İman, Resûlü Ekrem'in (sav) tebliğ ettiği zaruriyeti diniyeyi tafsilen ve zaruriyetin gayrısını icmalen tasdik etmekten hâsıl olan bir nurdur.

İman, peygamberimizin (sav) Allah tarafından haber verdiği kesin olarak bilinen şeylerin doğru olduğuna içten ve yürekten inanmak demektir.

İmanın temeli ve esası altı rükündür. Bunlar;

- Allah'a iman,
- Meleklere iman,
- Kitaplara iman,
- Peygamberlere iman,
- Ahiret gününe ve öldükten sonra dirilmeye iman,
- Kader, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna iman.

İmanın bu altı esası bir bütündür. Bir kimsenin iman etmiş olması için bu altı esasın hepsine birden, şüphe etmeden inanması gerekir. Birini kabul etmemesi veya onda şüphe etmesi halinde, iman etmiş olmaz. Güneş ışığı, yedi rengin birleşmesinden meydana geldiği gibi, iman da bu altı esasın tamamına inanmaktan meydana gelmektedir.

İman, Sa'd-ı Taftazanî'nin tefsirine göre; "*Cenab-ı Hakkın, istediği kulunun kalbine, cüz-ü ihtiyarının sarfından sonra ilka ettiği* (kalbine doğdurduğu*) bir nurdur"* denilmiştir.

Demek ki, iman insanın cüz'i iradesine bakıyor. İnsan isteyecek ve gereğini yerine getirecek, Allah da ona imanı ihsan edecektir.

İman taklidi ve tahkiki iman olarak ikiye ayrılır.

İmanı Tahkiki Yapmak Çok Önemlidir

"Ş*imdi en mühim iş, taklidî imânı tahkikî imâna çevirerek imânı kuvvetlendirmektir, imânı takviye etmektir; imânı kurtarmaktır. Her şeyden ziyade imânın esasatıyla meşgul olmak kat'î bir zaruret ve mübrem bir ihtiyaç, hattâ mecburiyet haline gelmiştir…*

Evet, temelleri yıptarılmış bir binanın odalarını tamir ve tezyine çalışmak, o binanın yıkılmaması için ne derece bir fayda temin edebilir? Köklerinin çürütülmesine çabalanan bir ağacın kurumaması için, dal ve yapraklarını ilâçlayarak tedbir almaya çalışmak, o ağacın hayatına bir fayda verebilir mi?

İnsan, saray gibi bir binadır, temelleri erkân-ı imâniyedir. İnsan, bir şeceredir, kökü esâsât-ı imâniyedir. İmânın rükünlerinden en mühimmi, imân-ı billâhdır, Allah'a imândır. Sonra nübüvvet ve haşirdir. Bunun için, bir insanın en başta elde etmeye çalıştığı ilim, imân ilmidir. İlimlerin esası, ilimlerin şâhı ve padişahı, imân ilmidir.

İmân, yalnız icmalî bir tasdikten ibaret değildir. İmânın çok mertebeleri vardır. Taklidî bir imân, hususan bu zamandaki dalâlet, sapkınlık fırtınaları karşısında çabuk söner. Tahkikî imân ise sarsılmaz, sönmez bir kuvvettir. Tahkikî imânı elde eden bir kimsenin, imân ve İslâmiyeti dehşetli dinsizlik kasırgalarına da mâruz kalsa, o kasırgalar bu imân kuvveti karşısında tesirsiz kalmaya mahkûmdur. Tahkikî imânı kazanan bir kimseyi, en dinsiz filozoflar dahi bir vesvese veya şüpheye düşürtemez”[259].

İnsanın Allah'ın Varlığına İnanma İhtiyacı

İnsan yaratılış itibariyle pek çok duygu ve hissiyata sahiptir. İnsanın bu duyguları dikkate alınmadığı sürece, onun dünyada hakiki saadeti, rahatı bulması mümkün değildir. İnsanın bu duygu ve düşüncelerini üç grup altında toplamak mümkündür:

Birincisi; İnsanın sayısız gizli ve açık ihtiyaçları vardır. İnsan bir elmayı arzu ettiği gibi, bir bahçeyi de, bir baharı da, ebedi Cenneti de ister. Kalp ve midenin çalıştırılmasına ihtiyaç olduğu gibi, gören bir göze, işiten bir kulağa, düşünen bir akla ihtiyacı vardır. Hayatının devamı için; havaya, suya, toprağa, güneşe ve kısaca bütün kâinata ve onunun idaresine ihtiyacı vardır.

İkincisi; İnsanın sayısız maddi–manevi düşmanları vardır. Gözle görülmeyen ve hayatını tehdit eden mikroptan, dünyaya çarpma tehdidi olan bir kuyruklu yıldıza kadar, hayatını ortadan kaldırmaya sebep olacak her şey, onun düşmanıdır. İnsan nazik ve hassas duygulara sahip bir varlıktır. Bir bakıştan, küçük bir sözden rahatsızlık duyduğu gibi, yangından, selden, depremden zarar görenlerin ızdırabından sıkıntı çeken bir ruha sahiptir.

Üçüncüsü de; İnsanı üzen, devamlı ölümle sevdiklerinden ve dostlarından ayrılık endişesidir.

İnsan her an sevdiklerinin ebedî ayrılığı ile karşı karşıyadır. Onların ayrılıklarından gelen acılardan kalbi her dakika parçalanmaktadır. Bu çaresizliği gidermek için, Allah'a ve ahirete inanmayan insan, bunu unutturacak eğlenceler arayacak, böylece geçici bir süre, ağır hastalara vurulan morfin gibi, görünüşte o

ayrılık acısını hissetmeyecektir. Bu ise, insanın kendi kendini aldatmasından başka bir şey değildir.

İnsanda yüzlerce hissiyattan sadece şefkat ve muhabbetin imansızlık cihetiyle verdiği acıyı nazara alalım. Mesela bir annenin güzel bir tek yavrusunu ebedî kaybetmesinden dolayı onun kalp ve vicdanını nasıl yakacağını düşünmek bile insana dehşet veriyor. Bunu teselli edebilecek, ona çocuğuyla ebedî cennette beraber olacağını müjdeleyen iman nurundan başka ne gösterilebilir?

İşte insan bütün bu ihtiyaçlarını karşılayacak güç ve kuvvet kendisinde bulunmadığı için, çaresizlik içinde çırpınmaktadır. Böyle bir insanın, ancak bütün ihtiyaçlarını temin edecek, bitmez tükenmez hazineler sahibi, her türlü düşmanlarından onu emniyete alacak nihayetsiz kudret sahibi ve onu inciten bütün ayrılıkları durduracak, ölümü kaldırıp ebedi hayatı verebilecek sonsuz kudret, irade ve ilim sahibi birisine ihtiyacı vardır.

İşte bütün bunlar, Allah'a ve ahirete iman sayesinde elde edilebilir.

Ölüm Bir Terhis Tezkeresidir

Herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle ve makamıyla iftihar eder. İşte insan da nihayetsiz kudret, ilim ve irade ve zenginlik sahibi, merhamet ve rahmet sahibi Allah'a iman ile bağlansa, kullukla O'nun hizmetine girse ve idam görünen ölümü kendisi hakkında terhis tezkeresine çevrilerek bütün istekleri yerine getirilse ne kadar sevineceği, memnun olacağı ve minnettar kalacağı ortadadır. İnsanı en çok korkutan ölümdür. İman ise, ölümü hiçlik, yokluk olmaktan çıkarmakla sevdirmektedir. Çünkü inanan bir insan için ölüm, bir terhis tezkeresidir, bir tebdili mekândır, bir yer değiştirmedir. Bâki bir hayatın başlangıcı ve giriş kapısıdır. Dünya sıkıntılarından cennet bahçelerine bir uçmaktır. Dünyada kazandığı sevapların ücretini almak için Allah'ın huzuruna girmeye bir nöbettir. Saadet yeri olan cennete gitmeye bir davettir. Bütün sevdiği dostlarına bir kavuşmadır.

İnsan Allah'a iman etmekle, kalbi bütün korkulardan, ruhu bütün hüzün ve elemlerden kurtulur, ebedî bir sevinci ve ferahı kazanır.

Sonuç olarak, insan Allah'a iman etmekle, kalbi bütün o nihayetsiz korkulardan, ruhu bütün hüzün ve elemlerden kurtulur, ebedî bir sevinci ve ferahı

kazanır. Kalbinde öyle manevî bir kuvvet meydana gelir ki, insan o kuvvetle her musibete, her hadiseye karşı dayanabilir. Dünyası ne kadar fena ve sıkıntılı olsa da, dünyasını cennetin bekleme salonu hükmünde gördüğü için, her türlü sıkıntıyı hoş görür, tahammül eder, sabır içinde şükreder. Böylece hem dünyasını ve hem de ahiretini cennete çevirebilir.

Eğer iman olmazsa, bu endişeler onun kalbini ve ruhunu daima elem ve ızdırap içinde bırakır. Dünyası görünüşte cennet gibi olsa bile, ölüm ve ebedî ayrılık endişeleri onun kalp ve vicdanını için için yakar. Ona manevî bir cehennem azabı yaşatır.

Acaba, insana imanın dışında bu teselliyi verecek başka bir yol var mıdır? Teknik ve maddî yönden refaha kavuşmuş toplumlarda intihar ve uyuşturucuların yaygınlaşmasının sebeplerinin başında, imanla Allah'a bağlanamama gelmektedir. O'nu tanıyamamanın verdiği yalnızlık ve kimsesizlik duygusu insanı perişan etmekte ve düşündükçe uykularını kaçırmaktadır.

Yaşanmış bir hatıra

Diş doktoru Rauf anlatıyor:

"*Dinsizlik ve imansızlığın hâkim olduğu komünizm döneminde, Azerbaycan'da bize inkârcılık dersi veriliyordu. Bu eğitim sebebiyle Allah'a ve ahirete inanmıyorduk. Fakat ölümle hayatımızın sona erip yok olacağımız endişesi bizi yiyip bitiriyordu. Kendi kendimize bazı çareler üretmiştik. Bunlardan birisi, bir gece uyuyup, bir gece uyanık kalıyorduk. Güya bu şekilde ömrümüzü uzatıyorduk. Bu çözüm çaresizliktendi. Ama bunun gerçek bir çözümünün olacağı hissi bizde devamlı galipti. Bu hisle, komünizmin yıkılışından sonra, Hollanda, İngiltere, Almanya ve Fransa gibi batı ülkelerine gittik. Meşhur felsefecilerin bu konudaki eserlerini aldık. Fakat yine aradığımız cevabı bulamamıştık. Onların hiç birisi ölüm ve ahiret hakkında bize tatmin edici bir cevap verememişti.*

1990'lı yılların başında Türkiye'den gelen bir misafirle tanıştırdılar. Ben onlara ebedî bir hayatın olup olmadığını sordum. Onlar da Haşir Risalesi'nden öldükten sonra dirilmeyle ilgili ahiretin varlığını okuyup izah ettiler. Okunanlardan tatmin olmuştum. Daha sonra öğretim üyesi bir arkadaşımı onlarla tanıştırdım. Cennet ve cehennemin varlığıyla ilgili konular okundu.

Sohbetten sonra eve dönünce öğretim üyesi arkadaşımdan bir telefon aldım. Diyordu:

'Rauf!, Rauf! Cehennem de olsa, madem ebedî bir hayat var. Bu beni yok olma endişesinden kurtardı. İlk defa bu gece rahat uyuyabileceğim.'"

İşte insanın vicdanını ışıklandırıp rahatlatan ancak iman nurudur. İman insanın geçmiş ve geleceğini aydınlatarak onun ruhuna büyük bir genişlik verir. İmansız bir insan ise, geçmişi korkunç, karanlık büyük bir mezaristanı andıran bir şekilde hayal eder. Geleceği de, kendisini ve her şeyi çürütecek, yılan ve akreplere yedirip imha edecek karanlık, korkunç büyük bir kabir şeklinde görür. İnsanı iki kabir arasına sıkıştıran bu hal, ona ümitsizlik içinde, ruhen ve vicdanen dehşetli bir cehennem hayatı yaşatır.

Dünyanın yaratılışından, Hz. Âdem'in dünyaya gönderilişinden, ta kıyamete, Cennet ve Cehenneme kadar ufku genişler. İman ebedî bir saadetten haber vermekle, insanın vicdanında bulunan tohum hükmündeki kabiliyetleri, istek ve arzuları geliştirip ebedileştirmektedir.

İnsanın vicdanını ışıklandırıp rahatlatan ancak iman nurudur. İman insanın geçmiş ve geleceğini aydınlatarak onun ruhuna büyük bir genişlik verir.

Sonuç olarak, insan iradesiyle her şeyin iyisini, güzelini ve hayırlısını alıp, kötüsünü, çirkinini ve şerlisini bırakmakla görevlidir. Zaten iradenin insana veriliş gayesi de budur. Yani, irade Allah'ın emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmak için verilmiştir.

c- Allah'a İbadet

İbadet; Allah'ın emirlerini yerine getirmek ve nehiylerinden kaçınmaktır. Allah Kur'an-ı Kerim'de bununla ilgili olarak şöyle buyuruyor:

"*Ey insanlar! Sizi ve sizden evvelkileri yaratan Rabbinize ibadet ediniz ki, takvâ mertebesine vâsıl olasınız. Ve yine Rabbinize ibadet ediniz ki, arzı size döşek, semayı binanıza dam yapmış ve semâdan suları indirmiş ki, sizlere rızık olmak üzere yerden meyve ve sair gıdaları çıkartsın. Öyleyse, Allah'a misil ve şerik yapmayınız. Bilirsiniz ki, Allah'tan başka mâbud ve hâlıkınız yoktur*"[260].

Demek bizi yoktan yaratan Rabbimize karşı ibadet en büyük kulluk borcumuzdur. Çünkü O bizim için dünyayı saray gibi yapmıştır. Gökten suları indirmiş, yerden de çeşit çeşit meyve ve gıdaları rızık olarak çıkarmıştır. Bu bakımdan, ibadetlerle O'na teşekkür etmek, en önemli sorumluluklarımızdandır.

İbadetlerin başında namaz, oruç, hac ve zekât gelmektedir. Bütün bu ibadetlerin yerine getirilme gerekçesi, yalnızca Allah'ın emretmiş olmasıdır. Bu ibadetlerin yapılmasından hâsıl olan bütün maslahatlar ve menfaatler ise sadece bir tercih ve teşvik sebebi olabilir.

Namaz ibadeti

Namaz dinin direğidir ve bütün ibadetleri içine alan çok külli bir dua ve ibadettir. Günde beş defa muayyen vakitlerde, insanı yoktan yaratan ve türlü nimetlerle nimetlendiren Allah'ın manevî huzuruna bir davetidir. Namazda ruhun ve kalbin ve aklın büyük bir rahatı vardır.

Allah'ın Bizim İbadetimize İhtiyacı Yoktur

Allah'ın hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. O Samet'tir, yani her şey O'na muhtaçtır, fakat O hiçbir şeye muhtaç değildir. İbadete muhtaç olan insandır. İbadet, manevî yaralarımıza ilaç hükmündedir. Mesela bir hasta hastalığı hakkında şefkatli bir hekimin ona faydalı ilaçları içirmek hususunda ettiği ısrara karşı, doktora dese; "*Senin ne ihtiyacın var, bana böyle ısrar ediyorsun?*" Bunun ne kadar manasız olduğu açıktır. Çünkü o ilaçları almaya ihtiyacı olan doktor değil, hastadır. Doktor hastanın iyiliği için bu konuda ısrar etmektedir.

İşte Allah da bizim kalbimizin, ruhumuzun ve aklımızın rahatlığı ve manevî hastalıklardan kurtulmamız için ibadetleri emretmiştir.

İman, aklî ve vicdanî bir hüküm ve tasdikten ibarettir. İmanı kuvvetlendiren ve imanın eserlerini davranışlar şeklinde gösteren de ibadetlerdir. En küllî ve umumî ibadet namazdır. O bakımdan bir hadiste; "*Namaz dinin direğidir*" buyrulmuştur. Nasıl ki bir binayı veya çadırı ayakta tutan direktir. Aynen onun gibi, bir insanın dinini ayakta tutan, yani onu günahlardan uzaklaştıran, Allah'a yaklaştırıp muhatap eden onun namazıdır.

Aynı zamanda ibadetler, imanın derecesini ve varlığını gösteren alametlerdir.

İbadetler Toplum Hayatının Saadetine Vesiledir

Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirmek için kuvvetli bir imana ihtiyaç vardır. Böyle bir imanın muhafazası ve devamlılığı da ancak ibadetlerin devam ve tekrarıyla mümkündür.

Kulun Allah'a yönelmesi, O'na ibadet etmesini ve emirlerine uymasını gerektirir. Allah'ın emirlerine uyma, kulu mükemmel bir nizama sokar.

Cemiyetin mükemmelleşmesi ve ilerlemesi için o cemiyetin fertleri arasında sarsılmaz bir uhuvvete ve hakiki bir muhabbete ihtiyaç vardır. Müminler günde beş defa namazla, birbirlerine yaptıkları dualarla, ciddi ve programlı bir şekilde aralarındaki uhuvvet ve muhabbeti tazelemekte ve kuvvetlendirmektedirler. İşte bunu sağlayan da ancak ibadetlerdir[261].

İbadetler Şahsın Mükemmelleşmesine Sebeptir

İbadet, insanın ruhunu, kalbini, gönlünü huzur ve sevinçle doldurur, ferahlatır. Mesela, namaz ibadetinde; aklın, ruhun ve kalbin büyük bir rahatı vardır. İnsan ruhuna tohumlar hükmünde ekilmiş olan kabiliyetlerin ortaya çıkmasına, ilerlemesine, gelişmesine ibadet sebep olur. Mesela oruç ve zekât gibi ibadetler, insan ruhunda mevcut olan; sabır, yardımlaşma, cömertlik, merhamet ve nefse hâkimiyet gibi duyguları geliştirir.

İbadetle insan, iyiyi kötüden ayırır, kusurlardan uzaklaşır, günahlardan temizlenir. Mesela insan ibadet sayesinde gıybet, dedikodu, su-i zan gibi kusurlardan uzak kalır. Mesela beş vakit namaz, insanı iki namaz arasındaki küçük günahlardan temizler.

İnsana geniş ve engin görüş kazandıran ve fikirlerini belli bir tertibe, düzene ve nizama koyan ibadettir. İnsana verilen akıl nimeti, ibadet sayesinde hakkı hak ve batılı batıl olarak görür ve değerlendirir. İnsanı gaflete düşmekten muhafaza eden doğru düşünce ibadetle kazanılır.

İnsanın, iç ve dış duygularıyla kazandığı her türlü günahların manevî kirlerinden ve paslarından, yani gözünü, kulağını haramdan, aklını şüphe ve inkârdan temizleyen ibadettir[262].

İnsanın Vazifesi, İbadetle İstidatlarını Geliştirmektir

İnsanın bu dünyada en mühim işi, en kıymetli malı olan kabiliyetlerini geliştirmektir. Bu kabiliyetler topraktaki tohumlar gibidir. Faydalı ve zararlı

yönde gelişmeye müsaittir. İnsanın vazifesi, faydalı olanlarını ibadetle yeşertmek ve geliştirmektir. Mesela, hırs, inat, istikbal endişesi, muhabbet, merak gibi duygular insan ruhunda vardır. Bu kabiliyetler, sadece dünya hayatını, dünyanın geçici makamlarını ve servetlerini, şöhretlerini kazanmada kullanılabileceği gibi, ibadetle bunların yüzü; yüksek ve ebedî olan iman hakikatlerini ve İslam esaslarını ve ahiretteki ebedî saadeti kazandırıcı hizmetlerde de kullanılabilir. İbadet, kulun Allah'a olan bağlılığını arttırır.

Sonuç olarak, ibadetler, kulun Allah'a olan sadakat ve hürmetinin derecesini gösteren alametlerdir. Demek ki, kul Allah'ın emirlerine ve yasaklarına ne kadar fazla itaat ederse, o derecede Allah yanındaki makbuliyeti artacak ve sevilen bir kul olacaktır. İnsan için en yüksek makam, Cenab-ı Hakk'ın muhabbetine mazhar olmaktır.

Allah'ı sevmenin ölçüsü ise, Allah'ın sevdiği tarzı yapmaktır. Allah'ın sevdiği tarz ise, insanlığa rehber olarak gönderdiği peygamberi ile bildirdiği ibadetlerdir. Bu ibadetlerin şekil ve tarzı ise sünnetlerdir. Sünnet ise; Peygamberin sözleri, hareketleri ve davranışlarının tamamıdır.

İbadetin ruhu, ihlâstır. İhlâs ise, yapılan ibadetin yalnız Allah'ın emri olduğu için yapılmasıdır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-İnsan niçin yaratılmıştır?

2-Batı'ya göre insanın tarifi nasıldır?

3-İslam'a göre insanın tarifi nasıldır?

4-İnsanın Allah'a karşı sorumlulukları nelerdir?

5-Varlıklar Allah'ı nasıl tanıtır?

6-İbadetin şahsi ve toplum açısından faydaları nelerdir?

7-İman nedir?

BÖLÜM 7

7-YARATICI'YI TANIMAK

7.1-ALLAH'IN SIFATLARINI TANIMA[263]

Dr. İdris Görmez
Gazi Üniversite, Kırşehir Eğitim Fakültesi, Matematik Eğitimi
Sınf Öğretmenliği Bölümü.

"*Allahu Teâlâ`nın mahlûklarını inceleyen fen adamları, O`nun büyüklüğünü herkesten iyi anlarlar*" Fahreddin-i Razî.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Allah'ın zatî ve subutî sıfatlarını kavrar. 2-Zatî sıfatların hiçbir varlıkta bulunmadığını ve sadece Allah'a mahsus olduğunu anlar. 3-Subutî sıfatların insanda da bulunduğunu, fakat Allah'ın bu sıfatlarının O'nun varlığının gereği olduğunu öğrenir. 4-Allah'ın varlıkların hiç birine benzemediğini anlar.	1-Allah'ın sıfatlarının sonsuz olmasını nasıl açıklarsınız? 2- Allah'ın subuti sıfatları insandakiklerden hangi yönden farklılık gösterir? 3-Allah mahlûklara hangi yönden benzemez? 4-Maddeyi ezelî ve ebedî kabul eden felsefî görüşe göre, onların maddeyi İlah kabul ettiklerini söylemek mümkün müdür?

Ontoloji;

Ontoloji, varlık felsefesidir. Bu felsefe, varlığın sebepleri ve temel esasları üzerinde durur. Var olanın bilinmesini konu edinir.

Varlık felsefesinin en büyük gerçeği Vacib-ül Vücud olan Allah'ın varlığıdır, O'nun tanınması ve bilinmesidir.

Bir varlığın veya bir şeyin bilinmesi onun tarifiyle mümkündür. Bütün bilimlerin temelini tarifler teşkil eder. Tarifler bir takım kurallara göre yapılır. Matematikte de doğruluğu sorgulanmadan kabul edilen bazı gerçekler vardır ve bunlara "aksiyom" adı verilir. Aksiyomların doğruluğu tartışılmaz ve olduğu gibi kabul edilir. Meselâ, "sonsuz " ve "sıfır" matematikte birer kabuldür. Matematikte bütün tarif ve problemler bu kabuller üzerine bina edilir. Eğer bunlar sorgulanır ve olduğu gibi kabul edilmezlerse, o zaman matematikte işlem yapmak mümkün olmaz.

Allah'ın kudreti zatındandır. Sıfat zatından olunca zıddı onun içine giremez. Zıddı onun içine giremediği için, o sıfatta mertebelenme ve derecelenme olmaz. Mertebelenme olmadığı için, Allah'ın kudretine göre yaratmada az-çok, küçük-büyük fark etmez.

İşte en yüksek ve en dakik ilim iman ilmidir ve en geniş ve nurani fen ise, Marifetullah'tır. Yani, her şeyin yaratıcısı, ilim, irade ve kudret gibi sonsuz sıfatları olan Allah'ın bilinmesidir.

Her şeyin bir tarifi olduğu gibi, elbette Allah'ın da bir tarifi olmalıdır. Bu tarif öyle doğru bir şekilde yapılmalıdır ki, "**Efradına cami, ağyarına mani"** olmalıdır. Yani, bu yapılan tarif ile anlamaya çalıştığımız zatın, diğer bütün varlıklardan ayrı, kendisine has özellikleri ve sıfatlarının yanında, başka varlıkların sıfatlarıyla karıştırılmayacak şekilde ortaya konması gerekir.

Bir varlığın veya bir şeyin bilinmesi onun tarifiyle mümkündür. Her şeyin bir tarifi olduğu gibi, elbette Allah'ın da bir tarifi olmalıdır.

Allah'ın Sıfatları

Allah Teâlâ'ya iman, O'nu bir bilmek, O'nun yüce varlığı hakkında zatî ve subuti olan kemal sıfatlarını bilip, öylece inanmak, zâtını noksan sıfatlardan yüce ve uzak tutmak demektir. Allah, şanına lâyık olan bütün kemal sıfatlarıyla nitelenmiş olup noksan sıfatlardan münezzehtir.

Allah Teâlâ'nın sıfatlarının hepsi ezelî ve ebedî sıfatlardır. O'nun sıfatlarının başlangıcı ve sonu yoktur. Allah'ın sıfatları, yaratıkların sıfatlarına benzemez.

Allah Teâlâ'nın sıfatlarının hepsi ezelî ve ebedî sıfatlardır. O'nun sıfatlarının başlangıcı ve sonu yoktur. Allah'ın sıfatları, yaratıkların sıfatlarına benzemez. İsimlendirmede bir benzerlik varsa da, Allah'ın ilmi, iradesi, hayatı, kelâmı; bizim, ilim, irade, hayat ve kelâmımıza benzemez. Biz, Allah'ın zâtını ve mahiyetini bilemediğimiz ve kavrayamadığımız için O'nu isim ve sıfatlarıyla tanırız.

Allah'ın zâtını idrak etmenin, mahiyetini bilmenin imkânsız olduğu Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle beyan edilir:

"Onu gözler idrak edemez. Fakat O, gözleri idrak eder. O, eşyayı pek iyi bilen, her şeyden haberdar olandır"[264].

Peygamberimiz (s.a.v.) de bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın yaratıkları hakkında düşününüz. Fakat Allah'ın zâtı hakkında düşünmeyiniz. Gerçekten siz buna hiç güç yetiremezsiniz"[265].

İnsanın aklı mahlûktur. Yani yaratılmıştır. Yaratıcısını ihata edip, kavrayamaz. Onun için Allah'ın Zâtı üzerinde düşünmek yasaklanmıştır.

Yüce Allah'ın sıfatları iki gruba ayrılır: Zâtî sıfatlar ve sübûtî sıfatlar.

a-Zâtî Sıfatları (Tenzîhî sıfatlar veya Selbî sıfatlar)

Sadece Allah Teâlâ'nın zâtına mahsus olan, yaratıklarından herhangi birine verilmesi câiz ve mümkün olmayan sıfatlardır. Zâtî sıfatların zıtları Allah hakkında düşünülemez. Yani noksanlık, sonluluk ve eksiklik ifade eden özelliklerden Allah beridir. O'nun tenzih edilmesi gerektiğinden bu sıfatlara tenzîhî sıfatlar veya selbî sıfatlar da denilmiştir. Zâtî sıfatlar şunlardır:

Zâtî sıfatların zıtları Allah hakkında düşünülemez. Yani noksanlık, sonluluk ve eksiklik ifade eden özelliklerden Allah beridir.

1. Vücûd: (Var olmasıdır).

Allah vardır, varlığı başkasından değil, zâtının gereğidir. Vâcib-ül vücûddur, yanî varlığı lazımdır. Vücûdun zıddı olan yokluk Allah hakkında düşünülemez.

2. Kıdem: (Ezelî olması, varlığının başlangıcı olmamasıdır).

Allah'ın yokluğu hiçbir zaman düşünülemez. Ne kadar geriye gidilirse gidelsin, O'nun var olmadığı bir zaman düşünülemez, bulunamaz. Çünkü zaman denilen şeyi de yaratan O'dur. Allah sonradan meydana gelmiş varlık değildir. Ezelî (kadîm) varlıktır. Kıdem sıfatının zıddı olan sonradan olma (hudûs) Allah hakkında düşünülemez.

3. Beka: (Varlığının sonu olmaması, ebedî olmasıdır).

Allah'ın sonu yoktur. Ezelî olanın ebedî olması da zorunludur. Bekanın zıddı olan sonu olmak (fenâ) Allah hakkında düşünülemez. Ne kadar ileriye gidilirse gidilsin, Allah'ın olmayacağı bir an düşünülemez. Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'ın ezelî ve ebedî oluşu hakkında şöyle buyurulur:

"*O, ilktir, sondur...*" [266] ; "*...Allah'ın zâtından başka her şey yok olucudur...*"[267].

4. Muhâlefetün li'l-havâdis: (Sonradan olan şeylere benzememesidir).

Allah'tan başka her varlık sonradan olmuştur. Allah, sonradan olan şeylerin hiçbirisine hiçbir yönden benzemez. Bu sıfatın zıddı olan, sonradan olana benzemek ve denklik (müşâbehet ve mümâselet) Allah hakkında düşünülemez. Kur'an'da bununla ilgili olarak şöyle buyurulur:

"*...O'nun* (benzeri olmak şöyle dursun) *benzeri gibisi* (dahi) *yoktur...*"[268].

5. Vahdâniyyet: (Allah Teâlâ'nın zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tek olması, eşi, benzeri ve ortağının bulunmamasıdır).

Vahdâniyyetin zıddı olan birden fazla olması, eşi ve ortağı bulunması (şirk), Allah hakkında düşünülmesi imkânsız olan sıfatlardandır. İhlâs ve Kâfirûn sûreleri ile Kur'an'ın pek çok âyeti Allah'ın tek ve eşsizliğini ortaya koyar, şirki reddeder[269].

6. Kıyâm bi-nefsihî: (Varlığı kendiliğinden olması, var olmak için bir başka varlığa ihtiyaç duymamasıdır).

Allah kendiliğinden vardır. Var olmak için bir yaratıcıya, bir yere, bir zamana, bir sebebe muhtaç değildir. Başkasına muhtaç olmak, Allah hakkında düşünülemez. Kur'ân-ı Kerîm'de bununla ilgili olarak şöyle buyurulur:

"*De ki: O Allah birdir. O, sameddir* (başkasına ihtiyaç duymayandır)*...*"[270]*;*

"*Ey insanlar, Allah'a muhtaç olan sizlersiniz. Zengin ve övülmeye lâyık olan ancak O'dur*"[271].

b-Sübûtî Sıfatları

Varlığı zorunlu olan ve kemal ifade eden sıfatlardır. Sübûtî sıfatların zıtları olan özellikler Allah hakkında düşünülemez. Bu sıfatlar ezelî ve ebedî olup, yaratıkların sıfatları gibi sonradan meydana gelmiş değildir. Varlığının gereği sıfatlardır.

Sübûtî sıfatların zıtları olan özellikler Allah hakkında düşünülemez. Bu sıfatlar ezelî ve ebedî olup, yaratıkların sıfatları gibi sonradan meydana gelmiş değildir. Varlığının gereği sıfatlardır.

İsimlendirmede bir benzerlik olsa da sübûtî sıfatlar hiçbir şekilde yaratıkların sıfatlarına benzememektedir. Çünkü Allah'ın ilmi, kudreti, iradesi... sonsuz, mutlak, ezelî ve ebedîdir. Kullarınki ise sonlu, kayıtlı, sınırlı, sonradan yaratılmış, eksik ve yetersiz sıfatlardır. Sübûtî sıfatlar sekiz tanedir. Bunlar:

1. Hayat: (Diri ve canlı olmasıdır).

Yüce Allah hayat sahibidir. Her şeye can veren O'dur. Ezelî ve ebedî bir hayata sahiptir. Hayat sıfatının zıddı olan "ölü olmak" (memât) Allah hakkında düşünülemez. Kur'an'da bu sıfatla ilgili olarak şöyle buyurulur:

"*Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan...*"[272]; "(Artık bütün) *yüzler, diri ve her şeye hâkim olan Allah için eğilip boyun bükmüştür...*"[273].

2. İlim: (Bilmesidir).

Allah her şeyi bilendir. Olmuşu, olanı, olacağı, gelmişi, geçmişi, gizliyi, açığı bilir. Allah'ın bilgisi yaratıkların bilgisine benzemez, artmaz, eksilmez. O, her şeyi ezelî ilmiyle bilir. İlim sıfatının zıddı olan cehl (bilgisizlik), Allah hakkında düşünülmesi imkânsız olan bir sıfattır. İlim sıfatı ile ilgili âyetlerden birkaçında şöyle buyurulur:

"*O karada ve denizde ne varsa bilir. O'nun ilmi dışında bir yaprak dahi düşmez...*"[274].

"*Göklerde ve yerde olanları Allah'ın bildiğini görmüyor musun?...*"[275].

3. Semi‘: (İşitmesidir).

Allah işiticidir. Gizli, açık, fısıltı halinde, yavaş sesle veya yüksek sesle ne söylenirse Allah işitir, duyar. Vâsıtasız, cihetsiz işitir. Bir şeyi duyması, o anda ikinci bir şeyi işitmesine engel değildir. İşitmemek ve sağırlık Allah hakkında düşünülemez.

4. Basar: (Görmesidir).

Yüce Allah her şeyi görücüdür. Hiçbir şey Allah'ın görmesinden gizli kalmaz. Saklı, açık, aydınlık, karanlık ne varsa Allah görür. Görmemek (âmâlık) Allah hakkında düşünülemez. Bununla ilgili bir ayette şöyle buyrulur:

"(Allah) *gözlerin hain bakışını ve kalplerin gizlediğini bilir. Allah adaletle hükmeder. O'nu bırakıp taptıkları ise hiçbir şeye hükmedemezler. Şüphesiz ki Allah, hakkıyla işiten ve görendir*"[276].

5. İrade: (Dilemesidir).

Allah dileyicidir. Allah'ın dilediği olur, dilemediği olmaz.

Kur'an'da bununla ilgili olarak şöyle buyrulur:

"*De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allahım, sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden alırsın. Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın...*"[277].

"*Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. O, dilediğini yaratır...*"[278].

6. Kudret: (Gücünün yetmesidir).

Allah sonsuz bir güç ve kudret sahibidir. Kudret sıfatının zıddı olan acizlik ve güç yetirememek, Allah hakkında düşünülemez. O'nun kudretinin yetişemeyeceği hiçbir şey yoktur. Kâinatta her şey Allah'ın güç ve kudretiyle olmaktadır. Allah’ın kudretine göre az-çok, büyük-küçük fark etmez, hepsi birdir. Bir atomu yaratmakla kâinatı yaratmak arasında fark yoktur. Yıldızlar, galaksiler, bütün uzay, canlı-cansız tüm varlıklar Allah'ın kudretinin açık delilidir.

Kur'an'da Allah'ın kudreti ile ilgili olarak şöyle buyurulur:

"*... Allah dilediğini yaratır. Şüphesiz Allah her şeye kâdirdir*"[279].

,7. Kelâm: (Söylemesi ve konuşmasıdır).

Allah bu sıfatı ile peygamberlerine kitaplar indirmiş, bazı peygamberler ile de konuşmuştur. Ezelî olan kelâm sıfatının mahiyeti bizce bilinemez. Bu sıfatla ilgili olarak Kur'an'da şöyle buyurulur:

"Mûsâ tayin ettiğimiz vakitte (Tûr'a) *gelip de Rabbi onunla konuşunca Rabbim, bana* (kendini) *göster, seni göreyim dedi..."*[280],

8. Tekvîn: (Yaratması, yok olanı yokluktan varlığa çıkarmasıdır).

Yüce Allah yegâne yaratıcıdır. O, ezelî ilmiyle bilip dilediği her şeyi sonsuz güç ve kudretiyle yaratmıştır. Yaratmak, rızık vermek, diriltmek, öldürmek, nimet vermek, azap etmek ve şekil vermek tekvîn sıfatının sonuçlarıdır. Bir âyette şöyle buyrulmuştur:

"*Allah her şeyin yaratıcısıdır. O, her şeye vekildir*"[281].

Allah Kendisini Kur'an'da Tarif Etmektedir

Cenab-ı Hak (CC), Kur'an-ı Kerim'de kendisini bize şöyle tanıtmaktadır:

Cenabı hak ezelîdir, ebedîdir, evvel ve ahirdir. Hiçbir cihetle ne zatında, ne sıfatında, ne işlerinde benzeri, dengi, şebihi, misli, misali, yoktur. Sıfatları zatındandır. Her şeyi O yaratmıştır. Kendisi yaratılmamıştır. Doğurmamış ve doğurulmamıştır. Mekândan münezzehtir. Yani bir yerle kayıtlı değildir. Her yerdedir. Her şeye, her şeyden daha yakındır, her şey ondan sonsuz uzaktır[282].

Allah'ın sıfatlarını biraz daha yakından tanımaya çalışalım.

7.1.1-Allah Ezelî'dir

Her şeyden önce Allah (CC) ezelîdir, kadimdir, varlığının başlangıcı yoktur. Evveli olmayana ezelî, kadim, sonradan meydana gelene de hâdis denir. Allah kadim'dir, sonradan var olan şeyler İlâh olamaz. Yüce Allah'tan başka ne varsa, bunların hepsi hâdistir, yani sonradan olmuşlardır. Bunlar Allah'ın kudreti ile yaratılmışlardır. Artık şüphe yoktur ki, yaratılanlar yaratana mahsus ezelî sıfatını taşıyamazlar. O'nun ezelî varlığı ile beraber hiçbir şey yoktu. Âlemler sonradan yaratılmıştır. Öyle ise yaratıcı

Cenabı hak ezelîdir, ebedîdir, evvel ve ahirdir. Hiçbir cihetle ne zatında, ne sıfatında, ne işlerinde benzeri, dengi, şebihi, misli, misali, yoktur. Sıfatları zatındandır.

yaratılmış olamaz. Allah'ı (hâşâ) kimin yarattığını sormak da Allah'ı bilmemekten ileri geliyor. Çünkü yaratılmış olarak ne düşünülürse, o mahlûktur, İlâh olamaz[283].

Allah'ın ezelîyetini kabul etmeyen veya aklına sığıştıramayanlar, maddeye ezelîyet vererek, atomlar adedince İlâhları kabul etmeye mecbur kalıyorlar.

7.1.2-Allah Bâki'dir

Allah ebedîdir, sermedidir. Ebediyet sonu bulunmamak sıfatıdır. Sonu olana "fani'' sonu olmayana da "Bâki'' denir.

Yüce Allah Beka sıfatı ile vasıflanmıştır. Çünkü ebedîdir, bâkidir, varlığının sonu yoktur. O'nun yok olacağı hiçbir zaman düşünülemez. Sonradan meydana gelen bütün varlıklar, Allah'ın (CC) kudreti ile meydana gelmişlerdir. Yine Allah'ın (CC) kudreti ile yok olurlar, yine var olurlar ve binlerce değişikliklere uğrayabilirler. Fakat yüce Allah, Bâkidir, değişiklikten ve yok olmaktan uzaktır. Çünkü O, başkasının kudret eseri değildir ki, onun kudret eseri ile yokluğa gitsin veya değişikliğe uğrasın. Aksine bütün varlıklar O'nun kudretinin birer eseridir. Her şey yok olmaya mahkûmdur, ancak azamet ve ikram sahibi Allah'ın (CC) varlığı kalıcı ve süreklidir. Öyle ise, değişime uğrayan İlâh olamaz. Değişmezlik gerçek yaratıcının en önemli bir özelliğidir.

7.1.3- Allah Yaratılmış Şeylerin Hiçbirine, Hiçbir Yönden Benzemez

Allah'ın (CC) sıfatlarından birisi de her cihetçe sonsuz mükemmellikte olmasıdır. Sonradan yaratılan hiçbir şeye benzerliği olmamasıdır. O hatırlara gelen her şeyden başkadır.

Evet, O öyle bir Zattır ki, O'na yıldızların icadı zerreler kadar kolay gelir. O'nun kudreti karşısında, en büyük şey ile en küçük şey birdir. Hiçbir şey hiçbir şeye, hiçbir fiil hiçbir fiile mani olmaz.

Şu kâinatta mümkinat, yani yaratılan ve yaratılabilen her şey değişir, başkalaşır, birbirine benzeyebilir, doğar, doğurulur, büyür, sonunda ölür ve yok olur. Bütün bunlar bir ihtiyaçtan gelir. Allah ise, ne bunlara ve ne de başka hiçbir şeye muhtaç değildir.

İnsanların ve diğer yaratıkların birçok ihtiyaçları vardır. Bunlar mekâna, zamana, yiyip içmeye, gezip dolaşmaya, yaratılmaya, doğmaya, doğurmaya ve benzeri hallere muhtaçtırlar. Allah ise, bunlardan hiçbirine muhtaç değildir. Bunlar yok iken, o yine vardı. Her şeyi yoktan O var etti. O, madde dediğimiz

nesnelerin hiçbir özelliği ile mukayese edilemez. O'nu, bilinen mümkinat dediğimiz yaratılmış varlıklarla karşılaştırmaya çalışan çok büyük hata eder. Çünkü O "*leyse kemislihi şey'ün*" dür. Yani ne zatında, ne sıfatında, ne işlerinde benzeri yoktur. Misli olamaz, ortağı bulunmaz.

Evet, bütün kainatı, bütün şuunatıyla ve keyfiyatıyla kabza-i Rububiyetinde tutup, bir hane ve bir saray hükmünde, kemal-i intizam ile tedbir, idare ve terbiye eden bir Zat-ı Akdes'e, misil ve mesil ve şerik ve şebih olmaz, muhaldir.

Evet, O öyle bir Zattır ki, O'na yıldızların icadı zerreler kadar kolay gelir. O'nun kudreti karşısında, en büyük şey ile en küçük şey birdir. Hiçbir şey hiçbir şeye, hiçbir fiil hiçbir fiile mani olmaz. Hadsiz fertler, bir fert gibi nazarında hazırdır. Bütün sesleri birden işitir. Umumun hadsiz ihtiyaçlarını birden yapabilir. Kâinattaki bütün varlıkların intizamlı ve ölçülü yaratılışları, hiçbir şeyin O'nun idare ve tedbirinin ve dilemesinin haricinde olmadığını gösterir. Hiçbir mekânda olmadığı halde, her bir yerde ve her bir mekânda kudretiyle, ilmiyle hazırdır. Her şey O'ndan nihayet derecede uzak olduğu halde, O ise her şeye nihayet derecede yakındır. İşte böyle bir Zat-ı Hayy-ı Kayyum-u Zülcelalin elbette hiçbir cihetle misli, naziri, şeriki, veziri, zıddı, niddi olmaz ve olması muhaldir[284].

Güneş misali ile bunları akla bir derece yakınlaştırabiliriz. Meselâ güneş ışığı, ısısı ve yedi rengi ile bütün eşyaya yakındır. Bütün varlıklar ondan milyonlarca kilometre uzaktır. Bir an için güneş akıllı ve şuurlu kabul edilse, onun yedi renginin her birisi de bir sıfatı olarak dikkate alınsa, Meselâ yeşil rengi görmesi, sarı rengi işitmesi, mavi rengi konuşması gibi farz edilse, yeryüzündeki bütün varlıklarla bir anda görüşebilir. Bütün mahlûkatın sesinin bir anda işitir. Biri diğerine mani olmazdı. Hem her varlığın yanında olduğu halde, onlardan kilometrelerce uzak bulunurdu.

***Allah'ı kim yarattı?* Diye soru sorulmaz. Çünkü böyle bir soru, başlangıçtaki İlâh tarifindeki kabule aykırıdır. Allah'ı tarif ederken, her şeyi O'nun yarattığı, fakat kendisinin yaratılmadığı kabul edilmişti.**

Allah'ın bir mahlûku olan güneş nuraniyet sırrıyla böyle olursa, elbette sonsuz nuraniyete sahibi olan Cenab-ı Hakk da (CC), bir anda her yerde bulunabilir, her şeyi bizzat kendisi idare eder, bir iş bir işe mani olmaz[285].

7.1.4-Allah'ın Varlığı Kendi Zatındandır

Allah'ın ezelî ve ebedî olan varlığı kendi zatıyla kâimdir. Kendi varlığı mukaddes zatının gereğidir, asla başkasından değildir. Bunun için Allah-ü Teâlâ'ya, Vacib'ul Vücûd, yani, varlığı kendinden dolayı gerekli denilir. O'nun varlığı, başka bir var edene muhtaç olmaktan uzaktır. Yaratılmış olarak düşünülen şey, ilah olamaz. Bunun için; *Allah'ı kim yarattı?* Diye soru sorulmaz. Çünkü böyle bir soru, başlangıçtaki İlâh tarifindeki kabule aykırıdır. Allah'ı tarif ederken, her şeyi O'nun yarattığı, fakat kendisinin yaratılmadığı kabul edilmişti.

O, kendiliğinden vardır, kadimdir. O ilâhî kitabında bildirdiği gibi doğmamıştır, doğurulmamıştır. Başkasının var etmesine muhtaç değildir. Eğer böyle olmasaydı, ne kâinat bulunurdu, ne de başka bir şey.

Bu gerçek kabul edilmeyince, içinde yaşadığımız âlemin varlığını izah etmeye imkân kalmaz. Allah'tan başka var olan ve mümkünat dediğimiz şeylerin olması ve olmaması imkân dahilindedir. Yani olabilir de, olmayabilir de. Onun için bunların yokluk âleminden varlık âlemine çıkarılması Allah'ın yaratmasına bağlıdır. O dilerse olur, dilemezse olmaz[286].

Allah'ın (CC) sıfatları zatındandır. Yani, zâtının zaruri lâzımıdır. Yani, o zâti sıfatın yokluğu veya sınırlı olması halinde o İlah olamaz. Bu zâti sıfatların O'ndan ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Hiçbir cihette o sıfatlar ondan ayrılamaz. Çünkü O zat, o sıfatlarla tarif edilmekte ve bilinmektedir.

Allah'ın (CC) sıfatları zatındandır. Yani, zâtının zaruri lâzımıdır. Yani, o zâti sıfatın yokluğu veya sınırlı olması halinde o İlah olamaz. Bu zâti sıfatların O'ndan ayrı düşünülmesi mümkün değildir. Hiçbir cihette o sıfatlar ondan ayrılamaz. Çünkü O zat, o sıfatlarla tarif edilmekte ve bilinmektedir.

Bu meseleyi daha iyi anlamak için şöyle basit bir misal verilebilir: Mesela "*Bir insan*" denildiği zaman, insanın tarifinden; baş, gövde, kol ve bacakları akla gelir. Burada insanın varlığının gereği, yani olmazsa olmazı, başıdır. Keramet hariç, başsız bir insan olamaz.

İşte "*Allah*" dendiği zaman, zâti ve subuti sıfatları O'nun olmazsa olmazlarındandır.

Allah'ın sıfatları zâtından olunca o sıfatların zıddı O'na ârız olamaz. Yani, O'na sonradan giremez. Halbuki mahlûkatın sıfatları ise ârızidir. Yani sonradan o sıfatlar onlara verilmiştir. Mesela Allah'ın kudret sıfatı zatındandır. Dolayısıyla

kudretin zıddı olan acizlik, o kudretin içine giremez. Çünkü, girdiği farz edilirse, o zaman iki zıddın aynı anda bulunması gerekir ki, bu da mantıken mümkün değildir. Mesela Allah sonsuz kudret sahibi iken, aynı zamanda sonsuz aciz, güçsüz olamaz. Ayni şekilde, sonsuz ilim sahibi iken, (haşa) hiçbir şeyi bilmeyen bir cahil olamaz. İşte görme, işitme ve irade gibi bütün zâti sıfatların zıdları O'nda bulunmaz.

Madem Allah'ın kudretine acizlik ârız olamaz. Dolayısıyla hiçbir şekilde acizlik o kudretin içine giremez. Bu da apaçık gösterir ki, o zâti kudretinde mertebe ve derecelenme olamaz. Çünkü bir şeyin varlığındaki mertebeler, o şeyin zıtlarının içine girmesiyledir.

Allah'ın (CC) bir atomu yaratmada iradesinin tecellisi ne ise, Cennet ve Cehennem de dâhil, sonsuz kâinatı yaratmada iradesinin tecellisi aynıdır.

Mesela sıcaklıktaki derecelenme, soğuğun onun içine girmesiyledir. Güzellikteki derecelenme ve mertebeler, çirkinliğin içine girmesiyledir.

Mümkinatta, yani yaratılmış olan bütün varlıklarda sıfatlar ârızi, yani onlara sonradan verilmiş olduğu için, zıtlar birbirine girmiştir.

Madem ki, Allah'ın ezeli kudretinde mertebeler olamaz. Öyle ise, bütün mümkün varlıkların bu sonsuz kudrete nisbeti birdir. En büyük en küçüğe denk ve zerreler yıldızlara emsal ve benzer olur. Bir baharın yaratılması, bir tek çiçeğin yaratılması gibi O kudrete kolay gelir. Haşirde bütün insanlığın yeniden diriltilmesi, bir insanın diriltilmesi gibidir.

Allah'ın sıfatları konusunda insanları yanıltan ve inkara götüren önemli sebeplerden birisi, Allah'ın bu zâti sıfatlarını kendisine verilmiş olan ârizi sıfatlarla kıyas etmesidir.

Allah'ın (CC) bir atomu yaratmada iradesinin tecellisi ne ise, Cennet ve Cehennem de dâhil, sonsuz kâinatı yaratmada iradesinin tecellisi aynıdır[287].

Allah'ın sıfatları konusunda insanları yanıltan ve inkara götüren önemli sebeplerden birisi, Allah'ın bu zâti sıfatlarını kendisine verilmiş olan ârizi sıfatlarla kıyas etmesidir.

Allah'ın sıfatlarına göre az-çok ve büyük-küçüğün fark etmediğini kâinatta cari olan bir takım kanunlarda da görmek mümkündür.

7.1.5-Kudretin Nisbeti Kanunidir

Kudretin nisbeti Kanunidir. Yani çoğa-aza, büyüğe-küçüğe bir bakar. Cenab-ı Hakk'ın kâinatta cari olan bazı kanunları vardır. Bunlara göre, az-çok, büyük-küçük fark etmez. Bunlar Allah'ın âlemlerdeki tasarrufunu anlamaya yardımcı olurlar. Bunları Bediüzzaman şöyle gruplandırmaktadır:

"İşte, kâinatta şeffafiyet, mukabele, muvazene, intizam, tecerrüt, itaat birer emirdir ki, çoğu aza, büyüğü küçüğe müsavi (eşit) *kılar.*

Birinci temsil: Şeffafiyet sırrını gösterir. Meselâ, şemsin feyz-i tecellîsi olan timsali ve aksi, denizin yüzünde ve denizin herbir katresinde aynı hüviyeti gösterir. Eğer küre-i arz, perdesiz güneşe karşı muhtelif cam parçalarından mürekkep olsa, şemsin aksi, herbir parçada ve bütün zemin yüzünde müzahametsiz, tecezzîsiz, tenakussuz bir olur. Eğer faraza şems fâil-i muhtar olsaydı ve feyz-i ziyasını, timsal-i aksini iradesiyle verseydi, bütün zemin yüzüne verdiği feyzi, bir zerreye verdiği feyizden daha ağır olamazdı".

Bir tek ağacın yaratılmasındaki kudretin tecellisi ne ise, sonsuz sayıdaki ağacın yaratılmasındaki kudretinin tecellisi de aynıdır.

İşte şeffafiyet sırrıyla güneşin küçük bir cam parçasındaki tecellisi ile bütün zemin yüzündeki tecellisi aynıdır. Yani, bir cam parçasına ziyasını nasıl veriyorsa, yeryüzünün tamanına da aynı şekilde verir.

Bunu şöyle bir misalle de akla yaklaştırmak mümkündür. Mesela sizin bahçenizde tek bir kiraz ağacı var. Bir de yeryüzünün tamamının kiraz ağacıyla doldurulmuş olduğunu düşünelim. Güneş için, o bir tek ağaca ışığını aksettirmekle, bütün yeryüzündeki kiraz ağaçlarına ışığını aksettirmek arasında zorluk-kolaylık diye bir şey yoktur.

Allah'ın kudretine göre bütün mahlûkat bir hükmündedir. Büyük ve küçük, az-çok, O'nun kudretine zorluk çıkarmaz, engel teşkil etmez, bir ile bin eşit hükmünde olur.

İşte buradan hareketle Allah'ın kudretine göre, o bir tek kiraz ağacını yaratmakla, zemin yüzündeki bütün kiraz ağaçlarını yaratmak arasında zorluk-kolaylık açısından bir fark yoktur. Bir tek ağacın yaratılmasındaki kudretin tecellisi ne ise, sonsuz sayıdaki ağacın yaratılmasındaki kudretinin tecellisi de aynıdır.

“İkinci temsil: Mukabele sırrıdır. Meselâ, zîhayat fertlerden, yani insanlardan terekküp eden bir daire-i azîmenin nokta-i merkeziyesindeki ferdin elinde bir mum ve daire-i muhitteki fertlerin ellerinde de birer ayna farz edilse, nokta-i merkeziyenin muhit aynalarına verdiği feyiz ve cilve-i akis müzahametsiz, tecezzîsiz, tenakussuz, nisbeti birdir.

İşte, insanların teşkil ettiği bir dairenin ortasında bir kişinin elinde bir mum, çevredekilerin ellerinde de birer ayna farzediliyor. Çevredeki fertlerin aynalarına bu mum ışığı hiç bölünmeden aynı kolaylıkla giriyor.

Aynen bu misaldeki gibi; Allah’ın kudretine göre bütün mahlukat bir hükmündedir. Büyük ve küçük, az-çok, O’nun kudretine zorluk çıkarmaz, engel teşkil etmez, bir ile bin eşit hükmünde olur.

“Üçüncü temsil: Muvazene sırrıdır. Meselâ, hakikî ve hassas ve çok büyük bir mizan (terazi) bulunsa, iki gözünde iki güneş veya iki yıldız veya iki dağ veya iki yumurta veya iki zerre, herhangisi bulunursa bulunsun, sarf olunacak aynı kuvvetle o hassas, azîm terazinin bir gözü göğe, biri zemine inebilir”.

İşte hassas bir terazinin bir gözünde bir zerre, diğer gözünde de bir zerre olsun. Bu durumda terazi dengededir. Bir gözüne bir zerrenin ilavesi bu dengeyi bozacaktır.

Aynı terazinin her iki gözünde de aynı büyüklükte iki güneş tartılsa, yine dengededir. Bu dengeyi, bir göze ilave edilecek bir zerre bozacak ve terazinin bir gözünü yere indirecek, diğerini de göğe kaldıracaktır.

Aynen bu misaldeki gibi bütün mahlukat, büyük-küçük, az-çok fark etmeden, mümkinat terazisindedir. Yani var olmak terazinin bir kefesi, yoklukta kalmak terazinin diğer bir kefesidir. Allah’ın sonsuz kudreti ise bu dengeyi bozan bir dokunuş hükmündedir.

Cenab-ı Hak, bir zerreyi yaratmak istediği zaman, varlık âlemindeki iradesinin tecellisi ne ise, bir güneşi ya da bütün kâinatı yaratmak istediği zaman da iradesinin tecellisi aynıdır. Yani, yaratılacak şeyin büyüklük ve küçüklüğü önemli değildir. Allah’ın bir zerreye “Ol” demesiyle zerrenin olması ile, bir güneşe “Ol” demesi ile güneşin meydana gelmesi arasında fark yoktur.

Bütün mahlûkat, büyük-küçük, az-çok fark etmeden, mümkinat terazisindedir. Yani var olmak terazinin bir kefesi, yoklukta kalmak terazinin diğer bir kefesidir. Allah’ın sonsuz kudreti ise bu dengeyi bozan bir dokunuş hükmündedir.

Dördüncü temsil: İntizam sırrıdır. Meselâ, en azîm bir gemi, en küçük bir oyuncak gibi çevrilebilir.

İşte kâinattaki intizam sırrından dolayı, Allah bir zerreyi döndürdüğü aynı kuvvetle yerküreyi de döndürür. O'nun kudreti karşısında büyük-küçük farkı yoktur.

Beşinci temsil: Tecerrüd sırrıdır. Meselâ, teşahhusattan mücerred bir mahiyet, bütün cüz'iyâtına, en küçüğünden en büyüğüne, tenakus etmeden, tecezzî etmeden bir bakar, girer. Teşahhusât-ı zâhiriye cihetindeki hususiyetler müdahale edip şaşırtmaz. O mahiyet-i mücerredin nazarını tağyir etmez. Meselâ iğne gibi bir balık, balina balığı gibi o mahiyet-i mücerredeye mâliktir. Bir mikrop, bir gergedan gibi, mahiyet-i hayvaniyeyi taşıyor.

Allah'ın kâinattaki icraat ve tasarrufu emirledir. O bir "Ol" emriyle bir atomu yokluktan varlığa çıkardığı gibi, aynı emirle bütün kâinatı yokluktan varlık âlemine çıkarır.

Allah'ın Zatı gibi kudreti de kâinatın cinsinden değildir. Yani kâinatın vasıf ve kayıtlarından mücerret ve mukaddestir. Öyle ise kainatın kendi içindeki engel ve kayıtlar Allah'ın kudret sıfatını bağlamaz. Allah'ın sonsuz kudretine küçük balığı yaratmak ve yönetmek ile büyük bir balinayı yaratmak ve yönetmek aynı ve eşittir.

Altıncı temsil: İtaat sırrını gösterir. Meselâ, bir kumandan, "Arş" emriyle bir neferi tahrik ettiği gibi, aynı emirle bir orduyu tahrik eder".

Şu temsil-i itaat sırrının hakikati şudur ki: Kâinatta, bittecrübe, herşeyin bir nokta-i kemâli vardır. O şeyin, o noktaya bir meyli vardır. Muzaaf (katlanmış) *meyil, ihtiyaç olur. Muzaaf ihtiyaç, iştiyak olur. Muzaaf iştiyak, incizap olur. Ve incizap, iştiyak, ihtiyaç, meyil, Cenâb-ı Hakkın evâmir-i tekvîniyesinin* (yaratılışla ilgili emirlerinin), *mahiyet-i eşya tarafından birer habbe ve nüve-i imtisalidirler. Mümkinat mahiyetlerinin mutlak kemâli, mutlak vücuttur. Hususî kemâli, istidatlarını kuvveden fiile çıkaran, ona mahsus bir vücuttur.*

İşte, bütün kâinatın kün emrine itaati, bir tek nefer hükmünde olan bir zerrenin itaati gibidir. İrade-i ezeliyeden gelen kün emr-i ezelîsine mümkinatın itaati ve imtisalinde yine iradenin tecellîsi olan meyil ve ihtiyaç ve şevk ve incizap, birden, beraber mündemiçtir. Lâtif su, nazik bir meyille incimad emrini aldığı vakit demiri parçalaması, itaat sırrının kuvvetini gösterir".

İtaat sırrından dolayı bir komutan "Arş" emriyle bir askeri yürüttüğü gibi, aynı emirle bir milyon askeri de yürütür.

Aynen bunun gibi, Allah'ın da kâinattaki icraat ve tasarrufu emirledir. O bir "Ol" emriyle bir atomu yokluktan varlığa çıkardığı gibi, aynı emirle bütün kâinatı yokluktan varlık âlemine çıkarır.

Varlık sahasına çıkmamış şeylerin mutlak kemali öncelikle varlık sahasına çıkmaktır. Kâinatta her şeyin bir kemal noktası vardır. O varlığın istidat ve kabiliyetinde kemal noktasına, yani en mükemmele doğru bir meyli vardır. O meyil katlandıkça ihtiyaç olur. İhtiyaç katlandıkça iştiyak olur. İhtiyaç da katlandıkça incizap haline gelir.

İşte mahlûkattaki bu ***meyil, ihtiyaç, iştiyak ve incizap,*** Allah'ın tekvini emirlerine uymak için birer temel nokta ve çekirdek olur.

İşte, bütün kâinatın Allah'ın kün emrine itaati, bir tek nefer hükmünde olan bir zerrenin itaati gibidir. Varlıklardaki iradenin tecellisi olan meyil, ihtiyaç, iştiyak ve incizap, Allah'ın emirlerine itaat için yerleştirilmiştir. Latif suyun Allah'ın "Don" emrini aldığı zaman demiri parçalaması, elementlerin bu itaat sırrının kuvvetini gösterir.

"*Şu altı temsil, hem nâkıs* (noksan), *hem mütenâhi* (sınırlı), *hem zayıf, hem tesir-i hakikîsi yok olan mümkinat kuvvetinde ve fiilinde bilmüşahede görünse, elbette hem gayr-ı mütenâhi* (sonsuz), *hem ezelî, hem ebedî, hem bütün kâinatı adem-i sırftan* (yoktan) *icad eden ve bütün ukulü* (akılları) *hayrette bırakan, hem âsâr-ı azametiyle tecellî eden kudret-i ezeliyeye nisbeten, şüphesiz herşey müsavidir* (eşittir). *Hiçbir şey Ona ağır gelmez.*

Gaflet olunmaya, şu altı sırrın küçük mizanlarıyla o kudret tartılmaz ve münasebete giremez. Yalnız fehme takrib (akla yaklaştırmak için) *ve istib'âdı* (akıldan uzak görme) *izale için zikredilir".*

Özet olarak; Allah'ın kudreti zatındandır. Sıfat zatından olunca zıddı onun içine giremez. Zıddı onun içine giremediği için, o sıfatta mertebelenme ve derecelenme olmaz. Mertebelenme olmadığı için, Allah'ın kudretine göre yaratmada az-çok, küçük-büyük fark etmez.

Aynen bunun gibi, Allah'ın görmesi, işitmesi, iradesi ve ilmi gibi sıfatları da zâti olduğundan, bir şeyi bilmesi ile bütün her şeyi bilmesi arasında, bir sesi işitmesiyle bütün sesleri işitmesi arasında, bir şeyi görmesiyle her şeyi görmesi arasında fark yoktur. Aynı anda her şeyi işitir, her şeyi görür, her şeyi bilir, her işi yapar. Hiçbir iş bir işe mani olmaz.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Allah'ın sıfatlarının zatından olması ne demektir?

2- Allah'ın kudretinin nisbetinin kanuni olması ne demektir?

3-Sıfat zatından olursa zıddı niçin oraya giremez?

4-Bir sıfatın zıddının bulunmaması halinde orada derecelenme ve mertebenin olmaması neyi gösterir?

7.2.VARLIKLAR YOKTAN YARATILMAKTADIR[288]

Mehmet Kırkıncı

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-İcadın manasını kavrar. 2- Bir atomla bütün kâinatın yaratılması arasında farkın olmadığını anlar. 3- İbda ve İnşâ, İbda-i Mahz ve İbda-i Cüz'î manalarını öğrenir. 4- Kıyamete kadar kullanılacak atomlar önceden hazırlanmış olmasının hikmetini kavrar. 5-Varlıkların mahiyetinin atom yığınlarından ibaret olmadığını öğrenir.	1-Kâinatta icad-ı İlâhi nasıl cereyan etmektedir? 2-Allah'ın yaratmasında niçin az-çok, büyük-küçük fark etmez? 3-Varlıkların yaratılışını anlamak için, Allah'ın doğru tarifinin bilinmesi niçin önemlidir? 4-Batı âleminin İlah tarifinde herkesin ilah anlayışının farklılığının sebebi nedir? 5- Yoktan yaratılışın her an olduğuna delil nedir?

Varlıkların yaratılışıyla alakalı olarak, bir yaratıcıyı inkar etmek için, sıkça gündeme gelen sorulardan birisi de; "Varlıklar yoktan mı yaratılmaktadır?" Sorusudur. Bu tip sorular, icadın kabul edilememesinden ileri gelmektedir.

7.2.1-Önce İcadı İnkâr Ediyorlar

Evvelâ şunu belirtelim ki, bir kısım materyalist ve ateistler saf zihinleri şüpheye düşürmek için, Allah'ı doğrudan inkâr etmek yerine; "*Şu kâinat yoktan icat edilmeyip, zerrelerden teşekkül etmiştir"* diyerek önce icadı inkâr ediyorlar. İcadı inkârdan da bütün kâinatın mucidi olan Allah'ı inkâra gidiyorlar. Hâlbuki eşya ister hiçten bir anda, ister zerrelerden (tedricen, terkip tarzında) yaratılsın, bir tertip edeni vardır. Çünkü madem eşya var ve bu eşya hadistir, yani sonradan yaratılmıştır, mütegayyirdir, yani her an değişmektedir, mümkündür, elbette onu ihdas eden, yokluktan varlık âlemine çıkaran, yâni onun varlığını yokluğuna tercih eden Vâcib ve Ezeli bir müreccihi, bir muhdisi, bir sânii vardır.

Malûmdur ki hiçbir san'at sâni'siz, hiçbir mektup kâtibsiz olamaz. Sâni ve kâtibin mevcudiyeti eserlerinden daha zahirdir. Bu eserler ister tedricen, ister def'aten yapılsınlar, her iki halde de ustalarına delil olurlar. O halde mevcudatın yaratılması -ne tarzda olursa olsun- Allahü Teâlâ'nın varlığına, birliğine, azamet ve kibriyâsına, sıfat ve isimlerine delâlet eder. Öyle ise, "*Varlıklar yoktan mı yaratılmaktadır?*" Suali Sâni-i Âlem'i inkâr namına değil ancak O'nun hikmetini taharri cihetiyle sorulabilir.

Cenâb-ı Hakk'ın iki tarzda icadı vardır. Birisi: İbda ve ihtira tarzındadır; yâni, kâinatı meydana getiren unsurların hiçten, yoktan yaratılmasıdır. Diğeri inşâ tarzındadır; yâni eşyanın zerrelerden terkip suretiyle icad edilmesidir.

Evet, Cenâb-ı Hakk'ın iki tarzda icadı vardır. Birisi: İbda ve ihtira tarzındadır; yâni, kâinatı meydana getiren unsurların hiçten, yoktan yaratılmasıdır. Diğeri inşâ tarzındadır; yâni eşyanın zerrelerden terkip suretiyle icad edilmesidir.

Allahü Azîmüşşân şu kâinatta yazdığı hadsiz, mektubat-ı samedaniyenin mürekkebi hükmündeki zerreleri, yâni atomları ibda-i mahz ile hiç yoktan halketti. Sonra esmasının cilvelerini göstermek ve ilminin kanunlarını, hikmetinin düsturlarını vazetmek ve meharet ve ihsanatını tecdit etmek gibi hikmetlere binaen, bir kısım mevcudatı inşâ suretiyle vücut dairesine çıkarttı. Yâni, zerreleri ibda ile yoktan yarattı. Sair mahlûkatı ise o zerrelerden inşâ etti.

7.2. 2- Bir Atomla Bütün Kâinatın Yaratılması Arasında Fark Yoktur

Evvelâ, şu hakikati belirtelim ki, Cenâb-ı Hakk'ın kudreti noktasından mevcudatın İBDA yahut İNŞA suretinde yaratılmasının farkı yoktur. Zerrelerin yoktan icadı ile herhangi bir mevcudun o zerrelerden yaratılması kudret-i İlâhiyye'ye nisbeten müsavidir. Yani, biri daha zor, diğeri daha kolay değildir.

Cenâb-ı Hakk'ın kudreti noktasından mevcudatın İBDA yahut İNŞA suretinde yaratılmasının farkı yoktur. Zerrelerin yoktan icadı ile herhangi bir mevcudun o zerrelerden yaratılması kudret-i İlâhiyye'ye nisbeten müsavidir. Yani, biri daha zor, diğeri daha kolay değildir.

Her ânında, her hâlinde binler ihtiyaç ve meskenet içerisinde yuvarlanan ve en basit ihtiyacını dahi tedarik edemeyen âciz bir insan, Ulûhiyyetin hassasından olan bu hakikati kendi acziyeti ve cüz'î ölçüleriyle tartarsa, elbette yanlış yola girer, aldanır. Sonunda akıldan uzak görerek inkâra sapabilir. Hâlbuki "Bir zatın eseri düşünülürken, onun sıfatlarını nazara almak lâzımdır" hükmünce, bu mes'eleyi Allah'ın muhît sıfatları ve mutlak kudreti noktasında temaşa etmek gerekir. Şu koca kâinatı insana hizmet ettiren Allahü Azîmüşşân'ın azametini, O'nun bu muhteşem eserlerinde seyretmek yerine İlahî hakikatları kendi cüz'î aklına, kuvvet ve irâdesine kıyas eden insan büyük bir gaflete düşer.

Üstümüze gök kubbeyi çadır gibi kuran, şu nihayetsiz fezada had ve hesaba gelmeyen cisimleri kudretiyle evirip çeviren, hem yeryüzünü hârika eserleriyle ayaklarımızın altına döşeyen bir Hâlık-ı Küllişey'in kudretinden mevcudatın "ibda" yahut "inşâ" ile yaratılması uzak görülemez. Zaten, bir insan Allah'ın bütün kemâl sıfatlara sahip olduğuna iman ettikten sonra, Allah'a acz isnad ederse, apaçık bir tenakuza düşmüş olur.

Cenâb-ı Hakk'ın kudreti zâtındandır, sonsuzdur ve mutlaktır. Kudretinin güneşe teveccühü ile zerreye teveccühü arasında fark yoktur. İkisini de aynı kolaylıkla icat eder, tedbir ve idare eder. Teveccühünde parçalanma ve bölünme olamaz.

Mahlûkat dairesindeki kayıdlar, O'nun icadının önüne geçemez. Elbette O'nun kudretine nisbeten eşyanın ibda' ve inşâ ile yaratılması arasında fark yoktur.

Her şeyi sonsuz bir kolaylıkla icad edip güneşleri zerreler gibi evirip çeviren ve herşeyi hâlden hâle, devirden devire, tavırdan tavıra değiştiren O Zât-ı Kibriya sonsuz kudretiyle istediği şeyi, yokluktan varlığa ve varlıktan yokluğa rahatlıkla getirip götürebilir.

Evet, bir anlık zamana sonsuz icatları sıkıştıran bir Kadir-i küllişey'in zerratı yoktan, sair mahlûkatı da o zerrattan yaratması en bedihî bir hakikattir.

Mademki, Kudret-i İlâhiyye noktasında "ibda'" ile "inşâ"nın farkı yoktur. İnsan aklı, bu hakikati rahatlıkla kabul eder. Ancak belki yoktan var etmenin hikmetini araştırabilir.

Biz de, bu mes'elenin hakikatini tefsir âlimlerimizin açıklamaları çerçevesinde kısaca açıklamaya çalışacağız.

7.2. 3- İbda ve İnşâ Ne Demektir?

İbda', hiçten icattır. Eşyaya hiçten ve yoktan vücut verilmesi, ona lâzım olan her şeyin yoktan yaratılmasıdır.

İnşâ ise, eşyanın mevcut elementlerden toplanmak suretiyle icat edilmesidir.

İki türlü ibda' vardır: Birincisi, ibda'-ı mutlak yahut ibda'-ı mahz ve küllidir. Yani, tamamen yoktan ve hiçten icat etmek, diğeri ibda'-ı cüz'îdir.

Kâinatın ilk yaratılışı ibda'-ı mutlak ve ibda'-ı mahz iledir. Yâni, kâinatın ilk yaratılışında her şey, sırf hiçten ve yoktan icat edilmiştir.

Kâinatın ilk yaratılışı ibda'-ı mutlak ve ibda'-ı mahz iledir. Yâni, kâinatın ilk yaratılışında her şey, sırf hiçten ve yoktan icat edilmiştir. Daha açık bir ifadeyle, misâl ve nümûne olarak alınacak hiçbir kanun, madde, müddet, asıl, suret yokken, varlık âleminin örneksiz, mukayesesiz, taklitsiz, emsalsiz olarak yoktan ve hiçten icadıdır.

İbda-i Mahz Nedir?

Kanun, madde ve müddet henüz mevcut değilken, zerrelerin taklitsiz, mukayesesiz ve misâlsiz yaratılması "ibda'-ı mahz"dır. Kâinatın teşekkülü yâni, yer küresinin, ayın, güneşin ve yıldızların kendilerine mahsus keyfiyet, şekil ve hususiyetleriyle yaratılmaları ibda-i mahz olduğu gibi, bütün bitki ve hayvanların ve insanın ilk modelinin yaratılması da "ibda'-i mahz"dır. Bütün nevi'ler bu ilk modellerden yaratılmışlardır.

Cenab-ı Hakk (CC), ibda'-i mahz ile yarattığı ve hazırladığı atomları iplik gibi istimal etmekte ve bütün mahlûkatı bir kumaş gibi dokumaktadır. İşte, bu ipliklerin hiç yoktan yaratılması ibda-i mahz, onların bir araya getirilmesiyle muhtelif eşyanın dokunması, yaratılması ise inşâ'dır.

Kâinat ve onu ortaya getiren atomlar, ibda'-i mahz ile yaratıldı. Bu ilk yaratılıştan sonra ibda'-i mahz kapısı kapatıldı. Artık şu anda her varlık mevcut atomlardan yaratılmaktadır. Çünkü âlemde her şeye hükmeden bir denge mevcuttur.

Cenâb-ı Hak denge kanunu ile her varlığı o kadar ince bir nizâm ve o derece hassas bir ölçü ile tanzim etmiştir ki, hilkatte abes ve israf olmadığı gibi,

adaletsizlik ve dengesizlik de yoktur. Evet, bu denge ve nizam kanunu, kandaki alyuvar ve akyuvarlardan, bütün canlıların doğum ve ölümlerine kadar, atom sistemindeki dengeden tâ sema burçlarına, feza sistemlerine kadar her şeye hükmetmektedir. Mademki kâinatta bir umumî nizam ve denge kanunu vardır, her şey gibi bu âlemin temel taşları hükmünde olan unsurlar da bu kanunun dışında kalamaz.

Yaratılan her şeyin model ve suretlerinin ilm-i İlâhîde hazır olması, O Zât'ın ilminin sonsuz ve her şeyi içine aldığını gösterdiği gibi, her şeyin asılları olan atomların önceden yaratılıp dengelenerek istif edilmesi de, O'nun sonsuz tedbirini gösterir.

Evet, bu hâl O'nun her şeyi mükemmel mizan ile plânlayıp hazırladığının ve hiçbir şeyi şaşırmadan, unutmadan ve ihmal etmeden güzelce idare ve tertip ettiğinin ve bir atomu bile israf etmediğinin delilleridir.

Cüzlerde, parçalarda görünen bu denge kanununun küllerde, bütünlerde de cereyan etmesi hikmetin gereğidir. Evet, insanın her bir uzvu, vücuduna göre nasıl bir ölçü ile ayarlanmış ise, kâinatı ortaya getiren manzume ve sistemler de aynı ölçü ile tanzim edilmiştir.

Elhâsıl, Cenab-ı Hakk (CC), ibda'-i mahz ile yarattığı ve hazırladığı atomları iplik gibi istimal etmekte ve bütün mahlûkatı bir kumaş gibi dokumaktadır. İşte, bu ipliklerin hiç yoktan yaratılması ibda-i mahz, onların bir araya getirilmesiyle muhtelif eşyanın dokunması, yaratılması ise inşâ'dır.

İbda-i Cüz'î Nedir?

Bu inşâ ile ortaya çıkan yeni yeni şekiller, desenler, motifler, tezyinatlar, keyfiyet ve mahiyetler de ibda'-i cüz'îdir.

Başka bir ifade ile ibda'-i cüz'î, ibda' ve inşâ'nın birlikte tahakkuku ile ortaya çıkmakta ve kâinatta her an cereyan etmektedir. Meselâ, şu anda yaratılan her bir mevcudun, tâbiri caiz ise, plân ve programı ibda'dır.

Bülbül atomlar yığını değildir. Kudret-i İlâhiye atom hamurundan bülbülü halk etmiş, o hamurdan bambaşka bir mahiyet ortaya çıkarmıştır. Böylece inşâ, hususiyet kazanmış, rengi ve şekli, sesi ve güzelliğiyle, hayatı, hissiyatı ve duygularıyla apayrı bir mahiyet ortaya çıkmıştır. İşte, bülbüldeki hiçten ve yoktan yaratılan bütün bu özellikler ibdadır.

Bu plân ve programa göre atomların toplanıp eşyanın ortaya çıkışı ise inşâdır. Eşyanın vücud sahasına çıkması ile onlara takılan sayısız sıfatlar, hususiyetler, ahvaller ise yine ibda' hakikatini göstermektedir. Demek ki, kâinatta her an ibdaya dayanan yeni bir inşâ görülmektedir.

İbda' ve inşâ hakikatlerini daha iyi kavrayabilmek için şöyle bir misâl verelim: Mimarlık san'atı ve estetik yönünden dünyada bir şaheser olan Selimiye Camii taşlardan yapıldığı halde, hiç kimse bu san'at eserine "taştır" veya "taş yığınıdır" diyemez ve böyle bir iddiada bulunamaz. Hiç şüphesiz bu taşlarla ortaya çıkan san'at, maharet, itina, ihtimam, tenasüp, harika plân, güzel nakş ve motifler, dakik tezyinat ve manidar ihtişam. Hülâsa bu camideki bütün hususiyetler elbette taşlardan ayrı olarak ustasının fikir ve mütalâasından ortaya çıkan, tabiri caiz ise, yeni yeni ibda'-misâl maharetlerdir.

İşte, bu caminin taşlardan tedricen yapılması inşâ hakikatine, onun sayısız sıfat, meziyet ve hususiyetleri yâni, taşlardan başka her şeyi ise ibda' hakikatine güzel bir misâldir.

7.2.4- Bülbül Atomlar Yığını Değildir

Selimiye Camisi taşlardan yapıldığı gibi, meselâ bir bülbül de atomlardan yaratılmıştır. Artık bülbül atomlar yığını değildir. Kudret-i İlâhiye atom hamurundan bülbülü halk etmiş, o hamurdan bambaşka bir mahiyet ortaya çıkarmıştır. Böylece inşâ, hususiyet kazanmış, rengi ve şekli, sesi ve güzelliğiyle, hayatı, hissiyatı ve duygularıyla apayrı bir mahiyet ortaya çıkmıştır. İşte, bülbüldeki hiçten ve yoktan yaratılan bütün bu özellikler ibdadır.

Yaratılan her şey hey'etiyle, maddesiyle, şekliyle, taşıdığı özellikleriyle mu'cizedir. Elhâsıl, ibda' ve inşâ tezahürleriyle bu kâinat mütemadiyen dolup taşmaktadır.

Şu muhteşem kâinat da Allah'ın kudretiyle yaratılan bir bülbül gibidir. Bu bülbül sonsuz nağmeler ile Zât-ı Akdes'in ibda' ve inşâsındaki hadsiz cemâl ve kemâlini ilân etmektedir. Şimdi bu harika kudret mû'cizesine azot, karbon, oksijen vesaire mi diyeceğiz? Bu yepyeni, garip ve acib mahiyetleri basit elementlere mi vereceğiz? Yahut bu harika icatları kör kuvvete ve serseri tesadüfe mi havale edeceğiz?

Yaratılan her şey hey'etiyle, maddesiyle, şekliyle, taşıdığı özellikleriyle mu’cizedir. Elhâsıl, ibda' ve inşâ tezahürleriyle bu kâinat mütemadiyen dolup taşmaktadır.

Kâinat Hâlık’ının nihayetsiz ilim ve hikmetiyle bu âlemi en mükemmel bir surette takdir ve tanzim ettiğini ve onda vazife görecek bütün maddeleri dakik bir mizan ve hassas bir ölçü ile hazırladığını izah için şöyle bir misâl verelim:

Fevkalâde mahir ve san'atkâr bir zâtın, hiçbir kimseyi taklit ve hiçbir eserden faydalanmadan gayet muhteşem ve mükemmel bir fabrika kurduğunu ve bu fabrikada binbir çeşit bez ve kumaş dokuyup ilminin genişliğini, san'atının inceliğini, kudretinin müessiriyetini, haşmetinin büyüklüğünü göstermek istediğini farz ediniz. Bu fabrikadan nihayetsiz mahsulât almak isteyen o zât, evvelâ, onun plân ve programını gayesine uygun ve istikbaldeki hedeflerine münasip bir şekilde zihninde tesbit ve tayin eder. O fabrika ile ilgili en cüz'i mes'eleleri dahi dikkate alır. Onun, ne kadar çalışacağını ve bu müddet içerisinde hangi maddelerin ne kadar lâzım olacağını, ince hesaplarla tespit eder ve gerekli bütün hammaddeleri hazırlar, istif eder.

7.2.5- Bir Fabrikanın Her Şeyinin Plânlanmış Olması, İlim ve Tedbirin Gereğidir

O zâtın böyle bir fabrikanın modelini, plân ve programını belirledikten sonra, fabrikada faaliyet müddetince kullanılacak umum malzeme ve eşyayı önceden düşünüp tedarik etmesi ve her şeyi en ince teferruatına kadar plânlaması, onun ilim ve tedbirinin ihatasına açık bir delil değil midir? Hem bu takdir ve tanzim onun gayet geniş fikir ve hafızasını ve fabrikadaki her şeyi dikkate alan küllî nazarını ve tedbirli olduğunu gayet açık şekilde göstermez mi? Hem bu vaziyet, o zâtın mükemmel bir mizan ve intizamla iş gördüğünü ve hiçbir şeyi unutmadan ve şaşırmadan hikmetle idare ve tertip ettiğini ortaya koymaz mı? Hem her şeyi bütün incelikleriyle hat altına alan bir ilim ve hiçbir şeyi yokluğa ve israfa atmayan bir adalet sahibi olduğunu göstermez mi?

Aynen bu misâl gibi, Cenab-ı Hakk (CC), şu kâinat fabrikasının icadını arzu etti. Kâinatın esaslarını Ezelî ilmi ile takdir edip ezel ve ebede nazaran altı gün sayılacak bir vakitte bütün mahlûkatı, bütün atom ve kısımları ile yoktan ve hiçten yarattı, yâni ibda-ı mahz ile halk etti. Sonsuz kemal ve cemal sahibi olan O Zât-ı Akdes, kudretinin mû'cizeleriyle, rahmetinin harikalarıyla ve hikmetinin

incelikleriyle bu fabrikada bin bir isminin güzelliklerini gösteren çok çeşitli tezgâhlar kurdu.

7.2.6- Kıyamete Kadar Kullanılacak Atomlar Önceden Hazırlanmıştır

Evet, her şeye bir sınır koyup, hudut tayin eden ve her şeyi ölçü ve tartı ile dengeleyen, bütün kâinatı bütün şuunâtıyla ve keyfiyetiyle kabza-i Rubûbiyetinde tutan, kemâl-i mizan ile tedbir, tedvir, idare ve terbiye eden ve hiçbir şey hiçbir hâl irâdesinden hariç olmayan ve ezelden ebede kadar bütün mülk ve melekût, kâinat ve mekân, bütün ahval ve harekât ilminde ve nazarında bulunan Allahü Zülcelâl Hazretleri, bu kâinat tezgâhlarından kıyamete kadar alacağı mahsuller ve yaratacağı masnûata, yani san'atlı yapılan şeylere yetecek kadar atomu hazırlamıştır.

Bütün elementleri halk ettikten sonra ibda-i mahz kapısını kapatan Kadir-i Hakîm, sonsuz hikmetini göstermek için, atomları bir vazifeden diğer bir vazifeye koşturmakta ve defalarca kullanmaktadır.

O Hâkim-i Ezelî ibda-ı mahz ile yarattığı atomları muhafaza ederek, bu tezgâhlarda bir vazifeden diğer bir vazifeye sırayla sevk etmektedir. Yâni, bir atoma veya elemente nihayetsiz vazifeler gördürerek hadsiz neticeler almaktadır. Bütün elementleri halk ettikten sonra ibda-i mahz kapısını kapatan Kadir-i Hakîm, sonsuz hikmetini göstermek için, atomları bir vazifeden diğer bir vazifeye koşturmakta ve defalarca kullanmaktadır.

7.2.7- Bir Kâtibin Kitabını Takdir Edip Yazdığı Gibi…

Bu mes'eleyi bir diğer misâlle şöyle izah edelim: Hâkim ve âlim bir zâtın çeşitli ilimleri içine alan çok şümullü bir kitap yazmak istediğini farz edelim. O zât evvelâ arş hükmündeki kalbi ile kitabı yazmayı irâde eder; sonra kürsi hükmündeki dimağında o şümullü kitabın muhtevasını tesbit ve tayin eder. Daha sonra kalemine kitabı yazmaya yetecek kadar mürekkep doldurur ve sözü edilen kitabı hafızasında tesbit ettiği düstur ve esaslara göre yazar. O hâkim ve âlim zâta karşı;

"Bu zât niçin mürekkebi mektuptan evvel doldurdu? Her sayfada ayrı mürekkep doldurması gerekirdi!" denilebilir mi?

Kâtibin bütün mürekkebi önceden doldurması onun için bir noksanlık sayılabilir mi? Hâlbuki şu hâl kâtibin noksanlığına değil, ilminin mükemmelliğine, temkin ve tedbirine delildir. Hem, kitabın tamamının onun ilmi ile ihata edildiğini, her bir harfin bir hat ile tayin edildiğini, her harfin onun ilmindeki plân ve takdire göre yazıldığını; hatta kitabın yazılmadan önce suret ve mahiyetiyle onun ilminde mevcut ve hazır olduğunu gösterir. Demek ki kâtip harika ilmi ve ihatalı hafızası ile kitabını takdir ettiği gibi yazıyor, intizamla tedbir ediyor.

Aynen bunun gibi, Hâkim-i Ezelî şu kâinat kitabını yazmayı irâde etti. O kitabın yazılması için lâzım gelen mürekkep mânâsındaki bütün atomları, yani elementleri takdir etti ve nihayetsiz kudreti ile halk etti. Bütün elementler, o ezelî ilimdeki plâna ve takdire göre hareket etmekte ve kâinat kitabının mürekkebi olarak vazife görmektedir.

Elhâsıl, aynı basit maddelerden dokunan ve aynı mürekkeple yazılan zemin yüzündeki muhtelif hayvanat ve nebatatın aynı hava, aynı su, aynı ışığa mâruz kalmakla beraber her bir nev'in hatta her bir ferdin diğerlerinden ayırt edici renk ve şekilleri, hususiyetleri, tat ve kokuları, hayat ve hissiyatları, mizaç ve istidatları vardır. İşte, atomlarda bulunmayan bu sayısız meziyet ve hususiyetler "ibda” ile ortaya çıkmaktadır.

Evet, bahar mevsimi bu hakikatin mahşere benzer bir misâlidir. Hatta her an dahi, Allahü Azîmüşşân'ın "icat" ve "ibda"sına bir bahar gibidir. Eğer, yeryüzünde atomlar da her an, her devre yeniden yaratılmış olsaydı; bugün, yer küresi mevcut ağırlığının belki milyonlar katına çıkmakla, kâinattaki umumi denge bozulacak ve yaratılıştan beklenen neticeler ortaya çıkmayacaktı.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1- İbda ve İnşâ, İbda-i Mahz ve İbda-i Cüz'înin manaları nedir?

2- Kıyamete kadar kullanılacak atomlar önceden hazırlanmış olmasının hikmeti nedir?

3-Yoktan yaratılma her an var mıdır?

4-Bir atomun yaratılmasıyla, sonsuz kâinatın yaratılması arasında niçin fark yoktur?

İLİM ve KUDRET DAİRELERİ[289]

Prof. Dr. Alâeddin Başar
Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

ALLAH'IN (cc) kudreti de ilmi de ezelî ve ebedî... O hâlde, "daire-i ilim ve daire-i kudret"i nasıl anlamamız gerekiyor?

Daire-i ilim denilince akla hemen gelen mânâ şudur:

Bu varlık âlemi, güneşleri ve yıldızlarıyla, hayvanları ve insanlarıyla, cinleri ve melekleriyle henüz yaratılmamışken bütün bunların mahiyetleri Allah'ın (cc) ezelî ilminde mevcuttu. İşte, daire-i ilim bu "mahiyetler âlemi"dir. Bunlar, yaratılmaları dilendiğinde, ilâhî kudretle varlık sahasına çıkarılırlar. İşte, varlık âleminde boy gösteren bütün bu hakikatler âlemine de "daire-i kudret" deniliyor. Şu ifadelerde, "daire-i ilim ve kudrete" yeni bir mânâ verildiğini görüyoruz:

Eşya zeval ve ademe gitmiyor, belki daire-i kudretten daire-i ilme geçiyor; âlem-i şehadetten, âlem-i gayba gidiyor; âlem-i tagayyür ve fenadan, âlem-i nura, bekaya müteveccih oluyor.[290]

Zaman nehrinde akan bütün varlıkların şu görünen kısmı kudret dairesini, görünmeyen yani gayb âlemindeki bölümü ise ilim dairesini temsil eder.

Buna göre, "daire-i ilim" gayb âlemi, "daire-i kudret" ise şehadet âlemi oluyor. Şu anda yağan yağmurlar, konuşan insanlar, ötüşen kuşlar,.., şehadet âlemindedirler ve daire-i kudrettedirler. İlâhî kudretle var olmuşlar ve vazifelerini ifa etmekteler. Kâinatın ilk tohumunun atıldığı andan, ta kıyamete, ta ahirete kadar yaratılacak bütün varlıklar ise şu anda gayb âlemindeler ve daire-i ilimde bulunuyorlar. Şu kudret dairesindeki eşya, vazifelerinin tamamlanmasıyla bu dünyadan göç ettiklerinde yine gayb âlemine göçmüş olacaklar. Yirminci Mektubun "İkinci Mebhas"ında şu harika çağlayanla karşılaşırız:

Şu mevcudat, irade-i ilâhîye ile seyyaledir. Şu kâinat, emr-i Rabbanî ile seyyaredir. Şu mahlukat, izn-i ilâhî ile, zaman nehrinde mütemadiyen akıyor..

âlem-i gaybdan gönderiliyor, âlem-i şehadette vücud-u zahirî giydiriliyor, sonra âlem-i gayba muntazaman yağıyor, iniyor. Ve emr-i Rabbanî ile, mütemadiyen istikbalden gelip, hâle uğrayarak teneffüs eder, maziye dökülür.[291]

Zaman nehrinde akan bütün varlıkların şu görünen kısmı kudret dairesini, görünmeyen yani gayb âlemindeki bölümü ise ilim dairesini temsil eder. İlim ve hikmetin birbiriyle kaynaştığı bu harika tespitte, sadece canlıların değil, bütün mevcudatın zaman nehrinde aktığı, insanların ölüme, kâinatın da kıyamete doğru büyük bir süratle yol aldığı aklımıza işlenir ve hayalimizde canlandırılır. Bu akışın ve bu değişmenin en geniş dairesi ise, şu cümlelerle tefekkürümüze sunulur:

En büyük daire olan zerrat âlemini bir tarla yapıp, her zaman kâinat kadar mahsulâtı; kudretiyle, hikmetiyle onda eker, biçer, kaldırır. Âlem-i şehadetten âlem-i gayba, daire-i kudretten daire-i ilme gönderir.[292]

Kâinatta mevcut bütün atomlar bir tarlaya benzetilirse, bunların bir an önceki ve sonraki hâlleri ayrı birer tarla görünümündedir. Her an şu kâinattan yine kâinat kadar bir mahsulât alınıyor. Bu onların birbirini takip etmesiyle başaklar oluşturuluyor ve büyütülüyor, insanlar doğup olgunlaştırılıyor, saçlar uzatılıyor ve ağarıyor, mevsimler değiştiriliyor, asırlar birbirini takip ediyor. Bütün bunlar, en geniş daire olan zerrat tarlasındaki faaliyetten haber veriyorlar. İşte böylece, zerreler âlemi, her an, kudret dairesinden ilim dairesine, yani şehadet âleminden gayb âlemine ayrı bir kâinat gönderiliyor.

7.4.VARLIKLARI KİM DEĞİŞTİRİYOR?[293]

Dr. İdris Görmez
Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim
Fakültesi, Matematik Eğitimi Sınıf Öğretmenliği Bölümü.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Ortada bir eser varsa, mutlaka bir ustasının gereli olduğunu anlar. 2-Eserin sanatlı ve mükemmel oluşundan sanatkârın maharetini ve sıfatlarını kavrar. 3-Yaratılıştaki değişimin maksadını ve hikmetlerini öğrenir. 4-Ateistlerin ve materyalistlerin, kâinatta bir yaratıcıyı bulamama ve anlamamadaki hatalarının neler olduğunu öğrenir.	1-Bir eserin varlığı, yaratıcısının varlığına hangi yönleriyle delil olur? 2-Ustasız bir eser olamaz mı? 3- Ateistler varlıkları kimin eseri olarak tanıyorlar? Onları böyle bir kanata götüren neler olabilir? 4-Maddenin ezelî olduğu görüşü yeni bir düşünce midir? Maddenin ezelî olduğu görüşü ne zaman ortaya atılmıştır?

Yaratılan her şeyde kendine mahsus kabiliyetlerin olduğunu ve bu kabiliyetlerin inkişaf edip geliştiğini görüyoruz. Bütün yaratılmışların çok kıymetli vaziyetlerde çalıştırıldıklarını ve sonra da daha yüksek bir mertebeye çıkarıldıklarını müşahede ediyoruz. Meselâ elementlerin her biri madenler mertebesine, madenler nebatlar hayatına, nebatlar rızık olarak hayvanların hayat derecesine ve hayvanlar da daha yüksek bir hayat seviyesi olan şuurlu insaniyet mertebesine çıkarılıyor. Böylece kâinatta daimî bir faaliyet cereyan ediyor. Her şeyin kabiliyetine göre bir vazife yaptıktan sonra kaybolduğunu ve onun yerine başkasının vazifelendirildiğini görüyoruz. Elbette

> **Bir yerde bir faaliyet varsa, bir iş yapılıyorsa, o faaliyeti, o işi yapan birisinin varlığını her akıl sahibi kabul eder. Çünkü fiil failsiz olamaz.**

bir yerde bir faaliyet varsa, bir iş yapılıyorsa, o faaliyeti, o işi yapan birisinin varlığını her akıl sahibi kabul eder. Çünkü fiil failsiz olmaz. Bir iğne ustasız, bir harf kâtipsiz, bir köy muhtarsız olmazken, bu kadar harika varlıkların elbette harika bir yaratıcısı, sahibi ve idarecisi olacaktır.

Zerrelerden kürelere, sinekten semadaki yıldızlara kadar, her şeyde görülen hikmetli, intizamlı yaratılışlar, bunları yaratan ve idare eden yaratıcının varlığını, birliğini, sonsuz ilmini, iradesini, kudretini apaçık ortaya koymaktadır.

Hele yapılan işler ne kadar mükemmel, nizamlı, intizamlı hikmetli ise, o nispette o işi yapan zatın mükemmelliğine, ilminin, iradesinin, kudretinin yüksekliğine delalet eder. İşte kâinattaki mükemmellik, zerrelerden kürelere, sinekten semadaki yıldızlara kadar, gözle görülmeyen bir yaratıktan insana kadar her şeyde görülen hikmetli, intizamlı, son derece hayret verici güzel yaratılışlar bunları yaratan, terbiye eden, idare eden yaratıcının varlığını, birliğini, sonsuz ilmini, iradesini, kudretini apaçık ortaya koymaktadır. Meselâ bu yaratılan her bir varlığın resminin bile kendi kendine olması, tesadüfe havale edilmesi mümkün olmadığına göre, bu kadar harika eserlerin kendi kendine olamayacağı, tesadüfe, akılsız, şuursuz, ilimsiz, iradesiz tabiata ve sebeplere verilemeyeceği aşikârdır. Gündüzün varlığı güneşi ne kadar kati gösteriyorsa, kâinatta yaratılan küçük büyük, görünen görünmeyen bütün varlıklar da o katiyette yaratıcıları olan Allah'ı akıl gözüne göstermektedir.

7.4.1.Materyalistlerin Yanıldıkları Sebepler

7.4.1.1- Her Şeyi Maddede Aramaları

Allah (cc) her organı belli bir görev için yaratmıştır. Bu organların yanlış yerde kullanılması, yanılgılara sebep olmaktadır. Meselâ, göz görmek, dil tatmak, akıl ise düşünmek ve varlıklardan mana çıkarmak için verilmiştir. Materyalizmi felsefelerine esas alanlar, aklın vazifesini gözden istemekte ve böylece hataya düşmektedirler. Gözün gördüğü şey, ancak maddedir. Hâlbuki her şeyi maddede arayanların akılları gözlerindedir. Göz ise maneviyatta kördür. Nasıl ki, gözün ruh ve akıl gibi manevi şeyleri görmesi

Materyalizmi felsefelerine esas alanlar, aklın vazifesini gözden istemekte ve böylece hataya düşmektedirler.

mümkün değildir. Ruhun ve aklın varlığı eserleriyle anlaşıldığı gibi, Allah'ın (cc) varlığı da ancak kendisini tanıtmak için yarattığı harika eserleriyle anlaşılacaktır.

Sonsuz bir sayı sonlu bir sayıyla mukayese edilmediği gibi, bütün sıfatları sonsuzlukta olan Allah (cc), sonlu sıfat sahibi olan varlıklarla hiç mukayese edilebilir mi?

Gözün gördüğü şey, ancak maddedir. Hâlbuki her şeyi maddede arayanların akılları gözlerindedir. Göz ise maneviyatta kördür.

Varlıklar bir yaratıcı tarafından, yoktan yaratılmakta, her an yeniden yeniye değişime uğratılmaktadır. Çünkü varlıklardaki bu halden hale geçişin, değişimin sebeplerinden;

Birincisi, sonradan yaratılmış olmalarıdır.

İkincisi, mükemmel hale gelmek için halden hale girerek yenilenmeye ihtiyaçlarının olmasıdır.

Üçüncüsü, ihtiyaç sahibi olmalarıdır.

Dördüncüsü, maddî bir varlık olmalarıdır.

Beşincisi de, mümkün, yani sonradan yaratılmış varlıklardan olmalarıdır.

Materyalistlerin yaratıcıyı tanımakta yanıldıkları ikinci nokta, yaratılanla yaratıcıyı mukayeseden kaynaklanmaktadır. Yaratan, yaratılan cinsinden olamaz. Yaratılan varlıklarla yaratıcıyı mukayese etmek çok yanlış bir kıyaslama olur.

Hâlbuki Cenab-ı Hak,

Hem kadîmdir,

Hem her cihetçe sonsuz kemaldedir,

Hem hiçbir şeye muhtaç değildir.

Hem maddeden mücerrettir. Yani, maddenin bütün özelliklerinden farklı bir hususiyettedir.

Hem Vacibü'l Vücut'tur. Yani varlığı kendinden dolayı gereklidir. Başka birinin var etmesine ihtiyacı yoktur. Tegayyür ve tebeddülü, yani bir halden bir başka hale geçmesi ve değişmesi muhaldir, mümkün değildir. Çünkü sonradan yaratılmış varlıklardan değildir. Bütün noksan sıfatlardan uzaktır.

Hem ezelîdir, evveli ve sonu yoktur.

Hem her cihette sonsuz mükemmelliktedir.

Hem hiçbir zaman hiçbir şeye muhtaç değildir. Vücuda gelmiş eşyanın şekil ve suretlerinden, her türlü düşünülebilen özeliklerinden ayrı bir keyfiyettedir.

7.4.1.2-Varlıkların Çok Kolay ve Süratli Yaratılışları

Materyalistlerin yanılma sebeplerinden birisi de, mahlûkatın yaratılmasında görünen hadsiz kolaylık, gayet derecede çabukluk, işlerin sonsuz süratte olmasıdır. Bunlar Allah' ın (cc) kudretinin, ilminin ve iradesinin sonsuzluğuna delil olduğu halde, materyalistler bunu Allah'ın (cc) sonsuz kudretiyle olduğunu kabul etmedikleri için, bin derece akıldan uzak olan, kendi kendine icat edildiğine hükmetmişlerdir. Bu sonsuz bir kudretin delilini, onun yokluğuna delil yapar ve nihayetsiz muhalat kapısını açar. Yani, aklın kabul etmesi mümkün olmayan inkâr yollarına kapı açar. Çünkü o halde, âlemin yaratıcısı olan Allah'a (cc) lazım olan nihayetsiz kudret, her şeyi ihata eden ilim gibi nihayetsiz kemalde olan sıfatlarını, zerrelere vermek lazım gelir. Tâ kendi kendine teşekkül edebilsin. Bu ise, bir tek İlâhı kabul etmeyip, zerreler sayısınca İlâhların kabulünü netice vermektedir.

7.4.1.3-Allah'ın Eserlerini Tabiattan Bilmeleri

Tabiatperestlerin yanılma sebeplerinden birisi de, Allah'ın eserlerini tabiata dayandırmalarıdır. Hâlbuki tabiat; Allah'ın (cc) bir sanatıdır, sanatkâr olmaz. Allah'ın (cc) kudret kalemiyle yazılmış bir kitabıdır, kâtip olmaz. Tabiat bir nakıştır, nakkaş olamaz. Bir defterdir, defterdar olmaz. Bir kanundur, kudret olmaz. Onların, eşyanın yaratıcısı olarak kabul ettikleri tabiat ise, her şeyi yoktan yaratan Allah'ın (cc) kudretinin, hikmetinin ve iradesinin cilveleridir.

Onların, eşyanın yaratıcısı olarak kabul ettikleri tabiat ise, her şeyi yoktan yaratan Allah'ın (cc) kudretinin, hikmetinin ve iradesinin cilveleridir.

7.4.1.4-Maddeyi Ezelî Kabul Etmeleridir

Materyalistlerin yanıldığı noktalardan birisi de, Allah'ın (cc) ezelî sıfatını maddeye vermeleri ve maddeyi ezelî kabul etmeleridir. Allah'ın (cc) varlıklardaki kudretinin tecellisini görüp, fakat bunun nereden geldiğini bilemediklerinden ve nereden idare edildiğini anlayamadıklarından, madde ve kuvveti ezelî tevehhüm etmişlerdir. Böylece Allah'ın (cc) eserlerini, maddede görülen harekete ve zerrelere vermişlerdir.

Allah, mekândan münezzeh olmakla beraber, her bir yerde, her bir şeyin icadında, her şeyin yanındadır. O, her şeyi görür, bilir, idare eder. İşte O'nun eseri olan varlıkları, cansız, kör, şuursuz, iradesiz, ölçüsüz ve tesadüf fırtınaları içinde

çalkanan zerrelere, moleküllere ve bunların hareketlerine vermek kadar bir divanelik olabilir mi? Bunun ne kadar cahilane ve hurafekerane bir fikir olduğunu zerre kadar aklı bulunanların bilmesi gerekir.

Bunlar Allah'ı (cc) kabul etmedikleri için, nihayetsiz ilahları kabul etmeye mecbur oluyorlar. Yani, Allah'ın (cc) zatının gereği olan ezeliyetini ve yaratıcılığını, kendi akıllarına sığıştıramadıklarından, o hadsiz ve nihayetsiz cansız zerrelerin ezeliyetlerini ve ilahlıklarını kabul etmeye mesleklerince mecbur oluyorlar. Hâlbuki ilah gibi kabul edilen bu zerreler, Allah'ın (cc) nihayetsiz kudreti, emri altında hareket ettirilen muntazam ve muhteşem bir ordusu hükmündedirler. O zerrelerden meydana gelen düzgün şekiller, faydalı neticeler, intizamlı ve hikmetli yaratılışlar, nasıl akılsız, şuursuz ve ilimsiz zerrelere verilebilir? Çünkü bir şeyde intizam ve nizam varsa, bu bir ilmi, iradeyi ve kudreti gösterir.

7.4.1.5- Yaratıcı'nın da Değişmesi Gerektiğini Zannetmeleridir

Kâinatta devamlı şekilde bir faaliyet, bir değişim söz konusudur. İşte bunun için diyorlar ki; Bu faaliyeti, bu değişimi yapan zatın kendisinin de değişmesi bir halden başka bir hale geçmesi, aynı halde durmaması lazım gelir.

Yerdeki aynaların tegayyürü, yani değişmesi, gökteki güneşin değişmesini değil, bilakis, cilvelerinin ve akislerinin tazelendiğini gösterir. Demek, yerde güneşin ışığını aksettiren ne kadar ayna misali parlak şey varsa, cam parçaları, su zerreleri gibi, bunların değişmesi güneşin de değişeceğini göstermez. Aksine güneşin değişmediğini sabit ve daim olduğunu, fakat güneşe aynalık yapan güneşin varlığını gösteren aynaların tazelendiğini, değiştiğini gösterir.

İşte kâinattaki her varlık Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarının tecelli ettiği, isimlerin sahibini gösteren bir aynadır. Meselâ;

- Yaratılışlarından **Hâlık** ismi;
- Nizamlı intizamlı oluşlarından **Nâzım, Munazzım** isimleri;
- Kendilerine mahsus aldıkları suretlerden **Musavvir** ismi;
- Hayat sahiplerinde **Hay ve Muhyi** isimleri;
- Hayattan terhis olup ölmelerinde **Mümit** ismi;
- Rızka muhtaç olanların rızıklandırılmalarında **Rezzak, Rahman, Kerim, Rahim** isimleri;

- Süslü ve güzel yaratılışlarında **Müzeyyin, Cemil** gibi isimleri tecelli etmekte kendilerini göstermektedir.

Allah (cc) bir ayette şöyle buyurmaktadır:

Şüphe yok ki, göklerin ve yerin yaratılışında, gece ve gündüzün değişmesinde akıl sahipleri için (Allah'ın varlığını, kudret ve azametini gösteren), *büyük işaretler vardır.*[294]

İşte düşünen bir insan, ayette de belirtildiği gibi, her şeyden bir ders çıkarır. Kâinattaki her an değişen faaliyetten ve yukarıda sayılan isimlere ayna olan varlıkların devamlı olarak tazelenmesinden çıkarılacak dersler vardır. Bu derslerinden birisi; bu güzel, mükemmel bir şekilde yaratılıp, fakat hiç durmadan değişen gelip geçen varlıklar perdesinin arkasında daimi, değişmez bir güzellik sahibi, iyilik sahibi, yaratıcı, sanatkâr, rızıklandırıcı, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan ama bütün ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılayan, varlığının başlangıcı ve sonu olmayan birisinin varlığının bilinmesidir.

7.4.1.6- Kâinattaki Değişimin Hikmetini Bilmemeleridir

Kâinattaki varlıkların devamlı değiştirilmesinin arkasında ne gibi hikmetlerin olduğunun bilinmemesidir. Halbuki, kâinatta cereyan eden değişimin hikmetleri bilinse, bunun arkasındaki değiştiricinin varlığı anlaşılacaktır. Kâinattaki değişimin hikmetlerden bazıları;

Birincisi; güzelliklerinin arttırılması,

İkincisi; lezzetlerin yenilenmesi,

Üçüncüsü; yeni yeni sanat eserlerinin sergilenip, teşhir edilmesi için bir tazelendirmektir.

İnsan yaratılış itibariyle, her an değişiklik ister. Bir odadaki eşyaların değişmesini istemek, elbisesini değiştirmek gibi arzu ve istek insanın içinde vardır. İşte insanın evi gibi olan dünyayı, Allah (cc) onun yaratılışına uygun olarak her an değiştirmekte ve böylece bir cihetten de kendi varlığını hissettirmekte ve nazarlara göstermektedir. Çünkü madem bir değişiklik var. O halde bu yeryüzü ve sema sayfalarını, gece ve gündüzü, yaz ve kışı, gençlik ve ihtiyarlığı değiştiren bir yaratıcı olacaktır.

Böylece bu manaları düşünen bir insan, her şeyin hikmetini anlamakla, dünyadan alacağı lezzetini, şevkini ve hayranlığını arttıracak ve aynı zamanda bu değişim perdeleri arkasında Allah'ın varlığını bilip O'na şükredecektir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Bir eser, ustasının gerekli olduğunu hangi vasıflarıyla gösterir?

2-Varlıkların devamlı değiştirilmesinin ve farklılaştırılmasının hikmeti ve gayesi nedir?

4-Ateistlerin ve materyalistlerin, kâinatta bir yaratıcının varlığını ve birliğini bulamama ve anlamamadaki hatalarının kaynakları nelerdir?

Yaratılışı Anlamada
7.5. MANTIĞA DAYALI AKIL YÜRÜTME YÖNTEMLERİNİN YERİ[295]

Prof. Dr. Nevzat Tarhan
Psikiyatrist, Üsküdar Üniversitesi Rektörü,İstanbul.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Bilimde hakikatı aramanın 4 yolunu kavrar. 2- Hakikat aramayı deney ve gözleme indirgeyerek kâinatın sınırlarını çözmenin mümkün olmadığını öğrenir. 3- insanın varoluşunu açıklayan, yaratılışa anlam katan, hayatın anlamıyla ilgili konuların bilimin menzili içerisinde olduğunu kavrar. 4- Mantığa dayalı akıl yürüten bir beynin varlığını kavrar.	1-İnsanın sadece fizik kanunlarına tâbi yönlerini inceleme, onu anlamada niçin yeterli değildir? 2-Beyin bilinç dışı da çalışır mı? 3-Mevcut tekniklerle insanın ne düşündüğünü anlamak mümkün müdür? 4-İnsan beynini belirli bir programa göre kodlamak mümkün müdür? 5- Kâinat madde tabanlı mı, yoksa enerji tabanlı mıdır?

Bir şeyi anlamak için karşıtı ile kıyas yapmak temel kolaylaştırıcıdır. Bu sebeple iki karşıt görüş olan Tesadüfî ve Tasarıma dayalı varoluşu anlamamızda zihnin mantığa dayalı akıl yürütme yönteminin *(Logical Reasoning*) önemli yeri vardır. Evrimci bakış varlıklarda balıktan sürüngene, sürüngenden insana kadar bir benzerlik zincirinin olmasını, evrimin en büyük delili olarak sunar. Tasarıma

İnsanın varoluşunu açıklayan, yaratılışa anlam katan, hayatın anlamıyla ilgili konular bilimin menzili içerisindedir.

dayalı varoluş ise bütün kâinatin tek bir usta elinden çıktığı sonucunun delili olarak sunar. Bu sunum özellikle türlerin ilk varoluşları için bir dış iradenin olması gerektiğinin en akla yakın seçenek olduğunu akıl yürütme yöntemleri ile açıklamaya çalışmaktadır.

Daha önce yaratılış mevzuu inanç konusu kabul ediliyordu. Bilimsel bir kategori olarak görülmüyordu. Laboratuvara girmeyen, deney ve gözlemle ilgisi olmayan sadece sosyal bir bilim deniyordu. Hatta din için konuşulurken, din sosyal bir ihtiyaç gibi konuşuluyordu. Aslında bu dini, belli bir alana hapsetmek yanlıştı. Din sadece, sosyal bir alan değil, bir varoluş alanıdır. Din varoluşa ait bir ihtiyaçtır. Varoluşu, hayatın anlamını anlamak için insan var. Genetik olarak insan incelendiği zaman onu diğer canlılardan ayıran 4 tane metakognitif genin olduğunu görürüz. Metabilişsel gen olarak da geçiyor bu 4 gen. Bu genlerin birisinin özelliği **anlamlılık** genidir. İnsan dışında hiçbir canlı "Neden?" sorusunu sormuyor. Hayvan her olaya aynı tepkiyi, aynı davranışı veriyor. İnsan ise her olaya farklı tepki veriyor. Peki bu neden? Çünkü insanda özgür irade var. Anlam arayışı insanda metabilişsel özellik olarak önemli bir özellik. Diğer bir özellik insanda **yeniliği arama** geninin bulunmasıdır. Evini 1000 sene önceki insan gibi yapmıyor, ama karınca, örümcek 1000 sene sonra da aynı evi yapıyor. İnsanın içinde insanlıktaki yeniliği arama geni olduğu için tekâmül de önemli özelliklerdendir.

Bilimde hakikati aramak üzerine 4 yöntem var.
1- Deney ve gözlem pozitif bilim.
2-Akıl yürütme yöntemleri nedensellik ilişkisi.
3-Sezgiler.
4-İnançlar.
İlk üç yoldan sonuçları bulamazsa kişi inançla buluyor.

Hakikat aramayı deney ve gözleme indirgeyerek kâinatın sınırlarını çözmek mümkün değildir. O halde akıl yürütme yöntemleri, bilimin menzilinde olmalıdır.

Diğer gen **zaman** kavramıyla ilgilidir. Gelecek ve geçmişi insan dışında diğer varlıklar sorgulamıyor. Diğer varlıklar; "*Gelecekte çocuklarıma ne olacak?*" sorusunu sormuyor.

Dördüncüsü de ölümle ilgili, **ölüm bilinci**yle ilgili genetik koddur. Bunlar üzerinde çalışılıyor ve bunların olduğuyla ilgili çeşitli delililer birikti. Böyle bir durumda insan dini, insanı rahatlatan ve mutlu etmeye çalışan sosyal bir alan olarak tutuyor. Hâlbuki insanın varoluşunu açıklayan, yaratılışa anlam katan, hayatın anlamıyla ilgili konular bilimin menzili içerisindedir.

Bilimde hakikati aramak üzerine 4 yöntem vardır. Birincisi **deney ve gözlem** pozitif bilim. İkincisi **akıl yürütme** yöntemleri nedensellik ilişkisi. Üçüncüsü **sezgiler.** Bazı insanlarda sezgiler ayrı bir öneme sahiptir. Hatta "Sezginin nörobiyolojisi" diye çalışmalar vardır. Sezgilerle hakikati buluyorlar.

Dördüncüsü de **inançlar.** İlk üç yoldan sonuçları bulamazsa kişi inançla buluyor (Tablo 1).

Tablo 1
Gerçeğe ulaşmak için 4 yol;

1- Deney, Gözlem,
2- Akıl Yürütme
3- Sezgiler,
4- İnançlar

Neden menzilinde? Teorik fizik böyle çıktı. Teorik fizikte ilk başta; "*Parçacık fiziği olması gerekiyor*" dediler. Nükleer fizikle uğraşanlar, teorik olarak buldular. MR cihazı bundan 30-40 yıl sonra çıktı. MR cihazı teorik fiziğin ete kemiğe bürünmüş şeklidir. Teorik olarak elektronların dönmesinin, ete kemiğe bürünme şekli MR olarak çıktı. Teorik olarak çıkıp bilimsel olarak ispatlandı. Akıl yürütme yöntemleri bu sebeple bilimin en önemli yöntemleri. Psikiyatride de bunu kullanıyoruz. **Logical reasoning** yöntemiyle kişinin karar vermesi, dikkatini koruması, belleği, bununla ilgili görme, işitme ve hafıza süreçlerini test eden yöntemdir. Bu yöntemler yaratılışı anlamada kullanılabilir (Tablo2).

Tablo 2

- *"Reasoning",* Muhakeme, mantıkî akıl yürütme nedir?
- Doğru düşünmenin kuralları.
- Tanımlama, postulat (önerme), teorem, akıl yürütme ve ispatlama.

- Nedensellik, farklılık, benzerlik, zamanlama, sıralama, plânlama, analiz etme, yorumlama, soyutlama kabiliyeti (ability).

7.5.1.Mantığa Dayalı Akıl Yürütmede Beynin Bölgeleri

Beynin ön bölgesi dikkat verme, sürdürme, dikkatin yönlendirilmesi kısa orta sürekli işleyen bellek, sabır, planlama, tasarlama, yargılama, tepki kontrolü, düzenli olma, kendini kontrol etme, problemleri çözme, ayrıntılı düşünme, gelecekle ilgili öngörüde bulunma, hatalardan ders çıkarma, duyguları anlama ve ifade etmeyi içine alır. Empati kurma, sağduyu, moral, bütün bunlar beynin ön bölgesinin özelliğidir.

Literatürde Elliot diye bir vaka vardır. Sinirbilimde üzerinde durulan bu vaka ABD'de başarılı bir avukatı konu alıyor. Çok başarılı, evi, arabası, yatı…vs. var. 40 yaşları civarında bu kişi birden kişilik değişimi yaşıyor. Davaları kaçırıyor, işe gitmiyor vs. Tembel tembel yatıyor, bir müddet sonra bir problemi için doktora gidiyor, MR çekiliyor. Beyninin ön bölgesinde mandalin büyüklüğünde tümör çıkıyor. Bu tümör çıkarıldıktan sonra kişiliği biraz toparlıyor. Fakat kişilik değişimini, beyninin ön bölgesindeki hasarın yaptığı ortaya çıkıyor.

Aslında beynimiz sessiz değil, bilinçdışı çalışıyor. Bilinçdışı, bilinçaltı dediğimiz duruma örtülü bellek diyoruz. Bilgisayar gibi düşünürsek, bilgisayarda nasıl sistem dosyaları çalışır, aynı şekilde beynimiz de bizden habersiz çalışıyor. Bu özellikler insanı diğer canlılardan farklı bir tür olarak ortaya koyuyor.

7.5.2.Soyut Düşünce, Kavramsal Düşünce, Sembolik Düşünce

Soyut düşünce, kavramsal düşünce ve sembolik düşüncelerle beynin arasında bir nedensellik ilişkisi var. 1850'lerde demiryolu ustası dinamitle tüneli açıyor. Bir gün tam demiri yerleştirirken dinamit patlıyor, demir bir gözünden giriyor beynine hasar

Beyin özelliklerimiz, evrim teorisinin tesadüfî varoluşu savunan tezini de çürütüyor. Mantığa dayalı akıl yürüten bir beyin var. Diğer canlılarda bu mantığa dayalı akıl yürütme logical reasoning ile ilgili bir özellik yok.

vererek çıkıyor. Kişi bayılıyor, bir gözünü de kaybediyor. Epilepsi hastalığı yaşıyor, bilinci daha sonra açılıyor, kişi düzeliyor, eli ayağı tutuyor. Ama kişiliği değişiyor. O disiplinli olan adam milletin içinde geğirmeye, sulu sulu şakalar yapmaya başlıyor. Eve geç geliyor, geç uyuyor ve tamamen kişiliği değişiyor. Literatürdeki bu vakalar birleşince "*Acaba **beynin sessiz bölgesi** diye bilinen bölge, bizim davranışlarımızla, ahlakımızla, kişiliğimizle ilgili bir bölge mi?"* diye araştırılıyor. Aslında beynimiz sessiz değil, bilinçdışı çalışıyor. Bilinçdışı, bilinçaltı dediğimiz duruma örtülü bellek diyoruz. Bilgisayar gibi düşünürsek, bilgisayarda nasıl sistem dosyaları çalışır, aynı beynimiz de bizden habersiz çalışıyor. Bu özellikler insanı diğer canlılardan farklı bir tür olarak ortaya koyuyor.

7.5.3.Akıl Yürütme Yöntemleri, Delile Dayalı İnanç

Beyin özelliklerimiz, evrim teorisinin tesadüfî varoluşu savunan tezini de çürütüyor. Bir insanda, kavrama dayalı, düşünce, sembolik düşünce nasıl tesadüflerle ortaya çıkabilir? Bu fizik kanunlarına göre açıklanamıyor. Bu sebeple, bu durum şu anda DNA gibi sebep sonuç ilişkisi kuramadıkları bir alan. Bu sebeple mantığa dayalı akıl yürüten bir beyin var. Diğer canlılarda bu mantığa dayalı akıl yürütme "logical reasoning" ile ilgili bir özellik yok. Şimdi mantıksal akıl yürütmede kıyaslanmış, şu ana kadar bilinen 4 tane yöntem var.

Tümdengelim ya da **dedüksiyon** yöntemi, **analiz** de denebilir. Müessirden esere, ateşten dumana. Tümdengelim dağın arkasında bir ateş var, fakat siz ateşi görmüyorsunuz dumanı görüyorsunuz, ama akıl yürütmeyle diyorsunuz ki, "*Orada duman çıktığına göre ateş olmayan yerden duman çıkmaz*", ama; ateşi görmediğiniz halde dumanı görüyorsunuz. Birisi, "*Ateşi ben görmedim*" derse, "*Ateş olmayan yerden duman çıkmaz*" diyorsunuz. Bu ateşin olduğunun delilidir. Bu durumda, "*Ateş yok*" diyemezsiniz.

Diğeri **tümevarım** yöntemidir. Aristo'nun geliştirdiği yöntem sadece **indüksiyon** yöntemiydi. İndüksiyon yöntemine misal olarak Tablo 3'de görülen sineği inceleyerek yaratılışı ve varoluşu anlamayı gösterebiliriz. İndüksiyon yöntemi Aristo'dan sonra anlaşıldı.

Tablo 3

Delile Dayalılık Temelleri

Şekil. Sinek gözü[296].

.

Mantığa Dayalı Muhakeme+Kâinattaki Deliller+İlâhî öğretiler= Yaratılış Gerçeği

Sıradan bir sinek özelliklerini irdeleyiniz. Saniyede 500 defa kanat çırpıyor, 8000 petek gözü ve merceği var. DNA'sında bu özellikler yazılı, sadece bir kaç hafta yaşıyor, kâinatta ne işe yarıyor?

Abduksiyon sonradan çıktı, kiplik mantığı 1920'lerde gündeme girdi. Tümevarım, indüksiyon, istikra, bürhan-ı inni, eserden müessire, dumandan ateşe mantık silsilesi. Sonuçtan hareket ederek sebeple bağlantı kurabilmek. Diğerinde ise, sebepten sonuca ulaşmak ve onunla bağlantı kurabilmek var. Birincisi ateşten dumana, diğeri dumandan ateşe bağlantı kurarak sonuç çıkarma metodudur (Tablo 4,5).

Tablo 4

7.5.3.Akıl Yürütme Yöntemleri

- **Numerical Reasoning.** Sayısal akıl yürütme, ardıllık ilişkisini analiz etme kabiliyeti ile ilgili akıl yürütme.

- **Logical Reasoning**. Mantığa dayalı düşünme ve analiz etme kabiliyeti ile ilgili akıl yürütme.
- **Nonverbal Reasoning**. Görmeye ve şekle dayalı bilgiyi analiz etme kabiliyeti ile ilgili akıl yürütmedir. Büyüklük, renk, biçim ilişkisini ifade eder.
- **Verbal Reasoning**. Sözel akıl yürütme. Yazılı bilgiyi analiz etme ve yorumlama kabiliyeti ile ilgili akıl yürütmedir.

Tablo 5
"Logical Reasoning" Mantığa Dayalı Akıl Yürütme

1. Tümdengelim, Dedüksiyon, Analiz, Bürhan-ı Limni, Ta'lil, Müessirden esere, sonuçtan sebebe, *"Ateşin dumana delil olması"*
2. Tümevarım, İndüksiyon, İstikra, Bürhan-ı İnni, Eserden müessire, sebepten sonuca, *"Dumanın ateşe delil olması"*
3. Kıyas, Abduksiyon, Analoji, Syllogism, Küçüköncülden büyüköncüle işaret. *Trafik kazası haberinin doğruluğu"*
4. Modern Mantık, Kiplik Mantığı, Modalite mantığıdır. Bilgisayar ve teorik fiziği çıkarmıştır. 1920'lerde tanımlandı.

Tümevarım, indüksiyon veya istikra ya da bürhan-ı inni, eserden müessire, dumandan ateşe mantık silsilesi. Sonuçtan sebebe bağlantı kurabilmek. Dumanın ateşe delil olması.

Mantıkla Matematiğin nikâhı gerçekleşti, Bilişim çağı başladı (Bernard Russel).

Yaşanılan Kâinat'ta doğruluk değeri taşıyan mümkün veya muhtemel kâinatı hesaba katarak önerme yapar.

Tümdengelim, dedüksiyon veya analiz ya da bürhan-ı limni veya ta'lil, yani müessirden esere, sebepten sonuca. *Ateşin dumana delil olması.*

Bir kimsenin ateşi gördüğü zaman dumanın olmasını mantıkî olarak çıkardığı gibi, bunun tersi de mümkündür. Yani, dumanı gördüğü zaman ateşin varlığına hükmeder. Sonuçları gördüğü zaman sebebini anlayabilmek, birincisi sebebini anlamak, diğeri ise bunun tersi olarak nedensellik bağı kurabilmek.

Tümdengelim, tümevarım olarak dedüksiyonu akılda tutmak için dedüksiyon, yani didiklemek gibi tüme bakıyorsunuz. Bir esere onu inceleyerek oradan sonuçları anlamaya çalışıyorsunuz.

Tümden gelimde ateşi görüyorsunuz ve ateşle duman arasında bağlantı kuruyorsunuz. Ama tümevarımda sonuca, yani esere bakıyorsunuz. Bununla bağlantı kurarak müessiri buluyorsunuz. Biri özelden genele, diğeri genelden özele.

Diğer yöntem ise kıyas, abduksiyon veya analoji yöntemi olarak adlandırılıyor. Küçük öncülleri düşünerek büyük öncülleri anlamaya dayanıyor. Mesela Şanlıurfa'nın merkezinden birisi geldi, "*Orada büyük bir kaza oldu, 2 kişi öldü"* dedi! Ona inanabilirsiniz de inanmayabilirsiniz de… 10 dakika sonra bir başkası gelip, *"Kaza oldu, 2 kişi öldü*" dedi. Bir üçüncü kişi de gelip aynı şeyi söyledi… Artık sizin orada kaza olduğundan şüpheniz kalmaz. Birbirinden bağımsız birkaç kişi bunu söylediği zaman hiçbir şüpheniz kalmaz, kaza olmuştur.

İşte böyle bazı küçük öncüllerden hareket ederek büyük öncülü anlamak mümkün oluyor. Buna **abduksiyon, analoji** veya **kıyas** metodu deniyor. Bu şekilde hakikate varmak, yani akıl yürüterek doğruya, gerçeğe ulaşmak mümkün oluyor.

Analoji yöntemine misal olarak Tablo 6'da ifade edilen Anne karnındaki iki çocuğun diyaloğunu verebiliriz.

Tablo 6
İki Bebeğin Diyalogu (Analoji örneği)

Anne karnında iki bebek *doğum sonrası hayatı analiz* ediyorlar.
Birincisi:
-Kol, bacak, göz, ağız, kulak burada gerekmiyor? Sonrası olmalı.
İkincisi:
-Hayır, her şey burada ben görmediğime inanmam.
Birincisi:
-Bizi besleyen biri var, göbek bağımız var, bir anne olmalı.
İkincisi:
-Görmüyorum, olsaydı görürdüm, rahatım iyi ilgilenmem.
Birincisi:

-Ortada bir sessizlik olduğunda bir şarkı duyuyorum, beni seven birisi var, hissediyorum.

İkincisi:

-Bunlar tesadüf hayal görüyorsun.

Birincisi:

-Buradan çıkacağız. Görmüyorum ama bir hayatın varlığını hissediyorum. Bir hayatın olma ihtimali olmama ihtimalinden daha yüksek.

İkincisi:

-Doğru. Buranın sonrası yoksa bu hayatın bir anlamı olmaz ki?

Diğer yöntem de kiplik mantığı yöntemidir. Buna modern mantık da deniyor. Bu 1925-26'larda tanımlandı. Kiplik mantığına göre hakikati bulma yöntemi şöyle: Şimdi diyelim İstanbul'da oturuyorsunuz, 1999 depremi olmuş. Şu anda deprem olma ihtimali muhtemel mi mümkün mü? Mümkün ama muhtemel değil. Çünkü muhtemel olsa sokakta yatmanız lazım, çadır kurmanız lazım, yakın tehlike ama mümkün! Uzak tehlike, zayıf bir ihtimal yani çok zayıf bir tehlike için çadır kurmayı düşünmezsiniz. Bir meseleyi analiz ederken bu hangi kâinat olduğuna bakarak analizi yapılır. Varoluşta da bu şekilde bu kiplik mantığına göre hareket ediliyor, bu şekilde akıl yürüterek varoluşu anlayabilir miyiz?

Önceden mantığa dayalı akıl yürütmeyi söylemem lazım ki, size bunun mantığını açıklayabileyim. Günümüzde zekâ ve muhakeme testleri için bizim bu akıl yürütme yöntemlerini kullanarak geliştirilmiş bir analiz sistemi var. Bilgisayarlı modüller şeklinde kullanılıyor. SPM, COG denilen ya da dikkat testleri var NVLT dediğimiz sözel olmayan öğrenme testi, DAUF uzun süreli dikkat testi, WISC-R ve WaisInt…vs. Bunlar hepsi akıl, zeka, dikkat ve karar verme süreçlerinin hangi süreçte odaklanma nedensellik, farklılık, benzerlik ilişkisi zamanla sıralama soyutlama bütün bunları ölçen testler. CAS, Tova, Moxo testleri dikkat testlerini gösteren testler. Bunlar günlük pratikte kullandığımız testler. Bir kişinin zekâ ve muhakeme gücünü ölçmeyle ilgilidir.

Bu testler şu bağlamda önemlidir. Bunu kullanabilme becerisi insanda var. Hayvana bir zekâ testi yapamazsınız. Muhakeme testi yapamazsın. Hayvanlarda zihin teorisi yoktur. İnsanda var sadece. Hatta insanda teori teorisi de var. Zihin teorisinde, birisinin elini cebine götürdüğü zaman düşünürüz ki anahtarını çıkarıyor, düşünürüz arabasının yanına giderken elini cebine götürdüğü zaman onun ne yapacağıyla ilgili varsayım üretirsiniz. Bu zihin teorisidir. Mesela

otistiklerde bu yoktur. Otistik sadece gördüğüne inanır. Hayvanda da bu yoktur. Hayvan da gördüğüne inanır.

Bir de teori teorisi var, karşı taraftaki insanın ne düşündüğünü de düşünür. Buna teori teorisi denir. Bütün bunlar insan beynindeki özellikler, bu özellikler nedeniyle insan zihin teorisi yapan, otistik olan ile olmayanı ayıran durumdur. Otistikler yemek, içmek, üremek dışında bir fonksiyonu olmayan bireylerdir. Hastalık haline getiriyor kişiyi, soyut düşünce üretemeyen kişiler ortaya çıkıyor bu hastalıkla. Bu özellikle insanda var. Bu akıl yürütme özelliği neden insanda var da diğer canlılarda yok? Bu insanın varoluşunu anlama özelliğidir. Bu genetik olarak insanda kodlanmıştır (Tablo 7,8,9).

Tablo 7

Zihin Teorisi (Theory Of Mind)

Akıl yürütme olarak,

1-Başkalarının zihni durumları ve düşünceleri hakkında tahminler yapabilme.

2-Kendimiz dışındaki bireylerin zihni hakkında kendimizle ilinti kurup kuram teşkil edebilme.

3-Düşünce hakkında düşünme yeteneğini ihtiva eder[297].

Tablo 8

- **Zekâ ve Muhakeme Testleri (Viyana Test Sistemi, Bilgisayarlı Modül)**
- SPM, COG
- NVLT, DAUF
- WISC-R, WAİS İNT.
- CAS, TOVA, MOXO
- Bu testler: Odaklanma, Nedensellik, Farklılık-Benzerlik, Zamanlama, Sıralama, Soyutlamayı ölçer.

Pozitivist felsefe taraftarları 200 sene önce "*Tanrıya ihtiyacımız yok*" dedi ve bu dönem halen de devam ediyor.

7.5.4.Varoluş Hipotezleri

Tesadüfî varoluş hipotezi: "*Her şey tesadüfen var oldu*" diyen, kâinatın otonomisi hipotezi. Burada tabiat üretiyor. Yağmuru tabiat üretiyor. Tabiata tanrısallık yükleyen hipotez.

Diğeri kuralların hâkimiyeti hipotezi

Bu hipotezde kurallara kudret verilir. Yani kurallar kanun gibi yazılı metindir. Kurallara güç verdiğimiz zaman bu hipotezi savunmuş oluyoruz.

Tasarıma Dayalı Varoluş Hipotezi

Yukarıdaki hipotezlerin dışında ise tasarıma dayalı varoluş hipotezi söz konusudur.

Bu hipotezleri nasıl analiz edebiliriz? Tesadüfî varoluş hipotezini savunanlar şöyle söylüyor: Çok tanrılı dinler vardı, sonra insan evrimleşti, tek tanrılı dinler çıktı ortaya. Bu evrimleşme devam etti ve sonunda artık *"İnsanın tanrıya ihtiyacı yok*" dendi. Hatta Nietzsche şöyle söylüyordu: *"Tanrı öldü"*. Time Dergisi de, bu felsefeci ölünce şöyle yazmıştı: "*Nietzsche öldü, tanrı da öldü"*.

Ölüme çare bulamadığına göre, Nietzsche teorisi geçerli değil demek ki. Bu 20. yüzyılda dâhil tanrıyla uğraşmak bilimsel alanın dışına çıkmak olarak düşünüldü.

Biz şu anda bilim dünyasında bu kongreyi yaparak, tesadüfe, tabiata ve kurallara dayalı varoluş hipotezlerinin karşısına, tasarıma dayalı yaratılışı ayrı bir hipotez olarak ortaya koyacağız ve bu hipotezin artık teori haline dönüşmesinin delillerini toplayacağız. Tasarıma dayalı yaratılışın nasıl ve kimin tarafından yapıldığı ile ilgili argümanları teori haline getireceğiz.

Tablo 9
Varoluş Hipotezleri
1-Tesadüfî Varoluş Hipotezi
2-Kâinatın Otonomisi Hipotezi
3-Kuralların Hâkimiyeti Hipotezi
4-Tasarıma Dayalı Varoluş (Tanrı) Hipotezi

Tablo 10
Olmayana Ergi Yöntemi

- **Sebr ve Taksim** de denilen bu yöntemde muhtemel nedensellik bağlarını belirleyip üçünün olamayacağı ispatlandığında, dördüncünün kesin olduğu anlaşılır.

- Dağın tepesine daha önce çıkılmıştır. Buraya çıkmak için dört yolun olduğu ileri sürülmektedir. Bir dağcı üç yolun kapalı olduğunu ve oralardan tepeye çıkılamayacağını gösterirse, dördüncü yolla oraya çıkılacağı anlaşılır.

İşte aynen bunun gibi, kâinatta varoluşu açıklayan teorilerin yanlışlığı akıl yürütme yöntemleri ile çürütülürse, dördüncü yol olan**" Bir dış düzenleyicinin varlığı**" ispatlanmış olur.

Tesadüfî Varoluş, İhtimal Hesaplarına Göre İmkân Dışıdır

Tesadüfî varoluş hipotezinde ihtimal hesaplama var, DNA daki protein ne zaman öleceğini biliyor ve DNA'nın ömrünün ne kadar olduğunu biliyor. DNA'nın yapısına baktığımızda bunu ancak bütün kâinatı bilenin yapabileceği anlaşılıyor (Tablo 11).

Tablo 11

Somut- Soyut Düşünce Farkı (Abstract Reasoning)

Somut düşünen, elmanın içindeki çekirdeği görür. Soyut düşünen çekirdeğin içindeki elmayı görür. Kâinata bu gözle baktığımızda görünmeyen gerçekleri akıl gözüyle görmüş oluruz.

Tıpkı ışığa baktığınızda bunun güneşten geldiği hükmünü çıkarmak gibi. Işığa bakıyorsunuz, ışığı görünce güneşi görmeseniz de bunun bir güneşten veya benzer bir kaynaktan geldiğine hükmediyorsunuz.

Somut düşünen, elmanın içindeki çekirdeği görür. Soyut düşünen çekirdeğin içindeki elmayı görür. Kâinata bu gözle baktığımızda görünmeyen gerçekleri akıl gözüyle görmüş oluruz.

Şekil. Elma resmi ve çekirdeği[298].

Bir şey hem mükemmel, hem estetik, hem ucuz, hem çabuk ve aynı anda var oluyor. Sen bir müteahhite gitsen, "*Bir binayı, yukarıda sayılan özelliklerde, yani hem her yönüyle en güzel ve en mükemmel ve en ucuz ve hem de bir anda yapılacak desen*" kovar seni. Hâlbuki bütün kâinat hem her yönüyle en mükemmel ve hem de bir anda yaratılmış. Diğer taraftan kâinatın otonomisi entropi yasası da bir dış düzenleyiciyi gerektiriyor.

Bir bardağa suyu koyuyorsunuz. Isıtmazsanız soğuyor. Ya da bahçenizi ekip biçmiyorsanız, bakmıyorsanız bahçenizi ot kaplıyor. Entropi yükseldikçe dağılmaya gidiyor. Mükemmelden dağılmaya doğru gidiyor. O yüzden kâinatın devam etmesi için sürekli kontrol lazım. Bahçenin düzgün olması için, nasıl kontrol lazımsa, kâinatta da bir yaratıcı olması gerekiyor.

Masanın varlığı ne kadar kesinse akıl yürütme yöntemiyle Allah'ın varlığı da o kadar kesindir. Peygamberin olması da abduksiyon yasasına giriyor. Peygamber yanlış yapmaz, yanlışım varsa göstersinler. Mahvoluncaya kadar savaşırım diyor (Tablo 12).

Tablo 12
Abduksiyon Yasası Görünmeyen Gerçekliği Öngörür

- **Abduksiyon yasası** ile Kitabı Mübin (Görünen gerçeklik) varsa İmamı Mübin (ilim, emir) yani görünmeyen gerçeklik de vardır.
- **Peygamberin iddiası**
- Yanlışımı bulunuz (Kur'an-ı Kerim'de) veya sizinle mahvoluncaya kadar cihad edeceğim. Hâlbuki bunlar harbi ve perişaniyeti ve hicreti tercih ettiler. Yanlışımı bulamadılar, bir yanlış bulunsaydı, onlar kurtulurlardı (Tartışmak yerine kaçmayı tercih ettiler)[299].
- **Abduksiyon yasası** seçmeli kıyasa göre;
- 1. Önerme "Peygamber yanlış yapmaz."
- 2.Önerme "Yanlışım varsa göstersinler" iddiası.
- 3. Önerme "Mahvoluncaya kadar savaşa hazırım."

Tablo 13
Kâinat Madde Tabanlı mı, Enerji Tabanlı mı?

Teorik fiziğin buluşu. Kuantum Dinamiği'ne göre her maddenin dalga özelliği var. Önce proje sonra eser, yani **önce soyut bilgi, sonra somut bilgi**. Kuantum diayalektik materyalizmi çürütmüştür.

Kuantum dinamiğine göre;

1- İnsan bilinçli gözlemci.

2- Kâinatta her şey hem var hem yok.

3- Gözlemlerken var gözlemlemezken yok.
4- Her şey dijital formata çevrilebilir.
5-Beyinde karar vermeden önce elektrik sinyali başlıyor.

Tablo 14
Tesadüfî Varoluş Hipotezi
ÇokTanrılı Dinler vardı,
TekTanrılı Dinlere evrimleşti.
Şimdi Tanrıya ihtiyaç kalmadı.
Tesadüfî varoluş-Yaşam Mücadelesi-Tabii Ayıklanma-Güçlünün ayakta kalması.
İhtimal Hesapları 10 üzeri 50 üzerinde ihtimal nedeniyle kendi kendine varoluşun ihtimal dışında olduğunu öngörüyor.

Tablo 15

- **Tesadüfî Varoluş Mümkün mü?**
- Kiplik Mantığına göre; mümkün, muhtemel ve vaki kâinat hesaplarına göre
- DNA'ya baktığımızda bunu ancak bütün kâinatı bilen yapabilir. Tıpkı ışığa baktığımızda bunun güneşten gelmesini çıkarmak gibi (Determinizm ilkesi)
- Bilinçli düzenleyici zorunludur. Çünkü ihtimal hesaplarına göre bir şeyin tesadüfen olması imkânsızdır.
- Bir şeyin hem mükemmel, hem estetik, hem çabuk hem de ucuz ve aynı anda var olması dedüksiyon yasasına zıddır, yani imkânsızdır. Işığın güneşine varlığına delil olması gibi

Tablo 16
Kâinatın Otonomisi Mümkün mü?

- Entropi yasası dış düzenleyicinin zaruri olması gerektiğini gösteriyor.
- Karbon, oksijen, hidrojen ve azot gibi inorganik maddelerde bilinç yoktur. Bilinç taşımayan canlıların bilinçli bir nesne meydana getirmesi, taş ve toprağın kendiliğinden saray haline gelmesi kadar muhakeme dışıdır. **İndüksiyon yasasına** aykırıdır.
- Bir taburun teşkili, toplanması, yönetilmesi için insanoğlu taburun yarısı kadar görevli çalıştırıyor.

Gerçek Yaratıcı Tasavvuru, Yaratan'ın Ortağı Olmamasını Öngörür

- Bir takımda aynı anda iki kaptan ve bir köyde aynı anda iki muhtar olması hikmetin, iradenin, gücün, ilmin mutlak olmadığını, sınırların olduğunu gösterir. Bu durum sürdürülebilir değildir.
- **Exclusion (Hulfihıyas) yasasına aykırı.** İspat edilecek bir şeyin karşıt halinin yanlışlığını göstererek ispatlar.

Yukarıdaki Makalenin Sonunda Dinleyicier Tarafından Sorulan Sorular ve Verilen Cevaplar

Zihin Teorilerisi İle İlgili Sorular ve Cevapları

Soru: Mantığa dayalı akıl yürütmeyle ilgili insanın diğer hayvanlardan farklı olan noktası bununla ilgili bir gen bölgesi veya beyinde lob var mı yok mu? Maymunlarda böyle bir şey var mı? Biz eğer onu çürüteceksek elimizde bir veri olması gerekiyor.

Diğer sorum da zihinsel teoriyle teori teorisi arasında bir fark göremedim.

Cevap: Cevaplamaya ikinci sorundan başlayayım. Zihin teorisinde bir kimsenin ne yapacağı ile ilgili bir tahminde bulunuyorsun. Mesela arabaya giderken elini cebine attığında; "*Anahtarı çıkaracak*" diyorsun, ama teori teorisinde karşı tarafla konuşurken onun ne düşündüğünü de düşünüyorsun. Kendi fikrini söylerken karşındakinin ne düşündüğünü söylüyorsun. Birinde düşünce hakkında düşünce var, birinde davranış hakkında düşünce var. Burada düşünce hakkında düşünmek ayrı bir kavram. Birinde davranışı düşünüyorsun, diğerinde düşünceyi düşünüyorsun (Tablo 5).

Soru: Zihin ve bilinç aynı mı, beynin neresinde olduğunu bilebiliyor muyuz?

Cevap: Günümüzde artık zihinle bilinç aynı değil tabii. Daha önce zihin ayrı beden ayrı deniyordu. Şimdi zihinle bedenin birbiriyle konuştuğu anlaşıldı. Zihin beynimizin fonksiyonudur. Beynin ön bölgesi beynin mantığa dayalı düşünceyle ilgili bölgesidir. Bu bölge çıkarıldığı zaman insan ot gibi zombi oluyor. Eli ayağı tutuyor, her şeyi çalışıyor hayvansı özellikleri var ama insanî özellikleri yok. Bu durum, beynin ön bölgesi çıkarılan insanlarda gerçekleşiyor. Bilinçte şu anda çalışmalar var. Bilincin bir holografik yapı olduğu kuantum dinamiği içerisinde bir üst beynin olduğu, beynin üzerinde kuantum beyin olduğu, insanın ruhla bağlantıyı kuran beynin olduğu tezleri var. Bu elektro manyetik tezlerin tartışıldığı kongrelerde fizikçiler de olmalı, kuantumda konuşulmalı, tartışılmalı, biyologlarla beraber fizikçilerle tıpçıların tartıştığı bir kongre olmalı (Tablo 13).

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Bilimde hakikatı aramanın 4 metodu nedfir?

2- Hakikat aramayı deney ve gözleme indirgeyerek kâinatın sınırlarını çözmek mümkün müdür?

3- İmam-ı Mübin ve Kitab-ı Mübin'i nasıl tanımlarsınız? Bunlarla Abduksiyon yasası arasında nasıl bir bağlantı kurulabilir?

7.6.İNSANIN HARİKA YAPISI, BİR YARATICI'YI GÖSTERİR[300]

Prof. Dr. Alparslan Özyazıcı
Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Histoloji Bölümü, Ankara.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-İnsan vücudunda günlük ne kadar kana devr-i daim yaptırıldığını öğrenir. 2-İnsanı vücudunda yer alan damar sisteminin 150 bin kilometreyi bulduğunu bilir. 3-Hücrelerinin her an değişmesiyle insanın adeta her an yeniden yaratıldığını öğrenir. 4-Vücudun zararlarını def eden antikorların mahiyetini kavrar.	1-İnsan vücudunda kanın devr-i daim yaptırılmasının manası ve hikmeti nedir? 2-İnsan vücudunda binlerce kilometre uzunluğa ulaşan damar sistemi kendiliğinden döşenmiş olabilir mi? 3-İnsan vücudunda hücrelerin her gün belirli bir kısmının yenilenmesi kimin programı ve bilgisi ile yapılmaktadır?

7.6.1-Günde Damarlara On Ton Kan Gönderen Kalp

Vücudumuzun bütün sistemleri ve her bir organı ayrı ayrı fevkaladeliklerle yaratılmıştır. Meselâ hafif sıkılmış bir yumruk kadar büyüklükte olan kalbimiz, vücudumuzun hayat suyu hükmünde olan kanı damarlara fırlatmakla vazifelidir. Kalbimiz bir atışta, dolaşıma 150-160 cm^3 kadar, yani takriben bir su bardağı kadar kanı damarlara fırlatır. Bu dakikada 10 litreyi bulur. Kalbin bir günde damarlara fırlattığı kan miktarı 10 tonluk bir tankeri dolduracak kadardır.

Yetişkin bir insanın vücudunda ortalama 5-5,5 litre, yani üç büyük sürahiyi dolduracak kadar kan bulunmaktadır. Aynı kanın devr-i daim ile yani aynı kanın kalbe gelip atılması ile günde 10 tonluk bir kan hacmini bulmaktadır. Günde 10

tonluk kanı damarlara fırlatmakla vazifeli olan kalbimiz, bir yılda ne kadar iş görür, ömür boyu ne kadar çalışır, düşünelim. Ve kalbimizi böyle harikulade bir şekilde yaratana, kalbin ömür boyu atış miktarınca şükredilmesi gerekmez mi?

7.6.2 -Yüz Elli Bin Kilometrelik Damar Şebekesi

Vücudumuzda, kalbin attığı kanı organlara taşımakla görevli, kaba bir benzetme ile adeta su boruları hükmünde olan 150.000 km uzunluğunda bir damar ağı vardır. Demek ki insan bedeninde, ince, mikroskobik kılcal damarlar da dâhil edilse, aşağı yukarı dünyayı Ekvatordan itibaren dört defa çevirebilecek uzunlukta bir damar ağı mevcuttur.[301]

Damarlar kalbe açılan adeta bir kapalı su boruları sistemine benzetilebilir. Bir kapalı sistem halinde olan kan damarlarının içerisinde, hayat suyu diyebileceğimiz kan devreder. Kanın ekserisi su olmakla birlikte, yapısında yağlar, proteinler, kan şekeri ve daha birçok kimyevî yapılar bulunur. Ancak kan sadece bir kimyevî terkip değildir. İçerisinde kanın şekilli elemanları olan kan hücreleri bulunur. Kan hücreleri de, **alyuvarlar** yani kırmızı küreler, **akyuvarlar** yani beyaz küreler ve birde kanın pıhtılaşmasında rolü olan **trombositler** yani kan pulcukları bulunmaktadır. Bunlardan alyuvarların bir milimetreküp, yani bir toplu iğne başı boyutundaki kandaki miktarı **5-5,5 milyon** kadardır. Evet, bir toplu iğne başı kadar hacimdeki kanda büyük bir il nüfusundan daha fazla sayıda alyuvar bulunmakta, bunların hepsi de yapacağı işe göre tertiplenmiş ve hepsi de ince hesaplara göre yaratılmıştır.

7.6.3- İnsan Her An Yeniden Yaratılmaktadır

Vücut binamızı, adeta tuğlaları devamlı olarak yenilenen bir binaya benzetebiliriz. Şüphesiz böyle bir hadise binalar için mümkün değildir. Binalarda ufak bir tadilat, bir değişiklik yapsak, bir tuğlayı bile değiştirmeye kalksak ortalık toz duman olur. Vücut binamızda meydana gelen değişiklikler, yenilenme hadiseleri yani teceddüt dediğimiz olaylar, öylesine intizamla cereyan etmektedir ki, bizim hiçbir haberimiz bile olmamaktadır. Bu değişiklikler vücutta meydana gelirken vücudun bütün faaliyetleri de hiç aksamadan devam etmektedir. Bunu motoru çalışmakta olan bir otomobilin motor parçalarının değiştirilmesine benzetebiliriz.

İnsanın maddî yapısı hemen her yıl büyük çapta yenilenir. Ancak insan huy, karakter olarak aynı özelliklerini muhafaza eder. Onlarda bir değişiklik olmaz. Buradan şunu anlayabiliriz. **İnsanda maddeye bağlı olmayan, onunla değişikliğe uğramayan bir mana var. O mana da ruhtur.** Ruh maddeye bağlı olsa idi, insan vücudu değiştikçe manevi hislerde de değişikler olacaktı.

Ömür içerisinde insanda meydana gelen maddî değişiklikler tedricen yani yavaş yavaş cereyan eder. Ölüm anında ise bu değişiklik aniden olacak, hücrelerin, dokuların yıkımı kısa zamanda gerçekleşecektir. Ömür boyu cesette olan değişiklik, ruhta bir değişikliğe yol açmadığına göre, ölüm anında da ruhta bir yıkıma, bir değişikliğe rastlanmamak gerekir. Hayat boyu ruhta bir değişikliğe imkân vermeyen Kudret-i İlahi, ölümde de o kıymetli cevher olan ruhu aynen muhafaza edecektir.

7.6.4- Ciltte Yenilenme

İnsan bedeninde yenilenme hadiselerinde en göze görünen, en güzel örnek tırnaklarımız ve saçlarımızdır. Tırnaklarımız ve saçlarımız her gün belli miktarda uzamakta, günlük bu mikroskobik uzama zamanla bir yekûn tutmakta, saçlarımız ve tırnaklarımızın tamamı 6-7 ayda bir yenilenmektedir. Cildimizin en üst tabakası olan ve epidermis diye adlandırılan tabaka ayda bir yenilenmektedir. Bağırsaklarımızın en iç sathı olan epitel tabakası, en geç haftada bir yenileniyor.

Sadece insanlarda değil, hayvanlar ve bitkilerde de, yani, "*Bütün canlılarda vukua gelen bu yenilenme hadiseleri nasıl oluyor?"* diye aklımıza bir soru gelebilir. Bizi fevkalade bir şekilde yaratan ve bir nizam içerisinde hayatımızı devam ettiren Cenab-ı Hakk'ın (CC) koyduğu ölçüler içerisinde hücreler yenilenir. Mitoz dediğimiz bir bölünme, çoğalma mekanizması ile çoğalan ve yeni yaratılan hücreler, ölen hücrelerin yerini alırlar.

Tıpta şimdilerde buna **apoptozis** adı veriliyor. Apoptozis programlanmış hücre ölümü manasına gelen bir kelimedir. Yani insanoğlunun hayatı nasıl bir kaderin tecellisi ile cereyan etmekte ise, insanın yapı taşı hükmünde olan hücrelerinde de kaderin tasarrufatı vardır. Bir beyin hücresi ömür boyu yaşıyorsa, derinin en üst tabakasındaki bir hücrenin ömrü bir ay kadardır. İşte bu şekilde kaderin tecelliyatı altında, hücreler bir intizam altında ölmekte, gene fevkalade bir intizam altında ölen hücrelerin yerini yeni yaratılanlar almaktadır. Adeta her bir

insanda ruh bir kalıp, bir model hükmünde olup, bu kalıp üzerine her yıl taze ve yeni bir ceset giydirilmektedir.

7.6.5 -Yirmi Beş Trilyon Alyuvar

Kandaki toplam **alyuvarların sayısı** için verilen rakam **25 trilyondur**. İnsan vücudunda ortalama 100 trilyon hücre vardır. Demek ki alyuvarlar vücuttaki toplam hücre sayısının dörtte birisini teşkil eder. Alyuvarlar diğer vücut hücreleri için hayati bir önemi olan oksijeni hücrelere taşırlar. Vücut hücrelerinin faaliyeti neticesi hücrelerde meydana gelmiş olan karbondioksiti de, hücrelerden alıp akciğerlere götürürler.

Şayet vücuttaki toplam alyuvar sayısı olan 25 trilyon alyuvarı üst üste bozuk para gibi dizebilse idik **50 000 km** yüksekliğinde bir sütün meydana gelebilirdi. Bir tek insandaki alyuvarları yani kanın kırmızı kürelerini yan yana bir zincir gibi dizebilse idik, takriben **187 500 km'**lik bir uzunluk meydana gelecekti. Bu ise Dünyayı Ekvatordan itibaren 4,5 def'a dolabilecek bir uzunluktur.

Gene bir insandaki bütün alyuvarlar bir halı gibi zemine serilecek olsa idi, **3800 m^2'**lik bir sathı, yüzeyi kaplayabilmektedir. Bu ise, aşağı yukarı dört dönümlük bir araziye eşdeğerdir.[302]

Boyu 1,5-2 metre arasında değişen bir insan vücuduna bütün bunlar nasıl sığdırılmaktadır? Zaten işin fevkaladeliği, mu'cizeliği buradadır.

7.6.6 -Saniyede 2,5 Milyon Alyuvar Ölüyor

İnsan vücunda yenilenme hemen her dokuda olsa bile, bunun en tipik, en açık, en güzel misalini kanımızda yer alan alyuvarlar teşkil eder. İnsan bedeninde, her saatte değil, her dakikada da değil, her saniyede evet her bir saniyede 2,5 milyon alyuvar ölmektedir. Bu insan vücudunda, dakikada 150 milyon alyuvarın, günde ise 216 milyar alyuvarın ölümü demektir.[303]

Alyuvarların yani kanın kırmızı kürelerinin bir diğer özellikleri de, vücuttaki çoğu hücrelerin aksine mitoz dediğimiz tarzda bölünüp yeni yavru hücreleri verememesidir. Yani alyuvarlar öldüklerinde, yerlerini alacak yeni hücreleri verecek kapasitede yaratılmamışlardır. Öyle ise, alyuvarlardaki bu her saniye ölen 2,5 milyon hücrenin yerini, hangi hücreler alacaktı? İşte bu büyük yıkımın telafisi için, Allah (CC) insan vücudunda, kan hücrelerinin yapıldığı organları yaratmıştır.

Vücutta kan hücrelerinin yaratıldığı organlar, belki en son hatırımıza gelecek olan kemik ilikleridir. Kemiklerin asıl vazifesi, tahmin edeceğimiz gibi, binalardaki beton direkler gibi vücut iskeletinin ayakta durmasına yardım etmektir. Binaların ayakta durmasına yardımcı olan beton direklerin içleri doludur. Vücut binasını ayakta tutmaya yardımcı olan kemiklerin içleri boştur, daha doğru bir ifade ile **kemik iliği** ile doludur. Kemik iliği vücutta en çok hücre çoğalmasının yani mitoz dediğimiz hadisenin olduğu dokudur. Kemik iliği kan hücrelerinin, bu meyanda kanın kırmızı kürelerinin yani alyuvarların da yapım yeridir. İşte alyuvarların yani kanın kırmızı kürelerinin yaşlanmış olanları devamlı olarak ölmekte, bu eksiklik de, kemik iliğinde devamlı yaratılmakta olan alyuvarların kana geçmesi ile telafi edilmektedir.

Her bir insanda her saniye 2,5 milyon alyuvar ölür ve bu ölenlerin yerine her saniye 2,5 milyon yeni ve taze yaratılmış olan alyuvarlar kemik iliğinden kana geçerler.[304]

Bu hassas denge ömür boyu devam eder gider. Şayet saniyede 2,5 milyon yerine üç milyon alyuvar kana geçse idi, denge bozulacaktı. Veyahut tam tersi olarak, 2,5 milyon yerine iki milyon alyuvar kemik iliğinden kana geçse idi, gene kandaki denge bozulacaktı. İşte her saniye 2,5 milyon alyuvar ölür ve 2,5 milyon alyuvar yeniden yaratılır. Ve bu denge ömür boyu sürdürülür. İşte vücudumuzda hemen her organda, her dokuda, hatta her bir hücrede görülen bu hassas denge, kanın kırmızı küreleri olan alyuvarlarda çok daha aşikârdır. **İşte bu hassas denge Cenab-ı Hakk'ın (CC) Adl yani her şeyi ince bir ölçü ile yaratıp, bir denge içerisinde muhafaza eden isminin sadece bir tecellisidir.**

Vücut hücrelerinde meydana gelen bu değişiklik, hücrelerin kendi içerisinde molekül seviyesinde de görülür. Özel mikroskoplarla çekimleri yapılan canlı hücrelerin mikroskobik filmlerinde, hücrelerin sitoplâzmaları adeta kaynayan su gibi, devamlı bir hareket halindedir. Hücre içerisinde, moleküler seviyede meydana gelen bu değişikliğe hücre zarındaki değişiklik gösterilebilir. Bir hücre zarında yer alan yağ molekülünün, saniyede evet sadece bir saniye içerisinde 10 milyon defa yer değiştirdiği tespit edilmiştir.[305]

7.6.7- Kemik Yenilenmez mi?

Kemik dokusunun yenilenmeyeceği, belki binalardaki beton direkler gibi sabit kalacağı hatıra gelebilir. Aslında kemik dokusu vücutta en çok yenilenen

dokulardan birisidir. Kanın içinde bulunan kalsiyum iyonlarının %25'inin, yani dörtte birinin her dakikada kemiklerde depolanmış olan kalsiyum iyonları ile değiştirildiği anlaşılmıştır.[306]

Kemik dokusunda eski yapının kaldırılması, yeni kemiğin ilavesi ile devamlı yenilenmektedir. Kemiklerdeki kalsiyumun, bebeklerde tamamı, yetişkinlerde %18'ı yılda bir yenilenir.[307]

Bütün yenilenme hadiseleri, kâinatta, yeryüzünde, insan bedeninde, hayvanlarda, bitkilerde, hatta insanın ve hayvanların moleküllerinde, atomlarında her an Cenab-ı Hakk'ın (CC) şuurlu bir müdahalesi ve devamlı bir tasarrufu olduğunun apaçık delilleridir. Yoksa ufak bir başıboşluk, her yerde telafisi imkânsız olan karmakarışıklığa yol açacaktı, her şey hercümerç olacaktı.

7.6.8- Beyaz Küreler (Akyuvarlar)

Kanımızda alyuvarlardan başka, akyuvarlar dediğimiz, beyaz küreler diye de adlandırılan bir hücre grubu daha bulunmaktadır. Bunlar alyuvarlarla kıyaslanınca sayıca azdır. Kanda, ortalama her 1000 alyuvara mukabil sadece bir tek akyuvar bulunmaktadır. Bu ölçü ömür boyu değişmez ve bu seviyede kalır. Şayet bu miktar yani 1000'de bir yerine akyuvar nisbeti 1000'de ikiye çıksa, bu vücut için istenmeyen bir durumdur ve bir hastalığın tezahürüdür, belirtisidir.

Alyuvarlar tek tiptir, başka alt grupları yoktur. Akyuvarlar ise sayıca az olmasına rağmen, alt grupları yani çeşitleri vardır. Akyuvarların bir çeşidi olan **lenfositlerden** biraz söz edelim. Toplam olarak insan vücudunda **bir trilyon** kadar lenfosit bulunur. Her gün insan vücudunda bir milyar kadar yeni lenfosit yaratılır. Bunlar ölen lenfositlerin yerini alır. Bu denge ölen ve yeni yaratılan lenfosit dengesi ömür boyu devam edip gider.

7.6.9- Vücudun Zararlılarını Def Eden Antikorlar

Lenfosit dediğimiz hücrelerin önemli bir vazifesi de vücuda zarar veren ve **antijen** adı verilen her türlü zararlı maddelere, mikroplara vs. karşı, **antikor** diye adlandırılan ve zararlı antijenlerin zararlarını def eden, antijenleri adeta nötr hale getiren kimyevî maddeleri imal etmektir, sentezlemektir.

İnsan vücudunda ömür boyu **10^{20}**, yani 10 rakamının önüne 20 adet sıfır koymakla ifade edilen miktarda **antikorlar**, lenfositler tarafından sentezlenir. İnsan bedeninde her çeşit hücre tam olmuş olsun, sadece bu antikor dediğimiz

kimyevî maddeleri imal etmekle, sentezlemekle vazifeli olan hücreler unutulmuş olsun. Bütün insanlar ufak bir enfeksiyonda, bir bulaşıcı hastalıkta, ufak bir mikropla bulaştığında hemen ölecekti. Çünkü vücudu müdafaa edecek kimyevî maddeler, antikorlar bulunmayacaktı.[308]

Bu bilgiler uzun yılların, hatta asırların çalışması sonucu yeni yeni elde edilmiş bilgilerdir. Öyle ise, ilk insanın yaratılışından beri, insanın ihtiyacını bilip, onları ana rahminde yaratırken dünya şartlarına göre hazırlayıp onları dünyaya gönderen kimdir? Bakterilerin, mikropların zararlı tesirlerine karşı insan vücudunda hücreleri ona göre donatan, bütün insanları ve hayvanları koruyan, muhafaza eden kimdir? Akılsız, şuursuz, gözsüz ve elsiz olan tabiat hiç bu işleri yapabilir mi? Nihayetsiz ilim, güç ve kuvvet isteyen bu işleri tabiat ve tesadüfün yapması hiç mümkün olabilir mi? Bunlar ancak, ilmi ve kudreti nihayetsiz olan bir Allah'ın (CC) eseri olabilir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-İnsan vücudunda kanı pompalayan kalp hangi enerji ile çalıştırılır ve bu enerji nasıl temin edilir?
2-İnsanı vücudunda binlerce kilometreyi bulan damarlarla taşınan kandaki besinlerin hücrelere sevki kendiliğinden olabilir mi?
3-İnsandaki hücrelerin her an belirli bir kısmının yenilenmesi tesadüfün eseri midir?

BÖLÜM 8

8-DİN- BİLİM İLİŞKİSİ

8.1-NÖROTEOLOJİ, SİNİR BİLİMDEN DİN BİLİMİNE[309]

Prof. Dr. Nevzat Tarhan
Psikiyatrist, Üsküdar Üniversitesi Rektörü, İstanbul.

"*Vicdanın ziyası ulûm-u diniyyedir* (dinî ilimlerdir). *Aklın nuru fünûn-u medeniyyedir* (modern fenlerdir). *İkisinin imtizacı ile hakikat tecelli eder. O iki cenah ile talebenin himmeti pervâz eder* (uçar). *İftirak ettikleri* (ayrıldıkları) *vakit, birincisinde taassub; ikincisinde hîle, şübhe tevellüd eder*."

(Bediüzzaman)

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Akla gelen bir düşüncenin inanç haline nasıl dönüştüğünü öğrenir. 2-Nöroteoloji'nin ne olduğunu kavrar. 3- Aşkın Kimyasının ne olduğunu anlar. 4-Uyuşturucu kullanımındaki beyin davranışını öğrenir. 5-Depresyondaki kişinin beyin davranışını öğrenir.	1-Kâinatın madde tabanlı değil, enerji tabanlı olması ne demektir? 2-Ayna nöronların fonksiyonu nedir? 3-Kekemeliğin beyin sinirlerinin hareketi ile nasıl bir ilgisi vardır? 4-Hadron cisimciği nedir? 5-Dua ile suçların azalması mümkün müdür?

İçerisinde bulunduğumuz pozitivizm çağında dini sağlamlığın yerini bilimsel sağlamlık aldı. Özellikle sanayi devrimiyle birlikte bilimsel sağlamlık

aldığı için kişide çelişki olduğu zaman veya inanç şüphesi başladığında bilimsel bilgiyi tercih ediyor. Bu psikoloji yasalarındadır; aklınıza bir düşünce geldiğinde, o düşünceye duygu kattığınız zaman, o düşünce inanç haline dönüşebiliyor. İnanış haline döndükten sonra o düşünce devam ederse bir müddet sonra alışkanlık haline dönüşüyor. Yine devam ederse kişilik haline dönüşüyor. Bu 6 aylık bir sürede gerçekleşiyor. O sebeple de bilginin inanç haline dönüşmesi için o bilgiye duygu katılması gerekiyor. Duygu katılması da ancak kişinin ikna olmasıyla ortaya çıkıyor. Kişinin bir tereddüdü olduğu zaman kişi enter tuşuna basmış gibi onu artık kabul etmiyor ve beyninde artık iki tane dosya açıyor. Şüpheli bilgiler dosyası açıyor ve böyle durumlarda şüpheli bu bilgiyi eyleme dönüştürebiliyor. Yani bu sebeple bu zamanın inancı, tahkiki inanç olmak zorunda.

Bu pisikoloji yasalarındadır; aklınıza bir düşünce geldiğinde, o düşünceye duygu kattığınız zaman, o düşünce inanç haline dönüşebiliyor. İnanış haline döndükten sonra o düşünce devam ederse bir müddet sonra alışkanlık haline dönüşüyor. Yine devam ederse kişilik haline dönüşüyor. Bu 6 aylık bir sürede gerçekleşiyor.

Şu anda bizim gençleri ikna edip onlara hakikatleri anlatmamız oldukça zor. Bunu herkes kendi alanında yapacak. Yaratılış bu açıdan çok önemli. Varoluş tezlerinden tesadüfî varoluş tezi var, bir de tasarımsal varoluş tezi var. Tasarımsal varoluş tezi, tesadüfî varoluş tezine göre daha akla yakın.

Yaratılış Kongresi'nde bu akla yakın yolun bilimsel delillerini toplamaya çalışıyoruz. Biz delil seviyesini arttırdıkça, insanların kafasındaki soru işaretleri dinecek.Yaratılışla ilgili bu hakikatlerin ortaya çıkması çok önemli. Bu şu açıdan da önemli; buna sadece Türkiye'nin ihtiyacı yok, insanlığın ihtiyacı var. Emin olun, şu an bütün gelişmiş ülkelere baktığınız zaman hepsinde hakikati arama çabası var. Geçtiğimiz aylarda ünlü fizikçi Stephen Hawking öldü ve herkes kendisini Tanrı tanımaz olarak kabul ediyor. Hawking'in şöyle bir tezi vardı. Uzaydan gelecekler, dünyayı işgal edebilecekler ve dünyayı değiştirebilecekler, diye bir görüşü vardı. "Fizikçi olarak yüksek bilgisayar teknolojisi kullanan üstün bir topluluk var, bu topluluk bizi arama topluluğudur ve onlar gelecekten geliyor" tarzında bir beklentisi vardı. "Tanrı" diyemiyordu, "Bir yaratan var" diyemiyordu ama "Yüksek bilgisayar teknolojisi kullanan üstün bir topluluk var o olması

gerekir" diyordu. Bu nedenden ötürü mevcut vücut demek istiyordu. Yani vücudu olması gereken bir güç var demektir. Bu akıl yönünde gidiyor, ilerliyor. Bizim bu yönde muhakkak bilimsel akışa ilgi duymamız gerekiyor. Yaratılış Kongresi bu açıdan devam etmeli. İnşallah bu ikinci basamak oldu. Üçüncü basamak için Üsküdar Üniversitesi olarak biz her zaman hazırız. Kongreleri devam ettirmek bizim en büyük amacımız.

8.1.1-İnsan Beyni

Şimdi konumuza geçersek; insan ve insan psikolojisiyle uğraşan biri olarak sinir bilimi şu açıdan önemli; insan davranışının organı beyin. Beynimizdeki duygular, düşünceler, davranışlar belli kimyasallarla şekilleniyor.

Yirmi birinci yüzyılın en önemli projelerinden biri insan beynini araştırma projesi olarak kabul ediliyor.

Elimizdeki bilgiler son zamanlarda çok arttı hatta yapay zekâ çalışmaları var. Günümüzde endüstri 4.0'dan bahsediliyor. Endüstri 1.0 sanayi devriminde oldu, 1850'li yıllarda buhar kuvveti ilk defa ortaya çıktı. Endüstri 1.0'la makine kuvveti sudan ve buhardan kaynaklanarak enerji üretti. Endüstri 2.0 elektriğin keşfiyle başladı. Elektrik keşfi ile birlikte endüstri 2.0 ile üretim daha da arttı, elektriğin keşfi ikinci bir devrim yaptı. Üçüncü sanayi devriminin üçüncü basamağında bilgisayar sisteminde otomasyon ortaya çıktı. Otomasyonla bir milat oluşmaya başladı. Şimdi ise endüstri 4.0'dan bahsediliyor. 4.0 ise otomasyonun daha ilerisinde. Artık nesnelerin interneti başladı ve burada otonom robotlar dönemi başladı. Simülasyonlar var, sistem entegrasyonları var, nesnelerin interneti var, siber güvenlik var, 3D yazıcı var.

Bu çalışmalar içerisinde gördük ki otonom robotlar ortaya çıkacak. Gelecekte otonom robotlar eldeki birçok işi yapacaklar. Hatta şu anda Batı toplumlarında çok yaygın olan evde köpek besleme var. Niye besleniyor? Yalnızlığı gidermek için. Gelecekte köpeklerin yerini, otonom robotlar alacak. Otonom robotlar öğrenen makinalar; kişilerle sohbet edebilecekler, ihtiyaçlarını giderebilecekler, yalnızlıklarını giderebilecekler. Yalnızlığı gidermek için belki de herkesin evinde otonom robotlar olacak.

Davos'ta gerçekleştirilen Dünya Ekonomik Forumu'nda yapay zekâ gündeme geldi, artık zihin kontrolünün yapılabileceği konuşuldu. Bununla

dünyaya hükmetmeye çalışıldığı konuşuldu. Google'da ikna laboratuvarı kuruldu. Burada ne yapılmaya çalışılıyor? İnsanlar benimle nasıl irtibat halinde kalabilir diyor. Youtube'de bir video var; arkasından ikinci bir video, zamanımızı ve dikkatimizi ona yöneltiyor. Zaman ve dikkatimizi yöneterek zihin kontrolünü böyle sağlıyorlar. Dünyayı da böyle yönetiyorlar. Bakıyoruz zamanımızı onlar esir almış hatta kanallar, sosyal medya kanalları; Youtube, Twitter ve Facebook gibi mecralar gençlerin uykusunu alıyor.

Yeni yetişen kuşak Z kuşağı hatta onlara alfa kuşağı da deniyor. Şimdi yeni bir kuşak ortaya çıkıyor. Kafamızda çok ciddi soru işaretleri var; gençler ve çocuklar ne olacak? Bilginin çok hızlı değiştiği, bilginin makineleştiği, çeşitli hakikatlerin keşfedildiği bir dönemde yaşıyoruz. Böyle bir durumda insan beyni neler yapıyor?

Psikolojide bir devrim yaşandı. Buna göre beynimiz de kimyevî olarak her açıdan temsil ediliyor. Damasio 1994'te "Descartes'in Yanılgısı" diye bir kitap yazdı. Bu kitap "Duygular bilimsel bir kategoridir" dedi ve ortaya duygusal zekâ kavramı çıktı. Duygular incelendi. Duyguların ötesinde spritüelite incelendi ve nöroteoloji dediğimiz kavram ortaya çıktı.

8.1.2-Nöroteoloji

Bundan biraz bahsedeceğiz: Organların ritmi, duyarlılığı, fonksiyonları, tıpkı bilgisayar konfigürasyonları gibi temsil ediliyor ve konfigürasyonlar beyinde asal yapı teorisini açıklıyorlar yani beynimizdeki bilgiler konfigüre edilebiliyor. Biz şimdi günlük yapı tedavilerinde bunu yapabiliyoruz.

Yeni Dünya Projesi; İnsan Beyni Projesi. 2015'te ABD Başkanı Obama'nın Brain Projesi. Obama, Beyin inisiyatifi olarak başlattı ve bunu 10 yıllık bir proje olarak yaptı. G20 Zirvesi öncesinde N20/Neuroscience 20 Zirvesi gerçekleştiriliyor. Bu yıl Arjantin'de gerçekleştiriliyor. Üsküdar Üniversitesi olarak biz ilk defa Türkiye'yi temsil etmek üzere katılıyoruz. Neden önemli? N20/Neuroscience 20 Zirvesi'nde yapay zekâ, nano ve nöroteknoloji konuşuluyor. Şu anda NASA'da 2 bin tane nano/nöro teknoloji çalışan araştırmacı var. NASA neydi? Uzaydı. Bilimin yeni uzayı beyin. Yeni beyin projesi 2005'te başladı, 2015'te fare beyniyle simülasyonu yapıldı. Daha sonra da insan beyninde simülasyonu yapıldı ve 2018'de ilan edildi. Bu projeyi yürüten Henry Markram İngiltere Oxford Üniversitesindeki sunumunda insan beyni projesinin akıl

hastalıklarında kullanılabileceğini söylüyor. Dünyada yaklaşık 2 milyar kişinin beyninde bir tür sorun var.

Mavi Beyin Projesiyle memelilerin beynine ters 13.3 tekniğini uygulamaya çalışıyor. Mavi Beyin Projesi insanlığın geleceğinde önemli rol oynayacak. Obama'nın bir sözü var: "Biz GENOM projesine bir dolar yatırdık 147 dolar kazandık" diyor. Beyin Projesi de böyle. Buna bir yatırım yapıyoruz. Mesela bilgisayardaki bilgileri beyne aktaran bir cihaz üreteceğiz ve bununla Genom Projesi'nden daha fazla gelir elde edeceğiz diye bir iddiayla ortaya çıktı. Bu beynin yeni sürümü olarak kabul ediliyor

Kuantum dinamiği bulunduktan sonra materyalizm altüst oldu. Kâinatın madde tabanlı değil, enerji tabanlı olduğu anlaşıldı. Enerji tabanlı olması demek, ilk önce bilgi gerekiyor ondan sonra enerji gerekiyor, ondan sonra da madde gerekiyor.

ABD Komisyonu, 21'inci yüzyılın en önemli projelerinden biri insan beynini araştırma projesi olarak kabul ediyor. Avrupa Birliği bu projeye 1 milyar Euro ayırmış. Bizim çevre de, beynin yeni sürümü olarak adlandırılan bu projede, beynin temel mekanizmasını daha iyi anlamaya çalışıyorlar. 10 yıl sürecek olan projede insanın birçok psikiyatrik hastalığı Alzheimer, şizofreni, otizm gibi hastalıkların tedavisini bulmak konusunda kimin rol oynayacağı gibi bir iddia var. AB Komisyonu büyük bir bütçe ayırmış durumda, İsviçre'de bu markanın projesi. Mavi Beyin Projesi, mikro elektrik gücünü genetik algoritmanın özellikleri ile birleştiriyor. Genetik kodu, elektroniği ve sinir ağlarını birlikte kullanıyor. Yani biyolojik varlığımız ve dijital varlığımız aynı anda can buluyor. İnsan dijital bir varlık.

Önce ilim lazım ondan sonra kudret lazım, irade lazım. Kuantum tezi enerji tabanlı tezi bunu söylüyor.

Daha önceleri materyalizmin çıkışıyla birlikte kâinatı madde tabanlı kabul ediyorduk. Kuantum dinamiği bulunduktan sonra materyalizm altüst oldu. Kâinatın madde tabanlı değil, enerji tabanlı olduğu anlaşıldı. Enerji tabanlı olması demek, ilk önce bilgi gerekiyor ondan sonra enerji gerekiyor, ondan sonra da madde gerekiyor yani önce matematik var, sonra fizik var, ondan sonra kimya var

ve ondan sonra biyoloji var. Bilimler hiyerarşisi olarak düşündüğümüz zaman böyle sıralamak gerekiyor.

Ayna nöronlar telsiz dinlemesi gibi çalışıyor ve karşı tarafın beyniyle bağlantı kuruyor. Ayna nöronlar birçok ezberi bozdu.

Bu durumda önce bilgi var ama hâlbuki diyalektik materyalizm, "Önce madde var, maddeye tepki olarak diyalektik olarak somut bilgi, somut madde soyut bilgiyi ortaya çıkarmıştır" diyor ama kuantumdan sonra görülüyor ki önce bilgi olması gerekiyor. DNA önce bilgi olması gerektiğini gösteriyor.

Önce ilim lazım ondan sonra kudret lazım, irade lazım. Kuantum tezi enerji tabanlı tezi bunu söylüyor, zekâ hesaplamalı nörobilim bizde önce hesap var, daha sonra uygulama var diyor ve eylem var, tarzında söylüyor. Şimdi burada bir çocuğu görüyorsunuz taşa öyle bir dokunuyor ki taşı canlı zannedecek, başını kaldırıp konuşacak gibi bakıyor. Çünkü 2-3 yaşlarında bir çocukta daha soyut düşünce gelişmemiş,somut düşünüyor.Çocuk gerçekliği soyut düşünmeyi 5-6 altı yaşlarında öğrenmeye başlıyor. O yüzden hayvanları konuşturuyor.Soyut kavramları sonradan öğreniyor beynimiz. 0-6 yaş aralığında öğrendiğimiz bilgi, insanın hayatı boyunca öğrendiği bilgilerden daha çok. Biz soyut bilgileri çevreden sosyal yollarla öğreniyoruz.

0-6 yaş aralığında öğrendiğimiz bilgi, insanın hayatı boyunca öğrendiği bilgilerden daha çok.

İnsan, gerçekliği doğuştan değil, doğduktan sonra öğreniyor. Mesela bir çocuk eline bir bardak su alıyor. Suyu yere döküyor, biz yaramazlık yapıyor zannediyoruz aslında çocuk yerçekimine karşı kaslarını güçlendiriyor. Yerçekimi olmayan ortamda büyüyen çocuk yürümeyi öğrenemez, yürümeyi bile beyni sonradan öğreniyor.

Beyin Enerji Tüketimi

Beynimiz beden ağırlığının %2'si, kalp debisinin %15'ini ama vücuda gelen glikoz ve oksijenin %25'ini kullanıyor. Beynimiz sessiz organ olarak kabul ediliyordu. Şu an sinirbilimcilerin görüşüyle beynin %5'i bilinçli, %95'i bilinçsiz faaliyette. Bilgisayarda sistem dosyaları vardır. Onlarca sistemin dosyası var ve arka planda çalışır biz ön planda üç beş tane dosyayı kullanırız. Aynı bilgisayar gibi beynimizde de başka dosyalar var. Bilgisayardaki konfigürasyon

beynimizdeki konfigürasyona çok benziyor. Bu da kognitif nörobilim diye geçiyor.

Burada tenis oynayan bir kimsenin beynini inceleyim: Hasta grup ve sağlıklı grup: Burada evde sağlıklı bir şekilde dolaşıyorsun. MR cihazının içerisinde tenis oynadığını hayal et diyorlar. Hasta grubuna bakıyorlar. Kırmızı alanlar beynin hızlı çalışan alanları, glikozu çok tüketen alanları. Hasta grupta kırmızı, sarı oranı var ama sağlıklı grupta, evde sakince dolaş, derken kırmızı stresli bir alan yok. Sağlıklı kişi sakinken de rahat, beynini çalıştırabiliyor. Beynimizin %20'sini ayna nöronlar oluşturuyor. Ayna nöronlar sayesinde biz sosyalleşmeyi öğreniyoruz. Karşıdakinin ne düşündüğünü düşünüyoruz, ayna nöronlarla zihin teorisi geliştiriyoruz. Yemek yerken, yemek yemeyi hayal ederken ve yemek yiyen bir insanı izlerken aynı nöronlar çalışıyor, bunlara ayna nöronlar deniyor. Bu ayna nöronlar telsiz dinlemesi gibi çalışıyor ve karşı tarafın beyniyle bağlantı kuruyor. Ayna nöronlar birçok ezberi bozdu.

Bir sinir hücresi ile başka bir sinir hücresi arasında 5 bin, 10 bin bağlantı var. Beynimizi beyin yapan bağlantı sayısının yüksekliği.

Bütün bu hadiseleri tesadüfî var oluşla nasıl teşekkül ettiğini, açıklayamıyoruz. Bir sinir hücresi ile başka bir sinir hücresi arasında 5 bin, 10 bin bağlantı var. Bu arada kimyevî ateşleme var, aksan potansiyeli oluşuyor buradan kimyevî ateşleme oluyor başka bir sinir hücresine geçiyor, buradan başka bir sinir hücresine geçiyor. Kuş beyninde bir sinir hücresiyle başka sinir hücresi arasında bir iki bağlantı var. Bizim Anadolu'da kuş beyinli sözü boşa söylenmemiş demek ki.

Beynimizi Beyin Yapan Bağlantı Sayısının Yüksekliği

Beynimiz nasıl çalışıyor? Bozulmuş beyindeki bağlantıları birleştirmeye çalışan kişi beynin nasıl çalıştığını en güzel gösteren model, network modeli.

Yine dikkat eksikliği olan kişinin beynine bakalım. Beyninde metabolizma bozulmuş kırmızı alanlar var. Beyindeki ürettiği dalgaları kaydediyoruz, elektrotlarla beyindeki sinyallerle düşünce gücüyle joystick (kumanda kolu) kullanmadan füzeyi uçurabiliyor. Gülen yüz ortaya çıkarabiliyor. Beyindeki dalgalarla kişi otonomik robotlar üretebiliyor.

Şu anda Nörobiofeedback sistemiyle biz tedavide kullanabiliyoruz artık. FDA, NöroBiofeedbac'i onayladı. Dikkat eksikliği şu an onaylanmadı ama çalışmalar var. Beynin ürettiği dalgalar tesadüfî dalgalar değil anlamlı dalgalar. Anlamlarını çıkararak birçok hastalıklarda bunu ölçebilir hale geleceğiz gibi gözüküyor.

Bazı kimseler var, midesi için doktora gider. İç hastalıkları uzmanı;"*Senin bir şeyin yok*" der. Fakat kişinin bağırsakları hızlı çalışıyordur ama problem bağırsak değil. Organların beyinde temsil edildiği alanlardaki kimyevî iletim bozukluğudur.

Her birimizin beyninde bir iç eczane var, her birimiz bir kimyacıyız. Hangi kimya hangi duygu ile ilgili? Dopamin haz ödül; endorfin zevk, ağrı kesici; adrenalin, nöroadrenalin neşe, canlılıkla ilgili; oksitosin annelikle bağlanmayla ilgili; prolaktin, kortizon, vazopressin, stres hormonları cinselliğin azaltılması, tansiyonun yükseltilmesiyle ilgili.

Beynimiz kimya laboratuvarı gibi, her duyguda bir karışım üretiyor. Bu durumlara göre de kalbimiz çarpıyor, nefesimiz hızlanıyor, kaslarımız kasılıyor, göz bebeklerimiz büyüyor, dikkatimiz artıyor. Beynimizin ürettiği kimyasallarla bunlar ortaya çıkıyor. Beynin fusiform bölgesi; yüz tanımayla ilgili, otonomik cevaplarla ilgili, göz hareketleriyle ilgili, duygularla ilgili.

Bunun gibi beyinde 16 tane alan, 15 tane çevrim davranışla ilgili tespit edilmiş. Psikiyatrik hastalıklarla, ödül gözetmeyle mesela bağımlılık ödül-ceza sisteminin bozulması ile ortaya çıkıyor. Bağımlılar ödül yetmezliği sendromu yaşıyor. Hipokampus veri kaydetme otonom sinir sistemi ile ilgili organlarımız beyinde en çok temsil edilen bölge. Bazı kimseler var, midesi için doktora gider. İç hastalıkları uzmanı senin bir şeyin yok der. Fakat kişinin bağırsakları hızlı çalışıyordur ama problem bağırsak değildir. Organların beyinde temsil edildiği alanlardaki kimyevî iletim bozukluğudur.

Beyin düzeldiği zaman organ da düzeliyor. Psikosomatik hastalıklarda (somatic marker) hipotezi diye bilinen birçok psikosomatik hastalıklarda ve psikofizyolojik hastalıklarda bağlantılarının anlaşılmış olduğu görülür.

8.1.3-Bilim Adamlarını Hayret İçerisinde Bırakan Keşif

National Geographic'te 2014'de yayınlanan bir çalışmadan bahsedelim: Çeşitli kimyasallarla fare beynindeki yağı eritiyorlar. Yağ eriyince şeffaf bir beyin kalıyor ortada. Bu şeffaf beyine başka bir protein vererek beyninin yüzde birine tekabül ederek başka bir nöronun yayıldığı geniş alan ortaya koyuyor. Bir sinir hücresi beynin her tarafını dolaşıyor, bu çok hayret edici. 2014'te fare beyninde bir sinir hücresinin metrelerce dolaşması ciddi bir keşiftir ve bilim adamlarını hayret içerisinde bırakmıştır.

Bir çocuk köpekten korktuğu zaman beyinde sinirsel devre patlıyor. Patladığı zaman sözcük üreten beyin bölgesinde sözcüğü anlatan beyin bölgesinin bağlantısı kopuyor. Kopunca düşünce hızıyla düşünceye anlam katma hızı aynı olmadığı için takılıyor kişi ve kekemelik ortaya çıkıyor.

8.1.4-Beyindeki Yolların Haritası

Bir de beyindeki tümör vakasına bakalım. 26.54 (fortin) vakası diye geçer fakat bu kişide felç yok. Bunun üzerine (DTI 27.05) diye bir teknik var. Difüzyon TensorImajing diye bu metotla beynin TRAKTOGRAFİSİ çekiliyor. Beyindeki yolların haritası çekiliyor. Tümör büyümüş, beyindeki yolları sıkıştırmış ama daha tıkamamış. O kişi felç olmamış. Bir araştırmacı bu hastanın motor işlevli hali çok yüksek diyor. Bu nedenle cerrah agresif değil, daha muhafazakar olmayı tercih etti. Buna bakarak tümörü sağlam dokuya zarar vermeden çıkarmaya çalışıyor. Kişi felç olmamış ama her an felç olacak gibi tümörü çıkararak o kişinin felç olmasını engelliyor. Bu beyindeki yolların haritası.

İstanbul'a bakın Erzurum'a bakın. Bu şehirlerarasındaki yolların tesadüfen olması mümkün mü? Binlerce sene içerisinde İstanbul'dan Erzurum'a giden insanlar bu yolları yaptı. Beyindeki yollar hiçbir dış müdahale olmadan nasıl yapılabilir?

Peki, beyinde kendi kendine akıllıca yollar olabiliyorsa, niye şehir yolları da asırlardır kendiliğinden olmadı? Demek ki orada bir dış irade bunu tercih etmemiş ama insan beyninde bir dış irade beyninde yollar olmasını tercih etmiş.

Bu da tesadüfî varoluşla beyindeki yolların oluşmasının ne kadar imkânsız olduğunu gösteriyor.

İnsan beyninin çalışmasına bakalım: Sözcük üretirken ve sözcük oluştururken beynin aşağı yukarı her tarafı çalışıyor. Kelime öğretmek bile beynimizin her tarafını çalıştırıyor. Kekemelerde vardır, öğrencilik yıllarımızda hocalarımız derdi; "Bir şeyden korktu, köpekten korktu dili tutuldu" derlerdi. Biz bunu hocalara sorardık. Bu bilimsel değildir. Böyle bir şey olamaz derlerdi ama şimdi bilimsel temeli anlaşıldı. Bir çocuk köpekten korktuğu zaman beyinde sinirsel devre patlıyor. Patladığı zaman sözcük üreten beyin bölgesinde sözcüğü anlatan beyin bölgesinin bağlantısı kopuyor. Kopunca düşünce hızıyla, düşünceye anlam katma hızı aynı olmadığı için takılıyor kişi ve kekemelik ortaya çıkıyor.

8.1.4.1-Aşkın Kimyası

Beynin bozulması ile kişiye tekrar konuşma öğretiliyor. Bu sebeple beynimizdeki ağsal yapı bir kaynak. Beyindeki kimyevî yapı ile ilgili bir kaynak aşkın kimyasıdır. Aşkın kimyası ilginç bir konu. Aşık olunca uykusu olanların uykusu açılır. Aşkın çekim özelliğiyle ilgili bu. Cinsellikle ilgili koku parçacıkları bu bağlanmayla ilgili. Kimyasallar dopamin, seratonin, büyüme hormonu. İnsanlardaki iştah, tokluk, açlık, uyku bununla ilgili kimyasallar. Bunlar çok salgılandığında kişi çok enerjik oluyor, az salgılandığında enerjisi az oluyor. Bu kalp ve fiziksel aktivitelerle ilgili. Testosteron ve östrojen hormonu, aşırı salgılanmasıyla ile aşk duygusu koku parçacıkları yine aşk duygusuyla bağlantılı oksitosin ve vazopressin de aşk kimyası hatta oksitosin en çok emziren annelerde salgılanıyor.

Anne-çocuk bağlanmasını düşünün o derece bağlanır ki, anne çocuğu parçası gibi görür kendisini feda eder. Mesela bir kırlangıç bir yangın çıkar evi yanmaya başlar, hemen yuvasına gider yavrusunu kurtarır. Bu dönemde korkak tavuk aslana saldırır, niye? Öyle, yaratılmış genetik olarak kodlanmış. Onda oksitosin öyle bir salgılanıyor ki onu kendisi zannediyor. Beynimiz bunu yapıyor ve oksitosin şu anda sentetik olarak üretildi. İsviçre'de erkek maymunlara veriliyor. Dişilerle daha çok ilgilenmeye başlıyor, yavrularıyla daha çok ilgileniyor, tüylü şeylerle daha çok ilgileniyor. Oksitosin bugün satılıyor ve kimi evli çiftlere veriliyor. Yatmadan önce burnunuza sıkın diye tavsiye de ediliyor ve

aşk hormonu diye tanımlanıyor. Ama ideal olan bunu beynimizin kendi kendine üretmesini sağlamak.

Bunu öğretemeyince sentetik uygulamalarla aşk duygusu harekete geçirmeye çalışılıyor. Vücuda 24 saat oksitosin veremeyeceğine göre, akıllı insan kendi beynindeki eczaneyi harekete geçirir. Kendi oksitosinini salgılar, fiziksel temas oksitosini arttırır.Mesela sarılmak oksitosini arttırır. Onun için biz evli çiftlere küs bile olsalar, cinsellik olmasa bile, evli çiftlere sarılarak yatın diyoruz. Sarılarak yattığın zaman oksitosin salgılanıyor bağlar güçleniyor.

Fiziksel temas sevgi dillerinden birisidir. Sevgi dillerinden diğeri ise konuşmak bir sevgi dilidir, hediyeleşmek sevgi dilidir, göz teması, yardım etmek sevgi dilidir. Bu nedenle sevgi dilini kullandığımızda beynimiz oksitosin salgılıyor. Oksitosin salgılandığı zaman da bağlanma ortaya çıkıyor ve kişide aşk duygusu ortaya çıkıyor. Aşk Arapça'da sarmaşık kelimesinden geliyor. Sarmaşık bağlı olduğu şeye öyle bir bağlanıyor ki ölümüne bağlanıyor, o öldüğü zaman o da ölüyor.

Aşk duygusu öyle bir duygu hatta aşk duygusu Leyla ile Mecnun'da öyle bir son noktaya gelmiş ki, Leyla ile Mecnun birbirine aşık oluyor fakat bir araya geldiği zaman aşk bitiyor. Ondan sonra bakıyor ki Mecnun "Bu aşk bana niçin verilmiştir?" diyor. İlahi aşk için verilmiş diyor. Mecnun Leyla'yı terk ediyor, ilahi aşka yöneliyor, Fuzuli'nin hikâyesine yöneliyor.

Ama şu an Leyla ile Mecnun yaşasa biz onları alırız psikiyatriye yatırırız ne aşk kalır ne bir şey. Leylasına ulaşabilir ama Mevlasına ulaşamaz. Bu da herhalde bilimin risklerinden birisi. Şu anda böyle bir patolojik aşk varsa tedavi edilebiliyor, edebiyatçılar kızıyor ama bu da bilimin soğuk yüzlerinden birisidir.

8.1.4.2-Uyuşturucu Madde Kullananın Beyin Davranışı

Madde kullanan kimsenin beynine bakalım: Extacy aldıktan sonra beynin ön bölgesindeki serotonin depoları boşalıyor. Aşırı uyarılmış serotonin üreten hücreler boşalıyor. Extacy de öyle bir madde ki aldıktan sonra beynimiz orgazm duygusunun 2-3 misli kadar hissediyor ve bu saatlerce sürüyor. Ondan sonra beyin iki hafta sonra normale dönüyor. Üç hafta kişi kolunu bacağını kaldıramayacak kadar halsiz oluyor, durgun oluyor, neşesiz oluyor, depresif oluyor. Beyindeki bütün serotoninleri bir anda boşaltıyor. Extacy'yi ilk alanlar o

ilki tekrar yakalamak için tekrar tekrar alıyor ama hiçbir zaman da yakalayamıyorlar. Bağımlılık ortaya çıkıyor.

8.1.4.3-Şizofren Kişinin Beyni

Şizofren kişinin beyninin ön bölgesi aktif değil, çünkü bu kişinin beyninde kapsül olmuş bir alan var. Bu kişi ayrı bir dünyada yaşıyor. Yağmurlar yağdırıyor, savaşlar çıkarıyor, dünyayı düzeltiyor. Kendisinin Mehdi olduğunu zannediyor. Böyle yaşıyor… Hatta geçenlerde bize bir hastamız yattı, kendinin Mehdi olduğunu söyledi. Psikiyatri bölümümüzde muhakkak bir Mehdi iddiasında olan kimse vardır. O kişi tedavi aldı ve üç dört hafta sonra "Ben Mehdi değilim" diyor ama biz şüpheleniyoruz. Biraz sorguladık güldü hastamız "Ya ben Mehdilik'ten vazgeçmedim ama sağlıklı Mehdi olmaya karar verdim" dedi. "Demek ki Mehdilik'ten vazgeçmemiş tedavi edememişiz" dedim ben. Bu kişiyi o dünyadan çıkardığım zaman, hayatın gerçeklerine hoş geldin dediğim zaman, Şizofren hayatın gerçeklerini mahvediyor. O dünyada o çok mutlu yani Şizoferenin beyni böyle çalışıyor. O kapsülde aktif bir alan var ama beynin yönetici yürütücü, insanı insan yapan bölgesi bu kişilerde iyi çalışmıyor.

8.1.4.4-Depresyondaki Kişinin Beyni

Depresyondaki bir kişide ise durum şöyle: Depresyondaki kişinin beyninin ön bölgesindeki fonksiyon bozulmuş. Tedaviden sonra beynin o bölgesi normal haline gelmiş. Depresyondaki bir kişinin tedaviden öncesi beyinin ön bölgesindeki beta dalgaları aktif çalışıyor, manyetik uyarma tedavisi yapılıyor. Bu tedaviden sonra bu kişi de YB 35, mesela Anksiyete 33 tedaviden sonra beynin ön bölgesi düzelmiş. Bu kişi aslında OKB, duygu durum bozukluğu, depresyon dediğimiz şey aslında beyin hastalığı. Beynimizin kimyası bozulduğu için böyle oluyor.

Ruh yapımızın mana âleminden madde âlemine bağlantı kurduğu aracı organı da beyin. Beynimiz bozulduğu zaman, ruh kendini ifade edemiyor.

Bunlar psikiyatrik hastalıklar değil, yanlış söyleniyor bu beyin hastalığı. Ruh ayrı bir yapı. Ruh yapımızın mana âleminden madde âlemine bağlantı kurduğu aracı organı da beyin. Beynimiz bozulduğu zaman, ruh kendini ifade edemiyor. Bunu bilmekte fayda var.

Kuantum Fiziği

Kuantum Fiziğine gelelim. Bu enerji tabanlı kâinat modeli. Yayılan enerjinin yolculuğu burada önemli.

İnanç Psikolojisi diye bir kitap var. 2010'da yayında olan bir kitap, daha sonra inancın nörobiyolojisiyle çok ilgili olduğu için İngilizceye çevrilip "İnanç Laboratuvarda" ismiyle piyasaya çıktı, amazon.com'da satılıyor şu anda. Bu kitapta grafiği de İngilizceye çevirdik. Enerji burası, tıbbi amaçlarla enerji arzları kullanılan enerji. 10 üzeri 20, 18 gibi frekanslar görüyorsunuz. Bu frekans yükseliyor. İnsanlar öldüğü zaman vücudunda bazı görüşlere göre, 21 gram eksiliyor. Ne oluyor, ruh mu çıkıyor, nereye gidiyor 21 gram? Elektronların dönmesi duruyor çünkü madde eksilmediği halde elektron kaybına neden olduğu söyleniyor. Daha sonra bu madde gama ışınları, x ışınları, mor ötesi ışınlar, çıplak göz, kızıl ötesi, radar, mikrodalga, televizyon, kısa dalga, standart radyo, astronomik radyo, ev çekimi graviton parçacık burada. Hava maddesi burada, foto enerji parçacıkları, elektron graviton gezegenleri birbirine çeken karanlık madde üzerine tartışılan bir konu.

Psikon da bir teorik bilgi, hipotez.Şu anda holografik kâinatın Kuantum enerji bandı atom altı parçacık oldu.

Atom modeline göre nötron, elektron, proton %4'ü gösteriyor. %94'ü karanlık enerji diye geçiyor. Bunun mahiyeti bilinemiyor. İşte bu karanlık enerji ruh veya psikon olarak da adlandırılıyor.

Şu anda fiziğin bittiği yerdeyiz. Çünkü ışık hızından sonra fizik bitiyor. Ne olacak yani? Işınsal varlıklar mı var diye foton telepatisi diye geçen tartışmalı önemli bir alan var.

CERN deneyi yapılırken İsviçre'de yapılırken, aynı anda Şikago'daki laboratuvarda zamandan bağımsız olarak oradaki fotonlar hareket ediyor. Bunun üzerine maddeden bağımsız enerji parçacığı ortaya çıkıyor. Buna da Hadson cisimciği deniliyor. Bu şu anda Kuantumun yeni alanı. Kuantumu niye söylüyorum? Whatthebleep do? Ne biliyoruz ki? Burada Kuantum Fizikçisi DuviNow, bir ilahiyatçı, bir de psikiyatrist bir arada bilinci tartışıyorlar. Tartışmanın sonucunda bir deney var. Washington DC'de yapılan deney şu.

8.1.5-Dua ile Suçlar Yüzde Yirmi Beş Azalıyor

Biz bin tane Budist rahibi WashintonDC'de deney yaptıracağız. Suçları % 25 azaltacağız diye bir iddia var. Bunun üzerine oranın emniyet müdürüne gidiyorlar. Adam gülüyor, "*Temmuz ayında kar yağdı*" deseniz bana bu derece imkânsız gelir diyor.

Bin tane Budist rahip Washington DC'ye gidiyorlar. Orada bir ay dua ediyorlar, bir ay sonra istatistiklere bakıyorlar ki %25 azalmış suçlar. Bunun sonuçları üzerine ilahiyatçı, Kuantum Fizikçi ve psikiyatrist tartışıyor. Şu sonuca varıyorlar; kâinattaki enerjiye, akışa bu dualar yöneliyor. İnsanlardaki agresif duygular azalarak suç azalmış olabilir, Kuantumla bunu açıklayabiliriz, diyorlar.

Ortada bir deney var. Bu deneyde ortaya çıkan duruma bilimsel olarak itiraz edebiliyorsun. Bilimsel metodoloji kullanılmış çünkü doğaüstü bir gerçeklik var, o ortaya çıkarılıyor. Doğaüstü gerçekliği ortaya çıkarabildiğimiz gibi Allah'ın varlığını da biz bilimsel metodolojiyle ortaya çıkarabiliriz. O yüzden bu Yaratılış Kongresi bunun için çok önemli.

8.1.6-Müslüman'ın İmanındaki Huzur

Kuantum temelli düşüncede üç düşünce var. Biri derin düşünce,consederation; diğeri aşkın duygu, meditation;bir diğeri de tefekkür, metacognition. Yani düşünce hakkında da düşünmek, düşündüğünü de düşünmek.

Yüksek bir güce, yüksek bir zekâya teslim olabilen bir kimse, birçok psikiyatrik problemlerini düzeltebiliyor. Travmalarını tedavi edebiliyor, yoksa müthiş bir öfke yaşıyor. Müthiş bir kin yaşıyor, müthiş bir acı yaşıyor.

Bunu yapabilmek, psikiyatride bu üçüncü dalga psikoterapi olarak geçiyor, metabilişsel tedavi olarak geçiyor. Bu tedavi tekniğiyle kişi; "*Kâinatta bir dış güç var beni anlıyor beni biliyor. Her şeye gücü yeten bir güç var. O bana yardım edebilir*" duygusuna bir insan inanıyorsa teselli buluyor, acizliğini, zayıflığını ve güçsüzlüğünü anlıyor.

Ben şu anda bakıyorum Müslümanlar imanlarının verdiği huzurun farkında değiller. Bu o kadar kıymetli ki.

Yüksek bir güce, yüksek bir zekâya teslim olabilen bir kimse, birçok psikiyatrik problemlerini düzeltebiliyor. Travmalarını tedavi edebiliyor, yoksa

müthiş bir öfke yaşıyor. Müthiş bir kin yaşıyor, müthiş bir acı yaşıyor. Kişi her şeyi bilen bir kimsenin kontrolüne inandığında rahatlıyor. Bu aslında Müslümanın imanındaki huzurunu ifade eden bir şey. Ben şu anda bakıyorum Müslümanlar imanlarının verdiği huzurun farkında değiller. Bu o kadar kıymetli ki "*Olaylar karşısında, hastalıklar karşısında, musibetler karşısında kendini ağır zayıf ve güçsüz hissettiğin zaman, her şeyi bilen, her şeyi kontrol eden, her şeyin anahtarı onda olan, her şeye hükmeden kontrol eden bir dış güç var. O beni duyuyor ve beni anlıyor*" dediğin zaman insan o anda ormanda yalnızken birden halat inmiş beni kurtarıyor diye müthiş huzur ve rahatlık buluyor.

Bu imanın vermiş olduğu huzur… Musibete uğrayan insan için müthiş bir huzur kaynağı. Hâlbuki insanların %50'sinden fazlası da musibet mağduru. Ya zayıflar, ya güçsüzler, ya dezavantajlı insanlar %50'yi buluyor. Toplumda bu %50 güçlü insanlar bunun farkında değiller ama hayatının bir döneminde onlar da bunu fark edecekler.

Onun için Mevlana Allah'a ulaşmak için aşk yolunu kullanmıştır.Ama Bediuzzaman Said Nursi de "*Allah'a ulaşmak için bu çağda aşk yolundan daha etkili bir yol arar;'acz, fakr, şefkat, tefekkür yolu, bunu kullanın'*" diyor.

Bu zamanda aşkın zaafını anlayan bir kimse Allah'ı daha kolay bulabilir; ama aşkta Allah'ı bulursan şaşırtabilir o yolda, çünkü aşkı yoldan çıkartabilecek çok şeyler var. Sahte şeyhler var vesaire. Birçok şey insanı yanıltabiliyor ama acz ve fakr yolu bu çağın insanına daha çok hitap eden bir yol. Derin düşünceyle buna ulaşabiliyor. Bu Kuantum düşüncesi. Sosyalentropi, yalan, kötülük, Pandora'nın kutusu içinde mi şimdi kötülük.

8.1.7-Kötülük Problemi

Biliyorsunuz insanların Ateizm ve Deizmi savunanların en büyük iddiası şer problemidir. Allah şerri niye yarattı? Freud, şer problemini çözemeyen yani Ateizmle ilgili kitaplarda lafı dolaştırıp dolaştırıp Allah eğer güçlüyse (David Human tezi), niye bu çocuklar ölüyor? Niye kötülük var? Niye kötülüğü yaratmış? Kötülüğü yaratmak niye bir

İnsanda iyilik yapma imkânı da var, kötülük yapma imkânı da. Ama kötülük ve iyilik yapma imkânı olduğu halde iyilik yapmayı başaran insan, rol model olarak Peygamber Efendimizi (s.a.v.) önüne koymuştur.

yaratıcıya verilmiş? Bu şer problemini çözemiyor.

Allah hep iyilik yapma imkânı olan bir varlık yaratmış. Melekler sadece iyilik yapıyorlar, kötülük yapma imkânı yok. Şeytanı da hep kötülük yapmaya yönelik yaratmış. Yaratıcı, iyilik-kötülük yapma özgürlüğü olan, iyilik kötülük arasında seçme yapan ve özgürlüğü sınamak isteyen bir varlık yaratmak istiyor. Bu varlık da insan… İnsanda iyilik yapma imkânı da var, kötülük yapma imkânı da.Ama kötülük ve iyilik yapma imkânı olduğu halde iyilik yapmayı başaran insan rol model olarak Peygamber Efendimizi (SAV) önüne koymuştur.

İyilik olmadığı zaman kötülük hâkim oluyor. O halde iyiler tembel tembel oturursa mesuller. İyilerin hiçbir şey yapmaması kötülük olarak yeter. O halde iyilerin proaktif olması gerekiyor.

İyilik ve kötülük yapma modeli varken iyilik yapma konusunda en üst model, 23 sene peygamber olarak yaşamış ve hep iyiliği tercih etmiş. Bunun gibi olun diyor, bize Allah'ın resulünü rol model olarak ve bunu aklımıza imtihan olarak veriyor.

Kötülük yapma ve iyilik yapma imkânı olan varlıklar yaratılmış. Bunun güzel bir örneği Merkez Efendidir. Sümbül Efendi, Merkez Efendi'nin hocasıdır. İstanbul'da Merkez Efendi Mezarlığı var. Camisi var, türbesi var. Sümbül Efendi üç tane talebesini topluyor. İçlerinden birini seçerek soruyor "Siz Allah'ın yerinde olsaydınız kâinatı nasıl yaratırdınız?" Birisi diyor ki; "Herkesi iyi yapardım", öbürü "Bütün kötülükleri yok ederdim" diyor. Merkez Efendi de; "Ben her şeyi merkezinde bırakırdım" diyor. Bundan sonra adı Merkez Efendi olmuş.

Çünkü Allah'ın iyiyi ve kötüyü denge içinde yaratması, bir hikmet.İmtihan var çünkü ölüm var. Ölümsüz bir dünyada değiliz ki, hayatı boyunca %51 iyileri tercih edenler %51 kötüleri tercih edenler bir sınav sonucunda hayatın sonunda o sınavda ya başarılı olacağız ya başarısız olacağız. Böyle bir kâinat yaratılmış.

8.1.8-Kâinat Düzenden Düzensizliğe Gidiyor

Sosyal entropi olarak da bunu ele alıyoruz. Termodinamiğin ikinci yasası: **Entropi.** Bu yasaya göre kâinat düzenden düzensizliğe gidiyor. Eğer entropi yüksekse düzensizlik var. Mesela biz odamızı, evimizi, bahçemizi devamlı düzenli tutmazsak orada düzensizlik olur. Burayı aydınlatmazsak eğer burası karanlık olur, burayı ısıtmazsak

soğuk olur. Yani düzenin düzenli bir şekilde desteklenmesiyle düzen devam ediyor. Bu Entropi Yasası termodinamiğin ikinci yasası, enerji yasası.

Böyle olunca bakıyoruz kâinatta ilk patlamadan itibaren devamlı bir dış müdahale var. Sürekli enerji veriliyor, devamlı ışık veriliyor. Demek ki bir dış güç var, zamandan ve mekândan bağımsız bir Yaratıcı var. Zamandan ve mekândan münezzeh bir Yaratıcı var. Bu Yaratıcı veriyor.

Bu aynı zamanda tevhide işaret ediyor. Bu termodinamiğin dışında da bir karşılığı var. İnsanlarda sonsuz iyilik yapma, sonsuz kötülük yapma potansiyeli var. Nefsimizi böyle yaratmış.Biz iyilikte ve kötülükte hangisini tercih edersek sonuç ona göre tecelli ediyor.Öyle bir şey ki, kötülük kendiliğinden yayılıyor.

Bizim ayağımızı uzatıp, çayımızı içip Mehdi gelsin diye beklememiz, bize mesuliyet olarak yeter.

İyilik olmadığı zaman kötülük hâkim oluyor. O halde iyiler tembel tembel oturursa mesuller.İyilerin hiçbir şey yapmaması kötülük olarak yeter. O halde iyilerin proaktif olması gerekiyor. İyilerin iyilikleri yaymak için çabalaması gerekiyor, bunu yapmazsak kâinat düzensizliğe doğru gider ve kıyamet kopar.

O yüzden bizim ayağımızı uzatıp, çayımızı içip Mehdi gelsin diye beklememiz, bize mesuliyet olarak yeter. Bu sebeple muhakkak biz proaktif olacağız. İyilikleri yaymaya çalışacağız. Kötülüğün entropisi var, sosyal entropi, yalan, kötülük bu aslında. Bu kötülüğün kutusu, kâinatın ve insanın yaratılışıyla birlikte açılmış. Bunun açılmayla birlikte insanlığın imtihanı başlamış, insan minarenin en tepesine de çıkabiliyor kuyunun en dibine de inebiliyor.

Hz. Ebubekir gibi de olabilirsin, Ebu Cehil gibi de olabilirsin. Bize bu iki uç arasında tercih bırakılmış. Bu tercihlerden bizim verdiğimiz kararlar oluyor. Beynimizin bir özelliği var ön bölgesi, bunu yapıyor. Yap yapma, evet hayır, ret kabul diye. Hemen bir karar veriyoruz mesela buraya geldim gelmedim veya bunun yerine Allah'ı inkâr ettim veya etmedim.

Her an tercih var, mesulüz bundan, bunu yapıyoruz. Bunlar bir şekilde kayıt altında. İyiliği çok olan, kötülüğü çok olan karşılığını görecek. Bir sosyal Entropi Yasası var.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Akla gelen bir düşünce inanç haline nasıl dönüşür?

2-Nöroteolojinin manası nedir?

3- Aşkın Kimyası nedir?

4-Uyuşturucu kullanımındaki beyin davranışını ile depresyondaki kişinin beyin davranışları nasıldır?

8.2- DİN BİLİM İLİŞKİSİNİN TARİHİ SEYRİ[310]

Prof. Dr. İbrahim Özdemir
Üsküdar Üniversitesi,
Felsefe Bölümü, İstanbul.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Vahiy dini, kurum haline gelmiş din ve bozulmuş dinin manasını anlar. 2-İslâmiyetin bilimle çatışmadığını, tam aksine, bilimi teşvik edip bilim insanını koruduğunu öğrenir. 3- İlimlerin Allah'ın isimlerine dayandığını kavrar. 4- Anadolu'ya Pozitivizmin ne zaman girdiğini anlar.	1- "*Bilim, tamamen izafi bir etkinlik olup mutlak değildir*" sözünün manası nedir? 2- Bilimi din haline getiren, Teoloji'yi Tabiat bilimi ve Allah'ın kanunlarını Tabiat kanunları olarak değiştiren felsefeci kimdir? 3- *"İslâmiyet fününun seyyidi, mürşidi ve ulûm-u hakikiyenin reis ve pederidir"* sözünü nasıl yorumlarsınız?

Bilim-din ilişkisinin tarihi seyrine bakıldığında, bu tartışmaların Batı'da XVII. Yüzyılda bilimsel devrimlerle ortaya çıktığı ve XX. Yüzyılın başlarında hâkim olmaya başladığı görülür. Bundan hareketle bilim-din ayrımı tüm zamanlar için geçerli değildir. Kadim medeniyetlerde çoğunlukla bilim adamıyla din adamı aynı kişilerdir. Din ve bilim arasındaki gerilim ve çatışma modern zamanlarda öncelikle Batı toplumlarında ortaya çıktı. Zamanla güçlenen bu anlayış, son birkaç yüzyıl boyunca filozof, teolog, bilim adamı ve diğer araştırmacılar arasında çeşitli tartışmalara sebep oldu ve olmaya da devam etmektedir[311].

Klasik İslam kültüründe din-bilim tartışmalarının olmadığını; bunun yerine din-felsefe/ vahiy-akıl tartışmalarının olduğunu görüyoruz.

Bu tartışmaların bir tarafında İslam'ın Doğusunu temsil eden Gazalî (1058–1111) diğer tarafında ise İslam'ın Batısını temsil eden Kurtuba'lı İbn Rüşd (1126-1198) yer almaktaydı. Batıda çıkan din-bilim tartışmaları XIX. Yüzyıldan bu yana İslam toplumlarını da etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir.

Din ve bilim arasındaki gerilim ve çatışma modern zamanlarda öncelikle Batı toplumlarında ortaya çıktı. Zamanla güçlenen bu anlayış "son birkaç yüzyıl boyunca filozof, teolog, bilim adamı ve diğer araştırmacılar" arasında çeşitli tartışmalara sebep oldu ve olmaya da devam etmektedir.

Bu tartışmaların bizi getirdiği nokta birbirinden farklı görüş ve öneriler olsa da, Max Weber'in (1864-1920) ifadesi ile "*modern toplumda dinî tecrübeye artık yer*" yoktur [312] . Weber'in "*dünyanın büyüsünün bozulması*"olarak ifade ettiği mana; modern toplumlarda dinin geleneksel gücünü ve rolünü yitireceği ve bunun yerini ise akla/rasyonaliteye dayanan bilimin dolduracağıdır[313].

Bazı ateist, Marksist ve Darwinist felsefecilerin öncülüğünü yaptığı, bu dine karşı çıkışın temelinde yatan esas sebep, Batı âleminde din adına aslı tahrif edilip bozulan Hıristiyanlığın ve kilisenin din adına bilime ve bilim adamlarına karşı çıkmasıdır. Bu dine karşı tavırda, ilim ve ilim adamlarını himaye edip ilmi çalışmalara teşvik eden Hak din İslâmiyet, onlara hayat hakkı tanımayıp imha etmeye çalışan Hıristiyanlıkla aynı kefeye konulmuştur.

İşte bu ilim tarihinin en büyük yanlışlarından birisi olmuştur. Bu bölümde konun detayları açıklanmaya çalışılacaktır.

8.2.1-Din-Bilim İlişkisi: Dört Model

Din-Bilim konusundaki çalışmaları ile çığır açan ve konuyla ilgili ciddi katkılar yapan Ian Greame Barbour (1923-2013) din-bilim ilişkisinin mahiyetiyle ilgili dört "model" ortaya koyar. Bu sınıflaması ile tarihteki din-bilim tartışmalarını daha anlamlı kılmayı hedefler. Konuyla ilgili başka tasnifler olsa da "*efradını cami, ağyarını mani*" olması bakımından Barbour'un sınıflaması yapılan eleştirilere rağmen genel bir kabul görmüştür.

Barbour'un dörtlü din-bilim ilişkisi modeli kısaca "*çatışma, ayrışma, diyalog ve uyum*"dan oluşmaktadır.

Ünlü süreç felsefesi düşünürlerinden John B. Cobb'e göre Barbour'un "Bilim ve din arasında ihtiyaç duyulan bütünleşmeye yaptığı özgün, derin ve sürekli katkıyı yapan bir başka çağdaşı yoktur". Bundan dolayı bu tasnif birçok bilim adamı tarafından din-bilim ilişkisini izah etmede sık sık kullanılmaktadır.

Barbour'un dörtlü din-bilim ilişkisi modeli;

1-Çatışma,
2-Ayrışma, Bağımsızlık,
3-Diyalog
4- Bütünlük ve Uyum.

1.Çatışma

Batı'da din ve bilim aynı alana yönelik zıt ve uzlaştırılmaz iddialarda bulunur. Bu karşıt iddialar uzlaştırılamadığından, kilise ile bilim adamları arasında din-bilim çatışması kaçınılmaz olmuştur.

2. Ayrışma, Bağımsızlık

Din ve bilimin alanları farklıdır. Bilimle din, sınırları, metotları ve amaçları açısından birbirinden tamamen bağımsızdır. Bilim nesnel, genel ve tekrarlanabilir verileri açıklamaya çalışır. Din ise, âlemdeki düzen ve güzelliğin varlığını ve iç dünyamızdaki (bir taraftan suç, endişe ve mânâsızlık, diğer taraftan da merhamet, güven ve hayırseverlik gibi) tecrübeleri araştırır. Meselâ, evrim ve yaratılış söz konusu olduğunda, bilim "Nasıl?", din ise "Niçin?" sorusuna cevap arar. Dolayısıyla, bilimle din arasında herhangi bir çatışma söz konusu olamaz.

3.Diyalog

Yapısal açıdan bilimle din arasında zıtlıklar bulunduğu gibi benzerlikler de bulunabilir. Bu da ancak diyalog ile ortaya konulabilir. Diyaloğun amacı, bilimle din arasındaki zıtlıkları değil, benzerliklerin ortaya çıkarılmasıdır. Barbour, din-bilim diyaloğunu iki kısımda incelemektedir: Sınır problemi ve metodolojik paralellikler. Bu diyaloğun sonucunda "*bilimin din tarafından işaret edilen problemleri ortaya çıkaran veriyi anlayabileceğine*" işaret eder.

4.Bütünlük ve Uyum

Din ve bilim sistematik bir metafizik sentez içinde ortaklık kurabilir. Bilim ve din arasında asırlardır devam etmiş hâlen de devam eden yoğun münasebet, bu her iki alanın bir bütün olduklarını göstermektedir. Einstein, "*Dinsiz bilim topal, bilimsiz din de kördür*" derken bu noktaya dikkat çekmek istemişti[314].

Muhammed Abduh'un din-bilim ilişkisiyle ilgili görüşleri bunun güzel bir örneğidir. Muhammed Abduh"akıl-bilim ile din arasında hiçbir çelişkinin mevcut olmadığını, ikisinin de aynı kaynaktan geldiğini, bilimin maddî hayatımızı temin eden ve tabiat kuvvetlerinden faydalanmayı öğreterek bu dünyada mutlu olmamızı sağlayan vasıtaları gösterdiğini, dinin ise ahlaki melekelerimizi geliştirerek ve ruhumuzu terbiye ederek bizi âhiret hayatında saadete götürdüğünü, Kur'an'ın ve aklın istediği gibi dünyanın ilim ve din kardeş olmadan sona ermeyeceğini söyler"[315].

Bu tasnifi yapan Barbour, diyaloğu ve uyum modellerini öne çıkarır. Böylece hem doğal teolojiyi, hem de doğa teolojisini aşan sistematik bir sentezi destekler. Diğer bir ifade ile hem bilim hem de dinin katkı sunduğu metafizik bir sentezi hedefler.

Bir diğer önemli nokta ise, din ve bilimle ilgili tartışmalara bakıldığında, din ve bilimin farklı medeniyetlerde farklı anlamlara geldiği gibi farklı anlayışlara da dayanmasıdır. Bu ayrıma dikkat edilmediğinde, kavram kargaşası ve yanlış anlamalar kaçınılmaz olmaktadır. Bundan hareketle öncelikle din ve bilim kavramlarının kısaca da olsa tanımlanması yararlı olacaktır.

Din

Dinle ilgili vurgulanması gereken ilk nokta, dinin kaynağıyla ilgilidir. Dinin kaynağıyla ilgili çeşitli görüşler olsa da, Müslüman âlimlere göre dinin kaynağının ilâhî olduğunda şüphe yoktur. Seyyid Şerif el-Cürcânî'nin (1340-1413) din tarifi bu konuda güzel bir misaldir. Buna göre "Din, akıl sahiplerini peygamberin bildirdiği gerçekleri benimsemeye çağıran ilâhî bir kanundur"[316].

Muhammed Hamdi Yazır ise, dinle ilgili klasik tarifleri de dikkate alarak dini; "Akıl sahiplerini hüsn-i ihtiyarlarıyla bizzat hayır ve nimete sevk eden bir vaz'-ı ilâhî, şeriat ve millet, beşerin ihtiyarî fiillerinin hayır ve saadet gayesine doğru cereyanını temin eden bir yol, bir kanun, bir âmil-i ma'nevî" şeklinde tarif eder[317].

Açıkgenç aşağıdaki tanımı bu konudaki görüşleri kapsayıcı bir şekilde özetlemektedir:

Kur'anî bir açıdan bakıldığında ilâhî dinlerin kaynağı Allah'tır. Din göndermeye yetkili tek otorite O'dur. Dinler insanlar tarafından uydurulmuş ve zamanla gelişerek günümüze kadar gelmiş bir insanlık ürünü değildir. Aksine ilahî kaynaktan Allah tarafından seçilen ve bizim peygamber dediğimiz ancak Kur'an tarafından "elçi" (rasûl) ya da "haberci" (nebî) diye isimlendirilen insanlar vasıtasıyla gönderilmiştir[318].

Tanımdan da anlaşıldığı gibi, Din akıl kaynaklı olmadığı halde, akla zıt veya akıl dışı bir nitelikte de değildir. Bundan hareketle "Freud, Durkheim ve Marx gibi düşünürlerin söylediklerinin aksine din, insanların, toplumsal, psikolojik, aklî ve benzeri etkenlerin müdahalesi ile geliştirdikleri bir kurum değildir"[319].

Din kavramını Kur'ânî bağlamda tahlil eden Açıkgenç'e göre üç türlü "din"den söz etmek mümkündür:

Vahiy dini: saf olarak vahiyde yorumlanmamış bir şekilde bulunan din.

Kurumlaşmış din: vahiy dininin, doğru içtihatlarla yorumlanarak topluma mal edilmesi.

Bozulmuş (Muharref) din: İlk iki din anlayışının yanlış yorumlanması, insanların arzularına, hevâ, heves ve menfaatlerine yönelik değişikliklerle ortaya çıkan uygulamaları[320].

Din-Bilim ilişkisiyle ilgili çatışma ve problemler daha çok son iki şıktaki yorumlarla ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Yukarıdaki tasnifte görüldüğü gibi birinci anlamda "Din, yani sadece vahiyle geldiği şekliyle ve insanlar tarafından yorumlanmadan mevcut olan Din mutlak, tarih üstü ve ilahî olduğundan aklımızla buna müdahale edemeyiz. Ancak onu *aklımızla anlamaya çalışırız*".

İkinci anlamdaki din, içtihatlarla geliştiği için toplumsal bağlamı bulunmaktadır ve tarihsel özelliklere sahiptir. Bunu yorumlamakta ve gerektiğinde reddetmekte problem yoktur.

Bilim

Bilimin "tam anlamıyla bir insan etkinliği" olduğunu söyleyen Açıkgenç, bilim tarihinden elde ettiği veriler ışığında şu tanımı yapar:

"Bir bilgi erbabının etkin olduğu süreç içerisinde açık ve kesin tanımlanmış bir konu etrafında belli bir yöntemle elde edilen nazariyeler bütünlüğünün bilimsel bilinç sayesinde adlandırılması ile oluşan düzenli bilgi kümesine *bilim* denir"[321].

Bilim, tamamen izafi bir etkinlik olup mutlak değildir.

Bu tanımın konumuz açısından önemi üç bakımdan açıktır:

- Din, bilimlerin oluşmasını ve doğmasını netice veren bir süreci başlatarak bilimsel bilgiye önemli katkılar sağlayabilir,
- Bilim, içinde bulunduğu toplumdan bağımsız olarak ele alınamaz (bilgi sosyolojisi),
- Bilim, tamamen izafi bir etkinlik olup mutlak değildir.

Din-Bilim tartışmalarında bu tanımların göz önünde bulundurulması önemledir. Zira daha çok Batı Medeniyetinde ortaya çıkan; daha sonra bu medeniyetin emperyalist amaçlarla dünyaya yayılması ile diğer kültürleri ve medeniyetleri de etkileyen din-bilim tartışmalarının sağlıklı olarak

anlaşılması buna bağlıdır. Zira Batı Medeniyetindeki din tanımı ile bizim yukarıda yaptığımız tanımın aynı olmadığı açıktır[322].

Çağdaş Müslüman düşünür Nakip el-Attas (d.1931) bilgiyi mutlaklaştırarak tek otorite olarak kabul eden Batı medeniyetinin çarpık "din anlayışına" ve sekülerleşme ile meydana getirdiği tahribata işaret ederek; sekülerizmin insanların İslâmî kimliğini ve toplumsal bütünlüğünü yitirmesine yol açtığını belirtir. Bu metodolojinin ürünü olan ve mutlak bilgi olarak sunulan bilginin de, huzurdan çok bunalım getirdiğini ifade eder[323].

8.2.2-Din-Bilim İlişkisinde Kırılma

XIX. yüzyılda ortaya çıkan pozitivist bilim anlayışı ile din-bilim arasındaki ilişki, din aleyhinde bozulmaya başladı. Bilim adına, din ve dine ait her şey hurafe olarak damgalanarak reddedildi. Pozitivist anlayışın bir sonucu olarak "akıl (rasyonalite), bilimselliğin en temel özelliği olarak algılandı. Bunun dışındaki bilgi edinme faaliyetleri sadece yorum veya akıl dışı söylemler" olarak değerlendirildi[324].

8.2.3-Anadolu'da Pozitivist Rüzgârlar

Ülkemizde bilimin pozitivist yorumunun tarihi Tanzimat döneminin başlangıcına (1839) kadar gider. Tanzimat Fermanı'nın getirdiği sonuçlardan biri de, mektep-medrese ayrımının ortaya çıkması ve devletin ağırlığını mektepten yana koymasıdır. Şerif Mardin'in çok veciz bir şekilde tanımladığı gibi, 1860'lı yıllardan itibaren iyice kendini hissettiren bu ikilik, mektebin medrese karşısında güçlenmesiyle devam etmiştir.

Modern bilimlerin ve teknolojinin öğretildiği mektepler çağdaş ruhu yakaladıklarını, ülkenin tüm problemlerini müspet bilimle çözeceklerine inanarak istikbale bakarken; medrese, çözümü bir türlü yenileyemediği ve "yaşanan güne" taşıyamadığı özlem dolu bir mazide aramıştır[325].

Bu tartışmalara baktığımızda farklı kesimleri görüyoruz. Devletin kurtuluşunu İslâm ahlâkı ile Batı kültür ve medeniyetinin birleştirilip, bütünleştirilmesinde gören Hüseyin Hilmî, Said Halim Paşa vb. münevverler bir tarafta bulunuyordu.

Ziya Gökalp'ın (1875-1924) etrafında kümelenen ve çareyi "İslâm ahlâkı ile Türk törelerini uzlaştırma, Avrupa'nın ilim ve tekniğini alarak kalkınmada bulanlar" diğer tarafta yer alıyordu.

Ancak bu ikinci gruptan Baha Tevfik (1884-1914), Ahmet Nebil, Süleyman Sırrı, Abdullah Cevdet (1869-1931) ve Tevfik Fikret (1870-1915) gibi "materyalist" [pozitivist] düşünürler, memleketin kurtuluşunda "Din"e ihtiyaç olmadığı düşüncesini savunuyorlardı[326].

Bunlara göre yapılması gereken Batıyı bir bütün olarak kabul etmekti. Dr. Abdullah Cevdet ve arkadaşlarına göre, "İmparatorluğun çöküntüden kurtarılması için yapılması gereken Avrupalı olmaktı"[327].

Ali Süavi, Namık Kemal ve Şinasi'nin "İslâmî inançlarından hiçbir şey kaybetmeden fikirlerini temellendirme" çalışmalarına Müslüman Doğudan Cemalettin Afganî (1838-1897) de katıldı. Afganî'yi Muhammed Abduh (1845-1905), Abdulaziz Çaviş (1876-1929) ve Musa Carullah (1875- 1949) gibi âlimler takip etti[328].

Mektep-medrese arasındaki gerginlik ve sürtüşme, Osmanlı'nın son dönemlerinde mektepliler lehinde gelişirken, Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte yeni bir safhaya girdi. Cumhuriyeti kuran mektepli kadrolar, kendi içlerinde bulunan ve gerek memleketin kurtarılmasında, gerekse cumhuriyetin kuruluşunda güç birliği ettikleri ve beraber çalıştıkları medreselileri tasfiye ettiler.

Popper, dinî doğmalardan kurtulmak için yola çıkanların, bilimi din haline getirdiklerine dikkat çeker. Ona göre bu yeni dinin peygamberi de F. Bacon'ın ta kendisidir. O şöyle der:
"Bacon Tanrı'nın adını tabiat ile değiştirdi. Tanrı bilim olan Teoloji, Tabiat bilimi olarak değiştirildi. Tanrının kanunları, Tabiat kanunları; Tanrının kudreti ise Tabiatın kuvvetleri olarak değiştirildi.

Yeni dönemin ilerleme ve uygarlık yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, pozitif bilimdir. M. Kemal'in 22 Eylül 1924 gibi erken bir tarihte Samsun İstiklâl Ticaret Mektebinde öğretmenlere yaptığı konuşmada dile getirdiği hususlar yeni dönemin şifrelerini ortaya koymaktadır:

"*Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakikî mürşit ilimdir, fendir. İlim ve fennin haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalâlettir. Yalnız; ilmin ve fennin yaşadığımız her dakikadaki safhalarının tekâmülünü idrak etmek ve terakkiyatını zamanla takip eylemek şarttır*"[329].

Bu sözler 1935 yılında özel bir misyonla kurulan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin ön cephesine yeni dönemin bir simgesi olarak "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" olarak kazınmıştır.

Pozitivizmi ve tabiat bilimlerini putlaştıran ve âdeta yeni bir din haline getiren bu anlayışın "felsefî" eleştirisini yapanların başında bilim felsefecisi Karl Popper (1902-1994) gelir. 1923'te yayınlanan bir yazısında modern bilimin kurucu babalarından sayılan Francis Bacon (1561-1626) tarafından başlatılan bilimsel hareket temelde" dinî veya yarı dinî bir nitelikteydi".

Popper, dinî doğmalardan kurtulmak için yola çıkanların, bilimi din haline getirdiklerine dikkat çekiyor ve ciddî olarak eleştiriyordu. Ona göre bu yeni dinin peygamberi de F. Bacon'ın ta kendisidir:

[Bacon] "*Allah"ın adını "Tabiat" ile değiştirdi. Bunun dışında hemen hemen herşeyi olduğu gibi bıraktı. Allah bilim olan Teoloji, Tabiat bilimi olarak değiştirildi. Allah'ın kanunları, Tabiat kanunları; Allah'ın kudreti ise Tabiatın kuvvetleri olarak değiştirildi. Daha sonraki bir tarihte ise, Allah tasarımı ve Allah'ın yargısı tabii ayıklama ile değiştirildi. Kısaca, mutlak kudret sahibi ve her şeyi bilen Allah anlayışı, mutlak güç sahibi tabiat ve sanal olarak mutlak güç sahibi olan tabiat bilimi ile değiştirildi. ...*

Bacon yeni tabiat bilimi dinin en büyük ilham edicisi olarak bir peygamberdi fakat bir bilim insanı değildi[330].

Bilim adı altında bir yaratıcıyı inkâr fikrini yaymaya çalışan bu çıkışa karşı, İslâm âleminden Nursi, onlara Tabiat Risalesi'ni yazarak cevap vermiştir. Bu eserin başında o şöyle der:

"Şu Notada, tabiiyyunun münkir kısmının gittikleri yolun içyüzü ne kadar akıldan uzak ve ne kadar çirkin ve ne derece hurafe olduğu, lâakal doksan muhali tazammun eden Dokuz Muhal ile beyan edilmiş. Sair risalelerde o muhaller kısmen izah edildiğinden; burada gayet muhtasar olmak haysiyetiyle, bâzı

basamaklar tayyedilmiştir. Onun için, birden bire, "Bu kadar zâhir ve âşikâre bir hurafeyi nasıl bu meşhur âkıl filozoflar kabul etmişler, o yolda gidiyorlar?" hatıra geliyor.

Evet, onlar mesleklerinin içyüzünü görememişler. Hem, hakikat-i meslekleri ve mesleklerinin lâzımı ve muktezası odur ki, yazılmış herbir muhalin ucunda beyan edilen o çirkin ve müstekreh ve gayr-ı mâkul[HAŞİYE 2] *hülâsa-i mezhepleri ve mesleklerinin lâzımı ve zarurî muktezası olduğunu gayet bedihî ve kat'î burhanlarla, şüphesi olanlara tafsilen beyan ve ispat etmeye hazırım.*

Yukarıdaki "Gayr-ı makul" nifadesini O bir haşiye ile şu şekilde açıklar:
HAŞİYE 2 Bu risalenin sebeb-i telifi, gayet mütecavizâne ve gayet çirkin bir tarzla, hakaik-i imaniyeyi tezyif edip, bozulmuş aklı yetişmediği şeye hurafe deyip, dinsizliği tabiata bağlayarak, Kur'ân'a hücum edilmesidir. O hücum ise şiddetli bir hiddeti kalbe verdi ki, şiddetli ve galiz tokatları o mülhidlere ve haktan yüz çeviren bâtıl mezheplilere yedirdi. Yoksa, Risale-i Nur'un mesleği, nezihâne ve nazikâne ve kavl-i leyyindir.

"Peygamberleri onlara dedi ki, "Gökleri ve yeri yaratan Allah hakkında bir şüphe olur mu? (İbrahim Suresi, 10. Ayet).

Nursi bu ayetin tefsirini yaptığı Tabiat Risalesi'nin Mukaddemesinde şöyle der:

Ey insan! Bil ki, insanların ağzından çıkan ve dinsizliği işmam eden dehşetli kelimeler var; ehl-i iman bilmeyerek istimal ediyorlar. Mühimlerinden üç tanesini beyan edeceğiz.

Birincisi: *Evcedethu'l-esbab, yani, "Esbab bu şeyi icad ediyor."*

İkincisi: *Teşekkele binefsihî, yani, "Kendi kendine teşekkül ediyor, oluyor, bitiyor."*

Üçüncüsü: *İktezathu't-tabiat, yani, "Tabiîdir, tabiat iktiza edip icad ediyor."*

Evet, madem mevcudat var ve inkâr edilmez. Hem, her mevcut san'atlı ve hikmetli vücuda geliyor. Hem madem kadîm değil, yeniden oluyor. Herhalde, ey mülhid, bu mevcudu, meselâ bu hayvanı, ya diyeceksin ki, esbab-ı âlem onu icad ediyor, yani esbabın içtimaında o mevcut vücut buluyor; veyahut o kendi kendine teşekkül ediyor; veyahut, tabiat muktezası olarak, tabiatın tesiriyle vücuda geliyor; veyahut bir Kadîr-i Zülcelâlin kudretiyle icad edilir.

Madem aklen bu dört yoldan başka yol yoktur. Evvelki üç yol muhal, battal, mümteni, gayr-ı kabil oldukları kat'î ispat edilse, bizzarure ve bilbedâhe, dördüncü yol olan tarik-i vahdâniyet şeksiz, şüphesiz sabit olur.

Birincisi

Bir eczahanede, gayet muhtelif maddelerle dolu, yüzer kavanoz şişeler bulunuyor. O edviyelerden, zîhayat bir macun istenildi. Hem hayattar, harika bir tiryak, onlardan yapılmak icap etti. Geldik, o eczahanede, o zîhayat macunun ve hayattar tiryakın çoklukla efradını gördük. O macunlardan herbirisini tetkik ettik.

Görüyoruz ki, o kavanoz şişelerden herbirisinden, bir mizan-ı mahsusla, bir iki dirhem bundan, üç dört dirhem ötekinden, altı yedi dirhem başkasından, ve hâkezâ, muhtelif miktarlarda eczalar alınmış. Eğer birinden, bir dirhem ya noksan veya fazla alınsa, o macun zîhayat olamaz, hâsiyetini gösteremez. Hem o hayattar tiryakı da tetkik ettik. Herbir kavanozdan bir mizan-ı mahsusla bir madde alınmış ki, zerre miktarı noksan veya ziyade olsa, tiryak hassasını kaybeder. O kavanozlar elliden ziyade iken, herbirisinden ayrı bir mizanla alınmış gibi, ayrı ayrı miktarda eczaları alınmış.

Acaba hiçbir cihette imkân ve ihtimal var mı ki, o şişelerden alınan muhtelif miktarlar, şişelerin garip bir tesadüf veya fırtınalı bir havanın çarpmasıyla devrilmesinden, herbirisinden alınan miktar kadar, yalnız o miktar aksın, beraber gitsinler ve toplanıp o macunu teşkil etsinler? Acaba bundan daha hurafe, muhal, bâtıl birşey var mı? Eşek muzaaf bir eşekliğe girse, sonra insan olsa, "Bu fikri kabul etmem" diye kaçacaktır.

İşte bu misal gibi, herbir zîhayat, elbette zîhayat bir macundur. Ve herbir nebat, hayattar bir tiryak gibidir ki, çok müteaddit eczalardan, çok muhtelif maddelerden, gayet hassas bir ölçüyle alınan maddelerden terkip edilmiştir. Eğer esbaba, anâsıra isnad edilse ve "Esbab icad etti" denilse, aynen eczahanedeki macunun, şişelerin devrilmesinden vücut bulması gibi, yüz derece akıldan uzak, muhal ve bâtıldır.

Elhasıl, şu eczahane-i kübrâ-yı âlemde, Hakîm-i Ezelînin mizan-ı kazâ ve kaderiyle alınan mevâdd-ı hayatiye, hadsiz bir hikmet ve nihayetsiz bir ilim ve herşeye şâmil bir irade ile vücut bulabilir. "Kör, sağır, hudutsuz, sel gibi akan küllî anasır ve tabâyi ve esbabın işidir" diyen bedbaht, "O tiryak-ı acip, kendi kendine, şişelerin devrilmesinden çıkıp olmuştur" diyen divane bir hezeyancı,

sarhoş bulunan bir ahmaktan daha ziyade ahmaktır. Evet, o küfür ahmakane, sarhoşâne, divanece bir hezeyandır"[331].

8.2.3.1-Yirminci Yüzyılın Başında Anadolu'da Din- Bilim Tartışmaları

Nursi 1911 yılında telif ettiği *Muhâkemât* adlı eserinde din-bilim arasındaki çatışmaların bir sonucu olarak, İslam güneşinin tutulduğunu; Müslümanların geri kalarak "dünya rahatından" olduklarını; ecnebilerin [Batılıların] ise İslam'dan uzak durarak "âhiret saadetinden" mahrum kaldıklarını belirtir. Bu duraklama ve gerilemenin ana sebebi ise, "yanlış anlama (su-i tefehhüm)" sonucu din-bilim arasında çatışma olduğu zannıdır.

Din-bilim tartışmaları ile ilgili gelişmeler üzerine Nursi'nin sorduğu soru çok dikkat çekicidir. O şöyle der:

"*Köle efendisine, hizmetkâr reisine ve veled pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? İslâmiyet fününun* [ilimlerin] *seyyidi, mürşidi ve ulûm-u hakikiyenin reis ve pederidir*"[332].

> **"*Köle efendisine, hizmetkâr reisine ve veled pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? İslâmiyet fününun*** [ilimlerin] ***seyyidi, mürşidi ve ulûm-u hakikiyenin*** (hakiki ilimlerin) ***reis ve pederidir".***
>
> *Bediüzzaman*

Ona göre, bu yanlış anlama ve geçersiz vehim şimdiye kadar (1910/1911) hükmünü icra etmiş; topluma ye'si ve ümitsizlik aşılayıp Müslüman toplumlara medeniyet ve modern eğitimin kapısını kapatmıştır. Din-Bilim tartışmalarının görünürdeki bir sebebini, din ulemasının; "Bazı zevahir-i diniyeyi fününun bazı mesailine muarız tahayyül ederek ürkmesidir"[333].

O, din âlimlerinin, dinin bazı meseleleri ile fennin bazı meselelerini birbirine zıt zannetmelerinin yanlışlığına dikkat çektikten sonra şu açıklamayı yapar:

"İslamiyet'in mağz ve lübbünü terk ederek kışrına ve zahirine vakf-ı nazar ettik ve aldandık. Sü-i fehm ve sûi edep ile İslamiyet'in hakkını ve müstehak olduğu hürmeti ifa edemedik, ta ki o bizden nefret ederek evham ve hayalatın bulutlarıyla sarılıp tesettür eyledi…"

"Hem de hakkı var zira biz israiliyyatı usulüne ve hikayatı akaidine ve mecazatı hakikatına karıştırarak kıymetini takdir edemedik. O da ceza olarak bizi dünyada tedip için zillet ve sefalat içinde bıraktı. Bizi kurtaracak onun merhametidir"[334].

Demek bazı âlimler, İslâmiyetin özünü anlayamadılar. Sadece şekilde kalıp, hakikatine ve manasına nüfuz edememekle aldandılar. Bu yanlış anlamadan dolayı İslamiyetin müstahak olduğu hürmeti yerine getiremediler. İslâmiyet de bu yanlış anlamalardan nefret ederek evham ve hayal bulutlarıyla gizlendi.

Bu gizlenmenin haklı sebebi ise, âlimlerin İsrail oğullarından kalma, asılsız ve uydurma bilgiler ve hikâyeleri; İslâmiyetin esaslarına ve hakikatlerine; mecazları, yani kendi manası dışında kullanılan kelimeleri hakikatlarıyla karıştırdılar, böylece İslamiyetin kıymetini takdir edemediler. O da ceza olarak dünyada terbiye etmek için Müslümanları zillet ve sefalet içinde bıraktı. Onları kurtaracak yine onun merhametidir. Yani, onun kopmaz ipine, hakikatlerine sımsıkı sarılarak, doğru İslamiyeti ve İslamiyete layık doğruluğu fiilen yaşamaktır. O zaman, darılıp gizlenen İslamiyet neşv-ü nema bulacak ve böylece beşerde sulh-u umumi ve terakki hüküm ferma olacaktır. Bilim-din tartışmalarına gerek kalmayacaktır.

Fen ve felsefenin ayet ve hadislerdeki bazı teşbih ve benzetmeleri yanlış manalandırmadan kaynaklanan İslamiyete karşı çıkışlara Nursi eserlerinde geniş yer vermiştir. Bunlardan en çok tenkide ve hücuma sebep olanlardan bir tanesi, dünyanın öküz ve balık üzerinde durduğu meselesidir.

O, bu öküz balık meselesiyle ilgili bir soruya şöyle cevap verir:

"Bu defaki sualinizde diyorsunuz ki: "Hocalar diyorlar: Arz öküz ve balık üstünde duruyor. Hâlbuki arz, muallâkta bir yıldız gibi gezdiğini coğrafya görüyor. Ne öküz var, ne de balık!"

"El ardu ale's-sevr vel hût " (Arz öküz ve balık üzerindedir)

Bir rivayette, bir defa ale's-sevr demiş, diğer defada ale'l-hût demiştir. Muhaddislerin bir kısmı, İsrailiyattan alınma ve eskiden beri nakledilen hurafevâri hikâyelere bu hadisi tatbik etmişler. Hususan Benî İsrail âlimlerinin Müslüman olanlarından bir kısmı, kütüb-ü sabıkada sevr ve hût hakkında

gördükleri hikâyeleri hadise tatbik edip, hadisin mânâsını acip bir tarza çevirmişler.

Şimdilik bu sualinize dair gayet mücmel Üç Esas ve Üç Vecih söylenecek.

Birinci Esas: *Benî İsrail ulemasının bir kısmı Müslüman olduktan sonra, eski malûmatları dahi onlarla beraber Müslüman olmuş, İslâmiyete mal olmuş. Hâlbuki o eski malûmatlarda yanlışlar var. O yanlışlar elbette onlara aittir, İslâmiyete ait değildir.*

İkinci Esas*: Teşbih ve temsiller, havastan avâma geçtikçe, yani, ilmin elinden cehlin eline düştükçe, mürur-u zamanla hakikat telâkki edilir. Meselâ, küçüklüğümde kamer tutuldu. Ben valideme dedim:*

"Neden ay böyle oldu?"

Dedi: "Yılan yutmuş."

Dedim: "Daha görünüyor."

Dedi: "Yukarıda yılanlar cam gibi olup içlerinde bulunan şeyi gösterirler."

Bu çocukluk hatırasını çok zaman tahattur ediyordum. Ve derdim ki: "Bu kadar hakikatsiz bir hurafe, validem gibi ciddî zatların lisanında nasıl geziyor?" diye düşünürdüm. Tâ, felekiyat fennini mütalâa ettiğim vakit gördüm ki, validem gibi öyle diyenler bir teşbihi hakikat telâkki etmişler. Çünkü, derecât-ı şemsiyenin medârı olan "mıntıkatü'l-burûc" tabir ettikleri daire-i azîme, menâzil-i kameriyenin medârı bulunan mâil-i kamer dairesi birbiri üstüne geçmekle, o iki daire, herbiri iki kavis şeklini vermiş. O iki kavise felekiyun uleması, lâtif bir teşbihle, büyük iki yılan namı olan "tinnîneyn" namını vermişler. İşte, o iki dairenin tekatu' noktasına, "baş" mânâsına "re's," diğerine "kuyruk" mânâsına "zeneb" demişler. Kamer re'se ve şems zenebe geldiği vakit, felekiyun ıstılahınca "haylûlet-i arz" vuku bulur. Yani, küre-i arz, tam ikisinin ortasına düşer. O vakit kamer hasf olur. Sabık teşbihle, "Kamer tinnînin ağzına girdi" denilir. İşte bu ulvî ve ilmî teşbih, avâmın lisanına girdikçe, mürur-u zamanla, kameri yutacak koca bir yılan şeklini almış.

İşte, Sevr ve Hût namıyla iki büyük melek, bir teşbih-i lâtif-i kudsî ile ve mânidar bir işaretle, Sevr ve Hût namıyla tesmiye edilmişler. Kudsî, ulvî lisan-ı Nübüvvetten umumun lisanına girdikçe, o teşbih hakikate inkılâp etmiş, adeta gayet büyük bir öküz ve dehşetli bir balık suretini almışlar.

Üçüncü Esas*: Nasıl ki Kur'ân'ın müteşabihâtı var; gayet derin meseleleri temsilâtla ve teşbihatla avâma ders veriyor. Öyle de, hadisin müteşabihâtı var;*

gayet derin hakikatleri me'nûs teşbihatla ifade eder. Meselâ, bir iki risalede beyan ettiğimiz gibi, bir vakit huzur-u Nebevîde gayet derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Yetmiş senedir yuvarlanıp bu dakikada Cehennemin dibine düşen bir taşın gürültüsüdür." Birkaç dakika sonra birisi geldi, dedi: "Yetmiş yaşındaki meşhur münafık öldü." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın gayet beliğ temsilinin hakikatini ilân etti.

Senin sualin cevabına şimdilik Üç Vecih söylenecek.

***Birincisi:** Hamele-i Arş ve Semâvat denilen melâikenin birinin ismi "Nesir" ve diğerinin ismi "Sevr"[1] olarak dört melâikeyi Cenâb-ı Hak Arş ve semâvâta, saltanat-ı rububiyetine nezaret etmek için tayin ettiği gibi, semâvâtın bir küçük kardeşi ve seyyarelerin bir arkadaşı olan küre-i arza dahi iki melek, nâzır ve hamele olarak tayin etmiştir. O meleklerin birinin ismi "Sevr" ve diğerinin ismi "Hût"tur. Ve o namı vermesinin sırrı şudur ki:*

Arz iki kısımdır: biri su, biri toprak. Su kısmını şenlendiren balıktır. Toprak kısmını şenlendiren, insanların medar-ı hayatı olan ziraat, öküz iledir ve öküzün omuzundadır. Küre-i arza müekkel iki melek, hem kumandan, hem nâzır olduklarından, elbette balık taifesine ve öküz nev'ine bir cihet-i münasebetleri bulunmak lâzımdır. Belki, ve'l-ilmü indallah, o iki meleğin âlem-i melekût ve âlem-i misalde sevr ve hût suretinde temessülleri var.[HAŞİYE] *İşte bu münasebete ve o nezarete işareten ve küre-i arzın o iki mühim nevi mahlûkatına imâen, lisan-ı mu'cizü'l-beyân-ı Nebevî, el-ardu ale's-sevri ve'l-hût demiş, gayet derin ve geniş, bir sayfa kadar meseleleri hâvi olan bir hakikati gayet güzel ve kısa birtek cümleyle ifade etmiş.*

***İkinci Vecih:** Meselâ, nasıl ki denilse, "Bu devlet ve saltanat hangi şey üzerinde duruyor?" Cevabında "Ale's-seyfi ve'l-kalem" denilir. Yani, "Asker kılıcının şecaatine, kuvvetine ve memur kaleminin dirayetine ve adaletine istinad eder." Öyle de, küre-i arz madem zîhayatın meskenidir ve zîhayatın kumandanları da insandır ve insanın ehl-i sevâhil kısmının kısm-ı âzamının medar-ı taayyüşleri balıktır ve ehl-i sevâhil olmayan kısmının medar-ı taayyüşleri, ziraatle, öküzün omuzundadır ve mühim bir medar-ı ticareti de balıktır. Elbette, devlet seyf ve kalem üstünde durduğu gibi, küre-i arz da öküz ve balık üstünde duruyor, denilir. Zira, ne vakit öküz çalışmazsa ve balık milyon yumurtayı birden doğurmazsa, o vakit insan yaşayamaz, hayat sukut eder, Hâlık-ı Hakîm de arzı harap eder.*

İşte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, gayet mucizâne ve gayet ulvî ve gayet hikmetli bir cevapla, el-ardu ale's-sevri ve'l-hût demiş. Nev-i insanînin hayatı, ne kadar cins-i hayvânînin hayatıyla alâkadar olduğuna dair geniş bir hakikati iki kelimeyle ders vermiş[335].

8.2.3.2-Cumhuriyetin İlk Devresinde Din ve Bilim

Laik Cumhuriyet rejimi tercihini pozitivist ve materyalist bilim anlayışı yönünde yapmış; İslam ve dine ait 300her şey300 “çağdışı” ve “hurafe” olarak telakki edilmiştir. Dinî kurumlar kaldırılmış, medrese ve tekkeler kapatılmış, alfabe değiştirilmiş; böylece dinin öğrenilmesi ve anlaşılmasını sağlayacak tüm yollar fiilî olarak kapatılmıştır.

Bu dönemde tamamen materyalizme dayalı kitapları okumakla inanç boşluğuna düşen gençlerden bir kısmı ile ilgili bir hatırasını Nursi şöyle dile getirir:

Laik Cumhuriyet rejimi tercihini pozitivist ve materyalist bilim anlayışı yönünde yapmış; İslam ve dine ait herşey “çağdışı” ve “hurafe” olarak telakki edilmiştir. Dinî kurumlar kaldırılmış, medrese ve tekkeler kapatılmış, alfabe değiştirilmiş; böylece dinin öğrenilmesi ve anlaşılmasını sağlayacak tüm yollar fiilî olarak kapatılmıştır.

“*Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlıkımızı tanıttır; muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar" dediler.*

Ben dedim:

Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip Hâlıkı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz. Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczahane ki, her kavanozunda harika ve hassas mizanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var; şüphesiz gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir.

Öyle de, küre-i arz eczahanesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebatat ve hayvanat kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle bu çarşıdaki eczahaneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde, okuduğunuz fenn-i tıb mikyasıyla, küre-i arz eczahane-i kübrasının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâli, hatta kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

Hem, meselâ, nasıl bir harika fabrika ki, binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor; şeksiz, bir fabrikatörü ve maharetli bir makinisti tanıttırır. Öyle de, küre-i arz denilen yüz binler başlı, her başında yüz binler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i Rabbâniye ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse, o derecede, okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla, küre-i arzın Ustasını ve Sahibini bildirir ve tanıttırır.

Hem meselâ, nasıl ki, gayet mükemmel bin bir çeşit erzak etrafından celb edip içinde muntazaman istif ve ihzar edilmiş depo ve iaşe ambarı ve dükkân şeksiz, bir fevkalâde iaşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir…

İşte bu fenlere kıyasen, yüzer fünûndan her bir fen, geniş mikyasıyla ve hususi aynasıyla ve dürbünlü gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelâlini esmâsıyla bildirir, sıfâtını, kemâlâtını tanıttırır.

İşte bu muhteşem ve parlak bir burhan-ı vahdaniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyan çok tekrarla, en ziyade;

Ra’d suresi 16 “Göklerin ve yerin Rabbi”; En’am suresi 1, “Gökleri ve yeri yarattı” *âyetleriyle Hàlıkımızı bize tanıttırıyor, diye o mektepli gençlere dedim. Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek "Hadsiz şükür olsun Rabbimize ki, tam kudsî ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun" dediler*[336].

Demek ki, İslamiyet ile fen bilimleri adeta iç içe ve birbirinden ayrılmaz beden ve ruh gibi bir bütündür.

8.2.4-Kur’an, Müslümanları Düşünmeye, İbret Almaya ve Akıl Yürütmeye Teşvik Etmektedir

Müslümanları ilme teşvik eden diğer bir unsur ise, bazı Kur'an ayetlerinin “*başlarında ve âhirlerinde beşerî aklına havale eden*” açık ve net ifadeler, daha doğrusu emirlerdir:

"*Aklına bak"; "Fikrine, kalbine müracaat et, meşveret et, onunla görüş ki, bu hakikati bilesin*" diyor.

"*Neden bakmıyorsunuz? İbret almıyorsunuz? Bakınız ki, hakikati bilesiniz*." "*Biliniz*" ve "*Bil*" hakikatine dikkat et.

"*Acaba neden beşer bilemiyorlar, cehl-i mürekkebe düşüyorlar? Neden taakkul etmiyorlar, divaneliğe düşerler? Neden bakmıyorlar, hakkı görmeye kör olmuşlar? Neden insan sergüzeşt-i hayatında,*

hâdisat-ı âlemden tahattur ve tefekkür etmiyor ki, istikamet yolunu bulsun.

Neden tefekkür ve tedebbür ve aklen muhakeme etmiyorlar, dalalete düşüyorlar. Ey insanlar ibret alınız! Geçmiş kurûnlardan ibret alıp gelecek manevî belalardan kurtulmağa çalışınız!" manasında gelen âyetlerin bu cümlelerine kıyasen çok âyetlerde beşerî aklına, fikriyle meşverete havale ediyor[337].

Nursi'ye göre bilginin kaynağı kâinatın yapısındaki düzen ve intizamdır. Bu nedenle kâinatı bir kitaba benzetir ve bu metaforu sıklıkla kullanır. Ona göre kâinat büyük bir kitap olup "akl-ı beşer, hakikî fenn-i hikmet kütüphanesini ondan aldı ve ona göre yazdı"[338].

1914-16 yıllarında yazdığı tefsirinde Kur'an'da Peygamberler'in mu'cizelerinin zikredilmesinde bile, bunların benzerlerinin yapılması ve ortaya konması için insanları ve özellikle bilim adamlarına teşvik vardır. Buradaki teşvikin mahiyetini araştıran sosyologlar bunun farklı kategorilerini ortaya koymuşlardır [339]. Bu mu'cizeler insanların ulaşabileceği nihai hedefleri gösterdiğinden bilim adamlarına büyük bir teşvik ve motivasyon sağlamaktadır[340].

Hz. Âdem'in en büyük mu'cizesi "tâlîm-i esmâ", eşyanın isimlerinin öğretilmesidir. Hz. Âdem için bir mu'cize olan bu nitelik, onun evlatlarına "istidat" ve "imkân" olarak verilmiştir.

"İşte, Kur'ân-ı Hakîm, enbiyaları, insanın cemaatlerine terakkiyât-ı mâneviye cihetinde birer pişdar ve imam gönderdiği gibi, yine insanların terakkiyât-ı maddiye suretinde dahi, o enbiyanın herbirisinin eline bazı harikalar verip yine o insanlara birer ustabaşı ve üstad etmiştir; onlara mutlak olarak ittibâa emrediyor.

İşte, enbiyaların mânevî kemâlâtını bahsetmekle insanları onlardan istifadeye teşvik ettiği gibi, mucizatlarından bahis dahi, onların nazirelerine yetişmeye ve taklitlerini yapmaya bir teşviki işmam ediyor. Hattâ denilebilir ki, mânevî kemâlât gibi, maddî kemâlâtı ve harikaları dahi, en evvel mu'cize eli nev-i beşere hediye etmiştir. İşte, Hazret-i Nuh'un (aleyhisselâm) *bir mu'cizesi olan sefine ve Hazret-i Yusuf'un* (aleyhisselâm) *bir mu'cizesi olan saati, en evvel beşere hediye eden, dest-i mu'cizedir. Bu hakikate lâtif bir işarettir ki,*

san'atkârların ekseri, herbir san'atta birer peygamberi pîr ittihaz ediyor. Meselâ gemiciler Hazret-i Nuh'u (aleyhisselâm), *saatçiler Hazret-i Yusuf'u* (aleyhisselâm), *terziler Hazret-i İdris'i* (aleyhisselâm)”[341].

Peygamber mu’cizeleri ile insanlığı ilme ve çalışmaya teşvik eden bir dinin ilimle çatıştığı düşünülebilir mi? İslâm dininin bilimle çatıştığı iddiası, dinsizliği yaymak için uydurulmuş bir progandadır.

İlimlerin Efendisi, Mürşidi; Hakiki İlimlerin Reis ve Pederidir olan İslâmiyet, insanlığı ilmin nihayi hudutlarını hedef gösterip ilmi çalışmaları ayet ve hadislerde teşvik edip dururken, ilmi ve fenne karşı olduğu söylenebilir mi?

“*Meselâ, Hazret-i Süleyman Aleyhisselâmın bir mu’cizesi olarak teshir-i havayı beyan eden Sebe Suresi 12. âyeti, “Hazret-i Süleyman, bir günde havada tayeran ile iki aylık bir mesafeyi kat etmiştir” der. İşte, bunda işaret ediyor ki: Beşere yol açıktır ki, havada böyle bir mesafeyi kat etsin. Öyleyse, ey beşer! Madem sana yol açıktır; bu mertebeye yetiş ve yanaş.*

Cenâb-ı Hak, şu âyetin lisanıyla mânen diyor: “Ey insan! Bir abdim hevâ-i nefsini terk ettiği için havaya bindirdim. Siz de nefsin tembelliğini bırakıp bazı kavânîn-i âdetimden güzelce istifade etseniz, siz de binebilirsiniz.[342]”

8.2.5-Her Fen Allah’ın Bir İsmine Dayanmaktadır

Yine bu dönemde yazılan bir eserinde her ilmi Allah’ın bir ismine dayandırarak, İslam’ın ilmin 303 seyyidi ve efendisi olduğunu farklı bir şeklide ortaya koyar. Platon’un idealar anlayışının Neo-Platoncu yorumlarını çağrıştıran bir üslupla Nursi; “*Her bir kemâlin, her bir ilmin, her bir terakkiyâtın, her bir fennin bir hakikat-i âliyesi var ki, o hakikat, bir ism-i İlâhîye dayanıyor. Pek çok perdeleri ve mütenevvi tecelliyâtı ve muhtelif daireleri bulunan o isme dayanmakla, o fen, o kemâlât, o san’at kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa, yarım yamalak bir surette, nâkıs bir gölgedir.*”[343] Der.

> ***“Şu terakkiyat-ı hazıra tamamıyla dinlerden alınan işaretlerden, vecizelerden hâsıl olan ilhamlar üzerine vücuda gelmişlerdir”.***
> Bediüzzaman

Hz. Âdem’in en büyük mu’cizesi “tâlîm-i esmâ”, eşyanın isimlerinin öğretilmesidir. Hz. Âdem için bir mu’cize olan bu nitelik, onun evlatlarına “istidat” ve “imkân” olarak verilmiştir. İnsan, Allah’ın belli bir düzen ve

takdirle yarattığı kâinatı anlayabilecek melekelere (akıl dâhil) sahiptir. Başka bir ifade ile Allah'ın en güzel şekilde yarattığı; sonsuz ve sınırsız meleke ve kuvvelerle donattığı insan bu "meleke ve kuvveleri" ile kâinat kitabını ve yaratıcısını bulabilir ve anlayabilir[344].

Nursi, Osmanlı toplumunun 2. Meşrutiyet sonrası büyük bir travma yaşadığı, modern bilimin yeni bir din olarak benimsendiği bir süreçte açık ve net olarak; "*Şu terakkiyat-ı hazıra tamamıyla dinlerden alınan işaretlerden, vecizelerden hasıl olan ilhamlar üzerine vücuda gelmişlerdir*" diyerek, pozitivizmin temel tezlerini eleştiriyor, diğer yandan da din-bilim ilişkisini Kur'an temelli ortaya koymaya çalışıyordu[345].

Burada iki varsayım var:

Birincisi, "*Kuru yaş, her şey Kur'ân'da mevcuttur*"[346] ayetinden hareketle insanlık tarihindeki bilimsel başarıların ve teknolojik gelişimlerin de Kur'ân'da olması gerektiğiyle ilgili teolojik bir var sayımdır.

İkincisi, aynı mantıktan hareketle Kur'ân'da zikredilen Peygamber mu'cizelerinin bizler için farklı anlamlarının olabileceğidir. Ona göre insanlığa umumi bir hitap olan Kur'ân insanlık tarihindeki bu önemli gelişmeleri "ihmal etmez".

Bu varsayımdan sonra Nursi'nin geliştirdiği yorumu din-bilim arasında nasıl bir uyum olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Peygamber mu'cizeleriyle ilgili dikkat çektiği nokta, onun Kur'an'a nasıl bütüncül ve derin bir anlayışla muhatap olduğunu da göstermektdedir.

"Meselâ, tıp bir fendir, hem bir san'attır. Onun da nihayeti ve hakikati Hakîm-i Mutlakın Şâfî ismine dayanıp, eczahâne-i kübrâsı olan rûy-i zeminde Rahîmâne cilvelerini, edviyelerde görmekle, tıp, kemâlâtını bulur, hakikat olur"

Bediüzzaman

Nursi'ye göre "*Muhakkikin şe'ni; gavvas olmak, zamanın tesiratından tecerrüd etmek, mazinin a'makına girmek, mantığın terazisiyle tartmak, her şeyin menbaını bulmaktır*"[347].

Bu ifadeler Gazali'nin Kur'an'ı anlama bağlamında "*bir gavvas gibi okyanusa dalıp, incileri çıkarma*" ifadelerini hatırlatmaktadır[348]. Nursi, aynı anlayıştan hareketle Peygamber mu'cizelerinden farklı bir yorum çıkarır.

Birincisi, Peygamberler, insan topluluklarına "*terakkiyat-ı mâneviye cihetinde*" birer öncü ve lider olarak gönderilmişlerdir.

İkincisi ise, Peygamberlere verilen mu'cizeler insanların maddî olarak gelişmesi ve yükselmesi için birer misaldir. Onun bundan çıkardığı sonuç, Kur'an "enbiyaların mânevî Kemâlâtını bahsetmekle insanları onlardan istifadeye teşvik ettiği gibi", mu'cizelerinden bahsetmekle de onların *benzerlerini ve taklidlerini* yapmaya bir teşviki hissettiriyor.

Böylece, Kur'an'daki kıssalar birer hikâye olmaktan çıktığı gibi, mu'cizlere de farklı bir anlam veriliyor. İnsana düşen ise, Allah'ın kendi tabiatında (nefsinde) yarattığı sınırsız melekeleri öğrenme ile geliştirerek ve kullanarak; bu mu'cizlerin benzerlerini yapma arayışına girmesidir. Bu bağlamda Nursi'ye göre kâinattaki mânevî [ahlâkî] kemâlât gibi maddî kemâlâtı ve hârikaları dahi en evvel mu'cize eli nev'-i beşere hediye etmiştir". Bunun örneği ise Hz.Nuh'un (a.s.) bir mu'cizesi olan gemisi, Hz. Yusuf'un (a.s.) bir mu'cizesi olan saatidir[349].

Nursi'ye göre bütün büyük Kur'an yorumcuları ve bilginleri, Kur'an'ın her bir âyetinin, dinin amaçları doğrultusunda "irşad" ve "hidâyet" anlamında da çok çeşitli ve farklı anlamlarının olduğunda görüş birliğindedirler. Durum bu olunca "Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyân'ın en parlak âyetleri olan mu'cizât-ı Enbiyâ âyetleri";birer tarihi hikâye olamaz. Dahası bu ayetler yine Kur'an amaçları çerçevesinde birçok anlamı ifade etmektedirler. Konumuzla ilgili boyut ise, "*fen ve san'at-ı beşeriyenin nihayet hududunu*" çizmesidir[350].

Böyle yapmakla, Kur'ân yaşayan bir kitaba dönüşmekte; tarihte olduğu gibi günümüz bilim insanlarını da teşvik etmektedir. Bir yandan bilimin "en ileri gâyelerine parmak basmakta", diğer yandan "en nihayet hedeflerini tâyin etmektedir". Dahası bu yaklaşımı ile "*Beşerin arkasına dest-i teşviki vurup o gayeye sevk etmesidir*"[351].

Tarihte Kur'an'ı bu şeklide Nursi gibi anlayan ve yorumlayan Müslüman nesiller, büyük bir aşk, şevk, gayret ve adanmışlıkla ilme yönelmiş; İslam bilim geleneğini ve sonrasında da bu bilimsel mirasın zorunlu bir sonucu olarak İslam Medeniyetini inşa etmişlerdir. Tarihte bir şeyi yapmış olmak, gelecekte de yapılabileceğinin delilidir. Yeter ki

Müslümanlar Kur'an'a olan bakış açılarını değiştirmesin; onu hikmet dolu ve yaşayan bir metin olarak görsünler.

Allah'ın isimlerinin varlık âleminde "*Pek çok perdeleri ve mütenevvi' tecelliyâtı ve muhtelif daireleri bulunur"*. Bundan dolayı bir fen [bilim] o isme dayandığı takdirde "*O kemâlât, o san'at, kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa yarım yamalak bir surette nâkıs bir gölge*" olarak kalmaya mahkûmdur. Bunu da üç misalle açıklamaya çalışır:

Meselâ, hendese [mühendislik] bir fendir. Onun hakikati ve nokta-i müntehâsı Cenâb-ı Hakk'ın ism-i Adl ve Mukaddîr'ine yetişip, hendese aynasında o ismin hakîmâne cilvelerini haşmetiyle müşâhede etmektir.

Meselâ, tıp bir fendir, hem bir san'attır. Onun da nihayeti ve hakikati Hakîm-i Mutlakın Şâfî ismine dayanıp, 306 eczahane-i kübrâsı olan rûy-i zeminde Rahîmâne cilvelerini, edviyelerde görmekle, tıp, kemâlâtını bulur, hakikat olur. Meselâ, hakikat-i mevcudâttan bahseden hikmetü'l-eşya, Cenâb-ı Hakkın (Celle Celâlühü) ism-i Hakîm'inin tecelliyât-ı kübrâsını Müdebbirâne, Mürebbiyâne, eşyada, menfaatlerinde ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla, şu hikmet, hikmet olabilir. Yoksa, ya hurâfâta inkılâb eder ve mâlâyâniyât olur veya felsefe-i 306tabiiye misillü, dalâlete yol açar[352].

Nursi bu üç misalden hareketle, din-bilim ilişkisini sağlıklı bir şekilde tesis edilebileceğini göstermeye çalışır. Dahası, Kur'an'ın "*Beşeri şimdiki terakkiyâtında pek çok geri kaldığı en yüksek noktalara, en ileri hududa, en nihayet mertebelere, arkasına dest-i teşviki vurup, parmağıyla o mertebeleri göstererek "Haydi, arş ileri!*" diyerek teşvik ettiğini vurgular[353].

8.2.5-Din-Bilim Çatışması

Burada cevaplandırılması gereken diğer bir soru ise, "Doğruluğu bilimsel olarak ispat edilmiş bir konu, Kur'ân ve Hadisi Şeriflerle çatışırsa durum ne olacağı" konusudur. Nursi 1911'de bu soruya İslam usulünden hareketle açık ve net bir cevap verir:

"*Akıl ve nakil teâruz ettikleri vakitte* [çelіştiklerinde/ters düştüklerinde], *akıl asıl itibar ve nakil tevil olunur. Fakat o akıl, akıl olsa gerektir*"[354].

Burada akıldan maksat insanın akıl ve tecrübe ile ulaştığı ispatlanmış bilimsel sonuçtur. Ancak bu konuda nihaî kararı verecek aklın niteliği de önemlidir. Bu da hem dinin özünü, hem de Kant'çı anlamda *kendi sınırlarını bilen* akıldır.

Açıkgenç bu aklın vahiy tarafından "aydınlatılmış" olduğunu belirtir ki, konunun anlaşılması açısından önemlidir. Yoksa burada amacın salt akıl olmadığı, Nursi'nin bir başka ifadesinde açıkça ifade edilmektedir. Ona göre Hz. Peygamberin *bütün dediği makul olduğu için, akıl onun getirdiği mesaja uymayı emreder*[355].

İslam düşünce tarihinde Din-bilim çatışmasında akla öncelik veren diğer bir düşünür, büyük Kur'ân yorumcusu Fahreddin er-Razi'dir (1148-1209). Razî'ye göre aklî deliller (bürhanlar) nakillerin [ayet ve hadislerin] zahirleriyle çatışması durumunda ne yapılması gerektiği açık ve nettir:

"*Aklî kesin deliller bir şeyin sübutuna delalet eder, sonra da zahirleri bunun aksine işaret eden naklî delillerle karşılaşacak olursak, takınacağımız tavır şu dört şıktan başkası olamaz:*

- *Hem aklın hem de naklin gerektirdiklerini kabul etmek.*
- *Her ikisini reddetmek.*
- *Naklî delilleri doğrulamak ve aklî olanları yalanlamak.*
- *Aklın gerektirdiğini almak*"[356].

Razi'ye göre birinci şıkk kabul edildiğinde, "birbirine zıt iki şeyi aynı anda doğrulamış oluruz ki, bu imkânsızdır"; ikincisi kabul edildiğinde "iki zıt şeyin her ikisini de yalanlamak olur ki, bu da imkânsızdır"; üçüncü şık ise sonuç olarak batıldır [geçersizdir]. Böylece zorunlu olarak dördüncü ihtimal olarak Allah'ın bize bir lütfu olan "aklın gerektirdiğini almak" durumundayız[357].

Yöntemin Uygulanması

Nursi din-bilim konusunda yukarıda özetlemeye çalıştığımız görüşlerini, yazdığı eserlerinde uygulamış; günümüz insanı için aklî ve bilimsel olmadığı için tenkit edilen ve kabul edilmeyen nakli bilgiler yorumlayarak izah etmiştir.

Birinci ve en önemli misal, bazı ulemanın din adına dünyanın yuvarlaklığıyla ilgili iddialarıdır. Nursi için "muhakkikîn-i İslâm" olan âlimler için yerin yuvarlaklığı konusunda herhangi bir şüphe yoktur. Bu konuda gelenekten misaller vererek Sadeddin Taftazânî ve Seyyid Şerif-i Cürcanî gibi âlimlerin adeta bir "top gibi küreyi ellerinde tutup" her tarafına bakıp inceldiklerini belirtir. Dahası Râzî, İbrahim Hakkı ve Gazâlî'nin de aynı görüşte olduğunu belirtir. Buna rağmen, aklın ve bilimin sonuçlarını değil de, bazı dinî metinlerin "zahirî" ve "aşırı" yorumlarından hareketle" dünyanın yuvarlaklığını "dini koruma bahanesiyle inkâr ve reddetmeyi" dine karşı sadakat değil bilakis, "*büyük bir cinayet ve hıyanet*" içerisinde olmakla suçlar[358].

> **Said Nursi'nin Kur'an ve tevhid ekseninde temellendirdiği din-bilim ilişkisi birbiri ile uyumlu bir anlayışı temsil etmektedir. İslam dininin bilimle çatışmak şöyle dursun, bilimin ortaya çıkması ve gelişmesi için en büyük muharrik ve teşvik edici olduğunu savunmaktadır.**

Sonuç olarak, Nursi'nin Kur'an ve tevhid ekseninde temellendirdiği din-bilim ilişkisi birbiri ile uyumlu bir anlayışı temsil etmektedir. Dinin [İslam] bilimle çatışmak şöyle dursun, bilimin ortaya çıkması ve gelişmesi için en büyük muharrik ve teşvik edici olduğunu savunmaktadır. Ona göre din-bilim çatışması olarak görülen konular, Dinin özünden değil, dinî yorumlayanların kendi zamanlarındaki anlayışlarından kaynaklanmaktadır. İbn Sina misalinden hareketle, onun kadar dahi ve zeki olsa da, her bilim insanının "*kendi zamanın çocuğu olduğunu*" (ibn-i zaman) söyler. Bu tarihe dayalı anlayışın bilgi ve bilincimizin içerisinde yaşadığımız zaman ve çevre tarafından şekillendirildiği ve sınırlandırıldığıdır. Thomas Kuhn bilim tarihçisi ve felsefecisi olarak geliştirdiği "paradigma" kavramıyla bilimin bu boyutunu ayrıntılı olarak göstermiştir[359].

Nursi'nin görüşleri bir bütün olarak ele alındığında, burada aklı ve bilimi körü körüne yüceltmek değil; aklın sınırlarını bilen ancak vahiyle aydınlatılmış aklın gücünü de teslim eden bir anlayışla karşı karşıyayız. Onun büyük bir öz güven ve ısrarla kâinattaki düzen, nizam, hiyerarşi, güzellik ve estetik boyutu vurgulayarak; kâinatın akıl tarafından

anlaşılabilecek ve bilim adamlarınca formüle edilebilecek olan yapısına dikkat çeker. Böylece, elde edilen tüm bilimsel sonuçlar tevhid ilkesinin bütüncüllüğü çerçevesinde meydana gelmekte ve Nursi'ye göre akıl-kalp ittifakının ortaya koyduğu bu ürün ise Kur'an tarafından hikmet olarak tanımlanmaktadır.

Nursi'nin tevhid ekseninde temellendirdiği din-bilim ilişkisi İ. R. El-Farukî (1921-1986), Nakip al-Attas, Seyyid Hüseyin Nasr gibi çağdaş Müslüman düşünürlerce de benzer delilerle savunulmuş; İslam'da Batı medeniyetinde olduğu gibi bir din-bilim çatışmasının olmadığı ayrıntılı olarak vurgulanmıştır[360].

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Din ve bilim arasındaki gerilim ve çatışma ne zaman ortaya çıkmıştır?

2-Bazı ateist, Marksist ve Darwinist felsefecilerin öncülüğünü yaptığı, dine karşı çıkışın temelinde yatan esas sebep nedir?

3- "*Her Fen Allah'ın Bir İsmine Dayanmaktadır*" ifadesinin açılımı nasıldır?

4-Barbour'un dörtlü din-bilim ilişkisi modeli nedir?

5-Anadolu'ya Pozitivizm ne zaman girmiştir?

BÖLÜM 9

9-ÖLÜMÜN HAKİKATI VE MUSİBETLERİN HİKMETLERİ

9.1-ALLAH KÖTÜLÜKLERİ VE MUSİBETLERİ NİYE YARATTI?[361]

Prof. Dr. Murat Sarıcık
Süleyman Demirel Üniversitesi,
İlahiyat Fakültesi, Isparta

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Kötülükleri yaratmanın kötülük olmadığını anlar. 2-Şeytanların yaratılmış olmasının hikmetini kavrar. 3-İnsanın sahip olduğu bedenin Allah'ın bir ikramı olduğunu bilir. 4-İnsanın sahip olduğu şeylerden şikâyete hakkının olmadığını anlar. 5-Musibet ve sıkıntıların dünya imtihanın bir gereği olduğunu kavrar.	1-Kaderin manası nedir? 2-Kader insanın davranışlarını bağlar mı? 3-İnsanın hangi meslek sahibi olacağı kaderinde var mıdır? 4- Sadaka ile ömrün uzaması ne demektir? 5-Bir kimse İmanın 6 şartından beşine inansa, fakat kadare inanmazsa imanı noktasında hüküm nedir?

Kötülük (şer) ve hür irade konusunu felsefe ve teoloji binlerce yıldan beri konuşup tartışmaktadır. Kötülük problemi ilk olarak Eski Yunan'da, Epikuros tarafından gündeme getirildi. 18. yüzyılda aynı problem David Hume aynı meseleyi ayrıntılı şekilde ele aldı ve Allah'ın (CC) varlığı ile kötülüğün varlığının uzlaşamayacağını iddia etti. Ona göre Allah her şeye kadir ve mükemmelse, neden kötülüklere müsaade ediyordu? Aslında benzer görüşler İslam dünyasında asırlar önce el- Maarri ve İbnu'r- Ravendi tarafından da dile getirilmişti. Paul Drapper ve John Mackie gibi yirminci asır düşünürleri de kötülüklerin varlığı probleminin ateist ontolojiyi desteklediğini söylediler ve öncekilerle aynı yolda yürümüş oldular. Aslında ateist ve agnostik düşünürler teizme karşı en önemli eleştiriyi kötülük problemi ile yaptılar.[362]

Teist düşünürler ise bu eleştirilere önemli cevaplar verdiler:

Meselâ Farâbi'ye göre var olan kötülükler izâfîdir, bunların küllî nizam içinde gerekli bir yeri vardır ve az şer için çok hayır terk edilemez. Yağmurdan dolayı sel felaketi yaşansa ve bundan bazıları zarar görse de, yağmurun hayrı şerrinden çok fazladır. Böyle olunca yağmurun yaratılması şer değil, hayırdır. Az bir şer için çok hayır terk edilemez. Ateşin fayda ve zararları da buna benzer. Eğer az şer ve zarar görmemek için kötülükler hiç var edilmeseydi, daha çok şer ortaya çıkacaktı. İbn-i Sina da kötülüklerin yaratılış hikmetini Farâbi gibi açıklar.[363]

John Hick'e göre insanların manevi açıdan yükseliş ve kemalâta erişini sağlayacak bir ortam gerekir. Bu yüzden kötülük ve olumsuzlukların var olması gerekmektedir. Böyle bir ortamda tabii ve ahlaki kötülükler gereklidir.[364]

Fakirlik bir insana tasarruf etmeyi ve çalışmaya yönelmeyi sağlayabilir. Hastalanan bir insan, sıhhatini korumayı ve sağlıklı yaşamayı ve dengeli beslenmeyi öğrenebilir. Yalan söylemenin zararını gören yalandan vazgeçebilir. Bir Türk atasözünde olduğu gibi, bir musibet bin nasihatten daha faydalı olabilir.

Diğer yandan doğal ve ahlaki kötülüklerin varlığı, insanlara seçim ve tercih hakkı doğuracak, böylece ahlaki ve manevi yükseliş gerçekleşecektir.[365]

İmam Gazali, kötülük problemine temas ederken; "*leyse fi'l- imkân ebdu mimmâ kân = Yaratılan âlemde olandan daha güzeli yoktur*" argümanını yüzlerce yıl önce kullanmıştır. Yani âlem en güzel nasıl olacaksa öyle yaratılmıştır. Ama şerlerin yaratılması konusunda kullanılan bu delil, daha çok Leibniz'in dile getirmesi ile bilinir. Gazali'nin dediği gibi, aslında bu âlem en güzel şekilde yaratılmıştır, bundan güzeli olamaz.[366]

Augustine de aynı konuda özgür iradeye vurgu yaparak konu hakkında açıklamalarda bulunur: İnsan özgür iradesiyle iyiyi de kötüyü de seçebilir. Kötülükler olmasa, insan iyiden yana tercih yapamayacaktır. Ona göre kötülüklerin yaratılmasının ana kaynağı olarak bunu görmek gerekir.[367]

Eleonere Stump'a göre, Allah'ın kötülüklere izin vermesinin sebebi, insana hür iradesinin yıkıcı etkilerini göstermek içindir ve gereklidir. Böylece Allah insana bir yardımda bulunmaktadır. Çünkü insan özgür iradesinin yıkıcı etkilerini bir başka yolla düzeltemez.[368]

Richard Swinburne'ye göre ise, özgür irade ile yapılan işlerin ahlak yasalarına uygun olabilmesi için insanlar fiillerinin sonuçlarını görmeli ve bilmelidir. Ayrıca büyük iyilikler için gözlemlenen kötülükler ahlaki açıdan kabul edilmelidir.[369]

9.1.1- Kötülükleri Yaratmak Kötülük Değil midir?

Abdullah b. Mesut (r.a.) son hastalığında Rasulullah'ı (sav) ziyarete gitmiş ve şöyle sormuştu:

"Ey Allah'ın Resulü! Sıtmadan ve ateşten çok zahmet çekiyorsunuz. Bu size (verilecek) *iki kat ecirden dolayı mı?"*

Hz. Peygamber (s.a.v.) vefatı öncesinde çok ateşlenmişti. Abdullah b. Mesud bunun manevî açıdan getirisini öğrenmek istiyor ve bunu soruyordu. Hz. Peygamber (sav) sorusu üzerine şu açıklamayı yaptı:

"Evet, kendisine bir musibet gelen hiçbir mümin yoktur ki, (İlâhî takdire rıza gösterirse), *Allah, ağacın yapraklarının döküldüğü gibi, bu yüzden onun hatalarını döker* (bağışlar)*."*[370]

Burada Resûl-i Ekrem (sav) musibete düşen, onu üzen, acı veren her şey için genel bir kuraldan söz etmekteydi. Mü'min hasbelkader kendine gelen, hastalık, acı, keder, üzüntü gibi şeylerle günahlarından temizlenebilir. Bunun yolu da şikâyet yerine, sabır ve rıza göstermekle o musibeti ve zorluğu karşılamasıdır.

Diğer yandan, musibetlere düşmemek için tedbir almalıdır. Ebu Hureyre'nin anlattığına göre o bu konuda şunları söylemişti:

"Bir mü'min bir delikten iki defa sokulmaz."[371]

Yani, insan elden geleni yapar, musibete düşmemeye çalışır. Bir tedbirsizlik yüzünden başına bir şey gelirse, ikinci kez bunu yaşamamak için tedbirini alarak bunu engellemeye çalışacaktır. Bir başka deyişle mü'min,

devesini kazığa sağlam bağladıktan sonra Allah'a tevekkül eden kimsedir. Kadere rıza konusundaki şu hadis-i şerif de manidardır:

"Takdirime (kazama) *rıza göstermeyen, verdiğim belaya sabretmeyen kimse, benden başka bir Rab edinsin."*[372]

Bunda, Cenab-ı Hakk'ın (CC) Rubûbiyeti açısından farklı hikmetleri vardır, ayrıca o mülkünde istediği gibi tasarruf edebilir.

Mü'min hasbelkader bazı musibetlere dûçar olabilir. Burada ona düşen, Allah'a (CC) itiraz ve şikâyet değil, Allah'tan (CC) yardım isteyerek, ona iltica etmektir. Mü'min ve Müslüman olan onun Rubûbiyetine razıdır. O bir kısım hikmetlerinden dolayı, bize tatlı şerbet yerine acı ilaç verebilir. Bu takdirde, Rubûbiyeti noktasında ona rıza gerekir. Kaza ve kadere itiraz edilmemeli, *"ah"* ve *"of"* diye şikâyete başlanmamalıdır. Mü'min musibetlere sabır göstermeli, onların nimetlik cihetine bakarak şükür ve rıza ile mukâbele etmelidir.

Kaderi tenkit, başımıza gelen musibetlerde şikâyet; O'nun Rahîmiyetini ittiham etmektir.[373]

Oysa o bize bizden daha merhametli bir Rabb-ı Rahîmdir. O'nun rahmetini ittiham eden rahmetten mahrum kalır. Bu durum kırık elle dövüşmek gibidir ve onu daha çok zarara sokar. Musibete düşen kadere itiraz ve ondan şikâyet etse, musibetini daha da arttırmış olacaktır.

9.1.2-Dünya Kâfirin Cennetidir

Soru: *"Müminler Allah'a inanıyor, onun emirlerini yapmaya çalışıyor, ama başlarından musibet eksik olmuyor. Hatta Rasulullah; 'Dünya müminin zindanı, kâfirin Cennetidir' buyurmuş. Kâfir Allah'ın düşmanı, mümin onun dostu iken, Takdir-i İlahi neden bize musibetleri vermektedir?"*

İlk olarak, mü'minlere gelen musibetler öncelikle birer şefkat tokadıdır. Bir baba hatalarından dolayı, onu hatasından çevirmek için oğluna bir ceza verebilir. Bu onun oğluna düşmanlığından değil, ona olan sevgisinden ve onu tehlikeden korumak istemesindendir. Onu böylece terbiye etmek, iyiye yöneltmek ister. Yüce Allah (CC) da, dostlarına musibetleri vererek, onları şefkatli tokatlarla ikaz eder. Ayrıca musibetleri günahlarına kefaret ederek, onları cehennem azabından korur. Musibetlerde kaybedilen mal ve serveti de sadaka hükmüne getirir.

Biliriz ki, küçük suçlar küçük mahkemelerde cezalandırılır. Büyük suçlar ise büyük mahkemelere havale edilir. Aynen bunun gibi müminlerin küçük

hatalarının cezası, musibetler suretinde dünyada ona dönebilir. Böylece onlar burada temizlenirler. Bu hal bir bakıma onlara merhamettir. Kâfirlerin ve ehl-i dalâletin suçları pek büyük olduğundan, Mahkeme-i Kübra'ya tehir edilir ve ertelenir. Onlar bu yüzden çoğunlukla burada cezalandırılmazlar.

Dünyada mü'min kusurlarının cezasını gördüğü için, dünya onun hakkında, bir tür *dâr-ı ceza* ve *zindan* hükmünü alır. Hem dünya onlara pek mutlu olacakları ahirete nispeten de *"zindan"* sayılır. Yani onlar musibete düşmeseler de, ahiret yanında dünya hayatları zindan hükmündedir.[374]

İnanmayanlar ise, büyük cezaları ahirete ertelendiği ve dünyada kısmen iyiliklerinin mükâfatını gördükleri için, dünya onların cenneti sayılır.

İkinci olarak mü'minler, Allah'ın (CC) emirlerine itaat ederler, ibadet külfetini çekerler, kulluk sorumluluğu taşırlar. Onlar hür olsalar da, *"Abdullah=Allah'ın kulu, kölesi"*dirler. İbadet külfeti ve sorumlulukları, onlara zahiren bir sıkıntı ve ağırlıktır. Bu açıdan da dünya onların zindanı sayılır. Oysa inanmayanlar ve ehl-i dalâlet, burada ibadet külfetini çekmezler, bu konuda bir sorumluluk ağırlığı taşımazlar. Her emir ve nehiyden hür ve bağımsız olarak, arzularına göre ve istedikleri gibi hayatı yaşarlar, böylece bir nevi yalancı Cennet içindedirler.

Bütün bunlar yanında, ne kadar zorluk ve musibet içinde de olsa, mü'min kâfirden daha mutludur. Onun imanı ruhuna manevî bir cennet bahşeder. Küfür, kâfirin ruhunda onu manen tazip eden manevî bir cehennemdir.

9.1.3-Suç Şeytanda Değil mi?

Bu konuda bir başka soru da şöyledir: *"Allah şeytanları yaratıp üzerimize salmış. Bu yüzden günah işliyoruz ve hatta insanlar dinden çıkıyorlar. Bu sebeple insanlar Cehenneme girecekler. Şeytanlar yüzünden irademize hâkim olamıyoruz. Şeytanlar olmasaydı, irademizle iyiliklere daha güçlü yönelebilirdik.*[375]

Allah'ın rahmeti ve cemali, bu çirkinliğe ve dehşetli musibete nasıl müsaade ediyor?"

1) Şu bir gerçek ki, şeytanlar yüzünden insanların çoğu yolunu sapıtır, Cehenneme ehil olacak bir duruma düşer. Ama kıymet, kemiyette (sayı çokluğunda) değil keyfiyettedir (nitelik ve kalitededir); değer nicelikte değil, nitelikte aranmalıdır. Meselâ, elinde 100 cevizi olan çiftçi bunları toprağa gömse, 100 cevizden 90'ı çürüse, ama on tanesi ağaç olsa, burada iki sonuç ortaya çıkar:

Birincisi: Çiftçi 90 ceviz kaybetmiş, cevizlerin değeri kadar zararı olmuştur.

İkincisi: Diğer yandan on ceviz ağacına sahip olmuştur, onun 10 ceviz ağacıyla elde edeceği kazanç, elbette kaybettiklerinin verdiği zararı hiçe indirecektir.

Aynen bunun gibi; Cenab-ı Hakk (CC) nefsi, şeytanları, şerleri/kötülükleri yaratmış, bunlarla insanları imtihana tabi tutmuştur. Böylece çoğunluk toprak altında çürüyen cevizler gibi tefessüh etse de, bozulsa da bazıları iman eder. Bunlardan elde edilen kazanç, pek büyüktür ve sonuçta diğerlerinin verdiği zararı kapatır. 100 tane bir kuruş mu, bir tane altın mı daha değerlidir? 100 kuruşu kaybeden, ama bir altın kazanan zararda değildir. Bu sırdan dolayı, Allah'ın (CC) rahmeti, hikmeti ve adaleti; şeytanın ve şerlerin varlığına müsaade etmiştir.[376]

2) İnsan manevî bakımdan ilerlemek ve yükselmek için bir harekete ihtiyaç duyar, bu hareket mücahede ile mücahede de şeytanların, kötülüklerin ve zararlıların varlığı ile mümkündür. Bu açıdan şeytanlar ve şerler, büyük hayırlara vesile olurlar. İnsanlardan bir kısmının kemalât ve iyilikte yükselmesine sebep olurlar. Böylece kâbiliyet ve istidâtlar gelişir.

Nasıl bir pehlivanın güç ve maharet kazanması için bir harekete, mücadeleye ve rakibe ihtiyacı vardır. O rakibine yenilmemek için, iyi hazırlanır, ona puan kaptırmamanın yollarını arar. Şeytan da mücahede ve mücadele edeceğimiz rakibimiz gibidir. Nefis, şeytan ve kötülükler olmazsa mücahede olmaz, ilerleme durur, insanların makamları da melekler gibi sabit kalır. Şeytanların, zararlı şeylerin yaratılmasının hikmetlerinden biri de budur.

Şu halde şeytan, kendisiyle mücahede etmemiz ve manen yükselmemiz için yaratılmıştır. Onun suyuna, yoluna ve emrine girmek için değildir. Onun için Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

"Şeytanın adımlarına uymayınız."[377]

Düşman, ona uymak için değil, onunla mücadele etmek için vardır. Aşağıdaki örnek de konuya açıklık getirir:

Öğrencilerin başarılarını değerlendirmek için notlar verilir. En yüksek notun on, en düşük notun bir olduğunu düşünelim. Bir imtihandan en az 5 puan alan öğrenci dersi geçerken, dört ve daha aşağı notlarla da başarısız sayılsın. Burada, birden dörde kadar olan notlar görünüşte öğrencinin aleyhinedir. Hatta bir öğrenci, *"1, 2, 3 ve 4 olmazsa başarısız olmazdım"* diye de düşünebilir. Fakat

aslında bu notların varlığı, öğrenciler bunları alsın ve sınıfta kalsın ve başarısız olsun, diye değildir. Çalışsınlar, tembellikle mücadele etsinler ve yüksek notları almaları için bunlar vardır. Yani bu kırık notlar şeytanlar gibidirler, öğrencileri, çalışmaya, mücahedeye ve mücadeleye iterler.

Diğer yandan kırık not olmazsa, iyi not da olmaz. O zaman imtihan etmek, denemek, imtihana tâbi tutmak ve yükselmek de mümkün değildir. Herkesin iyi not alacağı, başarılının başarısızın ayrışmayacağı bir imtihanın ve denemenin ne manası vardır? Bu durum imtihan sırrına da aykırıdır. Şeytanların, şerlerin ve zararlıların yaratılmasında bütün bunlar düşünülmelidir.

9.1.4-Şerri Yaratmak Şer Değil mi?

Soru: *"Hayırları da, şerleri ve kötülükleri de yaratan Allah'tır. Ondan başka Yaratıcı yoksa, şerleri yaratmak şer değil midir?"*

Cevap: Kur'an-ı Kerim'de her şeyin Yaratıcı'sının Allah (CC) olduğu açıklanır. Ama şerri yaratmak şer değil, şerri kesp (kazanmak) şerdir. Meselâ ateş insanlar açısından hem iyi, hem kötü olabilir.[378]

Ateş medeniyetin ilerlemesi yolunda pek çok külli hayırlara ve iyiliklere sebep olmuştur. İnsan tedbirsizlik yapıp evinde yangın çıkarınca: *"Ateş şerdir, öyleyse onu yaratmak da şerdir"* diyemez.[379]

Ateş bu adam için kendi kesbi (hür iradesiyle gerçekleşen kazanımı) ile şer ve kötülük olmuştur. Yani o evinde yangın çıkararak ateşi kendine kötü yapmıştır. Oysa o güne kadar ateş ona hayırdı: Yıllarca yemeğini pişirdi, kalorifer kazanında, sobasında yanarak onu ısısından yararlandırdı, arabasında benzini yakarak ulaşımda ona hizmet etti.

Güneş de bir soba gibiydi, ateşi dünyayı ısıttı ve ışıklandırdı, fotosentezin gerçekleşmesine sebep olup, ateşten zarar görene ve tüm insanlara türlü meyvelerin ikram edilmesinde görev aldı. Ama bir insan güneş çarpmasına maruz kalıp ölürse, güneş ona da şer oldu. Ama suçlu burada güneş ve güneşi yaratan değil, güneşe karşı tedbirde hata edendedir.

Aslında şerler ve kötülükler, zararlı şeyler de bir tür ateş gibidirler. Onları kendimize şer yapmadan, zararlı duruma sokmadan kendilerinden yararlanabiliriz. Bu açıdan *"Ateşin, güneşin yaratılması şerdir, kötüdür"* diyemediğimiz gibi, *"Şeytanın yaratılması da şerdir"* diyemeyiz.[380]

9.1.5-İnsan Kusuru Niye Kadere Yükler?

Soru: İnsan "Kaderimde, ilahi bilgide olduğu için bu günahı işledim, olmasaydı işlemezdim, suç beni aldatan şeytan ve nefsimdir, Allah kötülükleri yaratmasaydı ben işlemezdim…" ve benzeri sözlerle suçu üzerinden atmak, yaptığı yanlış ve hataları kadere, şeytana ve –hâşâ– Allah'a yüklemek istiyor. Şeytanın desiseleri açısından konuya nasıl bakılabilir?

Cevap: Şeytanın desise ve oyunlarının en tehlikeli ve önemlilerinden biri, insana kusurunu itiraf ettirmemektir. Çünkü insan kusurunu kabul ve itiraf etse, Allah'tan af ve mağfiret dileyecek, günahlarından ve yanlışlarından dönecek ve Allah'a sığınacaktır.

Ayrıca, şeytan böylece, insanın enaniyetini harekete geçirip, ona kendini avukat gibi savundurur. Böylece insan kusurunu kabul etmez, adeta kendisini sıfır hatalı bir varlık gibi görmeye başlar.[381]

Oysa insan için hatasızlık ve kusursuzluk söz konusu değildir. Peygamberler hariç her insan hata, kusur ve günah işleyebilir. Hatalarından dönerek ve onları azaltarak kendini geliştirebilir.

Şu halde hata ve kusurları kabul etmeme, onları kadere ve başkalarına yükleme, bir bakıma şeytanın desise ve oyunlarından biridir.[382]

Bu yola giren insan istiğfar ve istiâze yolunu, tövbe kapısını kendine kapar, git gide enesi ve egosu kuvvetlenir ve kendisini ilahlaştırmaya kadar gider. Bu açıdan şeytanı dinleyen kusurunu görmez veya tevil eder. Aslında böylece şeytanın oyuncağı ve maskarası olur. Oysa Hz. Yusuf (a.s.) bile şöyle demişti:

"Ben nefsimi tebrie etmem. Çünkü mutlaka nefis daima kötülüğü emreder."

Aslında birazcık düşünülse, şeytanın desise ve hilesi kolayca anlaşılır: İnsan kusuru kendine alsa ve itiraf etse, istiğfar eder, ondan döner ve Allah'a sığınır ve tedbirini alır. Böylece şeytanın şerrinden ve ona maskara olmaktan kurtulur. Demek kusuru kabul etmemek ve başkalarını, bir tür ilahi bilgi olan kaderi vb. suçlamak; yapılan günah ve kusurdan daha büyük bir kusurdur.[383]

Hem insandaki irade kusura merci olmak için verilmiştir. İnsan hür iradesiyle günahı ister ve işler, bu açıdan o suçu kendine almalıdır.

9.1.6-Niye Daha Yakışıklı Yaratılmadım?

Soru: Allah bazı insanları yakışıklı, güzel, bazılarını çirkin yaratıyor, kimine sağlık verirken, kimi ömür boyu hastalık çekiyor. Kimi insanlar rahat, zengin ve refah içinde ömür sürerken; kimileri, fakirlik, sıkıntı ve meşakkat içinde yaşıyorlar. Madem her şey kaderle takdir edilmiş, bu takdirle kader bazı insanlara zulmetmiyor mu, böylece Allah (hâşâ) adaletsizlik yapmış olmuyor mu?

Problemi aşağıdaki örnek olay ışığında çözümlemeye çalışalım:

1) Çok zengin ve pek maharetli bir terzi vardı. Birbirinden güzel, birbirinden değerli elbiseler dikerdi. Onun iş yapma ve çalışma tarzı şöyleydi: Bir ceket, palto, gömlek vb. dikerken canlı model kullanırdı. Bunun için işsiz güçsüz, fakir adamları seçer, onların günlüklerini peşin verir ve yüksek tutardı. Canlı modeller o istediği zaman bir gömleği giyerler, sanatkâr model üzerinde gömleği uzatır, kısaltır, gerekirse makasla keserdi. Canlı model üstünde elbiselere farklı şekiller verirdi. Bu meşhur sanatkâr modellere; *"eğil, otur, kolunu uzat, yat, kalk"* gibi emirler verir, böylece elbiselerde sanatını yansıtmak isterdi.

Bir gün ücretini ve günlüğünü peşin ve dolgun ödediği canlı modellerden biri üzerinde, bir gömleği kesip kısaltıyor, ona farklı şekiller veriyor, kimi yerini söküp, kimi yerini iğneliyordu. O sırada model kendisine şöyle dedi:

"Bana 'eğil, kalk, otur, ayakta dikil' gibi emirler veriyorsun, böylece beni sıkıntı ve meşakkate atıyorsun. Hem bana giydirdiğin gömleği kesiyor, biçiyor, uzatıp kısaltıyorsun, böylece beni çirkinleştiriyorsun. Senin bu yaptığın merhametsizlik ve insafsızlıktır."

Sanatkâr şaşırmıştı. Bu adam nasıl böyle konuşabiliyordu? Çünkü ücretini dolgun ve peşin almıştı. Ücretini peşin alan adamın *"bana sıkıntı veriyorsun?"* demeye hakkı yoktu. Hem o sadece bir modeldi ve gömlek ona giydirilse de onun değildi. Gömleğin sahibi; kumaşın sahibi olan, onu diken, onda sanatını yansıtan sanatkârdı.

Bu misalde olduğu gibi; Sani-i Hakîm olan Allah (CC), insanlara göz, kulak, akıl, kalp, hayal, sevgi, korku ve benzeri duygularla ince ince işlediği birer beden gömleği giydirmiştir. O, beden gömleğinde Esmâ-i Hüsnâsının (güzel isimlerinin) nakışlarını göstermek istemektedir. Bundan dolayı insanları halden hale getirir, evirir, çevirir, bazen oturtur, bazen kaldırır, bazen yorar ve bazen de

rahatlatır. İnsan açlıkla onun *"Rezzak=Besleyen, Rızık veren"* ismini tanıyıp anladığı gibi, hastalıkla da *"Şâfi=Şifa veren"* adına mazhar ve ayna olur.

Burada model durumundaki insana düşen şikâyet değil, sabır ve şükürdür. Çünkü ruhun elbisesi olan vücut ve organlar aslında insanın mülkü değildir. Beden gömleği ona, canlı modele giydirilen gömlek gibi emaneten verilmiş ve giydirilmiştir. İnsan bedenini ve organlarını kendi yapmadığı gibi, bir başkasına bedel ödeyerek de satın almış değildir. Bütün bunların sahibi ve mâliki Allah'tır (CC). Böyle olunca mülk sahibi mülkünde istediği gibi tasarruf eder.[384]

Bu açıdan insan, *"Ben niye daha yakışıklı ve güzel yaratılmadım, başkaları sağlıklı iken Allah beni niye hasta etti, niye zorluklar, sıkıntılar içindeyim?"* diye şikâyet etmemelidir. Çünkü şikâyete hakkı yoktur. Ama beden ona emaneten verilmeseydi, bedeninin gerçek sahibi o olsaydı, bedenini kendi yapsa veya bedeliyle başkasından satın alsaydı, belki şikâyete hakkı olurdu.

2) Hem hastalıklar, musibetler zorluklar, olumsuzluk gibi görünen haller; dinimiz açısından günah kirlerini yıkayıp temizlerler, günahlara kefaret olurlar. Bu açıdan, onlardan şikâyet değil, aslında bizi temizledikleri için şükretmek gerekir. Bu tür durumları bir zulüm ve adaletsizlik olarak değil, Allah'ın (CC) bir rahmeti, nimeti, armağanı ve hediyesi olarak yorumlamak gerekir.

Çünkü Cenab-ı Hakk (CC) en büyük musibetleri, en sevdiği kullarına vermiştir. Hz. Peygamber (sav) bunu şöyle açıklar:

"Belâ bakımından en şiddetli kimseler, önce peygamberler, sonra veliler, sonra da (mertebe mertebe) bunlara benzeyenlerdir."

Bu insanlar, hastalıkları, musibetleri birer halis ibadet ve rahmet hediyesi olarak görmüşler, sabırla şükretmişlerdir.

9.1.7-Şikâyet Bir Haktan Gelir

Şikâyet bir haktan gelir[385] ve bir haksızlığa uğrayan, onun giderilmesi için şikâyet edebilir. *"Başkaları yakışıklı iken ben neden çirkin yaratıldım, başkası uzun boyluyken ben niye kısa boylu kaldım?"* gibi şikayet edenler ve bunu adaletsizlik ve kaderin zulmü gibi görenler; aslında Allah'tan alacaklı olduklarını düşünürler ve böyle derler. Sanki onlar yaratılmadan önce, Cenab-ı Hakk'la (CC) anlaşmışlardır, ondan herkesin 180 cm. boy alacağı vardır.

Allah insanları yaratıp, yaratılışlarını takdir ederken, birine 150 cm, birine 160 cm, birine 170 cm boy verince, buna itiraz ve isyan seslerini yükseltirler:

"Niye benim boyum bir altmış?
Niye benimki bir yetmiş?"

Çirkinlik–yakışıklılık, hastalık–sağlık gibi konularda da aynı tavrı takınırlar. Böyle diyenlere biz de şöyle soralım:

"Sizin Allah'tan (CC) *bir alacağınız mı var? Önceden ona 180 cm'lik boy verdiniz de, o size bunu geri verirken, kimine 5, kimine 10, kimine 20 cm'yi vermedi mi? Gerçekten bu tür bir hak zayii varsa, şikâyete hakkınız vardır."*

İşin doğrusu şu ki, *kimsenin Allah'tan alacağı yoktur,* onun her verdiği lütuf ve merhametindendir. Bu açıdan, bir hak yenmemiş ve zayi olmamış ki, ondan şikâyet edilsin. Aksine Cenab-ı Hakk'ın (CC) bizden alacağı ve hakkı olan çok şey vardır. Onun hakkını verecekken, ondan hak istemek; borçlunun alacaklının hakkını vermeyip, bir de ondan şikâyet ederek: *"Bana adaletsizlik ve zulüm yapılıyor"* demesine benzer.

Nimet cihetinde insanın, kendinden daha üstlere ve yukarıya bakıp, şikâyete hakkı yoktur. Belki kendinden daha büyük musibet içinde olanlara bakıp, şükretmeli ve mutlu olmalıdır. Aşağıdaki olay da, gerçeği bize pek güzel anlatır:

Cömert biri, çaresiz ve yoksul birine ikram ve ihsanlarda bulunmak istemiş. Onu bir minare önüne getirmiş ve şöyle demiş:

"Şu minarenin başına çıkarsan, sana çıktığın her basamak için birer hediye ve ihsanda bulunacağım."

Ardından eklemiş:

"En üstteki basamak için de en büyük hediye ve ihsanı yapacağım."

Yokluk içinde kıvranan çaresiz, minarenin en üst basamağına kadar çıkmış. Minare gerçekten yüksekmiş. Adamı en yüksek basamağa kadar çıkaran cömert ve iyiliksever kişi, birinci basamak için bir altın, ikinci basamak için iki altın vermiş. Çıkılan her basamak için altın sayısını birer birer arttırmış. Minarenin en üst basamağında da ona bin altın vermiş.

Artık fakir adamdan sadece iki şey bekliyormuş: Kendisine teşekkür etmesi ve ona minnettar olması. Ama yoksul adam, her basamakta kendine ihsan edilen altınları ve iyiliği unutup ve hiçe sayıp cömert kimseye şöyle demiş:

"Keşke minare daha yüksek olsaydı, daha yukarılara çıksaydım ve daha çok altın alsaydım."

Mazhar olduğu bunca ihsan ve ikrama şükür etmeyerek, ardından halinden şikâyete başlamış. Cömert ve iyiliksever zata teşekkür edeceği yerde *"Niye benim*

başkaları kadar altınım yok, niye bana daha çok vermiyorsun?" diye kendisine bunca ihsanda bulunan kimseye diklenmeye, onu suçlamaya başlamış.

Aslına bakılırsa bu şikayet, bir küfran-ı nimettir ve nimete şükürsüzlüktür. O iyiliksever kişi ona hiçbir şey de vermeyebilirdi. Çünkü çaresiz adamın ondan alacağı ve hakkı yoktur. Zengin adam ne verdiyse, merhametinden, ikram ve ihsan olarak ona vermişti.

Aynen bunun gibi; Allah insanı hiçlikten varlığa çıkarmış, onu taş etmemiş, toprak kılmamış, binlerce ağaç ve hayvan türünden biri yapmamıştır. En büyük ikram ve ihsan basamağına çıkarıp, insanlık nimetini ihsan etmiş, Müslümanlığı vermiş, ömrünün çoğu zamanında sıhhatli kılmış, her gün onu yeryüzü sofrasında beslemiş, ona el ayak gibi organlarla birlikte akıl, fikir, sevgi vb. gibi manevî cihazlarla da donatmış.[386]

Verilen her nimeti bir basamağa benzetirsek, insan nimetler açısından ne büyük bir minareye çıkarılmıştır, ne büyük nimetler, ihsanlar ve ikramlar içindedir. Allah'tan hiç alacağı yokken ve o bu kadar nimetleri fazlından ihsan etmişken; onun bütün verdiklerini unutup, görmezden gelip, verdiklerine şükretmeyerek, sanki ondan alacaklı da hakkını gasp etmiş gibi şöyle düşünebilir mi?

"Niye benim boyum 170 cm değil de, 160 cm?
Neden ben filan kadar yakışıklı, güzel değilim?
Niye ben hastayım da filan değil?
Bana yapılan zulüm ve adaletsizlik değil mi?"

Oysa boyu 160 cm. olan ve kendini başkalarından eksik bulan şöyle düşünmeli:

"Allah beni yokluktan varlığa çıkardı. Taş, toprak, ağaç, mikrop ve hayvan etmedi. İnsan olarak yarattı. Böylelikle beni, ondan alacağım, hakkım olmadığı halde milyonlarca nimet basamağına çıkardı. O istese beni hiç yaratmayabilirdi. Yaratırdı ama taş, toprak yapabilirdi.

"Bütün bu ihsan ve nimetlere karşı benden şükür isterken; ben nimette daha üsttekilere bakıp ondan şikâyet ediyorum. Oysa nimette benden aşağılara bakıp ona şükretmeliyim. 'Boyum başkalarından 10 cm kısa' diye düşüneceğime 'Hiç hakkım, alacağım olmadığı halde bana 1.60 cm boy ihsan etmiş. Boyu benden daha küçük olan insanlar ve yaratıklar da var. Hatta bir santimlik, yarım

santimlik bir karınca da olabilirdim…' demeli, şikâyet ve küfran-ı nimet yerine şükretmeliyim."

9.1.8- Allah'ın Tercihine İsyan mı?

1) Cenab-ı Hakk'ın (CC) insanı, şu yerde, şu zamanda, şu ırktan, şu cinsiyette, şu karakter ve özelliklerde yaratması onun tercihi ve takdiridir.

"Ben neden şu şehir ve kasabada değil de burada doğdum?
Niye annem babam, filan değil?
Allah beni neden şu ırktan değil de, bu ırktan yarattı?
Niye beyaz tenli değil de, buğday tenliyim?
Neden gözlerimi siyah değil de, mavi yarattı?
Niçin beni erkek veya kadın yarattı?
Niye boyumu daha kısa veya uzun yapmadı?"

Bu ve benzer sorular, yalnız hikmetini anlamak açısından sorulursa makul karşılanabilir. Yoksa bunlar Allah'ı hesaba çekmek, ona isyan ve diklenmek, hatta meydan okumaktır. Bu hal zorunlu kadere[387] rıza ve teslim olmamak demektir. Bu tür soruların altında, genelde Allah'ın (CC) takdir ve tercihine razı olmamak ve onu eleştirmek, zulüm ve adaletsizlikle suçlamak yatar.

Kâinatın yaratılışında ve her şeyde Allah'ın İlâhî takdîri, tercihi ve iradesi vardır. Meselâ o güneşi şu büyüklükte, şu düzende ve şu şekilde görev yapan bir lamba ve soba olarak yaratmıştır. Şimdi biz onu hesaba çeker, suçlar, yargılar ve beğenmez bir tavır takınarak şöyle diyebilir miyiz?

"Allah güneşi niye dört köşe yaratmadı?
Güneşi daha büyük veya daha küçük yaratsaydı?
Niçin bir gündüz bir gece altmış saat değil?
Neden mevsimler beş değil?
Dünyayı aydınlatan bir başka güneş daha olsaydı?"

Her konu ve her yaratık hakkında bu tür sorular sorulabilir. Ama bunlar yararsızdır. Bunları soranlara şöyle cevaplar verilebilir:

"Güneşin şeklini beğenmiyorsan, haydi dört köşe bir güneş yap da onda ısınalım.
Haydi, sen daha büyüğünü ve daha küçüğünü yap.
Gücün yetiyorsa mevsimlerin sayısını fazlalaştır.
Haydi, bir gündüz ve bir geceyi 60 saate çıkar…"

Elbette insan aciz, çok ihtiyaçlı ve fakirdir, Allah'ın (CC) mu'cize olarak tavanımıza astığı güneş gibi bir lamba ve soba yapamayacağımız açıktır. Hem onun bir saniyelik giderini de karşılayamaz. Ama insan, insî ve cinnî şeytanların işbirliği ve nefsin onlara yardımıyla, haddini aşarak, ilmi ve iradesi sonsuz olan Cenab-ı Hakk'a (CC) karşı meydan okuma, diklenme, eleştirme, hesaba çekme vb. yollara girebilmektedir.

Aslında, "*Güneşi niye şöyle yarattı?"* sorusuyla, *"Beni niye böyle yarattı?"* sorusu arasında fark yoktur.

2) İlahlığın gereği, istediğini istediği gibi yapmak ve yaratmaktır. Böyle olmayan zaten İlah değildir. Cenab-ı Hakk (CC), ayette geçtiği üzere, *"Fa'âlün limâ yürîd"*dir; İstediğini istediği gibi yapar, yarattığı hiçbir şeye, canlıya ve insana hesap vermez.

Hem o hâkimdir; yaratıklarını hikmetli, yerli yerinde yapmıştır. Aslında onun yarattıklarında eksiklik, hata ve kusur yoktur. Bunun için "*leyse fi'l-imkân ebde'u mimmâ kân"* denilmiştir. Yani kâinatta olandan, yaratılandan daha güzeli yoktur.

Ey cahil ve aciz insan, Allah kâinatı yaratırken seni yaptıklarına mühendis, şâhit ve münekkit mi tuttu? Sen kim oluyorsun ki, ona meydan okuyorsun? Kimsenin Cenab-ı Hakk'a (CC) şikâyet hakkı yoktur. Çünkü âlemin yaratılışında sayısız hikmetler vardır. Bu hikmet ve gayeler bazı aciz insanların arzu ve hevesine uymayabilir. Böyleleri razı edilmek istense, binlerce hikmet buna itiraz edecektir. Bir insanı razı etmek için, bin hikmete karşı çıkılmaz. Nitekim ayet-i kerime bu gerçeği şöyle açıklar:

"Hak, onların hevalarına (arzularına) uysa, gökler ve yer fesada gider."

Allah insanların keyfine göre kâinatın nizam ve intizamını değiştirmez. Yoksa kâinatın düzeni ortadan kalkar.

Allah itirazcı insanın küçük heveslerini kâinatın yaratılışına, işleyiş kanunlarına ve intizamına mühendis etmemiştir. İnsan haddini aşarak, kısa aklını onun işlerine mikyas ve mizan yapar; inayet ve nimetlerini, kötülük ve felaket zanneder. Kâinat içinde kendi acizliğine bakmadan; heveslerini tatmin, arzularını teskin için, nihayetsiz bir ilim ve kudretle yaratılan ve düzenli işleyen kâinata müdahale etme cüretinde bulunur.

9.1.9-Allah Beni Niye Böyle Yarattı?

Soru: Allah neden beni böyle yarattı, neden şunu şöyle yaptı?

Çağımızda bu tür itirazkâr ve tenkitçi sorular vardır. Bu ve benzeri sorulara şöyle cevap verilebilir:

"Eğer yaratılışınızdan ve kâinatın yaratılışından memnun değilseniz, bazı şeylerden hoşlanmıyorsanız, bedeninizi ve Allah'ın mülkünü terk ediniz. Elinizden geliyorsa, gökleri ve yeri terk edip, kâinattan çıkıp bir başka yere gidiniz."[388]

O kudreti her şeye yeten, yıldızları ve güneşleri kudret eliyle tutan ve kendine itaat ettirendir. O Ezel ve Ebed Sultanına nasıl isyan edilebilir ve meydan okunabilir? Göklerin ve yerin orduları onundur. O dünya ve benzerlerini top güllesinden yetmiş kez daha hızlı döndürür. Eğer isterse, onu ve benzerlerini birer mermi gibi kullanabilir ve yörüngelerinden çıkartabilir.

İnsanın Cenab-ı Hakk'tan (CC) hiçbir hakkı istemeye hakkı yoktur. Çünkü o, ne verdiyse ihsan ve lütfundan vermiştir. Her şey O'nun mevhibesidir. Aksine insan daima ona şükür borçludur. Mülk O'nundur, O mülkünde istediği gibi tasarruf eder. Ayrıca insan da O'nun mülkündedir ve O'nun memlûkudur. O'nun kulu, kölesi memlûku olan, O'nun mülkünde çalışan, her şeyini lütuf ve ihsan olarak O'ndan alan, bütün ihtiyaçları O'nun tarafından karşılanan âciz ve fakir insan, O'ndan nasıl hak dava edebilir?

9.1.10-Kadere Rıza ve Zamana Sövmemek

Kazaya rıza ve kadere teslim olmak mü'minin şiarındandır. Hz. Peygamber (sav) bir gün Medine'de Yüce Allah'tan naklen şöyle buyurmuştu:

"Âdemoğlu dehre ve zamana söverler. Oysa dehir benim, iş (her şey) *benim elimdedir, geceyi gündüzü de ben değiştiririm."*[389]

1) Zamandan mekândan münezzeh olmakla birlikte,[390] her şeyi ve zamanı yaratan Allah'tır (CC). Zaman yerlerin ve göklerin yaratılmasıyla başlamıştı. Her şey onun takdiri ve hükmü iledir. Yerler ve gökler yaratılmadan önce O her şeyi takdir ve tespit etmiştir.

2) Kureyş müşrikleri ve onlara benzeyenler "*Dehir ne kötüdür"* diyorlardı. Böylece, zorluklar ve onlara isabet eden olumsuzlukları dehre veriyorlar, dehr hakkında kötü konuşuyorlardı. Yüce Allah "*ene'd-dehru = dehir benim"* buyurmakla "*dehri çeviren, tedbir eden, yaratan benim,"* diyordu.

3) O icraatında, kullarına layık ve onlara hak ettiklerini veriyordu, adildi ve onlara zulmetmiyordu. Olanları zaman içinde yaratan, iyilikleri ve kötülükleri halk eden O idi. Ama halk-ı şer, şer değil; kesb-i şer, şerdi. Ama insanlar, irade ve ihtiyar ettikleri kötülükleri ve işlediklerinin kötü sonuçlarını[391] dehre yüklüyorlar, aslında böylece Cenab-ı Hakk'ı (CC) suçluyorlar ve ona eza veriyorlardı.

4) Onlar bazen de "*Yâ haybete't-dehri = Ey dehrin haybeti, zararı ve hüsranı"* diyerek; bu düşüncelerini dile getirmekteydiler.[392]

Kadere Razı mısınız?

Hz. Peygamber (sav) Tevbe Suresi'nin 108. ayeti nâzil olunca [393] muhacirleri yanına alarak Medine'den Kuba köyüne gitmiş ve Kuba Mescidi kapısında ayakta durarak, içerde olan Kubalılara şöyle sormuştur:

"*Sizler müminler misiniz?"*

Topluluk soru üzerine şaşırmıştı. Rasulullah (sav) tekrar sordu:

"Sizler müminler misiniz?"

Yine cevap gelmeyince Hz. Ömer soruya şu karşılığı verdi:

"Ey Allah'ın Resulü, onlar gerçekten mümindirler, ben de (bu konuda) *onlarla beraberim."*

Bundan sonra Rasulullah (sav) kaderle ilgili şu soruyu yöneltti:

"Allah'ın kazasına (ve kaderine) *razı oluyor musunuz?"*

Bu kez mescittekiler cevap verdiler:

"Ne'am = Evet."

Burada O, kaza ve kader inancından söz ediyordu. Demek o zaman da kadere ve kazaya iman zaman zaman üzerinde konuşulan bir konuydu. Sahabeler kadere ve kazaya inanıyorlardı. Sonra sual ve cevap şöyle devam etti:

"Belalara sabrediyor musunuz?"

Kazaya iman, Allah'tan gelen bela ve meşakkatlere sabrı da gerektiriyordu. Kubalılar soruya tek kelimeyle karşılık verdiler:

"Evet."

Rasulullah (sav) aldığı karşılık üzerine onlar hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştı:

"Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki, sizler müminlersiniz."[394]

Onların verdiği cevaplar imanlarına delil olan sözlerdi. Onlar Allah'a inanmakla kaza ve kadere [395] rıza gösteriyorlar, bela ve musibetlere

sabrediyorlardı. Bu durum; bela ve musibetlerde Allah'tan şikâyet etmemeyi gerektiriyordu. Bollukta ve darlıkta Allah'tan razı idiler. Sonra Resul-i Ekrem (sav) onlar arasına oturdu ve tekrar sordu:

"Ey ensar topluluğu, gerçekten aziz ve celil olan Allah sizleri övdü. Sizler abdest alırken ve tuvalet ihtiyacını giderirken ne yapıyorsunuz?"

Kubalılar şu karşılığı verdiler:

"Ey Allah Resulü, biz dışkıdan sonra üçtaşla temizleniyor, taşlardan sonra da suyla taharet alıyoruz."

Cevap üzerine Rasulullah (sav): "*Ricâlun Yühıbbûne en yettahherû..*". ayetini okudu.[396] Kubalılar daha önce Yahudilerden suyla temizlenmeyi veya cünüplükten dolayı yıkanmayı öğrenmişlerdi. Fakat ayet-i kerime Yahudileri değil, onları övüyordu. Burada tevhit inancı ve bu inancın gereklerini yerine getirmekle birlikte, temizliğin önemi vurgulanıyordu. Kubalılar Müslüman olduktan sonra da, suyla taharete devam ettiler. Hatta onlar cünüp olarak gecelemiyorlardı. Temizlenilen pislik konusunda iki görüş vardır:[397]

1) Onlar maddi pislikten temizlenmeden dolayı övülmektedirler. Ayet özellikle suyla taharet almalarından onları övmektedir.

2) İkinci görüşe göre, övgüye sebep, yalnız maddi pisliklerden temizlenmeyi seven insanlar olduklarından değildir. Onlar muttakîlerdir; takva ilkesi üzerine mescit yapmışlardır. Demek; mânevî kazurat ve pislikler olan şirkten ve günahlardan temizlenmeyi severler. Ayrıca onlar, iman, ihlâs ve sıdıkla, en büyük günah küfür, şirk ve nifaktan temizlenmiş kimselerdir. Öyleyse iman temizliktir, şirk ve küfür *"inneme'l- müşrikûne necesun"* ayeti ile bir tür mânevî pisliktir. Kir ve pisliklerden temizlenmeyi çok istemek de; güçlü iman ve takvanın gereğidir. Öyleyse mü'min temiz olur. Kirlenirse tövbeyle yahut suyla temizlenir. Günahlardan temizlik, Allah'a yakınlık ve sevap sebebidir. Onlar küfür ve günahlardan temizlendikleri için Allah onları sevmektedir. Ayetin sonunda şöyle buyuruluyordu:

"Allah (şirk, küfür, günah ve maddi) *pisliklerden temizlenenleri her zaman sever."*

1) Yukarıdaki ayete göre de ensar ve muhacirler, temizlenmeyi sevdiklerinden, kaderde olanlara rıza gösterdiklerinden Allah tarafından çok sevilen insanlardı. Allah kendilerini sevdiğini bildirmekteydi.

2) Allah'ın sevgisi yüksek derecelidir ve *muhabbet* cinsinden bir sevgiydi.[398] Muhabbet, dolu dolu sevmekti.

3) Allah'ın insanı sevmesi; razı olması ve ona iyilik ve ihsanda bulunacağına söz vermesidir.[399] Onlar da başlarına gelenlerde, kaderde olanlarda Allah'tan razıdırlar. Çünkü kaderde olana rıza gösterirler. Yani, Rıza makamındadırlar. Belalara sabretmeleri de bunu gösterir. Tüm bu açıklamalar, yapısı takvâ üzere yapılan Mescidin önemini gösterdiği gibi, hem sahabelerin kader inancı ile ilgili durumlarını ve faziletlerini de gösterir.

9.1.11-Elimizde Olmadan Gelen Musibetler

Diğer yandan insanın başına elinde olmadan bazı musibetler de gelebilir. Bunların da önemli hikmetleri vardır. Hz. Peygamber (sav) bir gün Medine'de şöyle buyurmuştu:

"Müslümana yorgunluk, hastalık, düşünce, hüzün, acı, gam, hatta diken batmasına kadar ne gelirse gelsin, Allah bunlarla ancak onun hatalarını örter."[400]

Hz. Ayşe de aynı mealde olan şu hadisi nakleder:

"Rasulullah şöyle buyurdu:

'Müslümana isabet eden hiçbir musibet yoktur ki, Allah onlarla (ondan sadır olan hatalarına) *kefarette bulunmasın*, (böylece onları örtüp yok etmesin).*'"*[401]

Bu açıklamalar gösterir ki; her türlü musibet, gam, keder, hüzün, düşünce, yorgunluk ve acı verici şey, müminin bazı hatalarına kefaret olur, onları siler ve yok eder. Böylece bir bakıma musibet içinde merhamet tecelli eder; mü'minin hataları ahirete bırakılmaz, o da ahiret azabından kurtulur ve derecesi yükselir. Şu halde bu tür musibetler neticeleri itibariyle güzeldirler, acı ilaca benzerler, bizi, ahiretimizi, ebedî dünyamızı karartacak manevî hastalıklar olan günahlardan kurtarırlar. Bu açıdan, kadere rıza ve kadere teslim olmak gerekir.

Hz. Peygamber (sav), musibetler ve hastalıklarda kadere rıza konusunda şu açıklamayı da yapmıştı:

"Allah bir kimseye hayır ve iyilik dilerse (günahlarına kefaret ve derecesini yükseltmek için), *musibete uğratır."*[402]

Abdullah b. Mesud da bu konuda şunları anlatır:

"Hastalığında Nebi (sav) *aleyhi ve selleme geldim. O şiddetli bir sıtmaya* (ateşe) *yakalanmıştı. Ona şöyle dedim:*

'Sen sıtmaya (ateşe) *yakalanmışsın* (titriyorsun).*'*

Ve ekledim:

'Size bununla iki kat sevap olduğu için mi?'

O şöyle buyurdu:

'Evet, hiçbir Müslüman (Allah'a teslim olan) *yoktur ki, ona bir eza* (üzüntü, acı) *isabet etsin de Allah ondan hatalarını ağaçlar yapraklarını döktüğü gibi dökmesin.'"*

Şu halde Müslüman, kadere rıza gösterirse, şikâyet yerine şükrederse; Allah (CC) hastalıklar ve musibetlerle onu hatalarından temizleyecektir. Bu açıdan musibetler ve üzüntüler, birer nimet ve rahmettir. Onlardan şikâyet değil, onlara teşekkür edilmeli, bu tür musibetler sabır ve şükürle karşılanmalıdır. Demek hastalıklar ve musibetler, bir bakıma Allah'ın (CC) ihsanı ve hediyesidirler. Bu açıdan, Allah (CC) en şiddetli bela ve musibetleri en sevdiği kullarına, peygamberlere vermiştir. Müslümanlar hastalık, bela ve musibetlerde rıza yolunu tutmalı ve şu ayeti hatırlamalıdır:

"Onlar ki, kendilerine bir musibet gelince; şöyle derler: 'İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râc'ûn = Mutlaka biz Allah'a aitiz ve ona dönücüleriz.'"[403]

Hz. Peygamber (sav) elde olmadan gelen musibetler konusunda ayrıca şöyle buyurmuştur:

"Allah bir kavme/topluma azap indirince, onlar içinde onlara bu azap isabet eder. Ama daha sonra onlar (onlar içindeki iyi kimseler) *amellerine göre diriltilirler."*[404]

Görülüyor ki, kıtlık, hastalık, deprem, zorluklar, pahalılık ve toplu ölümler gibi, başa gelen azaplar (zorluklar ve sıkıntılar) bir topluma indirilince; toplumda her türlü insana isabet edebilir. Bu tür azaplar kötülere geldiği gibi, iyilere de gelir. Eğer azap sadece kötülere isabet etse, imtihan sırrına aykırı olur. O zaman ister istemez herkes iyiliğe yönelir. Ama Allah, haşirde insanları diriltince, iyileri mükâfatlandıracak, herkese ameline göre muamele edecektir.

9.1.12-Musibet Allah Yazdıysa Gelir

Mü'min kaderde olmayanın başına gelmeyeceğini bilir. Musibetlerde de durum böyledir. Hadid Suresinin 22. ayetinde şöyle buyrulur:

"Yeryüzünde olan ve kendinize gelen bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce bir kitapta (yazılmış) *olmasın. Mutlaka bu* (size göre zor ve imkânsız görünse de) *Allah'a pek kolaydır. Böylece* (inanarak), *elinizden çıkana üzülmeyesiniz, Allah'ın verdiklerine de şımarmayasınız; Allah kendini beğenip böbürlenenleri sevmez."*[405]

Burada her şeyin kaderde yer aldığı açıklandığı gibi, musibetlerin de önceden kaderle takdir edildiği beyan edilir. Bu durum, Allah'a (CC) göre son derece kolaydır. Ayrıca başına musibet gelen mü'min: "*Kaderde varmış ki, başıma geldi"* diye düşünüp kaybettiklerine üzülmemeli, eğer ona bir nimet verilmişse, buna da şımarmamalıdır.

Tevbe Suresi 51. ayeti de bu konuya açıklık getirir. Münafıklar Rasulullah'a bir zafer ve ganimet nasip olunca sevinmezler, savaşla mü'minlere bir musibet (yenilgi, zarar ve ölüm) geldiği zaman da; "*Savaşa girmemekle işimizi sağlama aldık"* diye düşünüp böbürlenirlerdi. Bu tavırlarına karşı Rasulullah'a şöyle emredilmişti:

"(Resulüm) *de ki; 'Allah'ın yazdığından başka bize asla* (bir) *musibet gelmez, Allah bizim mevlamız* (dostumuz, yardımcımız ve Rabbimizdir), *müminler de ancak ona tevekkül etsinler* (dayanıp güvensinler)*."*[406]

Demek her şey, başa gelen iyilik ve kötülükler Allah'ın (CC) kader ve kazası iledir. Mü'mine bir musibet gelince; *"Kaderde varmış ki, başıma geldi, Allah benim mevlam, yâr ve yardımcımdır, ona tevekkül ediyorum, kader ve kazasına razıyım, elbet bunun da hikmetleri vardır"* diyebilmeli, musibetlere sabretmeli ve rıza göstermelidir. "*Men âmene bil kader emine mine'l- keder = Kadere iman eden kederden emin olur."* İlkesi de bunu gerektirir.

Ama bir Müslüman, günah işlemeye karar verip, "*İlahî takdir böyle"* diyerek günah işleyemeyeceği gibi, günahı işledikten sonra: "*Takdir-i İlahî böyleymiş"* diye suçu kadere yükleyemez ve kendini mazur gösteremez.[407] Küfre rıza küfür olduğu ve razı olanı kâfir ettiği gibi, günaha rıza da işleyeni günahkâr eder.

Kadere rızayı bu şekilde anlamak doğru değildir. Burada insan günaha rıza göstermektedir. Oysa Allah (CC) o günahı nehiy edip yasaklamakla ona razı değildir. İyi-kötü her şeyin yaratıcısı Allah'tır (CC). Bunu kabul edip rıza göstermek gerekir. Ama onun razı olmadığını işleyip *kaderde varmış* diye suç kadere yüklenmemelidir. Kur'an ayetleri ve hadis-i şeriflerde, *küfre ve günahlara*

razı olun ve işleyin, diye bir hüküm yoktur. Zaten irade, mesuliyet ve sorumluluk için insana verilmiş, kader de, insanı gurur ve kibirden kurtarmak hikmetiyle inanç esasları içinde yer almıştır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Kötülüklerin yaratılmış olması niçin kötülük değildir?
2-Şeytanlar yaratılmasının sırrı ve hikmeti nedir?
3-Kader insanın hürriyetini engeller mi?
4-Allah insanın geçmiş gelecek her şeyini bilir mi?
5- Allah'ın her şeyi bilmesi insanı yaptığı kötülükteki sorumluluktan kurtarır mı?

9.2-ÖLÜMÜN HAKİKATI NEDİR?[408]

Prof. Dr. Kazım Uysal
Biyoloğ, Dumlupınar Üniversitesi
Rektörü, Kütahya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Ölüm çeşitlerini öğrenir. 2- Her canlının ölüme programlanmış olduğunu anlar. 3- Programlı hücre ölümünün hangi gayeler için kullanıldığını kavrar 4- Sağlıklı hayatın programlı hücre ölümüyle mümkün olduğunu anlar. 5- Programlanmamış ölüm nekrozun hikmetini öğrenir.	1-Ölümün mahiyeti nedir? 2-Programlanmış ölüm ne demektir? 3-Ölüm yokluk mudur? 4-Ölümden kurtulmanın bir yolu var mıdır? 5- "*Sağlıklı hayat programlı hücre ölümüyle mümkündür*" sözünden ne anlıyorsunuz?

Ölüm her canlının başına gelen değişmez bir hakikat olmasına rağmen, mahiyeti insanlık tarihi boyunca gizli kalmıştır. Materyalist evrimciler ölümü canlının hayatını sonlandıran, tesadüflere dayalı, zararlı ve pasif bir olay olarak değerlendirmişler ve tabiatın canlılara kurduğu bir tuzak olarak görmüşlerdir. Ölümün çürüme, dağılma ve yok olma olduğunu zannetmişlerdir. Bazı filozoflar da, yaşlanmayı ve ölümü kötü bir kader olarak yorumlamışlardır.

Peki, hakikatte ölüm kütü müdür? Tabiatın bir eseri midir?

Ölüm tesadüfen meydana gelen amaçsız bir olay değildir. Ölüm kasıtlı olarak canlıya yerleştirilmiş bir program çerçevesinde meydana gelmekte, yani yaratılmaktadır. Bundan dolayı ölüm, aslında yok olmak için değil, hayat bulmak ve hayatı sağlıklı devam ettirmek için lüzumlu bir mekanizmadır.

Robert Browning '*Hayatın anlamını ölünceye kadar bilemezsiniz, hayatı yaşanılır kılan ve ona önemini veren ölümdür'* der. Dr. Mak ise hücre ölümü olmadan hayatın da olmayacağını ifade eder.[409]

Ölüm, aslında yok olmak için değil, hayat bulmak ve hayatı sağlıklı devam ettirmek için lüzumlu bir mekanizmadır.

John Owen ise '*Biz ölümlüler binlerce şekilde ölüyoruz, ama bir şekilde doğuyoruz. Binlerce çeşit insan hastalığı var, ama sadece bir sağlık var'* der.

İnsan ve çok hücreli canlıların binlerce farklı şekilde öldüklerinin yanında, günümüzde hücrelerin de binlerce farklı şekilde öldükleri anlaşılmıştır. Yani canlıda programlı hücre ölümünün binlerce sebebi ve farklı şekilleri vardır.[410]

Bu dünyada aslında hayat ölümle kaimdir, ölüm hayattan daha zahirdir. Kur'an-ı Kerim'de ölümle ilgili bir ayet-i kerimede şöyle buyrulur:

"Şüphesiz Allah, tohumu ve çekirdeği çatlatandır, ölüden diriyi çıkaran, diriden de ölüyü çıkarandır. İşte Allah budur. O halde (haktan) *nasıl dönersiniz!"* (Enam Suresi,95. ayet).

İlgili ayet-i kerimeler ve hadis-i şerifleri yorumlayan müfessirler ölümün Yüce Allah'ın takdiri ile meydana geldiğini, tıpkı hayat gibi yaratıldığını ve yeni bir hayatın başlangıcı olduğunu ifade ederler.[411]

9.2.1-ÖLÜM ÇEŞİTLERİ

Biyoloji ilminde hücre ölümü; temelde programlanmış (Apaptoz ve otofaji)ve programlanmamış (Nekroz) hücre ölümü şeklinde ikiye ayrılabilir. Ancak son yıllarda yapılan çalışmalarda apoptoz, otofaji ve nekroz tipi ölümlerden farklılıklar gösteren başka ölüm tiplerinin de olduğu bildirilmiştir.[412,413,414]

9.2.2-Programlı Ölüm (Apoptoz ve Otofaji)

Apoptoz

Programlı hücre ölümünde (Apoptoz); sitoplazma yoğunlaşır, hücre küçülür ve büzülür, komşu hücreler ile bağlantı kopar. Çekirdek DNA'sı nükleozomal bölgelerden intizamlı olarak kırılır. Sitokrom c mitokontri zarından stoplazmaya salınır. Kaspazlar olarak isimlendirilen proteolitik enzimlerin faaliyetleri artar. Hücre iskeleti elemanları parçalanır ve hücre yüzeyinde tekrar düzenlenir. Ribozomlar küçük gruplar halindedir ve endositik veziküllerin çoğu hücre zarı ile birleştirilir. Programlanmış hücre ölümünde mitokondriyal görev kaybolur. Hücre zarı değişiklikleri sonucunda zar vezikülleri meydana getirilir. Çekirdek materyali ve organelleri ihtiva eden sitoplazmik veziküller (Apoptotik cisimler) fagositik hücreler tarafından ortamdan kaldırıldığı için inflamasyon görülmez.[415,416,417]

Hücrenin programlı ölümü üç safhada gerçekleştirilir:

1-Ölüm sinyalinin alınması (Uyarılma),

2-Kaspaz aktivasyonu (İşlem),

3-Oluşan kalıntıların ortamdan kaldırılması.

Programlı hücre ölümünde öncelikle;

a-Hücre içinden veya dışından gelen ölüm sinyali alınır.

b-İkinci adım olarak proteazlar (Kaspazlar) aktive edilir.

c-Aktif hale gelen kaspazlara hedef proteinleri yıkma görevi verilir.

d-Programlı ölümün son safhasında ise apoptotik cisimler oluşur ve oluşan apoptotik cisimler fagosite edilir.

Otofaji

Programlı olup, ancak apoptoz'dan farklılıklar gösteren bir ölüm çeşidi de otofajidir. fonksiyonu bozulmuş organellerin, hasarlı makromoleküllerin ve patojenlerin yok edilmesinden sorumlu, kaspazlardan bağımsız meydana gelen ve kaspaz aktivitesi görülmeyen fizyolojik programlı bir hücre ölüm çeşididir. Otofaji, canlıda kalite kontrol sistemi olarak çalışan mu'cizevî bir olaydır.

Otofaji '*kendi kendini yeme*' anlamında bir kelimedir. Hücre aç kalınca enerji elde edilmesi için kendi içindeki yapıların parçalanmasıdır.[418,419]

Hücre muhtevasına bağlı olarak apoptozun yetersiz kaldığı şartlarda otofaji devreye girer ve hücre öldürülür. Tümör baskılayıcı bir mekanizma olarak da bilinir.

Otofajik hücre ölümü, özellikle açlık ve diğer tüm stres faktörlerine karşı hücre içi moleküllerin geri dönüşümünü sağlayarak homeostaziyi korur. Böylece sağlıklı kalmada ve hayatın devam etmesinde önemli bir görevinin olduğu anlaşılmaktadır.

Hücreye besin temin edilememesi durumunda, otofaji devreye sokularak kendinin içten yenmesiyle varlığı sürdürülür. Ayrıca otofaji patojen enfeksiyonu, toksin maddeler, hipoksi gibi hücresel stres faktörleri ile de tetiklenebilir. Otofaji aslında hücreyi zor şartlarda korumak için lüzumlu bir mekanizmadır. Ancak strese sebep olan şartların baskısı artarsa hücreyi tüketerek ölümüne sebep olur. Otofaji mekanizmasının bozulması ise; kanser, erken bunama, alzheimer ve çeşitli enfeksiyonların oluşmasına sebep olur.

Otofaji ayrıca canlıların gelişiminde de (Metamorfoz, kuşlarda kanat ve memelilerde damak oluşumu gibi) etkili bir mekanizmadır. [420] ATGs (Autophagyrelatedgenes) otofajik hücre ölümünde görevlendirilen genlerdir.[421]

Bazı özellikler bakımından apoptoz ve otofajiye (Programlı hücre ölümü) benzeyen, ancak bazı özellikler bakımından benzemeyen farklı hücre ölüm tiplerinin de olduğu anlaşılmıştır. Mesela nekroptozis tipi ölüm programlı olsa da, bazı özellikler bakımından nekroza benzer.

9.2.3-Her Canlı Ölüme Programlanmıştır

Çok kabaca bir bakışla bile, her canlının ölüme programlandığı görülür. Canlıların hayat süreleri farklı olsa da, hiçbir canlı yaşlanma ve ölümden kurtulamaz. Hayatı tadan her canlı, bir gün mutlaka ölümü de tadar. Dünyamızda sayısız canlı yaşamış olmasına rağmen, hiçbiri ölüm gerçeğinin dışında kalmamış, yüce Yaratıcı tarafından takdir edilen sürelerde yaşamış ve ölmüştür. Her canlının takdir edilmiş bir hayat süresi olduğu gibi, türlerin de hayat süreleri takdir edilmiştir. Mesela bazı türlere ait bireyler birkaç gün yaşarken, bazı türlere ait bireyler ise birkaç yıl veya birkaç yüz yıl yaşayabiliyorlar. İnsan da bu gerçeğin dışında değildir. Bilimde ve teknolojideki baş döndürücü ilerlemeye rağmen, insanın ölümü ötelense de önlenememiştir.

Bu gerçekler karşısında insanoğlu canlının ölüme programlandığını eski zamanlardan beri zaten bilmekte ve inanmaktaydı. Ancak ilmî metotlarla da canlının ve hücrelerin ölüme programlı olduğu 1970'lerden sonra anlaşılmıştır. Konunun tıp ve biyoloji alanındaki öneminden dolayı '*programlanmış hücre ölümü ve organ gelişiminin genetik olarak düzenlenmesi*' konusunu çalışan ilim adamlarına 2002 yılında Nobel ödülü verilmiştir.[422]

9.2.4-Programlı Ölümde Genlerin Rolü

Kromozomların belirli bir kısmını oluşturan, bir RNA veya DNA parçalarına gen denir. Her bir canlının sahip olduğu genetik yapı bir kütüphaneye benzetilirse, kromozom kütüphane içindeki bir kitap, gen de kitap içindeki bir sayfa veya bölümdür. Genler tüm organizmaların canlılık görevleri ve biyolojik gelişmeleri için gerekli yazılım veya programlardır. Kromozomlar adeta paketlenmiş gibi DNA'lardan meydana getirilmiştir. Dolayısıyla bir kromozomda çok sayıda gen, yani program var demektir.

Programlı hücre ölümü ile ilgili 25'den fazla gen tanımlanmıştır. İnsanda bu genlerin en önemlilerinden birisi 393 aminoasitli bir protein olan p^{53} genidir.

Canlının yapısını teşkil eden bütün proteinler nasıl sentezlenir?
İşte bu genler üzerinde bulunan özel şifrelere, yani yazılıma göre hücrelerde sentezlenir.

Peki, akılsız ve şuursuz madde kendi başına tesadüfen bir araya gelip gayet hikmetli bir yazılım veya program yapabilir mi?

Elbette yapamaz. Bir program varsa, programcı da mutlaka olacaktır. İşte materyalist evrimciler programı ve programın harikulade olduğunu kabul edeler. Lakin programcıyı kabul etmezler. Tüm canlılardaki mükemmel yazılım ve programların akılsız ve şuursuz atom, element ve moleküllerin tesadüfen bir araya gelip organize olmaları ile oluştuğunu iddia ederler.

İçinde yaşadığımız bu mükemmel sistem, sistem içindeki sanat harikası canlılar ve canlılardaki karmaşık yazılım ve programlar ancak sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir Yaratıcı'nın varlığıyla mümkündür.

Programlı hücre ölümü ile ilgili 25'den fazla gen tanımlanmıştır. İnsanda bu genlerin en önemlilerinden birisi 393 aminoasitli bir protein olan p53 genidir.

Programlı Ölümde P53 Geni ve Görevleri

p53 geninin en önemli görevlerinden birisi çevre şartları ve hücrenin durumuna göre hücre döngüsünü kontrol etmektir. p53 ayrıca DNA tamiri ve sentezinde, hücrelerin farklılaşmasında, genomun şekillenmesinde ve programlı hücre ölümünde görev alır.[423,424]

p53 bir transkripsiyon regülatör genidir. p53 genindeki ölüm programı mutasyona uğrarsa veya hücre ölümünde p53 görevlendirilmezse, yani aktive edilmezse çalıştırılmaz. Dolayısıyla rahmet eseri olarak hücre de ölüm sürecine sokulmaz. Böylece hücre hayatı uzatılmış olur. Hücrelerdeki p53 geni, genelde hücre hasarı ile aktive edilir. p53 genindeki yazılımın kontrolünde sentezlenen protein, DNA'ya bağlanarak hasarı tanır. Hasar tespit edildikten sonra p53 geninde iki ihtimalli bir yol izlenir.

p53 geninde yazılan program, bir programcının varlığını gösterir. Programın şartlara göre bazen çalışıp, bazen çalışmamak, hangi şartlarda ne yapılacağına karar vermek gibi iradeyi gerektiren özellikleri ise programcının her an görev başında olması ile mümkündür.

Birinci yol; DNA hasarı az ise, hücre döngüsü G1 safhasında durdurulur ve hasarlı DNA tamir edilir. DNA tamir işlemi hücre S fazına geçmeden önce G1 safhasındayken yapılmalıdır. Çünkü S fazında hücre DNA'sı çoğaltılır. Hücre bölünmesi esnasında döngü G1 fazında durdurulmasaydı ve hasarlı DNA üretilmeye devam etseydi, mutasyonlarla oluşan hasarlı DNA'lar genomu, yani canlının gen yapısını değiştirirlerdi.

Demek ki, rahmet ve inayet böyle bir olumsuzluğa müsaade etmiyor.

İşte p53 geniyle, genomu değiştirici etkiye sahip olan mutasyonlardan temizlenene kadar hücrenin S fazına geçişi engellenir. Bundan dolayı p53 geni '*genom gardiyanı*' olarak da bilinir.

İkinci yol ise; DNA hasarı çok ise, p53 genindeki ölüm programı işletilerek hücre öldürülür.[425]

Görüldüğü gibi p53 genindeki program, klasik bir bilgisayar yazılımı gibi değildir. p53 geni öncelikle şartlara göre çalıştılmaktadır.

İkinci olarak zamanlama çok mükemmel yapılmaktadır.

Üçüncü olarak da hangi şartlarda nasıl davranılacağı çok iyi bilinmektedir. En önemlisi de, yaptığı işin canlı için hayati öneme sahip olmasıdır. Hâlbuki p53 geni, akılsız ve şuursuz bir proteindir ve bunları bilmesi mümkün değildir.

İşte p53 geninde yazılan program, bir programcının varlığını gösterir. Programın şartlara göre bazen çalışıp, bazen çalışmamak, hangi şartlarda ne yapılacağına karar vermek gibi iradeyi gerektiren özellikleri ise, programcının her an görev başında olması ile mümkündür.

p53 geninin DNA'daki hasarı tespit etmesi basit bir iş değildir. Bu olayı idrak terazisi ile tartalım. Mesela otomobillerdeki arızayı tespit eden cihazları düşünelim.

Birinci olarak, arıza tespit cihazları teknoloji ve bilgi birikiminin neticesidir ve otomobildeki donanımları çok iyi bilen bir mucidin tasarımıdır.

İkinci olarak, arıza tespit cihazı kendi başına çalışmaz. Çalışması için akıllı ve işi bilen birisine ihtiyaç vardır.

Üçüncü olarak, arızaya göre ne yapılacağına karar vermek ve tamir işini yapmak veya tamir edilemeyecek derecede hasar büyük ise otomobili hurdaya çıkarıp geri dönüşüme göndermek de bilgi ve irade sahibi birisinin yapabileceği işlerdir.

Hal böyle iken, p53 geninin DNA (Çok küçük ve çok karmaşık) hasarını tanıması, ne yapılacağına karar vermesi ve gereğinin yapılması (Tamir edilmesi ya da hücrenin öldürülerek ortamdan kaldırılması) tesadüflere dayalı evrim mekanizmaları ile açıklanamaz.

İşte yapılan bu harika işlerden Yaratıcı'nın varlığını ancak sağlıklı akıl ve idrak sahipleri anlayabilirler. Yoksa kendi yaptığı küçük eserlere bile telif hakkı isteyen veya patent alan bir insanın, canlıdaki harika işleri tesadüflere vermesi akıl ve idrak ile izah edilemez.

Programlı Ölümde Bcl-2 Gen Ailesi ve Görevleri

Hücre içi antiapoptotik ve proapoptotik zar proteinlerden oluşan Bcl-2 gen ailesi de programlı ölüm mekanizmasının düzenlenmesinde önemli görevler üstlenirler. Ayrıca Bcl-2 gen ailesi hücre döngüsünün G0'dan G1'e ilerlemesini baskılama ve bazı nöronların yenilenme kabiliyetlerini arttırıcı özelliğe de sahiptirler.

Bcl-2 gen ailesi ile ilgili proteinler yapı ve görevlerine göre 3 grup altında incelenebilir

1.Bcl-2 alt grubu (Bcl-2, Bel-XL ve Bcl-w):

Antiapoptotik aktiviteye sahiptirler. Mitokondri dış zarına yerleştirilirler.

2. Bax alt grubu (Bax ve Bak):

Proapoptotiktirler, hücre hasarı ve stres algılayıcıları olarak görev yaparlar ve genelde sitoplazma içinde bulunurlar.

3. Bik alt grubu (ProapoptotikBik ve Birn).

Hücredeki Bcl-2 dağılımı hücre tipine göre değişir. Hücrenin programlı ölüme eğilimli olması bulundurduğu Bcl-2 çeşidine bağlıdır. Hücrede proapoptotik proteinler fazla ise hücre programlı ölüme daha çok, antiapoptotik proteinler fazla ise daha az eğilimlidir. Bel-2 en fazla mitokondri, düz endoplazmik retikulum ve çekirdek çevresindeki zarlarda yerleştirilir. Bcl-2 her hücre ölümünü önlemez.[426,427,428]

9.2.5-Akılsız ve Şuursuz Madde Kendi Başına Program Yapamaz

Programlanmış hücre ölümünde; Çekirdek DNA'sının nükleozomal bölgelerden intizamlı olarak geri dönüşümsüz bir şekilde kırılması sağlanır. Hücrede DNA'nın parçalanması, çekirdek endonükleazların (Bir nükleik asit zincirini belirli yerlerden kesilmesinde kullanılan enzimler) faaliyetine, çekirdek endonükleazların faaliyeti ise hücre içinde Mg ve Ca elementlerinin artmasına bağlanmıştır. Bu elementler akılsız ve şuursuzdur. Ölüm programının oluşturulması ve işletilmesinde ancak birer görevli olabilirler. Bir kitabın veya bir bilgisayar programının yazımını harfler ve rakamlar kendi başlarına yapamadığı gibi, bir kitap hükmündeki canlıyı ve canlıdaki harika programları da akılsız ve şuursuz elementler yapamazlar.

Hücrede bütün bu olaylar bilinçli ve şuurlu yapılır. Hücre sanki başına gelecekleri önceden bilmekte ve ona göre hareket etmektedir. Programlı ölüm mekanizmaları kusursuz işletilir ve hücre ölüme götürülür. Küçücük hücrelerde harika programların varlığı ve tam zamanı gelince çalıştırılması ve tüm elementlere akıllıca işler yaptırılması elbette, materyalist evrimcilerin iddiası gibi, tesadüflere verilemez. Bu harika işlerin yapılması tüm elementleri alfabemizin harfleri gibi kullanan bir yaratıcının varlığını ve her an tasarruf ettiğini gösterir.

Bu gerçek de İslam dininin Yaratıcı tanımına uyar. Çünkü İslam Dini'nde Yaratıcı; İsim ve sıfatları ile (İlmi, Kudreti vb.) sınırsızdır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey O'na muhtaçtır, ezeli ve ebedidir, yaratılan hiçbir varlığa benzemez, misli ve benzeri ikinci bir varlık yoktur. İşte şu muhteşem ve intizamlı kâinatın, kâinat içindeki sayısız acayip canlının, her bir canlıdaki harika sistem ve programların yapılması ve işletilmesi ancak Kur'an-ı Kerim'in tarif ettiği özelliklerde bir Yaratıcı ile mümkündür. Bu, farazi bir kabul değildir. Yapılan işler ve eserlerden akıl ve vicdanın tasdik ettiği bir hakikattir. Yoksa yapılan işlerdeki harikalığı, eserlerdeki mükemmelliği akıl ve şuuru olmayan maddelere, kör tesadüflere vermek akıllı ve şuurlu olan bir insanın işi olamaz.

9.2.6-Ölüm Emrini Kim ve Nasıl Veriyor?

Her canlı ve hücrenin genetik yapısında ölüm programı vardır. Ancak zamanı gelmeden ölüm programı çalıştırılmaz. Ölüm programı normal fizyolojik şartlarda zamanı gelince aktive edilir ve ölüm bu programa göre gerçekleştirilir. Ölüm zamanı her canlı ve hücreye göre değişir. Canlıda ölüm programı nasıl aktive edilmektedir? Yani ölüm emri hangi sebeplerle verilmektedir ve ölüm mekanizması nasıl işletilmektedir?

Ölüm emrinin verilmesinde ve ölüm mekanizmasının çalıştırılmasında sebep olarak; büyüme faktörleri eksikliği, sitokinler (Monositler, makrofajlar ve lenfositler tarafından salgılanan hücreler arası iletişimi sağlayan maddeler), hücre içi kalsiyum miktarındaki artış, tümör nekroz faktör (TNF), TGF-B (Transforming Growth Factor), DNA hasarından dolayı p53 geninin aktive olması, Fas/FasL sisteminin aktive olması, viral ve bakteriyal enfeksiyonlar ve glukokortikoidler kullanılır.[429]

Programlı hücre ölümünün en belirgin özelliği, sitoplazma yoğunluğunun artmasıdır. Ancak sitoplazma yoğunluğunun artmasının hangi mekanizmalarla olduğu bilinmemektedir. Programlı ölümden önce sitoplazmada kalsiyum miktarı artar. Kalsiyum hücrede birçok aktivitede, özellikle sinyal iletiminde görev yapar. Hücre sitoplazmasındaki kalsiyum artışı endonükleaz ve transglutaminaz gibi bazı sessiz enzimleri aktive eder. Bu enzimlerin aktive edilmesi de hücrede yapı değişimlerine sebep olur.[430,431,432]

Görüldüğü gibi; ölüm emrini verenler de aklı ve şuuru olmayan element veya moleküllerdir. Mesela hücre içi kalsiyum miktarının artması, programlı ölüm

mekanizmasının işletilmesinde bir sebep olarak gösterilmiştir. O halde akla şu soru gelmektedir: Hücre içerisindeki kalsiyum miktarının arttırılmasına hangi olaylar neden olmaktadır? Sebepler noktasında bu zincirleme ilişkiler uzar gider. Zaten bilim ilerledikçe, bilinmeyenlerin artması da bundan dolayıdır.

İşte materyalist evrimcileri yanıltan nokta; Yaratıcı'nın sebepleri kullanarak iş yapmasıdır. Manayı göz ardı edip sadece maddeye nazar edenler, elbette sadece maddeyi ve sebepleri görürler, hakikati göremezler.

Silahla vurularak öldürülen bir insanı düşünelim. Öldüren, öldürmeyi planlayan ve silahın tetiğine basan akıllı ve iradeli bir insandır. Silah, tetik, barut ve kurşun ise öldürme eyleminin gerçekleştirilmesi için birer sebeptir. İşte materyalist evrimciler sebeplere, yani akılsız ve şuursuz maddeye nazar ederler ve öldürme fiilini maddeye verirler. Hâlbuki akıllı işler yapan akılsız, şuurlu işler yapan şuursuz, isabetli kararlar veren de iradesiz olamaz. Programlı hücre ölümünde akılsız, şuursuz ve iradesiz maddelerin akıllı, şuurlu ve iradeli işler yaptığını görüyoruz. O halde ölüm programını yapan, programın ne zaman ve nasıl işletileceğine karar veren İlahi İlim, Kudret ve İrade'dir. Akılsız ve şuursuz madde ise sadece görevli sebeplerdir veya memurlardır.

9.2.7-En Çok Bilinen Ölüm Reseptörleri

Programlı hücre ölümünde; ölüm reseptörleri, adaptör proteinler ve proteolitik enzimler (Kaspazlar) aktif olarak görev alan gruplardır. Hücrede ölüm sinyalinin alıcıları (Ölüm reseptörleri) genelde hücre döngüsünde önemli rolleri olan moleküllerdir.

En Çok Bilinen Ölüm Reseptörleri Şunlardır:

CD95 (APO-1/Fas), TRAIL (TNF RelatedApoptosis-InducingLigand)-R1, TRAILR2, TNF-R1, DR3 ve DR6.

Ölüm reseptörlerinin görevi adaptör proteinlere bağlanmak ve ölüm sinyalini iletmektir. Ölüm sinyali alan adaptör proteinler ise kaspazlara bağlanır ve onların aktive edilmelerine sebep olurlar. Kaspazlar, proteinleri yalnızca aspartik asit bulunan bölgelerden keserler. Ölüm sinyali hücreye gelene kadar, kaspazlar hücre içerisinde aktif değildirler. Hücredeki inaktif kaspazlara aprokaspazlar denir.

Yapı ve görevleri bakımından 3 grup kaspaz vardır.

1.Lenfokin (Lenfositler tarafından salgılanan ve bağışıklık sistemi hücreleri arasında sinyal görevi yapan, aktive edici maddeler) yapımında bulunan kaspazlar.

2. Cellat kaspazlar.

3. Aktive edici kaspazlar (Sinyal iletmede görevlidirler ve cellat kaspazları aktive ederler).

Kaspazlar sitokrom c'nin sitoplazma içine salınması ile aktif hale getirilir. Ölüm sinyali alan kaspaz geri dönüşümsüz olarak çalıştırılır ve diğer kaspazları da aktive eder. Ölüm sinyali alan ve veren başlatıcı kaspazlar, adaptöre bağlanarak hücrenin ölüme gitmesine sebep olurlar. Lakin infazı gerçekleştirmezler. Ancak infazı yapacak kaspazların aktive edilmesinde görevlidirler. İnfazı gerçekleştiren uygulayıcı kaspazlardır. Aktive olan kaspaz dizisi de DNaz (*CAD*) enzimi vasıtası ile DNA yıkımına neden olur. Kaspaz inhibitörleri effektör kaspazları inhibe etmekle ve programlı hücre ölümünü (Apoptoz) engellemekle görevlidirler.[433]

Hücrede programlı ölüm mekanizmasının işletilmesi sanki bir aksiyon filmi gibidir. Ölüm emrini verenler, aracılar, suikastçılar, cellâtlar, ölüler ve ölülerin ortamdan kaldırılması.

Görüldüğü gibi; hücrede programlı ölüm mekanizmasının işletilmesi sanki bir aksiyon filmi gibidir. Ölüm emrini verenler, aracılar, suikastçılar, cellâtlar, ölüler ve ölülerin ortamdan kaldırılması…

İşte programlı hücre ölümünde görev alan tüm element ve moleküller birer aktördürler. Sadece verilen görevi yaparlar. Hücrede ölüm senaryosunu hikmetli ve intizamlı bir şekilde planlayan ve yazan, farklı aktörlere özel görevler veren ve verilen görevlerin hudutlarını çizen, bazen filmi durduran ve şartlara göre tekrar başlatan ancak İlahi Kudrettir.

9.2.8-Materyalist Evrimcilere Birkaç Soru

Programlanmış hücre ölümü (Apaptoz) hem fizyolojik hem de patolojik şartlarda meydana gelir. Fizyolojik şartlarda meydana gelen programlı hücre ölümü; embriyo gelişimi, doku modellenmesi, immun hücre seçimi vb. durumlarda kullanılır. Programlı ölüm hücrenin genetik yazılımında önceden

planlanmıştır. Hücreler fizyolojik şartlar uygunken program gereği ölür. Burada akıl ve vicdan sahibi her insanın aklına şu sorular gelir:

-Program, hele de canlıdaki son derece karmaşık programların, programcısız meydana gelmesi mümkün müdür?

Yazılım çağı olan günümüzde bu gerçek daha iyi anlaşılmaktadır. Her yazılımın arkasında mühendisler ve emek vardır.

-Günümüzde kullanılan sayısız yazılımlardan hangisi tesadüfen oluşmuş olabilir?

Cevap çok açıktır. Hiçbiri.

-O halde insan yapımı en basit programlar bile tesadüfen olamazsa, canlıdaki karmaşık programlar akılsız ve şuursuz maddenin tesadüfen bir araya gelmesi ile oluşmuş olabilir mi?

-Canlının ölüme programlı olması, programı yapan Yaratıcı'nın varlığının açık bir delili değil midir?

Materyalist evrimciler fizyolojik şartlarda meydana gelen programlı hücre ölümünde canlının sağlığı ve faydası için hücrelerin kendi hayatını feda ettiğini, yani intihar ettiğini söylerler. Hücrelerin bu kararı nasıl verdiğini ve başkası için neden kendini feda ettiğini ise izah etmezler. Hücre neden kendinin sonu olacak bir celladı (Ölüm mekanizması) geliştirsin ve barındırsın ki.

-Hücredeki programlı ölüm mekanizması hangi tabii seleksiyonla izah edilebilir?

-Hayat bir mücadele ise, neden hücre başkası için kendini feda eder?

Bu sorulara verilecek mantıklı bir cevap materyalist evrimcilerin felsefelerine tamamen terstir. Çünkü onlar mana ile değil, tamamen sebeplerle ve mekanizmalarla meşgul olurlar. Darwinist görüşe göre, hayat bir mücadeledir ve güçlü olan hayatta kalır. Hâlbuki programlı hücre ölümünde, hücre başka hücrelerin faydası için kendini feda eder. Bu fizyolojik olay, kör tesadüflerin ve şuursuz maddenin yapabileceği bir iş değildir. Hücrelerin, hücrelerden oluşan doku, organ veya canlıların yapabileceği bir iş de değildir. Çünkü akılsız ve şuursuz madde böyle akıllı ve şuurlu işler yapamazlar. O halde hücreler ve canlılardaki ölüm programı, Yüce Yaratıcı'nın kasıtlı ve hikmetli işlerindendir. Bizzat O'nun takdiri ile Kader programının bir yansımasıdır.

9.2.9-Programlı Hücre Ölümü Hangi Gayeler İçin Kullanılır?

Programlı hücre ölümü hayatın her safhasında vardır ve yaratılışın önemli bir mekanizmasıdır (Şekil 1).

Şimdi programlı ölüm mekanizmasının önemli gayelerinden birkaçını daha ayrıntılı olarak düşünelim.

Canlı Bünyesindeki Denge (Homeostazi) Programlı Hücre Ölümü İle Korunur

Programlı hücre ölümü canlının gelişim safhalarındaki organizasyonunda kullanılır. Sağlıklı çok hücreli canlılarda hücrelerin çoğalması da, ölümleri de kontrol altındadır. Canlıdaki organ ve dokuların şekli, büyüklüğü ve yaptığı görevler dikkate alınarak hücreler yaratılır ve sayıları hassas bir şekilde kontrol edilir. Hücre çoğalmasındaki hassas kontrol mekanizmaları ölümlerinde de yapılmalıdır ki, homeostazi korunsun ve canlı hayatı devam etsin (Şekil 2).

Şekil 1. Programlı hücre ölümü hayatın tüm safhalarında kullanılır.

Programlı ölüm, normal şartlarda tüm vücut kısımlarının muhtevası, büyüklüğü ve şeklinin takdir edilen özelikte kalmasını sağlar. Homeostazi sadece hücre sayısının kontrol altında tutulması değil, su, sıcaklık, pH, şeker, iyot, Na, Cl

vb. tüm faktörler bakımından iç dengelerin korunmasıdır. Bu bakımdan canlı hayatı tüm bu dengelerin korunması ile mümkündür. Ölümü ise, bir tane hücrenin kural dışına çıkmasıyla ve iç dengelerden bir tanesinin bile bozulması ile meydana gelebilir.

Şekil 2. Hayat homeostazi ile devam eder. Canlıda homeostazi programlı ölümle mümkündür. Hayatın yaratılmasında ve devam ettirilmesinde, hücrelerin programlı öldürülmesi, yaratılması kadar önemlidir.

Bazı kaynaklarda insan vücudunda yaklaşık 10^{14} (100 tirilyon) hücre bulunduğu bildirilmiştir. Lakin son yapılan bir çalışmada bu sayının yaklaşık 3-4x10^{13}(30-40 tirilyon) olduğu tespit edilmiştir. Öncelerde insan vücudundaki bakteri sayısının hücre sayısının yaklaşık 10 katı olduğu tahmin edilmekteydi. Bu bilginin de yanlış olduğu bildirilmiş ve insan vücudunda hücre sayısı ile bakteri sayısının yaklaşık aynı sayıda olduğu tespit edilmiştir.[434]

Normal fizyolojik fonksiyonların sağlanabilmesi ve insan hayatının devam ettirilebilmesi için her gün milyarlarca hücre öldürülür. Ancak vücut büyüklüğü korunur. Doku ve organların bütünlüğü ve büyüklüğünün korunması ölen hücrelerle yaratılan hücreler arası dengenin sağlanması ile yapılır. Canlıda programlı hücre ölüm (Apoptoz) hızı, mitozdan, yani hücre bölünmesinden 20 kat daha hızlıdır.[435,436]

İşte dengenin korunması, öldürmenin gelişigüzel değil, ihtiyaç durumlarında yapılması ile sağlanmaktadır. İnsan vücudunda bir günde programlı hücre ölümü ile ölen hücre sayısı 8-14 yaş arası bir çocukta yaklaşık 20-30 milyar, erişkin bir insanda ise 50-70 milyar kadardır. Eğer programlı hücre ölümü (Apoptoz) olmadan gelişim (Mitoz) devam etseydi, 80 yaşındaki bir insanda yaklaşık 2 ton kemik iliği ve lenf düğümü ile 16 km uzunluğunda bağırsak olacaktı.[437]

Öte yandan eritrositler insanda en çok bulunan hücre çeşididir. Eritrositlerin hayat süresi yaklaşık 100-120 gündür. Kanda eritrosit yenilenme hızı yaklaşık 200-250 milyar/gün ($200\text{-}250X10^9$/gün) dür. Eritrositler çekirdekleri ve mitokondrileri olmayan hücrelerdir. Bundan dolayı eritrositlerin programlı ölümleri (İntiharları) apoptosise bazı özellikleri ile benzerken, bazı özellikleri ile de farklılıklar gösterir. Eritrositlerin programlı ölümleri için 'Eriptosis' kelimesi kullanılmıştır.[438,439]

Her bir canlı harika bir saray gibidir. Bu sarayların her bir taşı (Hücre) taklit edilemez sanatlarla bezenmiştir. O halde ustanın (Yaratıcı) varlığı, sarayın varlığı kadar kesin ve açıktır. Bu muhteşem saraylarda her an eşsiz kıymette olan milyonlarca taşın değiştirilip, yerine yenilerinin konulması ve bu hızlı değişim içerisinde dengelerin (Homeostazi) bozulmaması ise ustanın her an iş başında olduğunu gösterir. İşte böylesine sayısız muhteşem sarayların inşa edilip, belli sürelerde harika şekilde idare edildikten sonra planlı ve programlı şekilde yıkılmasından (Öldürülmesi) anlaşılıyor ki, işler tesadüflerle olmuyor. Ustanın bu sayısız sarayları özenli inşasında ve programlı yıkmasında önemli gayeleri olduğu anlaşılıyor.

Programlı hücre ölümü; istenmeyen, hasarlı veya anormal hücreleri ortadan kaldıran, normal doku ve organ gelişimini ve görevini sürdüren bir mekanizmadır.

İşte materyalist evrimciler sarayların inşasına ve yıkımına bakarlar. Ustayı ve Ustanın neden böyle yaptığını düşünmezler. Soranlara da verecek cevapları olmadığından kızarlar, bağırırlar, gericilikle itham ederler ve aşağılarlar. Ustanın maksadını izah eden semavi dinleri de tanımazlar. Göstermek istersen, gözlerini kaparlar. Anlatmak istersen, kulaklarını tıkarlar.

9.2.10-Sağlıklı Hayat, Programlı Hücre Ölümü İle Mümkündür

Programlı hücre ölüm mekanizması zararlı hücrelerin ortadan kaldırılmasında ve hastalıkları önlemede de görevlidir. Yaşlanmış, görevini yitirmiş, fazla üretilmiş, düzensiz gelişmiş veya genetik olarak hasarlı hücrelerin organizma için güvenli bir şekilde yok edilmesi programlı hücre ölümü ile olur. Programlı hücre ölümü sinyalleme mekanizması, hücrenin ölümünden büyümesine, gelişmesine ve stres tepkilerine kadar tüm hücre faktörlerine verilecek cevapları düzenleyen hücre sinyalizasyon ağına entegre edilmiştir. Programlı hücre ölümü; istenmeyen, hasarlı veya anormal hücreleri ortadan kaldıran, normal doku ve organ gelişimini ve görevini sürdüren bir mekanizmadır. O halde programlı hücre ölümü, normal organizma fonksiyonu ve sağ kalımı için lüzumlu bir mekanizmadır. Buradan yola çıkarak '*Hayatın yolu, ölümden geçer*' denebilir. Çünkü dengeli hücre büyümesi ve ölümü, sağlıklı organizmaların bir özelliğidir. Canlıda programlı hücre ölüm mekanizması bozulursa ölümcül hastalıklar meydana gelir.[440]

Canlıda programlı hücre ölüm mekanizması bozulursa, ölümcül hastalıklar meydana gelir.

Sağlıklı fertlerde dengede olan programlı ölüm mekanizması, sadece hastalık durumlarında bozulur[9].

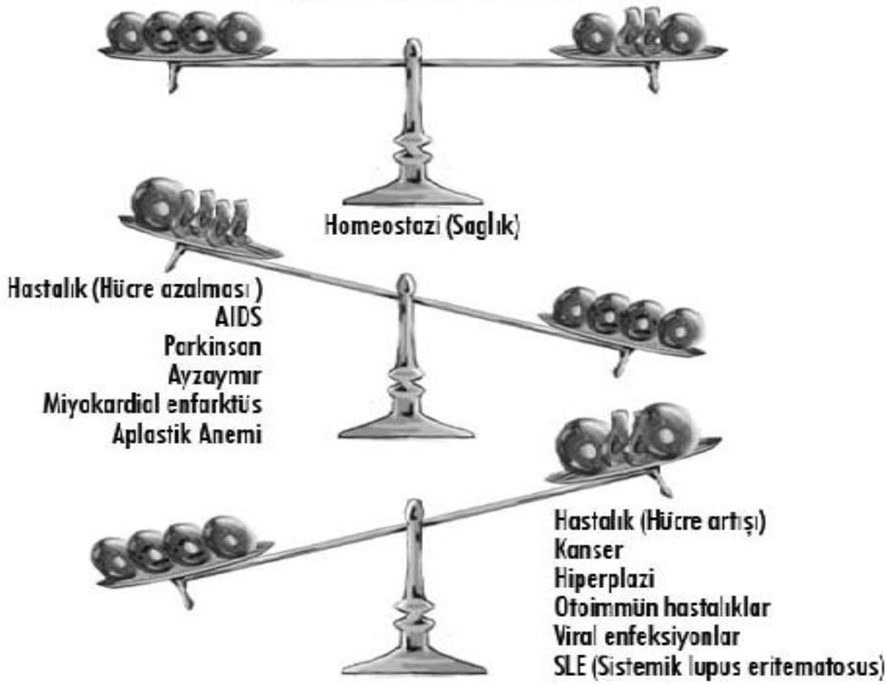
Sağlıklı olma veya sağlığın devamı ancak canlıda programlı ölüm mekanizmasının dengeli çalıştırılmasına bağlıdır (Şekil 3).

Deri, barsak epiteli ve kan gibi hücre yapım ve yıkımının hızlı olduğu dokularda yaşlanan hücreler de programlı hücre ölümü ile öldürülür, vücutta birikip enflamasyona neden olmadan ortamdan temizlenir ve yeni hücrelere yer açılır. Organizmada zararlı hücrelerin ortadan kaldırılması: Virus ile enfekte olmuş hücreler; sitotoksik T hücreleri ile, immun sistem hücreleri; hücresel

---

[9] Mesela programlı ölümün aşırı artması ile nörodejenaratif hastalıklar (Alzheimer, huntington, parkinson vb.), hematolojik hastalıklar (Aplastik anemi, fanconi anemisi, hodgkin hastalığı vb.), otoimmün hastalıklar (Fulminant hepatit, İnsüline bağlı diyabet, multipli skleroz, romatoidartrit vb.), toksinlere bağlı hastalıklar (Alkole bağlı hepatit, sepsis, pulmonarfibrozis vb.), iskemik hastalıklar (Böbrek enfarktüsü, miyokardial enfarktüs, inme vb.), bakteriyal ve viralenfeksiyon (AIDS, ebola virüsü vb.) hasıl olur. Canlıda programlı ölüm mekanizmasının yetersiz kalması ile de kanser, lösemi, lenfoma, sarkom, premalign hastalıklar, otoimmün hastalıklar, ateroskleroz, osteoporozis, Wilson hastalığı ve çeşitli viralenfeksiyonlar, Down sendromu, erken yaşlanma gibi hastalıklar meydana gelir.

bağışıklık sistemleri ile, DNA hasarı olan hücreler; p53 yolu ile, kanser hücreleri ise; kemoterepi ajanları ile olur.

Şekil 3. Hücre sayısının dengesiz artması da, azalması da hastalık sebebidir.

Canlıda yapısı bozulan zararlı hücrelerin programlı hücre ölümü ile imhası hayatın her safhasında aktif olarak yapılır. Zaten canlı hayatının devamı da böyle sağlanır. Mesela vücudumuzda her zaman kanserli hücreler meydana gelir. Bundan dolayı her zaman kanser hastası olma ihtimalimiz vardır. Ancak normal şartlarda programlı hücre ölüm mekanizması ile yapısı bozulan kanserli hücreler imha edilir ve kanser olmamız engellenir. Eğer programlı hücre ölümü mekanizması düzenli çalıştırılmaz ve yapısı bozulan hücreler imha edilmezse, kanser hastalığına yakalanmış oluruz.

Canlıda yapısı bozulan zararlı hücrelerin programlı hücre ölümü ile imhası hayatın her safhasında aktif olarak yapılır. Zaten canlı hayatının devamı da böyle sağlanır.

Sağlıklı beslenme ve çevre faktörleri ölüm programının işletilmesinde etkilidir. Ancak şartlar ne kadar uygun olursa olsun, hiçbir canlı ölümden kurtulamamakta ve ölümü tatmaktadır. Ölüm programının ne zaman işletileceği, canlının ne zaman öldürüleceği ise, şartları da hesaba katarak karar veren Yaratıcı'nın iradesindedir.

9.2.11-Programlı Ölüm Üreme Hücreleri Üretiminde de kullanılır

Programlı hücre ölümü sperm üretiminde (Spermatogenez) düzenleyici bir mekanizmadır ve hayat boyu devam eder. Sperm üretiminde programlı hücre ölümü şu amaçlarla kullanılır:

a) Sperm sayısını sertoli hücrelerinin destekleyebileceği sayıda sınırlamak,

b) Anormal düşük sperm sayısı durumunda seçici davranmak,

c) DNA yapısı bozuk spermlerin tamirini sağlamak, tamir edilemezse öldürülerek hatalı genetik bilginin embriyoya geçmesini engellemekte.

Memeli yumurtalıklarındaki germ hücrelerinin (Yumurta hücresinin olgunlaşmadan önceki ilk hali) % 99'dan fazlasının ortadan kaldırılmasında da programlı hücre ölümü kullanılır. Böylece germ hücrelerinin % 1'inden çok daha azı mayoz geçirerek döllenme ve enbriyonal gelişim için uygun olgun yumurta hücresi olur. Beş aylık bir kız fötüsü ovaryumunda yaklaşık 7-8 milyon olgunlaşmamış yumurta (Primordiyal folikül içindeki oogonium) bulunurken, ergenlik yaşına kadar yaklaşık 400-500 bin civarına düşer. Ergenlik döneminden menapoza kadar ise ancak 400-500 tane yumurta atılabilir. İşte ovaryumlardaki yumurta sayısının bu denli azalması atresi, nekroz ve genelde programlı hücre ölümü ile olur. İnsanın var olabilmesi için sebepler noktasında sperm ve yumurta hücrelerine ihtiyaç vardır. Bu hücrelerin sağlıklı üretilebilmesi için ise programlı hücre ölümü mekanizması aktif olarak kullanılmaktadır.[441]

9.2.12-El ve Ayak Parmakları Programlı Ölüm İle Yapılır

Atomlar, elementler, moleküller, organeller, hücreler, dokular, organlar ve sistemler organize edilerek canlı yaratılır. Bu harika organizasyonda hayat ve ölüm iç içedir ve dengelidir. Mesela programlı hücre ölümü ile yapılan organizasyonlardan anne karnında el ve ayak parmaklarının yaratılmasını ele alalım: Programlı hücre ölümü ile el ve ayak parmakları arasındaki perdeler

kaldırılarak parmaklar birbirlerinden ayrılır. Aynı zamanda yeni hücreler yaratılarak parmakların mevcut şeklini alması ve görev yapabilecek duruma gelmesi sağlanır.

Hiçbir organizasyon, organizatör olmadan olamaz. Hele de cahil, akılsız ve şuursuz madde ve hücreler kendi başlarına gayeli işler ve harika organizasyonlar yapamazlar. Ancak gözümüzün önünde kendimizde ve tüm canlılarda akılsız ve şuursuz maddenin önemli gayelerle bir araya geldikleri veya dağıldıklarını görüyor, müthiş organizasyonlar yaptıklarını müşahede ediyoruz. O halde bu harika işleri akılsız ve şuuruz madde değil, sonsuz ilim ve kudret sahibi Yaratıcı yapıyor. Aksi takdirde akılsıza akıl, şuursuza şuur, cahile ilim ve iradesi olmayana irade isnat etmek lazım gelecek. Böyle bir durum ise muhaldir, olamaz.

9.2.13-Bitki Gelişiminde de Programlı Hücre Ölümü Kullanılır

Hayvan embriyosu gibi, bitki embriyosunun yaratılmasında da programlı hücre ölümü kullanılır. Programlı hücre ölümü bitki organlarının normal gelişimleri için de lüzumlu bir mekanizmadır. İncecik bitki köklerinin sert toprak ve kaya içinde nasıl ilerlediğini hiç düşündünüz mü? Kök, bitkiyi toprağa bağlayan vejetatif bir organdır. Kök şapkası hücreleri, sert toprağın verebileceği mekanik zararlardan kök uçlarını korur. Programlı hücre ölümü kök şapkasının yaratılmasında da kullanılır.

Zarar gören veya yaşlanan kök şapkası hücreleri programlı hücre ölümü ile hızlı bir şekilde değiştirilir. Bitkilerde ksilem elemanlarından trake-trakeitler de programlı hücre ölümü ile yaratılır. Mezofil hücrelerin trake elemanlarına değişimi, bitkilere mahsus programlı vakuoler hücre ölümü ile yapılır. Hücre muhtevası hızlıca sindirilerek boru şeklinde hücrelere dönüştürülür. Bitkilerde havalandırma parankiması ve sklerenkima oluşumunda, trikom (tüy) gelişiminde, yaprak, çiçek ve meyvelerin olgunlaşıp dökülmesinde, üreme organlarının gelişiminde programlı hücre ölümü kullanılır.[442,443]

Yaratıcı, insanların sanattan sanatkârı görmeleri için de, her ilkbaharda yaptığı muhteşem tabloları ve açtığı eşsiz sanat sergilerini sonbaharda programlı hücre ölümü ile toplayıp kaldırmaktadır.

Bitki gelişimi sırasında görülen programlı hücre ölümü genetik olarak kontrol altındadır. Ancak yaprak ve diğer bitki organlarının yaşlanarak ölümünde görevli genetik kontrol mekanizmasında iklim vb. çevre kaynaklı faktörler de etkilidir.[444,445]

Bitki ve hayvanlardaki programlı hücre ölümü ortak morfolojik özelliklere sahiptir. Hayvanlarda olduğu gibi bitkilerde de programlı hücre ölümünün başlatılması, devamı ve sonuçlandırılması sırasında gerçekleşen moleküler olaylar ve transkripsiyon faktörleri henüz aydınlatılamamıştır. Bitki gelişimi ve stres faktörleri ile alakalı olan programlı hücre ölümlerinin aynı mı, yoksa farklı mekanizmalar tarafından mı kontrol edildiği de hala tam olarak anlaşılamamıştır.[446]

Netice olarak bitki hayatının var olması ve devamı için programlı hücre ölüm mekanizması lüzumludur. Mesela bitkilerin sonbahar mevsiminde programlı ölümle yapraklarını dökmesi ne kadar faydalı ve manidardır. Bitki programlı ölümle sonbaharda yaprak dökerken, aslında sonraki ilkbaharda misliyle doğuşa hazırlanmaktadır. Ayrıca Yaratıcı her bitkiyi muhteşem bir sanat eseri, her baharı da eşsiz bir tablo mahiyetinde yaratmıştır.

İnsanların sanattan sanatkârı görmeleri için de, her ilkbaharda yaptığı muhteşem tabloları ve açtığı eşsiz sanat sergilerini sonbaharda programlı hücre ölümü ile toplayıp kaldırmaktadır. Yaratıcı'nın her yıl bunu yapmasındaki pek çok gayelerinden birisi de, insanın ülfet etmemesi ve gaflete düşmemesidir.

9.2.14-Programlı Hücre Ölümü Tek Hücreli Canlılar İçin De Önemlidir

Çok hücreli organizmalarda hücreler, bütünün yararı için öldürülürler. Mesela doku geliştirmek ve canlıyı hastalıklardan korumak gayesi ile meydana getirilen programlı hücre ölümleri tamamen canlının menfaatinedir. Hâlbuki programlı hücre ölümü tek hücreli canlılarda da görülür. Tek hücreli bir canlıda bütünün yararı düşünülemez. Çünkü canlı zaten tek hücreden yaratılmıştır. O halde tek hücreli bir canlıda neden programlı ölüm mekanizması vardır? Bu soru uzun zaman ilim ehlini meşgul etmiştir. Tek hücreli canlılarda (Mesela maya hücreleri) yaşlanma, toksinlere maruz kalma vb. durumlarda programlı hücre ölümü mekanizmasının işletildiği tespit edilmiştir. Buradan öncelikle şu neticeler çıkarılabilir:

1. Hayatı yaratan yüce Yaratıcı, ölümü de yaratmış ve tüm canlılara ölüm programını yerleştirmiştir. Normal şartlarda tüm canlılar takdir edilen sürelerde yaşarlar, ekosistemlerde yüklenen görevleri yaparlar ve program gereği öldürülürler. Tek hücreli canlılarda programlı hücre ölüm mekanizmasının fizyolojik faydalarını maya hücrelerini ele alarak anlatmaya çalışalım.[447]

2. Üreyemeyen maya hücreleri programlı hücre ölümü ile öldürülürler. Maya hücrelerinde eşleşme başarılı olursa, programlı hücre ölümü görülmez. Bu olaya eşleşmenin başarısız veya verimsiz olması halinde düşük dozda salgılanan feromonların (Aynı türün üyeleri arasında sosyal ilişkileri düzenleyen kimyevî maddeler) sebep olduğu düşünülmektedir. Programlı hücre ölümü ile üreme bakımından verimsiz (İnfertil) hücreler temizlenmiş olur. Üreme zamanında maya hücrelerin yaklaşık % 20'si üreme yeteneği olmadığından programlı olarak ölür ve geri kalan % 80'ni normal üremeye (Spor üretmeye) devam eder. Üreme kabiliyeti olmayan maya hücrelerinin tam üreme zamanında öldürülmeleri, aslında neslin devamını garanti altına alan bir mekanizmadır.[448,449]

Elbette günümüzde ancak anlaşılan, yani neslin devamı için kendisini feda etmeyi, akılsız ve şuursuz tek hücreli bir canlı düşünemez. Günümüzde akıl ve şuur sahibi insanoğlu bile, sürdürülebilir bir nüfus artışı elde etmekte zorlanmaktadır. Akılsız ve şuursuz bir maya hücresinde neslinin devamı için böylesine faydalı bir ölüm mekanizmanın olması, elbette kör tesadüflerle ve şuursuz sebeplerle izah edilemez. İşte bir maya hücresinin akıllıca işler yapması, ancak sonsuz ilim, irade ve kudret sahibinin rahmetiyle mümkündür.

3. Maya hücreleri sadece üreme zamanlarında değil, diğer zamanlarda da programlı hücre ölümü ile ortadan kaldırılırlar. Ortamda besin miktarının azalması, yaşlı maya hücrelerinde programlı hücre ölüm mekanizmasını tetikler. Genç bireylerin hayatta kalması için yaşlı bireyler kendini feda ederler.

Tek hücreli canlılara yüksek üreme gücü verilmesi ne kadar hikmetli bir iş ise, programlı ölüm mekanizmasının konulması da o kadar hikmetlidir.

Mikroorganizmaların çoğu toplu hayat ve biyofilmler oluşturma eğilimindedirler. Bu tür toplu hayatlarda bireyin değil, toplumun faydası düşünülür. Ortamda besin azalınca, yaşlı bireyler programlı ölümle öldürülür. Böylece genç bireylere daha çok besin temin edilir. Genç bireylere daha uzun yaşama ve üreme imkânı sağlanmış olur. Ayrıca Virüslerle

enfekte olmuş, yaşlanmış, genetik olarak hasar görmüş (Mutasyona uğramış) maya hücreleri de programlı ölümle öldürülürler. Böylece daha sağlıklı bir nesil ve topluluk elde edilmiş olur.

Çürüyen bir meyve üzerine yerleşen maya hücreleri, besin azalana kadar hızla çoğalırlar ve büyük bir koloni oluştururlar. Meyve tamamen koloni ile kaplandığında ve besinin (Meyvenin) devamının olmadığı anlaşıldığında, öncelikle yaşlı ve hasarlı hücreler programlı olarak öldürülür.[450,451]

Bu, aslında koloninin hayatta kalması ve devamı için ölüm pahasına yapılan bir fedakârlık ve dayanışma misalidir. Enteresan olan, böyle bir durumda hangi yaşlı veya hasarlı hücrelerin intihar edeceğinin nasıl belirlendiğidir. Bazı çalışmalarda maya hücreleri arası şaşırtıcı bu gibi sosyal etkileşimlerde bazı özel kimyevî bileşikler (Alkoller) kullanıldığı bildirilmiştir.[452]

Bu öylesine mükemmel bir mekanizmadır ki; maya hücreleri binlerce kimyevî içinde ölüm emrini ifade eden özel kimyasını tanır, ölüm emrini alır ve ölür. Tek hücreli bir canlının programlı ölümü için yüzlerce aracı kimyasallar (Enzimler gibi özel proteinler) kullanılır ve mekanizma kusursuz işler. Bilim insanlarının bile bilemediği böylesine karmaşık mekanizmaları ve davranış örneklerini küçücük canlıların bilmesi ve uygulaması elbette tesadüflere dayalı evrim mekanizmaları ile kazanılmış olamaz.

İşte Yaratıcı'nın varlığı ve birliği yaptığı bu gibi harika eser ve işlerden anlaşılmaktadır. Programlı hücre ölümünün yaşlı bireyleri ortamdan kaldırması, ekolojik olarak olması gerekli bir mekanizmadır.

Aynı husus çok hücreli hayvanlar ve insanlar için de geçerlidir. Programlı hücre ölümü ile hayvan ve insanların yaşlı bireyleri öldürülmeseydi, hem ekolojik dengeden ve hem de canlıların sıhhatli varlığından söz edilmezdi. Çünkü yaşlı, hasta ve kusurlu hücrelerin ölümüyle yeni ve sağlam hücrelere yer açılmaktadır.

Maya hücrelerinde kalori kısıtlamasının hayat süresini arttırdığı tespit edilmiştir. Bu hususun tek hücreli canlılardan tut, memeli ve insanlara kadar tüm canlılarda geçerli olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca canlıda glikoza bağlı sinyalleme mekanizmasının programlı hücre ölümü mekanizması ile de ilişkili olduğu tahmin edilmektedir Özellikle yaşlanma sürecinde kalori kısıtlaması programlı hücre ölümünü geciktirmekte ve hayat süresini uzatmaktadır.[453,454]

Yeryüzünde canlılar içerisinde en akıllı ve şuurlu olan insanın, kendi bedenindeki hücrelerin ölümünde ve yenilerinin yaratılmasında rolü olmazsa, elbette bitki ve hayvanlardaki programlı ölümde onların rolü hiç olamaz.

İşte bütün bu programlı ölümler sonsuz bir rahmetin ve inayetin eseridir.

4. Maya hücreleri savaş zamanında da programlı olarak ölürler. Rakip maya hücrelerinin salgıladıkları toksinler az düzeyde ise, maya hücrelerinde programlı ölüm tetiklenmekte, salgılanan toksin yüksek düzeyde ise nekrotik ölüm gerçekleşmektedir.[455]

Görüldüğü gibi; tek hücreli canlılarda da hayatın her safhasında programlı hücre ölüm mekanizması işletilir. Ölüm ferdin aleyhine olsa da, türün lehinedir ve güzeldir. Tek hücreli canlılara yüksek üreme gücü verilmesi ne kadar hikmetli bir iş ise, programlı ölüm mekanizmasının konulması da o kadar hikmetlidir. Yapılan tüm bu hikmetli işler de Yaratıcı'nın varlığını göstermektedir.

9.2.15-Programlanmamış Ölüm (Nekroz)

1970'lere kadar bilinen tek ölüm çeşidi Nekrozdu. Nekroz, canlının genetik programında olmayan fizikî veya kimyevî etkenler (hipoksi, hipotermi, düşük veya yüksek tuzluluk, radyasyon, zehirli maddeler vb.) neticesinde meydana gelen ölümdür. Ölüm sebebi genelde canlı dışı etkenlerdir. Dış kaynaklı fizikî veya kimyevî etkenler hücre zarının hasar görmesine sebep olur. Hücre zarı hasarından dolayı hücre içi ve dışı iyonlar kontrol edilemez, yani hücrede homeostazı bozulur. Hücrede su ve iyon dengesinin bozulması ile hücre içi organellerde değişiklikler meydana gelir, hücre şişer ve hücre zarı parçalanır. Zarı parçalanan hücrede, sitoplâzma muhtevası ve lizozomal enzimler hücre dışına salınır.

Nekrozla hücre ölümünde; nükleer kromatin dağılır, rastgele DNA kırıkları oluşur, doku hasarı meydana getirilir, enflamasyon oluşur.[456,457,458,459]

Nekrozla meydana gelen ölüm, genelde canlı dışı faktörlerden kaynaklanır ve canlının genetik programı ile ilgisi yoktur. Bundan dolayı materyalist evrimciler nekrozla meydana gelen ölümü Yaratıcı'ya vermezler, sebeplere verirler ve tesadüfî bir olay olarak görürler. Bu hatalarında bir derece mazur sayılabilirler! Çünkü materyalist evrimciler Kuran'ın tarif ettiği gibi bir İlah'a inanmazlar.

Kur'an; Yaratıcıyı tüm Kâinat ve sebepler emrinde olan, İlmi ve Kudreti her şeye yeten ve bu âlemde yaptığı işleri genelde sebeplerle yapan, yaratılan hiçbir şeye benzemeyen, varlığı yaptığı işlerden anlaşılan tabiatüstü yüce bir varlık olarak tarif eder.

İşte böyle bir Yaratıcı telakkisi olmayan materyalistler nekrozla ölümü sebeplerin eseri, tesadüflere bağlı tabii bir olay olarak algılaması gayet normaldir. Hâlbuki Kur'an'nın tarif ettiği şekli ile Yaratıcıya inanan bir Müslüman nekrozla ölümü de Allah'a verir ve canlıyı yaratanın da öldürenin de Allah olduğuna inanır. Bir Müslümana göre atomlar da, gezegenler de; hücre de hücrelerden oluşan canlı da; sebepler de, sebepler neticesinde meydana gelen fiiller de Allah'ın İlmi ve Kudreti ile hareket ederler. Sistem bu sayede dengede durur ve devam eder.

9.2.16-İslamî Bakışa Göre Ölümün Değerlendirilmesi

Kur'an'ı Kerim'e göre ölüm; programlıdır ve güzeldir. Ölüm dünya hayatının sonu, ebedi bir hayatın ise başlangıcıdır. Kur'an-ı Kerim'de ölümün Allah'ın takdiri ile meydana geldiğini, ölümün son olmadığını ve yeni bir hayatın başlangıcı olduğunu bildiren birçok ayet-i kerime vardır (Enbiya/35, Necm/44, Rum/50, Rum/19, Ankebut/57).

Mesela Mülk süresi 2. Ayette hayat ve ölüm ile ilgili olarak şöyle buyrulur:

"*Hanginiz daha güzel işler yapacaksınız diye sizi imtihan etmek için ölümü de, hayatı da yaratan O'dur.*"

Kur'an müfessiri âlimler de Kur'an-ı Kerim'in bakışı ile ölüme nazar ederler. Ölümle ilgili yukarıda verilen ayet-i kerimenin tefsirinde ölümün nimet olarak yaratıldığı şöyle anlatılır:

"Mevt dahi hayat gibi mahlûktur; hem bir nimettir" diye ifham ediliyor. Halbuki, zâhiren mevt inhilâldir, ademdir, tefessühtür, hayatın sönmesidir, hâdimü'l-lezzâttır. Nasıl mahlûk ve nimet olabilir?

Elcevap: Birinci sualin cevabının âhirinde denildiği gibi, mevt, vazife-i hayattan bir terhistir, bir paydostur, bir tebdil-i mekândır, bir tahvil-i vücuttur, hayat-ı bâkiyeye bir davettir, bir mebdedir, bir hayat-ı bâkiyenin mukaddimesidir. Nasıl ki hayatın dünyaya gelmesi bir halk ve takdirledir. Öyle de, dünyadan gitmesi de bir halk ve takdirle, bir hikmet ve tedbirledir. Çünkü, en basit tabaka-i hayat olan hayat-ı nebâtiyenin mevti, hayattan daha muntazam bir eser-i san'at

olduğunu gösteriyor. Zira, meyvelerin, çekirdeklerin, tohumların mevti tefessühle, çürümek ve dağılmakla göründüğü halde, gayet muntazam bir muamele-i kimyeviye ve mizanlı bir imtizâcât-ı unsuriye ve hikmetli bir teşekkülât-ı zerreviyeden ibaret olan bir yoğurmaktır ki, bu görünmeyen intizamlı ve hikmetli ölümü, sümbülün hayatıyla tezahür ediyor. Demek çekirdeğin mevti, sümbülün mebde-i hayatıdır; belki ayn-ı hayatı hükmünde olduğu için, şu ölüm dahi hayat kadar mahlûk ve muntazamdır.

Hem zîhayat meyvelerin yahut hayvanların mide-i insaniyede ölümleri, hayat-ı insaniyeye çıkmalarına menşe olduğundan, o mevt onların hayatından daha muntazam ve mahlûk denilir.

İşte, en ednâ tabaka-i hayat olan hayat-ı nebâtiyenin mevti böyle mahlûk, hikmetli ve intizamlı olsa, tabaka-i hayatın en ulvîsi olan hayat-ı insaniyenin başına gelen mevt, elbette, yeraltına girmiş bir çekirdeğin hava âleminde bir ağaç olması gibi, yeraltına giren bir insan da âlem-i berzahta elbette bir hayat-ı bâkiye sünbülü verecektir.

Amma mevt nimet olduğunun ciheti ise, çok vücuhundan dört veçhine işaret ederiz.

***Birincisi:** Ağırlaşmış olan vazife-i hayattan ve tekâlif-i hayatiyeden âzâd edip, yüzde doksan dokuz ahbabına kavuşmak için âlem-i berzahta bir visal kapısı olduğundan, en büyük bir nimettir.*

***İkincisi:** Dar, sıkıntılı, dağdağalı, zelzeleli dünya zindanından çıkarıp, vüs'atli, sürurlu, ıztırapsız, bâki bir hayata mazhariyetle, Mahbûb-u Bâkînin daire-i rahmetine girmektir.*

***Üçüncüsü:** İhtiyarlık gibi, şerâit-i hayatiyeyi ağırlaştıran birçok esbab vardır ki, mevti, hayatın pek fevkinde nimet olarak gösterir. Meselâ, sana ıztırap veren pek ihtiyar olmuş peder ve validenle beraber, ceddin cedleri, sefalet-i halleriyle senin önünde şimdi bulunsaydı, hayat ne kadar nikmet, mevt ne kadar nimet olduğunu bilecektin. Hem meselâ, güzel çiçeklerin âşıkları olan güzel sineklerin, kışın şedâidi içinde hayatları ne kadar zahmet ve ölümleri ne kadar rahmet olduğu anlaşılır.*

***Dördüncüsü:** Nevm, nasıl ki bir rahat, bir rahmet, bir istirahattir-hususan musibetzedeler, yaralılar, hastalar için. Öyle de, nevmin büyük kardeşi olan mevt dahi, musibetzedelere ve intihara sevk eden belâlarla müptelâ olanlar için ayn-ı nimet ve rahmettir. Amma ehl-i dalâlet için, müteaddit Sözlerde kat'î ispat edildiği*

gibi, mevt dahi hayat gibi nikmet içinde nikmet, azap içinde azaptır; o bahisten hariçtir[460].

Yukarıda anlatılan programlı ölümün maksat, gaye ve hikmetleri ile 14 asır önce indirlen Kur'an ayetlerinin ölümün yaratılması ve hikmetlerinin aynı parelelde olması çok manidar ve dikkat çekicidir.

Ölümün yaratıldığı gerçeği, yaklaşık 50 yıl önce programlı hücre ölümünün keşfedilmesinden sonra anlaşılmıştır. Hâlbuki Kur'an-ı Kerim yaklaşık 1450 yıl önce ölümün yaratılarak meydana geldiğini açıkça ifade etmiş ve binlerce müfessir de bu manayı açıklayan eserler yazmışlardır.

Ölüm hakikatine İslamî bakış ile günümüz ilmî bakışın uyumlu olduğu noktalar şunlardır:

1. Her canlının ölüme programlı olması.
2. Ölümün pasif bir olay olmayıp, enerji ve madde sentezini gerektirmesi (Yaratılması).
3. Ölümün güzel olması, yani hayatın devamının aslında ölümle mümkün olması.

Bu üç noktada İslamî ve ilmî bakışlar birbirine benzer. Ancak materyalist evrimciler ilmî gerçekleri farklı yorumlarlar. Onlara göre; her hücrede ölüm programı vardır, lakin programcı yoktur. Her canlının bu Dünya'dan terhisi (Ölümü) kararlaştırılmıştır, lakin karar veren yoktur. Programlı ölüm canlının faydasınadır ve güzeldir, lakin programlı ölümle yaşlanmak ve ölmek çirkindir. Materyalist evrimcilerin felsefelerini yansıtan bu gibi anlamsız cümleleri çoğaltmamız mümkündür.

İslami inanca göre ölümle dünya hayatı sona erdirilirken, başka bir âlemde ebedi bir hayat başlar. Tıpkı ölüp çürüyen bir çekirdeğin yeni bir hayatın başlangıcı olması gibi.

İslamî bakışta ise; her hücrede ölüm programı varsa, programcı vardır. Her canlının bu Dünya'dan terhisi (Ölümü) kararlaştırılmış ise, karar veren de olmalıdır. Programlı ölüm canlının faydasına ve güzelse, programlı ölümle olan yaşlanmak ve ölmek de canlının faydasınadır ve güzeldir.

SONUÇ

Çok hücreli canlıların yaratılması ve hayatlarının devam ettirilmesi programlı hücre ölümü ile mümkündür. Canlılardaki ölüm programının yazılmasında ve işletilmesinde başta p53 olmak üzere birçok gen görevlidir. Genler ve genlerde yazılan programlar materyalist evrimcilerin iddia ettikleri gibi tesadüfî mutasyonlar ve doğal seçilim yolu ile oluşmuş olamaz. Çünkü canlılardaki genler ve genlerdeki ölüm programı günümüzde bile anlaşılamayan mekanizmalara sahip son derece karmaşık yazılımlardır. Dahası önemli faydalar gözetilerek, belli amaçlar için yapılmıştır. O halde canlıya ölüm programını yerleştiren ve programın işletimini elinde tutan bir yaratıcı olmalıdır.

Ölüm programının yapılması ve işletilmesi pasif bir olay değildir. Çünkü çok özel yüzlerce bileşik sentezlenmektedir. Bunun için ise enerji gereklidir. Yani normal fizyolojik şartlarda canlıyı öldürmek, aslında aktif bir olaydır. Bunun da İslami literatürde karşılığı yaratmadır. Nasıl ki fiil varsa, fail de olmalıdır. Aynen öyle de yaratılanlar var ise, yaratan da olmalıdır.

Canlıyı yaşatmak da, öldürmek de Yaratıcının elindedir. İşin enteresan tarafı, canlılardaki ölüm programı öyle bir özellikte hazırlanmıştır ki; çevre faktörlerinin de etkisi hesaba katılmıştır. Ancak bu etki, sonsuz bir etki değil, biraz uzatma veya kısaltma şeklindedir. Yoksa çevre faktörleri ne kadar uygun olursa olsun ölüm programı işletilmekte, hücre veya canlı ölüme götürülmektedir. Canlı ölüme programlanmıştır ve ölümün elinden kurtuluş yoktur. O halde canlıların öldürülmesinde önemli hikmetler ve gayeler olmalıdır.

Canlı hayatının her safhasında programlı hücre ölümü yaygın olarak kullanılır. Yani hayatın devamı, ölüm programının dengeli işletilmesi ile sağlanır. Mesela üreme hücrelerinin (Yumurta ve sperm) üretilmesi, uterusun (Döl yatağı) her ay yeniden hazırlanması, anne karnında doku ve organların bu dünya hayatına uygun şekilde yaratılması, dünya hayatında hastalıklardan korunması ve homeostazinin (İç dengeler) sağlanması hep programlı hücre ölümü iledir. Canlının normal şartlarda yaşlanması ve ölümü de fizyolojik programlanmış hücre ölümü ile meydana gelir. O halde canlının yaşlanması ve ölümü de canlının lehinedir ve güzeldir denebilir (Şekil 4).

Başta İslamiyet ve tüm semavi dinler, başta peygamberimiz ve tüm hak peygamberler ölümün yaratılarak meydana geldiğini ve neticesinin güzel olduğunu söylerler. Materyalist evrimciler ise bir istisna dışında programlı hücre

ölümünün canlı için faydalı olduğunu kabul ederler. O istisna da canlının yaşlanması ve yaşlanma neticesinde meydana gelen ölümüdür.

Şekil 4. Hayat geri dönüşü olmayan bir yolculuktur ve her safhası ölüm programı ile kontrol edilmektedir. İslami inanca göre ölüm dünya hayatını sona erdirirken, başka bir âlemde ebedi bir hayatı başlatır.

Bu da canlıları ölüme programlayan Yaratıcıyı kabul etmemekten ve O'nun yaratılış gayelerini bilmemekten kaynaklanır.Yani dünya ve dünya içindeki şartları hayat için planlayan, akılsız ve şuursuz maddeleri organize ederek canlı yaratan, programlı ölüm mekanizmasını hayatın her safhasında kullanan İlahi bir Kudretin varlığını görememenin neticesidir. Hâlbuki nasıl ki anne karnında hayatın başlaması, gelişmesi ve sonlanması programlı ölümledir. Canlının anne karnından ayrılmasının neticesi, başka bir âleme (Dünya) geçiştir. Yani bambaşka ve yeni bir hayatın başlangıcıdır.

Aynı bunun gibi; dünya hayatında canlının sağlıklı kalması, hayatın devamı, sonunda yaşlanması ve ölümü de programlı hücre ölümü iledir. O halde programlı ölümle dünya hayatının sonlanması da, yeni ve farklı bir hayatın başlangıcı olacaktır. Ölümle ancak dünya hayatı son bulacak, ebedî bir hayat başlayacaktır. Vicdan ve akıl da bunu gerektirir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Ölüm kendiliğnden cereyan eden bir olay mıdır, yoksa bir tedbir ve idarenin ürünü müdür?
2-Ölüm bir nimet, yoksa insanı yokluğa götüren bir olay mıdır?
3-Her varlık için bir ölüm tarihi takdir edilmiş midir?
4-Sadakanın ömrü uzatması ne demektir?
5- İslam dini ölümü nasıl değerlendiriyor?

BÖLÜM 10
10. BİLİMİN IŞIĞINDA EVRİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

10.1-EVRİM TERMİNOLOJİSİ (KAVRAMI-ISTILAHI)[461]

Prof. Dr. Âdem Tatlı
Dumlupınar Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Biyoloji Bölümü, Kütahya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Evrimin, farklı manalardaki çeşitli kelime ve tâbirler yerine kullanıldığını öğrenir. 2-Tekâmül, tahavvül ve tebeddül gibi tâbirlerin kâinatta cereyan reden bir kanun olduğunu anlar. 3-Evolüsyon manasındaki evrimin herhangi bir delile dayanmadığını ve tamamen felsefî bir düşünce tarzı olduğunu kavrar. 4-Ontojeni ve filojenin manalarını kavrar.	1-Pek çok kelime ve tâbir yerine evrim kelimesinin kullanılmasının sebebi nedir? 2-Kâinatta değişim ve farklılaşma yok mudur? 3-Evrim teorisi niçin herkesi ilgilendirmektedir? 3-Bazı kesimlerin evrimin varlığında ve okutullarda okutulmasındaki ısrarın sebebi nedir?

Her bilim dalının kendine has ıstılah ve tabirleri olduğu gibi, evrimin de kendisine has terminolojisi vardır. Evrim, evolüsyon, tekâmül, istihale, tatavvur, tahavvül, tebdil, tebeddül, tağyir, tegayyür, terakki, sudur, zuhur, techid, ontojeni ve filojeni, evrimin karşılığı olarak kullanılan tabirlerden bazılarıdır. Bu mânâ farklılıkları birbirine yakın olmakla beraber, ayrı ayrı kavramları ifade etmektedir. Hâl böyle iken, bu ve daha burada yer vermediğimiz benzer tabirler yerine

"evrim" kelimesi kullanılmaktadır. Dolayısıyla farklı mânâların aynı terimle ifadesi, bu sahada çalışanların birbirini yanlış anlamasına sebep olmakta, bu konuda bir kavram kargaşası meydana getirmektedir. Bu bakımdan, geçmişte benzer veya farklı mefhumların ne şekilde ifade edildiğinin, yani evrim terminolojisinin bilinmesi zarureti vardır.

10.1.1- Evrim

Evrimle, bir değişiklik, başkalaşma veya bir farklılaşma ifade edilmeye çalışılır. Bir diğer söyleyişle evrim, kademeli olarak gelişme ve değişmeyi ifade eder. Lügat manası böyle olmakla beraber, biyolojideki kullanımında, bir türden başka bir türün veya bir varlıktan başka bir varlığın yavaş yavaş, zamanla ve tesadüfen meydana gelmesi anlatılmaya çalışılır. Bu kullanımda bir hudut veya sınırlama getirilmediği için, en küçük bir farklılıktan her türlü değişme ve başkalaşmaya ve yeni bir yapılanmaya varıncaya kadar her şey "evrim" kelimesiyle verilmek istenmektedir. Hatta "ilim ve fendeki ilerleme veya terakki" mânâsında bile "evrim" terimi tercih edilmektedir. Aslında biyoloji sahasında evrimin kullanılmasında bir sınırlamanın olmasına ihtiyaç vardır. Bu kelimeye günümüzde genelde yüklenen mananın "evolüsyon" karşılığında olduğu görülüyor.

10.1. 2- Evolüsyon

"Evolüsyon" terimi, yüksek ve daha karmaşık yapılı hayvan ve bitkilerin, jeolojik zamanlar boyunca, evvelce mevcut olan ilkel atalardan, değişme ve farklılaşmayla meydana gelmelerini ifade eder. Dikkat edilirse, evolüsyon iki temel kabule dayandığı görülür. Birisi, tek hücreli canlıdan yüksek yapılılara doğru canlıların soy ağacında mutlaka silsile hâlinde bir sonraki varlık, önceki atalarından meydana gelmiş olmalıdır. İkincisi de, bu canlının ortaya çıkışı ve zaman içerisinde değişmesi tamamen tesadüflere bağlıdır.

10.1. 3- Tekâmül

"Tekâmül" kelimesine geçmişte birbirine tamamen zıt iki farklı mânânın yüklendiğini görüyoruz. Birisi, herhangi bir varlığın zaman içinde belirli bir olgunluğa erişmesi, mükemmel hâle gelmesini ifade eder. Diğeri de, "evolüsyon" mânâsında, yani bir türden bir başkasının tesadüfen meydana geldiğini belirten

evrim teorisi yerine kullanılmıştır. Geçmişte Evrim Teorisi yerine **Tekâmül Teorisi** veya **Nazariyesi** dendiğini görüyoruz. Ancak tekâmülün evrim teorisi yerine kullanımı çok yaygın değildir. Çoğunlukla birinci mânâda, yani "Bir varlığın mahiyetini değiştirmeden, bir başka söyleyişle, özelliğini yitirmeden, kendi yapısı içerisinde kemale erdirilmesi, olgunlaştırılması" mânâsında ele alınmıştır. Bu yönüyle tekâmülün ifade ettiği mânâ, daha çok ontojeniye yakındır. Ontojeni, yani bir canlının embriyodan olgun hale gelinceye kadar geçirdiği safha mânâsındaki tekâmülün kullanımı, hem cansızlar âleminde hem de canlılar âleminde görülür. Meselâ yeryüzünün ilk şeklinin böyle olmadığı, başlangıçta güneşle birlikte bulunduğu, ondan ayrılıp uzaydaki yerine yerleştirilip zamanla soğuyup kabuk bağladığı belirtilerek bu kemâle erme yönündeki değişmeler tekâmülle ifade edilmiş ve ilk yaratılışından itibaren yerkürenin, tekâmül ederek insan ve diğer canlıların yaşayabileceği günümüzdeki yapıya ulaştığına dikkat çekilmiştir. Yine de her an bu tedricî (yavaş yavaş) değişimin devam ettiği nazara verilmiştir. Bu yavaş yavaş değişimin, yani tedricî tekâmülün canlılar âleminde de yer aldığına vurgu yapılır. Meselâ bir elma çekirdeğinin ağaç hâline gelişi, ya da bir embriyonun gelişerek kemâle ermiş bir canlıyı hâsıl edişi hep bu "tekâmül" kelimesiyle ifade edilmiştir. Bunu özetlersek:

Çekirdekten bir ağacın teşekkülü:
Çekirdek ➔ filiz ➔ fidan ➔ ağaç ➔ meyveli ağaç hâline gelme.

Yumurtadan bir canlının gelişimi:
Yumurta ➔ civciv ➔ piliç ➔ tavuk safhasına ulaşması.

Ya da tek hücreden ibaret olan zigottan insanın teşekkülü:
Zigot ➔ çok hücreli embriyo ➔ bebek ➔ çocuk ➔ genç ➔ yetişkin insan.

Bütün bunlar, geçmişte "tekâmül" terimiyle ifade edilmişlerdir. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, kâinattaki canlı ve cansız bütün varlıklar, bu mânâda kendi içlerinde, bir bakıma embriyodan olgun hâle gelinceye kadar gösterdikleri tedricî bir değişim kanununa tâbidir. Dolayısıyla tekâmülün bu manada kullanımı teori değil, bir kanundur.

10.1. 4 Tahavvül

Evrim konusundaki yanlış değerlendirmelere sebep olan kelimelerden birisi de "tahavvül"dür. Tahavvül, hâl değiştirmedir. Geçmişte, "bir molekül veya bileşiğin yapısını değiştirmesi" manasında kullanılmıştır.

Günümüzde biliyoruz ki, elementler, hava, su ve toprak gibi ortamlardan iyon veya bileşikler şeklinde alınarak varlıkların meydana gelmesine sebep olmaktadır. Bu olay bir kanun şeklinde cereyan eder. Meselâ insan bünyesinde yer alan bir demir atomu, değişik bileşikler hâlinde çok farklı yolları takip ederek buraya ulaştırılmıştır. Demir atomu başlangıçta bir kayacın yapısındadır. Bu kayacın toprak şeklinde ayrıştırılmasıyla onun içerisine geçecektir. Daha sonra bitkiye iyon ya da küçük bileşikler hâlinde ulaştırılacaktır. O bitkiyi hayvanın yemesi hâlinde hayvanın vücudunda bileşikler teşkil edecek, o hayvanın insan tarafından yenmesiyle de o demir atomu insana geçmiş olacaktır.

On üçüncü asırda da, atom ve moleküllerin teşkil ettiği bileşikler ve bunların canlı veya cansızların yapısında yer almasında izlediği yol da, yukarıdakine benzer bir tarzda, fakat tahavvülle açıklanmaya çalışılmıştır. 1200'lü yılların sonunda, bir ansiklopedi tarzındaki "*Marifetname*" adlı eserinde İbrahim Hakkı, bu meseleyi "atomların hâl değiştirmesi" şeklinde ifade eder ve şöyle der:

"Allah'ın emriyle felekler ve yıldızlar hareket edip dört unsur (ateş, hava, su ve toprak) birbirlerine karışır. Bu karışım ve bileşimden önce madenler meydana gelir. Bundan da bitkiler, maden ve bitkilerin birleşmesinden de hayvanlar meydana gelir ve hayvan soyu kemâlini, en uygun şeklini bulunca insan hâsıl olur."[462]

İbrahim Hakkı burada atomların bir hâlden başka bir hâle geçtiğine işaret etmekte, bu elementlerin kademe kademe hangi canlı mertebelerinde görev aldığını belirtmektedir. Nitekim bir başka ifadesinde şöyle bir değerlendirme yapar:

"O akıcı vücut bitki âlemine girerken bazı afetler, hastalıklar ona saldırır ve bu yüzden bitki olamaz. Yahut bitki olurken kemale gelmeden, olgunlaşmadan evvel bozulur. Bitkilik vasfını kaybeder ve hayvanlara yem olmaktan çıkar. Bazen de bir hayvan, insanın yemesine elverişli bir duruma gelmişken yenmeden evvel bozulur ve bu yüzden hayvanı insan mertebesine naklettirmeye, dönüşmeye engel olur. Bazen de bozulmadan insan mertebesine naklolur."[463]

İbrahim Hakkı'ya göre, topraktan bitki vasıtasıyla alınan, meselâ bir sodyum atomu, çiçekte canlılık kazanmakta, koyunda daha hareketli bir hâle geçmekte, insan bünyesine gelince en yüksek mertebeye ulaşmış olmaktadır. Burada ifade edilmeye çalışılan olay, elementlerin varlıklar âlemindeki hareket seyridir. Atomların yapısında ve hareketindeki bu değişikliğin de Evrim Teorisi'yle ifade edilmemesi gerekir. Çünkü atomların bu şekilde hâl değiştirmesi, eskilerin tabiriyle, **tahavvülat-ı zerrat** olarak belirtilir. Görüldüğü gibi bu hâl değiştirme bir teori değil, bütün canlılar âleminde cereyan eden bir kanundur.

10.1. 5 İstihale

Geçmişte "istihale" ve "tekâmül" kelimelerinin "evolüsyon" ya da "evrim" mânâsında kullanılmış olduğunu anlıyoruz. Nitekim Hamdi Yazır bir eserinde, tekâmül ve istihaleyi müdafaa edenlerin görüşlerine itiraz ederek şöyle diyor:

"Bütün hayvan vücutları mükemmel bir tasnif (sınıflandırma) ile tertip edildiği zaman görünüyor ki, aralarında noksanlıktan kemale (mükemmele) doğru, yani basitten mürekkebe (kompleks yapılıya) *giden bir derecelenme vardır. Bununla beraber, her bir cinsin diğer cinsten hâsıl olduğuna dair bir tecrübeye, bir şahide de rastlamıyoruz. İnsan insandan doğuyor; aslan aslandan, at attan, maymun maymundan... Böyle olmakla beraber, bu tecrübeye rağmen, aynı menşeyden* (kökenden), *yani topraktan gelmeye dayanılarak burada da bir mantık yapılıyor. Hayvan cinslerinin birbirine benzemesini,* istihale *veya* tekâmülle *basitten yüksek yapılının hâsıl olduğuna bağlıyorlar. Bu suretle bir gün gelmiş ki, hayvanın biri ve meselâ bir takdire göre, maymunun biri veya birkaçı insan doğuruvermiş ve insanlar bunlardan türemiş... Biz daima göğsümüzü gere gere ve ilmî yoldan hiç ayrılmayarak deriz ki: Aynı menşeyden (kökenden) gelme davası doğrudur. Evvela, bütün hayvanat için bu menşeyin aslı maddedir, basit unsurlar ve elementlerdir. Bir başka ifadeyle, topraktır. Bu maddeden hayvanatın meydana gelmesi ise ilim, irade, kuvvet, kudret sahibi haricî bir sebebe bağlıdır ki, o basit şeyden canlı hâsıl olabilsin. Çünkü noksandan kendi kendine bir kâmil hâsıl olamaz. Meselâ bir okkalık bir sıklet* (ağırlık), *iki okkalık sıkleti sürükleyemez. Çıktığı, sürüklediği farz edilirse, bir şeyin yok iken sebepsiz, illetsiz hâsıl olduğunu kabul etmek lazım gelir. O zaman akıl, ilim ve fen yoktur. Aralarında mertebe yakınlığı bulunan hayvan cinslerini, tecrübenin aksine olarak, birbirinden* istihale *ettirmek veya doğurtmak ne tabiidir, ne zaruridir. Kurbağalar*

balıktan doğmuş, demek için, görülmüş bir misale ihtiyaç vardır. Gözlenmiş bir numune olmadığı ve mantıki bir zaruret bulunmadığı hâlde böyle bir hüküm, elbette fennî ve felsefi bir hüküm değildir."

10.1. 6- Tatavvur

Esasen evrim yeni bir mefhum olduğu için Arapça'da da tam oturmuş bir karşılığı mevcut değildir. Bu sahadaki bazı otoriteler, evrimin karşılığı olarak "tavırdan tavıra geçme" mânâsında **"**tatavvur**"** kelimesinin kullanılabileceğini ileri sürerler. Darwin maddesinde bu teori **"**Tatavvur Teorisi**"** olarak adlandırılmıştır. Fakat ne *Kamus*'un tercümesinde ne de Arapça lügat *Lisan-ül Arap*'da "tatavvur" kelimesine yer verilmemiştir.

10.1. 7- Tebdil

Bir şeyin suretini şeklini değiştirme, yerine geçme/bedel olma. Tebdil-i kıyafet etme. Giyinişini değiştirme.

10.1. 8- Tebeddül

Karşılıklı olarak yerine geçme, değişme. Bir şeyin yerine başkasının geçmesi. Sosyal alanda, bir âdetin yerine başka bir âdetin gelmesidir. Biyolojik alanda ise, "bir canlının yerini bir başka canlının alması" mânâsında kullanılır. Mesela ağacın çiçeği, meyveye tebeddül eder. Yeşil yapraklar güz mevsiminde sarıya tebeddül eder. Yeryüzünün ilkbahardaki yeşil örtüsü, sonbaharda sarıya tebeddül ettirilir. Ağaçtaki çiçek tebeddül eder meyve yaratılır. Yani, çiçek yerini meyveye bırakır.

10.1. 9- Tağyir

Olduğu hâlden bir başka hâle geçme. Başka hâle getirme. Süte su katarak değiştirmek.

10.1. 10- Tagayyür

Hâlini değiştirmek. Rengin değişmesi, karşılıklı başkalaşma.

Varlıkların yaratılış hikmeti ve gayesi ile ilgili bir yazısında Bediüzzaman **Tebeddül** ve **Tegayyür** terimlerini şöyle kullanır:

“Cenab-ı Hak, hususî eserlerine menşe ve kendisine lâyık kemâlâtına mehaz olmak üzere her ferde ve her nev'e has ve müstakil bir vücut vermiştir. Ezel cihetine sonsuz olarak uzanıp giden hiçbir nevi yoktur. Çünkü bütün envâ, imkândan vücut dairesine çıkmamışlardır. Ve teselsülün de bâtıl olduğu meydandadır. Ve âlemde görünen şu ***tagayyür*** *ve* ***tebeddül*** *ile bir kısım eşyanın hudûsu, yani yeni vücuda geldiği de gözle görünüyor. Bir kısmının da hudûsu, zaruret-i akliye ile sabittir. Demek, hiçbir şeyin ezeliyeti cihetine gidilemez.*

Ve keza ilmü'l-hayvanat ve ilmü'n-nebatatta ispat edildiği gibi, envâın sayısı ikiyüzbine bâliğdir. Bu neviler için birer "âdem" ve birer evvel-baba lâzımdır. Bu evvel-babaların ve âdemlerin daire-i vücutta olmayıp ancak mümkinattan olduklarına nazaran, behemehal vasıtasız, kudret-i İlâhiyeden vücuda geldikleri zarurîdir. Çünkü bu nevilerin teselsülü, yani sonsuz uzanıp gitmeleri bâtıldır. Ve bazı nevilerin başka nevilerden husule gelmeleri tevehhümü de bâtıldır. Çünkü, iki neviden doğan nevi, alelekser ya akîmdir veya nesli inkıtaa uğrar, tenasül ile bir silsilenin başı olamaz.

Hülâsa: Beşeriyet ve sair hayvanatın teşkil ettikleri silsilelerin mebdei, en başta bir babada kesildiği gibi, en nihayeti de son bir oğulda kesilip bitecektir.

Evet, şuursuz, ihtiyarsız, camid, basit olan esbab-ı tabiiyenin bütün akılları hayrette bırakan o envâ silsilelerinin icadına kabiliyeti olduğu, daire-i imkândan hâriçtir.

Ve keza, kudret mu’cizelerinden birer nakş-ı garip ve birer san'at-ı acip taşıyan o envâın ihtiva ettikleri efradın da, ihtirâ ve yaratılışlarını o esbaba isnad etmek, yalnız bir muhâlin değil, muhalâtın en hurafesidir. Binaenaleyh, o silsileleri teşkil eden envâ ile efrad, hudûs (sonradan yaratılma) *ve imkân* (Yaratılması Allah’ın takdirinde bulunan bütün varlıklar) *lisanıyla, Hâlıklarının vücub-u vücuduna kat'î bir şehadetle şehadet ediyorlar*”[464]

10.1.11- Terakki

Yükselme, yukarı kalkma, merhale, aşama. Maddî ya da manevî alanda basamak basamak yukarı çıkma, atlaya atlaya ilerleme, atılım.

10.1. 12- Sudur

Ortaya çıkma, zahir olma, yaratılma. "Tecelli" kelimesiyle de ifade edilmiş olan bu tabir, "yokluktan varlık âlemine çıkarılma, yoktan yaratma" yerine kullanılmıştır.

10.1. 13- Zuhur

Kelime olarak "ortaya çıkmak, belirtmek, görünmek, meydana gelmek" anlamındadır. Canlı ana türlerin kozmolojik evrimini ifade eder.

10.1. 14- Tecdit

Yenilenme, yenilik kazanma. Nazzam tarafından, "bir türün bir hâlden başka bir hâle geçmesi" manasında kullanılmıştır.

10.1. 15- Ontojeni

Bir canlının embriyodan itibaren olgun hâle gelinceye kadar geçirdiği safhaların tamamıdır. Bir bitki, zigottan itibaren geliştirilerek çok hücreli yapı ve dokular hasıl edilir. Bitkide gözlenen bu safhalar "filiz, fidan, ağaç ve meyveli ağaç" şeklinde, hayvanlarda "çok hücreli embriyodan yavru ve yetişkin bir hayvan," insanda ise "bebek, çocuk, genç, olgun ve yaşlı" olarak şekillenir. Bitkiler, hayvanlar ve insanlar âleminde görülen bu gelişim bir kanun şeklinde kendini gösterir. Bu cihetiyle ontojeni, bir bakıma tekâmülün bir manasıyla terminoloji bakımından büyük oranda örtüşmektedir.

10.1. 16- Filojeni

Bir canlının ilk yaratılışından itibaren günümüze kadar geçirdiği farz edilen ve ilmî tetkikle açıklanmaya çalışılan safhalardır. Evrim düşüncesine göre, yeryüzünde ilk önce tek hücreli bir varlık teşekkül etmiş, bunun zaman içerisinde değişim ve başkalaşım geçirmesiyle silsile hâlinde ve tamamen tesadüflere bağlı olarak yüksek yapılı diğer canlılar ortaya çıkmıştır. İlk canlılar soy ağacının kökünü, daha sonrakiler gövdesini teşkil etmiş, bunlar da giderek ağacın dalları gibi ikiye ayrılmış, bir dalı bitkiler âlemini, diğer dalı da hayvanlar âlemini vermiştir. Bu soy ağacı **Filogenetik Soy Ağacı** olarak adlandırılır. Filojeni, evolüsyon yerine kullanılmaktadır.

Sonuç

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı gibi "evrim" kelimesi, değişme, başkalaşma, farklılaşma ve ilerleme gibi aralarında ince ayırımlar bulunan pek çok kelime, tâbir ve deyim yerine kullanılmaktadır.

Ayrıca, bir türden bir başka türün ve dolayısıyla bu yolla bütün canlıların tesadüfen ortaya çıktığını da içine alan "evolüsyon" görüşü de bu manada ele alınmaktadır.

Bütün bu mânâlar "Evrim Teorisi" adı altında ifade edilmeye çalışılır. Hâlbuki "tekâmül" mânâsında "evrim" kullanılıyorsa, yani siz "evrim" terimiyle "tekâmül" mânâsını ifade etmek istiyorsanız, bu mânâdaki evrim, teori değil, bir kanundur.

Aynı şekilde, "evrim" terimiyle, tahavvülat-ı zerrat, yani atomların hâl değiştirmesi kastediliyorsa, o da teori değil, bütün kâinatta cereyan eden umumi bir kanundur.

Demek ki, tekâmül, tahavvül, tebeddül gibi tâbirlerin yerine kullanılan evrim, aslında Sünnetullah tâbir edilen Allah'ın kâinatta koyduğu kanunlardır. Elementlerin canlı bünyesine getirilmesi, orada bir takım kimyevî reaksiyonlara sokulması, canlıların alınan besinlerle tedrici olarak büyüyüp gelişmeleri hep bu sünnetullah çerçevesinde cereyan etmektedir.

Canlıların genetik yapısı silsile halinde bir yaratılış düşüncesine kesinlikle imkân vermemektedir. Çünkü her canlının genetik potansiyeli, kendi türüne ait gen havuzu ile sınırlıdır. Her hangi bir canlı grubuna ait bir gen havuzunun değişerek bir başka canlı grubunun gen havuzunu hâsıl ettiği düşüncesinin hiçbir ilmi delili yoktur.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, yaratılış, evrimin karşıtı olarak kullanılmamalıdır. Çünkü, Allah istediğini istediği tarzda yaratabilir. Yani, varlıkları ani ve defi olarak yarattığı gibi, tedrici ve zaman içerisinde değiştirerek, farklılaştırarak, halden hale getirerek, basitten mükemmele doğru da yaratabilir.

İşte burada esas tartışmaya sebep olan ise, bütün canlıların tek kaynaktan silsile halinde birbirinden tesadüfen meydana geldiği görüşüdür. Evolüsyon olarak ifade edilen bu evrim düşüncesinin hiçbir ilmî delili yoktur. Zira, canlıların

genetik yapısı böyle silsile halinde bir yaratılış düşüncesine kesinlikle imkan vermemektedir. Çünkü her canlının genetik potansiyeli, kendi türüne ait gen havuzu ile sınırlıdır. Her hangi bir canlı grubuna ait bir gen havuzunun değişerek bir başka canlı grubunun gen havuzunu hâsıl ettiği düşüncesinin hiçbir ilmi delili yoktur.

Evolüsyon manasında evrim savunanlar üç gruba ayrılabilir:

Birinci grup, tamamen ateizmi savunan ideolojik bir görüş ve pozitivist felsefe ve düşünce taraftarlarıdır.

İkinci grup, ilk insanın yaratılışı ile ilgili olarak ileriye sürülen ve hepsi de uydurma ve sahtekârlık örneği olan ilk insan benzeri fosilleri, arkeolojik ve jeolojik yaş tayinlerini değişmez hakikat kabul edip, buna göre yorum ve değerlendirme yapanlardır.

Üçüncü grup ise, evrimcilerin, insanın geçmişi ile ilgili ileri sürdüğü bir takım asılsız ve ilmî olmayan uydurma delilleri hakikat kabul edip, ayet ve hadisleri bu felsefî görüşe göre yorumlayanlardır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Kâinatta tedrici tekâmül kanunu hâkimdir" sözünden ne anlıyorsunuz?

2-Tebeddülün manası nedir? Evolüsyon yerine kullanılabilir mi?

3-Evrim yerine kullanılan evolüsyonun dayandığı bir delil var mıdır?

4-Tahavvülat-ı zerrat ne demektir?

5-Ontojeni ile filojeni arasında bir bağ var mıdır?

10.2-JEOLOJİK VE ARKEOLOJİK YAŞ TAYİN METOTLARI[465]

Prof. Dr. Âdem Tatlı
Dumlupınar Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi,
Biyoloji Bölümü, Kütahya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Jeolojik ve arkeolojik yaş tayin metotlarını öğrenir. 2-Radyoaktif elementlerle yaş tayin metotlarını ve sıhhat derecelerini kavrar. 3-Uranyum ve radyokarbon-14 metudu ile yaş tayinlerini ve bunların mahzurlu yölerini kavrar. 4-Radyoaktivitenin dolaylı etkilerine dayanan metotları kavrar. 5- Varv metoduyla yaş tayininin mahiyetini ve güvenirlilik derecesini öğrenir.	1-Kaç türlü yaş tayin metodu vardır? 2-Radyoaktiviteye dayanan yaş tayin metotlarından uranyumun mahzurlu tarafları nelerdir? 3- Radyoaktiviteye dayanan yaş tayin metotlarından Radyokarbon-14 metodunun mahzurlu tarafları nelerdir? 4-Varv metoduyla yaş tayininde esas alınan ölçü nedir? 5-Jeolojik ve arkeolojik yaş tayin metotlarının güvenirlilik dereceleri nedir?

Jeolojide "yaş" genellikle nisbî (göreceli) bir mânâ taşır. Yan yana veya üst üste duran iki kayaç kütlesinden birisi diğerine göre daha yaşlı veya daha gençtir. Bir değişim olmamışsa, alttaki kayaç üsttekine göre daha yaşlıdır. Bunu ilk defa 1669 yılında Nicolas Steno belirtmiştir.

Jeolojik ve arkeolojik materyalin yaşını tayinde değişik metotlar kullanılır. Bunlar:

10.2.1 Jeolojik Yaş Tayini

Bu metotta mukayese esastır. Meselâ bir bölgedeki Karbonifer yaşlı arazi bir başka yerdekiyle taş benzerliği, fosil benzerliği ve morfolojik yapı benzerliği gösteriyorsa, bu ikinci bölgedeki arazinin de Karbonifer yaşta olduğuna hükmedilir.

10.2.2- Paleontolojik Yaş Tayini

Bu metotta bir kayacın yaşı, ihtiva ettiği fosil çeşidine göre yapılır. William Smith 1770 yılında İngiltere'de yaptığı kazılar sırasında, kayaçlarda gözlediği fosillerin tabakalar içerisinde gelişigüzel değil, belirli bir sıralanışa göre yer almış olduklarını, aynı tabaka topluluğunda aynı fosil organizma, farklı tabakalarda ise değişik organizma cinslerinin bulunduğunu tespit etmiş ve "benzer fosil gruplarını taşıyan tabakaların aynı yaşta olması gerektiği" sonucuna varmıştı. Daha sonra yaptığı çalışmalar bu düşüncesini doğrulamıştır.[466]

Jeolojik dönemlerde çok kısa devrelerde yaşayıp ortadan kalkmış olan fosiller vardır. Bunlara **Karakteristik** veya **Kılavuz Fosiller** ya da **Kat Tayin Edici Fosiller** adı verilir. Kat belirleyici fosiller bir bakıma takvim gibidirler ve içinde bulundukları tortul tabakanın jeolojik yaşını ortaya koymada büyük ehemmiyete sahiptirler. Meselâ Paleozoik başında birden ortaya çıkan *Trilobitler* kısa zamanda çok geniş bir sahaya yayılmışlar ve Paleozoik sonunda aniden yok olmuşlardır. Dolayısıyla *Trilobitler'*in bulunduğu bir tortul tabakanın yaşı Paleozoik'tir. Aynı şekilde *Ammonitler* Mesozoik, *Nummulitler* Tersiyer, memeliler de Kuvaterner yaşını verirler.

Farklı devir ve dönemlerde yaşamış karakteristik fosiller dikkate alınarak, her devrin yaşı ve ihtiva ettiği kat belirleyici fosilleri gösteren "Jeolojik Sütun"lar teşkil edilmiştir. Herhangi bir beldede bulunacak olan karakteristik fosille o beldenin yaşı, bu jeolojik sütundan ortaya konur.

10.2.2.1- Paleontolojik Yaş Tayin Metodu'nun Kritiği

Kayaçların yaşları, ihtiva ettikleri indeks fosillere göre tayin edilmektedir. Ancak hangi indeks fosillerin hangi yaşı gösterdikleri nasıl bilinecektir? Bunun cevabı, "evrim"dir. Yani evrimin bütün dünyada aynı doğrultuda meydana geldiği ileri sürüldüğüne göre, belli bir çağda yaşayan organizmaların geçirdikleri evrim

safhaları, bu çağda depolanan tortulları tanımak için şaşmaz bir kriter olması gerektiği ileri sürülür. Bu, “evrim” düşüncesinin temel prensiplerinden birisidir.

Morris, kayaları kronolojik sıraya dizmek için kullanılan tek yolun fosiller olduğunu belirtir. Fosilleri bu kronolojideki spesifik yere oturtmak için gerekli olan kriter, “Hayatın basitten kompleksliğe doğru evrimleştiği” düşüncesidir. Canlı varlıkların evrimleşmesi ise, fosil kayıtları üzerine bina edilir. Evrimin olduğuna ait delil, fosillerdir. Fosiller de evrim düşüncesine göre kronolojik sıraya dizilmişlerdir. Böylece mesele fasit bir daire şeklinde güçlü bir muhakeme sistemine dönmüştür[467].

Dunbar bu konuda şöyle der:

Hayatın daha basit formlardan gittikçe kompleks formlara doğru evrim geçirdiğine dair tek tarihî bilgilere dayanan delili, fosiller sağlamaktadır.”[468]

İşte bütün bu açıklamalar fosillerle yaş tayininin ilmî ve inandırıcı bir delil olmaktan çok uzak olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla fosillerle yaş tayininin doğru olduğunu kabul ederek yaratılış konusunda bir meseleyi ispat etmeye çalışmanın isabetli bir yol olamayacağı açıktır.

10.2.3- Varv Metodu’yla Yaş Tayini

Sularla, taşınan materyaller çukur yerlerde biriktirilir. Bu çökelme hızından faydalanarak tortul bir serinin yaşı tayin edilebilir. Özellikle buzulların erimesiyle teşekkül eden sular, göllerde veya çukur bölgelerde birikirler. Erime oranı kış mevsiminde azdır ve bu sular beraberinde ince taneli malzemeleri sürükleyerek ince bir tabakanın teşekkülüne sebep olurlar. Yazın ise erime oranı yükselir ve beraberinde iri taneli materyali taşıyarak kalın tabaka teşkil eder. Böylece bir yılda bir ince, bir kalın tabaka teşekkül eder. Ağaç halkaları gibi bu halkaları sayarak yaş tayini yapmak mümkündür. Tabakalı kayaçların varvlardan faydalanarak tayini, ilk defa 1905 yılında İsveçli De Geer tarafından yapılmıştır. “Varv” kelimesi İsveç dilinde “periyodik tekrarlanma” mânâsına gelmektedir.

Çökelme hızından faydalanarak Mısır’da Nil Nehri’nin 3000 yıldan beri her 400-500 senede 30 cm kalınlıkta bir sediment biriktirdiği ortaya konmuştur.

Okyanuslardaki tuz miktarının tespitiyle de jeolojik yaş tayininin yapılabileceği ileri sürülmektedir. Buradaki tuzların, çevredeki kayaçlardan belirli sürelerde taşınacağı dikkate alınmaktadır. Joly, okyanus sularında bulunan sodyum iyonlarının miktarı ile her yıl akarsularla karadan denizlere giren sodyum

miktarı arasındaki oranı hesaplayarak, okyanuslardaki Na^+ miktarını 15.627 x 10^{12} ton, bir yılda okyanuslara giren Na^+ miktarını ise 15.727 x 10^4 ton olarak bulmuştur. Buradan hareketle, okyanusların yaşını 99.4 milyon olarak hesaplamıştır. Bu değerin çok az oluşu ve Na^+ oranının da devamlı değiştiği nazara verilerek bu metot tenkit edilmektedir.

10.2.3.1- Varv Metodu'nun Kritiği

Varv Metodu'nda, yağış rejimi ve toprağın yapısı büyük rol oynamaktadır. Mevsim ve yıllar arasında görülebilecek iklim değişiklikleri, aynı su miktarının taşıyabileceği malzemenin tekstür ve strüktürüne tesir edecektir. Sel ve taşkınlar da bu varv teşekkülünde bir dezavantaj olarak gözükmektedir. Çünkü normal suyun taşıdığı materyale göre sel sularıyla aynı süre içerisinde daha fazla miktarda sediment taşınıp biriktirilecektir. Bu da, yaş tayininde belli bir sürede biriken sedimenti esas alan Varv Metodu'nun sonucunu büyük oranda etkileyecektir.

10. 2.4- Radyoaktif Elementlerle Yaş Tayini

İlk defa Becquerel tarafından 1896 yılında, uranyum tuzlarından görünmeyen bazı ışınların çıktığı tespit edilmiş, Madam Curie 1897 yılında toryumun da ışınlar yaydığını tespit etmiş ve bu olaya "radyoaktivite" adını vermiştir. Radyoaktif elementler etrafa alfa, beta ve gama ışınları yayarlar. Bu ışınlar, fotoğraf filmi üzerinde bıraktıkları ışınım etkisiyle, Geiger sayıcısıyla ve sentilometre gibi aletler yardımıyla tanınırlar.

Radyoaktif elementlerle yapılan yaş tayinlerini, radyoaktivitenin dolaylı ve dolaysız etkilerine göre iki gruba ayırmak mümkündür.

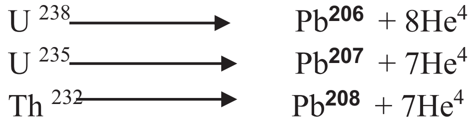
10.2.5- Radyoaktivitenin Dolaysız Etkilerine Dayanan Metotlar

10.2.5.1- Uranyum Metodu

Uranyum Metodu, yaş tayin metotlarının bir ailesidir. Bu metotların hepsinin esası, uranyum ile onun kardeş elementi olan toryumun uzun bozunma zincirleri boyunca kurşun ve helyum hâsıl etmeleri esasına dayanır. Bu olay **alfa bozunumu** olarak adlandırılır. Olayda alfa parçacıkları, ana atomların çekirdeklerinden sabit bir hızla ayrılırlar. Bunlar helyum gazının pozitif yüklü atomlarıdır

Radyoaktif elementlerin başında uranyum ve toryum gelir. Uranyumun iki izotopu vardır. Bunlardan birincisi U^{238}'dir ve yarı ömrü 4.5 milyar yıldır. Diğeri U^{235}'dir ve yarılanma ömrü 0.7 milyar yıldır.

Toryumun (Th^{232}) yarılanma ömrü ise 14.1 milyar yıldır. Bunlar belirli oranlarda helyum atomu vererek aşağıdaki gibi kurşun izotoplarını hâsıl ederler:

$U^{238} \longrightarrow Pb^{206} + 8He^4$

$U^{235} \longrightarrow Pb^{207} + 7He^4$

$Th^{232} \longrightarrow Pb^{208} + 7He^4$

Normal kurşun minerali olan galenitte (PbS) kurşunun üç izotopu bir arada yer alır. Bu elementleri ihtiva eden herhangi bir tabakada kurşunun dördüncü bir izotopu olan Pb^{204}'ü, diğer izotoplarla birlikte bulmak mümkündür. Bundan dolayı ona "yaygın kurşun" denir. Jeolojik zamanlar boyunca diğer izotopların miktarı gittikçe arttığı hâlde, Pb^{204}'ün miktarı hep aynı kalır. Bu bakımdan Pb^{204}'ün radyometrik yaş bulmada önemi büyüktür. Kurşun ihtiva eden bir mineralde Pb^{204}'ün miktarı genel kurşun miktarından çıkarılınca, geride radyoaktif bozunum ürünü olan Pb izotopları kalır. Bunların miktarının tayiniyle de, içinde bulundukları mineralin yaşı tespit edilebilir.

Radyoaktif elementlerde belirli bir zamanda bozunum yoluyla meydana gelen atom sayısı (n) ile, mineralde bulunan radyoaktif elementin atom sayısı (N) doğru orantılıdır.

Matematik olarak bu kanun:

$n = N.e^{-\lambda t}$ formülüyle gösterilir.

n = "t" zaman sonra kalan atom sayısı

N = Zamanın başlangıcında, yani t=0 olduğunda mevcut olan atom sayısı.

λ = Radyoaktif bozunum sabitesi (her element için karakteristiktir).

Başlangıçta numunede bulunan radyo aktif elementin ve bugüne kadar radyoaktiviteyle meydana gelmiş elementin miktarı bilinirse, radyoaktivite kanunlarıyla son miktarın teşekkülü için geçen müddet hesaplanabilir.

Bozunum hızı zaman ve radyoaktif izotopların yaşına bağlı değildir. Bu hızı istatistikî olarak tespit mümkündür. Meselâ radyumun 10 milyon atomundan (N) her yıl 4 bin 273 tanesi (n) bozunuma uğrar. Burada n/N oranına **"bozunum sabitesi"** denir. Bu değer, radyum için yıl başına:

$\lambda = n / N = 4273 / 10^7$

$\lambda = 0.0004273$ eder.

Yarı ömrü ise:

$T = 0.693 / \lambda$

$T = 0.693 / 0.0004273 = 1622$ yıldır.

10.2.5.2-Uranyum Metodu'nun kritiği

Uranyumun radyoaktif bozunumuna dayanan yaş tayin metotlarının sakıncalı tarafları vardır. Bunları şöyle özetlemek mümkündür:

1. Uranyum mineralleri her zaman açık sistemlerde bulunur.

Uranyum ihtiva eden kayaç kapalı bir sistemde olmadığı için, dış etkilere maruzdur. Meselâ uranyum yer altı suyu tarafından kolayca çözülebilir. Ara elementlerden olan radon gazı, uranyum sisteminden dışarıya veya içeriye kolayca geçebilir. Radyoaktif yaş tayini konusunda söz sahibi Henry Fauld, bu hususa şöyle dikkat çekmektedir:

"Jeolojik zamanda hem uranyum hem de kurşun, tortulu şistlerin içinde yer değiştirmişlerdir. Detaylı analizler, bu elementlerle uygun yaşların elde edilemediğini göstermiştir. Benzer güçlüklerle, uranyum ve radyum ihtiva eden maden damarlarının yaşını tayin etme teşebbüslerinde de karşılaşılır. Aynı noktadan alınan örnekler üzerinde farklı yaşların tespit edildiği ve birçok kimyevi aktivitenin vuku bulduğu bilinmektedir."[469]

2. Uranyum bozunum hızı değişken de olabilir.

Radyoaktif bozunmalar atomik yapı tarafından kontrol edildiklerinden, diğer olaylardan kolay kolay etkilenmezler. Fakat atomik yapıları etkileyebilen faktörler, radyoaktif bozunum hızını da etkileyebilirler. Bunun en bariz misali, kozmik radyasyon ve bunun ürünü olan nötrinolardır. Bir başka misâl de, reaktörlerden çıkan veya farklı yollardan hâsıl olan serbest nötronlardır. Eğer bu parçacıkların yerküredeki miktarlarını artıracak herhangi bir şey meydana gelmişse, radyoaktif bozunum hızlarını da artıracaktır.

3. Oğul ürünler, kayacın ilk teşekkülünde orada yer almış olabilir. Uranyum ve toryum bozunumuyla ortaya çıkan radyojenik oğul ürünlerin, bu mineraller ilk defa teşekkül ettiği zaman orada mevcut olması mümkündür. Günümüzde yerkürenin iç tabakalarından lavların akmasıyla meydana gelen

kayaların, bazen hem radyojenik hem de müşterek kurşun ihtivâ ettikleri bulunmuştur.

4. Oğul ürünlerin hepsi o kayaca has olmayabilir. Radyoaktif bozunmayla teşekkül eden oğul ürünlerin hepsi o kayaçta kalmayabileceği gibi, başka kayaçta teşekkül etmiş oğul ürünler de oraya gelmiş olabilirler.

10.2.5.3- Potasyum-Argon Metodu

Potasyum mineralleri volkanik kayaların büyük çoğunluğunda ve bazı tortul kayaçlarda bulunurlar. Geniş kullanım alanları vardır. Potasyum 40, yan ömrü 1.3 milyar bir hızla, elektron yakalama olayıyla Argon 40'a dönüşür.

10.2.5.4- Rubidyum-Stronsiyum Metodu

Bu metot, Rubidyum 87'nin 47 milyar yıllık yarılanma süresiyle Stronsiyum 87'ye dönüşmesine dayanır. Rubidyumun yarılanma süresi bazı otoriteler tarafından 60 milyar yıl, bazıları tarafından da 120 milyar yıl olarak kabul edilir. Bu metodun uranyum metoduna göre ayarlanması gerekir. Dolayısıyla uranyum yaş tayin metodundan daha güvenilir değildir. Gerek uygulama yönünden gerekse uygulamada karşılaşılan mahzurlar bakımından Potasyum-Argon Metodu ile Rubidyum-Stronsiyum Metodu ve diğer radyoaktif metotlar, Uranyum Metodu'yla benzerlik gösterirler.

10.2.5.5- Radyokarbon (C^{14}) Metodu

"Radyokarbon," sabit olmayan karbon-on dört (C^{14}) izotopuna verilen isimdir. Karbon-on iki (C^{12}) ise "tabii karbon" olarak adlandırılır ve radyoaktif değildir. Radyokarbon, atmosferin üst kısmında, kozmik radyasyonla, atmosferdeki azot-on dört (N^{14})'ün aralarındaki reaksiyonlar sonucu hâsıl edilir. Karbon-12, altı proton, altı nötron ve altı orbit elektron taşır. Karbon-14 çekirdeğinde ise sekiz nötron bulunur. Bu iki fazla nötron, atomu kararsız hâle gelmesine sebep olur. Nötronlardan biri beta partikülü vererek bundan yedi protonlu ve yedi nötronlu bir çekirdek hâsıl edilir. Bu yeni yapı, Azot-14'tür. Böylece kararsız Karbon-14, kararlı Azot-14'e dönüştürülmüş olur. Yarılanma ömrü de 5730 yıldır.

Atmosferde teşekkül eden Karbon-14, derhâl CO_2 hâlinde oksitlenir ve havaya, suya ve organizma bünyesine yayılır. Normal olarak, havadaki radyoaktif karbondioksit ile radyoaktif olmayan karbondioksit oranının, dolayısıyla C^{14}/C^{12}

oranının sabit olduğu, bu sabit orana ulaşabilmek için de 100 yılın geçtiği kabul edilir.

Canlı organizmalardaki C^{14}/C^{12} oranının da sabit olması beklenir. Organizma yaşadığı sürece bu oranın eşitliği değişmediği kabul edilir. Fakat canlı organizma ölünce, havadan CO_2 alamayacağı için C^{14}'ün C^{12}'ye oranı gittikçe azalacaktır. Bu azalma 1/2 değerini bulduğu zaman, o organizmanın ölümünden itibaren geçen sürenin 5730 yıl olması beklenir. Çünkü C^{14}'ün yarı ömrü 5730 yıldır. Beş yarı ömürde, yani yaklaşık 29 bin yılda orijinal radyokarbon miktarının sadece 1/32'si serbest bırakılacaktır. Radyokarbon Metodu, en çok 80 bin yıl öncesine kadar uzanan süreleri tespit için kullanılabilmektedir. Daha yaşlı materyaller, Uranyum Metodu'yla test edilir.

10.2.5.6 -Radyokarbon Metodu'nun kritiği

Radyokarbon Metodu birtakım kabullere dayandığı için tenkit edilmektedir. İtiraz edilen hususlar şunlardır:

1. Birçok canlı sistem, standart C^{14}/C^{12} oranına sahip değildir. Karbon-14 Metodu, bütün canlı organizmalar öldüğü zaman, onların hepsinin standart C^{14}/C^{12} oranını ihtivâ ettiğini farz eden bir kabulle yola çıkar. Hâlbuki birçok numune bu oranı göstermemiştir. Meselâ bu metotla, yaşayan salyangozlar (mollusklar) 2300 yaşında tespit edilmiştir. Böyle bir değer, organizma çevresinin, tahmin edilenden daha fazla C^{14} ihtivâ ettiğini, dolayısıyla organizma ile çevre arasında karbon değişimi olduğunu gösterir.[470]

2. Radyokarbon, her organizmada sabit oranda azalmayabilir.

Radyokarbon bozunumları, çevrenin radyoaktivitesinden, özellikle serbest nötronlardan ve kozmik radyasyonlardan etkilenmekte ve dolayısıyla bozunma hızları değişmektedir.

3. Tabiî karbon miktarı geçmişte değişik olabilir.

Geçmişte yeryüzünün bitki örtüsü, şimdikinden ya daha fazlaydı ya da daha az. Buna bağlı olarak da C^{14}/C^{12} oranı ya büyük veya küçük olacaktır. Dolayısıyla bu dönemlere ait materyallerin görünen radyokarbon yaşı da, gerçek yaştan ya büyük veya küçük bulunacaktır. Aynı husus, atmosferdeki karbondioksit miktarı için de geçerlidir. Şayet geçmişte volkanlar dışarıya karbondioksit vermişse, bu durumda o zamanki karbondioksit miktarı, şimdikinden farklı olacaktır.

4. Radyokarbon oranı kararlı bir duruma erişmemiş olabilir. C^{14}/C^{12} oranının belirli bir sürede yerkürede kararlı bir duruma geldiği kabul edilir. Yani atmosferde teşekkül eden C^{14} miktarı, yeryüzünde bozulmaya uğramış C^{14} miktarına eşittir. Dolayısıyla giren ve çıkan toplam C^{14} miktarı aynı olmalıdır. Ama durumun böyle olmadığını gösteren hususlar da vardır. Nitekim dünyada bir yılda teşekkül eden radyokarbonun ölçülebilen miktarının, bozulmaya uğrayan radyokarbondan yüzde 25 oranında fazla olduğu belirtilmektedir.[471]

10.2.6 -Radyoaktivitenin Dolaylı Etkilerine Dayanan Metotlar

Radyoaktivitenin dolaylı etkileri, radyoaktif parçalanmalara bağlı ışın yayımıyla meydana getirilir. Bu ışınlar, kayacı bir bombardımana tutmuş gibi tesir hâsıl eder. Işınların kaynağı, özellikle kayaç içinde bulunan tabii radyoaktif mineraller veya ağır elementlerin çevreden gelen alfa veya kozmik ışınlarıyla bunların fizyonu olabilir.

10.2.6.1- Paleokroik Çevreler Metodu

Paleokroik çevreler özellikle biyotidler içinde radyoaktif İnklüzyonların (zirkon, monozit) etrafında küresel olarak bulunur. Eğer inklüzyon çok küçük ise paleokroik çevreler tam küre şeklindedir ve ince kesitte bir çemberi andırır. Konsantrik kürelerin çapları sabit değerlerde olup, her kürenin çapı, alfa ışınının aldığı yola eşittir. Paleokroik çevrenin ışık geçirgenliği ile onun etkisiyle aldığı alfa ışını arasındaki ilgi, deneyle tespit edildiğinden yaş tayininde kullanılabilir.

Bu metot birçok yönden eleştirilmektedir. Yapılan deneyler, sunî olarak elde edilen paleokroik çevredeki ışık geçirgenliğinin periyodik olarak değiştiğini, özellikle ısı artışından fazla etkilendiğini göstermiştir.

10.2.6.2- İz Metodu

Bu metot, herhangi bir mineralin radyoaktivite sebebiyle parçalanırken saçtığı ışın izlerinin sayımına dayanır.

10.2.6.3- Metamiktleşme Metodu

Bu metot, bir mineraldeki kristal ağların X ışınlarıyla ölçülerek ortaya konulabilen düzensizliğini esas alır.

10.2.6.4- Termolominesans Metodu

Işınların etkisi altında kalan kristal iç yapısına bağlı bazı elektronlar kurtulur ve kristal ağının kusurlu yerlerinde hapsedilir. Bu durumda bulunan elektronların tamamı, normal yerlerindekine oranla daha yüksek enerji seviyeli dinamik bir sistem meydana getirir. Isı tesiriyle elektronların normal yerlerine dönmeleri ışık şeklinde enerji çıkmasıyla olur ve böylece radyoaktiviteyle etkilenmiş mineralin enerji seviyesi bulunabilir.

Radyoaktivitenin dolaylı etkisine dayanan bu metotlar hâlen geliştirilme safhasındadır ve daha öncekilere göre kullanım alanları da dardır.

10. 2.7- Jeolojik ve Arkeolojik Yaş Tayin Metotları Hakkında Genel Değerlendirme

Jeolojik ve arkeolojik materyallerin yaşını tayinde kullanılan gerek radyoaktif gerekse diğer metotlar, birtakım kabullere ve tahminlere dayandığı için istenen hassasiyette değildir. Bu bakımdan ortaya konan yaşların gerçek yaşlar olduğu hususunda tereddütler hâsıl olmaktadır. Ancak her materyalin yaşını tayinde benzer hatalar olduğu için, tespitler gerçek yaşlardan ziyade nispî yaş olarak önemlidir. Sözgelimi 150 milyon yaşında olduğu tespit edilen A materyali, 50 milyon yaşındaki B materyalinden üç kat daha yaşlıdır. Yani B materyali gerçekte 15 bin yaşında ise, A materyali de 45 bin yaşında olacaktır.

Yukarda sözü edilen metotların, daha iyi sonuç verecek başka alternatifleri de yoktur.

İşte yaratılış konusunda ileri sürülen bu ihtimalli yaş tayinlerinin, gerçek yaşlar olarak dikkate alınması bir takım yanlış yorum ve değerlendirmelere sebep olmaktadır. Onun için her hangi bir varlığın yaşı hakkında ileri sürülen değerin nisbi bir değerlendirme olduğu ve gerçek yaşı yansıtmadığı gözden uzak tutulmamalıdır.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Kaç türlü yaş tayin metodu vardır?

2-Radyoaktiviteye dayanan yaş tayin metotlarından uranyumun mahzurlu tarafları nelerdir?

3- Radyoaktiviteye dayanan yaş tayin metotlarından Radyokarbon-14 metodunun mahzurlu tarafları nelerdir?

4-Varv metoduyla yaş tayininde esas alınan ölçü nedir?

5-Jeolojik ve arkeolojik yaş tayin metotlarının güvenirlilik dereceleri nedir?

Evrimin Delili Olarak İleriye Sürülen

10.3. ARA (GEÇİŞ) FORMLAR[472]

Prof. Dr. Âdem Tatlı
Dumlupınar Üniversitesi,
Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Kütahya.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Evrim terminolojisini kavrar. 2-Omurgasızlardan omurgalılara geçişte ara formun olup olmadığını öğrenir. 3-Balıklardan kurbağalara geçişte ileri sürülen fosillerin doğruluk derecesinin olmadığını bilir. 4-Sürüngenlerle kuşlar arasında ara formun bulunmadığını öğrenir. 5-İnsanın geçmişiyle ilgili ileriye sürülen fosillerin hakikatının olmadığını, hepsinin sahte olduğunu öğrenir	1-Fosiller, evrimcilerin iddia ettiği şekilde canlıların birbirinden silsile halinde meydana geldiğini ispatladı mı? 2- Evrim konusu niçin herkesi alakadar etmektedir? 3- İnsanın atası olarak ileriye sürülen herkesin üzerinde ittifak ettiği bir fosil var mıdır? 4-Evrimciler niçin insanın geçmişini maymuna veya maymun benzeri bir canlıya dayandırmak istiyorlar?

Evrim görüşüyle bütün canlıların tek hücrenin farklılaşmasıyla zaman içerisinde birbirinden evrimleşerek meydana geldiği iddia edilmektedir. Bu iddiaya delil olarak türlerin aralarında geçiş formlarının bulunacağı ileri sürülmüştü. Ancak, yaklaşık 150 yıldır bu iddiayı doğrulayacak ve herkesi ikna edecek hiçbir misal ortaya konamadı.

Evrim zincirinin eksik halkalarını tamamladığı farz edilen ve bazı özellikleri bakımından kendisinden önceki canlıya, bazı özellikleri bakımından da

kendisinden sonraki canlıya benzeyen organizmalara "ara form" veya "geçiş formu" adı verilir.

Bu ara formların zaman içerisinde tedricen meydan geldiği ileri sürülüyordu. İddia edildiği gibi, bütün canlılar tek hücreden köken alarak silsile hâlinde birbirinden hâsıl edilmiş iseler, o zaman ara form özelliğine sahip organizmalardan fosil hâlinde bol miktarda mevcut olması gerekirdi. Mesela, balıktan kurbağaların tedricen meydana geldiği ileri sürülüyor. Bu geçişte ara form özelliğine sahip bir varlığın %90 balık, %10 kurbağa, daha sonra %80 balık, %20 kurbağa şeklinde devam etmesi ve nihayet %10 balık %90 kurbağa şeklinde bir değişim göstermesi gerekirdi. Her bir adımda ortaya çıkacak varlığın en azından üreme yapabilmesi için eşinin de benzer şekilde ortaya çıkıp aynı safhaları geçirmesi ve üreyerek bir gen havuzu teşkil etmeleri icap ederdi.

Bütün ilmî çalışmalar, her bir canlı türünün kendi genetik potansiyeli, kabiliyet ve karakterleriyle doğrudan yaratıldığını göstermektedir.

Bir canlı grubunun iddia edildiği gibi değişerek farklı bir türün ortaya çıkmasına vesile olması için onlarca ara form olması gerekir. Bir de bunu bütün canlılar âlemi için düşündüğünüz zaman bu sayı yüz binlere çıkar. Ama ortada dört başı mamur, herkesin üzerinde ittifak edebildiği tek bir fosil dahi yoktur.

Bu konuda efkar-ı umumiyeyi yanıltmak ve belirli bir ideolojiye şartlandırmak için basında belirli aralıklarla her hangi bir yerde bir fosilin bulunduğu ve bunun insanın geçmişte yaşayan atası olduğu görüşü afişe edilir. Tabi bunun doğruluğunu hiç kimsenin araştırma imkânı yoktur.

Bu konuda toplumu yönlendirmede bir başka yol da, herhangi bir şekilde meydana gelen bir hilkat garibesini, yani garip yaratılışlı bir varlığı gösterip, ara formların da böyle olduğu ileri sürülmesidir. Bunların hiç bir ilmi kıymeti yoktur. Bu tip davranışlar, hokkabazın şapkadan tavşan çıkarmasına benzer.

Ara fosil formu bakımından canlıları sırası ile gözden geçirelim.

10.3.1-Protozoa'lardan Omurgasız Metozoa'lara Geçiş

Yeryüzünde ilk canlıların günümüzden takriben 1.5 milyar yıl önce Antekambriyen devrinde görüldüğü ileri sürülür. Bunlar *Protozoalar*'dan tek

hücreli suyosunlarıdır. Bu canlı grubu ilk yeryüzünde göründüğü şekil ve yapısı itibariyle aynen günümüzde de mevcuttur. Bu Antekambriyen devrinden sonra gelen Kambriyan devrinde canlılar, öyle evrimcilerin iddia ettiği gibi, tek hücreliden çok hücreliye doğru tedrici bir geçiş göstermemektedir. Bu devirde görülen çok hücreli canlıların hem kendi aralarında benzerlik yoktur ve hem de kendilerinden önceki canlılarla bir benzerlik göstermezler.

Çok hücreli canlıların birdenbire ortaya çıkışı, "*Kambriyan patlaması"* olarak adlandırılır. Bu canlıların başında; süngerler, mercanlar, *Trilobit*'ler, *Brachiopod*'lar, Molluska'lar, *Echinoid*'ler ve *Arthropod*'lar gibi ileri derecede kompleks yapıya sahip omurgasızlar gelir[473].

Antekambriyen'deki tek hücreli mikroorganizmalarla Kambriyen'deki bu ileri derecede kompleks yapıya sahip omurgasızlar arasında bir ilgi ve bağın olmadığına Guttman 1999 yılında neşrettiği biyoloji kitabında yer verir[474].

Diğer taraftan Axelrod, George ve Kay gibi araştırıcılar, Kambriyen omurgasızlarının, geçit formu olmadan Antekambriyen sonunda birdenbire yeryüzünde göründüklerini belirtirler[475,476].

Richard Monestarsky de, yeryüzünde kompleks hayatın aniden ortaya çıktığını belirtir ve şöyle der:

"Günümüzdeki kompleks hayvan formları aniden ortaya çıkmışlardır. Bu gelişleri Kambriyen devrinin başına rastlar. Denizlerin ve yeryüzünün ilk kompleks yaratıklarla dolması bu devirde başlamıştır"[477].

Yeryüzünde Antekambriyan devrinde, günümüzden yaklaşık 1.5 milyar yıl önce ilk defa tek hücreli suyosunları görülmüştür. Bunların arkasından Kambriyan devrinde ise birdenbire çok hücreli *Brachiopod*'lar, Molluska'lar, *Echinoid*'ler ve *Arthropod*'lar meydana gelmiştir. Bu canlı grupları arasında geçişi gösteren fosil form mevcut değildir.

Evrimci İngiliz zoologlarından Richard Dawkins de, kompleks canlıların birden ortaya çıktığına şöyle işaret eder:

"Kambriyen tabakalarındaki omurgasız grupları, sanki hiçbir evrim tarihine sahip olmadan orada meydana gelmiş gibidirler. Tabii ki bu ani ortaya çıkış, yaratılışçıları memnun etmektedir"[478].

10.3.2-Omurgasızlardan Omurgalılara Geçiş[479]

Genellikle omurgasızların iç kısımlarında yumuşak bölümler, dışlarında ise sert kabuklar vardır. Omurgalılarda durum değişiktir. Onlarda içte iskelet yer alır.

Kambriyan devrinden sonra gelen ve günümüzden takriben 430 milyon yıl önce görülen Ordovisiyen devrinin sonlarında ve 330 milyon yıl önceki Devoniyen çağı başlarında çenesizler (*Cyclostomata)*, kıkırdaklı balıklar (*Elasmobranchii)* ve kemikli balıklar *(Teleostomi)* gibi omurgalılar mevcuttur.

Ommaney *"The Fishes"* adlı eserinde, Romer de "*Vertebrata Paleontology"* adlı eserinde bu balıklarla ataları kabul edilen omurgasızlar arasında bağlantı sağlayacak fosilin bulunmadığını belirtirler[480].

Evrimci paleontolog Gerald Todd da, balık grupları arasında geçit formunun olmadığına dikkati çeker ve şöyle der:

"Kemikli balıkların her üç sınıfı da, fosil tabakalarında aynı anda ve birdenbire ortaya çıkarlar ve kendilerini ata olabilecek hiçbir canlı grubuyla bağlantı göstermezler"[481].

Gordon Taylor da, yüzgeçli ve eklemliler arasında geçit formunun olmadığını şöyle dile getirir:

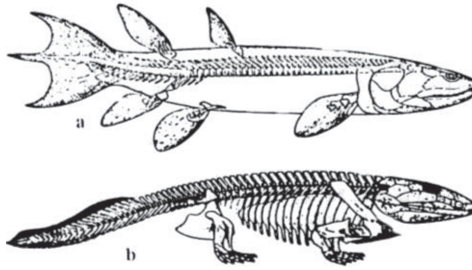
"Dünyadaki fosil koleksiyonlar içerisinde yüzgeçli ve eklemli canlılar arasında, birinin diğerinden meydana geldiğini gösteren hiçbir ara formu yoktur"[482].

10.3.3-Balıklardan Kurbağalara Geçiş

Yassı yüzgeçli balık (*Rhipidistian crossopterygian*) ile kuyruklu su kurbağası (*lchthyostega*), balıklarla kurbağalar arasında geçiş formu olarak ileriye sürülür (Şekil 1a ve 1b).

Yassı Yüzgeçli Balık ya da **Coelecanth** olarak adlandırılan *Rhipidistian crossopterygian*'ın belli bir devre yaşadığı, çevre şartlarının değişmesiyle kurbağaları hâsıl ederek, Kretase devri sonunda, yani günümüzden takriben 70 milyon yıl önce ortadan kalktığı kabul ediliyordu. Hublin, "*The Hamlyn Encyclopedia of Prehistoric Animals"* adlı eserinde, bu fosil forma aynı gruptan *Latemaria chalumnea* balığının 1935'te Mozambik'te, 1939'da Madagaskar'da, 1953'te Komor Adaları'nda, 1955'te Afrika'da olmak üzere pek çok yerde

yakalanmış olmasının, onun ara formu olma özelliğini ortadan kaldırdığını belirtir[483] (Şekil 2).

Şekil 1. a) Kuyruklu su kurbağasının atası kabul edilen yassı yüzgeçli balık (*Rhipidistian crossopterygian*), b) Kuyruklu su kurbağası (*lchthyostega*)'nın verilerine göre çizilmiş resim.

Robert Carroll, "*Omurgalı Paleontolojisi ve Evrimi*" adlı eserinde, balıklarla kurbağalar arasında geçiş formu bulunmadığına işaret eder ve şöyle der:

"Elimizde, ilk kurbağalarla balıklar arasında geçiş formu özelliğine sahip fosiller yoktur"[484].

Edwin Colbert ve Morales de, geçmişteki kurbağalarla günümüzdekilerin aynı yapıda olduklarına dikkati çeker:

"Paleozoik devir (Birinci zaman) kurbağalarının ortak bir ataya sahip olduklarını gösterecek tek bir delil yoktur. Bilinen en eski kurbağalarla günümüzdekiler birbirlerine benzerdirler"[485].

Şekil 2. Yassı yüzgeçli balık **(Coelecanth)** grubundan *Latimaria*.

10.3.4-Kurbağalardan Sürüngenlere Geçiş

Kurbağa ve sürüngenler arasında geçişi sağlayan formlar olarak, Permiyan başında yaşamış olan *Seymouria* ve *Didactes* ileri sürülür. Hâlbuki bugünkü bilgilerin ışığında, kurbağalarla sürüngenlerin Karbonifer devresinde birlikte yaşadıklarını görüyoruz. Dolayısıyla aynı devirde çevre şartlarının kötüleşmesiyle hem kurbağalardan sürüngenlerin hâsıl olmasını, hem de kurbağaların varlığının devamını izah etmek mümkün değildir. Nitekim *Seymouria* bazıları tarafından, "sürüngenlerin atası" değil, "çok gelişmiş gerçek bir kurbağa" olarak kabul edilir[486].

Robert Carroll, "*Sürüngenler Kökeninin Problemleri*" adlı eserinde, kurbağalardan sürüngenlere geçişi gösteren bir fosilin bulunmadığına dikkati çekerek şöyle der:

"İlk sürüngenin gerçek atası olabilecek, elimizde tek bir fosil örneği yoktur. Dolayısıyla böyle bir ara formun bulunmayışı, kurbağadan sürüngene geçişin olduğu iddiasını geçersiz kılmaktadır"[487].

10.3.5-Sürüngenlerden Kuşlara Geçiş

Sürüngenden kuşa geçişte sürüngen pullarının tüye dönüştüğü ileri sürülür. Fakat bazı evrimciler bu görüşün yanlışlığına işaret etmektedirler. Bunlardan Barbara, konuyu şöyle değerlendirir:

"Tüyler oldukça kompleks bir yapıya sahiptirler… Pullarla tüyler arasında geçiş özelliğine sahip hiçbir form yoktur"[488].

Brush da tüylerin bir anda ortaya çıktığı görüşündedir ve şunu dile getirir:

"Tüyler, fosil kayıtlarında sadece kuşlara has bir özellik olarak bir anda ortaya çıkar" [489].

Feduccia, sürüngenden kuşa geçişin imkânsız olduğunu dile getirir:

"Sürüngenden kuşa geçiş, biyofizik açısından mümkün değildir"[490].

Archeopteryx (Arkeopteriks)

Sürüngenlerle kuşlar arasında geçiş formu olarak Arkeopteriks ileri sürülür. Üst Jura devri kalkerleri arasında fosili bulunmuştur (Şekil 7.4).

Şekil 3. a- Arkeopteriks fosili, b- Arkeopteriks'in tahmin edilen şekli.

Arkeopteriks takriben günümüzden 140 milyon yıl önce yaşamıştır (Şekil 3). Genellikle kuş formunda olan Arkeopteriks'in sürüngen benzeri özellikleri şöyle sıralanabilir:

a) Kanatların kenarında pençelerin bulunması.

b) Ağzında dişlerin varlığı.

c) Kuyruğunda omurganın mevcudiyetidir.

"Jura Devri Kuşları Teoriye Meydan Okuyor" adlı eserde Arkeopteriks'in sürüngenlerle kuşlar arasında geçit formu olmadığı belirtilir ve bununla ilgili şu hususlar ileri sürülür:

1-Günümüzde Güney Amerika'da yaşayan Hoatzin kuşu (*Opisthocomus hoatzin*) ile Afrika'nın Tourako kuşu (*Musophogidae* familyasından *Touraco coryhaix*)'nun gençlik devresinde de kanatlarının kenarında pençe vardır ve Hoatzin kuşunun omurga yapısı da Arkeopteriks'e benzerlik gösterir (Şekil 4). Ayrıca Güney Amerika'da yaşayan deve kuşu (*Ostrich*)'nun kanatlarında da üç pençe vardır[491].

2-Arkeopteriks, günümüz kuşlarınki gibi, asimetrik tüy yapısına sahiptir. Bu da onun uçtuğunun bir delili olarak alınır.

3-Arkeopteriks'te uçmak için gerekli olan göğüs kemiğinin olmadığı" iddia ediliyordu. Son bulunan yedinci Arkeopteriks fosilinde göğüs kemiğinin varlığı anlaşıldı.

1995 yılında Çin'de Omurgalı Paleontoloji Enstitüsü'nden Paleontolog Lianhai Hou ve Zhonghe Zhou, "***Confuciusor***" adını verdikleri bir kuş fosili buldular. Arkeopteriks ile aynı yaşta, yaklaşık 140 milyon yaşında olan ***Confuciusor***'un dişleri yoktu, gagası ve tüyleri günümüz kuşlarıyla aynı özellikteydi. İskelet yapısı da günümüz kuşlarıyla aynı olan bu kuşun kanatlarında, Arkeopteriks'te olduğu gibi pençeler vardı.

Şekil 4 . Kanatlarında pençelere sahip Hoatzin kuşu.

Shipman, ***Confuciusor***'un bulunmasının, Arkeopteriks'in "kuşların atası" olma tezini çürüttüğünü belirtir[492].

1996 yılında Hou, Martin ve Alan Feduccia tarafından Çin'de 130 milyon yaşında, ***Liaoningornis*** adı verilen bir kuş fosili bulundu. Arkeopteriks'ten 10 milyon yıl daha genç olan ***Liaoningornis***'in günümüz kuşlarında bulunan uçuş kaslarının tutunduğu göğüs kemiğine sahip olduğu bildirilmekte, günümüz kuşlarından tek farkının "ağzında dişlerin bulunması" gösterilmektedir. Feduccia, ***Liaoningornis***'in, "*Kuşların kökeninin dinozorlar olduğu*" iddiasını da geçersiz kıldığını dile getirir[493].

Kuşlarla alakalı bir başka fosil de Batı Teksas Çölü'nde bulunmuştur. Sankar Chatterjee tarafından 1984'te değerlendirilen iki parçalı bu fosil, "*İlk kuş*" (Protoavis) olarak adlandırılmakta ve günümüzden 225 milyon yıl önce yaşadığı belirtilmektedir[494].

Arkeopteriks'in 140 milyon yıl önce yaşadığı dikkate alınırsa, Sankar Chatterjee tarafından bulunan fosilin Arkeopteriks'ten 85 milyon yıl önce yeryüzünde yaşadığı anlaşılır.

Evrimcilerin iddiasına göre Arkeopteriks, dinozorlardan evrimleşmiş olmalıdır. Ancak son bulunan fosillerin ışığında evrimcilerin bir kısmı, Arkeopteriks'in ara form olma özelliğini kabul etmemektedirler. Bunlardan kuşlar üzerinde ihtisas sahibi olan Alan Feduccia, şu ifadeyi kullanır:

"Yirmi beş sene boyunca kuşların kafataslarını inceledim. Dinozorlarla aralarında hiçbir benzerlik görmüyorum. 'Kuşların dört ayaklılardan evrimleştiği' görüşü, paleontoloji alanında 20'nci yüzyılın en büyük utancı olacaktır!" [495]

2 Eylül 1987 tarihli "Punch" dergisinde Arkeopteriks ile alakalı değişik bir iddia yer almıştır. "William Hewison" imzasıyla neşredilen makalede, 1861 yılında bulunan Arkeopteriks fosiline ait tüy izlerinin, Richard Owen tarafından baskı kalıbıyla sonradan konduğu ileri sürülmektedir. Arkeopteriks hakkında yaygın kanaat, dişli bir kuş olduğu ve belirli bir devre yaşayıp ortadan kalktığı yönündedir[496,497,498].

Nitekim günümüzde bazı sürüngen ve kurbağaların dişleri varken diğer bazılarının yoktur.

10.3.6- Sürüngenlerden Memelilere Geçiş

Sürüngenlerin atası olarak *seymouria* ve *didactes* alınır. Memelilerin öncüsü sayılan *synopsidae* alt takımı sürüngenlerin atası kabul edilen bu takımlardan daha önce yeryüzünde görülmektedir. Dolayısıyla memelilerin atasının sürüngenler olması imkânsızdır.

Kemp, "*Memelileri Hâsıl Eden Sürüngenler*" adlı eserinde, sürüngenlerden memelilere geçişi gösteren ara formların olmadığını ısrarla belirtir[499].

Romer, "*Omurgalı Paleontolojisi*" adlı eserinde, uçan memelilerden yarasanın, sürüngenlerden geldiğini gösteren fosilin bulunmadığına dikkati çeker[500].

Ommaney de, yaşlı tabakalar arasındaki bulunan yarasa fosillerinin günümüzdekilerden farksız olduğunu belirtir[501].

Neo-Darwinist Teori'nin kurucularından evrimci George Gaylord Simpson, "*İnsandan Önceki Hayat*" adlı eserinde, memelilere dair ara form olmağını belirtir ve şöyle der:

"Sürüngen devri' olarak bilinen Mesozoik Çağı'nın canlıları, aniden memeliler devrinde değişmiştir. Sanki bütün başrol oyunculuğunu çok sayıda ve türdeki sürüngenlerin üstlendiği bir oyunun perdesi bir anda indirilmiştir. Perde yeniden açıldığında, başrolünde memelilerin yer aldığı, sürüngenlerin kenara itildiği yeni bir devir başlamıştır. Ortaya çıkan memelilerin bir önceki devre ait izleri yoktur"[502].

10.3.7-Yüksek Yapılıların Evrimine Misal Olarak İleri Sürülen At

Yüksek yapılı canlılardaki evrime, atın filojenisi esnasında geçirdiği iddia edilen değişiklikler misal verilir. Weller'in iddiasına göre, Eosen devrinde

yaşamış, "*İlkel at*" olarak ele alınan *Eohippus*'un ön ayakları dört, arka ayakları üç toynaklı idi. Yürürken bütün toynakları yere yapışıyordu[503].

Johnson'a göre, atın üçüncü toynağı gelişirken değerleri gitgide indirgenerek kaybolmuştur. Buna sebep olarak da, erken devirlerdeki atların orman ağaçlarının genç dal ve yapraklarıyla beslendiği, fakat Miyosen'den itibaren otlakların dominant hâle gelmesiyle otla beslenmeye başladıkları ileri sürülür.

Besin kaynağını çayırların teşkil ettiği açık düzlüklerde düşmandan korunmanın ancak süratli koşmakla mümkün olacağı, bunun da üçüncü toynağın genişleyip gelişmesine, diğerlerinin de kaybolmasına sebep olduğu varsayılır. Üçüncü toynağın haricindekiler körelmiş ve artık işe yaramayan organ hâline gelmiştir[504].

Atın Evriminin Değerlendirilmesi

Toynak sayısının azalması, beslenme şekli ve dolayısıyla koşma ve düşmanlarından kaçmaya bağlanmaktadır.

"Kullanılan organın geliştiği, kullanılmayanın köreldiği" kurgusu, "Lamarck Prensibi" olarak bilinir. Son 20 yıldır, Lamarck Prensibi'nin modifikasyona dayandığı, yani soma hücrelerindeki değişikliğin yavrularına intikalinin mümkün olmadığı, ancak eşey hücrelerindeki bir değişikliğin kalıtımla geçtiği anlaşılmıştır. Kaldı ki, aynı mantıkla hareket edilirse, düşmanlarından kaçan tavşan başta olmak üzere pek çok hayvanın benzer bir değişikliğe niçin maruz kalmadığının da izahı gerekecektir.

Wells de bu konuda şunu söyler:

"Atın evrimiyle ilgili olarak Darwin'in 1882'de ölümünden üç yıl önce, Yale Üniversitesi paleontoloğu Othniel Marsh, modern tek toynaklı atların, küçük dört toynaklı atadan nasıl geldiğini göstermek için at fosillerini ihtiva eden bir çizim yayınladı. Sadece ayak kemiklerini ve dişleri ihtiva eden Marsh'ın çizimi, çok geçmeden kafatasıyla desteklendi ve at fosillerinin resimleri biyoloji ders kitaplarında ve müzelerde 'evrimin delili' olarak hızla yerini aldı[505]*.*

Atın ayağındaki çıkıntıların lüzumsuz organ olduğu da tartışmalıdır. Zira bunların bazı görevleri vardır. Cousins'e göre bu görevler şunlardır:

1. Bacağı kuvvetlendirme görevi yapar.
2. Birçok bacak kasının tutunma noktasıdır.

3. İncik kemiğiyle meydana getirdiği oluğa topuğun üst destek kirişi yapışır ve atın ağırlığını taşıma görevini yerine getirir[506].

Dunouy ve Goldschmidt, tek toynaklı atın, günümüzden 130 milyon yıl önce Mesozoik devrinde, yani çok toynaklı attan evvel yeryüzünde mevcut olduğunu belirtir. Onlara göre, çok toynaklı atların ilki ise Eosen devrinde, 55 milyon yıl önce ortaya çıkmış, sonuncusunun nesli de Miyosen'de yaklaşık 25 milyon yıl önce ortadan kalkmıştır[507,508].

Evrimci biyologlardan Boyce Rensberger, atın evrimini belirten fosil serilerinin gerçekte bulunmadığını, farklı canlılara ait iskeletlerin yan yana dizilerek bu serilerin elde edildiğini belirtir ve şöyle der:

"Yaklaşık 150 milyon yıl önce yaşamış dört toynaklı, tilki büyüklüğündeki canlılardan silsile hâlinde birtakım değişmelerle günümüzdeki atın evrimleştiği' iddiası, geçerliliğini yitirmiştir. Kademeli değişim yerine, her türün fosilleri tamamen farklı olarak ortaya çıkmakta, hiç değişmeden kalmakta, sonra da bunların soyu tükenmektedir. Dolayısıyla bunlar ara form değil, her birisi ayrı yapıya sahip farklı birer formdurlar" [509].

İngiltere Doğa Tarihi Müzesi yöneticilerinden evrimci Colin Patterson da benzer görüşü dile getirir ve şu değerlendirmeyi yapar:

"Elli yıl önce hazırlanmış olan ve hâlâ müzenin alt katında duran atın evrimi sergisi, hayalî kötü bir hikâyeden başka bir şey değildir! Atın evrimi, birbirini takip eden yüzlerce ilmî kaynak tarafından 'büyük bir gerçek' gibi sunulmuştur. Ancak bu tip iddiaları ortaya atan kişilerin yaptıkları, spekülasyondan başka bir şey değildir"[510].

Atın evriminin dayandığı fosillerin Hindistan, Güney ve Kuzey Amerika ile Avrupa'da değişik zamanlarda yaşamış, farklı tür canlılara ait fosillerin küçükten büyüğe doğru dizilmesiyle meydana getirildiği belirtilir. Bu hususta evrimciler arasında da görüş birliği yoktur. Birbirinden farklı 20'den fazla atın evrim şeması vardır. Bu sıralamalardaki ortak nokta, 55 milyon yıl önce Eosen Devri'nde yaşamış *Eohippus* (*Hyracotherium)* adlı köpek benzeri bir canlının "atın ilk atası" olduğuna inanılmasıdır. Hâlbuki Hitching, "atın atası" olarak sunulan bu *Eohippus'*un, günümüzde Afrika'da yaşayan ve atla hiçbir ilgisi olmayan "*Hyrax*" isimli hayvanın aynısı olduğunu belirtir[511].

Evrimcilerden Gordon Taylor, "*The Great Evolution Mystery*" adlı eserinde, at serileriyle ilgili olarak şunu belirtir:

"Paleontologlar, evrimciler tarafından ileri sürülen at serileriyle ilgili fosilleri ortaya koyamamışlardır. At serisi 'evrim konusunda çözüme kavuşturulmuş örnek' olarak takdim edilir, ama gerçek öyle değildir. Eohippus'tan günümüzdeki at Equus'a kadar uzanan sıralama çok tutarsızdır. Farklı kaynaklardan gelen canlılara ait fosillerin bir araya getirilip arka arkaya dizilmesi mümkündür, fakat canlılar tarihinde bu sıralamayı doğrulayacak hiçbir delil yoktur "[512].

Öyle anlaşılmaktadır ki, çok toynaklı at tiplerinin her birisi ayrı bir formdur ve belirli bir devre yaşayıp ortadan kalkmıştır... Tek toynaklı atın nesli de tek toynaklıdır.

10.3.8-Böceklerin Geçmişi

Böceklerin de kehribar, volkan külleri ve kömür gibi materyaller içinde fosilleri bulunmuştur. Kehribar içinde rastlananların iç organları, doku ve hücre yapıları dahi gayet güzel muhafaza edilmiş olduğundan mevcutlarıyla karşılaştırma imkânı vermektedir. Brues, "*Insects in Amber*" adlı eserinde, 350 milyon sene önce yaratılmış böceklerle günümüzdekiler arasında şekil yönünden farklılık olmadığını belirtir[513].

Yeryüzünde jeolojik devirler boyunca farklı organizmalar, değişik canlı tipleri ortaya çıkmış, bunların bir kısmı hiç değişiklik geçirmeden, bir kısmı da ufak tefek değişikliklerle günümüze kadar gelmiştir. Bazısı da belirli bir devre yaşayıp ortadan kalkmıştır.

Ancak geçmiştekilerden bazıları bugünkü akrabalarından daha büyük ve iri idiler. Meselâ büyük hamam böcekleri ve dev karıncalar gibi. Böceklerin bir özelliği, çok değişik formlara sahip olmalarıdır. Dolayısıyla hangi kaynaktan meydana gelmiş olabileceklerini ortaya koymak zordur. Olsen, "*Hayatın Evrimi*" adlı eserinde, böceklerde uçma hadisesinin nasıl başlamış olduğu hakkında hiçbir bilginin olmadığına dikkati çeker[514].

10.3.9-Geçiş Formlarıyla İlgili Genel Değerlendirme

Canlıların yeryüzüne gelişlerini evrim görüşü, "kademeli ortaya çıkış"la açıklamaktadır. Basitten yüksek yapılılara doğru canlı organizmalar zaman

içerisinde yavaş yavaş meydana getirilmiş olmalıdır. Bunun da delili, fosiller olacaktır. 1850'li yıllarda bu görüş ortaya atıldığı zaman genel düşünce bu yönde idi. Ancak geçen zaman içerisinde bu görüşü doğrulayacak fosil materyallerin bulunamaması, evrimcilerin bu görüşü eleştirmelerine sebep olmaktadır. Ünlü İngiliz paleontoloğu Derek, bu hususta şöyle der:

"Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde meydana gelen gruplar görürüz"[515].

Evrimci Carlton da benzer görüşü dile getirir:

"Yeryüzünde hayat zaman içinde, yavaş yavaş ve kademe kademe mi gelişti? Fosil kayıtlarının bu soruya cevabı 'hayır'dır" [516].

Oxford Üniversitesi'nden Tom, türlerin birbirine geçişini gösteren fosilin olmadığını belirterek şöyle der:

"Fosil kayıtlarına göre, pek çok tür, birdenbire ortaya çıkar, hiç değişime uğramadan birkaç milyon yıl kalır ve birdenbire kaybolur. Bir nesilden diğerine türlerin geçişini gösteren tek bir fosil örneği yoktur"[517].

Zamana bağlı olarak, yüksek yapılı organizmalar yavaş yavaş yeryüzünde görünmüşlerdir. Bunun tek açıklaması olabilir. O da, kademe kademe iyileşen yeryüzü şartlarına uygun canlıların gönderilmesidir. Bir başka ifadeyle, koyun, çimenler ve otlar hâsıl edildikten sonra yaratılmıştır.

Steven da kademeli evrimi doğrulayacak fosil delilinin bulunmadığına dikkati çeker ve şunu belirtir:

"Bilinen fosil kayıtları, kademeli evrimin geçerli olabileceğine dair hiçbir fosil örneği sunamadı"[518].

Adler, ara form araştırıcılarının elde ettikleri karşısında hayal kırıklığı içerisinde kaldıklarına dikkati çeker ve şöyle der:

"Türler arası formları ne kadar fazla sayıda bilim adamı ararsa, o kadar fazla hayal kırıklığına uğruyor"[519].

Evrimci Mark, türlerin aniden ortaya çıkıp yine aniden kaybolduğunu dile getirir:

"Türler aniden teşekkül eder ve yine aniden yok olurlar. Bu durum, türlerin Allah tarafından yaratıldığını savunan yaratılışçılara destek sağlamaktadır [520].

Harvard Üniversitesi'nden evrimci Gould, evrim soy ağacının, fosil kayıtlarına değil, evrimcilerin hayaline dayanılarak çizildiğini belirterek şu görüşü dile getirir:

"Kitaplarımızda yer alan evrim soy ağaçları, fosil kayıtlarına değil, bizim tasarımlarımıza dayalıdır"[521].

Yeryüzünde jeolojik devirler boyunca farklı organizmalar, değişik canlı tipleri ortaya çıkmış, bunların bir kısmı hiç değişiklik geçirmeden, bir kısmı da ufak tefek değişikliklerle günümüze kadar getirilmiştir. Bazısı da belirli bir devre yaşayıp ortadan kaldırılmıştır.

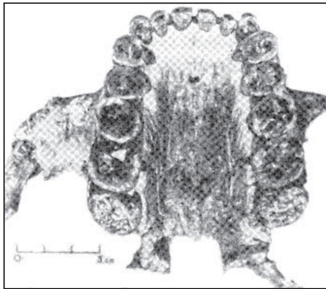
Burada dikkati çeken bir husus, zamana bağlı olarak, yüksek yapılı organizmaların yavaş yavaş yeryüzünde görünmeleridir. Bunun tek açıklaması olabilir. O da, kademe kademe iyileşen yeryüzü şartlarına uygun canlıların gönderilmesidir. Bir başka ifadeyle, koyun, çimenler ve otlar hâsıl edildikten sonra yaratılmıştır. Ara form veya geçiş formu olarak ileri sürülen fosillerin ara form olma özelliği yoktur. Şimdiye kadar ileriye sürülen fosillerin yeterli ve güvenli bir materyal olmadığı artık genel bir kanaat hâline gelmiştir.

10.3.10-İNSANIN GEÇMİŞİ

İnsanın geçmişi ile ilgili ara form olarak ileriye sürülen fosillerin belli başlıları şunlardır:

10.3.10.1- Uzun Kollu Maymun *(Ramapithecus*)

İnsanın atası olarak evrimciler tarafından ileriye sürülen varlık *Ramapithecus*'tur. Bunun pliyosen devrinde, yani günümüzden yaklaşık 14 milyon yıl önce yaşadığı iddia edilir.

Şekil 5. *Ramapithecus*'ta parabolik çene.

Sadece Çene kemiğinden bilinen ve diş yapılarına dayanılarak insanın atası olduğu iddia edilen bu varlığın yapılan çalışmalarla bir homonid olmadığı, uzun kollu maymun olduğu ortaya konmuştur[522].

.

10.3.10.2- Güneyin Maymunu *(Australopithecus*)

İnsanın atası olarak ileriye sürülen bir başka grup da *Australopithecus* grubudur. Bunun muhtelif formları ileriye sürülmektedir. Bu isim, Doğu Afrika'da Louis Leakey ve diğer birçokları tarafından bulunmuş değişik fosillere verilmiştir. Dart tarafından bulunan fosiller Afrika adamı (*Australopithecus africanus*) olarak adlandırılmış, daha sonra *Zinantropus, Paranthropus*, *Pleisanthropus, Telanthropus* ve *Homo habilis*'ler de bu gruba dâhil edilmiştir.

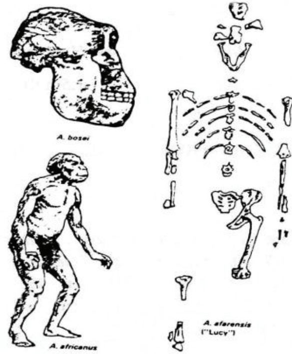
Australopithecus, iki-üç milyon yıl önce yaşamış, dik yürüyen ve kaba aletler kullanan hominid bir varlık olarak ileriye sürülür. Beyin hacmi, bazı ileri

yapılı maymunlardaki kadar, yaklaşık 500 cc'dir. Dişleri ise *Ramapithecus*'unkilere benzer olduğu ileri sürülür.

Tanzanya'nın Olduvai Gorge bölgesinde Louis Leakey tarafından bulunan *Zinjanthropus boisei*'nin, *Australopithecus robustus*'un bir varyetesi olduğu belirtilir. Bundan sonra *Australopithecus* iki tür altında gruplandırılmıştır. Birisi *A. africanus,* diğeri ise *A. Robustus*'tur.

10.3.10.2.1- Afrika Adamı *(Australopithecus africanus*)

1924 yılında Dart tarafından Afrika'da bulundu. Küçük diş, küçük çeneli ve ince yapılıdır. Kafatası hacmi, günümüz insanının yaklaşık 1/3'ü kadar, yani 500 cc, yaşı da 1,8-2,6 milyon yıl olarak tahmin edilir (Şekil 6).

Şekil 6. Afrika Adamı *(Australopithecus africanus*) (Lucy Adamı). Bu iskeletteki fosillerin her birisi farklı canlılara aittir. Bu iskelete dayanarak sol alttaki resim çizilmiştir.

Evrimci Gould, Afrika maymunu *Austrolopithecus afarensis'*in insanın atası olamayacağını belirtir. Afrika maymununa ait olduğu kabul edilen fosil parçalarının değişik organizmaların fosilleri olduğuna ve bunların yanlış birleştirilmiş bulunduğuna dikkati çeker[523].

10.3.10.2.2-*Australopithecus boisei* (zinjanthropus)

Bu formun, *Australopithecus robustus*'un varyetesi olduğu ileriye sürülür. 1959 yılında Leakey tarafından Tanzanya'da bulunmuştur. Çok kalın dişli, kalın çeneli, üst şakak kemikleri goril ve orangutanda olduğu gibi çıkıntılıdır. Diş kemeri ve çene kavisi çok paraboliktir. İleri yapılı maymunlardan orangutan ve

şempanzeye benzer. Kafatası hacmi 500 cc, yaşı da 2 milyon yıl olarak ileriye sürülür.

Gerek *A. africanus* gerekse *A. robustus'un* leğen, kol ve ayak kemiklerinin bazı parçalarına dayanılarak, *Australopithecus*'un dik yürüyen bir varlık olduğu iddia edilir[524].

***Australopithecus*'un kritiği**

Geçmişe ait fosil materyallerinin hemen hiçbirisi bir bütünlük arz etmemektedir. Yani eldeki fosil materyal, ait olduğu ileri sürülen organizmanın çok az bir kısmını temsil eder. Bunda, farklı organizmalara ait parçaların, tek türe ait olduğu farz edilerek bir araya getirilmiş olmasının da rolü büyüktür. Ayrıca fosil yaş tayinlerinde de çok büyük hatalar olabilmektedir.

Australopithecus fosili üzerinde senelerce araştırma yapan Oxnard ve Zuckerman, *Australopithecus*'ların dik yürüyen bir varlık olmadığını belirtirler. *A. africanus*'un el, bilek, ayak, omuz ve leğen kemikleri üzerinde Oxnard ve Zuckerman'ın yaptığı çok yönlü istatistikî araştırmalarla, bunların insana değil, orangutan ve şempanzeye benzediği belirtilmiştir[525].

A. africanus üzerinde bir ekiple 15 yıl çalışmış olan Zuckerman bu hususta şöyle der:

"A. africanus'un insanın atası olması imkânsızdır[526].

Mantagu, kafa yapıları bakımından bütün *Australopithecus*'ların tamamen ileri yapılı maymunlar (apes)'a benzediğini belirtir[527].

Evrimci Gould, Afrika maymunu *Austrolopıthecus afarensis ve A. Africanus'un* insanın atası olamayacağını nazara verir ve Afrika maymununa ait olduğu kabul edilen fosil parçalarının değişik organizmaların fosilleri olduğunu ve bunların yanlış birleştirildiğini belirtir[528].

10.3.10.3-*Homo erectus* Grubu

Java Adamı, Pekin Adamı, Heidelberg Adamı ve Meganthropus, *Homo erectus*" adı altında gruplandırılmıştır. Bunların takriben 500 bin yıl önce yaşadığı kabul edilir. Dik yürüdükleri, beyin hacimlerinin yaklaşık 1000 cc olduğu belirtilir.

Darwin'in Türlerin Kökeni (The Origin of Species) eserini yayınladığı 1858 yılından az bir süre sonra, ondan ilhamla Ernst Haeckel de The History of

Creation adlı eserini yayınladı. Haeckel bu eserinde, "İnsanın atası" olarak Dilsiz Maymun Adam'ı ileri sürdü. Buna bir de Latince isim koydu: *Pithecanthropus alalus*...

Bu hayalî varlık, fosil olarak bulunduğu zaman, bazı özellikleri bakımından insana, bazı özellikleri bakımından da maymuna benzeyecekti. Bu varlığa ait kalıntıların bulunacağı yeri de belirtmişlerdi: Madagaskar'dan Hindistan'a ve Hint Okyanusu'ndan Endonezya'ya uzanan hipotetik antik Lemura kıtası[529].

10.3.10.3.1-Java Adamı (*Pithecanthropus erectus*)

Hollandalı anatomist Eugene Dubois, 1887 yılında karısı ve çocuklarıyla birlikte Doğu Hindistan'da Hollanda kolonisi olan Java'ya, "Hollanda ordusu sağlık elemanı" olarak yola çıktı. Dubois, Haeckel'in ileri sürdüğü Dilsiz Maymun Adam'ı, yine onların gösterdiği yerde bulmaya gidiyordu. Dubois, Sumatra'ya varışından itibaren iki yıl içinde hükümeti, Java'da paleontolojik kazı yapmaya ikna etti. Trinil köyü yakınındaki Solo Irmağı kenarında kazıyı yapmak için mahkûm işçiler ve bu kazıyı kontrol etmek için de askerler verildi. Dubois'in bu kazılarda alan çalışmasına katılmadığı, mahkûm işçilerin periyodik olarak taşıdığı bulguları evinde incelemekle yetindiği belirtilir[530].

1891 yılında Dubois, önüne gelen kemikler arasında iki bulguyu değerlendirmiştir. Bunlar, bir ay arayla aynı fosil yatağında bulunmuş bir diş ile bir kafatası idi. Ancak bunların kazı esnasında kaydı tutulmadığı için tam yerleri tespit edilememişti. Başlangıçta Dubois bunların bir şempanzeye ait olduğu kanaatine vardı. Ancak birkaç ay sonra mahkûmlar aynı kazı alanında bir uyluk kemiği buldular. Bu, dik yürüyen bir insanın uyluk kemiğiydi. Dubois bu parçaları birleştirerek **Dik Yürüyen Maymun Adam**'ı *(Pithecanthropus erectus) (Homo erectus)*'u meydana getirdi. Bu varlığın beyin hacmi yaklaşık 900 cc kadardı. 1898 yılında da bir küçük azı dişi bulundu. Bu dişlerin de *Pithecanthropus*'a (*Homo erectus'*a) ait olduğu belirtildi. Bu varlığın yaşı da 500 bin yıl olarak tahmin edildi (Şekil 7).

Şekil 7."İnsanın atası" olduğu farz edilen fosillere dayanılarak çizilmiş *Homo erectus* (Jawa Adamı) resmi.

Dubois bu fosilleri 1895 yılında Leyden'de yapılan Milletlerarası Zooloji Kongresi'nde açıkladığı zaman, İngiliz zoologları bu fosillerin insana, Almanlar insan benzeri maymuna, Fransızlar ise ileri yapılı maymun ile insan arasında bir geçiş formuna ait olduğunu ileri sürdüler.

Java Adamı'nın (*Homo erectus*) kritiği

Koenigswald, Java Adamı'ndaki büyük iki azı dişinin orangutana, küçük azı dişinin de insana ait olduğu kanaatindedir. Kafatasının da şempanze ve gibbonların kafataslarına benzediğini belirtir[531].

1906 yılında Dubois'in fosilleri bulduğu yerde büyük bir kazı yapılmış, fakat küçük bir kemik parçası haricinde bir şey bulunamamıştır. "Java Adamı"(*Homo erectus*) olarak adlandırılan varlığın, hakikatte şempanze veya goril tipi bir maymun olduğu, maymuna ait kafatasının insanın uyluk kemiğiyle birleştirilerek buna "*Pithecanthropus erectus*" (Jawa Adamı-*Homo erectus*) adı verildiği ifade edilir[532].

Burada dikkati çeken husus, *Pithecanthropus* (*Homo erectus)* fosilini bulan Dubois'in 1922 yılındaki itirafının dikkate alınmayışıdır. Howells, "Mankind in the Making" adlı eserinde, Dubois'in, ilk fosili bulduğu yerde, beyin hacmi günümüz insanınkine yakın iki kafatası bulduğunu belirtir. Ancak, Dubois, bulduğu bu kafataslarını 30 yıl açıklamamıştır. Otuz yıl sonra Dubois, Java Adamı (*Pithecanthropus-Homo erectus)* olarak ileriye sürdüğü varlığın, aslında büyük bir gibbon maymunu olduğunu itiraf etmiştir[533].

Dubois'in bu açıklamasına Arkeoloji Ansiklopedisi de yer vermiştir ve orada şöyle denmektedir:

"Dubois'in, önce 'dik yürüyen insan' ismini verdiği yeni statü, çok muhalefetle karşılaştı. Ama sonradan Dubois'in kendisi de fikrini değiştirip, bulduğu

fosillerin büyük bir ape (iri yapılı maymun) *olduğunu söylemesine rağmen, bu kafatası genel bir kabul gördü*[534].

Burada esas dikkati çeken husus şudur:

Jawa Adamı'nı gündeme getiren ve fosillerini bulan Dubois, bu fosil parçalarının insanın atasına değil maymuna ait olduğunu itiraf etmesine rağmen, bu varlığın bütün dünyada gerek yükseköğretim ve gerekse ortaöğretim kitaplarında halen insanın dik yürüyen ilk atası olarak takdim edilmesidir.

Bunun tek açıklaması olabilir. Böyle bir davranış ilmî değil, herkesin aptal yerine konduğu ateizme dayalı ideolojik bir davranıştır.

İşin daha garibi ise, bazı bilim adamlarının, ayet ve hadisleri, insanın atası olarak ileri sürülen bu Jawa Adam (Homo erectus grubu)'nı hakikat kabul edip ona göre yorumlamalarıdır.

Bu sahtekârlıklara bazı ilim adamları da nasıl adlanılabiliyorlar?

Bediüzzaman bu tip aldanmaların sebeplerini, şeytanın batılı hak ve muhali mümkün göstermesinden kaynaklandığına şöyle dikkat çekmektedir:

"*Evvelâ: Gayet uzak mesafeden bakılsa, en büyük şey, en küçük bir şey gibi görünebilir. Bir yıldız, bir mum kadardır denilebilir.*

Saniyen: Hem tebeî ve sathî bir nazarla bakılsa, gayet muhal bir şey mümkün görünebilir.

Bir zaman bir ihtiyar adam Ramazan hilâlini görmek için semâya bakmış. Gözüne bir beyaz kıl inmiş. O kılı ay zannetmiş, "Ayı gördüm" demiş. İşte, muhaldir ki, hilâl o beyaz kıl olsun. Fakat kasten ve bizzat aya baktığı ve o saçı tebeî ve dolayısıyla ve ikinci derecede göründüğü için, o muhali mümkün telâkki etmiş.

Salisen: Hem kabul etmemek başkadır, inkâr etmek başkadır. Adem-i kabul bir lâkaytlıktır, bir göz kapamaktır ve câhilâne bir hükümsüzlüktür. Bu surette, çok muhal şeyler onun içinde gizlenebilir. Onun aklı onlarla uğraşmaz.

Amma inkâr ise, o adem-i kabul değil, belki o kabul-ü ademdir, bir hükümdür. Onun aklı hareket etmeye mecburdur.

O halde, senin gibi bir şeytan, onun aklını elinden alır, sonra inkârı ona yutturur. Hem, ey Şeytan, bâtılı hak ve muhali mümkün gösteren gaflet ve dalâlet ve safsata ve inat ve mağlâta ve mükâbere ve iğfal ve görenek gibi şeytanî desiselerle, çok muhâlâtı intaç eden küfür ve inkârı, o bedbaht, insan suretindeki hayvanlara yutturmuşsun"[535].

Demek ki aldanmaların başında bâtılı hak ve muhalin mümkün gösterilmesi gelmektedir. Yani, asılsız, gerçek dışı, hurafe, yanlış ve yalan olan bir şeyin doğru ve gerçekmiş gibi takdim edilmesidir. Aynı zamanda imkânsız, mümkün olmayan ve olamaz olan bir şeyi, olabilirmiş gibi gösterilmekten kaynaklanmaktadır. Bu yanlışlığa düşmenin sebepleri de şu şekilde sayılmaktadır:

Birincisi gaflettir. Yani, düşüncesizlik ve içinde bulunduğu gerçeklerden habersiz olmaktır.

İkincisi dalalettir. Yani, sapıtmak, doğru bilgilerden ayrılmak ve uzaklaşmaktır.

Üçüncüsü safsatadır. Yani, yalan, uydurma, gerçekdışı sözlere aldanmaktır.

Dördüncüsü inat ve mugalâtadır. Yani, karşısındakini yanıltıcı şekilde söz söyleme ve yanıltıcı şekilde konuşmaktır.

Beşincisi mükaberedir. Yani, bir hakkı veya doğruyu kabul etmemekte bilerek inat etmektir. Kendi yanlışlığını, karşısındakinin doğruluğunu bildiği halde, doğruyu kabul etmeyip yanlışlıkta ısrar etmek ve kendini büyük görmektir.

Altıncısı iğfaldir. Yani, kandırmak ve aldatmaktır.

Yedincisi görenek gibi şeytânî desîselerle, yani gizli hile, oyun ve tuzaklarla çok muhalleri, kabulü imkânsız olan şeyleri netice veren inkârcılığın, kendini akıllı bilen bazı bedbahtlara yutturulmasıdır.

10.3.10.3.2- Piltdown Adamı (*Eanthropus dawsoni*)

1912 yılında Londra Tabiat Tarihi Müzesi Müdürü Arthur Smith Woodward ile tıp doktoru Charles Dawson tarafından, İngiltere'nin Piltdown yakınındaki bir çakıl çukurundan bir çene ile kafatası fosili, bir merasimle çıkarıldı. Çene kemiği maymununkine, dişlerle kafatası ise insanınkine çok fazla benzerlik gösteriyordu. Bu materyaller, "Piltdown Adamı" (*Eanthropus dawsoni*) olarak adlandırıldı. Yaşı da 500 bin yıl olarak tespit edildi.

1930'lu yıllarda "İnsanın önce beyni mi, yoksa vücudu mu gelişti?" tartışmalarına, Piltdown Adamı'ndan delil getirilerek cevap veriliyordu. Nitekim Smith, bu konuya işaret ederek şöyle der:

"Piltdown Adamı'nın en ilgi çekici tarafı, 'insanın evriminde ilk sırayı beynin aldığı' yolundaki düşünceleri haklı çıkarmasıdır. 'İnsanın kafa yapısının gelişimi sayesinde maymunluktan kurtulduğu' fikri en gerçekçi görüştür. İnsan,

beyni aşırı şekilde gelişmiş bir orangutandan ibarettir. İşte, Piltdown kafatasının önemi, bu hükümleri kesin şekilde doğrulamasından gelmektedir[536].

1950 yılında Piltdown Adamı'nın yaşını tespit için, kemiklerin topraktan absorbe ettikleri fluorid miktarı testine tabi tutuldu. Şayet fosil iddia edildiği gibi toprakta 500 bin yıl kalmışsa, çok fazla fluorid ihtiva etmesi gerekiyordu. Fakat bu fosilde hiç fluorid yoktu... Böylece Piltdown Adamı'na ait materyalin fosil olmadığı ve bulunduğu zaman toprakta bir yıldan fazla kalmadığı anlaşıldı.

Daha sonra ciddi bir incelemeye tâbi tutulan kemiklerin, eskiye ait olduğu görüntüsünü vermek için potasyum dikromat ile lekelendirildiği anlaşıldı. Çene kemiği üzerindeki dişler, yıpranmış ve aşınmış bir görüntü verecek tarzda eğeylenmişti[193].

Bununla, 10 yaşındaki bir orangutan çenesi insan kafatasıyla birleştirilip insan dişleri de çene kemiğine monte edilerek, maymun-insan arası bir varlığa benzetilmek istenmiştir (Şekil 8).

Bu işin sorumluları arandığı zaman kimse suçu üzerine almadı. Bu işi tezgâhlayıp büyük bir merasimle çakıl çukurundan çıkaran Arthur Smith Wo-odward ile tıp doktoru Charles Dawson ise ölmüştü. Konuyu takdim eden dergi ve diğer yayın organları da mesuliyeti kabul etmediler.

Clark Howell ise, Piltdown Adamı'yla ilim çevrelerinin 50 yıl aldatıldığına dikkati çeker:

"Piltdown Adamı, insan kafatası ve maymun çenesinden oluşan yaratıktan başka bir şey değildi. Bu, bilerek tezgâhlanan bir aldatmacaydı. Bunu, 'insanın 500 bin yıl önce yaşamış maymunla ortak atası' olarak takdim ettiler. Bu konu üzerinde yaklaşık 500 kitap yazıldı. Paleontologlar bu buluşla 50 yıl boyunca boş yere oyalanıp durdular"[537].

Yaklaşık 50 yıl, dünyanın en büyük otoritelerinin araştırmalarına rağmen, Piltdown sahtekârlığının anlaşılmaması, şimdi diğer fosiller hakkındaki şüpheleri daha da artırmıştır. S. Zuckerman, Java Adamı'na ait Dubois fosillerinin ilim adamları tarafından ciddi bir araştırmaya tâbi tutulunca neticenin Piltdown Adamı'nınkinden farklı olmayacağı kanaatindedir[538].

Şekil 8. Piltdown Adamı (*Eanthropus dawsoni*). İnsan kafasına orangutan çenesi takılmıştır. "İnsanın atası" olarak kabul edilen bu fosilin çenesinin orangutan maymununa, kafatası ve dişlerin insana ait olduğu ve çeneye uydurmak için eğelendiği anlaşılmıştır[539].

10.3.10.3.3-Pekin Adamı (*Sinanthropus pekinensis*)

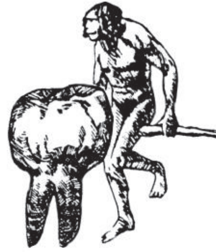
Şekil 9- Pekin Adamı (*Sinanthropus pekinensis*). Alçıdan yapılmış Pekin Adamı modeli.

Dr. Davidson Black tarafından Çin'in Pekin şehrine 40 km mesafede bir çukurda 1921 yılında iki azı dişi bulundu ve bunlar "*Sinanthropus pekinensis*" olarak adlandırıldı. 1927 yılında W. C. Pei üçüncü azı dişini, 1928 yılında ise kafatası parçaları ile iki alt çene buldu. Black, bu fosillerin de Pekin Adamı'na ait olduğunu bildirdi[540].

Pekin Adamı'na ait materyallerin, iki diş hariç, İkinci Dünya Harbinde Japonlar'ın burayı işgali sırasında kaybolduğu ileri sürülmektedir. O'cconel, o tarihlerde Çin'de bulunduğunu, Japonların buraya girmediğini, evrimcilerin bu materyalleri kendilerinin imha ettiklerini, böylece alçı modellerinin kendi evrimci düşüncelerine göre şekillendirdiklerini belirtir[541].

10.3.10.3.4- Nebraska Adamı (*Hesperopithecus heroldcookii*)

1922 yılında Henry Fairfield Osborn tarafından Batı Nebraska'da büyük bir azı dişi bulunmuş ve bu diş, Nebraska Adamı *(Hesperopithecus haroldcookii*) olarak adlandırılmıştır

Şekil 10. Nebraska Adamı (H*esperopithecus heroldcookii).* Bir domuz azı dişine dayanılarak çizilmiş resim.

Günümüzden takriben 500 bin yıl önce yaşadığı tahmin edilen bu varlığın, insanın tarih öncesi atasına ait olduğu, yarı maymun, yarı insan özelliği taşıdığı ileri sürülmüştür ve bu düşünce ile yukarıdaki resim çizilmiştir.

Bu dişin sonradan bir domuza ait olduğu anlaşılmıştır[542].

10.3.10.3.5-Neanderthal Adamı *(Homo sapiens neanderthalensis)*

1856 yılında Dr. Fuhtrott tarafından Almanya'nın Düsseldorf civarındaki Neanderthal vadisinin Feldhofor mağarasında bulunmuştur. *Homo sapiens*'in bir ırkı olan Neanderthal Adamı'nın kafatası büyüklüğü, ortalama olarak günümüz insanınki kadardır. 35-100 bin yıl önce yaşadığı tahmin edilir. Neanderthal Adamı, yüz yıldan daha uzun süredir "kalın kaşlı, kaba tabiatlı, vahşi karakterli ve eğik yürüyen bir varlık" olarak tarif ve takdim edile gelmiştir. Aslında Neanderthal Adamı'nın şu andaki insanlardan farkı, çeşitli kabilelerin birbirleri arasındaki farktan daha azdır[543].

Neanderthal ırkının özelliklerinden ileri fırlamış ağız ve kaş çıkıntısı, zenci ırkının tipik karakteridir. Neanderthal adamı eğik iskelet yapısına sahiptir. Ivanhoe, "Neanderthals Had Rickets" adlı makalesinde, bu yapının, kuyruksuz maymunlara akrabalığından dolayı değil, D vitamini noksanlığının sebep olduğu eklem ve kemik hastalığından kaynaklandığını belirtir[544].

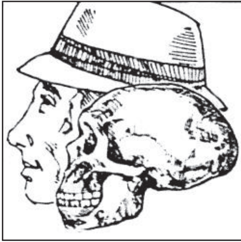
Neanderthal Adamı'nın bitki yetiştirdiği, zarif/güzel aletler ile boyanmış resimler yaptığı, bazı dinî inanışlara sahip olup ölülerini gömdüğü ve bir yazı çeşidi kullandığı bilinmektedir[545].

Bugün Neanderthal Adamı, "*Homo sapiens*" (günümüz insanı) olarak sınıflandırılmaktadır. Neanderthal Adamı'nın bir iş elbisesi giyerek bizim caddelerimizde yürümüş olması hâlinde diğer insanlardan ayırt edilemeyeceği belirtilir[546] (Şekil 11).

Paleontolog Erik Trinkaus, günümüz insanı ile Neanderthal Adamı arasında farkın bulunmadığına dikkati çeker ve şöyle der:

"Neanderthal kalıntıları ve günümüz insan kemikleri arasında yapılan ayrıntılı karşılaştırmalar göstermektedir ki, Neanderthal'in anatomisinde ya da hareket, alet kullanımı, zekâ seviyesi veya konuşması bakımından günümüz insanından hiç farkı yoktur[547]*.*

Neanderthal Adamı'nın zamanla dominant ırklar tarafından absorbe edildiği ileri sürülmektedir[548].

Şekil 11- Neanderthal Adamı.

Neanderthal Adamı hakkında çok değişik görüş ve düşüncelere rastlanmaktadır. Bu konuda hemen herkesin bir yorum getirdiğine dikkati çeken Wells şöyle demektedir:

"Son zamanlarda haberlerde Neanderthal Adamı hakkında bitmeyen tartışma yer almaktadır: 'Onlar bizim atalarımız mıydı veya sonunda modern küresel ailemizin içinde yutulmuş bir insan ırkı mıydı. Hemen hemen her ay bir görüşün savunucusu yazılı veya sözlü medyaya çıkarak konuyu ele almaktadır. Öte yandan, aradan birkaç ay geçtikten sonra bir başkası aynı eminlikle öncekine karşıt görüşü öne sürmektedir[549]*.*

Aynı konuya temas eden James Shreeve de şunu belirtmektedir:

"Arkeolog, anatomist, genetikçi, jeolog ve tarih uzmanı olan 150 bilim adamıyla konuştum ve bazen Neanderthal'lerin insanın evrimindeki yeri konusunda 150 farklı görüşe rastladığım oldu! Neanderthal'lerle ilgili her

teorem, ülkenin farklı bölgelerindeki hava durumuna benzer; ondan hoşlanmıyorsan biraz bekle, değiştiğini görürsün![550].

10.3.11-İnsanın Geçmişiyle İlgili Değerlendirme

Genetiğin babası sayılan evrimci T. Dobzhansky, ırklarla ilgili olarak şu ifadeyi kullanmıştır:

"*Darwin'den bu yana bir buçuk asır geçtiği halde insan türündeki farklı ırkların orijinine ait problemi çözemedik. Mesele hala bir asır önceki kadar karışık*"[551].

Ünlü paleontolog David Pilbeam, insanın geçmişiyle ilgili şunu söyler:

"*Yayınlanan kitaplar şunu söylemeye çekiniyorlar ki, ben de dâhil olmak üzere, kuşaklar boyu insan evrimini araştıran kişiler karanlık içinde çırpınıyoruz. Elimizde olan bilgiler, teorilerimizi şekillendirmek için son derece güvenilmez ve yetersizdir. İnsanın geçmişiyle ilgili, içimize yerleşmiş bulunan ön kabullerin farkındayım. Bunları zihnimden çıkarmak için gerçekten çaba gösteriyorum. Geçmişteki teorilerimiz, elde olan gerçek bilgimizden çok, bizim o andaki ideolojimizi yansıtıyordu!*"[552, 553].

Arizona Devlet üniversitesi antropologu Geoffrey Clark, 1997 yılında yazdığı eserinde şöyle der:

"*Bir asırdan fazla bir süredir bilim adamları, modern insanın kökenleri konusunda bir uzlaşmaya varmaya çalışıyorlar. Niçin başarılı olamadılar? Çünkü paleoantropologlar peşin ön yargılardan ve varsayımlardan yola çıkmaktadırlar. Bu sebeple insanın evrimini açıklayan modeller sırt sırta binmiş iskambil kâğıtlarına benzemektedirler. Bir kâğıdı hareket ettirdiğinizde, tüm yapı çökme tehlikesiyle karşı karşıya gelir*"[554].

Balıklar, kurbağalar, sürüngenler, kuşlar, böcekler ve memeliler arasında evrimle geçişin olduğunu gösteren fosil form bulunamamıştır. Aynı şekilde insanın da kendinden önceki canlılarla bağını kuran bir fosil yoktur.

İşte bütün bunlar, her bir canlı türünün kendi genetik potansiyeli, kabiliyet ve karakterleriyle doğrudan yaratıldığını göstermektedir.

Henry Gee, insanın geçmişiyle ilgili eserinde şunu söyler:

"*İnsan evrimine ilişkin tüm deliller küçük bir kutuya sığabilmektedir. Bir fosil dizisini alıp onun bir nesli temsil ettiğini savunmak, test edilebilir bilimsel bir hipotez değildir. Bu çocukları uyutmak için anlatılan masallara benzemektedir. Eğlendirici, hatta öğretici olabilir, ama ilmî değildir*"[555].

Darwin'den beri geçen 150 yıl içerisinde binlerce fosil bulundu. Fakat hiç birisi, bir canlıdan bir başkasının meydana geldiğini gösteren ara form özelliğine sahip değildir.

Schiller, insan soyunun, diğer canlılardan farklı olarak ortaya çıktığına dikkati çeker:

"*İnsanın geçmişiyle ilgili fosiller, beklenen geçiş formlarını ortaya koyamadı... Bütün bunlardan sonra bizim, insandan aşağı bir varlıktan evrimleşmeyip, doğrudan kendi neslimizden geldiğimiz rahatlıkla söylenebilir*"[556].

Pensylvania State Üniversitesi Antropoloji Profesörü Robert Eckhardt, insanın geçmişiyle ilgili olarak şöyle der:

"*Hominoidler serisinde, insanın hominid (*İnsanımsı) *atası olduğunu gösteren morfolojiye sahip bir fosil yoktur"*[557].

Sonuç

Evolüsyon manasındaki bir evrimin olmadığını, hem canlıların genetik yapısı ortaya koymakta ve hem de fosiller canlıların silsile halinde birbirinin devamı olmadığını göstermektedirler.

Yeryüzünde ilk görünen suyosunu gibi bitkiler ve tek hücreli hayvanlardan yüksek yapılı canlılara kadar, büyük bir kısmı ilk göründüğü zamandan beri hemen hemen aynı şekil ve formda günümüzde de mevcutturlar.

İşte bütün bunlar, geçmişte bu canlıları yaratanla, günümüzde bu canlıları yaratanın aynı Zat olduğunu ispatlamaktadır. Nitekim bir ayette de bu konu şöyle dile getirilir:

"*Allah'ın yaratmayı nasıl başlattığını, sonra bunu* (nasıl) *tekrarladığını görmediler mi? Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır"* (Ankebut Suresi, 19. Ayet).

İşin daha dikkat çekici bir yönü de, tür olarak benzer olan canlıların, fert olarak sahip oldukları farklılıklardır. Yani, aynı türdeki canlılar, göz, kulak gibi esas aza ve organları bakımından birbirlerine benzedikleri halde, her bir ferdinin, kendine has özellikleriyle diğer fertlere benzememeleridir.

Burada esas organlardaki benzerlikler yaratıcının varlığına ve birliğine delil iken, her birisinin kendine has genetik özelliğe sahip olması da, yaratıcının ehadiyetini, yani tekliğini göstermesi yanında, iradesini, ihtiyarını ve istediğini istediği tarzda yaratabildiğini açık bir şekilde göstermektedir.

Yaratıcının ehadiyetini gösteren bu her bir varlığa has hususiyetler, özellikle insanda çok daha barizdir ve bu aynı zamanda insanlar arasındaki adaletin, hak ve hukukun gözetilmesi için, hikmetin gereği olarak son derece önemlidir. Çünkü, aksi halde herkes aynı simaya ve özelliklere sahip olsaydı, o zaman toplumda kaos ve karışıklık yaşanır ve pek çok hukuk zayi olur ve emniyet ve asayiş temin edilemezdi.

Bütün âlemde yaratıcının bu ehadiyet tecellisini görmekteyiz. Bütün hayvanlar aynı şekil ve yapıda olsa idi, onları ayırmak ve tanımak mümkün olmazdı.

Bu farklılık cansız âlemde de cereyan etmekte, kar tanelerine varıncaya kadar her bir cisim farklı bir sima ve şekle sahip olarak yaratılmaktadır.

İşte bütün bu yapıları görmezden gelip, "bütün canlılar silsile halinde birbirinin devamı şeklinde tesadüfen ortaya çıkmıştır" demenin, ne ilimle, ne mevcut varlıkların yapısı ile ve ne de akıl ve mantıkla açıklanabilir hiçbir yönü yoktur. Bu tamamen ateizm ve pozitif felsefeye dayalı ideolojik bir durumdan başka bir şey değildir.

Bütün bu harika yaratılışlar tesadüfen olamayacağı gibi, kendi kendine de olamaz. Diğer taraftan; ilimsiz, iradesiz, şuursuz bir tabiatın ve sebeplerin işi de olamaz. Bu son derece hikmetli, sanatlı, intizamlı, gayeli ve planlı yaratılışlar ancak ve ancak sonsuz bir ilim, irade ve kudret gibi sıfatlara sahip olanAllah'ın eseridir.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Evolüsyonla tekâmül ve tahavvülün farkı nedir?
2-Balıklarla kurbağalar arasında ara form olarak ileriye sürülen fosiller hangileridir ve bunların doğruluk derecesi nedir?
3- Kuşların atası kabul edilen *Archeopteryx*'in güvenirliliği var mıdır?
4- İnsanın atası olarak evrimcilerin ileriye sürdüğü fosiller ilim âlemince niçin kabul edilmiyor?
5-*Homo erectus* grubunun temsilcisi olan Jawa Adamı, niçin insanın atası olamaz?

10.4-EVRİMCİ GÖRÜŞÜN ZAMAN YANILGISI

Dr. Öğr. Üyesi Kasım Takım
Harran Üniversitesi, Veteriner Fakültesi,
Temel Bilimler Bölümü, Biyokimya A.B.D, Şanlıurfa.

YARATILIŞIN KAZANIMLARI	HAZIRLIK SORULARI
1-Canlılardaki kararsız bileşenlerin yarılanma ömrü noktasından evrimde zaman probleminin olduğunu anlar. 2- Biyokimyevî reaksiyonların zamana bağımlılığı noktasından evrimde zaman probleminin bulunduğunu bilir. 3- Genetik değişimlerdeki ihtimal hesaplamaları noktasından evrimde zaman probleminin olduğunu anlar.	1-Evrimciler, bir türden bir başka türün meydana geldiğini, yani evolüsyon manasındaki bir değişikliğin çok uzun bir zamanda olduğunu iddia etmektedirler. Bu uzun sürenin bir sınırı yoktur. Dillerinin döndüğü en uzun süreyi ileri sürmektedirler. Bunun gerçek sebebi, böyle bir iddianın test edilmesini önlemek olamaz mı?

Zaman Nedir?

Zaman, maddenin hareketi sonucu oluşan izafi bir varlıktır. Canlılıkta zaman önemli bir temel unsurdur. Zira her bir canlının belirli bir zamanı içine alan ömrü ve o canlılığın devamını sağlayan biyokimyevî reaksiyonların, gerçekleşmesi için gerekli belirli ve oldukça kısıtlı bir süresi vardır. Eğer ilgili birim zamanda o reaksiyonlar gerçekleşemez ise; canlılık devam edemeyecektir. Mesela yeni bir hücre teşekkülü sırasında bir anda olması gereken şartlar;

- DNA kopyalanırken zincirde oluşan harf hataları belirli bir zamanda tamir edilemezse,
- Oksijenli solunum sonucu teşekkül eden serbest radikaller belirli bir süre içinde baskılanmazsa,

- Vücuda giren virüs ve bakteri gibi yabancı unsurlarla belirli bir zaman içerisinde mücadele edilip karşı konmazsa,
- Proteinler belirli bir süre içerisinde sentezlenmezse vs.

Hayat devam etmez.

Bu listeyi bir hücre içinde her dakikada gerçekleşen birbirinden farklı 3000 reaksiyon için uzatmak mümkündür. Eğer bu biyokimyî reaksiyonlar belirli ve kısacık vakitlerde yapılamazsa, canlılığın varlığı ve devamlılığından söz etmemiz mümkün değildir.

Hücre içerisindeki her reaksiyonun salise, saniye ve dakika gibi çok kısacık zaman dilimleri içerisinde gerçekleşmesi gerekir. Bazen saatlerle ifade edilecek bir gecikme canlının ölmesine sebep olmaktadır.

Hâlbuki evrimci görüşte bu zamanlama neredeyse hiç nazara alınmaz ve bu konuda oldukça müsrif bir yaklaşım mevcuttur. Mesela ilk hücrenin milyonlarca sene içerisinde tesadüfî dönüşümler sonucunda teşekkül ettiği, oksidatif strese ve patojenlere cevap üretmek gibi savunma mekanizmalarının milyonlarca senede ve milyarlarca kere olan deneme yanılmaların sonucunda geliştirilebildiği söylenmektedir. Aslında söylenilen bu zamanı ölçecek gerçek bir zaman belirleyicisi halen mevcut değildir. Fakat ne kadar büyük bir zaman söylenilirse, inandırıcılığının da o kadar artacağına inanıldığı için bu konudaki çömerlikten hiç kaçınmıyorlar.

Ama gözlerinden kaçırdıkları önemli bir nokta var ki; bu yaklaşım bilimsellik ve gerçeklikten çok uzaktır. Çünkü canlının belli bir hayat süresi vardır ve hücre içerisindeki her reaksiyonun salise, saniye ve dakika gibi çok kısacık zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilmesi gerekir. Bazen saatlerle ifade edilecek bir gecikme, canlının ölmesine sebep olmaktadır.

Meselâ, oksijenli solunuma başlayan bir hücrenin antioksidan savunma mekanizması 1 saat dahi olmazsa, hücredeki temel bileşenlerden olan DNA, proteinler ve yağlar oksidatif strese maruz kalıp görevsiz hale gelecek ve hücre ölüme sürüklenecektir. İşte tüm bu sebeplerden dolayı, evrimcilerin zamanla ilgili yaklaşımlarının biyokimyevî bir bakış açısıyla yeniden sorgulanması gerekmektedir.

10.4.1-Canlılardaki Kararsız Bileşenlerin Yarılanma Ömrü Noktasından Evrimde Zaman Problemi

Yarılanma ömrü; kimyevî reaksiyonlarda, azalmakta olan bir maddenin baştaki miktarın yarısına düşmesi için gereken zaman dilimidir[558].

Genellikle radyoaktif elementler için kullanılsa da, reaksiyona giren tüm bileşikler için de kullanılabilmektedir. Biyokimyevî bileşikler çoğunlukla ortamdaki reaktif bileşenlerin etkisiyle bozundukları için, her biyokimyevî bileşiğin bir yarılanma ömründen söz edilebilmektedir[559].

Meselâ, RNA, labaratuar ortamında yarılanma ömrü oldukça kısa olan bir bileşiktir. Bu yüzden RNA'yı yıkan kimyasallara karşı etkili tedbirler alınması ve izolasyon tamponlarına nükleaz aktivitesi gösteren endojen proteinleri yıkan kimyasallar eklenmesi gerekir. Ayrıca deney ortamının belli bir sıcaklık (0 ile +4 ˚C arası) ve asitlikte (pH;7.2-8.5) olması gerekir. Aksi takdirde RNA hemen bozunur, stabilitesini kaybeder ve yapılan deney boşa çıkar. Bu durum enzimler, koenzimler, görevli diğer proteinler ve lipidler için de böyledir. Hatta enzim yapısında görev alan Fe^{+2}, Cu^{+1} ve Mn^{+2} gibi bazı mineral yapısındaki ko-faktörler için de aynı problem geçerlidir. Zira bu elementler de havadaki oksijenle reaksiyona girerek çok kısa bir sürede okside olur ve artık ko-faktör görevi göremez hale gelirler[560].

Labaratuvarda Yaşamış Bir Tecrübe

Labaratuvarda yaşamış olduğum bir tecrübemi bu konuya örnek olarak verebilirim. Antioksidan aktivite belirleme deneylerinde, hücrede gerçekleşen oksidatif sitresi taklit edebilmek için, hidroksil radikalleri ($OH^{\cdot}$) üretmek gerekir. Bunun için fenton reaksiyonlarından yararlanılır. Yani +2 değerlikli demirin (Fe^{+2}), hidrojen peroksiti (H_2O_2) parçalayıp, hidroksil radikaline dönüştürülmesi lazımdır. Bunun için deney ortamına hidrojen peroksit ve çözünmüş halde demir iki klorür eklenmelidir[561].

Ben de bunları hazırlayıp deney ortamına ekliyordum, ancak bir türlü istediğim sonucu elde edemiyordum. Tekrar tekrar deney yapıyor ve bir türlü muvaffak olamıyordum. Tam 5 gün sürdü. 5. günün sonunda +2 değerlikli demirin (Fe^{+2}) hava ile temas ettiğinde, havadaki oksijenle reaksiyona girip, yükseltgendiğini, yani +3 değerlikli demire (Fe^{+3}) dönüştüğünü ve bu reaksiyon için işe yaramaz bir hale geldiğini anladım. Yani Fe^{+2}'yi hazırlar hazırlamaz

deney ortamına ilave etmem gerekiyordu. Hâlbuki ben bu çözeltiyi hazırladıktan yaklaşık yarım saat sonra ilave ediyordum. İşte öğrenmiş olduğum bu küçücük ama çok önemli ayrıntı sayesinde 5 günde başaramadığım deneyi 5 dk'da yapabildim.

İşte yaşamış olduğum bu başarısız deneyler, müthiş bir işleyişi fark etmeme yardımcı oldu. Evet, canlılarda gerçekleşen pek çok reaksiyonun beklemeye hiç tahammülü yoktu. Başarılı bir biyokimyevî reaksiyon ancak belirli şartlar (sıcaklık, derişim, pH vs.) ve kısacık zaman dilimleri altında gerçekleşebiliyordu.

Evrimcilerin DNA, RNA ve protein gibi kararsız bileşiklerin atmosferik şartlarda ve milyonlarca yılda evrimleştiği iddiası, en başta bu moleküllerin biyokimyasına aykırılık teşkil etmektedir.

Hâlbuki evrimciler canlılardaki bu hassasiyeti hiç de nazara almayarak, zaman noktasında, iddialarının inandırıcılığının artması için oldukça cömert davranıyorlar. Ancak gözden kaçırdıkları çok önemli bir nokta var ki; biyolojik işleyişin bu savurganlığa hiç tahammülü yoktur. Evrimcilerin DNA, RNA ve protein gibi kararsız bileşiklerin atmosferik şartlarda ve milyonlarca yılda evrimleştiği iddiası, en başta bu moleküllerin biyokimyasına aykırılık teşkil etmektedir.

10.4.2- Biyokimyevî Reaksiyonların Zamana Bağımlılığı Noktasından Evrimde Zaman Problemi

Birim zamanda, reaksiyona giren maddelerden veya reaksiyon sonucunda oluşan ürünlerden birinin miktarında görülen değişikliğe o reaksiyonun hızı denir. Her reaksiyonun bir hızı vardır. Bir kimyevî reaksiyonda, reaksiyonun zamanla ilerleyişinin ölçüsü, o reaksiyonun hızıdır ve kimyevî kinetik olarak adlandırılır.

Kimyevî kinetik, bir reaksiyonunun nasıl yürüdüğü, ne kadar hızlı yürüdüğü, hangi mekanizma ile yürüdüğü ve hızına hangi faktörlerin nasıl etki ettiği hakkında bilgi veren, kimyanın çalışma alanlarından biridir. Kimyevî kinetik denklemlerinde her zaman bir zaman (t) terimi yer alır[562].

Cansız tabiattaki kimyevî tepkimelerde bu zaman terimi saniye olabildiği gibi, seneler hatta asırlar alabilmektedir. Biyokimyevî reaksiyonlarda ise, çoğunlukla bu zaman salise ve daha küçük zaman terimlerine denk gelmektedir. Çünkü her canlının belirli ve kısa bir zaman limitini içine alan ömrü ve o canlılığın devamının sağlanmasında rol alan biyokimyevî reaksiyonların, gerçekleşmesi için gerekli belirli ve oldukça kısıtlı bir süresi vardır. Canlılıkta gerçekleşen bu kimyevî reaksiyonları hızlandırmak için enzimler çalıştırılmaktadır. Eğer enzimler olmasaydı canlılar bir nefes alıp vermek gibi en basit görünen faaliyetlerini bile yüz yıllar alacak bir zaman diliminde ancak gerçekleştirebileceklerdi. Hatta denilebilir ki, eğer enzimler olmasaydı canlılık olmayacaktı. Zira bir hücrede aynı anda birbirinden farklı en az 3000 reaksiyon gerçekleştirilmektedir[563].

Eğer canlılardaki reaksiyonlar hızlı bir şekilde, yani çok kısa bir süre içerisinde gerçekleşmeseydi; hücrenin başta enerji ve savunma sistemi olmak üzere hayati ihtiyaçları karşılanamayacak ve hücre bütünlüğü bozulacaktı.

Eğer canlılardaki reaksiyonlar hızlı bir şekilde, yani çok kısa bir süre içerisinde gerçekleşmeseydi; hücrenin başta enerji ve savunma sistemi olmak üzere hayati ihtiyaçları karşılanamayacak ve hücre bütünlüğü bozulacaktı. Ayrıca biyokimyevî reaksiyonları bozucu etkenler galip gelecek ve reaksiyondan istenen ürünler elde edilemeyecekti.

Buna bir örnek verecek olursak; oksijenli solunumun tabiî bir sonucu olarak oksidatif stres unsuru olacak olan, süperoksit gibi kimyevî radikaller ortaya çıkmaktadır[564].

Bu radikal bileşikler ise başta DNA ve proteinler olmak üzere hücredeki hayati öneme sahip bileşenleri tahrip etme potansiyeline sahiptir. Ancak hücre içerisine bu radikalleri etkisiz hale getirecek savunma sistemi yerleştirildiği için, çoğunlukla bu zararlı etkiler bastırılmaktadır. Bu radikalik bileşikler baskılanamadığı durumda ise, başta kanser olmak üzere pek çok hastalığın temel sebebi olmaktadırlar.

Bir hücrede sadece DNA'ya her gün 10.000 radikalik saldırı gerçekleşmekte olduğu belirtilmektedir. Ancak bu saldırılar, süperoksit dismutaz, katalaz ve glutatyon peroksidaz gibi enzimler vasıtasıyla önlenmekte ve eğer saldırı başarılı

olursa DNA tamir enzimleri devreye girerek zararlı etkiler ortadan kaldırılmaktadır[565].

Bir Hücrenin Hayat Süresi Ne Kadardır?

Şimdi evrimcilerin iddia ettiği gibi, bu savunma sisteminin milyonlarca yılda geliştirildiğini kabul etsek, hücrenin hayatta kalmasına ve kendini nesilden nesile sağlam bir şekilde aktarabilmesine ne ile hükmedeceğiz? Çok kısa bir ömrü olan bir varlık her gün on bin defa gerçekleşen saldırılardan kendini nasıl ve ne ile koruyabildi? Bir mu'cize mi gerçekleşti? Yoksa bu savunma sistemleri ile beraber mi varlık sahasına çıkarıldı?

Evrimcilerin canlılıktaki zaman boyut ile ilgili söylediği iddialar bilimsel değil, ideolojiktir.

Akla, mantığa ve bilimsel işleyişe en uygun yaklaşım, elbette rahmetin ve hikmetin bir tecellisi olarak, hücrenin savunma enzimleri ile beraber yaratılmasıdır. Bu yaklaşımı, hücre içerisinde gerçekleşen birbirinden farklı üç bin reaksiyonun her birisi için düşünebiliriz. Zira bütün canlılık biyokimyevî reaksiyonlar üzerine kurulmuştur. Bu yüzden evrimcilerin canlılıktaki zaman boyutu ile ilgili söylediği iddialar bilimsel değil, ideolojiktir. Biyokimyada temeli olmayan, evrimci görüşteki bu iddiaların gerçekleşmiş olması beklenemez. Beklendiği takdirde, tabiata olağanüstü güçler atfedilmesi ve mu'cize kavramına inanılması gerekmektedir. Halbuki evrimci görüş, tam da böylesine "mu'cizevî bir şeye iman"dan kaçmak istemektedir. Ne hazindir ki; kaçtığı şeyin içine düşmüş, iman etmeyeyim derken, bağnazca bir inaç sisteminin aracı olmuştur.

10.4.3-Genetik Değişimlerdeki İhtimal Hesaplamaları Noktasından Evrimde Zaman Problemi

Bir türün başka bir türe dönüşüm ihtimali oldukça büyük bir değişiklik gerektirdiği için, evrimciler bu değişimin aniden değil milyonlarca sene gibi çok uzun zaman dilimlerinde mutasyonlar sonucu gerçekleştiğini iddia ederler. Aslında ilk bakışta bu kadar uzun zaman diliminde böyle bir değişimin olabileceği hayalden çok da uzak bir ihtimal değildir. Ancak bu ihtimal sadece hayali bir ihtimaldir. Çünkü böyle bir ihtimalin akli ve gerçek bir ihtimal olabilmesi için, genetik bir temelinin olması gerekmektedir. Zira bahse konu olan değişikliğin

genlerde gerçekleşen mutasyonlar sonucu teşekkül ettiği iddia edilmektedir. Hâlbuki genetik yöntemlerle ihtimaliyet hesapları yapıldığında böyle bir ihtimalin değil dünyanın, kâinatın bile ömrüne sığmayacağı görülmektedir. Bu kadar gelişmiş teknoloji ve birikmiş tecrübe ile kullanılsa bile, mutasyonla bir türü diğer bir türe dönüştürmek imkânsızdır.

Meselâ, insana genetik olarak en yakın canlı olan şempanzenin, mutasyonlarla bir insana dönüşmesi imkânsız bir ihtimaldir. Zira aralarında en iyi ihtimalle % 96'lık bir benzeyiş, % 4'lük bir fark vardır[566].

Genlerinde ise; toplam üç buçuk milyar genetik harf (nükleotid) vardır[567].

Yani iki tür arasında 3.5000.000.000 x 4/100=140.000.000 nükleotidlik (gen) bir fark vardır. Yani eğer genetiğe vakıf bir mühendis tarafından yapılmak istense, o mühendisin 140 milyon harfin yerini dikkatli bir şekilde değiştirmesi gerekiyor. Ancak eğer bu iş tabiat ve tesadüf gibi, mühendislik kabiliyeti olmayan kör ve maksatsız araçlardan beklense; aradaki farkın tesadüfî mutasyonlarla kapatılma ihtimali; DNA zincirinde bulunan 4 farklı genetik harfin (Adenin, Guanin, Sitozin ve Timin), 140 milyon değişik pozisyona girme ihtimalinden= $1/4^{140.000.000}$' dur.

Daha kolay anlamak için onlu rakamlara çevirdiğimizde bu mutasyonun başarı şansı; $1/10^{84.000.000}$' dir. Yani 10'un yanına 84 milyon tane sıfır koyun, ne elde edersiniz? İşte o sayıda bir ihtimaldir. Bu ihtimali isterseniz bir de evrimcilerin sıklıkla sarıldıkları zamana göre de hesaplayalım. Evrimci görüşün iddiasına göre bu dönüşüm mutasyonlar sonucu, 100 milyon senede gerçekleşti. Peki, eğer yüz milyon senede gerçekleşmiş olsaydı, acaba 1 yılda ne kadar mutasyon olması gerekiyordu? Hesaplayalım.

$10^{84.000.000.000}$ /100.000.000 yıl = $10^{84.000.000.000}/1*10^{8} = 10^{84.000.000.000-8}$

Yani 1'in yanına 83 milyon 999 bin 992 tane sıfır koyacaksınız. İşte o kadar da 1'lik bir ihtimalle düşüyor. (1/100000000............(83 milyon 999 bin 992 adet 0 yazılacak). Şöyle de anlamak mümkün; Yani bir yılda 10 üzeri 83 milyon 999 bin 992 adet DNA tesadüfen oluşacak, işte onlardan sadece bir tanesi, bu günkü insanın DNA'sı olabilir. Bakın 83 milyon 999 bin 992 adet değil, 10 üzeri 83 milyon 999 bin 992 adet diyorum. Bu ayrıntı çok önemli zira, bırakın milyonu, sadece son küsuratı yanı 92 sayısı bile, 10 sayısının üzerine geldiğinde, ortaya çıkan rakam bizim adlandıramadığımız kadar büyük bir sayıdır. Kentrilyonda bir değil, sentrilyonda bir değil, 10 üzeri 92'de bir'lik bir ihtimal bile olsaydı bu imkânsız olacaktı.

Dolayısıyla 100 milyon sene= 10 üzeri 8 ettiği için zamanın bu ihtimal üzerinde hiçbir tesiri bulunmuyor. Dünyanın ömrü 100 Milyar sene olsaydı = 10 üzeri 11 edecekti ki yine hiçbir tesiri olmayacaktı. Böyle bir ihtimalin gerçekleşmesi için dünyanın sonsuza yakın bir ömrünün olması gerektiği kabul edilmelidir. Bu ise akla, fenne ve matematiğe aykırı bir iddia olduğu için hiçbir kimse tarafından kabul edilemez.

Yani aslında milyonlarca yıl böyle bir düşük ihtimali hiç zayıflatmıyor. Hatta milyarlarca yıl bile deseler bile milyarda 10 adet sıfır olduğundan, 84 milyon sıfırdan sadece 10 sıfır eksilecek. Milyondan on çıksa, yüz çıksa ne eksiltebilir ki? Üstelik her bir yılda, bu kadar mutasyonların **düzenli bir şekilde** olması gerekiyor.

Matematikte on üzeri 40 imkânsız manasındadır.

Şu anda bir canlının, bir yılda hücrelerinde olan toplam mutasyon sayısı bir elin parmak sayılarını geçmezken, geçmişte bu kadar çok mutasyonun bir yılda gerçekleşmiş olduğuna neden hükmedelim ki?

İşte böyle imkânsız bir ihtimale mümkündür diyene akıllı denilebilir mi?

10.4.4- Dünya Atmosferinin Canlılar Üzerindeki Etkisi Bakımından Evrimde Zaman Problemi

Evrimcilere göre gelişmiş organizmalar yaklaşık 250 milyon yıl kadar önce ortaya çıktı. Doğrulanmış herhangi bir deneye dayanmayan bu uzun zaman dilimi iddiası, yalnızca basit kabuller ve tahmini hesaplamalarla ortaya çıkmaktadır. Nitekim bu hesaplamalarda kullanılan en önemli tekniklerden biri olan radyokarbon (C-14) tarihleme metodunun yanlış sonuçlar verdiği ve yapılan deneysel çalışmalar sonucunda güvenilir bir teknik olmadığı anlaşılmıştır[568].

Ayrıca bu iddiaların sadece kuramsal hesaplamalarla değil, fosil kayıtlarıyla desteklenmiş olması da gerekiyor. Dünya çapında şimdiye kadar yaklaşık 200 milyon büyük, milyarlarca da küçük fosil bulundu ve arşivlendi. Bu kapsamlı ve ayrıntılı fosil kaydı, tüm büyük hayvan gruplarının birdenbire ortaya çıktığını ve sonrasında hemen hemen hiç değişmediğini, birçok türün de aniden ortaya çıkıp aniden kaybolduğunu gösteriyor[569].

Bu konu daha çok antropologları ilgilendirdiği için fazla detayına inmeden meseleye sadece biyokimyevî açıdan bakacak olsak bile, aslında iddia edilen

şeylerin aşağıdaki sorulara net bir şekilde cevap vermeden ispatlanamayacağı karşımıza çıkmaktadır.

250 milyon yıl önce dünyanın atmosferindeki gazların miktarı ne kadardı ve özellikle de yüksek organizasyonlu hücrelerin hayat şartlarına uygun muydu? Meselâ, radon gazı akciğer kanserinin en önemli sebeplerinden birisidir.

Volkanik patlamalar sonucu bol miktarda açığa çıkan bu gaz, atmosferde varken canlıların hayatta kalması nasıl mümkün olabiliyordu?

250 milyon yıl önce atmosferin oksijen miktarı ne kadardı ve bu oksijenli solunum yapan canlılar için yeterli miydi veya aşırı miktarda olup zehirlenme etkisi yapmıyor muydu?

Ozon tabakası tam olarak ne zaman oluşturuldu?

Ozon tabakasının, fotosentezde görev alan canlıların atmosfere saldıkları oksijenden üretildiği iddia ediliyor. Ozon tabakası yokken bu canlılar kendini radyasyondan nasıl koruyordu?

Tüm bu soruların net cevapları verilmeden, o tarihlerde canlılığın var olup olmayacağına kesin bir cevap bile verilemezken, evrimcilerin bu kadar net ve iddialarda bulunması nasıl okunmalıdır?

DEĞERLENDİRME SORULARI

1-Evrimcilerin evrimde nasıl bir zaman problemi vardır?

2- Biyokimyevî reaksiyonların zamana bağımlılığı noktasından evrimde nasıl bir zaman problemi vardır?

3- Genetik değişimlerdeki ihtimal hesaplamaları noktasından evrimde nasıl bir zaman problemi vardır?

4- Dünya atmosferinin canlılar üzerindeki etkisi bakımından evrimde nasıl bir zaman problemi vardır?

[1] Kırkıncı, M. Nasıl Maarif? Nasıl Bir Eğitim? Ekev Yayını, Erzurum, 2001.
[2]Nursi, B. S. Sözler. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-600. 2.baskı, Ankara, 2016, s. 158-159, 495.
[3] Nursi, B. S. Sözler. s. 886-887.
[4]Nursi, B. S. Sözler. s. 310-311, 780; Nursi, Hastalar Risalesi. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları-1323. 2.baskı, Ankara, 2017, s.50.
[5] Nursi, B. S. Muhâkemat. Rnk Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 9.
[6] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no:2, İstanbul, 2017, s. 40-53).
[7] Araf Suresi, 54.ayet.
[8] Bknz. Ceviz Kabuğunda Evren, S. Hawking, Alfa Yayınları, 2002.
[9] Enbiya Suresi, 30.ayet.
[10] Zariyat Suresi, 47. ayet.
[11] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no:2, İstanbul, 2017, s. 157-170).
[12] "Kuantum Teorisi", http://www.kuantadegisim.com/makaleler.html, (2010)
[13] "Nano Teknoloji nedir?", http://nanoteknolojinedir.com/?page_id=6, (2009-2010)
[14] Çetin Bal, "Kuantum Kuramı", http://www.zamandayolculuk.com/cetinbal/kuantumkuramisay.htm, (16.04.2003)
[15]Vikipedi, "Çift Yarık Deneyi", http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ift_yar%C4%B1k_deneyi, (güncelleme tarihi: 08. 07. 2011)
[16]Tarhan, N. İnanç Psikolojisi. İstanbul, Timaş, 2009, s. 41.
[17]Tarhan, N. a.g.e., s. 686.
[18] Nursi, B.S. Sözler, s. 642.
[19] Nursi, B. S. Şuâ'alar. Rnk Neşriyat, İstanbul, 2014, s. 752.
[20] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no:2, İstanbul, 2017, s. 87-106).

[21] http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Bang
[22] http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Bang
[23] Hicr sûresi, 26-27. 15.ayetler.
[24] Rahman Suresi, 15.ayet.
[25] Neml Sûresi, 39-40. 15.ayet.
[26] Enbiyâ Sûresi, 82. 15.ayet.
[27] Nursi, B.S. Sözler. s. 306.
[28] Nursi, B. S. Mesnevi-i Nuriye. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları1182. 2. Baskı, İstanbul, 2015, s. 277-278.
[29] a) Nursi, B. S. Sözler. s. 232. b) http://www.sorularlarisale.com
[30] a) Nursi, B. S. Sözler. s. 230-235, b)http://www.sorularlarisale.com
[31] Zümer Sûresi, 62-63.ayetler.
[32] Yâsin Sûresi, 82-83. ayetler.
[33] Ra'd Sûresi,16. ayet.
[34] En'am Sûresi,59. ayet.
[35] İhlas Suresi,1-2. ayetler.
[36] İsra Sûresi, 1. ayet.
[37] a) Nursi, B. S. Sözler. s. 757. b)http://www.sorularlarisale.com
[38] a) Nursi, B. S. Sözler. s. 752-756. * en azından, hiç olmazsa.
[39] a) Nursi, B. S. Sözler. s. 752. b)http://www.sorularlarisale.com.
[40] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no:2, İstanbul, 2017, s. 111, 114, 127-132).
[41] Buruc Suresi, 22. ayet.
[42] En'âm Suresi, 59. ayet.
[43] Kaf Suresi, 4. ayet.
[44] Hadid Suresi, 22. ayet.
[45] Yasin Suresi, 12. ayet.
[46] Neml Suresi, 75. ayet.
[47] Nursi, B. S. Sözler, 208-209.
[48] Hans Peter Dürr, P.M. Magazin 05, 2007.
[49] http://www.zaferdergisi.com/makale-669-bilim-allah-i-taniyor.htmls
http://en.wikipedia.org/wiki/Roger_Wolcott_Sperry
[50] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, İstanbul, 2017, s.119-125).
[51] Şu'ara Suresi, 63. ayet.
[52] Al-i İmran Suresi, 49. ayet.
[53] Kamer Suresi, 1-2. ayetler.
[54] Mü'min Suresi, 23-24. ayetler.
[55] Enbiya Suresi, 68-69. ayetler.
[56] Şuara Suresi, 154. ayet.
[57] Ankebut Suresi, 50. ayet.
[58] Ra'd Suresi, 38. ayet.

[59] Nursi, B. S. Mektubat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-605, 2.baskı, Ankara, 2016, s. 121; http://www.nuriklimi.org.
[60] Hud Suresi, 7. ayet.
[61] İnsan Suresi, 7. ayet.
[62] Nursi, B. S. Mektubat. s. 124; http://www.nuriklimi.org.
[63] Walter Isaacson, Einstein – His Life and Universe, s. 387, Simon & Schuster, New York, 2007.
[64] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, İstanbul, 2017, s. 229-233).
[65] Peter Karlson, Kurzes Lehrbuch der Biochemie ,1980.
[66] Nursi, B. S. Sözler. s. 197.
[67] Peter Karlson, Kurzes Lehrbuch der Biochemie ,1980.
[68] Donald Voet, Judith G. Voet, Biochemistry, 1995.
[69] http://www.uic.edu/classes/phys/phys461/phys450/ANJUM04/
[70] David L. Nelson and Michael M. Cox, Lehninger Principles of Biochemistry, 2005.
[71] http://www.forbes.com/sites/matthewherper/2013/05/31/turning-found-dna-into-portraits-what-an-imagination/
[72] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, İstanbul, 2017, s. 203-209).
[73] Stryer L, Biochemistry, Third edition, W. H. Freeman and Company, New York, 1988, S. 150.
[74] Lehninger AL, Principles of Biochemistry, Worth Publishers, Inc. New York, 1982, S. 3-13.
[75] Stryer L, Biochemistry, Third edition, W. H. Freeman and Company, New York, 1988, S. 150
[76] http://understandingbiologyandlife.blogspot.com.tr/2011/12/glycolysis-broken-down.html.
[77] https://dopeahmeanbio.wordpress.com.
[78] http://employees.csbsju.edu/hjakubowski/classes/ch331/oxphos/olcouplingoxphos.html
[79] Voet D, Voet JG, Biochemistry, Fourth Edition, John Wiley & Sons, 2011, S. 653.
[80] http://news.chess.cornell.edu/articles/2007/Steitz.html
[81] Stryer L, Biochemistry, Third edition, W. H. Freeman and Company, New York, 1988, S. 150
[82] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. 2. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, İstanbul, 2017, s 133-155).
[83] Nursi, B. S. Sözler. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-600. 2.baskı, Ankara, 2016, s. 865.
[84] Nursi, B. S. Muhakemat. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 134.
[85] Nursi, B. S., Sözler. s. 632.
[86] Nursi, B. S. Sözler. s. 780.
[87] Nursi, B.S. Muhakemet. rnk Neşriyat, İstanbul, 2008, s. 127.
[88] Nursi, B. S. Sözler. s. 678.

[89] Nursi, B. S., Sözler. s. 780.
[90] Nursi, B. S., Sözler. 852.
[91] Nursi, Emirdağ, rnk neşriyat, İstanbul, 2014, s. 153.
[92] Walter Isaacson, Einstein – His Life and Universe. Simon & Schuster, New York, 2007, s. 391.
[93] Walter Isaacson, Einstein – His Life and Universe. Simon & Schuster, New York, 2007, s. 388.
[94] Laughlin, R. B., A Different Universe – Reinventing Physics from the Bottom Down, Basic Books, New York, 2005, p. back cover page.
[95] Laughlin, R. B., A Different Universe – Reinventing Physics from the Bottom Down, Basic Books, New York, 2005, preface, p. xiv.
[96] Laughlin, R. B., A Different Universe – Reinventing Physics from the Bottom Down, Basic Books, New York, 2005, preface, p. xv.
[97] Nursi, B. S. Muhakemat. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 146.
[98] Nursi, Mesnevî-i Nuriye. Rnk Neşriyat, İstanbul, 2015, s.144.
[99] Nursi, B. S., Sözler. s. 429.
[100] Nursi, B. S., Şualar. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 610.
[101] Nursi, B. S., Şualar. s. 610.
[102] Nursi, B. S., Sözler. s. 41.
[103] Nursi, B. S., Şualar. s. 647.
[104] Nursi, B. S. Sözler. s. 642.
[105] Laughlin, R. B., A Different Universe – Reinventing Physics from the Bottom Down, Basic Books, New York, 2005, p. xv.
[106] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı, Hasan Akan, İdris Görmez, İsmail Kocaçalışkan. Ayet ve Hadislerin Dilinden Yaratılış. Akder Yayını, Antalya, 2018, s.71-87).
[107] Fâtır Suresi, 28.ayet.
[108] Ateş, S. Kur'an-ı Kerim'e Göre Evrim Teorisi. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1972, c. 20, sy. 1, s. 131.
[109] Bakara Suresi, 65.ayet.
[110] Muhammed el-Emîn el-Hererî, Hadâiku'r-Ravhi ve'r-Rayhan, Dâru'l-Minhac, Cidde, 2009, I, 466.
[111] Nisa Suresi, 1.ayet.
[112] Zümer Suresi, 6.ayet.
[113] Rûm Suresi, 20.ayet. Diğer ayetler için bkz. Tâhâ Suresi, 55; Hacc Suresi, 5; Fâtır Suresi, 11; Mü'min Suresi, 67; Rahmân Suresi, 14.
[114] Sâffât Suresi, 11. Ayet. Şu ayetlerde de, insanın çamurdan yaratıldığı bildirilmektedir: En'am Suresi, 2; A'raf Suresi, 12; Secde Suresi, 7; Sâd Suresi, 71,76.
[115] Mü'minûn Suresi, 12.ayet.
[116] Hicr Suresi, 26.ayet.
[117]Rahmân Suresi, 14.ayet. Ayrıca, Hicr Suresi, 26, 28, 33.
[118] Mü'minun Suresi, 12-14.ayetler.

[119]Buhari, Kader, 1; Bed'ül-Halk, 6; Enbiya, 2; Tevhid, 28; Müslim, Kader, 1; Ebu Davud, Sünnet, 17; Tirmizi, Kader, 4.
[120]130 günlük bir zaman kastedilmektedir.
[121]Vefa Guneymî, ed-Devâbidu'ş-Şer'iyye li'l-Mumaresâti't-Tıbbıyyeti'l-Muteallika bi'l-Mer'a, Dâru's-Sumey'î, Riyat, 2009, 266.
[122] Müslim, Kader 1.
[123]Muhammed el-Emin b. Abdullah el-Hererî, el-Kevkebu'l-Vehhâc ve'r-Ravdu'l-Behhâc fî Şerh-i Sahihi'l-Müslim b. el-Haccâc, Dâru'l-Minhâc, Cidde, 2009, XXIV, 517-8.
[124] Müslim, Kader 1.
[125]el-Hererî, el-Kevkebu'l-Vehhâc ve'r-Ravdu'l-Behhâc fî Şerh-i Sahihi'l-Müslim b. el-Haccâc, Dâru'l-Minhâc, Cidde, 2009., XXIV, 517-8.
[126] Müsfir b. Ali b. Muhammed el-Kahtânî, İchazu'l-Cenîni'l-Müşevveh ve Hukmuhu fî'ş-Şeriati'l-İslamiyye, Mecelletu'ş-Şeria ve'd-Dirâsâti'l-İslamiyye, Kuveyt, yıl: 18, sy. 54, 2003, 166.
[127] Ahmed Şevki İbrahim, Metâ Bedet Hayatu'l-İnsan, 76;Guneymi, a.g.e, 272.
[128] el-Kahtânî, a.g.m., 166.
[129] İbn Hacer, El-Askalânî, *Fethu'l-Bârî Bi Şerhi Sahîhi'l-Buhârî,* thk: M. Fuâd Abdülbâkî, Dâru'l-Meârif, Beyrut, trsz., XI, 490; Guneymî, a.g.e., 273.
[130] Buhari, Kader, 1; Bed'ül-Halk, 6; Enbiya, 2; Tevhid, 28;Müslim, Kader, 1; Ebu Davud, Sünnet, 17; Tirmizi, Kader, 4, 8.
[131] Mü'minun Suresi, 14.ayet.
[132] İbn Hacer, Fethu'l-Bârî, XI, 490.
[133] el-Kurtubî, Ebû Abdullah uhammed b. Ahmed, *el-Cami'u li Ahkâmi'l-Kur'an*, Dâr-u İhya-i't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 2002, XII, 75., VIII, 12.
[134] Kurtubî, a.g.e., VIII, 12; İbn Hacer, Fethu'l-Bârî, XI, 494.
[135] Kurtubî, a.g.e., VIII, 12.
[136] İbn Hacer, Tehzîbu't-Tehzîb fî Ricâli'l-Hadîs, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2004, V, 548-50.
[137] el-Kahtânî, a.g.m., 171-2.
[138] Abdurrahim Hayrullah eş-Şerif, Şubuhat Havle Merâhili'l-Cenîn,http://quran-.com/quran/article/2309/
[139] Bkz. Nayif Munir Faris, el-I'cazu'l-Ilmî fi'l-Kur'an-ı ve's-Sunne, Mektebet-u İbn Kesîr, Kuveyt, 2011, I, 212.
[140] Bkz. http://quran-m.com/quran/article/2309.
[141] İnsan Suresi, 2.ayet.
[142] Nuh Suresi, 13-14.ayetler.
[143] Zümer Suresi, 6.ayet.
[144] Nuh Suresi, 13-14.ayetler.
[145] Nayif Munir, a.g.e., I, 213.
[146]Muhammed el-Barr, el-Cenînu'l-Müşevveh ve'l-Emradu'l-Verâsiyye, Dâru'l-Kalem-Dâru'l-Menâr, 1411, 35-48; el-Kahtânî, a.g.m., 168-170.

[147] Ebü'l-Fadl Cemalüddin Muhammed b. Mükrem İbnü'l-Manzûr, Lisânü'l-Arab, Beyrut ts., IX, 334.
[148] İnsan Suresi, 76/2.
[149]http://www.jinekolojivegebelik.com/2012/05/sperm-ve-yumurtanin-birlesmesi-dollenme.html ;https://www.youtube.com/watch?v=iKNPyJi-ouU
[150] Mü'minun Suresi, 13.ayet.
[151] Abese Suresi, 17- 19.ayet
[152] Necm Suresi, 45-46.ayet.
[153] Taberi, a.g.e., IX, 7715.
[154] Müslim, Kader, 2.
[155] Bakara Suresi, 233.
[156] Ra'd Suresi, 8.ayet.
[157] http://www.jinekolojivegebelik.com/2010/07/plasenta-bebegin-esi.html
[158] Mü'minun Suresi, 14.ayet.
[159] Bkz. Vizâretü'l-Evkâf ve'ş-Şuûni'l-İslâmiyye, a.g.e., "Cenin" maddesi, XVI, 118.
[160] Alâk Suresi, 2.ayet.
[161] Vizâretü'l-Evkâf ve'ş-Şuûni'l-İslâmiyye, a.g.e., "Cenin" maddesi, XVI, 118.
[162] Nayif Munir, a.g.e., I, 223.
[163] Mü'minun Suresi, 14.ayet.
[164] Hac Suresi, 5.ayet.
[165] Müslim, Kader 3.
[166] Mü'minun Suresi, 14.ayet.
[167] Mü'minun Suresi, 14.ayet.
[168] Zümer Suresi, 39/6.
[169] Williams P.L, Basic Human Embryology, 1984, s. 64.
[170] Baskıda olan makale (Âdem Durmaz, Âdem Tatlı, Ercan Kaya, İdris Görmez, Nihat Yatkın, Orhan Erdoğan, Ömer İrfan Küfrevioğlu, Veysel Güllüce. İslâmiyet'in Dilinden Yaratılış. Atatürk Üniversitesi Yayını, 2019, s.177-185).
[171] Proteinler Prof. Dr. Arif Altıntaş. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/1003/mod_resource/content/1/7.%20Proteinler.pd
[172] Protein-Membran Etkileşimleri ve Proteinlerin Membran Sistemlerle Ayırılması Sema Elmas Salgın Doktora Tezi Ankara 2004 http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/1573/
[173] Genden proteine http://abl.gtu.edu.tr/hebe/AblDrive/69973154/w/Storage/217_2010_2_111_69973154/Downloads/ders-53-56-genden-proteine.pdf
[174] Protein http://yunus.hacettepe.edu.tr/~b0344706/interest1.htm Vikipediden alınmıştır.
[175] Transkripsiyon http://www.mikrobiyoloji.org/TR/Genel/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF91FBF5F1F3911EBA

[176]http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&view=bilimsanat&kategori=terim&hng=md&kelime=heterokromatin erişim zamanı 2018
[177]dspace.baskent.edu.tr/bitstream/handle/11727/1745/218dc1ee... erişim zamanı 2018
[178]http://www.agizkokusu.org/agiz-kokusu-gazlari.html
[179]https://studylibtr.com/doc/743099/dna--n%C4%B1n-sekonder-yap%C4%B1s%C4%B1 erişim 22018
[180]https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7177/mod_resource/content/0/14.%20Hafta.pdf erişim 2018
[181]https://docplayer.biz.tr/21942620-Dna-yapisi-ve-fonksiyonu-dr-mahmut-cerkez-ergoren.html erişim zamanı 2018
[182]https://biyolojidersi.org/hidrofobik.html erişim zamanı 2018
[183]Kromozom Yapısı ve Sınıflandırılması https://slideplayer.biz.tr/slide/3106640/ erişim zamanı 2018
[184]Nükleikasitler https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7177/mod_resource/content/0/14.%20Hafta.pdf
[185] https://studylibtr.com/doc/1052271/rekombinant-dna-teknolojisi
[186]PCR (Polimeraz Zincir Reaksiyonu) - Ppt Video Online... https://slideplayer.biz.tr/slide/2791721/
[187]DNA Replikasyonu | DNA Helikaz http://docs.neu.edu.tr/staff/mahmutcerkez.ergoren/5.DNA%20Replikasyonu_DrErgoren_Di%C5%9F%20Hekimli%C4%9Fi,%20Beslenme%20ve%20Ebelik_22.pdf erişim zamanı 2018
[188]Ökaryotik genom organizasyonu - ppt indir – SlidePlayer https://slideplayer.biz.tr/slide/11877528 erişim zamanı 2018
[189]https://watermark.silverchair.com/131-2- FEMS Microbiology Letters 131 (1995) 167-172 Silent genes in bacteria: locus of ‘Salmonella the previously designated ‘ cryptic’ ilvHI typhimurium LT2’ is active in natural isolates Dennis M. Burns *, Michelle J. Burger, Ifor R. Beacham
[190] Moleküler Genetik Prof. Dr. Arif Altıntaş. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/1005/mod_resource/content/1/9.%20Mol-Gentk.pdf erişim zamanı 2018.
[191] Baskıda olan makale (Âdem Durmaz, Âdem Tatlı, Ercan Kaya, İdris Görmez, Nihat Yatkın Orhan Erdoğan, Ömer İrfan Küfrevioğlu, Veysel Güllüce. İslâmiyet’in Dilinden Yaratılış. Atatürk Üniversitesi Yayını, 2019, s. 9-18).
[192] Bkz. Ahmet Arslan, İlkçağ Felsefe Tarihi, Bilgi Ün. Yay. 2006 İstanbul, s. 314-330
[193] Muhammed İsmaîl Buhari, Câmiu’s-Sahîh (Sahîhu’l- Buhârî), Bed’u’l-halk, 1
[194] Hamdi Yazır, Hak Dîni Kur’an Dili III, 2007.
[195]Yazır, III, 2009
[196]Ahmet Avni Konuk, Füsusu’l- Hikem Tercüme ve Şerhi, s. I, 8

[197]Konuk, s. I, 8
[198]Yâsîn Suresi, 79
[199]Yazır, VI, 4041
[200] Nursi, B.S. Lemalar, s. 193.
[201]Âl-i İmran Suresi, 47
[202] Kadı Beydavi, Envaru't- Tenzil ve Esraru't- Te'vil, I, 83
[203]Yazır, III, 2006
[204]Yazır, III, 2006
[205]Konuk, I, 39
[206]Muhyiddin Şeyhzade, Haşiyetü Şeyhzade, V, 105
[207]Bkz. Hicr, 29.
[208]Hâkka, 38-39
[209]Ebu'l- Fadl Şihâbuddîn Âlûsî, Ruhu'l- Meani, XXIX, 52
[210]Yazır, I, 479
[211] Mevlana Celâleddîn Rûmî, Mesnevî, V, 1482.
[212] Rûmî, V, 1482.
[213]Bakara 117,Âl-i İmran 47-59,En'am 73, Nahl 40, Meryem 35, Yâsîn 82, Mü'min, 68.ayet.
[214]Seyyid Kutub, fî Zılâlil- Kur'an, V, 2978
[215]Kutub, I, 106
[216] Bkz. Fahreddin Razi, Mefatihu'l- Gayb (Tefsir-i Kebir), IV, 27; İsmaîl Hakkı Bursevi, Ruhu'l- Beyân, VIII, 231
[217]Rûmi, II, 382.
[218]Rûmi, IV, 1038.
[219] Nursî, B.S. Şualar, s. 24.
[220]Fussilet, 12.ayet.
[221]Yazır, III, 2191
[222]Fazlurrahman, Ana Hatlarıyla Kur'an, s. 81
[223] Tevrat, Tekvin, I, 3
[224]Fussilet Suresi, 11.ayet.
[225]Beydâvî, II, 385
[226]Bakara Suresi, 65.ayet.
[227] Ayrıntılar için bkz. Araf, 163-166.ayetler.
[228] Bkz. Nursi, Sözler, s. 527.
[229]Kutub, V, 2978
[230]Zariyat Suresi, 23.ayet.
[231] Razi, IV, 28
[232]Mahmûd b. Ömer Zemahşeri, Keşşâf an HakâikıĞavâmizi't-Tenzîl, (Tefsîru'l- Keşşâf) I, 307; Razi, IV, 28; Beydavi, I, 84; Ebu'l-Berekât Nesefî, Medâriku't- Tenzîl ve Hakaku't- Te'vîl, (Tefsîru'n- Nesefî) I, 71; Bursevi, V, 36; İbnu'l- HasenTabersî, Mecmau'l- Beyan, V, 6
[233] Rahman Suresi, 29.ayet.

---

[234]Yazır, IV, 3003
[235] Macit Gökberk, Felsefe Tarihi, s. 392; ayrıca bkz. Mehmet Aydın, Din Felsefesi, s. 141
[236] A. Adnan Adıvar, Bilim ve Din, s. 253.
[237] Veysel Güllüce'nin, "*Evrimci Görüşün Kur'ân Meâllerindeki İzdüşümleri*" adlı baskıda olan makalesinden alınmıştır. (Âdem Dursun, Âdem Tatlı, Ercan Kaya, İdris Görmez, Nihat Yatkın, Orhan Erdoğan, Ömer İrfan Küfrevioğlu, Veysel Güllüce. İslamiyetin Dilinden Yaratılış. Atatürk Üniversitesi Yayını, 2019, s. 47).
[238] Tâ-Hâ Suresi, 55.ayet.
[239] Âl-i İmran Suresi, 37.ayet.
[240] Veysel Güllüce. **"***Kur'an Işığında Evrimci Yaratılış Görüşünün Değerlendirilmesi*" adlı Makaleden Alınmıştır (Âdem Tatlı, Hasan Akan, İdris Görmez, İsmail Kocaçalışkan. Ayet ve Hadislerin Dilinden Yaratılış. Akder Yayını, Antalya, 2018, s. 9).
[241] Bakara Suresi, 30.ayet.
[242] Kur'an Yolu Tefsiri Cilt: 5 Sayfa: 97-98.
[243] Nursi, B.S. Mektubat. s. 411-412.
[244] Târık Suresi, 5-8. ayetler.
[245] Ali el-Bar. Terc. A. Öztürk. İnsanın Yaratılışı. Diyanet İş. Başk. Yayını,1991.
[246] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı, İdris Görmez, Mehmet Dilek. Etik ve İnsanî Değerler. Hilal Ofset, Isparta, ikinci baskı, 2017, s. 244-269).
[247] Nursi, B.S. Mektubat. s. 120.
[248] Zariyat Suresi, 56. ayet.
[249] Nursi, B.S.Şuâlar. s. 100.
[250] Nursi,B.S. Lem'alar. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 7.
[251] Nursi,B.S. Sözler. s. 106-107.
[252] Tîn Suresi, 4.,5.,6.ayetler.
[253]Nursi, B, S. Sözler. s. 382.
[254] Nursi, B.S.Şuâlar. s. 218-219.
[255] Nursi, B.S.Şuâlar. s. 213.
[256] Nursi, B.S. Sözler. s. 63.
[257] Yunus Suresi, 31-32.ayetler.
[258] Yunus Suresi, 30-31.ayetler.
[259] Nursi, B.S. Sözler. s. 925.
[260] Enbiyâ Suresi, 22. ayet; Muammed Suresi, 38.ayet.
[261] Nursi, B. S. İşârâtü'l İ'caz. s. 406.
[262] Nursi, B.S. İşârâtü'l İ'caz. s. 408.
[263] Baskıda olan makaleden (Popüler Bilim Serisi. Hakk'ın Dilinden Ontoloji. Âdem Tatlı, İdris Görmez. Üsküdar Üniversitesi Yayını, 2019).
[264] En'âm Suresi, 103. ayet.
[265] Süyûtî, el-Câmi'u's-sag¢r, I, 132; Aclûnî, Keşfü'l-hafâ, I, 311.
[266] Hadîd Suresi, 3.ayet.
[267] Kasas Suresi, 88.ayet.

[268] Şûrâ Suresi, 11.ayet.
[269] bk. Enbiyâ Suresi, 22.ayet; İsrâ Suresi, 42.ayet; Zümer Suresi, 4.ayet.
[270] İhlâs Suresi, 1-2.ayetler.
[271] Fâtır Suresi, 15.ayet.
[272] Furkan Suresi, 58.ayet.
[273] Tâhâ Suresi, 111.ayet.
[274] En'âm Suresi, 59.ayet.
[275] Mücâdele Suresi, 7.ayet.
[276] Mü'min Suresi, 19-20.ayetler.
[277] Âl-i İmrân Suresi, 26.ayet.
[278] Şûrâ Suresi, 49.ayet.
[279] Nûr Suresi, 44-45.ayetler.
[280] A'râf Suresi, 143.ayet.
[281] Zümer Suresi, 62.ayet.
[282] İhlâs Suresi, 1-4. ayetler.
[283] Bilmen, Ö. N. Büyük İslam İlmihali. İstanbul, 2001, s.14.
[284] Nursi, B. S. Lemalar. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s.351-355.
[285] Nursi, Sözler. s. 231-232.
[286] Nursi, B. S. Lem'alar. s.15.
[287] Nursi, B. S. Sözler. s. 654-655.
[288] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, 2017, s. 589-595).
[289] Daha once yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığından Yaratılış. 1. Baskı, Üsküdar Üniversitesi Yayını, 2015, s. 159-160).
[290] Nursi, B.S. Mektûbat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-605, 2. Baskı, Ankara, 2016, s. 295-296.
[291] Nursi, B.S. Mektûbat. s. 304.
[292] Nursi, B.S. Mektûbat. s. 295.
[293] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. Üsküdar Üniversitesi Yayını no:2, 1.baskı, 2015, s. 177-180).
[294] Âl-i İmrân Suresi, 190.ayet.
[295] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı, Hasan Akan, İsmail Kocaçalışkan, İdris Görmez. Felsefenin Dilinden Yaratılış. Akder Yayınları, 2018, s.19-32).
[296] (https://www.google.com.tr/search?q=Sinek+g%C3%B6z+yap%C4%B1s%C4%B1)
[297] Jarrold, Carruthers, Smith ve Boucher, 1994
[298] (https://www.google.com.tr/search?q=Elma+%C5%9Fekli+ve+i%C3%A7indeki+%C3%A7ekirde%C4%9Fi&rlz=1)
[299] Nursi, B. S. Mektubat. s. 236.
[300] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, 2017, s. 187-192).
[301] Clara M, Maskar Ü. : Histoloji II. İstanbul Üniv. Tıp Fak Yay, İstanbul 1970, s. 5.

[302] Carola R : Human Anatomy& Physiology. Mc Graw Hill İnc, New York, 1992, p.694.
[303] Sağlam M: Genel Histoloji. 4. Baskı, Yorum Matbaacılık, Ankara, 1993, s. 212.
[304] Kahn F: The Human Body. Random House, New York, 1965, p.134.
[305] Genç Z, Tokullugil A: Hücre Biyolojisi. Güneş& Nobel Tıp Kitabevi, Bursa, 1996, s. 22.
[306] Rogers A W: Cells and Tissues. Academic Press, Sydney, 1983, p.145.
[307] Tümer A: Endokrinolojiye Giriş. Meteksan, Ankara, 1989, s. 89.
[308]Kahn F : The Human Body. Random House, New York, 1965, p.141.
[309] Baskıda olan makale (Âdem Durmaz, Âdem Tatlı, Ercan Kaya, İdris Görmez, Nihat Yatkın, Orhan Erdoğan, Ömer İrfan Küfrevioğlu, Veysel Güllüce. Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış. Atatürk Üniversitesi Yayını, 2019, s.82-98).
[310] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı, Hasan Akan, İdris Görmez, İsmail Kocaçalışkan. Felsefenin Dilinden Yaratılış. Akder Yayınları, 2018, s. 45-70).
[311] Stenmark, Mikael. (2005). Rationality in science, religion, and every day life : a critical
evaluation of four models of rationality,University of Notre Dame Press, Introducton. p.19.
[312] Auletta, G. (2015). “Günümüzde Bilim, Felsefe ve Din: Bazı Düşünceler”, Din-Bilim Okumaları, der&Çev: H. Aydeniz- F. Topaloğlu, Ankara: Elis, ss.167-201
[313] Rubenstein, Richard L., (1999). “Yirmibirinci Yüzyılda Din”, Çev: Bekir Zakir Çoban, Dialogue&Alliance, vol. 13, no. 2, Fall/Winter.
[314] Mehdi, N. (2002). "Bilim-Din İlişkisi Problemine Süreççi Yaklaşım ve Ian G. Barbour’un Dörtlü Tipolojisi", M.Ü. İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 23/2, ss. 59-75.; Bigliardi, S. (2015). “Barbour’un Sınıflandırması ve İslam Bilim Hakkındaki Çağdaş Tartışma”, Din-Bilim Okumaları, der&çev: H. Aydeniz- F. Topaloğlu, Ankara: Elis, ss. 204-230.
[315] Abduh. Tevhid Risalesi. Ankara, Fecr Yayınları, Ankara 1986), s. 55.
[316] Tümer, Günay, (1994). “Din”, İstanbul:TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt: 9: 312-320.
[317] Tümer, 1994.
[318] Açıkgenç, A. (2006). İslam Medeniyetinde Bilgi ve Bilim, İstanbul: İSAM.
s. 13
[319] Açıkgenç, a.g.e., 13
[320] Açıkgenç, a.g.e. s. 18.
[321] Açıkgenç, a.g.e. s. 20.
[322] Tümer, a.g.e.
[323] Birekul, M. (2012). “Bilginin Toplumsal İnşası: Bir Sosyal Gerçeklik İnşası Olarak Bilginin İslamileştirilmesi’ni Yeniden Düşünmek”, Milel ve Nihal, c.9, ss. 49-74.
[324] Açıkgenç, a.g.e., s. 21.
[325] Mardin, Ş. (1992). Bediüzzaman Said Nursi Olayı, Modern Türkiye’de Din ve Toplumsal Değişim, İstanbul: İletişim. s. 21-40.
[326] Çetinkaya, B. Ali. (2002). “Modern Türkiye’nin Felsefî Kökenleri”, C.Ü.İ.F. Dergisi, Sayı: 2, Sivas, ss. 65-91.

[327] Hanioğlu, Ş. (1981). Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi, İstanbul: Üçdal Neşriyat, s. 138.
[328] Çetinkaya, a.g.e.
[329] Atatürk, G. M. K., (1959).Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri II. Toplayan: Nimet Unan, Ankara: Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayını, II. Baskı, s. 16.
[330] Popper, K.R., (1994).The Myth of the Framework: In Defence of Science and Rationality. London: Routledge, s. 82-83.
[331] Daha geniş bilgi için: Nursi, B. S. Lem'alar. Sözler Neşriyat, İstanbul, 2003, s. 182-185.
[332] Nursi, B. S. (1995). Muhâkemât, İstanbul: Envar Neşriyat, s. 8.
[333] Nursî, B.S.Muhâkemât, s. 10.
[334] Nursî, B.S. Muhâkemât, s. 9.
[335] Nursi, B. S. Lem'alar.Sözler Neşriyat, İstanbul, 2009, s. 91-93.
[336] Nursi, B.S. Sözler. s. 186-189.
[337] Nursi,B.S. Hutbe-i Şamiye. Sözler Neşriyat, İstanbul, 2012, s. 23.
[338] Nursi, B. S. Mektubat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-605.3.baskı, Ankara, 2016, s. 296.
[339] Evans, J. H.- Evans, M. S. (2008). "Religion and Science: Beyond the Epistemological Conflict Narrative" Annual Review of Sociology, Vol. 34, ss. 87-105.
[340] Nursi, Sözler. Türkiye Diyanet Vakfı Yayını-600, 3.baskı, Ankara, 2016, s. 299; 655-662 vd.
[341] Nursi,B.S. Sözler. s. 301.
[342] Nursi, B.S.Sözler, s. 301-302.
[343] Nursi,B.S. Sözler, s. 311.
[344] Nursi, Sözler. 20. Söz; 23. Söz.
[345] Nursi,B.S. İşarat-ül İcaz, çev. A. Nursi. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı., s. 656.
[346] En'am Suresi, 59.ayet.
[347] Nursi,B.S. Muhakemat, s. 22.
[348] Gazali.(2011). Kur'an Mücevherleri (Cevahir'ul Kur'an), çev.: A Duram, İstanbul: Hikmet Neşriyat.
[349] Nursi, B.S.Sözler, 299 vd.
[350] Nursi,B.S. Sözler, s.301.
[351] Nursi, B.S. Sözler, s.301.
[352] Nursi,B.S. Sözler, s. 310-311.
[353] Nursi,B.S. Sözler, s. 312.
[354] Nursi,B.S. Muhakemat, s.13.
[355] Nursi, B.S.Sözler, s. 466.
[356] Razi, 1986). Esasu't-Takdîs, Tahkîk: Ahmed Hicazî as-Sakâ, Kahire: Mektebetu'l-Külliyyâti'l-Ezheriyye. s. 220.
[357] Razi, a.g.e.
[358] Nursi,B.S. Muhakemat, s. 49-50.

[359] Kuhn, S. T., (2000).Bilimsel Devrimlerin Yapısı, çev. Nilüfer Kuyaş), İstanbul: Alan Yayınevi, (5. baskı).
[360] Bigliardi, 2015. a. g. e.
[361] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Bilimlerin Işığında Yaratılış. Üsküdar Üniversitesi Yayını no: 2, 2017, s. 401-430).
[362] Taslaman, C. Kuantum Teorisi, Felsefe ve Tanrı. İstanbul Yayınevi, 4. baskı, İstanbul, 2010, s. 170- 171; Mehmet Aydın, Din Felsefesi, s. 156.
[363] Taslaman, C. a.g.e. s. 171.
[364] Taslaman, C. a.g.e. s. 172.
[365] Taslaman, C. a.g.e. s. 172.
[366] Taslaman, C. a.g.e. s. 172.
[367] Taslaman, C. a.g.e. s. 173.
[368] Taslaman, C. a.g.e. 173- 174.
[369] Kaynaklar için bkz. Taslaman, C. 174- 175.
[370] Umare, s. 376, nr. 610; (Buhari, merdâ ve't-tıb, 1).
[371] A.g.e., s. 406, nr. 699 (Buhari, edeb, 83); Bilmen, Mülahhas, s. 46.
[372] Gazali, I, 286; Koçar, s. 222-224, 244; (Munavi, Feyzu'l-Kadir, VI, 224, nr. 9027'den).
[373] Şerleri yaratmak şer değildir, şerlerin güzellik cihetleri de vardır. Bkz. Bilmen, Mülahhas, s. 85-86, 88.
[374] Nursi, B. S. Sözler. Diyanet Vakfı Yayınları-600, Ankara, 2.baskı, 2016, s. 205.
[375] Zümer, 39/7. Konuyla ilgisi açısından bkz. Taftazani, Şerhu'l-Akâid, s. 190, 192, 203, 221, 227, 235.
[376] Nursi, B. S. Lem'alar. Envar Neşriyat, İstanbul, 1996, s. 71.
[377] Bakara Suresi, 168, 208. ayetler; En'âm Suresi, 142. ayet; Nur Suresi, 21.ayet.
[378]Taftazani, Şerhu'l-Akâid, s. 203, 221, 227, 234-235, 239; Bilmen, Mülahhas, s. 84, 86, 88; Mehmed Vehbi, Akâid-i Hayriye, s. 29-32; Gelenbevi, s. 234; Koçar, s. 226-242.
[379]Taftazani, Şerhu'l-Akâid, s. 227, 235-236, 239.
[380]Mutlu, s. 43-45, 50-51, 63-64; Taftazani, Şerhu'l-Makâsıd, IV, 239-240, 255, 276, 279.
[381] Nursi, B. S. Lemalar, s. 89; Bilmen, Mülahhas, s. 46, 84, 85, 87-88.
[382] Mutlu, s. 24-15.
[383] Nursi, B. S. Lem'alar, s. 89.
[384] Nursi, B. S. Sözler. Diyanet Vakfı Yayınları-600, Ankara, 2. baskı, 2016, s. 581-582.
[385] Nursi, B.S. Lem'alar., s. 217.
[386] Nursi, B.S.Lemalar, s. 226; (On Sekizinci Deva). Allah zalim değildir. Bkz. Mehmed Vehbi, Akâid-i Hayriye, s. 29-32; Keskin, s. 134.
[387] Bu tür şeylere "Iztırarî Kader" de denir.
[388] Bkz. Rahman Suresi, 33. ayet.
[389] Umâre, s. 340, nr. 530; (Buhari, tefsiru'l-kurân, 65/45, 1); Munavi, IV, 470, nr. 6024; Sarıcık, Cahiliye, s. 133-134.
[390] Bkz. Taslaman, C. ag.e. s. 211- 212.

[391] Musibetlerin insanların yaptıkları yüzünden gelmesi bkz. Nisa, 4/62, 79; Şura Suresi, 30; Nahl Suresi, 34; Zumer Suresi, 51; Al-i İmran Suresi, 72; Ra'd Suresi, 31; Kasas Suresi, 47; Maide Suresi, 49.
[392] Munavi, IV, 481; Watt, s. 111.
[393] Sarıcık, M.Çağrı- Medine, s. 369- 372.
[394] Heyet, Mecmau't Tefâsir, III, 197.
[395] Burada kaderin varlığına işaret bulunur.
[396] Heyet, Mecmau't Tefâsir, III, 197.
[397] Heyet, Mecmau't Tefâsir, III, 196-197.
[398] Bkz. Feyruzabadi, el-Kâmûs, s. 90; Rağıb, s. 153; İbnu Ebi'l-'Izz, s. 165; Heyet, el-Mu'cem, s. 252; Alâka, irade, sabâbe, ğarâm, meveddet ve diğer sevgiler için bkz. Sarıcık, Sahabe Modeli, s. 130, 160.
[399] Heyet, Mecmau't Tefâsir, III, 197.
[400] Umâre, s. 375, nr. 607; (Buhari, merda ve't-tıb, 1); İbnu Ebi'l-Izz, s. 366.
[401] Umâre, s. 375, nr. 606; (Buhari, merda ve't-tıb, 1).
[402] Heyet, Mecmau't Tefâsir, III, s. 376, nr. 606.
[403] Bakara Suresi, 156. ayet; ayrıca bkz. Lokman Suresi,17. ayet; Hac Suresi, 35. ayet
[404] Umâre, s. 455, nr. 775; (Buhari, fiten, 19).
[405] Hadid Suresi, 22-23; Bu konuda ayrıca bkz. Taftazani, Şerhu'l-Akâid, s. 192, 203, 221-222, 234-235; Watt, s. 108, 110, 118, 128-130, 392.
[406] Tevbe Suresi, 52. ayet; Aydın, s. 362.
[407] Aydın, s. 369; Gölcük, Kelam Açısından İnsan ve Fiilleri, s. 231-232.
[408] Baskıda olan makale (Âdem Dursun, Âdem Tatlı, Ercan Kaya, İdrin Görmez, Nihat Yatkın, Orhan Erdoğan, Ömer İrfan Küfrevioğlu, Veysel Güllüce. Bilimlerin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış. Atatürk Üniversitesi Yayını, 2019, s.108-130)
[409]Mak T.,BialBlaadMarrawTransplant 2003, 9: 483-8.
[410]Banfalvi G.,Apoptosis, 2017, 22, 169–174.
[411]Nursi, B.S.Mektubat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-605, 2.baskı, Ankara, 2016, 2018. s. 12, 287.
[412]Coşkun G. ve Özgür H., Arşiv 2011, 20, 145-158.
[413]Tomatır A.G.T.,Klin J MedSci, 2003, 23, 499-508.
[414]Yanık ve ark., Marmara Fen Bilimleri Dergisi, 2018, 1, 157-166.
[415]Sharma ve ark., World Journal of PharmaceuticalResearch, 2014, 3 (4), 1854-1872.
[416]Öniz H., SSK Tepecik HcwtDerg, 2004, 14 (1), 1-20.
[417]Wyllie A.H.,CancerMetastasRev., 1992, 11, 95-103.
[418]Mizushima ve ark., Nature, 2008, 451, 1069-1075.
[419]Karadağ A., Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2016, 15 (2), 19-26.
[420]Anding A. L. ve Baehrecke E.H.,Curr Top Dev Biol. 2015, 114, 67-91
[421]Michaeli ve ark.,Trends in PlantScience, 2016, 21 (2), 134-144.
[422]Coşkun G. ve Özgür H., Arşiv 2011, 20, 145-158.
[423]De Senedetti ve ark.,Med Pediatr Onca., 1996, 1, 2-11.

[424]Öniz H., SSK Tepecik HcwtDerg, 2004, 14 (1), 1-20.
[425]Offer ve ark.,Careinagenesis, 2002., 23(6), 1025-32.
[426]Earnshaw ve ark.,Annual Review of Biochemistry, 1999, 68, 383-424.
[427]Denault, ve ark.,Chemical Reviews, 2002, 102, 4489-4499.
[428]Öniz H., SSK Tepecik Hcwt Derg, 2004, 14 (1), 1-20.
[429]King K.L. ve Cidlowski J.A.,AnnualReview of Physiology, 1 998, 60, 601-17.
[430]Mason R. P.,Cancer 1999, 85, 2093-102.
[431]Wyllie A.H.,CancerMetastasRev., 1992, 11, 95-103.
[432]Öniz H., SSK Tepecik HcwtDerg, 2004, 14 (1), 1-20.
[433]Tomatır A.G.T.,Klin J MedSci, 2003, 23, 499-508.
[434]Sender ve ark.,RevisedEstimatesfortheNumber of Human andBacteriaCells in the Body. https://www.biorxiv.org/content/early/2016/01/06/036103 (04.11.2018)
[435]Sharma ve ark., World Journal of PharmaceuticalResearch, 2014, 3 (4), 1854-1872.
[436]Raff M.C., Nature, 1992, 356, 397-400.
[437]Sharma ve ark., World Journal of PharmaceuticalResearch, 2014, 3 (4), 1854-1872.
[438]Föller ve ark., IUBMB Life, 2008, 60, 10, 661–668.
[439]Lockshin R.A. ve Zakeri Z. J., Cell. Mol. Med. 2007, 11(6), 1214-1224.
[440]Milisav ve ark.,Apoptosis, 2017, 22, 265–283.
[441]Tiwari ve ark.,Apoptosis, 2015, 20, 1019–1025.
[442]Munne-Bosch, S.,JournalofExperimentalBotany, 2016, 67 (20), 5885-5886.
[443]Vardar F. ve Ünal M.,ActaBiologicaHungarica, 2012, 63(1), 52-66.
[444]Van Hautegem ve ark.,Trends in PlantScience, 2015, 20, 102-113.
[445]Van Durme M. ve Nowack M.K.,CurrentOpinion in PlantBiology, 2016, 29, 29-37.
[446]Yanık ve ark., Marmara Fen Bilimleri Dergisi, 2018, 1, 157-166.
[447]Büttner ve ark., 2006. TheJournal of Cell Biology, 175 (4), 521–525
[448]Severin, F.F. ve Hyman AA., 2002. Curr. Biol., 12, 233–235.
[449]Knorre ve ark.,Biochemistry (Mosc.). 70. 264–266.
[450]Fabrizio ve ark., 2004. J. Cell Biol. 166, 1055–1067.
[451]Büttner ve ark., 2006. TheJournal of Cell Biology, 175 (4), 521–525
[452]Chen H. ve Fink GR., 2006. Genes Dev. 20, 1150–1161.
[453]Fabrizio ve ark., 2004. J. Cell Biol. 166, 1055–1067.
[454]Koubova J. ve Guarente L., 2003. Genes Dev. 17:313–321.
[455]Reiter ve ark. J., Cell Biol. 168, 353–358.
[456]Öniz H., SSK Tepecik HcwtDerg, 2004, 14 (1), 1-20.
[457]Tomatır A.G.T.,Klin J MedSci, 2003, 23, 499-508.
[458]Yanık ve ark., Marmara Fen Bilimleri Dergisi, 2018, 1, 157-166.
[459]Coşkun G. ve Özgür H., Arşiv 2011, 20, 145-158.

---

[460] Nursi, B. S. Mektubat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları-605. 3.baskı, Ankara, 2016, s. 11-13.
[461] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Evrim ve Yaratılış. Hilal Ofset, Isparta, 5. baskı, 2019).
[462] Hakkı, İ. Ma'rifetname. Ahmet Kamil Matbaası. İstanbul, 1297, s. 28.
[463] Hakkı, İ.: a.g.e. s.32.
[464] Nursi, B. S. İşarat-ül İ'caz. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları-983. 2.baskı, Ankara, 2014. s. 416.
[465] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı. Evrim ve Yaratılış. Hilal Ofset Matbaası, 5.baskı, Isparta, 2018).
[466] Ketin, I. Genel Jeoloji. Cilt 1. İTÜ Yayını. 1982, sayı 1096
[467] Morris, H. and Parker, G. E. What is Creation Science? Master Book Publishers. California. 1982. Terc. Â.Tatlı, Keha,E., Marangoz, C., Solak, K. ve Hasenekoğlu, İ. Yaratılış Modeli. Millî E. Bakanlığı Basımevi. Ankara. 1985.
[468] Dunbar, C.O. Historical Geology. New York. John Wiley Sons. Inc. 1949, p. 52.
[469] Fault, H. Age of Rocs, Planets and Stars. NewYork. McGraw-Hill Book. Co. Inc. 1966, p.61.
[470] Kieth, M.S. and Anderso, G.M. Radiocarbon Dating: Fictitious Tesults with Mollusc Shells. Science, August, 16. A. 634, 1963.
[471] a)Libby, W.F. Radiocarbon Dating. Universty of Chicago Press. 1955, p.7; b)Lingelfelter, R. E. Production of C-14 by Cosmic & Ray Neutrons. Reviews of Geographics. 1963, Vol. 1. p.51;
c) Suess, H.E. Secular Vanations in the Cosmic Ray Produced Carbon-14 in the Atmosphere and their Interpretations. Journal of Geophysical Research. 1965, Vol.7. p.594.
[472] Daha önce yayınlandı (Âdem Tatlı, Hasan Akan, İdris Görmez, İsmail Kocaçalışkan. Biyolojinin ve Kimyanın Dilinden Yaratılış. Akder Yayını, 2018, s. 174-196).
[473] Cloud, P. Pseudofosils, A Plea For Caution. Geology. November. 1973, p. 123.
[474] Guttman, B. S. Biology. Boston: WCB/ McGraw-Hill, s.718, 1999.
[475] Axelrod, D. Early Cambrian Marine Fauna. Science. 1959, Vol. 128. p.7.
[476] George, T.N. Fossils in Evolutionary Perspective. Science Progress. 1960, Vol. 48, January, p.5.; Kay, M. and Colbert, H.E. Stratigraphyand Life History. New York. John Wiley and Sons. 1965, p.102.
[477] Monestarsky, R. Mysteries of the Orient. Discover, Nisan, 1993, s. 40.
[478] Dawkins, R.The Blind Watchmaker. London,W.W. Norton, 1986, s. 229.
[479] Daha geniş bilgi için: Âdem Tatlı. Evrim ve Yaratılış. Hilal Ofset Isparta,5. Baskı, 2018. 316 s.
[480] Ommaney,F.D. "The Fishes.Life Nature Library." New York. 1964, s.60.; Romer,AS. Vertebrata Paleontology. Chicago Press. 1966, s.15-33.
[481] Todd, G.T. Evolution of the Lung and the Origin of Bony Fishes: A Casual Relantionship. American Zoologist, cilt 26, no: 4, 1980, s.757.
[482] Taylor, G. R. The Great Evolution Mystery. Harper &Row, 1983, s.60.

[483] Hublin, J. The Hamlyn Encyclopedia of Prehistoric Anima1s. New York. 1984, p.120.
[484] Carroll, L. R. Vertebrate Paleontology and Evolution. New York W.H.Freeman and Co., 1988, s. 4, 138.
[485] Colbert, E. H., & Morales, M. Evolution of the Vertebrates. New York, John Wiley and sons, 1991, s. 99.
[486] Curtis, H. and Barnes, S. Invitation to Biology. 5. baskı, New York: Worth Publishers, s.405, 1994.
[487] Denton, M. Evolution. A Theory in Crisis. Burnett Books, London, 1985.
[488] Barbar, J. Stahl. Vertebrate History: Problems in Evolution. New York: Dover Publication, 1985, s.349-350.
[489] Brush, A.H. On the Origion of Feathers. Journal of Evolutionary Biology. Vol.9, 1996, s.131-33.
[490] Anonim. Jurassic Bird Challanges Origin Theories. Geotimes. Vol. 41, 1996, s.7.
[491] Grimmer, J.L. Natural Geographic. 1962, August. p.391.
[492] Shipman, P. Birds do it...Did Dinosaurs? New Scientist, 1 Şubat 1997, s.31.
[493] Feduccia, A. Old Bird. Discover. 21 Mart,1997.
[494] Time, 25 August.1986.p.36.
[495] Shipman, P. Birds do it...Did Dinosaurs? New Scientist, 1 Şubat 1997, s.28.
[496] Beddart, F.E. The Structure and Classification of Birds. Longmans, Green and Ca., London.1989, p.160.
[497] Gregory, W.K. New American Academy of Science. Annals, 1916, Vol. 27.p.31.
[498] Nouy, L. Human Destiny. The New American Labrary. New York. 1947, p.58.; Swinton,W.E. In Biology and Comparative Physiology of Birds. Ed.By. A.J. Marshall Academic Press,New York, 1960, Vol. p.1
[499] Kemp,T. The Reptiles That Became Mammalls. New Scientist. 1982, Vol. 92.
[500] Romer,AS. Vertebrata Paleontology. Chicago Press. 1966, s.303.
[501] Romer,AS. Vertebrata Paleontology. Chicago Press. 1966, s.15-33.
[502] Simpson, G. Life Before Man. New York, Time-Life Books, 1972, s. 42.
[503] Weller, M. J. The Course of Evolution. New York. 1969, pp. 689.
[504] Johnson,W.H., Laubenga, R. A. and De Lanney, L. E. General Biology. Third Edition. New York. 1965, 788 pp.
[505] Wells, J. A.g.e. s. 181.
[506] Cousins, F.W. Creation Research Society Quaterly. 1971, Vol. 8. P. 99.
[507] Dunouy, L.Human Destiny.The New American Library. New York.1947,P.74.
[508] Goldschmidt, R.B. American Scientist. 1952, Vol. 40.p.97.
[509] Rensberger, B. Houston Chronicle, 5 Kasım, 1980, Bölüm 4, s.15.
[510] Patterson, C. Harper's. Şubat, 1984, s.60.
[511] Hitching, F. The Neck of the Giraffe: Where Darwin Went Wrong? New York.Ticknor and Fields, 1982, s.30-31.
[512] Gordon, R.T. The Great Evolution Mystery. London, Sphere Books, 1984, s.230.
[513] Brues, C.T. Insects in Amber. Scientific American. 1951,Vo1.185.s.60.

[514] Olsen,E.C. The Evolution of Life. The New American Library. New York. 1965, p.180.
[515] Derek, A. The Nature of the Fosil Record. Proceedings of British Geological Association. Cilt 87, 1976, s.133.
[516] Carlton, B. Statis:The Life in the Balcance. Geotimes, Vol. 40, Mart 1995, s.18.
[517] Tom, S.K. Mammal-Like Reptiles and the Origin of Mammals. New York American Pres, 1982, s.363.
[518] Steven, M. S. Macroevolution: Pattern and Processs. San Francisco. W.H. Freeman and C., 1979, s.39.
[519] Adler, J. Who Doubts Evolution? New Scientist, sayı 90,1981, s.831.
[520] Mark C. The Revial of the Creationist Crusade. Maclen's, 19 Ocak, 1981, s.56.
[521] Gould, S., J. Evrimin Düzensiz Adımları. Naturel History. Mayıs,1977, s.13.
[522] Shipman, P. Baffling Limb on the Family Tree. Discover, 1986, September; Pilbeam,D.R .Nature. 1968, Vo1.219 p.1335; Simons, E. L. and Pilbeam, D.R. Folia Primital. 1965, Vo1.3. p. 81; Eckhard, R.B. Population Genetics and Human Origins. Scientific American. 1972, Vol.226.
[523] Gould, J. L. and Keeton, W. T. Biological Science. 6. baskı, New York: W. W. Norton, s. 347, 1996.
[524] Broom, R and Schepers, G.W.H.Transv. Mus.Mem. 1946, Vol.2. p.1-272;Clarck, G. Journal of Anatomy. London. 1947, Vol. 19.P.300-333.
[525] Oxnard, C. University of Chicago Magazine, 1974, p.8-12.
[526] Zuckerman, S. Beyond the Ivory Tower. Toplinger Publ. Co.New York. 1970, pp. 11-12,64,75-94.
[527] Montagu, A. Man: His First Million Years. Word Publishers. Yonkers. 1957, p.51-52.
[528] Gould, J. L. and Keeton, W. T. Biological Science. 6. baskı, New York: W. W. Norton, s. 347, 1996.
[529] Richard, M. Shattering the Myths of Darwinism. Terc. İ. Kapaklıkaya. Son Tartışmalar Işığında Darwinizm'in Mitleri. Gelenek Yayıncılık, İstanbul, 2003.
[530] Richard, M. Shattering the Myths of Darwinism. Terc. İ. Kapaklıkaya. Son Tartışmalar Işığında Darwinizm'in Mitleri. Gelenek Yayıncılık, İstanbul, 2003.
[531] Boule, M. and Valoıs, H.M. Fossil Man. The Dreyden Press. New York. 1957, p.118-123.
[532] Gish, D.T. Evolution: The Fossils Say No! 1981. Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. 1984.
[533] Howells, W. Mankind in the Making. Doubleday and CO. Garden City N.Y.P. 1967, 155-156.
[534] Cottrell, L. The Concise Encylopedia Archeology. Hawthorn. New York. 1960, P. 394.
[535] Nursi, Sözler. 224-225.
[536] Smith, G. S. Wood word's tony. New Scientist. 1979, 5 April, p.44.
[537] Howell, C. Early Man.New York: Time Life Books, 1973,s.24-25.

[538] 186. Zuckerman, S. Beyond the Ivory Tower. Toplinger Publ. Co.New York. 1970, pp. 11-12,64,75-94.
[539] http://www.history.com/news/piltdown-man-hoax-100-years-ago
[540] Boule, M. And Valois, H.M. Fossil Man. The Dreyden Press. New York. 1957, P.118-123.
[541] O'connel, P. Science of Today and the Problems of Genesis. Hawthome, CA. 1969.
[542] Gish, D.T. Evolution: The Fossils Say No! 1981. Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. 1984.
[543] Dobzhansky, T. Chamging Man. Science. 1967, Vol.155, p. 410.
[544] Anhoe, F. Neanderthals Had Rickets. 1970, Nature. 8.Aug.
[545] Use of Symbols Anteclates Neanderthal Man. Science Digest.Vol.1.73.1973.p.22
[546] Gish, D.T. Evolution: The Fossils Say No! 1981. Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. 1984.
[547] Trinkaus, E. Hard Times Among the Neanderthals. Natural History, cilt 87, Aralık 1978, s.10.
[548] Şengün, A. Evrim. Sermet Matbaası. Kırklareli. 1984, s.142.
[549] Wells, J. Icons of Evolution, Science or Myth? Çev. Orhan Düz. Evrimin İkonları, Bilim Mi Mit Mi? Gelenek Yayıncılık. Kurtiş Matbaası, İstanbul, s. 206, 2003.
[550] Shreeve, J. The Neanderthal Enigma. New York: William Morrow, s.252, 1995.
[551] T. Dobzhansky. Science. Vol.127, s. 1958, S.1091.
[552] Pilbeam, D. American Scientist, sayı, 66,1978, s. 379.
[553] Pilbeam, D. Rearranging Our Family Tree. Nature, Haziran, 1978.
[554] Clark, A.G. Though a Glass Darkly: Conceptual Issues in Modern Human Origins Research, s.60-76, 1997.
[555] Gee, H. In Search of Deep Time: Beyond the Fosil Record to a New History of life. New York: The Free Press,, s. 23, 32, 116-117, 202, 1999.
[556] Schiller, R. New Findings On The Origin of Man. Reader's Digest, 1973, August, p.89-90.
[557] Eckhardt, R. Population Genetics and Human Origins. Scientific American, number 226,1972, p.94.
[558] E. Eden, N. Geva-Zatorsky, I. Issaeva, A. Cohen, E. Dekel, T. Danon, L. Cohen, A. Mayo, U. Alon, Proteome half-life dynamics in living human cells, Science (80-.). (2011). doi:10.1126/science.1199784
[559] E. et al. Eden, Proteome Half-Life Dynamics, Science (80-.). (2011). doi:10.1126/science.1199784.
[560] Y.S. Jung, W.T. Lim, J.Y. Park, Y.H. Kim, Effect of pH on Fenton and Fenton-like oxidation, Environ. Technol. (2009). doi:10.1080/09593330802468848.
[561] J.J. Pignatello, E. Oliveros, A. MacKay, Advanced oxidation processes for organic contaminant destruction based on the fenton reaction and related chemistry, Crit. Rev. Environ. Sci. Technol. (2006). doi:10.1080/10643380500326564.
[562] F. Acartürk, Reaksiyon Kinetiği ve Stabilite, in: Mod. Farmasötik Teknol., 2007.

[563] B. Alberts, The cell as a collection of protein machines: Preparing the next generation of molecular biologists, Cell. (1998). doi:10.1016/S0092-8674(00)80922-8.

[564] S. Emen, B. Çeken, G. Kizil, M. Kizil, Dna damage protecting activity and in vitro antioxidant potential of the methanol extract of cyclotrichium niveum, Pharm. Biol. 47 (2009) 219–229. doi:10.1080/13880200802435903

[565] J. Emerit, M. Edeas, F. Bricaire, Neurodegenerative diseases and oxidative stress, Biomed. Pharmacother. (2004). doi:10.1016/j.biopha.2003.11.004; A.H.V. Schapira, Oxidative stress in Parkinson's disease, Neuropathol. Appl. Neurobiol. (1995). doi:10.1111/j.1365-2990.1995.tb01022.x; E. Birben, U.M. Sahiner, C. Sackesen, S. Erzurum, O. Kalayci, Oxidative stress and antioxidant defense, World Allergy Organ. J. (2012). doi:10.1097/WOX.0b013e3182439613; L.A. Pham-Huy, H. He, C. Pham-Huy, Free radicals, antioxidants in disease and health, Int. J. Biomed. Sci. (2008). doi:10.1073/pnas.0804252105

[566] DNA sequence and comparative analysis of chimpanzee chromosome 22, Nature. (2004). doi:10.1038/nature02564; M. Somel, H. Creely, H. Franz, U. Mueller, M. Lachmann, P. Khaitovich, S. Pääbo, Human and chimpanzee gene expression differences replicated in mice fed different diets, PLoS One. (2008). doi:10.1371/journal.pone.0001504; P. Gagneux, A. Varki, Genetic differences between humans and great apes, Mol. Phylogenet. Evol. (2001). doi:10.1006/mpev.2000.0799.

[567] M.M. DeAngelis, M. a. Batzer, Genome Sequence Analysis, Encycl. Life Sci. (2001). doi:10.1038/npg.els.0003028.

[568] H.E. Suess, The Radiocarbon Record in Tree Rings of the Last 8000 Years, Radiocarbon. (1980). doi:10.1017/S0033822200009462; H.E. Suess, Secular Variations of Cosmogenic 14C on Earth: Their Discovery and Interpretation, Radiocarbon. (1986). doi:10.1017/S0033822200007359.

[569] E.C. Scott, Evolution vs. Creationism, 2006. doi:10.1002/sce.20158.

BİLİMLERİN DİLİNDEN

YARATILIŞ

(DERS KİTABI)

Eğitimin asıl gayesi insanın terbiyesidir. İnsan sadece akıldan veya sadece ruhtan ibaret değildir. İnsan madde ve manasıyla beraber bir bütündür. Dolayısıyla ona verilecek eğitimin de buna göre olması gerekir. Yani sadece aklı besleyen bir eğitim sistemi değil, aynı zamanda kalbi, vicdanı ve ruhu da besleyen bir eğitim sistemi olmalıdır.

Bilimde tek başına sebep-sonuç ilişkisinin ele alınması, kâinatı ve insanı anlamak için yeterli olmayıp, bütüncül düşünceye ihtiyaç vardır. Bu da metafizik düşünceyle mümkündür. Dünyadaki eğitim sistemlerinin büyük bir kısmı yaklaşık iki yüz yıldır pozitivist felsefi görüşe göre şekillenmiştir. Böyle bir eğitim sisteminde insanda ruhun varlığı dikkate alınmamaktadır. Hâlbuki insan ve kâinatı anlamada fizik ve metafiziğin birlikte verilmesi gereklidir. Çünkü metafizik, eşyanın içine ve ötesine nüfuz ederek bilimi tamamlar.

İslam dini gerçek bilimle çatışmaz. "*Din ayrı bilim ayrıdır*" düşüncesi pozitivist felsefenin ürünüdür. Onları böyle bir kanaate sevk eden, Hıristiyan dininin geçmişteki uygulamalarıdır.

Bilimin ve İslâm dininin birbiriyle çelişen hakikatleri olamaz. Bilimle din, akılla vahiy arasındaki kavga, İslâm medeniyetinin kavgası değildir. Çünkü bilimlerin konusu Allah'ın kudret sıfatının eseri olan kâinat kitabıdır. Kur'an da, Allah'ın Kelam sıfatının eseridir. Bunlar birbiriyle kavgalı değildir. Tam aksine, Kur'an kâinat kitabının bir nevi tefsiridir.

Niçin "*Bilimlerin Dilinden Yaratılış*" Kitabı?

Elinizdeki *Bilimlerin Dilinden Yaratılış* kitabı; fiilde fâili, sanatta sanatkârı, eserde ustayı ve nimette mün'imi, yani nimeti vereni göstermektedir.

Bir başka ifade ile bu kitap, kâinattaki son derece sanatlı, nizamlı, intizamlı hikmetli ve gayeli yaratılışın, sonsuz ilim, irade ve kudret sahibi bir yaratıcının eseri olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Buna siz, kâinata mana-yı harfi ile bakış, yani kâinata Allah hesabına nazar etme, ya da Tevhidi bakış da diyebilirsiniz.

Bu kitabın en önemli orijinalliği de buradan gelmektedir.

Kitabın hazırlanmasında yer alan ilim insanları

- Prof. Dr. Âdem Tatlı
- Dr. Ahmet Yazıcı
- Prof. Dr. Alâeddin Başar
- Prof. Dr. Alparslan Özyazıcı
- Prof. Dr. İbrahim Özdemir
- Dr. İdris Görmez
- Prof. Dr. İdris Mehmetoğolu
- Dr. İhsan Şenocak
- Dr. Öğr. Üyesi Kasım Takım
- Prof. Dr. Kazım Uysal
- Dr. Mehmet Dilek
- Mehmet Kırkıncı
- Prof. Dr. Metin Bülbül
- Prof. Dr. Murat Sarıcık
- Prof. Dr. Nevzat Tarhan
- Prof. Dr. Osman Çakmak
- Prof. Dr. Şadi Eren
- Dr. Uğur Dadalı
- Prof. Dr. Yunus Çengel

akder
AKDENİZ KÜLTÜR VE EĞİTİM DERNEĞİ (AKDER)
Cumhuriyet Mah. 622 Sok.No:25 Muratpaşa/ANTALYA
0 242 241 73 93 • 0 505 594 97 87
akderantalya@gmail.com • agormez@gmail.com
www.akderantalya.com

ISBN: 978-605-84451-0-9

30.00 ₺